

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

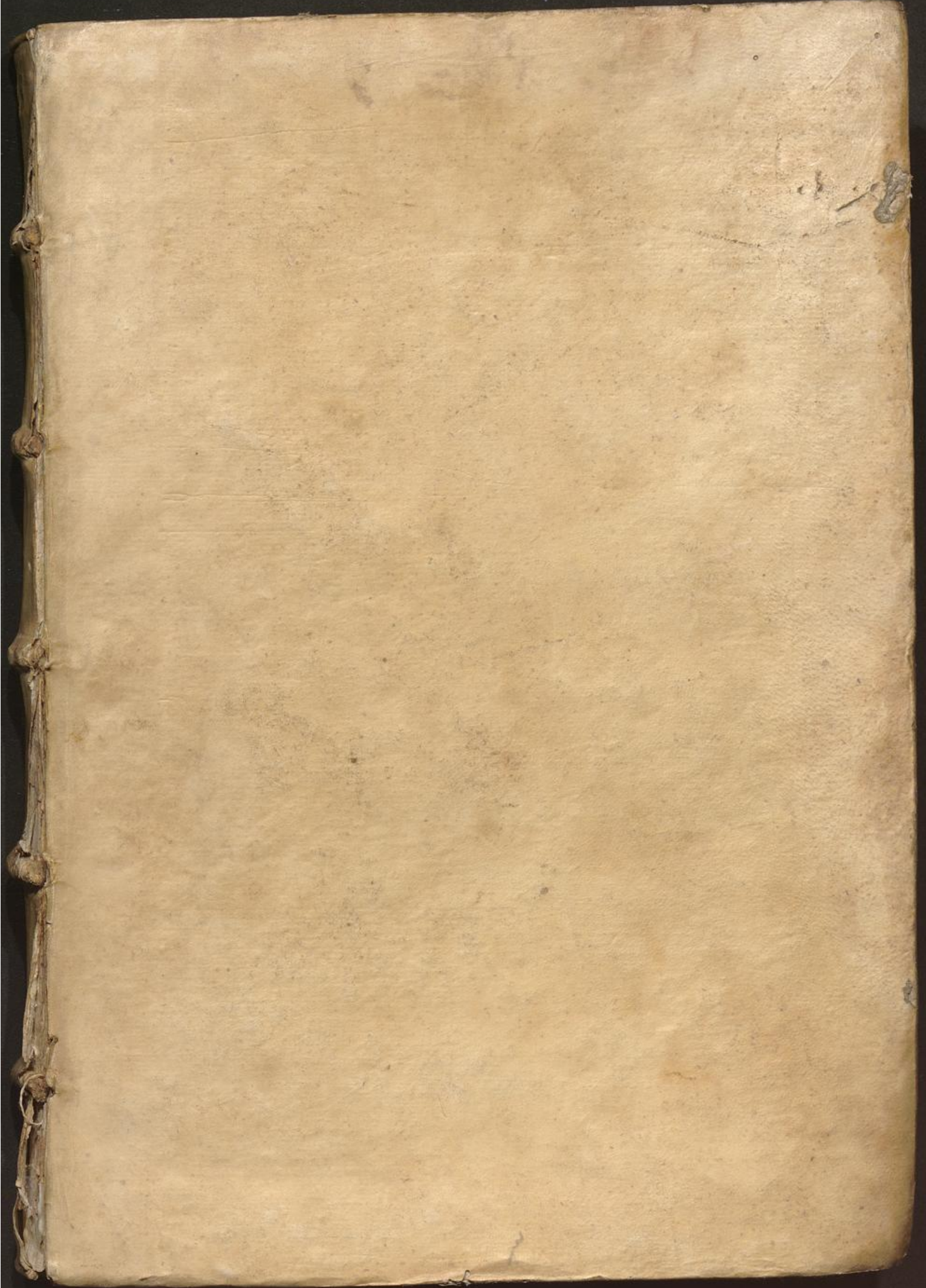
Continens Praxim exactissimam De Censuris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

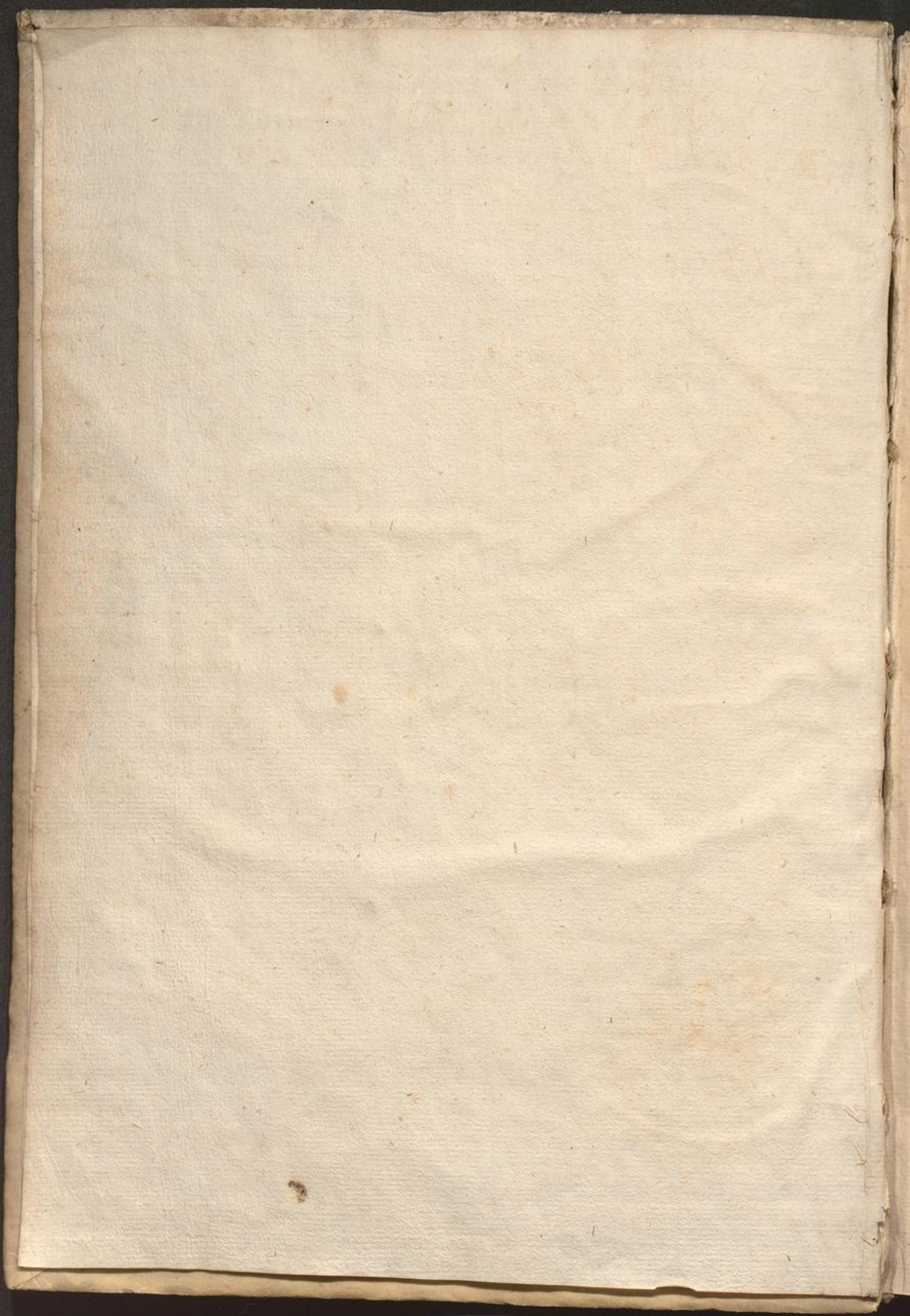
urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

Th. 572a.

G VI
14.

DECISIONES CASVVM CONSCIEN TIÆ

EX DOCTRINA CONSILIORVM MARTINI AB AZPILCVETA
Doctõris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem
in suos Titulos distributæ,

*Cum annotationibus, quibus ob recentiores quæsdam Summorum Pontificum Bullas, quando
Auctoris opinio in multis, vel confirmata, vel refutata est,
summo studio, & diligentia explicatur;*

Auctore R. P. D. GREGORIO SAYRO Anglo, Ordinis D. Benedicti,
Congregationis Casinensis, aliàs S. Iustinæ de Padua Monacho,
& Sacri Monasterii Casinensis professõ.

*Propter varias autem Editiones, ad maiorem lectõris utilitatem, qualiter editio prima, & propria Auctoris cum
altera recentiori, & Consilijs pendè tercentis auctiori conueniat, & ab ea dissentiat, in principio
cuiusque Decisionis ostenditur.*

ACCESSERVNT IN SVPER SEX INDICES;

Primus Titulorum iuris Canonici cum numero Decisionũ; Quintus e contra Concordantiarum editionis secundæ
Secundus locorum Sacri Concilij Tridentini; cum prima.
Tertius Bullarum Summorum Pontificum; Sextus Rerum, & materiaram notatu dignissima-
Quartus Concordantiarum primæ editionis cum secunda. rum.

Quorum Tres priores in principio, tres vero posteriores in fine Libri apposimus.

CVM LICENTIA SVPERIORVM, ET PRIVILEGIIS.

VENETIIS, MDCXXVII.

Apud Baretium Baretium.

P I O , A C B E N E V O L O
L e c t o r i S .

Diturus in lucem (Candide Lector) hoc opus, quod ex duobus voluminibus Consiliorum Doctoris Martini Nauarri colligerim, quo gratior, & acceptior hæc industria nostra tibi foret, quid ego studiij, & laboris in eo componendo collocauerim, & quam tu ex eius lectione utilitatem, & voluptatem capere possis, breuiter explicare decreui. Primo igitur cum varijs temporibus, videlicet, annis 1585. & 1596. & diuersis itidem in locis, & Regnis, Romę nimirum primo, postea Cremonę, deinde Brixię, postea Lugduni, postremo etiam Venetijs, Consilia hæc edita, & impressa sint; adeo vt propter varias eorundem editiones, & impressiones, difficile admodum sit, ne dicam impossibile, certum aliquem in eis ordinem, & numerum inuenire, (quippe, qui non solum eorum numerus auctus, sed ordo etiam immutatus planè est) ex quo id incommodi studiosis omnibus accidit, vt & auctorem ipsum sibi dissimilem, & dissentientem conspiciant, & scriptores alios inertię, & falsitatis arguere incipiant, dum alij vnã editionem, & impressionem, alij alteram sequentes, vnusquisque tamen iuxta libri sui impressionem, auctoris sententiam in libris suis imprimendis fideliter recensere studeat; Id mihi ante omnia elaborandum esse statui, vt & Nauarri ipsum omni contrarietate, & Scriptores recentiores in eius Consilijs referendis falsitate, & denique lectorem studiosum omni in posterum molestia liberarem.

Quę omnia nos præstitisse confidimus, dum qualiter editio prima Romana, Cremonensis, & Brixiensis, (quę propria ipsius Nauarri est) cum altera Lugdunensi, & Veneta recentiori, & auctiori conueniat, aut ab ea dissentiat, in principio cuiusque Consilij, seu Decisionis ostenderimus.

Secundò autem; quia post mortem Auctoris, & operis editionem nonnullę recentiorum Summorum Pontificum Bullę promulgatę sunt, post Decisiones ipsas, quoties occasio postulat, annotationes quasdam apposimus, ex quibus, ob recentiores illas summorum Pontificum Constitutiones, auctoris opinionem in multis, vel confirmatam, vel refutatam esse, vnusquisque facile diiudicare poterit.

Tertiò deinde in ipsis Consilijs, & Decisionibus colligendis, præter textus iuris Canonici, alias quasdam Bullas Pontificias, quę ad Casus, & quæstionis propositę confirmationem pertinere videntur, ab Auctore expositas ad maiorem studiosorum utilitatem adiecimus.

Quartò omnia Concilij Tridentini loca, & decreta ab auctore explicata, nec non quando, & in quibus doctrina in his Decisionibus tradita, cum ea, quę in libro illo, cui nomen MANVALE indidit, habetur, conueniat, annotauimus.

Quintò denique ne quid studiosus Lector in tanta Consiliorum additione perturbatum, & confusum inueniret, & qui solum editionem primam, & antiquiorem, vel è contra secundam, & recentiore tantum haberet, vtramque simul possideret; omnem operam, & industriã adhibuimus, hancque Methodum, & ordinem in hoc opere nostro impertimendo obseruauimus, vt quę in secunda & recentiori editione, priori de nouo Consilia, & Responsta addita sunt, ad finem, ac numerum Consiliorum editionis primę, præposita stellula, seu asterisco notarentur.

Reliquum igitur est (Lector optimè) vt immensum hunc laborem, & diligentiam, quam in his Decisionibus, & Consiliorum fosculis colligendis adhibuerim, opusque ipsum, quod in communem omnium utilitatem edere curauerim, æqui, bonique consulas; & vberimos illos fructus ex talis, antiquę Doctoris multiplici eruditione, perlecto diligenter opere, tibi comparare contendas. Ego interim si tibi hos meos fosculos gratos, & acceptos fuisse intellexero, dabo operam, vt prope diem insigne illud eiusdem Doct. Nau. opus, & Commentaria de Penitentia, in synopsis etiam, & Compendium collectum habere possis. Vale.

INDEX PRIMVS

TITVLORVM QVINQVE LIBRORVM DECRETALIVM,
secundum ordinem literarum Alphabeti, qui in his Decisionibus ex duo-
bus Tomis Consiliorum Nauarri collectis explicantur, cum nu-
mero Decisionum sub singulis Titulis contentarum.

A **DE**
Censurionibus, inquisitionibus, et denuncia-
tionibus. l. 5. tit. 8. decis. 8
Adulterijs, & Rapto. lib. 5. tit. 9. decisio.
4
Acate, qualitate, & ordine prescienda. lib.
1. tit. 8. dec. 10
Appellationibus, & recusationibus, & relationibus. lib. 2.
tit. 16. dec. 4
Apostatis, & reiterantibus baptisma. lib. 5. tit. 7. dec. 1
Arbitris. lib. 1. tit. 25. dec. 1

B **DE**
Baptismo, & eius effectu. lib. 3. tit. 34. dec. 8
Bigamis non ordinandis. lib. 1. tit. 14. dec. 3

C **DE**
Causa possessionis. lib. 2. tit. 4. dec. 1
Celebratione Missarum. lib. 3. tit. 33. dec. 23
Censibus, exactionibus, & procuracionibus. lib. 3. tit. 31. de-
cis. 16
Clandestina desponsatione. lib. 4. tit. 3. dec. 8
Clericis peregrinis. lib. 1. tit. 15. dec. 1
Clericis non residentibus. lib. 3. tit. 2. dec. 18
Clerico agrotante, vel debilitato. lib. 3. tit. 4. dec. 3
Clerico excommunicato, deposito, vel interdicto ministrante.
lib. 5. tit. 16. dec. 10
Clerico non ordinato ministrante. libro 5. titulo. 17. decisio.

4
Cognitione spirituali. lib. 4. tit. 7. dec. 6
Cohabitatione clericorum, & mulierum. libro 3. titulo. 1.
decis. 1
Concessione Præbendæ, & Ecclesie non vacantis. lib. 3. tit. 5.
dec. 3
Conditionibus appositis. lib. 4. tit. 4. dec. 2
Confessis. lib. 2. tit. 8. dec. 1
Consanguinitate, & affinitate. lib. 4. tit. 8. dec. 15
Consecratione Ecclesie, vel Altaris. libro 3. titulo. 32. de-
cis. 3
Constitutionibus. lib. 1. tit. 2. dec. 54
Consuetudine. lib. 1. tit. 4. dec. 3
Conuersione coniugatorum. lib. 3. tit. 25. dec. 8
Conuersione infidelium. lib. 3. tit. 26. dec. 4
Corpore vitiatæ ordinandis, vel non. libro 1. titulo. 13. de-
cis. 4
Crimine falsi. lib. 5. tit. 14. dec. 4

D **DE**
Decimis primitijs, & oblationibus. lib. 3. tit. 22. dec. 3
Deposito. lib. 3. tit. 9. dec. 5
Desponsatione impuberum. lib. 4. tit. 2. dec. 4
Diortijs. lib. 4. tit. 12. dec. 5
Donationibus. lib. 3. tit. 16. dec. 11
Donationibus inter virum, & uxorem. libro quarto. tit. 13.
dec. 3

E **DE**
Ecclesijs ædificandis vel reparandis. li. 3. tit. 38. d. 1

Electiõne, & electi potestate. lib. 1. tit. 5. dec. 14
Emptione, & venditione. lib. 3. tit. 10. dec. 20
Eo, qui duxit in Matrimonium, quam polluit per adu-
terium. lib. 4. tit. 6. dec. 3.

F **DE**
Ferijs. lib. 2. tit. 3. dec. 6
Feudis. lib. 3. tit. 13. dec. 1
Fide instrumentorum. lib. 2. tit. 12. dec. 2
Fideiussoribus. lib. 3. tit. 14. dec. 1
Filijs presbyterorum ordinandis, vel non. libro 1. tit. 11. de-
cis. 9
Foro competenti. lib. 2. tit. 2. dec. 3
Frigidis, & maleficiatis. lib. 4. tit. 9. dec. 4
Furtis. lib. 5. tit. 12. dec. 8

H **DE**
Hæreticis. lib. 5. tit. 6. dec. 23
His, quæ vi, metus, & causa sunt. lib. 1. tit. 23. dec. 5
His, quæ sunt a Prælo sine consensu Capituli. lib. 3. tit. 6.
dec. 2
His, quæ sunt a maiori parte Capituli. lib. 3. titulo. 7. deci-
sio. 1
Homicidio voluntario vel casuali. lib. 5. tit. 8. dec. 43

I **DE**
Immunitate Ecclesiarum. lib. 3. tit. 37. dec. 3
In integrum restitutione. lib. 1. tit. 24. dec. 1
Iniurijs, & damno dato. lib. 5. tit. 20. dec. 9
Iudæis, & Sarracenis. lib. 5. tit. 5. dec. 10
Iudicijs. lib. 2. tit. 1. dec. 2
Iureiurando. lib. 2. tit. 13. dec. 4
Iure patronatus. lib. 3. tit. 30. dec. 9

L **DE**
Locato, & conducto. lib. 3. tit. 11. dec. 2

M **DE**
Magistris. lib. 5. tit. 4. dec. 1
Maioritate, & obedientia. lib. 1. tit. 20. dec. 5
Matrimonio contracto contra interdictum Ecclesie. lib. 4.
tit. 10. dec. 1
Mendicantibus. lib. 3. tit. 24. dec. 1

N
Ne Clerici, vel monachi secularibus negotijs se immisceant.
li. 3. tit. 39. dec. 6
Ne Prælati vices suas, vel Ecclesias sub annuo censu conce-
dant. lib. 5. tit. 3. dec. 2

O **DE**
Observatione ieiuniorum. lib. 3. tit. 36. dec. 7
Officio vicarij. lib. 1. tit. 16. dec. 3
Officio iudicis delegati. lib. 1. tit. 17. dec. 10
Officio iudicis ordinarij. lib. 1. tit. 18. dec. 18
Officio iudicis. lib. 1. tit. 19. dec. 1

P **DE**
Pactis. lib. 1. tit. 21. dec. 6
Parochis, & alienis parochianis. lib. 3. tit. 21. dec. 1
Pennis. lib. 5. tit. 21. dec. 4
Penitentijs, & remissionibus. lib. 5. tit. 22. dec. 49

Pecunia

Titulorum Decretalium.

Petulo clericorum lib. 3. tit. 7. dec. 2
Præbendis, ac dignitatibus lib. 3. tit. 3. dec. 77
Præscriptionibus lib. 2. tit. 14. dec. 2
Privilegijs, et excessibus privilegiatorum lib. 5. tit. 8. dec. 26
Probationibus lib. 2. tit. 9. dec. 1
Procuratoribus lib. 1. tit. 21. dec. 3
Purgatione vulgari lib. 5. tit. 19. dec. 1

Q
Quæstiones vel videntes lib. 4. tit. 5. dec. 1
Qui filij sint legitimi lib. 4. tit. 17. dec. 4

R
Raptoribus, incendiarijs, & violatoribus ecclesiarum libro
5. tit. 11. dec. 2

REBUS Ecclesiæ alienandis, vel non lib. 3. tit. 8. dec. 12
Regularibus, & transuentibus ad religionem lib. 3. tit. 23.
dec. 105

Religiosis domibus lib. 3. tit. 29. dec. 3
Reliquijs, & veneratione Sanctorum lib. 3. tit. 35. dec. 3

Renunciacione lib. 1. tit. 6. dec. 10
Rerum permutatione lib. 3. tit. 12. dec. 1

Rescriptis lib. 1. tit. 3. dec. 4
Restitucione spoliatorum lib. 2. tit. 5. dec. 1

S
Sacramentis non iterandis lib. 1. tit. 10. dec. 3
Sacra vinctione lib. 1. tit. 9. dec. 1
Secundis nuptijs lib. 4. tit. 14. dec. 1

Sententia, & re indicata lib. 2. tit. 15. dec. 3
Sententia excommunicationis lib. 5. tit. 23. dec. 77
Sepulturis lib. 2. tit. 20. dec. 7
Sernis non ordinandis lib. 1. tit. 12. dec. 1
Sequestratione possessionum, & fructuum lib. 2. tit. 7. dec. 1
Simoniacis lib. 5. tit. 2. dec. 104
Solutioibus lib. 3. tit. 15. dec. 5
Sortilegijs lib. 5. tit. 15. dec. 1

Sponsalibus, & Matrimonio lib. 4. tit. 1. dec. 68
Statu Monachorum lib. 3. tit. 28. dec. 9
Successionibus ab intestato lib. 3. tit. 19. dec. 6

Summa Trinitate, & fide catholica lib. 1. tit. 1. dec. 5

T
Temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum. li.
1. tit. 7. decisio. 65

Testamentis, & ultimis voluntatibus lib. 3. tit. 18. decisio.
17

Testibus, & attestacionibus lib. 2. tit. 10. dec. 2
Testibus cogendis lib. 2. tit. 11. dec. 1
Torneamentis lib. 5. tit. 9. dec. 1

V
Verborum significatione lib. 5. tit. 23. dec. 7
Voto, & voti redemptione lib. 3. tit. 27. dec. 45
Vuris lib. 5. tit. 13. dec. 41

Ve lite pendente nihil innoctetur libro 2. titulo. 6. decisio. 8

Finis Indicis Primi.

[Faint, mostly illegible text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through or ghosting.]

INDEX SECVNDVS LOCORVM SACRI CONCILII, qui in his Decisionibus explicantur.

Ex Sessione V.

Cap. 1. de Reform. §. In Ecclesijs autem Metropolitanis, vel Cathedralibus, lib. 5. tit. 4. dec. 1.

Ex Sessione VI.

Cap. 1. de Reform. §. Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitanâ, seu Cathedrali Ecclesia, lib. 3. tit. 23. dec. 26.
Cap. 3. de Reform. §. Et nemo secularis clericus cuiusvis personalis, vel Regularis, lib. 3. tit. 23. dec. 26.
Cap. 5. de Reform. §. Nulli Episcopo liceat. cuiusvis privilegij prætextu, lib. 1. tit. 7. dec. 23. & dec. 65. & lib. 5. tit. 23. dec. 66.

Ex Sessione VII.

Cap. 11. de Sacramentis in genere, §. Non requiri intentionem, lib. 1. tit. 7. dec. 7.
Cap. 5. de Reform. §. Dispensationes suas exhibere districte compellant, lib. 1. tit. 18. dec. 15.
Cap. 7. de Reform. §. Per idoneos vicarios, lib. 3. tit. 3. dec. 9.
Cap. 10. de Reform. §. Non liceat capitulis ecclesiarum, sede vacante, infra annum, lib. 1. tit. 7. dec. 33. & dec. 65.
Cap. 10. de Reform. §. Et sic ordinati, si in minoribus ordinibus constituti fuerint, lib. 1. tit. 7. dec. 22.

Ex Sessione 13.

Cap. 11. de Sacram. Eucharistiæ. §. Et ne tantum Sacramentum, lib. 3. tit. 23. dec. 80.
Cap. 1. de Reform. §. Ab interlocutoria, vel alio quocunque gravamine, non appelletur, lib. 2. tit. 16. dec. 2.

Ex Sessione 14.

Cap. 5. de Sacram. Penitentia, §. omnia, quæ memoriæ occurrunt, lib. 5. tit. 22. dec. 4.
Cap. 6. §. Ad imitar actus iudicialis, lib. 5. tit. 22. dec. 16.
Cap. 7. §. Ideo omnes sacerdotes quoslibet penitentes à quibusvis peccatis, lib. 5. tit. 22. dec. 22.
Cap. 1. de Reform. §. Ob occultum crimen quomodolibet, lib. 1. tit. 7. dec. 63.
Cap. 3. de Reform. §. Episcopus quoscunque suos clericos, lib. 1. tit. 7. dec. 5.
Cap. 7. de Reform. §. Qui per industriam occiderit proximum, lib. 5. tit. 8. dec. 19.
Cap. 7. de Reform. §. Si vero homicidium non ex proposito, lib. 5. tit. 8. dec. 24. 25 & 26.
Cap. 10. de Reform. §. Regularia beneficia, lib. 3. tit. 3. dec. 8.

Ex Sessione 21.

Cap. 1. de Reform. §. Nihil pro collatione quoruncunque ordinum, lib. 5. tit. 2. dec. 68.
Cap. 2. de Reform. §. Patrimonium illud, lib. 1. tit. 7. dec. 31. & lib. 3. tit. 3. dec. 12.
Cap. 2. de Reform. §. Atque illa deinceps, lib. 1. tit. 7. dec. 15. 16. 18. 14. & 60. & lib. 3. tit. 3. dec. 23.
Cap. 2. de Reform. §. Antiquorum canonum pœnas innouando, lib. 1. tit. 2. dec. 20. & tit. 7. dec. 17. & dec. 50.
Cap. 3. de Reform. §. In quibus non residentes, lib. 3. tit. 2. dec. 6.
Cap. 5. de Reform. §. Possint Episcopi, tanquam Apostolicæ sedis delegati facere uniones, lib. 1. tit. 17. dec. 10. & lib. 3. tit. 3. dec. 41. & dec. 57.
Cap. 9. de Reform. §. Aduersus prauos elemosinarum Questorum abusus, lib. 3. tit. 23. dec. 86.

Ex Sessione 22.

In decreto de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ, §. Neque patiantur priuatis in domibus, lib. 5. tit. 2. dec. 38.
Ibid. §. Atque omnino extra ecclesiam, lib. 5. tit. 18. dec. 17.

Cap. 1. de Reform. §. Nec non secularibus negotijs, lib. 3. tit. 39. dec. 3.
Cap. 3. de Reform. §. Quod si alicui, lib. 3. tit. 2. dec. 6.
Cap. 4. de Reform. §. Vocem in ecclesijs in capitulo non habeat, lib. 3. tit. 2. dec. 14.
Ibid. §. Si vero, qui dignitates &c. lib. 1. tit. 7. dec. 48.
Cap. 8. de Reform. §. Habeant ius visitandi hospitalia, lib. 3. tit. 29. dec. 3.

Ex Sessione 23.

Cap. 1. de Reform. §. Ne vero ea quæ de residentia, lib. 1. tit. 2. dec. 19.
Ibid. §. Eadem omnino etiam quoad culpam, amissionem fructuum, lib. 3. tit. 3. dec. 65.
Ibid. §. Descendendi autem licentiam, lib. 3. tit. 2. dec. 4. & dec. 13.
Cap. 6. de Reform. §. Ante decimum quartum annum, lib. 3. tit. 3. dec. 11.
Ibid. §. Is etiam fori privilegio non gaudeat, lib. 5. tit. 18. dec. 18.
Cap. 8. de Reform. §. Vnusquisque autem à proprio episcopo ordinetur, lib. 1. tit. 2. dec. 49. & tit. 7. dec. 35.
Ibid. §. Ordinarij sui testimonio, lib. 1. tit. 7. dec. 24. & dec. 45.
Cap. 9. de Reform. §. Episcopo familiarem suum, &c. lib. 1. tit. 18. dec. 12. 26. 28. & 29.
Cap. 10. de Reform. §. Abbatibus, ac alijs quibuscunque, lib. 5. tit. 18. dec. 14.
Ibid. §. Nec ipsi Abbates, lib. 2. tit. 7. dec. 25.
Ibid. §. Penam quoque impositam, lib. 1. tit. 7. dec. 21.
Cap. 11. de Reform. §. Per temporum interstitia, lib. 1. tit. 7. dec. 11.
Ibid. Hi vero non nisi post annum, lib. 1. tit. 7. dec. 51. & dec. 56.
Cap. 12. de Reform. §. Ad presbiteratus ante vigesimum quintum ætatis suæ annum, lib. 1. tit. 8. dec. 6.
Cap. 15. de Reform. §. Quamuis presb. in sua ordinatione, lib. 5. tit. 22. dec. 25.

Ex Sessione 24.

Cap. 6. de Sacramento Matrimonij, §. Matrimonium ratum, lib. 3. tit. 25. dec. 1.
Cap. 1. de Reform. Matrimonij, §. Quod si aliquando probabilis fuerit sumptus, lib. 4. tit. 1. dec. 53. & tit. 3. dec. 1.
Ibid. §. Qui alter, quam præsentem parochum, &c. lib. 3. tit. 26. dec. 33. & tit. 27. dec. 6. 1. b. 4. tit. 2. dec. 1. 24. & 51. & tit. 3. dec. 2. & 3.
Ibid. §. Eos Sancta Synodus ad sic contrahendum, &c. lib. 4. tit. 1. dec. 42. & dec. 43. & 44.
Ibid. §. A proprio parochum &c. lib. 4. tit. 1. dec. 51. & dec. 57. & 54. & dec. 56 & dec. 59 & dec. 66. & tit. 3. dec. 10. & tit. 4. dec. 1.
Ibid. §. Ipso iure tam diu suspensus maneat, lib. 5. tit. 2. dec. 1.
Ibid. §. Decernit insuper, vt huiusmodi decretum, lib. 1. tit. 1. dec. 11. & lib. 4. tit. 1. dec. 42.
Cap. 2. §. Baptizatum baptizati patrem, ac matrem, lib. 4. tit. 1. & tit. 7. dec. 2. & dec. 4.
Cap. 3. §. Luititæ publicæ honestatis, lib. 4. tit. 1. dec. 37. & dec. 4.
Cap. 4. §. Propter affinitatem ex fornicatione, lib. 4. tit. 8. dec. 2.
Cap. 5. §. In contrahendis matrimonijs, lib. 4. tit. 8. dec. 5.
Ibid. §. In secundo gradu nunquam dispensetur, lib. 4. tit. 8. dec. 8.
Cap. 6. §. Quod si rapta à raptore, lib. 4. tit. 1. dec. 36. & tit. 3. dec. 5. & tit. 8. dec. 3. & lib. 5. tit. 11. dec. 1.
Cap. 8. §. Huiusmodi concubinariorum, lib. 5. tit. 10. dec. 3 & 4.
Sess. eadem Cap. 3. De reform. §. Interimque caueant, ne in utilibus sumptibus, lib. 3. tit. 31. dec. 11.
Cap. 5. §. Cause criminales, lib. 2. tit. 2. dec. 1.
Cap. 6. De reform. §. Liceat episcopis in irregularitatibus, & lib. 1. tit. 9. dec. 41. & dec. 54. & lib. 5. tit. 2. dec. 57.
Ibid. §. Ex delicto occulto prouenientibus, lib. 1. tit. 7. dec. 64. & lib. 2. tit. 15. dec. 3. & lib. 5. tit. 2. dec. 63. & tit. 8. dec. 37. & tit. 17. dec. 2. & 3.

Ibid.

Index Secundus locorum Sacri Concilii.

- lib. 5. Excepta ea, quæ oriuntur homicidio voluntario, lib. 5. tit. 1. dec. 37.
 lib. 5. Etiam sedj Apostolicæ reservatis, lib. 5. tit. 16. dec. 10. & tit. 23. dec. 44.
 lib. 5. Delinquentes quoscunque sibi subditos, lib. 1. tit. 28. dec. 8.
 lib. 5. Idem & in hæresis crimine, lib. 1. tit. 2. dec. 45. & lib. 5. tit. 23. dec. 26.
 Cap. 8. §. In omnibus etiam Cathedralibus ecclesijs, lib. 3. decif. 10. & dec. 2. & lib. 5. tit. 22. dec. 44.
 Cap. 9. §. Vt ab episcopo, lib. 1. tit. 18. dec. 11.
 Cap. 12. §. Nemo igitur deinceps ad dignitates quascunque lib. 1. tit. 8. dec. 4.
 lib. 5. Prouidit autem de canonicis, lib. 1. tit. 1. dec. 1.
 lib. 5. Nec illis possessio suffragetur, lib. 5. tit. 25. dec. 6.
 lib. 5. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, lib. 3. tit. 3. dec. 2. & dec. 3.
 lib. 5. Præterea obtinentibus, lib. 3. tit. 2. dec. 2. & 3. & tit. 3. dec. 20. & lib. 3. tit. 33. dec. 13.
 lib. 5. Alioqui primò anno priueta vnusquisque dimidia pars fructuum, lib. 3. tit. 3. dec. 66.
 lib. 5. Distributiones vero, qui statim horis interfuerint recipiant, lib. 3. tit. 1. dec. 8. & dec. 10. & 11.
 Cap. 14. §. Vt in electione, præsentatione, nominatione, institutione &c. lib. 5. tit. 2. dec. 7.
 Cap. 16. §. Item officialem, seu vicarium, lib. 1. tit. 16. dec. 2.
 Cap. 17. §. Statuit in posterum vnum tantum beneficium, lib. 3. tit. 2. dec. 28.
 lib. 5. Quod quidem si ad vitam pius, lib. 1. tit. 2. dec. 16. & lib. 3. tit. 3. decif. 14.
 lib. 5. Illi vero qui in præfenti, lib. 5. tit. 2. dec. 30.
 lib. 5. Ipso iure vacare censeantur, lib. 3. tit. 3. decif. 27. & decif. 49.
 Cap. 18. §. Fructuum portionis assignatione prouidere, lib. 1. tit. 16. dec. 17.
 lib. 5. Si Episcopo per publicum edictum, &c. lib. 3. tit. 3. dec. 72.
 lib. 5. Caveantque ne quidquam prorsus &c. lib. 5. tit. 3. decif. 91.
 lib. 5. Peracto deinde examine renuncientur, lib. 3. tit. 3. decif. 17.
 lib. 5. Si vero iuris patronatus ecclesiastici erit, lib. 3. tit. 30. dec. 5.
 lib. 5. Alioqui vicarius quem ecclesiæ vacantis, lib. 1. tit. 11. decif. 5.
 Cap. 20. §. Cause omnes ad forum ecclesiasticum, lib. 2. titulo 2. dec. 2.
 lib. 5. In prima instantia coram ordinarijs locorum, lib. 1. tit. 1. dec. 1.
 lib. 5. Cuius gratiam per appellationem, lib. 2. tit. 16. decif. 27.
 lib. 5. Ad hæc causæ Matrimoniales, lib. 1. tit. 27. dec. 2.
 lib. 5. Is biennio actiua & passiuæ voce priuatus sit, lib. 1. tit. 9. dec. 6.
 Cap. 4. §. Necquis Regularis sine superioris licentia, lib. 5. tit. 25. dec. 34.
 lib. 5. Nec liceat Regularibus à suis conuentibus recedere, lib. 2. tit. 16. dec. 4. fol. 37. & lib. 3. tit. 23. dec. 57.
 Cap. 5. §. Ingredi autem intra septa Monasterij nemini liceat, lib. 3. tit. 28. dec. 6. & lib. 4. tit. 12. dec. 4.
 lib. 5. Dare autem tantum episcopus, vel superior licentia, lib. 3. tit. 23. dec. 101.
 Cap. 6. §. Eligi debere per vota secreta, lib. 1. tit. 5. dec. 2. & 4.
 Cap. 8. §. Quolibet triennio sese in congregatione redigere, lib. 3. tit. 23. dec. 89.
 Cap. 10. §. Præter ordinarium autem confessorum, lib. 5. tit. 21. dec. 25.
 Cap. 11. §. In Monasterijs, seu domibus virorum, seu mulierum, lib. 1. tit. 7. dec. 5.
 Cap. 12. §. Censuræ, & interdicta, &c. lib. 5. tit. 18. dec. 21.
 Cap. 14. §. Regularis non subditus episcopo &c. lib. 1. tit. 23. dec. 88.
 Cap. 15. §. Qui minore tempore, quam per annum, &c. lib. 3. tit. 2. decif. 10. & lib. 3. tit. 3. decif. 2. 8. 12. 27. 33. 36. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 50. 90. & 97. & lib. 3. tit. 27. decif. 9. & lib. 4. tit. 1. decif. 47.
 lib. 5. Professio autem, antea facta, lib. 1. tit. 23. dec. 4.
 Cap. 16. §. Nulla quoque renuntiatio, lib. 3. tit. 16. dec. 7. & tit. 23. dec. 102.
 lib. 5. Finito tempore nouitatus, lib. 1. tit. 18. dec. 12.
 lib. 5. Et vt habentibus, ante professionem, lib. 3. tit. 28. dec. 1.
 Cap. 18. §. Si quomodo cunque coegerit aliquam virginem, &c. lib. 5. tit. 23. dec. 51. & dec. 52.
 Cap. 19. §. Nemo etiam regularis &c. lib. 3. tit. 23. dec. 55.
 Cap. 22. §. Quam primum executioni demandetur, lib. 3. tit. 23. dec. 38.
 Sess. eadem, cap. 3. de Reform. §. Quapropter excommunicationes, lib. 1. tit. 21. dec. 2. & lib. 5. tit. 23. dec. 4.
 lib. 5. In illis per annum infortuerit, lib. 5. tit. 6. dec. 20.
 Cap. 4. §. Facultatem dat Episcopis, lib. 3. tit. 33. dec. 6.
 Cap. 5. §. Cetera illis sunt onera iniuncta, lib. 2. tit. 14. dec. 1. & lib. 3. tit. 30. dec. 1.
 Cap. 7. §. Neminem in posterum accessus, aut regressus, lib. 3. tit. 3. dec. 48.
 Cap. 8. §. Fructus illorum in alium pium vsum, lib. 3. tit. 8. decif. 2.
 Cap. 14. §. Quibuscunque clericis, ne concubines &c. lib. 5. tit. 10. dec. 4.
 lib. 5. Tertia parte fructuum, obuentio sum, ac prouentuum beneficiorum, lib. 5. tit. 24. dec. 7.
 Cap. 15. §. In Ecclesijs, vbi eorum partes beneficium, &c. lib. 1. tit. 2. dec. 22. & tit. 11. dec. 9.
 lib. 5. Ad hæc reciproce resignationes, lib. 1. tit. 6. dec. 6.
 Cap. 19. §. Excommunicationis, ac omnibus bonorum, &c. lib. 5. tit. 19. dec. 1.
 lib. 5. Perpetuo careant ecclesiastica sepultura, lib. 5. tit. 9. decif. 1.

Ex Sessione 25.

Cap. 2. de Regularibus. §. Neminem igitur Regularium, lib. 3. tit. 23. dec. 17. & dec. 24.

Finis Indicis Secundi.

INDEX TERTIVS

BVLLARVM RECENTIORVM PONTIFICVM IN HIS Decisionibus expositarum, ordine Alphabetico digellus.

A

A Bpso. Gregorij XIII. lib. 5. tit. 2. dec. 92. & tit. 23. dec. 9. et dec. 37. et dec. 47. et 48. et dec. 74.
Ad canonum conditorem, Clementis VII. lib. 1. tit. 11. dec. 9.
Ad evitanda scandala, Martini V. lib. 5. tit. 6. dec. 13. & 16. & dec. 20. & tit. 22. dec. 22. & tit. 23. dec. 3. & dec. 24. & dec. 41. & 49. & dec. 56. & 60. & dec. 77. & tit. 24. dec. 2.
Ad Romanum, Pij V. lib. 4. tit. 1. dec. 37. & tit. 8. dec. 2.
Ad Tollendum, Gregorij XIII. lib. 9. tit. 19. dec. 1.
Altitudo, Pont. III. lib. 1. tit. 3. dec. 2.

C

C lrea Pastoralis, Pij V. lib. 3. tit. 23. dec. 19. & dec. 30. & tit. 28. dec. 6.
Circumspecta, Gregorij XIV. lib. 1. tit. 1. dec. 4.
Cum ex Apostolatus, Pauli IV. lib. 5. tit. 5. dec. 1. & tit. 6. decis. 5.
Cum ex Sacrorum, Pij II. lib. 1. tit. 7. decis. 13. 20. & 21. & dec. 32. & 36. & dec. 41. 46. & 47. & dec. 53. 54. & 55. & dec. 58. & 61. & tit. 8. dec. 3. & dec. 7. & tit. 13. dec. 4. & lib. 3. tit. 3. dec. 1. & lib. 5. tit. 16. dec. 4.
Cum onus, Pij V. lib. 3. tit. 10. dec. 1. & dec. 14. & tit. 31. dec. 5. 8. & 9. & dec. 14.
Cum primum, Pij V. lib. 5. tit. 2. dec. 37. & dec. 39. & decis. 42.
Cum Sacrosanctam, Sixti V. lib. 3. tit. 3. & dec. 59.
Cum secundum Apostolorum, Pauli IV. lib. 5. tit. 23. decis. 66.
Cum sicut, Iulij III. lib. 3. tit. 16. dec. 8.
Cupientes, Iulij III. lib. 3. tit. 18. decis. 10. & tit. 19. decisione 2.

D

D ecori, Pij V. lib. 3. tit. 23. dec. 30. & decis. 49. & decis. 88.
Deo Sacris, Gregorij XIII. lib. 3. tit. 23. dec. 30. & dec. 88.
Dominici gregis, Pij IV. lib. 1. tit. 2. dec. 37.
Dubijs que emergunt, Gregorij XIII. lib. 3. tit. 28. dec. 6.

E

E a, que, Pij IV. lib. 5. tit. 19. decis. 1.
Etsi vniuersis, Sixti IV. lib. 3. tit. 23. dec. 19.
Ex debito, Pij IV. lib. 3. tit. 23. dec. 86.
Ex proximo Lateranensi, Pij V. lib. 3. tit. 3. dec. 57. & tit. 33. dec. 12. & 22.
Extra Romanum, Pij IV. lib. 5. tit. 2. dec. 17. & dec. 30.

I

I N eam pro nostro, Pij V. lib. 1. tit. 19. dec. 1. lib. 5. tit. 13. dec. 39.
Iniunctum nobis, Pij IV. lib. 1. tit. 1. dec. 2.
In omnibus, Pij V. lib. 2. tit. 12. dec. 3.
Inter curas, Leonis X. lib. 3. tit. 23. dec. 19.
Intolerabilis, Pij V. lib. 1. tit. 2. dec. 47. & tit. 6. dec. 2. & lib. 2. tit. 13. dec. 1. & lib. 5. tit. 2. dec. 17. & dec. 30. & 31. & dec. 34. & dec. 102.

O

Officij nostri, Gregorij XIII. lib. 3. tit. 23. dec. 87.

P

P ostquam, Pauli IV. lib. 5. tit. 7. dec. 1.
Pro nostri, Gregorij XIII. lib. 5. tit. 23. dec. 55.

Q

Q uanta, Pij V. lib. 1. tit. 6. dec. 9.
Quacunque, Pij V. lib. 3. tit. 23. dec. 68. & dec. 104. lib. 5. tit. 7. dec. 1.
Que ordini ecclesiastico, Pij V. lib. 3. tit. 18. dec. 16. & tit. 19. dec. 6.

R

R egularium, Pij V. lib. 3. tit. 23. dec. 62. & lib. 4. tit. 12. dec. 4.
Romanus, Pij IV. lib. 3. tit. 18. dec. 10.
Romani, Pij V. lib. 3. tit. 16. dec. 4.
Romanum Pontificem, Pij IV. lib. 1. tit. 2. dec. 47. & lib. 5. tit. 2. dec. 34.
Romanum Pontificem, Clementis VIII. lib. 1. tit. 7. dec. 27. & dec. 61. & 62.
Romano Pontifice, Pij IV. lib. 3. tit. 23. dec. 19.

S

S acrosanctum, Clementis VIII. lib. 1. tit. 2. dec. 37.
Sanctum, & Salutare, Sixti V. lib. 1. tit. 7. dec. 27. & dec. 61. & 62.
Sedis Apostolica, Pij IV. lib. 3. tit. 23. dec. 68.
Sicut ad Sacrorum, Pij IV. lib. 1. tit. 7. dec. 33.

T

Tanta, Gregorij XIII. lib. 5. tit. 23. dec. 54.

V

V bi gratia, Gregorij XIII. lib. 3. tit. 28. dec. 6.
Volentes, Gregorij XIII. lib. 5. tit. 23. dec. 76.

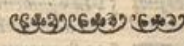
Finis Indicis Tertii.

DECISIONES CASVVM CONSCIENTIÆ

Ex doctrina Consiliorum Martini ab Azpilcueta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta Librorum Iuris Canonici dispositionem in suos titulos distributæ.

Auctore R. P. D. GREGORIO SAYRO Anglo, Ordinis D. Benedicti Congreg. Casinensis, aliàs S. Iustine de Padua Monacho, & Sacri Monasterij Casinensis professore.

LIBER PRIMVS.

TITVLVS I.

De Summa Trinitate, & fide Catholica.
SYMMARIVM.

- 1. Professionem fidei Canonici etiam exempti coram Episcopo & Capitulo intra duos menses a die possessionis adeptæ facere omittentes fructus amittunt.
- 2. Fidei professionem Regulares Pralati intra duos menses ab adeptæ possessione præfecturæ facere tenentur.
- 3. Fidei professionem clericus parochialem adeptus per ignorantiam omittens non peccat.
- 4. Fidei professionem beneficiarius curatus, qui intra duos menses non fecit, post illos quam primum potest, facere tenetur.
- 5. Fidem confiteri occultis Christianus inter infideles habitans tenetur, quando alias subtraheretur honor Dei, vel utilitas proximi cessaret.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in antiquis, alias consil. 7. & 9. de iure iur. in nouis.
Canonici alicuius Ecclesiæ professionem fidei Catholica publicè coram Episcopo, & Capitulo, intra duos menses à die possessionis adeptæ facere omittentes, quamuis in foro interiori aliqua ex parte fortè ob ignorantiam, & inaduerentiam præcepti Concilij Tridentini sess. 24. c. 12. de reform. excusari possint, si tunc prædictum præceptum ignoret, ex S. Th. 1. 2. q. 76. ar. 1. & 2. in foro tamen exteriori nõ excusantur, nec fructus faciunt suos, licet postea pacificè etiam ultra tres annos, diotos Canoniciatus possideant, cum ignorantia iuris clari neminem excuset. Reg. ignorantia. de reg. iur. in 6.
 Quam etiam fidei professionem modo prædicto facere tenentur Canonici exempti; Quia etiam exempti subiacet Episcopis quod eas, quæ pertinet ad beneficia, quæ obtinent, subiecta illis.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias consil. 10. de iure iurando.
Regulari Regulares eadem fidei professionem intra duos menses ab adeptæ possessione sue præfecturæ, per extea-

tionem, qua Pius IV. capit. 12. de reform. Sess. 24. Concilij Tridentini extendit, facere tenentur, adestq. Bulla eiusdem Pij IV. super forma iuramenti professionis fidei, quæ incip. Iniunctum nobis. edita anno 1564. & est 114. in ordine.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias consil. 12. de iure iurando.

Clericus adeptus parochialem, si per ignorantiam, & inaduerentiam fidei professionem non facit vsq. ad sesquianum, & tunc ratione Doctoratus suscepti eam facit, & etiam post septimum mensem vna cum Episcopo ratione Synodi, mortaliter peccare non videtur, cum bona fide legem humanam transgrediens mortale peccatû non committat, ex S. Th. 1. 2. q. 88. ar. 5. & 6. & Nauar. in Man. c. 23. num. 43.

DECISIO IV.

Ex consilio 4. alias consil. 11. de iure iurando.

Adeptus beneficium curatum, & infra duos menses a die adeptæ possessionis fidei professionem non faciens, licet ad eam faciendam, quam citò commodè facere poterit, obligatur; professio tamen post prædictos duos menses facta ad fructus temporis præteriti acquirendos illi non prodest, quamuis sic ad quærendos temporis futuri; quia regulariter semel ipso iure perditâ ipso iure non quærentur c. Quam periculosum. 7. q. 2.

DECISIO V.

* Prima & vnica in Nouis, alias consil. 3. dub. 11. de claudesina dispensatione, in antiquis.

Cum præceptum de confitendo fidem affirmatiuum sit, vt ait S. Th. 1. 2. q. 3. art. 2. corp. & ideo obliget semper, non tamen ad semper, sicut obligat negatiua, vt idem S. Th. vbi supra & q. 33. art. 2. inde fit, vt fidelis inter infideles habitans non teneatur semper & quolibet loco, aut ex quacunque causa publicè fidem suam confiteri: sed tunc solum quando per omissionem confessionis fidei, aut honor Deo debitus, aut utilitas proximo impendenda, subtrahe-

A trahe-

traheretur: scilicet, quia per taciturnitatem eius, aliqui a fide auerterentur, aut crederent fidem Catholicam non esse veram. Siquidem in his casibus fidem confitenti tenetur, nec ob timorē excusatur, ut ait S. Tho. 2. 2. q. 3. ar. 2.

TITVLVS II. De Constitutionibus.

S V M M A R I V M.

- 1 Ignorantia crassa seu affectata a peccato non excusatur iusta vero seu probabilis excusatur.
- 2 Promulgatio est de legis essentia, etiamsi sit facta in Concilio Generali, etiam cum Papa confirmatione, nec antea ligat.
- 3 Ignorantia presumitur iustas rationes probatur scientia, & vna probatur.
- 4 Scientia legis quam ad ligandum sufficit.
- 5 Lex ante tempus a Legislatore prescriptum non ligat.
- 6 Lex Principis inferioris a die scientiæ subditos ligat.
- 7 Lex noua solo iure scripto attendit, ante duos menses elapsos non ligat, secus de fidei, & consuetudine.
- 8 Lex ante quam recipiatur saltem per maiorem partem ciuicis non ligat.
- 9 Lex non recepta seu ab ignorantibus, seu iam scientibus, non ligat.
- 10 Lex non recepta aut noua non obligat.
- 11 Concilij Tridentini decreta mores ad spectantia, ubi recepta non sunt, non obligant.
- 12 Bulla Romæ publicata a eorum ligant, qui fecerit eas publicatas.
- 13 Confessorius pariterem Bulla Papæ signarum monere non tenetur.
- 14 Doctor legens non tenetur docere legem, quæ Provincialis suos non ligat.
- 15 Confessorius contra suam opinionem absolueri potest, quem auctoritate, vel ratione contraria non videt.
- 16 Beneficia plura, etiam residentiam requirentia, ex causa iusta haberi possunt sine peccato.
- 17 Beneficia plura tenere ex sua natura non est ita malum, quin ex causa iustificari possit.
- 18 Episcopi ex consuetudine hæreticos, & schismaticos reconciliare possunt.
- 19 Residentia in beneficio curato de iure diuino est, & ideo ubique seruanda.
- 20 Ordinem sacrum sine titulo sumens est suspensus, & episcopus talem scienter ordinans alere tenetur.
- 21 Filius presbyteri in ecclesia, ubi pater beneficiarius est, nullo modo, etiam tanquam advena ministrare potest.
- 22 Filius presbyteri non potest habere beneficium in ecclesia in qua pater, quod si habuit, ipso iure non vacat ante Conc. Trid., nisi post trimestre.
- 23 Taciturnitas eius, quod iura exprimerent, gratiam vitiat.
- 24 Confessor non interroget de beneficiorum pluralitate eos, qui putant ea se iuste retinere.
- 25 Bullas Papæ supprimentes, & illas publicari prohibentes excommunicati sunt, & nisi resipiscant non sunt absoluenti.
- 26 Gabellam exigentes a clericis, & religiosis excommunicati sunt, nisi &c.
- 27 Gabella, si per Christianum exigantur, infidelibus locari possunt.
- 28 Catholici cum hæreticis, & schismaticis denunciatis commercia exercere prohibentur.
- 29 Hæretici, & schismatici in Bulla cæna excommunicantur.
- 30 Matrimonium cum hæreticis contrahere Catholicis non licet, sed contractum tenet.
- 31 Schismaticorum filij ad scholas Catholicorum admitti possunt, sed non e contrario.
- 32 Hæreticorum non denunciatorum oblationes recipere licet.
- 33 Catholici hæreticos non denunciatos in patris admittentes peccant mortaliter, & sic admissi cognationem spirituale contrahunt.
- 34 Aboli nequeunt hæretici etiam in mortis articulo, nisi omnes errores desintur, saltem implicite.
- 35 Empiricum pacto de retrouendendo facta, peccatum est, & iuratum.
- 36 Iura tutoribus in pupillarum pecunijs accrescendis commiss-

- 37 Libros prohibitos scienter legentes, etiam studio eorum errores noscendi, excommunicati sunt.
- 38 Episcopus hodie licentiam Missandi apud infirmos dare non potest.
- 39 Pests tempore curati vel per se ipsos, vel per alios infelici sacramenta ministrare tenentur.
- 40 Eucharistia delatio, & processio publica omitti possunt, ubi ab hæreticis debonestatio timetur.
- 41 Possessorium super Decimis coram iudice laico intentari potest.
- 42 Ecclesia in suos colonos eodem iure, quo laici, uti licet.
- 43 Clericus iurisdictionem suam criminalem per vicarios exercens, licet sequatur mors, vel mutilatio etiam iniusta non sit irregularis, secus si per seipsum eam exercet.
- 44 Hæretico, minus quam Iudæo, officium cum præclementia commendandum.
- 45 Hæreticus in foro exteriori a solo Papa absoluitur, in interiori a Episcopo.
- 46 Constitutio noua non extenditur ad præterita nisi cum agitur de effectu futuro, qui sine effectu præterito stare potest.
- 47 Lex in consuetudinario, ut omnis aliam odium aliquid lata, odiosa, & restringenda est.
- 48 Pensiones in conscientiam transferentes, penam conscientiarum non incurrunt.
- 49 Lex Principis secularis de non exitu adentes equi in foro conscientia non obligat.
- 50 Statutum, ut tot tantum de una natione eligantur, iustum, & rationabile esse potest.
- 51 Papa quando, ut Papa, & quando, ut Doctor tantum respondere censetur.
- 52 Lex puniens procuratorem fauorem non includit impetrem ad illiteras, si eis non utatur.
- 53 Statutum ciuitatis ligat omnes illius ciues, hoc est, habentes in ea domicilium, at inibi natos, alij habentes domicilium, non ligat.
- 54 Statuta Papalia sunt, quæ Capitulum Generale auctoritate Apostolica condidit, unde nec ipsum, nec illud representans potest ea tollere; sed si quid iniuste statuat, ad Papam cui immediate subicitur, recurrendum est.

DECISIO I.

Ex Consl. r. tam in nouis quam in antiquis.

Sicut ignorantia crassa, quæ quis ignorat id, quod homines sui status, & conditionis communiter sciunt, esse excusatur a tanto, non tamen a toto; aut affectata, quæ quis scire nolit quod scire tenetur, quo libetius absque conscientia contradictione, vel alia de causa peccet, neque a toto excusatur, neque peccatum ipsum minuit, sed illud potius ob circumstantiam mali desiderij auget, ita S. Tho. 1. 2. qu. 76. art. 8. & Nau. in Man. c. 2. nu. 4. ita e contrario ignorantia iusta, quæ a Canonistis probabilis, a Theologis vero in uincibilis dicitur, quæ quis ignorat, quod vel scire non tenetur, vel non potest, adhibita diligentia, quæ ab alijs in ordinis solet adhiberi. Ex eodem Sanct. Thom. ubi supra ar. 3. & qualis est eius, qui petit consilium a viris doctis, & probis, qui falso illi consulunt Arg. c. capellanus de ferijs, & S. Ant. 1. part. tit. 3. c. 3. §. 10. omnino a peccato excusatur, quando est causa actus, ita ut actus ille non fieret, nisi ignoraretur. ita S. Thom. 1. 2. qu. 6. art. 8. & q. 76. art. 1.

DECISIO II.

Dub. 1.

Ad legem sub peccato transgrediendam non sufficit scire legem aliquam esse faciendam, aut factam, etiam in Concilio publico, si nondum sit promulgata; cum lex antequam promulgetur, non liget, & leges, dist. 4. si quidem de legis essentia est promulgatio ex S. Tho. 1. 2. qu. 90. artic. 4. sed neque satis est quod sit promulgata, si promulgatio eius probabiliter ignoretur; neque constitutio Concilij Generalis etiam promulgata ante specialem Papæ confirmationem subiectam ligat.

DE.

DECISIO III. Dub. 2.

Ignorantia inuincibilis in foro conscientiae, ex solo dicto rei dicentis se iuste ignorasse, consistere potest; Arg. ca. Humanæ aures, 2. q. 5. qualis etiã in foro exteriori presumitur, donec scientia probetur. c. Præsumitur, de reg. iur. in 6. Probari etiã potest ignorantia iusta vel per iuramentum. Passoralis, de except. & c. si vero, 2. de sent. excom. cum que in animo sunt, aliter probari aliquando nõ possunt: ca. Significasti, 1. de homicid. vel probando aliquid quod necessario consequitur ignorantiam, quia scilicet in fano erat, aut furiosus: c. Madusus, 3. q. 9. c. cum dilectus, de iur. ab intest. vel probando aliquid, quod verisimilis ignorantia consequitur, vt probando absentiam. ca. si qui inatr. accusa. non pos.

DECISIO IV. Dub. 3.

Scientia legis quæ ad ligandum sufficit, non est necessæ vt talis sit quæ nascitur ex notitia intuitiva alicuius quinque sensu: Neque sufficit quilibet auditio, & relatio, aut credulitas, quod lex illa in Curia promulgata sit, sed requiritur vt sciatur lex illa promulgata in Curia, & facta, & recepta a maiore parte populi, cuius ipse pars est; lex enim iuste promulgata nõ ligat si maior pars eam non recipiat.

DECISIO V. Dub. 4.

Lex ante tempus a legislatore præscriptum neminem ligat, cum lex maiorem virtutem illa non habeat, quã legislator illi tribuit; Arg. c. fide reg. iur. in 6. Soler autem exprimere tempus, quo vult vt lex sua ligare incipiat: cap. cum singula, de præb. in 6. Quod si lex dicat, vt liget ex nunc, ab ipso tempore promulgationis ligabit scientes, ex Glo. in Clem. 2. de hæret. & etiam iuste ignorantes, quoad irritationem actus; ex Panor. in cap. 2. de constit. licet non quoad peccatum.

DECISIO VI.

Ex Principis inferioris a die scientiæ subditos ligat, cū nullo iure cautum sit, vt legis Principis inferioris vinculum differatur; Ad præsumendum autem scientiam, quoad forum exterius, tempus videtur arbitrium. Panor. in c. 2. nu. 8.

DECISIO VII.

Quamuis solo iure scripto attento, princeps non videatur ligare ante lapsum duorum mensium, & scientes eam factam & promulgatam. Glo. in data sexti; ita tamẽ, vt lex promulgata in Curia Principis non ligat Prouinciales, hoc est, subditos extra Prouinciam, vbi est Curia, de gentes etiam post duos menses a publicatione facta in Curia, donec per Gubernatores Prouinciarum in earum Metropolitibus promulgetur; Ioan. Andr. in glo. data Sexti, & Ceter. 1. 2. q. 90. ar. 4. De stylo tamen, & consuetudine non solum Curie Romanæ, sed etiam Imperatoris, & aliorum Regum seruari videtur, vt lex liget omnes etiam Prouinciales post duos menses a publicatione legis in Curia facta, & locis ad id præstitutis, attenta tamen distantia Prouinciarum, & qualitate legum, & frequentia hominum in locis Prouinciarum habitantium in Curia, & ad eam venientium, & redeuntium ab ea, vt iudicari probabiliter possit legis promulgationem ad eorum notitiam peruenisse; Ita S. Tho. 1. 2. q. 90. art. 4.

DECISIO VIII. Dub. 5.

Lex, antequam recipiatur, saltem per maiorem partem ciuitatis, cuius pars est transgressor, non ligat, cum legislator illam sub conditione ferre præsumatur, si recipiatur saltem per maiorem partem: S. Leges. d. 4. & l. de quib. ff. de legi. Fel. in cap. 1. de treuga & pace & Nau. in Manual. cap. 23. num. 41. quia enim lex communem respicit vilitatem, c. erit autem lex, dist. 4. non videtur legislator velle vnum, vel alterum ligare ad seruandum, quod alij consubditi non seruant, nec seruare incipiunt: Ita S. Tho. 1. 2. q. 96. ar. 6. & 2. 2. q. 147. art. 3. Neque peccat primi non seruantes, & non recipientes legem iuste promulgatam, si

sciente id superiore, & potente cogere, & non cogente seruare, non seruant: eo quod videtur superior eam suspendere, vel tollere. Glo. in c. 1. de treuga, & pace, & Panor. & Felia. ibi.

DECISIO IX. Dub. 6.

Sicut lex non recepta ab eam scientibus non ligat, ita etiam & lex non recepta ab eam ignorantibus enervatur, cum iustior sit causa non obseruantium legem, eo quod eam ignorant, quam eorum, qui scientes eam nolunt recipere, nec illa vult: vnde cum lex non recepta ideo obliget, quia non est vsa recepta, sic ignorata etiam non ligabit, cum ab istis nulla ratione recipi possit. l. de quibus, ff. de legibus.

DECISIO X. Dub. 7.

Tam lex a subditis nõ recepta, quam a Legislatore reuocata, in eo pares sunt, quod neutra vim obligandi habet; in alijs autem differunt, quod in casu priore extat lex, quamuis non liget donec recipiatur; in posteriore vero non extat lex, nec recipi potest: & lex iam lata, & promulgata, nondum reuocata, quamuis a principio nõ recipiatur a subditis, potest tamen postea mutata voluntate eorum recipi, quia substantia eius durat: reuocata vero minime nisi denouo a Legislatore feratur, eo quod iam substantia eius perijt, quod autem est extinctum, reuiuiscere non potest, nisi auctor potens illud denouo producat. l. Quæ res, §. aream, ff. de solut. e. Quam periculosum, 7. q. 1.

DECISIO XI. Dub. 8.

Concilij Tridentini decreta, quæ ad mores, & reformationem spectant, & quæ nouum ius inducunt, nõ eos obligant, qui probabiliter ea ignorant: sed nec eos, qui ea sciunt, non quidem ea ratione, quod illa non sint promulgata, cum nullibi cautum sit ea promulgari debere in Prouincijs ad hoc, vt vim habeant obligandi, excepto solo decreto illo de Matrimonio contrahendo posito a Concilio Trid. sess. 24. ca. 1. de ref. Matrim. sed ea, quod in aliquibus Prouincijs, aut Regnis, neque a principio, neque postea, sunt recepta; vnde nec illorum Regnorum homines obligant.

DECISIO XII. Dub. 9.

Vllæ diuersorum summorum Pontificum de pœnis in non recitantes officium diuinum, de non habendo officio B. Virginis lingua vernacula, de Confidetijs, de Cambijs, Bulla etiam Cene Domini, & alia, dummodo Romæ publicatae sint, ligant omnes etiam longissime distantes, scientes eas esse Romæ publicatas; adeo, vt non excusentur ex defectu promulgationis, quamuis ex defectu receptionis excusari possint.

DECISIO XIII. Dub. 10.

Pœnitentem contra Bullam ex ignorantia probabiliter peccantem Confessarius, qui eam scit, nec admoneat, nec instituire tenetur, cum talis penitens nec peccet eam probabiliter ignorando, nec transgrediendo: ea. Quia circa de consang. Ad. 4. de confess. q. 7. post 5. q. vnde absolueret potest contentem, quem videt ignorantia iuris humani probabiliter a peccato excusari, & præsertim, si suspicaretur eum de veritate moniti, illam non amplecturum. Sicut etiam Prelatus cum ignorantibus matrimonium suum inualide contractum, dissimulare potest, immo & debet, quando scandalum ex contrario facto nasci probabiliter timeret.

DECISIO XIV. Dub. 11.

Doctores legens siue ex officio, siue sponte, non tenentur docere legem quæ non ligat illos incolentes Prouinciam, in qua legit; potest tamen si velit, simul docendo rationem, quæ eos ibi non ligat: quia nulla lege tenetur ad primum, nec alicubi a secundo prohibetur. Arg. c. consulti, 2. q. 4. & cap. 2. de translat. prelat.

DECISIO XV. Dub. 12.

Confessarius contentem tenentem opinionem, de qua ipse dubitat, immo si credat contrariam opinionem,

nē, cui ipse adhæret, esse veram, absolueri potest, quoties penitentem vel auctoritate, vel ratione contraria probabili, niti videt; vel etiam si probabiliter credit, quod illa sua admonitione nihil aliud efficiet, quam quod odiosam apud doctos confessionem reddet, aut quod penitēs non emendabitur.

DECISIO XVI. Dub. 13.

16 **Q**ui multa beneficia diuisa in titulum, quorum vnum suo statui decenti sufficit, sine dispensatione, vel consuetudine, possidet, mortaliter peccat. ca. Conquerentem, de cler. non resid. & gloss. in c. dudum 2. de elect. S. Thom. Quidl. 8 art. 19. & Quidl. 9 art. 19. & Nau. in Man. c. 25. nu. 125. Quamuis enim multa habere possit si legitime venita, aut annexa fuerint, c. vno. 10. q. 3. & c. extirpanda, §. qui vero. de preben. non tamen si sint diuisa: sicut etiam vnum in titulum, & aliud ad tempus commendatum ad sex menses tantum, si sit ecclesia parochialis, habere potest; c. Nemo, de elec. in 6. non tamen retinere potest vnu in titulum, & aliud commendatum in perpetuum, cum huius eadem ratio sit, que de dato ad titulum est. Cardin. Alex. in c. cum autem, distinct. 44. lo. Maior. 4. d. 24. q. 13. Nec tamen semper illicitum est duo beneficia habere, nisi iuste quis duo beneficia retinere potest residentiam personalem non requirunt, quorum alterum non sufficit ad honestam sustentationem, etiam absque vlla dispensatione ex Conc. Tri. sess. 24. c. 17. de reform. Ex dispensatione autem & consuetudine iusta (que non minus valet quam dispensatio) etiam plura beneficia personalem residentiam requirunt, iusta causa sine peccato haberi possunt.

DECISIO XVII.

17 **P**lura beneficia tenere sua natura non adeo in aliu est, vt per circumstantiam aliquam iustificari non possit; nec etiam adeo indifferens est, vt sine aliqua circumstantia iustificari liceat, sed omnino necessaria est aliqua circumstantia, que sufficit ad tollendū deformitatem, qua ipsa multitudo beneficiorū præ se fert; ex S. Tho. Quidl. 9. ar. 15. Talis autem est circumstantia eius, cui attenda personæ suæ qualitate, non sufficit vnum beneficium ad honeste, decenterque viuendum talibus, puta, quia in eo est nobilitas animi virtus. Nobilitas, aut scientia c. de multa. de preben. Item tamen prudentia, sagacitas, & industria aliquid, vt speretur plura eis, quibus præest, profuturus, etiam absens, quam communiter alius præsens, & potius illa sumit propter utilitatem beneficiorum aut subditorum quæ propriam. Innoc. in cap. iam dudum. de preb. Talis etiam circumstantia est defectus aliorum idoneorum. Host. in c. graue, de preb.

DECISIO XVIII. Dub. 14.

18 **E**piscopus in locis, in quibus habetur consuetudo præscripta, vt lapsi etiam ob heresim, vel schisma, per Episcopos reconcilientur, non obstantibus iuribus illa consuetudine antiquioribus, c. si lapsi, & c. minor. d. 50. & c. de lapsis, 16. q. 6. sic peccantes, reconciliare possunt, cum iura humana, consuetudine contraria, legitime præscripta tolli possint c. fin. de consuetud. Sin vero canones noui, vel Bullæ denegantes Episcopis huiusmodi facultatem reconciliandi, illis in locis recepti sint, nec per consuetudinem legitime abrogati, necessario seruandi sunt; vnde in excommunicationes, & irregularitates reseruatas Papæ ab ipso met, vel eius Legato, vel in id delegato, postea incurrentes, non obstante difficultate, aut itineris longitudine, absolutionem, & dispensationem a Papa petere tenentur, nec ab Episcopis absolui possunt; quamuis ob impedimentum veniendi ad Urbem ab excommunicatione aliquando absolui queant, ex Nau. in Manua. c. 27. nu. 46.

DECISIO XIX. Dub. 15.

19 **C**um residentia in beneficio curato de iure diuino sit, nemo nisi iusta de causa, & modo a Concilio Tridentino sess. 6. c. 1. de reform. & sess. 23. c. 1. de reform. præscri-

pto a residentia excusari potest, ita, vt nec in locis ubi præfatum Concilium nondum est receptum, nec aliqua consuetudine, induci poterit, vt quis in beneficio curato non resideat, nisi iusta causa ad sit; iustam autem causam non residendi perperis circumstantijs personæ loci, temporis, & alijs, iudex arbitrat potest; c. de causis de offic. deleg. nec opus est scripta licentia in eis regnis, in quibus Concilium Tridentinum nondum receptum est, quia nec iure diuino, nec aliquo humano anteriori ea requiritur.

DECISIO XX. Dub. 16.

20 **O**rdinatus ordine sacro absoluit, id est, sine titulo beneficii, vel patrimonij, non solum secundum Canones antiquos, cap. Neminem, & ca. sanctorum, dist. 70. sed etiam secundum Concil. Tri. sess. 21. c. 2. de reform. renouans illos Canones ipso iure suspensus est, donec cum eo dispensetur. c. Per ius. 3. de simonia. Et Episcopus sciens vel scire debens, talem ordinans ordinatum alere tenetur, cum secundum de presb. sequi tamē si per mendacia, & fraudem ordinandus fingendum titulum decepit Episcopus; tunc enim ordinatus est suspensus, sed ordinans eum alere non tenetur; cum scias, & dolus nemini patrocinari debeant. cap. Sedes Apostolica, de rescrip.

Quicquid sit de veritate rei, an scilicet, Concilium Tridentinum sess. 21. de reform. cap. 2. per illa verba, *Antiquorum Canonum penam innouando*, renouauerit solum caput *Neminem*, & cap. *Sanctorum*, dist. 70. ita vt ordinatus sine titulo beneficii, aut patrimonij, si secularis sit, suspensionem incurrat, vel solum innouauerit cap. *Cum secundum de prebend.* ita vt episcopus talem ordinans, ordinatum alere teneatur, & aliqui referunt Sacram Congregationem censere innouatam tantum penam cap. *cum secundum* alij vero dicunt, eandem Congregationem censere innouatam solum penam cap. *Neminem*, & cap. *Sanctorum*. Hoc vnum modo certū est post Bullam Sixti V. que incipit, *Sanctum*, & *salutare*, edita anno 1588. Episcopi sic male promouentem aliquem secularem ad sacros ordines sine titulo sufficientis beneficii, vel patrimonij, siue id scierit, siue ignoranter fecerit, nisi debita diligentia adhibita iustus et rores, & probabilis facti ignorantia eum excuset, a collatione primæ tonsuræ ac omnium ordinum, & ab executione omnium munerum Pöficialium, eo ipso suspensus est, & ab ingressu ecclesie in terditum sit, vero ordinatus ab executione, ministerio, & exercitio ordinum susceptorum, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuo suspensus est, & obtentis beneficijs quibuscumque ipso facto priuatur, & ad illa, & alia similia, vel dissimilia in posterum obtinenda, in perpetuum inhabilis efficitur.

DECISIO XXI. Dub. 17.

21 **F**ilius illegitimus in ecclesia, in qua pater eius beneficiū aliquod habuerit, vel habet, non solum sacrum solemniter facere, aut Euangelium, vel Epistolam solemniter cantare prohibetur, sed neque Missam tanquam externam, & peregrinum priuatim celebrare, nec Sacris, vel Cantorem in eadem ecclesia agere potest; cum negari non possit, cum aliqua illorum faciendo, ministrare aliquo modo in illa ecclesia; Arg. rubri, de cleri. non ordin. minist. & Clem. 1. de reg. & ca. perleſtis, dist. 25. Quod tamen omnino prohibitum est ratione fugandi memoria incontinentiæ paternæ.

DECISIO XXII. Dub. 18.

22 **F**ilius presbyteri in eadem ecclesia, in qua pater, beneficium habere non potest, quod si de facto habuit ante Tridentinum, non vacauit ipso iure, donec laberetur timestre, datum ad permittendum pro altero alterius ecclesie vt patet sess. 25. cap. 15. de reform. sin vero illum post Concilium quæsiuit, nihil in illo consecutus fuit, cum factus sit inhabilis ad illud; & collatio inhabili facta non valeat. c. cum in cunctis, §. fin. de elec. & c. inter ceteras, de rescrip.

DECISIO XXII. *Dub. 19.*

Habens duo impedimenta essentialia, quorum vnu est publicum, & alterum secretum, vt si quis contraxerit cum consanguinea in quarto gradu, cuius sororem carnaliter prius cognouerit, si obtenta sit dispensatio super vno impedimento Matrimonij publico, non facta mentione de altero occulto, scilicet incestu, & postea impetretur gratia ab aliquo, qui eam concedere potest pro occulto, etiam non narrando publicum impedimentum, valida erit dispensatio, cum nullo iure cautum sit, quod in impetratione dispensationis super vno impedimento Matrimonij fieri debeat mentio de alijs, ad hoc, vt valeat dispensatio quoad impedimentum, ad quod illa impetratur; & obligatio non inducitur ipso iure, non est inducenda: Arg. c. consulari, 2. q. 4. & cap. 2. de translat. prelat. cum sola taciturnitas eius, quod iura exprimere iubent, gratiam vitiat. Rota de reser. 3. r. in nouis. Man. c. 22. num. 85. maxime cum incestus magna ex parte sint occulti, cognatio autem vt plurimum publica; & si in impetratione impedimenti publici consanguinitatis & cognationis exprimendus esset incestus, cogere tur impetrans seipsum in famam, & etiam alium frequenter prodere, contra ius naturale, quo vetamur nos, & alios infamare: cap. Quis aliquando, §. non tibi dico, de penit. dist. 1. vnde etiam & absolutio ab vna excommunicatione, alia tacita valet. Gloss. recep. in c. ex parte, de offic. ordin. Et collatio beneficii facta criminosis, criminis irregularitatem non inducente, aut inhabilitatem, non facta mentione de illo crimine, valida censetur.

DECISIO XLIV. *Dub. 20.*

Confessarius absolutionem ob peccata, quae sibi non est confessus, penitentem negare non potest, sed neque interrogare penitentem tenetur, nisi quando probabiliter credit eum per obliuionem, verecundiam, vel aliam causam iniuriam aliquid taciturnum, quod est de necessitate confitendum: vnde nec tenetur confessarius interrogare Episcopos, vel alios habentes dignitates, de beneficiorum pluralitate quia credunt se iusta dispensatione, vel ratione vel auctoritate probabiliter peccata excusari; quandoquidem confessarius absolvere potest confessum nitentem, opinionem contraria ei, quam ipse habet: Si autem se accusent de huiusmodi pluralitate, vel consilium ab eo petent, tenetur eis suam opinionem dicere, & si absque illa ratione, vel opinione contraria ei obedire renuant, absolutionem eis iuste denegare poterit, cum ad absolutionem conferendam necesse sit a statu peccati confessi discedere. Nau. in Man. c. 21. nu. 55.

DECISIO XXV. *Dub. 21.*

Villas & Diplomata Papae supprimentes, & illa publicari prohibentes, nisi ex privilegio id faciant, excommunicationem incurrunt, a qua nisi respiciant, absolui non debent. Nau. in Man. cap. 27. nu. 55.

DECISIO XXVI. *Dub. 22.*

Exigentes gabellas, & pedagia indifferenter a clericis & religionis commissionem suorum domoium, vel propria auctoritate, quocumque praetextu probabiliter, vel necessario, non habendo ad eam rem Privilegium a Sede Apostolica, vel proprio Principe sed solum id ex depravata consuetudine faciunt, excommunicationem incurrunt; Quamquam, de censib. in 6. & Cle. pen. tit. eo. nisi ignorantia probabilis talis excommunicationis eos excuset.

DECISIO XXVII. *Dub. 23.*

Hereticis & Gabellas Iudaeis, & alijs infidelibus locare possunt, dum modo Rex, vel dominus terrae Christianum aliquem ad illas exigendum deputet, & non permittat, vt ipse Iudaeus per se, vel alium a se deputatum illas exigat, cap. ex speciali, de Iudaeis. Nec cum Iudaeis, paganis, aut Saracenis Christiani mercimoniam exercere vetantur, Argum. capitul. Cum sit nimis, de Iudaeis, ex cap. armis, & alijs, quae ad eos deferri prohibentur capit.

DECISIO XXVIII. *Dub. 24. 30. 31.*

Catholici cum haereticis, & schismaticis, qui non sunt denunciati excommunicati, licet sint notorie haeretici, contrahere, & commercium habere sine peccato possunt: secus autem si sint excommunicati denunciati, ea, cum excommunicato, 1. 1. q. 3. & Extravag. Ad euitanda. Nauar. in Man. c. 22. nu. 35. cum saepe multum do haereticorum, & necessitas communicandi, & negotiandi facit licitum, quod alias non esset. Quod non est licitum de reg. iur. vitanda est tamen nimia familiaritas siue cum haereticis, siue cum alijs infidelibus c. Nullus, c. omnes, 28. q. 1. & c. cum sit nimis, & c. fin. de Iudaeis. & Nauar. in Manua. cap. 27. nu. 57.

DECISIO XXIX. *Dub. 25.*

Schismatici, & haeretici, cum in Bulla excommunicationis sint, ad ecclesiam redire volentes, reconciliari non possunt nisi per habentem auctoritatem absoluentis eos a censura, sed neque ab habente talem potestatem absoluenti sunt nisi suum schisma abiurent, si sit tale quod haeresim implicat.

DECISIO XXX. *Dub. 26.*

Matrimonium cum haereticis contrahere Catholico non licet, cap. caue, 28. quest. 1. & Nau. in Manua. ca. 22. num. 48. contractum tamen tenet. Pacta vero quae solent ab huiusmodi fieri, puta, si masculus nascatur, baptizetur in ea fide, cuius est pater; si femella, in matris fide, turpia sunt, & non valent, cap. fina. de condit. apposit.

DECISIO XXXI. *Dub. 27.*

Schismaticorum filij ad scholas Catholicorum venire permitti possunt, si hoc sit via, & gradus aptus ad eorum conversionem: Argu. cap. cum in cunctis, de elect. E. contra vero Catholicis scholas haereticorum adire non licet.

DECISIO XXXII. *Dub. 28.*

Schismaticorum, & haereticorum non denunciatorum oblationes accipere, & offerentes, ad sacras conciones, & alia officia sacra, quibus interesse voluerint, admitti re licet: eo quod haec admissio ad sacra gradus quidam est & medium ad persuadendum eis conversionem, & fidem Catholicam; & in his quae pertinent ad salutem animae, etiam cum excommunicatis denunciatis colloqui possumus, cap. cum voluntate, de sentent. excom.

DECISIO XXXIII. *Dub. 29.*

Quamuis Catholici cum haereticis, & schismaticis notorijs communicare possunt, si non fuerint denunciati excommunicati, eos tamen in patrimonios admittere non licet: quia id esset eis cooperari ad peccatum: c. 1. de offic. deleg. si tamen admissi fuerint, cognationem spirituales contrahunt ex S. Tho. 4. d. 42. q. 1. art. 3. & Sylu. verb. Matrimonium. 8. q. 7.

DECISIO XXXIV. *Dub. 32.*

Absolui non possunt haeretici, & schismatici in articulo mortis, nec ad sepulturam sacram admitti, nec aliorum sacramentorum participes fieri, qui explicito in specie, vel saltem implicite in genere non recedunt ab omnibus erroribus suis, licet recedant a bona parte eorum & sperare salutem, capit. Sint plures, de pen. dist. 3. Quamuis si morbus, vel periculum mortis adeo vrget, vt non possit omnes errores desertari, nec de veritate contraria speciatim instrui, sufficit desertatio generalis cum proposito speciatim desertandi postquam fuerit instructus; quia licet teneamur aliqua explicito credere, non tamen omnia, ita S. Tho. 2. 2. quest. 2. ar. 8. & Nau. in Man. prelat. d. 4. nu. 19. & c. 11. nu. 18.

DECISIO XXXV. *Dub. 33.*

35 **Q**uod si aliquid emit pacto de retrouendendo simulate, animo magis mutandi, quam emendi, & mortaliter peccat, & usuram committit. Qui autem minoris iusto pretio, etiam dempta parte, qua illud pactum pretium diminuit, peccat quidem peccato iniustitiæ, sed non usuræ coram Deo: licet aliquando coram hominibus præsumatur usuræ ex Nau. in Man. c. 17. nu. 247.

DECISIO XXXVI. *Dub. 34.*

36 **V**suræ à tutoribus in pupillorum pecunijs accrescentis commissa, a pupillis, quamuis ipsi non peccauerint, restitui debet, postquam sciuerint per eum modum iniquum bona sua creuisse, nec absolui potest qui sic questu restitueret noluerit. Ita Nau. in Man. c. 17. nu. 255.

DECISIO XXXVII. *Dub. 35. 36.*

37 **L**ibros prohibitos etiam suæ arti vitiles, & liberos hæreticos scienter legentes, etiam studio, eorum errores cognoscendi, ut eos lucidius populo explicare, ac refellere valeant, ex communicationem Bullæ Cæne Domini incurrunta qua non nisi a Papa extra articulum mortis absolui possunt. Nec eos legendi facultatem Episcopus, nisi ex speciali delegatione Papæ dare valet.

Aduertendum quantum ad libros prohibitos, qui nihil de religione tractant, non teneri authoris sententiam: Quia licet legentes huiusmodi libros peccati mortalis reatum incurrant, & Episcoporum arbitrio seuerè puniri possint, iuxta Bullam Pij Papæ IV. quæ incipit, Dominici gregis, editam anno Domini incarnationis Millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, die vigesima quarta Martij, Pontificatus sui anno Quarto, quæ in Bullario habetur, & est 99. eiusdem in ordine, quam etiam Bullam eiusque perias Clemens Papa VIII. confirmat in Bulla sua, quæ incipit *Sacrosanctum* edita anno Millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, die decima septima Octobris Pontificatus sui anno quarto; tamen in excommunicationem Bullæ Cæne non incurrunta, quod modo Bulla Cæne non comprehendit nisi hæreticorum libros, *hæresim continentes, vel de religione tractantes, ut constat ex Bulla Cæne Clementis Papæ VIII. anno Millesimo quingentesimo nonagesimo octavo.*

DECISIO XXXVIII. *Dub. 37.*

38 **E**piscopus post Concilium Tridentinum sess. 2. in decreto de obseru. in celeb. Miss. licentiam dare non potest Missas celebrandi apud infirmos, quamuis ante Concilium illam dare potuisset.

DECISIO XXXIX. *Dub. 38. & 39.*

39 **F**ertis tempore Curati prius infectis Sacramenta ministrare debent, ne eos sine necessarijs remedijs ad salutem mori patiantur: postea vero sanis eadem ministrat si non sit periculum in factionis, quod si adsit, illis licentiâ sumendi Sacramenta ab alijs dare debent. Arg. ca. ubi periculum maius de elec. in 6. & cap. duo mala, dist. 13. Quo tempore pestis Sacerdotes simplices cum merito magno in ciuitate manere, & cum licentia Sacramenta illis ministrare possunt: Parochi autem illa vel per seipsos, vel per alios idoneos ministros, etiam infectis ministrare tenentur. c. Aduertitas, 7. q. 1. & S. Th. 2. 2. q. 26. art. 5.

DECISIO XL. *Dub. 40.*

40 **E**ucharistiæ delatio, & processio publica iuste omitti possunt, ubi ab hæreticis, & infidelibus dehonestatio aliqua probabiliter boni & prudentis viri arbitrio timeatur, Quia huiusmodi processiones, & deportationes publicè iure humano institutæ sunt, & iusta ex causa legi humanæ contrauenire sine peccato licet, ut ait S. Th. 1. 2. qu. 96. art. 9. & 2. 2. qu. 147. art. 3. Archid. in c. vltimam dist. 76. & Nau. in Man. c. 23. nu. 69.

DECISIO XLI. *Dub. 41. 42. & 43.*

41 **E**cclésiasticus super Decimis per viam possessorijs seu interdictis retinendæ, vel restituendæ possessionis, vel

innouationis secularem adire potest, via tamen directa per titos, iudices seculares super huiusmodi decimis, & alijs spiritualibus quatenus spiritualia sunt, adire nequit: Arg. c. Bene quidem, dist. 96. & cap. decernimus, & ca. Quanto, de iudic. Et si de suo consensu, vel fauore, ad eundem iudicem laicum pro decimis se trahi patiat, excommunicationem decimam quartam Bullæ Cæne Domini incurrit: factus tamen si inuitus traheretur, siue pro decimis, siue pro causis beneficialibus, vel alijs causis spiritualibus.

DECISIO XLII. *Dub. 44. & 45.*

42 **S**icut Domini seculares colonos suos adscriptos, seu adscriptos glebæ terræ, quam vel ipsi, vel eorum maiores colendam acceperunt, ex eo quod cum in principio quando ad eos migrarunt, præfati Domini domos, boves & alia ad vitam necessaria colonis illis ea lege donarunt, ut ipsi & eorum filij seu successores ad manionem obligaretur, nec eam inuitis Dominis relinquere eorum fati, & l. cum scimus, & glo. in rub. C. de agri. & cons. lib. 1. cum ex eorum pagis aliò habitandi gratia transmigrant, iuste persequi, & vendicare possunt; Ita etiam ecclesiæ, & ecclesiastici viri, similes colonos & seruos adscriptos habentes, bona conscientia eodem rigore vi, & similitè se gerere circa suos subditos possunt, nec isdem emigrandi aliò, vel alterius vitæ suscipiendæ facultatem concedere, præsertim quod etiam in monasteria, & religiosis vbiq; gentium habeant donatos, & oblatos, qui licet vere religiosi non sint, Clem. 1. de decim. & gl. ibid. cap. in presentia, de probat. & ibi Panor. & in c. vl. de success. ab intest. a monasterijs tamen iuste concedere nequeunt. d. cap. in presentia, & c. vt priuilegia, de priuileg.

DECISIO XLIII. *Dub. 46.*

43 **C**lericus iurisdictionem criminalem habens, & per se metipsum cognoscens de criminibus, ob quæ imponenda est pœna mortis, vel mutilationis secuta morte, vel membri mutilatione sit irregularis, c. Sententiam. Ne clericus vel monachus per alios tamen vicarios suos generales, vel speciales delegatos prædictam iurisdictionem exerceat licet sequatur mors, vel mutilatio iusta, vel iniusta, irregularitatem non incurrit c. Episcopus, eo. tit. in 6.

DECISIO XLIV. *Dub. 47.*

44 **S**icut Iudæis officium, cui aliqua præminentia est annexa dare, vel concedere non licet: ita multo minus hæretico notorio illud concedere fas est, cum longè peior infidelitas sit hæresis, quam Iudaismus, vel Paganismus, ut ait S. Th. 2. 2. q. 10. art. 6.

DECISIO XLV. *Dub. 48.*

45 **H**æreticus quamuis in foro exteriori a solo Papa, vel eius speciali delegato absolui possit, in foro tamen interiori, seu conscientie Episcopus eum vel per se, vel per alium suum subditum absoluerè valet ex Conc. Trid. sess. 24. ca. 6. de reform. cum omnis potestatem ordinariam absoluedi ex officio habens, eam alteri delegare potest cap. fin. de offic. ord. Hanc tamen potestatem generalem absoluedi hæreticos concedere, seu vicarium, vel generalem delegatum ad eos absoluedum constituere non potest Episcopus, sed tantum in casibus particularibus, cum illi occurrerint. Potest autem penitens, qui ob verecundiam, vel aliud impedimentum Episcopum personaliter adire non potest, per confessarium, vel aliquem alium eum adire, ut sic de mandato eius, per alium absoluaatur.

DECISIO XLVI. *Ex cons. 2. alias 5.*

46 **Q**ui ante Concilium Tridentinum impetrauit relectum a Papa assumendi primam tonsuram, & quatuor ordines minores, a quo malet antistite, & post quæ assumpti primam tonsuram superuenit Concilium statuens, sess. 23. c. 8. de reform. ne quis nisi a proprio Episcopo, vel de consensu eius, etiâ virtute rescripti generalis, vel specialis ordinaretur, non potest virtute præfati rescripti, sine licentia, vel consensu sui Episcopi, quatuor minores accipere: quia licet noua constitutio ad præscripta regulariter

riore non extendatur, capit. fin. de constitut. fallit tamen quoties de effectu futuro, agit, qui sine effectu præterito stare, & consistere potest Gloss. in Clemen. vt hi qui iuret, in posterum. de ætat. & qualit.

DECISIO XLVII.

Ex consil. 3. alias 11.

Bulla Pij IV. quæ incip. *Romanum*. & est 109. in ordine eiusdem, edita 1564. & Bulla Pij V. incip. *intolerabilia*. & est 87. in ordine eiusdem, edita 1569. in beneficiariorum confidentiariorum late, ad excludendum, & arcendum dolos, & fraudes, & vota caprandæ mortis aliene, quæ per huiusmodi confidentias beneficiales illicitas induci solent odiosa censende sunt, & restringenda; eo quod lex omnis facta in odium aliquorum, vel alicuius rei censeri debet odiosa, & restringenda. l. Qui exceptionem ff. de condit. indeb.

DECISIO XLVIII.

Cum constitutio odiosa, non extendi, sed potius restringi debet; capit. Odis, de reg. iu. in 6. pensionem per confidentiam transferens, pænas Bullæ contra confidentiam beneficiale late non incurrit, cum pensio nec beneficium sit, nec res spiritualis, sed temporalis, nec obligat ad dicendas horas Canonicas, nec habet perpetuam durationem, nec residentiam requirit, quæ tamquam omnia beneficia de iure communi requirunt, c. Consequenter, & capit. fin. de cle. non resi. & renunciari potest, & remitti gratuito sine vlla superioris auctoritate, ex Card. Alex. in cap. Agathoxe. dist. 63. immo cum Papæ auctoritate pecunia redimi potest.

DECISIO XLIX.

Ex consil. 4. alias 3.

Lex Principis secularis prohibens equos extra regnum suum asportari, cum sit præiudicialis, pænalis, odiosa, & in odium delicti inducta, in foro conscientie clericos extrahentes equos suos in suis equitijs genitos non obligat, præsertim cum lex Imperatoria etiam generaliter loquens, & nullam de clericis specialem faciens mentionem, clericos non includat, si sit præiudicialis: Arg. cap. 1. de noui oper. nunc. & cap. Si in adiutorium dist. 10. sed neque lex hæc laicos in conscientia obligat, cum recepta solum sit quoad pænam externam, non autem quoad pænam æternam; lex autem recepta, quoad pænam temporalem, nõ obligat quoad pænam æternam, si non sit recepta etiam quoad illam. Neque confessarij, neque penitentia eruditi consueuerunt huiusmodi legis obseruantiam, auertere, aut in foro interiori accipere, reputantes legi satisfieri soluendo pænam temporariam, cum deprehenderetur eorum transgressio. Ita Nauarr. in Manu. cap. 23. num. 62.

DECISIO L.

Ex consil. 5. alias 7.

In Capitulis Generalibus Religiosorum, vbi multæ nationes concurrunt, legitime fieri potest constitutio, ne in Priores, aut Abbates Monasteriorum plures, quam tres de vna natione eligantur, cum statutum hoc multis de causis rationabile esse possit, scilicet, ne alijs detur causa superbiendi, alijs murmurandi, aut alijs nimium suæ genti, vel nationi tribuendi. Quando autem eligi nõ possent omnes digni de omnibus nationibus, nisi plures quæ tres eligerentur de vna, tunc plures de illa eligi possent; quia nunquam eligendus est indignus ex S. Thom. 2. 2. q. 63. artic. 2.

DECISIO LI.

Ex consil. 6. alias 2.

Quod respondet Papa de iure respondendo alicui quærenti, vel interroganti eum super aliquo dubio iuris, censetur velle, vt in similibus casibus idem respondeatur; quia vero Papa, aliquando vt Papa loquitur, aliquando vero vt Doctor, ex circumstantijs temporis, loci, modi & causa respondendi, & interrogandi, & scribendi, & dicendi, colligi potest in dubio, an vt Papa, vel vt Do-

ctor in tali materia responderet censetur.

DECISIO LII.

Ex consil. 7. alias 20. de sententia excommunicationis.

Extrauagans Pij Quinti de electione superiorum ordinis Minorum excommunicans suspendens, & per mensem carceri mancipans eum, qui ad officium obtinendum, quorumuis fauorem extra religionem procurat; non punit fratrem procurantem literas ad quosdam electores, vt ei fauerent, si postea dictis literis non vtatur; lex enim pænalis restringenda est, capitul. Pæna. de penit. dist. 1. nec vitra finem a legislatore intentum ligat, cum actus agentium nõ operentur vitra intentionem eorum. capit. fin. de præbend. Et intentio Pontificis est, ne electores propter fauores indignos dignis, vel minus dignos dignioribus præferant; qui finis & intentio cessat, si procurans literis non vtatur; talis enim verè fauorem non procurat, cum literæ alicui fauori non sint, donec ad eum, ad quem dantur, perueniant.

DECISIO LIII.

Quarta de consil. in Nouis. deest in antiquis.

Quamuis domicilium originis firmitus, & immutabilius sit, l. 1. & l. si. ad municip. quia tamen domicilium habitationis principalius est Gloss. in capitulo. statutum, ver. vnam diariam, de rescrip. in 6. adeo vt diecesis appellatione in dubio venit illa, quæ est domicilij habitationis, immo & stylus Curie habet, vt orator exprimes diecesim, cuius est, exprimat diecesim habitationis, non Natiuitatis: Hinc fit quod licet tractatum alicubi esset, pæna Spoletii, etiã a Papa sub pæna excommunicationis late sententiæ confirmatum, vt pro nulla muliere ciuitatis Spoletii, vel eam habitante dari, aut recipi possit dos maioris summe mille florenorum, nihilominus tamen si Spoletanus origine, etiam cum Spoletana origine, in alio loco, puta Romæ, Matrimonium contrahat, ibique domicilij constituat, cum proposito ibi habitandi, licet potest sponse parès dotem filie augere, & sponsus illud auctarium recipere, absque eo quod excommunicationem incurrant: si quidem statutum ciuitatis Spoletanæ quamuis omnes illius ciues, hoc est, habentes in ea domicilium, liget: attamen ibi natos, sed alibi habitantes non ligat. Statutum. n. ciuitatis non nisi sue iurisdictioni subiectos obligare potest, eo quod cum statuere iurisdictionis sit, solum eos comprehendit, qui ei subiacent, l. fin. de iurif. omni. iud. & cap. 2. de constit. in 6. lbi vero nati, sed alibi extra territorium habitantes, iurisdictioni illius non sunt subiecti.

DECISIO LIV.

Octava de consil. in Nouis. deest in antiquis.

Cum statuta Papalia sint, quæ Capitulum Generale auctoritate Apostolica condit, & inferior statuta superioris tollere nequeat ex Felin. in capitulo. cum accessissent, de Constitut. Capitulum non Generale representatiuum Capituli Generalis, statuta in huiusmodi Capitulo Generali per definitiuam sententiam tollere non potest, eo quod sententia definitiuam irrevocabilis est etiã ab eodem iudice, seu Capitulo Generali sententiam illam ferente capit. cum in literis, de offic. deleg. & l. iudex ff. de re iudic. vnde si quid iniuste in Capitulo Generali statutum esset, ad solum Papam, cui Capitulum illud Generale immediate subijcitur, per appellationem recurrendum est.

TITVLVS III.

De Rescriptis.

SUMMARIVM.

- 1 Parochus sine vlla monitione infra annum cessante impedimento presbyter ordinari debet, alias parochialem perdit, nec eum ignorantia excusat.
- 2 Exemptio per possessionem quadraginta annorum prescribitur.
- 3 Subre-

- *3 Subreptitia non est petitio puella, qua vt dispensationem obtineret contrahendi cum affine, narrauit se pauperem, si tunc pauper erat, licet spem haberet patrimonij magni.
- *4 Delegatus ecclesiasticus, nec pro labore potest aliquid extra esculentum, & poculentum licite accipere.

- 2 Capitulum vocem, illam non habentibus, aliquo discrepante communicare non potest.
- 3 Lex quoad vnam partem per non vsu & desuetudinem sola potest, & non quoad aliam.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 12. in Nouis, & in antiquis.

Parochialem ecclesiam adeptus, & infra annum non ordinatus, cessante legitimo impedimento, perdit illam; cap. licet canon. & capitulo, commissa, de elect. in 6. nec ad constituendum eum in mora & negligentia suscipiendi presbiterij requiritur monitio vlla superioris vltra illam, quæ iure communi fit; In d. capitulo, licet canon. & capitulo, commissa. Neque ignorantia iuris excusari potest, cum parochialem ecclesiam accipiens id scire tenetur, in iure autem noto, paria iudicantur scire, & scire debere leg. quod re. ff. si cer. pet. Et fructus post primum annum male perceptos, & etiam quos intra illum percepit, si receperit, & possedit ecclesiam intendendo non se promoueri facere intra illum, d. cap. commissa, §. ceterum, restitueret tenetur ei, cui ecclesia illa postea conferretur; eo qd fructus Ecclesiæ vacantis conuerti debet in vtilitatē eius illa vacante, vel tradi primo successori. cap. cum vos, de officio, ordin. & cap. Quia saepe, de elect. in 6.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 8.

Congregatio clericorum, & laicorum ad educandos, & regendos orphanos instituta, religiosa est, & regularis sub regula Sancti Augustini, & à Sede Apostolica, approbata, Ita Pius V. in sua Bulla, quam ad supplicationem Congregationis concessit, quæ non est ex motu proprio, vnde nec in Bullario habetur, & clerici, & aliæ personæ in ea professæ, religiosi, & regulares ipsius cōgregationis, à iurisdictione, & auctoritate ordinariorum, tam legitima præscriptione exemptionis per quadraginta, & amplius annos, capitu. de quarta, de præser, quam Apostolica concessione Pauli Tertij in sua Bulla, quæ incipit, Altitud. edita 1540. constit. 30. exempti censentur.

DECISIO III.

XIX. de rescriptis in Nouis, deest in antiq.

Dotem tantam habere dicitur puella, quantum valet id, quod nunc habet, & reliquit pater, ac quod a matre, seu alijs et inuitis iure extorquere potest: Illud autem quod certo sperat titulo voluntario habere patrimonium eius non auget, nec facit vt pauper esse desinat: vnde nec subreptitia puellæ talis petitio censenda est; quæ vt obtineret dispensationem contrahendi cum affine, narrauit se incompetenter dotatam, quæ verè tunc erat talis, etiam si ipsa, & sponsus hanc confidentiam haberet, quod mater aut alij vltra partem debitam, titulo donationis, aut alio voluntario magnum patrimonium postea daturi essent.

DECISIO IV.

XXI. De rescriptis in Nouis, deest in antiquis.

Delegatus, vt sunt Episcopus, & Vicarius, quibus committuntur dispensationes matrimoniales cum clausula (Per Apostolica scripta mandamus, quatenus tu frater Episcopo, seu fili Vicari, deposita per te omni spe cuiuscunque muneris, aut præmij etiam sponte oblato, a quo te omninò abstinere debere volumus, de præmissis diligenter te informes) nihil pro labore, & occupatione accipiendi informationem testium, etiam sponte oblatum, præter esculentum & poculentum, accipere possunt. c. statutum §. in super, de rescript. in 6.

TITVLVS IV.

De Consuetudine.

SVMMA R I V M.

- 1 Consuetudo, qua solum prudentiores, vocem in Capitulo ha-

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 2.

Consuetudo quorundam Religiosorum, qua solum prudentiores re, & atate maturiores, vocem & suffragium in Capitulo habeant, & admittantur in electionibus superiorum, & mala est, & contra ius commune, mala quidem, quia licet illa ratione bona niti videatur, quod docet, vt prudentiorum, eruditorum, ac maturiorum suffragia pluris æstimentur, quam aliorum: alia tamen ratione, mala est, quia pauciores facilius subornantur, quàm plures, & alijs superbiendi, alijs inuidendi, & omnibus dissidendi occasio non parua datur: Contra ius etiam commune est, quod regularis professus, & Subdiaconus non habeant vocem in Capitulo, etiam in electionibus prælatorum, cap. Ex eo, §. 1. de elec. in 6. & Cle. v. i. qui, de pta. & qualit.

DECISIO II.

Capitulum vocem, quæ competit ei in eligendo, alijs quibus ea non competit, communicare non potest nisi concors fuerit, & nemo discrepauerit.

DECISIO III.

Ex consil. 2. alias 1.

Lex, & statutum quodcunque, quoad vnam partem, tolli, & quoad alteram validum manere potest. De rogatur, ff. de verb. sign. vt proinde quoad illam solum, obliget, & non quoad alteram, quæ per non vsu, & desuetudinem tollitur. §. leges, dist. 4.

TITVLVS V.

De Electione, & Electi potestate.

SVMMA R I V M.

- 1 Electionis confirmator, de ea agnoscere, supplere, & inquirere potest.
- 2 Electio facta post tenebras iure antiquo valida, sed non iure nouo.
- 3 Electio post suffragiorum collationem statim facienda, & quando ex intervallo facta valeat.
- 4 Electio, ubi vnus suffragium suum socio detegit, valet.
- 5 Electionem à maiori parte factam non admittens, peccat.
- 6 Voce actiua, & passiuâ priuatus, quibus censetur priuatus.
- 7 Scrutatores in electione falsum miscendo, grauius peccat, & illa nulla est, & ipsi arbitrarie puniendi.
- 8 Voce actiua, & passiuâ suspensus, per alios modos, quam electionis, beneficia assequi potest.
- 9 Suspendio irregularitatem inducens appellatione non suspenditur, & quæ illa sit.
- 10 Generalis Minorum quare immediate fieri non possit Vicarius, vel Procurator Generalis.
- 11 Electio facta, præsentē excommunicato denunciato, non valet.
- 12 Prælatus, & Conuentus diuersa, adeo vt proprie prælatus non est de Conuentu.
- 13 Generalis & Definitorum cum maiori parte Capituli modum eligendi iuri communi conformem, nec in toto, nec in parte tollere possunt, absque Pape licentia.
- * 14 Electio, vt valeat, a maiori parte fieri debet.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in antiquis aliis 2. in Novis.

Iuxta habens ius, & potestatem confirmandi, vel infirmandi electionem alicuius a Capitulo factam, ad instantiam partium, vel ex officio suo per se, vel commissarios iudices potest, & debet cognoscere, & inquirere de modo electionis, an sit canonice facta, c. Cu nobis, de electione, & de persona etiam electi, an sit idonea, c. Venerabilem, tit. eod., & c. oblatæ, de appel., & alia facere quæ ad publicam utilitatem spectant, etiam compellendo Capitulum, & arbitros commissarios eius, & Notarios ad edenda instrumenta, & acta publica coram eis gesta, quæ ad causam illius iustam & breuem expeditionem pertinent, c. Quoniam contra, de probat.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 8.

Electio superioris facta a Definitorio alicuius Capituli, seruatis alijs seruandis, si post tenebras, & quando iam sine candela non possit cerni, nec discerni, facta sit, quamuis quoad forum conscientiarum, cessante fraude, valida sit, & etiam quoad forum exterius, secundum iura antiqua c. Consultuit, de offic. del. & Felin. ibi, quæ non requirunt formam eligendi secreta, post Concilium tamen Tridentinum sess. 25. c. 6. de reg. & c. quia propter, de electio, & constitutionem ordinis super eius executione factam, secundum quam requiritur forma secreta suffragandi per schedulas, quæ commodè fieri non potest sine lumine diei, nocte fieri non potest.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 7.

Electio post suffragiorum collatione ex incontinenti, & aliter ex intuitu, vel ex ignorantia, vel ignorantia quadam eligentium, vel fraude electi facta, non valet, cum de forma substantiali electionis sit, quod statim post collatione suffragiorum fiat, c. Quia propter, & c. cum post petitam, de elect. secus tamen si post mortem interpositam per malitiam, vel dolum eligentium, vel aliam iustam causam sine fraude electi fiat, tunc enim valida iudicari debet, quia non debet alteri per alterum iniqua conditio inferri, c. Denique, 14. q. 5. & l. Non debet, ff. de reg. iur. Nec quisquam sine culpa iure suo priuatus est, cap. sine culpa, de reg. iur. in 6. Publicato autem scrutinio, non possunt variare, qui suffragari sunt, sed ad seum eligendum, qui secundum suffragia publicata eligi debet, compelli possunt, c. Publicato, de electio.

DECISIO IV.

Ex consil. 4. alias 9.

Electio, in qua vnus electorum sine fraude, & malitia suffragium suum socio detegit, reliquis omnibus secretò suffragantibus, non obitante Concilio Tridentino sess. 25. c. 6. de regular. valida censeri debet, cum defectus occultus vnus de Capitulo nocere non debeat Capitulo id ignoranti, neque actum ab eo aliam legitime factum, c. sin. de procur. Præsertim cum ostensio præfata suffragij non sit facta fraudulenter, nec causa est, vt alij pro tali suffragarentur.

DECISIO V.

Ex consil. 5. alias 5.

Electionem a maiori parte factam nõ admittens, grauius peccat c. Indemnitibus §. 1. de elec. in 6. & talis electus ius repetendi Abbatiam, ad quam est electus acquirit, quod si alter minis, aut metu eligatur, electio inuálida & nulla efficitur, cum omnis electio metu facta, ipso iure nulla sit, c. Vbi periculum, §. ceterum, tit. eod. & Nau. in Man. c. 17. nu. 29. & c. 22. num. 51.

DECISIO VI.

Ex consil. 6. alias 6. de verb. signif.

Religiosus priuatus voce actiua, & passiua iuxta Concilij Tridentini decretum, sess. 25. c. 2. de regular. om-

ni iure dandi vocem ad aliquem actum faciendum in Capitulo, & iure patendi vocem datam de ipso a Capitulo, Conuentu, vel Collegio, quoad ea, quæ sibi sunt oneri, & pœna, priuatus censetur, Gloffa Cle. 1. de regul.

DECISIO VII.

Ex consil. 7. alias 4.

Scrutatores electi ad faciendum electionem, si in electione falsum aliquid miscerint, non dicentes quot suffragia habeatis, in quem maior pars consensit, mortaliter peccant, & electio nulla est; & ipsi vltra priuationem potestatis eligendi, arbitrio iudicis puniendi sunt, c. Quia propter, de elect.

DECISIO VIII.

Ex consil. 8. alias 6. de appellat.

Suspensio voce actiua & passiua beneficium alia via, quam electionis acquirere, illudque administrare potest. Quia cum suspensio contra limites suos non operetur, quamuis voce actiua & passiua priuatus beneficium per electionem, (in qua sola habet locum vox actiua & passiua) consequi non poterit, ad consequutionem tamen beneficij via collationis, vel institutionis non extenditur, cum hæc diuersa sint, c. Cum in illis, §. 1. de elect. in 6. & Nau. in Manual. c. 27. nu. 163.

DECISIO IX.

Suspensio ab officio, & ingressu ecclesie, cuius solius violatio irregularitatem inducit, appellatione suspendi non potest, c. Is cui, §. final. de sen. exc. in 6. suspensio autem a beneficio, vel eius administratione, vel a Pontificalibus, vel vsu pallij, vel a voce actiua, & passiua, per appellationem legitimam subsequentem suspenditur, nec aliqua illarum violatione irregularitas incurritur, Arg. c. 1. §. si. de senten. exc. in 6. & c. 1. de sent. & re iud. in 6.

DECISIO X.

Ex consil. 9. & alias 10. & 11.

Generalis Minorum finito triennio sui officij, durante sequente triennio Vicarius Generalis, vel Procurator Generalis constitui non potest, eo quod Generalis, & Vicarij Generalis eadem sit iurisdictio, & tribunalis c. Non putamus, de consuet. in 6. cum tamè illius ordinis Superiores tanto tempore subsistere debent, quâto præfuerunt, nisi forte gradum superioritatem assumant. Quia vè rò Procuratoris officium minus est Generalatu; & durante triennio sequenti non potest deligi ad minora officia Generalatu, immo correctori subiectus esse debet: Procurator autem Generalis nulli alij, quam Generali subditus sit, proinde neque Procurator Generalis immediate fieri potest.

DECISIO XI.

Ex consil. 11. alias 1.

Electio propter concursum excommunicati non denunciati, si alias legitime de sufficientia aliorum electorum constat, non fit irrita, secus tamen si excommunicatus denunciatus erat, & constat illis, qui simul eligunt, c. Illa, de elect. & c. solet, de sen. exc. in 6.

DECISIO XII.

Ex consil. 12. alias 12.

Cum prælatus, & conuentus diuersa sint, adeo quod propriè prælatus de capitulo, & conuentu non sit Glof. recep. in Cle. vt ij qui, de ata. & qualr. & conuentus in ijs, quæ ad eum separatim pertinent, sine prælati consensu agere potest; Inno. in c. edoceri, nu. 6. de rescrip. conuētus cum Vicario qui solet appellari Superior in Monasterijs, quæ p Priores reguntur, & Prior claustralis in Monasterijs quæ reguntur per Abbates, c. Cum ad monasterium, §. prior. de stat. monach. cuius officium per mortem Abbatis, vel Prioris non vacat Cle. Ne in agro, §. abbate, de statu monac. neque a Priore, vel Abbate, sed a iure communi potestatem suam recipit; Procuratores ad electionem promouendam cum facultate suffragandi, & pro

pro conseruatione rerum Monasterij, ad obligandum res & redditus eiusdem Monasterij constituere valet; Nec Provincialis dictos Procuratores a conuentu legitime constitutos reuocare, nec Prælati electionem Procuratoribus illis non vocatis facere potest.

DECISIO XIII.

Ex consil. 12. alias 3.

Generalis, & Definitorum cum maiori parte Capituli in modum eligendi iure communi conformem, neque in toto neque in parte, absque expressa Papæ facultate, tollere possunt; quia nulli ei inferiori legem iuri communi contrariam edere licet, c. Quod super his, de maior. & obed. inferior. d. 4. clem. Ne Romani, de elect.

DECISIO XIV.

* V. La Nouis, deest in antiquis.

Quamuis Collegium ex duobus saltem constare debet, c. Cum inter Canonicos, de elect. in tali tamen eorum exteriorum solum eligere possunt; siquidem ut electio valeat, a maiori parte fieri debet, c. Cum inter canonicos, & c. quia propter, de elect. ubi autem duo tantum essent in Collegio, quia nec quis seipsum eligere valet, nec suffragando alteri maior pars suffragiorum adesset, ut electio ab eis validè fiat, extraneus idoneus eligi debet.

TITVLVS VI.

De Renunciacione.

S V M M A R I V M.

1. Renunciatio beneficij facta coram Notario sine prælati auctoritate est nulla.
2. Confidentia præsumitur, siquid renunciatus post collationem ex beneficio percipiet.
3. Beneficium in manibus Papæ resignatum, per eius provisionem subsecutam fit resignatarij.
4. Publicationis omisio, quando resignationem annullat.
5. Episcopus renunciatus, qui vegetus est, & usus esse potest peccat.
6. Renunciatio reciproca, & illicita, quæ censetur?
7. Renunciatio beneficij facta virtute mandati reuocati, sed non intimati procuratori, valida est.
- * 8. Renunciatio episcopatus sine licentia Papæ perita, sed non obtenta, non valet.
- * 9. Beneficium resignatum Episcopus proinquo resignantis conferens, a collatione beneficiorum suspensus est.
10. Resignatio beneficij per procuratorem absentis facta in manibus Papæ admittentis, quidnam operetur?

DECISIO I.

Ex consil. 1. in antiquis, alias 3. in Nouis.

Renunciatio beneficij coram Notario, & testibus sine superioris licentia, facta, ipso iure nulla, & inualida est. Quod in dubijs, & c. admonet, de renunciat.

DECISIO II.

Renunciatus beneficium coram Ordinario nulla facta confidentia expressa, & aliquos fructus beneficij a renunciatio postea ob paupertatem accipiens, quamuis in foro conscientie non sit peccati arguendus si nulla fraus interuenit, in foro tamen exteriori interuenisse confidentiam præsumitur. Ita Pius V. in Bulla contra confidentarios, quæ incipit, intolerabilis, edita anno 1569. Constit. 87.

DECISIO III.

Ex consil. 2. alias 7.

Resignatio beneficij a sano facta in manibus Papæ, per eius provisionem subsecutam fit resignatarij, nec illud alteri conferre potest ordinarius, etiam si resignans infra 20. dies in mense ordinarij moriatur, cum per talem resignationem, & provisionem vicè vacauerit beneficiū,

& collatum fuerit resignatario; Et Reg. 1. Cancellarie de infirmo resignante, non de sano intelligenda est.

DECISIO IV.

Ex consil. 3. alias 8.

Obtinens a Papa beneficium per resignationem, & expressis literis ad imperium patris, & ad evitandam discordiam inter cognatos eius, & resignantis, ultra sex menses resignationem publicare, & possessionem capere omittens, nec beneficium obtentum perdit, nec fructus perceptos restituere tenetur; eo quod lapsus sex mensium præscriptorum ad publicandas resignationes, & beneficij resignati apprehensionem, saluo iusto impedimento intelligi debet, cum agere iuste impedito non curat tempus. Quia diuersitatem, de concess. præb. & capit. Ex transmissa de præser. Et patris obedientia ad evitandam discordiam ex publicatione euidenter fecuratur, iustum censetur esse filio impedimentum, maxime cum ex ea dilatione nulli fiat præiudicium.

Quoad modum & formam publicandi beneficiorum resignationes, legenda est Bulla Gregor. XIII. quæ incipit, *Humano viro*, & est 87, in ordine eiusdem, edita anno 1583, Nouis Ianuarij.

DECISIO V.

Ex consil. 4. alias 2.

Episcopo renunciare Episcopatu, & dignitati, qui coram, & animi viribus satis adhuc vegetus est, & magno cum fructu, concionando, prælegendi, & consulendo, & Sacramenta ministrando prodesse potest, sine peccato, non licet, ut contemplationi quietius dare se possit, c. 1. & c. Nisi cum pridem, de reuoc.

DECISIO VI.

Ex consil. 5. alias 10.

Rector resignans sine vlla reservatione rectoriam suam in fauorem alterius, qui est filius alterius Rectoris, qui post aliquot annos renuntiat aliam suam Rectoriam in fauorem filij primi Rectoris reseruata pensione medietatis fructuum, non censetur renuntiationem reciprocam, & a Concilio Tridentino sess. 25. cap. 15. de refor. damnatam admississe; eo quod nullum ibi interuenit pactum aut conuentio tacita vel expressa resignationis vnius in fauorem alterius, & è contrario; sed solum patet renuntiationem resignarij, ut iure naturali gratitudinem suadeante, & obligationem antidotalem inducente, amico suo benemérito ostenderet. Ita Nau. in Manu. c. 23, nu. 107, & 116.

DECISIO VII.

Ex consil. 7. alias 11.

Renunciatio beneficij virtute mandata reuocati, dum modo reuocatio procuratori ipsius renunciatis ad renunciandum non sit intimata, neque ei, in cuius manibus erat facienda renunciatio, valida est; nec sufficit illius reuocationis notitiam ad eum, in cuius fauorem renunciatio facienda erat, venisse, sed requiritur, ut reuocatio illa procuratori renunciatis intimata sit, ad hoc ut renunciatio per Procuratorem facienda nulla censetur, Clem. 1. de reuoc. & g. libi.

DECISIO VIII.

* II De renunciat. in Nouis deest in antiquis.

Episcopatus sine licentia Papæ etiam perita, sed non obtenta renunciatio non tenet. Arg. c. si de reuoc. & c. licet, de reg. iur. etiam si in manibus Capituli fiat, ad quod electio spectat, nec causat vacationem, nec etiam aperit, ut ad electionem procedi possit; si tamen ob talem renunciacionem inualidam, & nullam, Capitulum ad vltiorem electionem procedat, ipso facto eligendi potestate non priuatur, cum id nullibi expressum in iure sit; priuationis autem poena, non nisi in casibus a iure expressis incurritur. Glo. in c. fin. de iur. pat. Quia tamen crimen in admittendo est a summo Pontifice priuari potest. Sicut a simili, licet simoniacus conuentionalis tantum, & non realis.

perdit ipso iure in sibi quaesitum per collationem, eo tamen propter tale delictum iuste priuari poterit, ex Nau. in Man. c. 23. nu. 501. & 102.

DECISIO IX.

De Renunciat. in Nouis, deest in antiquis.

Episcopus beneficium resignatum propinquo alicuius resignantis conferens a collatione beneficiorum suspensus est ex Extra. Quanta. & Pij V. constituto. 58. anno 1568. edita. Quod si sic suspensus conferat, excommunicationem incurrit; immo etiam si sic ligatus in Pontificalibus, vel minoribus ministris, irregularis efficitur, nec ab alio, quam a Summo Pontifice ab huiusmodi excommunicatione, & suspensione absolui, vel ab irregularitate dispensari potest. Sed & sic secundo prouisus, quauis in foro interiori a peccato mortali suscipiendi beneficium, & retentionis illius, necnon perceptionis, & restitutionis fructuum excusari possit, si vere Extravagantem illam ignorauerit, ita ut nec illud praetextu ignorantiae huiusmodi constitutionis a praefatis peccatis non excusatur; quia in hoc foro semper scientia illius Constitutionis praesumitur. Arg. c. ignorantia. de reg. iur. in 6.

DECISIO X.

De Renunciat. in Nouis, & in antiquis.

Resignatio beneficij per procuratorem absentis facta in manibus Papae admittentis, et si id regulariter operetur, ut iure communi attento beneficium illud a solo Papa, & non ab ordinario resignatis conferri possit; si tamen antequam resignatio ea facta fuerit in manibus Papae, ipsemet beneficiarius beneficium illud in manibus ordinarij admittentis resignat, valida erit resignatio haec in manibus ordinarij facta, nec collatio postea a Papa facta valebit, quippe qui iam per priorem resignationem in manibus ordinarij factam beneficium suum & ius omne, quod in eo habuit, amiserat: sicut e contra, si resignatio prius in manibus Papae facta fuisset, & ab eo admissa, quam in manibus ordinarij, renunciatio postea in manibus ordinarij facta non valebit: eo quod beneficium illud sic per procuratorem in Curia resignatum Papae reseruatum fuit c. 2. de praeb. in 6. ordinarius autem beneficia in Curia vacantia, seu Papae reseruata, conferre nequit.

TITVLVS VII.

De Temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum.

S Y M M A R I V M.

- 1 Parochus ad sumendos ordines impeditus, ut re stituendus.
- 2 Praedicare non est actus sacri ordinis.
- 3 Prelatus Collegiata nullo iure, nisi monitus, ordinari tenetur.
- 4 Prelatus Collegiata inferuendo episcopo a residentia excusatur.
- 5 Episcopus quoscumque ad curam animarum exercendam constitutos, de eorum inhabilitate examinare, & visitare potest.
- 6 Episcopus in dubio ordinare voluisse praesumitur.
- 7 Intentio Ministri in Sacramentis conscientialis est necessaria.
- 8 Intentio contraria protestationi in ordinibus conferendis praeualet.
- 9 Characteris ordinis impressionem duo tantum defectus impediunt, & qui nam illi sint.
- 10 Haeeticorum liberi qui promoueri nequeant.
- 11 Ordines qui male sumpti, quomodo resumere debeat.
- 12 Ordinari ut possit quis in loco domicilij quid requiratur.
- 13 Filius familiaris pater domicilium suum constituere potest.
- 14 Prima tonsura non est ordo, & ea insignitus quid medium est inter laicum, & clericum.
- 15 Titulus ad quem quis ordinatus est, alienari non potest.
- 16 Ordinarius sacris sine titulo, quando est suspensus, & quando ab Episcopo attendat.

- 17 Ordinatus sine titulo quis pens.
- 18 Diaconus ad titulum patrimonij ordinatus, & eo renunciato presbyter factus, non est suspensus, cum renunciatio illa nulla fuerit.
- 19 Ordinatus accipiens intentione illos accipiendi, licet cum aliquo etiam scrupulo non accipendi, verum ordinem accipit.
- 20 Ordinatus ad titulum patrimonij, quod mentitus est habere, sufficiens si defectus sit notabilis, est suspensus.
- 21 Capitulum Sede vacante infra annum Reuerendas dare non potest.
- 22 Ordinatus Minoribus de licentia Capituli Sede vacante, nullo privilegio gaudet.
- 23 Ordinatus non potest Episcopus sibi non subditos, nisi de consensu episcopi loci.
- 24 Ordinarius religiosorum est prelatus, & ad ordines suscipiendos dimissorias dat.
- 25 Abbas dans dimissorias non suo subdito est suspensus.
- 26 Episcopus familiarem ordinans, si a iure beneficium conferre tenetur.
- 27 Ordinatus sine licentia Minoribus, non est suspensus, nec beneficij priuatus.
- 28 Episcopus in ordinando familiarem triennale, super interstitijs dispensare nequit.
- 29 Episcopus licet ordinare possit suum familiarem triennale, non potest tamen cum eo illegitimo dispensare.
- 30 Episcopus dimissorias concessas reuocasse non censetur, ex eo quod postea dixerit ordinando, ne ab alio ordinaretur, quia ipse volebat ordines tenere, & eum ordinare.
- 31 Patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur, licet debeat esse in immobilibus, & non in mobilibus, non tamen ob id incurritur pena.
- 32 Episcopus laicum alienum ordinare non potest, sine licentia proprii ordinis tamen collatio facta valet.
- 33 Concilij Trid confirmatio quo anno facta sit.
- 34 Capitulum Sede vacante cum illegitimis ad ordines Minoribus dispensare potest, sicut episcopus poterat.
- 35 Episcopo consentienti ut quis ab alio ordinetur, non fit praesudicium.
- 36 Beneficij collatio post irregularitatem facta, est nulla, nec per Cruciatam, aut Iubileum talis irregularitas tolli potest.
- 37 Ordinis sacri iteratio, irregularitatem inducit.
- 38 Massa celebranda cum duo de iure interesse debent, sardaster vix sine peccato presbyterio insignitur.
- 39 Homicida sine dispensatione ordinandus non est.
- 40 Commissio ad dispensandum, nisi ea secuta, nihil operatur.
- 41 Irregularis celebrando peccat, sed non fit noue irregularis.
- 42 Illegitimus irregularis est, sed non suspensus, & quare.
- 43 Ordinatus metu conditionali, vere ordinatus est.
- 44 Renunciatio tituli ab ordinario facta ipso iure est nulla.
- 45 Episcopus ab omni suspensione a iure lata, & Papa non reseruata, absolueri potest.
- 46 Ordinatus ad titulum parochialis ante aetate obientia, nec suspensus, nec irregularis est.
- 47 Suspensus, vel irregularis licet ad beneficia obtinenda inhabilis sit, antea tamen obientia per censuram, vel irregularitatem superuenientem non perdit.
- 48 Concilium Trid. cap. 4. Sess. 22. de reform. qualitates in beneficiario potentia, & non actu requirit.
- 49 Collatio beneficij requirentis actu ordinem, facta non habet illum est nulla.
- 50 Pena ordinari sine titulo in penam ordinantis mutata, quando habeat locum.
- 51 Ordines suscipere, interstitijs non seruatis, de licentia episcopi licet.
- 52 Licentia assumendi ordines morte concedentis non expirat.
- 53 Suspensus non est, ante iustam aetatem bona fide ordinatus.
- 54 Irregularitas ex mala ordinatione non potest dici ex occulto delicto nata nec super ea episcopus dispensat.
- * 55 Gallus sacris ante legitimam aetatem ordinatus, an suspensus sit?
- * 56 Ordinatus interstitijs non seruatis, nec suspensus, nec irregularis est.
- * 57 Ordines duos sacros eodem die assumens, suspensus & irregularis est.
- * 58 Ordinatus sacris sine legitimis dimissorijs suspensus est, & si sic

si sic suspensus presbyteratus ordinem suscipiat, irregularis efficitur.

- * 59 Capellani in Capella Papa obtinēs, ad illius titulum, qui morte concedentis extingui non solet, ordinari potest.
- * 60 Promotus ad presbyterium titulo sui patrimonij, illud postea renuncians in censuram non incidit.
- * 61 Ordinatus ad ordines Minores per falsas dimissorias, & postea per veras ad Subdiaconatum, censuram aliquam non incurrit.
- * 62 Ignorantia probabilis episcopum ordinantem subditum alienum a suspensione excusat.
- * 63 Occultum ob crimen clericis secularis non potest ab episcopo impediri ab ordinum susceptione secus in clerico regulari.
- * 64 Notorius talis in uno loco, puta excommunicatus, & concubinarius, est ubique talis, & sine peccato potest, ut talis alijs ignorantibus revelari.
- * 65 Capitulum intra annum a die vacationis sedis episcopalis litteras dimissorias, seu Reverendas dare non potest, sed bene post illum.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 1. de in integ. rest. & 17. §. 6. de Sac. non iter.

Parochus intra tempus, quo promoueri tenetur, legitime impeditus, cessante impedimento, quoad vtrumque forum, non alium annum integrum, sed tantum complementum partis anni, in qua legitime impeditus fuit, ad promouendum acquirit. Arg. c. 1. de test. in integ.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 7. de offic. iud. deleg.

Predicare sacri alicuius orationis actus non est, unde & laicus ex licentia Episcopi, aut parochi publice munus concionandi exercere potest, & sine eorum licentia, nec Diaconus, nec Sacerdos simplex ecclesiam curam non habens, predicare valet. ca. Adjicimus, 16, qu. 1. & Naua. in Man. c. 25. nu. 145.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 5. de atat. & qual. ord.

Prelatus Ecclesie collegiate curate, quamuis aliquo iure, intra certum tempus Sacerdotium suscipere, sub poena priuationis ipso iure incurrenda, non teneatur: a Superiore tamen monitus, proximis a iure statutis temporibus promoueri debet. cap. Cum in cunctis. §. inferiora, de elec. & Panor. ibid.

DECISIO IV.

Prelatus Collegiate iusta de causa Episcopo suo inueniatur, a residentia excusatur, & tuta conscientia fructus percipere potest. cap. Ad audientiam. de cle. non resid. & Pan. ibi.

DECISIO V.

Ex consil. 4. alias 8. de privileg.

Episcopus quocumque Canonicos & dignitates, & alios Clericos exemptos, & non exemptos, ad curam animarum exercendam constitutos, quoad inhabilitatem eorum, non obstante quocumque privilegio, aut consuetudine contrarium examinare, & visitare potest. Ita Conc. Trid. sess. 14. ca. 3. de ref. & sess. 24. cap. 18. de ref. & sess. 25. c. 11. de regul. & illiteratos, & imperitos ecclesiarum rectores, vt coadiutores accipiant, cogere potest, ex eodem Concil. Trid. sess. 25. c. 3. de refor.

DECISIO VI.

Ex Consil. 5. deest in Nouis.

Episcopus aliquos ordinari prohibens propter aliquos defectus, si postea eos ordinet, nesciens an patientur illos, quos scite per mendacium celauerit, in foro exteriori intentionem eos ordinandi habuisse, presumitur ca. 1. de eo qui furt. ord. suscep. cum in dubijs pars benignior amplectenda, & credenda sit. c. In penis, de reg. iur. & occulte indignos ordinare non intendens, peccaret, cum ad ipsum occulta crimina, quae nescit, nec scire

teneatur, nec probare potest, punire non pertineat. Arg. c. si tantum, & c. placuit, 6. q. 2. & c. erubescant. dist. 32.

DECISIO VII.

Ex consil. 6. alias 1. de eo qui furtim ord. suscepit.

Ordinatus ad ordines sacros ante legitimam aetatem, mentitus illam Episcopo interroganti, an aetatem legitimam haberet, si postea Episcopus ordines collaturus protestetur ore, & mente se non intendere ali quem huiusmodi defectum patientem ordinare, vere ordinatus non est, sed denuo ordinari debet, cum intentio ministri in Sacramento conficiendis omnino sit necessaria ex Cont. Tri. sess. 7. can. 11. de Sacram. in genere, & S. Thom. 3. p. q. 64. art. 8. & 10. Secus autem si protestatio huiusmodi ore tantum facta sit, ad arcendum audaciam accedendum il legitime ad ordines accipiendos; & in dubio praesumendum est, habuisse intentionem ordinandi accedentem, cum tali defectu, etiam si mentitus fuerit se habere legitimam aetatem, c. 1. de eo qui furt. ord. suscep.

DECISIO VIII.

Ex consil. 7. deest in Nouis.

Episcopus vetans ordinari aliquos patientes defectus Natalium, aetatis, vel excessum censurarum, excommunicationis, interdictionis, suspensionis, irregularitatis, vel alterius inhabilitatis, aut cuiuscunque peccati mortalis, eo animo tantum, vt abstinerent se ab ordinibus suscipiendis propter obedientiam, non autem animo nullatenus ordinandi, si non obstante prohibitione eius accedant ad ordines suscipiendos, vere ordinati sunt, c. Si quid inuenisti. 14. q. 5.

DECISIO IX.

Nullus defectus bonitatis, aetatis, vsus rationis, aut sciētie, sed neque aliquis alius praeterquam sexus virilis & baptismus, impedit characteris ordinis impressionem in anima eius, si Episcopus intentione ordinandi habeat, vt ait S. Th. 4. d. 25. q. 2. ar. 6. adeo vt infans in cuius existens coniugatus, & illiteratus modo sit masculus, & baptizatus characterem ordinis accipit tam facti, quam non facti etiam si preposteret maiores, priusquam minores ei consecratur. Arg. c. 1. de cler. per salt. prom. & c. sollicitudo dist. 52. nec amplius ordinandus est.

DECISIO X.

Ex consil. 8. alias 2. de eo qui furtim ordines suscepit.

Episcopus generalem ordinationem facturus, & prius edicto statuens, ne qui ab haereticis originem ducerent ad ordinationem accederet praesumerent, si eo non obstante quispian auos haereticos habens ordines accipiat, vere ordinatus censetur, eo quod infidelitas praecedens etiam eiusdem ordinandi vel beneficio donandi, regulariter promotionem eius non impediatur, c. 1. cum sequ. de recrip. nec in ordinante defectus intentionis praesumi debet, non solum quia aliud est, quod Episcopus aliquos indignos ordinari prohibeat, & aliud quod ei desit intentio ordinandi tales, si se illi eorum indignitatem ignorati ordinandos offerant, & a separatis non sit illatio. c. Ad audientiam, de decim, sed etiam quia per talem praesumptionem praesumeretur Episcopum deliquisse, cum non possit ipse iure repellere ordinandum ex eo, quod a talibus parentibus defunderet, cap. statutum, de haer. in 6. & in dubio non est de aliquo, maxime de Episcopo, praesumendum delictum, c. 2. de reg. iur.

DECISIO XI.

Ex consil. 9. alias 8. de Sacramen. non iterand.

Ordinatus ad quatuor Minores ab aliquo presbytero, dicente se habere facultatem id faciendi a Papa credente id populo quadraginta circiter annis, quibus id publice faciebat, & antequam sacros ordines ab Episcopo postea susceperat, beneficium obtinuit, ab Episcopo tollerari potest, nec dispensatione indiget, cum per malum ordinum Minorum assumptionem non incurrat quis ipso iure suspensionem, licet suspendi mereatur, cap. vel non est compos. de tempor. ordin. si scienter id faceret, debet

debet tamen ordines Minores cum conditione resumere, si & qua tenus antea non sint suscepti; arg. c. 2. de baptis. & c. Solemnitates, de consecr. dist. 1. & argu. cap. quanto, de consuetud. & collatio beneficii facta illi, antequam sacris ordinibus ab episcopo ordinaretur, nulla fuit & inualida, cum collatarius fuerit laicus, & laici beneficii ecclesiastici incapaces sunt, cap. ex literis, de transact. & ca, cum ad eo, de rescript.

DECISIO XII.

Ex consil. 10. alias 2.

12 **O**rdinatus rite ad Minores ordines in vno loco, & postea locum mutans, & episcopo loci tribus annis seruiens, ab eodem episcopo, vel ab alio, virtute dimissorialium ab eo illi concessarum, ad ordines sacros promoveri potest; ita Concil. Trid. sess. 23. cap. 9. de ref. cum per huiusmodi mansionem videatur quassisse domicilium, & eiusdem episcopi subditus effectus. l. ciues, C. de incol. lib. 10. & c. cum nulla, de temp. ord. in 6.

DECISIO XIII.

Ex consil. 11. alias 3.

13 **F**ilius, qui natus, & educatus in vna diocesi, ad diocesim vbi pater habitat, & domicilium habet, venit animo perpetuo cum eo habitandi, & post annum missus est causa studendi ad ciuitatem, vbi natus erat, & post aliquot annos reuersus, ab episcopo, vbi pater habitat, legitime ad ordines promoveri potest; quia filius pubes cum esset, qui sibi domicilium eligere potest, l. placet, cum l. seq. ad municipalem. adiuuit domum patris animo perpetuo ibi viuendi, & diu ibi mansit, & quamuis postea alibi studuerit, ibique multis annis degerit, semper tamen animum habuit redeundi domum, & ad ciuitatem vbi pater domicilium obtinuit, & proinde idem cum patre domicilium habuisse censendus est. l. 1. & 2. C. de incol. lib. 10. Et quilibet laicus sine licentia episcopi, non solum quoad temporalia, l. nihil, & l. incola, ff. ad municip. sed etiam quoad spiritualia, domicilium de vno episcopatu ad alium transferre potest, c. si de paroch.

DECISIO XIV.

Ex consil. 11. alias 4. de Sacram. non iterand. in Nouis.

14 **P**rima tonsura non est proprie ordo, prout testantur Doctores, in 4. d. 24. nec ad suam essentiam requirit, vt eam assumens dicat illa verba *Dominus pars hereditatis meae* &c. sed satis est, vt Episcopus ea faciat, quae suscipientem a populo laico segregat, & clero aggreget, & ea insignitus est medius quidam inter vtrumque, vt est Cathecumenus inter baptizatum, & baptizari volentem, & nouitius inter omnino secularem, & religiosum; profectum. Ita Sotus, 4. d. 24. q. 1. ar. 1. & Nau. in Man. c. 22. nu. 18.

DECISIO XV.

Ex consil. 13. alias 18.

15 **A**ccipiens iustum patrimonium a patre, vt ordine sacros accipiat, quod multo tempore possidet, sed antequam se ordinari faciat, obligat se ad soluendam certam pecuniam alteri, si postea cum dimissorijs literis Ordinatij ad titulum donationis praefati patrimonij dati omnes ordines suscipiat; nec suspensionem aliquam incurrit, nec celebrando irregularis efficitur; nec Episcopum decipisse censetur, quia verum titulum ei ostendit, & satis est ordinando, quod habeat patrimonium sufficiens ad se honeste sustentandum, nec requiritur; quod non debeat aliquid creditoribus, maxime cum praefata pecunia deberi coeperat post patrimonium quassatum, de quo nec debuit, nec potuit solui ex Concil. Trid. sess. 25. c. 2. de reform. & ita tacite promissa censetur sub conditione tacita, si post ordinationem habuerit vnde soluat: Nam patrimonium illud ante ordinationem peti non poterat, quia donatum ei fuit a patre ad causam ordinationis faciendae; l. 1. & 2. C. de don. qua sub modo fiunt, nec post ordinationem, si non fuerit adeptus beneficium, vel aliud aequipollens, patri-

monij illud ad ordinandum sibi donatum alienare, renunciare, aut vendere potest, ita Conc. Trid. vbi supra.

DECISIO XVI.

Ex consil. 14. in antiquis, & Nouis.

16 **O**rdinatus sacris ordinibus sine patrimonio, vel titulo iusto beneficii ecclesiastico, vel pensione sufficienti ad honestam sui sustentationem, ipso iure suspensus est c. neminem, & c. Sanctorum. d. 70. & episcopus sciens, vel scire debens talem ordinans ordinatum alere tenetur, c. cum secundum, de praebend. & ordinatus Sacris cum pensione, vel patrimonio, pensionem illam, vel patrimonium postea donare, vel renunciare sine licentia episcopi non potest, & aliter facta donatio, vel renunciatio inualida, & nulla censetur, ita Concil. Trident. sess. 21. c. 2. d. reform.

DECISIO XVI.

Ex consil. 15. in vtriusque.

17 **L**egitimè proutis de beneficio ecclesiastico, ad cuius titulum antequam illius possessionem adipisci potest, a seculari potestate, vel aliunde impeditur, bona fide, & cum legitimis literis dimissorijs, ac Papae dispensatione ad omnes, etiam sacros, & presbyteratus ordines, extra tempora a Catholico antistite promoveri se faciens, nec suspensionem, nec irregularitatem in foro interiori, aut exteriori incurrit; eo quod iura antiqua c. Neminem, cap. Sanctorum, d. 70. c. cum secundis, de praeb. c. per tuas, 3. de simon. de eo solum loquuntur, qui absolute, hoc est, sine titulo & patrimonio, vel subreptitiae per parimoniam, vel mendacium ordinatur non autem de habente titulum & beneficium, & ius in eo quassatum sine possessione ab alio iniuste detenta & ius nouum Concilij Tridentini sess. 21. c. 2. de ref. solum innouat poenas antiquis iuribus impositas, de nouo statuens ius pacificae possessionis; ob cuius tamen defectum sicut nec iura antiqua suspensionis poenam imponunt; ita neque ius nouum, cum solum poenas antiquas quoad hoc innouet.

DECISIO XVIII.

Ex consil. 16. alias 21.

18 **S**ubdiaconus sine beneficio ad titulum patrimonij ordinatus, & illud in fauorem parentum, vel aliorum renuncians, si postea se ad ordines superiores ordinari faciat ab ordinario, cui facta fuerit fides, de titulo patrimonij, cum ad Subdiaconatum ordinaretur, qui ignorabat praedictam renunciationem, & celebret; licet sic renuncians, & ordines superiores assumendo peccet, & ab ordinario poena extraordinaria puniri possit, nullam tamen censuram, aut irregularitatem incurrit; non solum quia iuste possit quis iure antiquo, cap. episcopus, cap. tuus, de praeb. & nouo, Concil. Trident. sess. 21. cap. 2. de reform. ad titulum patrimonij ordinari, si id visum fuerit episcopo; sed etiam quia renunciatio illa sine licentia episcopi facta nulla fuit, & proinde sic ordinatus presbyter non caruit titulo illo, impedimentum autem non praestat, quod iure non sortitur effectum capit. Non praestat, de regulis iuris in sexto, vnde sicut si renunciatio illa facta non fuisset, ordinatio fuisset iusta; ita etiam & illa facta talis erit, eo quod renunciatio illa nulla est: praesertim cum lex penalis, qualis est lex suspendens ordinatum sine titulo, Extrau. Cum ex sacrorum. extra casum proprium extendenda non sit, c. poena. de poenit. dist. 1. ad illum scilicet qui vere titulum habet, & inuaidè renunciando non perdidit illum.

DECISIO XIX.

Ex consil. 17. alias 6. de Sacramentis non iterand. in Nouis.

19 **A**ccedens cum intentione ad ordines accipiendos, & antequam eos accipit, habet scrupulos volendi & nolendi accipere illos, licet in partem affirmatiuam potius
B incli-

inclinat, verum ordinem accipit, & sufficientem intentionem ordinis recipiendi habuisse censetur, nō solum quia magis in partem affirmatiuam inclinat; sed etiam quia sufficit, vt habeat intentionem bonē, vel malē ordinari, imo quod velit accipere etiam metu mortis affectus. Innocen. in c. maiores. §. Item quaeritur, de Baptis.

DECISIO XX.

Ex conf. 18. alias 23.

20 **O**btinens literas dimissorias ad quoscunque ordines assumendos sub titulo patrimonij, quod mētur habere sufficiens ad honestē viuendum, quarum testimonio ordinatur, si defectus ille sit notabiliter insufficiens, malē ordinatus censi debet, & suspensionem inductā per Pīū II. in extrauag. cum ex sacros. contra eos, qui se ordinari faciunt sine literis dimissorijs, incurrit, cum antiqua etiam iura requirant, vt sacris ordinandus habeat bona, vnde commode sustentari possit; c. episcopus e. tuis, ca. cum secandum, de prāben. nec sufficit praestari simplex, vbi quid qualificatum requiritur, cap. notificasti, 33. quaest. 3.

DECISIO XXI.

Ex conf. 19. alias 27.

21 **C**apitulum licet Sede vacante literas dimissorias dare non possit, ex Concil. Trid. sess. 23. c. 10. de ref. literas tamen testimoniales idoneitatis dare potest; quae tamē non sufficiunt, vt quis ab alieno episcopo ordinari possit, cum ordinari iuste nullus valeat, nisi probitas, & mores eius ordinarij sui testimonio commendentur, vt ait Concil. Trid. sess. 23. c. 8. de ref. Quod si quis sine literis sui ordinarij, vel ante aetatem, minores tantum ordines suscipit, non incurrit suspensionem ipso iure extrauag. cum ex Sacrorum, c. quod translationem, ca. vel non est compos. de temp. ord. cum illud solum ordinatos ad ordines sacros, sine literis dimissorijs, vel ante aetatem, suspendit, potest tamen talis per iudicem suspendi.

DECISIO XXII.

Ex conf. 29. alias 28.

20 **O**rdinatus ad Minores ordines de licentia Capituli Sede vacante, nullo priuilegio gaudere debet, vt aserit Concil. Trid. sess. 7. c. 10. de ref. non tamen ipso iure incapax redditur beneficij ecclesiastici, sed per sententiam inhabilis effici potest, cum verba futuri temporis (quale est verbum gaudeat) penam ipso iure non infligant. Gl. in reg. in pānis de reg. iur. in 6.

DECISIO XXIII.

Ex conf. 21. alias 41.

23 **E**piscopus quamuis ratione priuilegij ante Conciliū Tridentinum obtenta Sede Apostolica ordinandi extra suas dioceses etiam sine licentia Episcopi loci ordines extra territorium suum conferre non potest; ex Concil. Trid. sess. 6. ca. 1. de ref. cum licentia tamen & consensu episcopi loci illius, non solum subditos suos, sed etiā subditos episcopi loci, & alios quoscunque literas dimissorias suorum episcoporum afferentes, iuste ordinare potest, sicut & episcopus loci illius ordinare potuisset, c. Pontifi. 7. q. 1. cum iurisdictioni omnis nō solum voluntaria, sed etiam contentiosa, in alieno territorio, de consensu iudicis illius, & partium quas tangit, exerceri possit, ca. 2. de const. in 6. nec alicui exinde prauidium fit.

DECISIO XXIV.

Ex conf. 22. alias 36.

24 **O**rdinarius religiosorum est Praelatus, seu superior eorum, & ad ordines suscipiendos literas dimissorias dare potest, ita Conc. Trid. sess. 23. c. 8. de ref. c. cum ab ecclesiarum, de off. ord. cum in eos iurisdictionem ordinariam habeat, & quasi episcopalem, nec sine literis eius religiosus ordinandus est.

DECISIO XXV.

Ex conf. 23. alias 37.

25 **A**bbas exemptus quamuis Regularibus suis ad ordines suscipiendos literas dimissorias dare possit, ex Concil. Trid. sess. 23. c. 10. de ref. illas tamen famulo suo seculari ad assumendum ordines Sacros ab alieno episcopo dare non potest, etiam si famulus iurisdictioni eius temporali, & ecclesiae subditus sit, & dando illas, per annum ab officio, & beneficio ipso iure suspensus est, vt ait Concil. Trid. vbi sup. & celebrando infra annum sit irregularis, c. 1. de re iud. in 6. & fructus illo anno perceptos, saltem illos, qui sibi ad vitam sustentandam non fuerunt necessarii, ecclesiae restituere tenetur, Panof. cap. pastoralis, §. verum. de appell.

DECISIO XXVI.

Ex conf. 24. alias 11.

26 **E**piscopus familiarem suum alienum etiam triennale prima tonsura ordinare non potest, nisi ei statim beneficium conferat, prout aserit Conc. Trid. sess. 23. c. 9. de refor. cum prima tonsura sit ordo simpliciter secundum communem vsu loquendi, secundum quem dicitur ordo clericalis, qui seruandus est in vsu verborum, arg. cap. cum contingat, de aet. & qual. vnde & Concilium praefatum prohibens Episcopis alienum familiarem ordinare, illis etiam primam tonsuram conferre, censetur prohibere, nisi ei statim beneficium tribuat. Et licet sic ordinatus ab alieno episcopo sine veris literis dimissorijs, & ordinans peccet, & puniri possit, non sunt tamen ipso iure excommunicati, aut suspensi, sed suspendendi, cum hoc nullo iure probetur; nulla autem censura, vel irregularitas ipso iure incurritur, nisi id aliquo iure exprimat.

DECISIO XXVII.

25 } 31
26 } alias } 5 de cler. excom. ministr.
32 } } 30
33 } } 29
in Antiq. in Nouis.

27 **L**aicus sine literis dimissorijs, vel cum falsis seipso efficit ab alieno prima tonsura, & minoribus ordinatus, & ab eo beneficium accipiens, nec ipso iure suspensus est, nec ordinis executione caret, c. Quod translatione, & ca. vel non est compos. de temp. ord. neque beneficio adepto priuatus censetur, quamuis suspendi potest, & post talem suspensionem inhabilis erit ad beneficia, donec episcopus eius ordinatus ratam habeat ordinationem male ab alieno factam, qua ratificatione habitam remanebit habilis tam quoad ordines alios suscipiendos, quam quoad alia beneficia, c. Lugdunensis, 9. q. 2. & c. Nullus, de tempo. ord. in 6.

[Quamuis olim vera fuerit Doctoris sententia, nūc tamen ex Bulla Sixti V. quae incipit, Sanctum, & salutare, edita anno Dominice incarnationis Millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Nonis Ianuarij, Pontificatus sui anno quarto, ordinatus prima tonsura, aut maioribus, absque veris dimissorijs sui ordinarij literis, ab executione, ministerio, & exercitio ordinum susceptorum, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad alios superiores perpetuo suspensus est, & si in illis ministerate presumpserit, irregularis efficitur, & omnibus, & quibuscunque per eum in titulum, commendam, aut alias obtentis dignitatibus, officijs, & beneficijs ecclesiasticis cum cura, & sine cura, secularibus, aut regularibus, priuatus est atque ad illa, & alia similia, vel dissimilia in posterum obtinenda in perpetuum inhabilis est, & insuper si clericus regularis fuerit, etiam voce actiua, & passiva, ipso facto priuatus est, nec ab alio quam a summo Pontifice ab irregularitate sic contracta, etiam si crimen penitus occultum fuerit, dispensari, aut a suspensione illa absolui valet.

Sed

Sed quia constitutio hæc Sixti V. nimis rigida multis visa fuit, & scrupulos varios tam promouentibus, quam in eis, qui promoti fuerunt, ingenerauit, eam postea Clemens Papa VIII. noua quadam constitutione, quæ incipit. *Romani Pontificem*, edita anno Domini 1595. prid. Kal. Martii, ad terminos Sacrorum Canonum, ac Constitutionis felicitis record. Pij Papæ II. quæ incipit. *Cum ex Sacrorum ordinum*, & ad dispositionem decretorum Sacri Tridentini Concilij restrinxit, & reduxit, nec non censuras & penas in eisdem Sixti literis moderatur & tollit.

Circa hæc tamen Bullam moderatoriam Clem. VIII. Notandum est, quod qui in pæn. s. præfatæ Bullæ Sixti V. antequam hæc Clementis VIII. Constitutio edita, & promulgata fuerat, inciderunt, a penis illius Bullæ, virtute constitutionis Clementis VIII. non liberantur, sed earum abolitionem, & dispensationem a Summo Pontifice petere, & obtinere tenentur, hæc secus ac si Bulla hæc Clementis VIII. edita non fuisset. Quamuis enim censuras & penas in eisdem Sixti literis contra sic delinquentes, inflictas, moderetur, & aboleat in futurum, antea tamen incurtas non tollit, neque earum abolitionem, aut dispensationem moderatur, vt ex ipsius Bullæ verbis manifestum est.

DECISIO XXVIII.

Ex consilio 27. alias 12.

Episopus licet familiarem suum triennalem, alias sibi non subditum (conferendo ei statim beneficium) ordinate, & illi literas dimissorias ad ordinandum a quocunque dare possit, ex Concil. Trid. sess. 23. c. 9. de ref. super interstitijs tamen temporum præsertim inter Diaconatum & Subdiaconatum, aut Diaconatum & presbyteratum, vt non fertatis illis ordinari possit, dispensare nequit, ex eodem Concil. Triden. sess. 23. c. 11. 13. & 14. quia cum id Episcopus etiam suus superior, & ordinarius facere non valeat, nisi pro utilitate, ac necessitate Ecclesiæ suæ multo minus huiusmodi Episcopus extraneus, cui non est subditus familiaris triennalis, videtur iudicare posse de necessitate, & utilitate ecclesiæ non suæ; præsertim cum potestas ordinandi familiarem suum triennalem non subditum, & dandi literas dimissorias, exorbitans sit a iure communi, & dispensans potestate dispensandi super interstitijs, vt proinde ad illam non sit extendenda, c. Quæ a iure, de regu. iur.

[Hæc doctrina auctoris multo magis certa est post Bullam Sixti V. quæ incipit, *Sanctum & salutare*: relatum supra, vt dispensare valeat super interstitijs temporum, alias non poterit sine licentia Papæ dispensare.]

DECISIO XXIX.

Ex cons. 28. alias 13.

Episopus etsi familiarem suum triennalem ordinate possit, conferendo ei statim beneficium, vt habetur in Conc. Triden. sess. 24. c. 9. de ref. si alias habilis sit, cum eo tamen si sit illegitimus, aut alio modo inhabilis dispensare non potest, aut ad minores ordines, aut ad beneficium etiam simplex habilem facere, cum potestas ordinandi, & potestas dispensandi seu habilitandi ad ordines diuersa sint, & a separatis ab vna ad alteram non fit illatio, ca. Ad audientiam, de decim. nec priuilegia extra casum expressum extendi debent. Porro, de priuilegiis, dist. 3. præsertim cum Concilium Trid. in d. c. 9. non faciat familiarem triennalem subditum Episcopi, cui seruit, nisi quoad collationem ordinum, nec aliam dat ei super illius iurisdictionem, vt ex tenore ipsius constat.

DECISIO XXX.

Ex cons. 29. alias 34.

Obtinens a suo Ordinario literas dimissorias vt a quocunque Episcopo communionem Sedis Apostolicæ habente ad Subdiaconatus ordinem se promoueri facere possit, si, quoniam in dictis dimissorijs nulla fiat mentio tituli, ad quem esset ordinandus pro eius supplemento eodem ordinario ordinandus adeat, qui ei responde-

ri iubet, ne ordines ab alio Episcopo acciperet, eo quod ipse in secundis proximis ordinationum temporibus eos tenere vellet, & cum ordinaret ipse verò dilationis impatiens cum dictis dimissorijs alium Episcopum adeat, qui eum patrimonium habere, & parentes eius diuites esse sciens, ordinem Subdiaconatus ei confert, nec per surreptionem ordinatus est nec suspensus, cum per huiusmodi verba Episcopus eius ordinarius literas dimissorias concessas nequaquam reuocasse censetur, vnde consequenter sine legitima sui ordinarij licentia non est ordinatus.

DECISIO XXXI.

Patrimonium, ad cuius titulum quis ordinatur, licet in rebus immobilibus esse debet, & non in mobilibus, non tamen ob id incurritur pœna, si quis ordinatur ad patrimonium in mobilibus; curare tamen debet sic ordinatus, vt quam primum titulus ille honorum mobilium in bona immobilia ad mentem Concilij Tridentini sess. 2. c. 2. de ref. conuertatur.

DECISIO XXXII.

Ex cons. 30. alias 39.

Episopus laicum alterius diocesis, qui sibi ratione beneficij, vel domicilij non subest, iuste sine licentia Episcopi loci illius ordinare non potest, cum Episcopus non nisi in subditos suos iurisdictionem spirituales habeat, collatio tamen ordinis ab aliquo Episcopo facta, tenet, nec sic ordinatus ad primam tonsuram, vel minores, ipso iure suspensus est, quamuis suspendi potest, cap. 2. de temp. ord. in 6. sic autem ad sacros ordines ordinatus ipso iure suspensionem incurrit, Extrau. cum ex Sacrorum, Pij II. & celebrando ante absolutionem sit irregularis.

DECISIO XXXIII.

Ex cons. 31. alias 7. de filij. præb. in Nouis.

Licet ante Concilij Tridentini confirmationem anno 1564. factam Bulla Pij IV. quæ incipit. *sicut ad Sacrorum*, 1564. constit. 106. Capitulum Sede vacante absolute literas dimissorias ad ordines ab alieno Episcopo suscipiendos dare poterat c. cum nullus, §. Episcopi, de tempo. ord. in 6. post eiusdem tamen Concilij confirmationem eas amplius concedere non potest, vt apparet ex eod. Conc. Trid. sess. 7. c. 10. de ref.

DECISIO XXXIV.

Sicut Episcopus ex iurisdictione ordinaria cum illegitimo ad ordines minores, & beneficium simplex dispensare potest, c. 1. de fil. presb. in 6. ita etiam & Capitulum Sede vacante, cum eodem ad eosdem effectus dispensare valide potest, cum Capitulum Episcopo regulariter in omnibus, quæ sunt iurisdictionis ordinariæ, exceptis casibus expressis, succedat, vt ait Pan. in c. cum olim, de maior. & obed. nec in vlla parte iuris casus dispensandi cum illegitimo a Capitulo excipitur.

DECISIO XXXV.

Ex cons. 34. alias 25.

Habens literas dimissorias a suo Ordinario, vt a quocunque malit Episcopo ordines assumere possit, etiam extra tempora iuris, si Papa id sibi concederet, & etiam si Papa totum negotium sibi remitteret, & Papa concedat, vt possit ordinari extra tempora ab ordinario tantum; talis etiam ab alio, quem a suo ordinario extra tempora ordinari potest; Nam in casu proposito, verba illa *Tantum ab ordinario*, intelligenda sunt, vel ab ordinario, vel ab alio de consensu, & approbatione, & cum dimissorijs eius; eo quod ordinari quem ab ordinario suo, vel ab alio cum dimissorijs, vel de licentia eius, quod propositum similia, & æquipollentia, & in iure communi æquiparata sunt; B. 2. c. 1. &

c. 1. & 2. de temp. ord. in 6. & c. Lugdunensis 9. q. 2. & Cōc. Trid. sess. 23. c. 8. de ref. presertim cum causa, cur Papa suā gratiam limitauit, vt impetrans ab ordinario suo tantum ordinaretur, sicut ne ordinatio præiudicium fieret; aut Concilio Tridentino vbi supra, statuenti, vt ordines a proprijs Episcopis assumantur, derogaretur: Nihil autem Episcopo consentienti, vt ab alio ordinetur, præiudicatur, cum scienti, & consentienti non fit iniuria, aut dolus cap. Scienti. de regu. iur. in 6. Sed neque Concilio derogatur, cum expresse permittat, vt per rescriptum quis ab alio Episcopo promoueri possit, dummodo probitas, & mores eius a suo Episcopo commendentur.

DECISIO XXXVI.

Ex consil. 5. alijs 7.

36 **O**rdinatus ante legitimam ætatem ad subdiaconatum, Diaconatum, & presbyteratum, illisque vsus ordinibus ante vllam dispensationem, ter suspensus est, & toties irregularitatem incurrit, quoties ordinibus illis vsus sit, ante obtentam dispensationem, & absolutionem. Extra. cum ex Sacram. & ex Nau. in Man. c. 27. nu. 70. & cap. 27. nu. 141. a quibus irregularitatibus nec per Bullam Cruciatæ, nec per alia iubilæa absolui, aut liberari potest, & si beneficium aliquod post incursum irregularitatem, ante eius sublationem ei conferatur, collatio illa propter irregularitatem præcedentem nulla est. Innoc. in c. cum nostris, de concess. præb.

DECISIO XXXVII.

Ex consil. 36. alijs 1. de sacram. non itiner. and.

37 **S**uscipiens ordines sacros, antequam minores suscipisset, & postea minores suscipiens, & iterum maiores, & tandem beneficium, per priorem promotionem ad sacros per factum, solum est suspensus, ita Nau. in Man. c. 25. num. 71. & c. 27. nu. 242. propter iteratam vero sacri ordinis susceptionem, irregularitatem incurrit, c. t. dist. 68. propter quam incapax etiam ad beneficium accipiendum effectus est ex Nau. in Man. c. 27. nu. 246.

DECISIO XXXVIII.

Ex consil. 37. alijs 6. de corp. vitiat.

38 **Q**uamuis iudaster, seu difficulter audiens, presbyter ordinari potest, qui tamen omnino surdus est, presbyter sine peccato ordinari non potest; talis autem ordinatus sine dispensatione, & licentia Papæ Missam solus & sine Ministro respondente celebrare non potest, cum de iure Missæ celebrandæ duo saltem interesse debent, cap. Hoc quoque, de consecr. d. t. & glo. in c. cum nostris, de concess. præb. cum licentia vero Papæ, solum sine Ministro respondente, cum illum audire nequeat, in loco priuato, & secreto celebrare potest.

DECISIO XXXIX.

Ex consil. 38. alijs 40. de Homicid.

39 **Q**ui cum alijs multis auctoritate publica Bannitos insequendo, aliquem illorum occidit irregularis efficitur, nec sine Papæ dispensatione ad ordines promoueri potest, c. fin. de temp. ord.

DECISIO XL.

Ex consil. 39. alijs 3. de filijs presbye.

40 **I**llegitimus obtinens dispensationem a Papa ad Episcopatum suum, vt secum dispenset, & antequam dictus Episcopus commissionem exequitur, prima tonsura iniunctus Canonicatum a Papa impetrat, & tonsuram accipiendo peccat, & canonicatus obtentio inualida redditur; eo quod commissio ad dispensandum, ea non secuta, nihil operatur, & prouiso canonicatus facta illi a Papa non valet, quia in ejus collatione supponitur cum eo dispensatum esse super defectu Natalium, cum tamen dispensatum non sit, sed solum mandatum, vt cum eo ab Episcopo dispenseretur.

DECISIO XLII.

Ex consil. 40. alijs 7. de cler. excom. ministr.

41 **Q**uamuis olim ordinatus extra tempora ipso iure suspensus non erat, sicut nec ante legitimam ætatem ordinatus, sed solum suspendendus sit; c. cum quidam, c. vel non est compos, de temp. ord. hodie tamen vterque ipso iure suspensionem incurrit, Extra. cum ex sacrorum, & Nau. in Man. c. 25. nu. 71. & c. 27. nu. 242. & etiam per factum promotus, & si antequam absoluantur a suspensione acti aliquo proprio ordinis accepti vtantur, irregularitatem incurrunr, d. Extra. cum ex sacrorum, & c. 1. de re iud. in 6. & c. 1. de sent. excom. in 6. super qua irregularitate sic per violationem censuræ incurra, solus Papa dispensat, si non sit occulta; Nam dispensandi facultas, per Concilium sess. 14. c. 6. de ref. Episcopis data, æque ad irregularitates incurras ob violationem suspensionum, ac ob alias causas extenditur; Semel autem irregularis licet grauius peccet celebrando, nouam tamen irregularitatem non incurrit, ex eo solo quod existens irregularis celebret, ex Innoc. in cap. si celebret, de cler. excom. ministr. & Nau. in Man. ca. 24. nu. 194.

DECISIO XLIII.

42 **I**llegitimus licet irregularis sit, c. 1. & si. de fil. presb. non tamen est suspensus, quia nemo suspenditur sine propria culpa, sicut nec aliquis sine propria culpa excommunicatur; interdicitum, autem etiam propter alienam culpam ferri potest.

DECISIO XLIII.

Ex consil. 41. alijs 1. de his qua vi met. causa sunt.

43 **Q**ui ob reuerentiam patris, vel Regis, aut alioquin alterius ordine sacro initiati se consentit, alijs non consenturus, vere ordinatus est; Arg. c. maiores, §. item quantur, de Baptis. cum facta per metum simpliciter voluntaria sint; licet secundum quid inuoluntaria; ex S. Tho. 2. 1. qu. 6. art. 6. & Nau. in Man. prælud. 6. nu. 4. & coacta voluntas, voluntas est c. Merito, 1. §. q. 1. vnde vt quis ordinetur satis est consensus non solum absolutus, sed etiam conditionalis illius, qui consentire potest: quamuis non in eo qui non potest consentire, cum & infans incunabilis existens, & amens, sine vilo eorum consensu characterem ordinis suscipere possit; Quoniam aliud est consentire, & aliud dissentire, sicut aliud est velle, & aliud nolle; solus autem dissensus absolutus omnino ordinis assumptionem impedit.

DECISIO XLIV.

Ex consil. 42. alijs 17.

44 **O**rdinatus vique ad Diaconatum inclusive ad titulum patrimonij donati sibi a fratre, & ad preces eiusdem renuncians postea illud eidem fratri suo, & postea sine alia donatione fratris assumens presbyteratum virtute prioris donationis, nec censuram aliquam, nec irregularitatem incurrit, cum id nullo iure cautum sit, renunciatio autem tituli ab ordinato ad Diaconatum ipso iure nulla est, vt ait Concil. Trid. sess. 21. cap. 2. de ref. nec præstat impedimentum, quod iure non sortitur effectum, c. non prætat, de regul. iur. in 6.

DECISIO XLV.

Ex consil. 43. alijs 38.

45 **E**piscopus ab omni suspensione a iure lata, & Papæ non reseruata absoluere potest: & consequenter clericum ad alieno sine literis dimissorijs ordinatum a suspensione sic incurra absoluere valet, c. Lugdunensis, 9. qu. 2. & comprobatur Concil. Trid. sess. 23. c. 8. de ref. illamque ordinationem in suam iniuriam factam approbare potest.

DECISIO XLVI.

Ex consil. 44. alijs 24.

46 **A**nte legitimam ætatem ecclesiam parochialem obtinens, & post eam adeptam in legitima ætate, & temporibus statutis, cum literis dimissorijs sui ordinarij ordinatus ad ordines sacros ad utrumque illius, peccat,

cas, cum in cunctis, s. fi. de elect. Suspensionem tamen aut irregularitatem non incurrit, cum illa propter suspensionem beneficij curati aetatem non incurritur; quamvis sic propter sacros ante legitimam aetatem susceptos. Exet. cum ex sacrorum.

DECISIO XLVII.

Ex consilio 45. alias 10.

Ante legitimam aetatem ad aliquem sacrum ordinem promotus ipso iure suspensus est, ut colligitur ex Extrava. Cum ex Sacrorum, & ex Nau. in Man. c. 27. nu. 155 & proinde de inhabilis ad beneficium obtinendum, Arg. c. si celebrat. de elec. ex com. minist. & si durante suspensione beneficium accipiat, collatio est nulla, nec fructus facti suos; beneficium vero antea legitime adeptum, per censuram vel irregularitatem superuenientem non perditur, ut ait c. cum nostris, de concess. praeb. fructibus tamen eius uti non potest, durante censura, nisi solum ad honestam sui sustentationem glo. in c. cum vintoniensis, de elec. & Pan. ibi.

DECISIO XLVIII.

Ex cons. 47. deest in Novis.

Collatio dignitatum, personatum, & aliorum beneficiorum ecclesiarum Cathedralium, & Collegiarum secundum Concilium Tridentinum sess. 22. ca. 4. de refor. facienda habentibus iustam aetatem, & alias habilitates ad id requisitas, non requirit, ut valida sit, ut collatarus acta habeat ordines, & alias qualitates, sed sufficit, ut iustam aetatem habeat ad ordines illos suscipiendos, quos Concilium requirit, & habilis sit ad eos habendum, prout praxis Curiae obseruat.

DECISIO XLIX.

Collatio beneficij requirentis ex constitutione ordinem facta non habenti illum inu valida est, & omnes fructus, & distributiones quotidianas ab ipso perceptas restituere tenetur, cum beneficium illud sine vilo titulo canonico teneat, c. 1. de reg. iur. in 6. facta autem carenti ordine requisito in potenna solum, modo iustam aetatem habeat, & alias ad id habilis sit, valida est, vocem tamen in Capitulo non habet, & dimidiam distributionum quotidianarum etiam diebus, quibus interit Diuini officij, & horas Canonicas recitat, amittit. Clement. vt ij. quib. 2. de tra. & qualite.

DECISIO L.

Ex cons. 47. alias 46.

Ordinatus suum ordinatorem accipiens dicendo se habere titulum patrimonij sufficientem, ita ut ordinator probabiliter credidit, & credere debuit, illum non solum habere patrimonium, sed etiam sufficientem ad honestam sustentationem, suspensionem incurrit, cap. Neminem, c. Sanctorum, dist. 70. & Concil. Trid. sess. 2. ca. 2. de ref. & celebrando irregularis efficitur, ordinator vero eum alere non tenetur, cum ob solam culpam ordinandi, non sit puniendus ordinans. E contra, si ordinatus non decepit ordinatorem, sed ordinans probabiliter scire potuit eum vel titulum patrimonij non habere, vel si titulum habeat, non tamen sufficientem ad honestam sustentationem, ordinatus nec suspensus est, nec ordine accepto utens irregularitatem incurrit, cum ob solam ordinantis culpam, ordinator puniri non debeat, & ordinator ad eum alendum est obligatus, c. cum secundum, de praeb. & Concil. Trid. vt supra. Quando ergo solus ordinatus est in culpa, ipse suspensus est, sed ordinator eum alere non tenetur, si vero solus ordinans in culpa sit, ipse ordinatum alere tenetur, ordinatus autem immunis est a Suspensione; quando autem uterque tam ordinans quam ordipatus sunt in culpa, uterque puniendus erit, ita ut ordinatus maneat suspensus secundum antiquiores canones, d. c. Neminem, & c. Sanctorum donec cum eo dispensetur, ordinans autem secundum canones recentiores, d. c. cum secundum eum alere tenetur; quos omnes canones, Concilium Trident. sess. 2. ca. 2. de ref. pro ratione culpa ordinantis, vel ordinati iuxta limitationem praedictam innoat: cum peccata

suos auctores tenere debeant, nec poena ulterius protrahenda est, quam delictum fuerit in excedente repertum. cap. Quasiuit, de his quae fiunt a maior. parte.

DECISIO LI.

Ex cons. 48. alias 6.

Vos ordines Minores in die veneris vnus hebdomadae, & die Sabba. hi quatuor temporum alterius immediate sequentis ordinem Subdiaconatus cum legitimis literis dimissorijs sui ordinarij, derogantibus necessitati seruandi interstitia temporum in accipiendis ordinibus minoribus, & maioribus, ab alieno Episcopo suscipiens, neque suspensionem, neque dictis ordinibus utendo irregularitatem incurrit, cum in interstitijs seruandis ordinarius dispensare possit, ut patet per Concil. Tri. sess. 23. ca. 11 de ref.

Videtur auctor sibi contrarius in hoc consilio, cum in conc. 27. auctoritatem hanc dispensandi in interstitijs, Episcopo denegare visus sit.

DECISIO LII.

Ex cons. 46. alias 5. de rescrip.

Obtinens ab Episcopo suo ordinatio literas dimissorias, ut offit a quocunque Catholico antistite, ad quoscunque etiam Sacros, & Presbyterij ordines promoveri, si antequam ordinetur, moriatur Episcopus, virtute illarum dimissoriarum ordinari potest, cum licentia assumentis ordines ab Episcopo concessa, non moritur, nec desinit valere mortuo, vel semoto, siue translato Episcopo eam concedente. Card. in Clem. fin. de elect. q. 5.

DECISIO LIII.

Ex cons. 50. alias 2.

Ante legitimam aetatem sacris bona fide ordinatus, parentum testimonio credendo eam habere, suspensionem non incurrit, neque celebrando irregularis efficitur, cum lex puniens ordines sacros suscipere praesumentem ante legitimam aetatem, Extrava. Cum ex Sacrorum. bona fide eos sumentem non includat.

DECISIO LIV.

Ex cons. 51. alias 26.

Ordinem sacrum ab alieno Episcopo sine legitimis literis dimissorijs suscipiens, suspensus est, Extrava. Cum ex Sacrorum, & iisdem ordinibus sacris durante suspensione utens sit irregularis, d. Extr. & c. 1. de re iud. in 6. & c. 1. de senten. exc. in 6. nec ab Episcopo virtute Concilij Tridentini sess. 24. cap. 6. de refor. dispensari potest, cum irregularitas ex male ordinationis vtu incurta ex delicto occulto nata dici nequeat; praesertim cum ordinationes in formam publicam redigi solent; vnde taliter ordinatus publica dispensatione per Datarium impetranda indiget, ut ei quoad vtrumque forum proficit.

DECISIO LV.

Ex cons. 1. in Novis deest in antiquis.

Ordinatus sacris ante aetatem legitimam Gallus in Gallia, si Bulla Pij II. Cum ex sacrorum, quae est 6. in ordine in Bullario, ibi promulgata in Metropolitanis non fuerit, nec recepta, neque suspensus est, nec inuitraudo irregularis efficitur, neque vlla dispensatione indiget, sed solum ut de peccato poeniteat.

DECISIO LVI.

Ex cons. 4. in Novis deest in antiquis.

Qui alias canonicè ordinatus est, non seruatis tamen temporum interstitijs, quae Concilium Tridentinum sess. 23. de ref. c. 11. requirit, quamuis ab Episcopo suspensio, & alijs poenis ob canonis transgressionem puniri possit, ipso tamen iure nec suspensus, nec irregularis est, cum neque a Concilio Trident. neque a iure, aliqua talis poena ei imposita sit, qui non seruatis temporum interstitijs ordinatur.

DECISIO LVII.

Ex cons. 5. in Novis deest in antiquis.

57 **Q**ui eodem die duos ordines sacros suscipit, aut qui fortuitè ordinatus est, non solum suspensus est, sed etiam irregularis efficitur, e. i. i. r. & c. dilectus, de temp. ord. & Nau. Man. in c. 25. nu. 71. & c. 27. nu. 241.

DECISIO LVIII.

Ex cons. 6. in Novis deest in antiquis.

58 **O**rdinatus sine legitimis sui ordinarij literis ad omnes ordines sacros ab alieno Episcopo, duplicem suspensionem suscipiendo Subdiaconatum, & Diaconatum, incurrit, etiam si in eis non ministraverit. Extrau. Pij II. c. u. ex Sacrorum. Qui vero sic suspensus ordinem presbyteratus accipit, quia in eius assumptione Missam celebrat, consecrando cum Episcopo irregularis efficitur. Arg. cap. 1. de sent. & re iud. c. 2. de sent. exc. in 6. in qua irregularitate solus Papa dispensare potest; A praefata vero suspensione, necnon praedictam ordinationem approbate, Episcopus, vel Capitulum Sede vacante post annum absoluerit valet. Arg. c. Lugdunensis, 9. q. 2.

DECISIO LIX.

Ex cons. 20. in Novis deest in antiquis.

59 **C**apellaniam in Capella Papae obtinens, ad illius titulum legitime ad ordines Sacros ordinari potest, non solum quando a Papa, qui est super omne ius humanum positum, ca. Proposuit. de concess. praeb. sed etiam quando ab alio ad eam praesentatur; eo quod capellaniae praefatae perpetuae sunt, nec per mortem Papae vacant; quam tamen Capellaniam sic ordinatus renunciare prius nequit, quam aliud beneficium; aut patrimonium, unde vivere possit, consequatur. Arg. Concil. Trid. sess. 21. cap. 2. de ref.

DECISIO LX.

Ex cons. 22. in Novis deest in antiquis.

60 **P**romotus ad presbyteratum titulo sui patrimonij, patrimonium illud sine licentia Episcopi renunciare valide non potest, & renunciando peccat; ut per Conc. Trid. sess. 21. de ref. c. 2. & per Nau. in Man. c. 27. num. 158. in aliquam tamen censuram, aut irregularitatem non incurrit, si ante ordinationem patrimonium illud remittere, vel renunciare non promiserit.

DECISIO LXI.

Ex cons. 32. & 33. in Novis deest in antiquis.

61 **O**rdinatus per falsas literas dimissorias ab alieno ad diaconatum, quamvis mortaliter in susceptione ordinum minorum peccet, nullam tamen censuram, aut per primam aut per secundam promotionem incurrit, si quidem ad sacros per legitimas dimissorias ordinatus est; ob Minorum autem ordinum susceptionem per falsas literas censurae huius incurritur; cum Extravagans Pij II. Cum ex factorum de solis sacris loquatur, ut patet ex Nau. in Man. c. 75. nu. 70. & c. 27. nu. 155. & 241.

Hodie ob Bullam Sixti V. quae incipit, *Sanctum & salutare* idem dicendum est de suscipiente Minoris ordinis per falsas dimissorias, quem Pontifex suspensus esse statuit, sicut qui sacros suscipit. Quam tamen constitutionem Clemens Papa VIII. alia sua constitutione, quae incipit, *Romanum Pontificem*, edita 1595. ad terminos Sacrorum Canonum, & constitutionis Papae Pij II. incip. *Cum ex factorum ordinum*, reduxit, & restituit.

DECISIO LXII.

Ex cons. 40. in Novis deest in antiquis.

62 **E**piscopus ex ignorantia probabili suppositum alterius sine propterea licentia ordinans, suspensionem non incurrit; eum ipsa canonice. Eos, de tempore ordi. in 6. penam suspensionis imponens ordinati alienum sine superioris licentia, equirat, ut scierit, vel ignorantia affecta id faciat.

Hodie consulenda est in hac re Bulla Sixti V. quae incipit, *Sanctum & salutare*. ubi ordinans Minoribus, vel Maioribus, scien ter, aut ignoranter, nisi debita diligentia adhibita, iustus error, & probabilis facti ignorantia eum excuset a collatione quorumcunque ordinum, atque adeo ipsius tonsuram, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipso suspensus est; & ab ingressu Ecclesiae interdictus, cuius tamen Bullae rigorem Clemens Papa VIII. postea temperavit.

DECISIO LXIII.

Ex consil. 42. in Novis deest in antiquis.

63 **O**ccultum ob crimen etiam enorme non incurritur irregularitas, nisi ob homicidium, & alia crimina in iure expressa; sed neque ob crimen occultum clericus secularis ab Episcopo ab ordinum susceptione impediti valet, c. fin. de temp. ord. secus autem in clerico Regulari, qui ob crimen occultum ab ordinarij suo impediti potest, ex Conc. Trid. sess. 14. de reform. c. 1.

Aduertendum, Congregationem Cardinalium censuisse caput primum Concilij Trid. sess. 14. de reform. locum habere etiam in clericis secularibus, ita ut cap. Ex tenore. per cap. Ad aures, de temp. ord. corrigatur, quicquid Narratus contrarium hic docuerit.

DECISIO LXIV.

Ex consil. 43. in Novis deest in antiquis.

64 **Q**ui vno in loco notorose est excommunicatus, Coadiutor, vel per iudicis sententiam factus infamis, ubique talis est, & sine peccato ut talis potest alij reuelari: Nec Episcopus etiam ubi hoc ignoratur, potest eum tali, virtute Concilij Trid. sess. 24. c. 6. de reform. dispensare; cum tale crimen non sit occultum, sed notorium, quoad forum exterius. Si quis tamen in loco remotissimo esset; ubi hoc ignoratur, postea antea ordinatus, in susceptis ordinibus ministrare, absque eo quod censuram aliquam, vel irregularitatem incurrat.

DECISIO LXV.

Ex consil. 44. in Novis deest in antiquis.

65 **Q**uamvis Capitulum intra annum a die vacationis sedis Episcopalis literas dare nequeat, ut apparet per Concil. Trid. sess. 7. de ref. c. 10. post annum tamen non solum huiusmodi literas dare, sed etiam Episcopum alienum ad ordines in Ecclesia vacante celebrandum inuitare valet, sicut & Episcopus viuens id facere poterat; Cum Capitulum Sede vacante in omnem iurisdictionem Episcopalem per se, vel per alium ad id idoneum exercendam succedat, cap. His quae, & c. cum olim, de mat. & obed. Potestque episcopus sic inuitatus, & clericus illius diocesis, & alios etiam cum sui ordinarij licentia ordinare, non obstante Concilio Trid. sess. 6. c. 5. de reform. quod solum Episcopis prohibet, ne virtute alicuius privilegij, alios quos sine licentia ordinarij loci in alia diocesi, aut alios quorum illi ordinatio subiectos, ordinare praesumant.

TIT. LV. VIII.

De Aetate, & qualitate, & ordine praeficiendorum.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

- 1 **D**ispensatus ad ordines sacros suscipiendos creditur is, pro quo superior Papam supplicauit, & ad Minores ordines suscipiendum misit.
- 2 **S**acerdotio probato, quando ordines inferiores probari censentur.
- 3 **I**llegitimus bonae fide credens secum dispensatum, ordinatus sacris non censetur suspensus.
- 4 **D**ignitas iurisdictionem spirituales habens, & ecclesia parochialis minori 25. annorum non conferuntur.
- 5 **O**bsessus a demone sacris non ordinatus, sine Papae dispensatione non est ordinandus.

Pra-

- 6 Presbyterium 24. annos completos requirit.
- 7 Suspendus, actus iure particulari sacerdotio scriptos exer-
cens peccat, non tamen est irregularis.
- 8 Professionis Hermaphroditi valor, ut metiendus.
- 9 Episcopus originis Regularem electum quando licite pro-
movere poterit.
- 10 Hæres canonice recipere non tenetur, qui possidet benefi-
cium, de quo nulliter est prouisus.

DECISIO VI.
Ex consil. 6. alias 9. de temp. ord.

6 Regularis nondum habens viginti quatuor annos cõ-
pletos, sed de sunt illi quadraginta dies, si iustus a præ-
lato dicente patrum pro nihilo habendum; presbyterium
assumat, suspendus est, & celebrando irregularis efficitur;
eo quod ordo presbyteratus requirit viginti quatuor an-
nos completos, cum oporteat ut attingat vigesimum quin-
tum. Cle. generalem, de ætat. & qualitate, & Conc. Trid.
sess. 23. c. 12. de refor. quem non attingit, qui constitutus
est etiam in ultimo die vigesimi quarti anni, quamvis talis
diceretur esse viginti quatuor annorum. Et licet dies ceptus
pro completo regulariter habetur, l. Quæ ætat. ff. de
testa. annus tamen ceptus non habetur regulariter pro cõ-
pleto. Glo. in d. cle. generalem.

DECISIO VII.
Ex consil. 7. alias 9. de cler. excom. ministr.

7 Regularis ante legitimam ætatem Sacerdotium susci-
piens, & electionibus tam actiuis, quam passivis ad
solos Sacerdotes pertinentibus, & statione, & Sessione in-
ter Sacerdotes & alijs actibus solum Sacerdotibus deputa-
tis utens, quamvis ob Sacerdotium ante legitimam æta-
tem susceptum ipso iure suspensionem ab officio incurrit,
Extra. cum ex Sacerdotum. & si aliquem actum specialiter
deputatum actui ordinis exerceat, irregularis efficitur, ex
Innoc. & Pauor. in c. fin. de excess. prælar. faciens tamen ali-
quem trium prælatorum actum, nullo modo irregularita-
tatem incurrit; quia licet sint actus ordinis sacerdotali per-
statuta ordinis, seu religionis deputati: non tamen sunt of-
ficia Divina; Cum tamen ad hoc ut ordinatus, excommuni-
nicatus, vel suspendus irregularitatem incurrat, duo neces-
saria sint; vnum est, ut sit officium Divinum; & alterum, ut
alicui certo ordini sit deputatum, in Nau. in Man. cap. 27.
nu. 244. & præfati tres actus, ut prædicatur, officia Divina
non sunt: Ab illis autem tribus actibus regularis talis arcẽ-
dus est, eo quod licet illos exerceat non incurrat irregu-
laritatem, peccat tamen, sicut suspendus eligendo, vel per-
mittendo ut eligatur, non sit irregularis, quamvis peccat,
faciendo actum sibi prohibitum ca. cum inter R. de elect.
& ordinatus, suspendus, & excommunicatus, licet gaudeat
privilegio fori, & canonis, c. si quis suadente 27. q. 4. & ca.
adversus, ca. inter alia de immun. eccl. alijs tamen privile-
gijs non gaudet, sicut privilegij honoris, & utilitatis cõ-
uenientibus ei ratione ordinis; unde nec capax est colla-
tionis beneficij secularis, vel regularis, aut dignitatis, aut
honorum, ca. 2. & c. si celebra. de cler. excom. ministr. nec de-
bet quis ex suo delicto assequi, quod sine illo assequutus
non fuisset, c. Sedes Apostolica, de re script.

DECISIO VIII.
Ex consil. 3. alias 47. de regular.

8 Hermaphroditus religionem virorum professus, nulla
facta mentione de tali defectu, peccat, & professionis
eius validitas ex potentia virili, vel muliebri iudicanda est.
Quæritur, si de stat. hom. si enim potentia virilis eius ma-
ior sit, quam potentia muliebri, valida est eius professio;
sin vero minor sit potentia virilis, quam muliebri, aut
traque potentia par sit, professio inter viros erit nulla: Her-
maphroditus enim par sit potentia, & ad ordines, & ad re-
ligionem omnino inhabilis est, & ordinatio, aut professio
facta non valet, ex Sylvest. vet. b. Hermaphroditus, data et
nim paritate, æque iudicari potest mulier, ac vir: An vero
vtraque potentiarum sit impar, an altera maior, standum
est dicto suo, vel iudicio medicorum. Talis autem iuste cõ-
dispensatione Papa ex Monasterio ejci potest ad scanda-
la vitanda, c. Nihil, de præscr. Immo si potentia eius virilis
minor sit quam potentia muliebri, sine dispensatione Pa-
pæ ex Monasterio ejci, vel inuitus potest, cum professio sit
nulla, nec Monasterium illum retinere tenetur, qui religio-
nem suam profiteri nequit ex Conci. Trid. sess. 25. cap. 16.
de regul.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 45. de temp. ord.

1 Prelatus obdicens verbo a Papa, ut religiosum suum ad
Promoves ordines habilitaret, si adveniente tempore ordi-
nationis, prælatos subditum suum cum literis dimissio-
nis ad quatuor Minores, & Subdiaconatum suscipien-
dum mittat, & illis susceptis moritur prælatus, potest sic or-
dinatus de licentia alterius successoris dicti prælati, alios
maiores ordines sine nova dispensatione Papæ suscipere;
cum probabiliter credendum sit, quod prælatus suus an-
terior ex concessione Papæ non solum illum habilem fece-
rat ad eos ordines quos ipso vivente suscepit, sed etiam ad
omnes simul: cum præsumendum non sit quid futurum &
malum, de bono & prudenti prælato, c. i. de serutin. ab or-
din. faciend. & boni, & prudentis prælati non fuit id face-
re cum periculo, quod ipso mortuo oporteret iterum ad Pa-
pam refugere, inaxime cum communi stylus commissio-
norum ad habilitandum quem ad omnes ordines sit, ut
vnicuique id faciant. Quæ autem communitate accedunt,
& non insolita, credenda sunt, quia non est verisimile,
de præsumptio.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 4. de præsumpt.

2 Sacerdotio probato, cum de antiqua ordinatione pro-
banda agitur, & ordinatorem virum probum fuisse
constat, alij etiam omnes ordines probati censentur. Pan.
in c. nisi, de præben. & Fel. in c. super his, de accus.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 5. de filijs presby.

3 Illegitimus bona fide credens se habere dispensatione
Papæ ad ordines sacros suscipiendos, cum tamen non
haberet nisi commissionem de dispensando missam ordi-
natio, & bona fide accipiens Subdiaconatum ab alio Epi-
scopo, cum literis dimissiois sui ordinarij suspensionem,
& irregularitatem Extravagantis Pij II. incip. Cum ex Sa-
ctorum non incurrit, cum hæc solum punie suscipientem
ordinem sacrum ante legitimam ætatem, vel sine dimisso-
rijs, vel extra tempora, & præsumptem suscipere non au-
tem bona fide, sine dolo id facientem, ex Nau. in Man. ca.
25. num. 70. & cap. 27. num. 161. & 241. & licet suspensio-
nem incurrit, eo quod ordinem Subdiaconatus nõ præ-
missa dispensatione accepit, cum eo tamen Episcopus ori-
ginis dispensare potest, c. Lugdunensis & gl. in c. non inui-
tati. q. 2. & sic a suspensione absolutus ad alios ordines
superiores ascendere potest. Nunc constitutio nova Sixti
V. & eius declaratio circa illegitimos attendenda est.

DECISIO IV.

Ex consil. 4. in virisque.

4 Dignitas iurisdictionem spiritualem habens, & ecclesia
parochialis, ei qui vigesimum quintum annum non
attingit, conferri non potest, c. cum in cunctis, de elect. &
Conc. Trid. sess. 24. c. 12. de refor. & Extravag. Exerabilis,
de præb. Non curata autem olim habent viginti annos
completos, c. 1. de ætat. & qual. lib. 6. nõ autem habent
viginti duos annos conferri debet, ex Con. Trid. vbi sup.

DECISIO V.

Ex consil. 5. alias 35. de temp. ord.

5 Arripit vel obfessus a dæmone antequam ad sacros
ordines ordinetur ad illos sine Papæ dispensatione
promoveri non debet, cap. communiter, dist. 33. post ordi-
nationem vero obfessus, ordine ante illam arripionem su-
cepto vii potest.

DE-

DECISIO IX.

Ex consil. 9. aliis 8. de regular.

Regularis professus, & post promotionem ad ordinem Diaconatus ob sua delicta ab ordine eiectus, & habitus ordinis exutus, si delicta, ob quae eiectus ab ordine fuit, irregularitatem, aut aliam inhabilitatem non inducunt, super quibus Episcopus dispellere nequit, ab Episcopo diecesano originario recipi, & presbyterio ordinari potest, dummodo sufficiens patrimonium habeat, & erate, literatura, & moribus postea idoneus repertus fuerit, sublata prius inhabilitate, si quam habeat, quam Episcopus potestate sua ordinaria tollere poterit; si vero eiectus sit ab ordine ob delictum inducens irregularitatem, a qua Episcopus absolvere non potest, post dispensationem a Papa obtentam, (si antequam eijceretur non fuisset cum illo dispensatum super ea per ordinis sui privilegia, quae communiter religionibus conceduntur, ut possit superiores earum dispensare cum subditis suis super omni irregularitate, excepta illa, quae ex homicidio voluntario, & mutilatione, ac bigamia oritur.) illum similiter Episcopus originis promovere potest.

DECISIO X.

Ex consil. 3. in Novis, deest in antiquis.

Proviusus de Curato, sed nulliter ob defectum aetatis, nec promoueri se faciens ad presbyterium, nec horas Canonicas recitans, credens tamen quamvis falsò, se & ad horas, & ad promouendum teneri, non solum peccat acceptando collationem, & possessionem, sed etiam omittere horas, nec promoueri se faciendo. Quamvis enim verè nò teneatur ad horas, nec promoueri obligetur qui beneficium possidet curatum, de quo nulliter est proviusus, propter erroneam tamen conscientiam, falsò putans se ad horas, & ad promouendum teneri, si id non praestat, duplex peccatum committit.

TITVLVS IX.

De Sacra Vnctione.

S V M M A R I V M.

Chrisina, quamvis ex oleo, & balsamo fieri debeat, oleum tamen de sola Sacramenti essentia est.

DECISIO I.

Ex consil. unico tam in antiquis, quam in Novis.

Quamvis Chrisina ex oleo, & balsamo mixta materia confirmationis sit, ita ut graviter peccaret Episcopus, qui ex solo oleo id conficeret, solum tamen oleum eius materia substantialis, & essentialis est, admixtio autem balsami de precepto tantum est, ut ait S. Thom. 3. p. q. 7. art. 1. & 2. Cajet. ibi. & Sor. 4. d. 7. art. 2. Sic ut in simili, materia substantialis calicis solum vinum est, quamvis ei aqua ex precepto misceri debet; ideoque Confirmatio solo oleo facta tenet, nec iteranda est, sed supplenda, ca. r. de sacram. non iterand. ca. r. de sacra unct. & constat ex Nau. in Man. cap. 2. l. num. 8. quae suppletio defectus balsami, per solam linitionem balsami faciendam non est, sed eadem oratione, & iisdem verbis, quibus ipsa Chrisina siue confirmatio fit, fieri debet; nec tamen propterea fit iteratio sacramenti, quia ad sacramenti reiterationem non sufficiunt materia, & verba sine intentione debita conficiendi sacramentum, non conficiatur illud ex S. Tho. 3. p. q. 64. art. 8. & ita cum secunda linitio non fiat intentione ministrandi sacramentum confirmationis (eo quod confirmatio etiam sine balsamo facta, valida est,) sed solum supplendi defectum eius, quod illi iam ministrato defuit non potest, nec dici debet iteratio, sed suppletio.

TITVLVS X.

De Sacramentis non iterandis.

Hic titulus deest in antiquis.

S V M M A R I V M.

- D**iaconatus ordinem sumens, si non accipit, nec tangit librum Evangeliorum, in cuius traditione imprimitur character, ordinem non accipit.
- V**estes de essentia, & substantia ordinum, non sunt, unde illarum defectus, vel mutatio nihil nocet.
- C**haracterem alicuius ordinis, qui ob defectum intentionis suscipientis vel Ministri, non suscipit, de licentia sui Episcopi, vel Papa, potest illum clam suscipere ab alieno Episcopo, ubi sit incognitus.

TITVLVS I.

Ex consil. 3. in Novis, deest in antiquis.

Diaconus ordinatus absque contactu libri Evangeliorum, cuius traditione character verè suscipitur, Diaconus non est, cum illius libri traditio de essentia, & substantia ordinis Diaconatus sit; adeo ut si talis postea ordinetur Sacerdos, hanc intentionem conditionalem habens, Nolo suscipere Sacramentum si non sum Diaconus, utique Sacerdos ordinatus non est, cum intentionem actualem haberit non accipiendi illum, si non erat Diaconus, unde & Diaconatum, & Presbyterium iterum si ne vlla dispensatione accipere potest, modo in eis non ministraverit: Tamen a Papa dispensatio habenda erit, ut duobus ordinibus prefatus Diaconatus, & Presbyterij ordinari possit. Arg. ca. 1. de cler. non ord. in 1. & Nau. in Manic. 27. num. 242.

DECISIO II.

Ex consil. 5. in Novis, deest in antiquis.

Explicitam intentionem habens ordines suscipiendi, dubitando tamen an per actiones, & verba Episcopi conferentur ordines, eo quod aliquae ex solitis sacris vestibus ex incuria ei in tali ordinatione defuerint verè ordinatus est, cum vestis de essentia ordinationis non sit, nec scrupulus ille collationem impedire potest.

DECISIO III.

Ex consil. 7. in Novis, deest in antiquis.

Qui ob defectum intentionis suscipientis, vel Ministri, characterem alicuius ordinis non suscipiunt, ad hoc ut iuste, & rectè ordinati reputentur, ad utendum ordinibus susceptis, qui eis defuerint, ne bis ordines suscipiant, & irregularitatem contraxissent, acceduntur, ordinariorum suos clam adire debent, eisque sacramentaliter confiteri, ne reuelare possint, ab eisque, vel a Papa licentiam petere, ut illos clam ab alieno episcopo longe distante, ubi sunt incogniti, suscipere queant.

TITVLVS XI.

De filijs presbyterorum.

S V M M A R I V M.

- F**ilius natus in figura matrimonij, iuste credere potest se esse legitimum, ad hoc ut ordinari possit.
- I**llegitimus bona fide ordinatus, non est suspensus.
- I**llegitimus sine dispensatione incapax est beneficij.
- I**llegitimus factus religiosus ordines sacros sumere, & beneficia manualia habere potest, non autem prelaturarum.
- C**ommenda perpetua dat titulum legitimum, non sic temporalis.
- D**ispensatio ad beneficium per Commendam perpetuam expirat.
- D**ispensatio Comitis Palatini cum illegitimo, ad ordines, aut beneficia non extenditur.
- D**ispensare etsi consetur Papa, quando facit aliquid contra

ius super quo dispensare potest, secus tamen est in Episcopo.

Dispensatio prohibens filium obtinere beneficia patris in eadem ecclesia, cum sit exorbitans, & odiosa, non comprehendit nepotem legitimum ex filio illegitimo.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in vrisque.

Filius natus in figura Matrimonij, qui multis annis credidit se filium matris suae, & omnes etiam communiter, ubi natus, & educatus in sua infantia, & pueritia fuit, eum pro legitimo habuerunt, iuste, & tamen conscientia credere potest se legitimum esse, quamvis eius mater postea, & vivens, & moriens dicat illum non esse legitimum, & credendo firmiter se legitimum esse, sine dispensatione, aut scrupulo ordines sumere potest; Quod si ob dictum matris dubius sit, & dubium illud aut non potest, aut deponere non vult; non potest sine peccato, & dispensatione ad ordines promoveri, quia qui contra conscientiam suam agit, edificat ad gehennam, c. fin. de praescrip. & c. ad audientiam, de homic.

DECISIO II.

Ex consil. 2. deest in Novis.

Illegitimus putans se habere dispensationem Papae ad ordines sacros, cum tamen non haberet, nisi commissio nem de dispensando ordinario missam; & bona fide sub diaconatum ab alio Episcopo cum literis dimissorijs accipiens, in suspensionem, & irregularitatem non incidit, ex Nau. c. 25. nu. 70. & ca. 27. nu. 155. Et licet subdiaconatum ita sine dispensatione sumendo suspensus fuisset, eum tamen Episcopus originis dispensare potest, maxime cum praefata ordinatio facta sit bona fide sine dolo, c. Lug. diuensis, & gl. c. non inuitati 9. q. 2. cum Episcopus regula riter ab omni suspensione lata a iure absolueret possit, ita s. ylu. ver. suspensio. q. 8. arg. ca. nuper. de sent. exc. vnde fiscal. Episcopo absolutus, ad superiores ordines ascendere v. licet: Ab irregularitate vero si quam contraxisset illegitimitas celebrando in suspensione, virtute iubilaei, neque in foro exteriori, neque in interiori absolui & liberari potest: sed neque per iubilaeum absolui, quis valet a suspensione quo ad forum exteriori, nisi id in eis exprimat, quod tamen rarissime fit, quamvis in foro conscientiae a suspensione iubilaei virtutem liberandi habeant, cum iubilaeum Dei regulariter respiciant.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 6.

Collatio beneficii, aut canonicatus facta illegitimo. Cum quo episcopus originis solum dispensavit ad ordines minores, & non ad beneficium, non est valida, ca. si. de filiis presb. Et quamvis episcopus originis cum illegitimo non solum ad ordines, & beneficium simplex, ca. 1. & 2. de fil. presb. in 6. sed etiam ad canonicatum Ecclesiae cathedralis dispensare potest, ex Atzh. in d. cap. 1. & 2. de fil. presb. in 6. ad talem tamen canonicatum dispensare non censetur, nisi id exprimat. Franc. in capit. 1. de fil. presbyt. in 6.

DECISIO IV.

Illegitimus factus religiosus, per professionem factus legitimus, sine dispensatione, & sacros ordines assumere, & alia quaecunque beneficia manualia, & officia regularia sui ordinis, & monasterij habere potest, si careant cura animarum, & quae, qui habent, non dicuntur prelati, c. 1. de fil. presb. & Card. in ibid. & solo iuri iurisdictionales sunt manualia, & quae ad nutum dantur, & aufertur possunt, c. 2. & c. cum ad Monasterium, s. tales, de statu monach. Praelati autem soli proprie sunt episcopi, & superiores eorum, & Praefecti ecclesiarum collegiarum secularibus, vel Regularibus, & non alij, etiam si copiosos redditus habeant, ca. cum ad ecclesiarum, de off. ord. ca. cum in illis, s. illis vero,

de praeb. in 6. Card. in cle. Dudum, s. statumus, q. 9. de sepult. illegitimus autem regularis sine dispensatione beneficium curatum habere nequit, etiam si illud Manuale sit. Ant. & Card. q. 8. & 9. in c. 1. de fil. presb.

[Nunc autem omnia circa illegitimos iuxta constitutionem S. D. N. Sixti V. & eius declarationem intelligenda sunt addita moderatione Bullae Greg. 14. incipientis, Cir-cumspecta anno 1590.]

DECISIO V.

Ex consil. 4. alias 9. de praebend.

Commenda beneficii, vel collatio beneficii in commendam facta, si temporalis sit, ca. Nemo deinceps, de elect. in 6. qualis est etiam illa, per quam beneficium litigiosum commendat ordinarius alicui, ut seruiat ei lite pendente, c. 2. vt lit. pend. in 6. & per quam hodie commendatur ecclesia parochialis per viam vicariae, donec illi de Rectore provideatur: prout statuit Conc. Trid. sess. 24. ca. 18. de refor. & per quam Papa solet aliquando beneficium sibi reservatum vacans commendare alicui, donec illud alicui conf. rat, non dat ius in beneficio, nec commendatarius facit fructus suos, neque est praelatus beneficii, sed procurator, habens tamen legitimam administrationem: Commenda vero perpetua, per quam Sedes Apostolica confert beneficium in Commendam quoad vitam Commendatarij, c. illud, c. qui plures, c. relatio, d. 2. q. 1. Pan. in c. querelam, de relect. & Gomez. in regul. de infir. resign. q. 13. & de trien. possess. q. 5. habetur pro titulo legitimo, & commendatarij tales pro Praelatis habentur, & faciunt fructus suos, & facere possunt quicquid possunt titulares, exceptis ijs, quae per literas commendatorias eorum excipiuntur.

DECISIO VI.

Dispensatio ad vnum beneficium expirat per acceptationem alterius collati in Commendam perpetuam, c. 1. de fil. presb. in 6. & Gomez. ubi supra, q. 5. non tamen si commenderant temporales, tunc enim per illas dispensatio non censetur extinguui.

DECISIO VII.

Ex consil. 5. alias 2.

Comes Palatinus, aut alius secularis princeps cum illegitimo ad ordines minores, aut beneficium simplex dispensare nequit, cum huiusmodi facultatem legitimandi quoad spiritualia non habeant; vnde collatio beneficii illegitimo alicui, a talibus dispensato, facta nulla, & invalida est, cum omnis illegitimus ante debitam legitimationem, vel dispensationem ab habente ad hoc potestatem, beneficii ecclesiastici incapax, & inhabilis sit, ex toto tit. de fil. presb. & co. tit. in 6. ordines autem Minores virtute talis legitimationis a Principe seculari factae suscipiens non est ipso iure suspensus, suspendi tamen potest, cap. vel non est compos, de temp. ord.

DECISIO VIII.

Ex consil. 5. in Novis deest in antiquis.

Illegitimus ab Episcopo, cui neque ratione originis, neque ratione beneficii, neque ratione domicilij subditus, ad ordines Minores sine expressa dispensatione ab illegitimitate, male ordinatus esse censetur, cap. primo, de filiis presbyt. in 6. Neque episcopus talis sic aliquem ordinando aut potest, aut secum tacitus dispensare censetur. Quamvis enim Papa, quando aliquid facit contra ius, su per quo dispensare potest, tacitus dispensare iudicatur Arg. l. quidam consulebat, ff. de regul. iur. Secus tamen in episcopo dicendum est, ex Pan. in ca. diuersis fallacijs, de cler. coniug.

DECISIO IX.

Ex consil. 89. & 10. in Novis, eadem sunt, de sunt in antiquis.

Filius qui ante Concilium Tridentinum, sess. 25. de ref. c. 15. ex dispensatione Papae beneficium obtinuit in Ecclesia, in qua pater eius mortuus fuerat beneficiatus, mortuo

tuo patre aliud in eadem Ecclesia de nouo obtinere non potest; cum hac ratione paternæ incontinentiæ memoria refricaretur, id quod in prædicto Concilio prohibitum est in quantum prohibet eis, vt in ecclesiis, vbi patres beneficium aliquod obtinuerunt, non possint etiam dissimile beneficium obtinere, nec in dictis ecclesiis quocummodo ministrare; nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinuerunt habere. Quæ verò de filiis presbyterorum, aut in Extrauaganti Clementis VII. quæ incipit. *Ad canoniam conditores*: aut in Concilio præfato Trident. statuntur, ad nepotes presbyterorum extendi non debent, quasi nepotes ab eorum beneficiis sicut filij, excludantur: eo quod iura cum loquantur de filiis, ad nepotes secundum magis veram, & communiorum opinionem non sunt extendenda glo. in c. presbyterorum, dist. 56. maxime cum alia ratio sit filiorum illegitimos, alia verò nepotum, qui legitimi sunt. Neque enim Nepos legitimus paternam incontinentiam, sed continentiam refert filius autem illegitimus incontinentiam patris representat militatque pro eo illa præsumptio, quod filius patri similis esse præsumitur.

Aduertendum est circa id quod tradit author de Nepotibus, quod cum Illustrissimi, & Reuerendissimi Cardinales Congregationis Sacri Concilij Trid. existimauerint, tã in dicta constitutione Clementis VII. quàm in Concilio Trid. sub illa prohibitione. Ne filij illegitimi beneficium paternum obtinere possint, comprehendere nepotem legitimum ex filio illegitimo, respectu beneficij, aucti ob ea Concilij verba *Longissime*, nec vlla in his terminis Rotæ decisio reperta fuisset itauerunt postea iidem Cardinales ex ordine S. D. N. Gregorij XIII. intelligere, quid de hac re Rota sentiret, vbi vt notat Nauar. conf. 10. in Nouis, dictum fuisse in Rota duodecima die Februarij 1574. nõ comprehendere nepotem legitimum ex filio legitimo neque sub Clementina, neque sub Concilio Trident. tam inspectis verbis, quam etiam inspecta mente, seu ratione tam Clementinæ, quàm Concilij, quæ Rotæ decisio probati facile potest, si quidem si verba Clementinæ consideremus, certum est illa non conuenire nepoti legitimo, vt patet ibi. *In ipsorum resignantium filios ex fornicatione natos, &c.* & ibi. *Super defectu Natalium quem ex dictis Sacerdotibus resignantibus genui patiebantur.* & ibi. *ob inordinatum spirituum filiorum amorem, &c.* & ibi. *Quod de cetero filij presbyterorum ex fornicatione nati, &c.* Similiter nec verba Concilij conueniunt, vt patet ibi. *Qui non ex legitimo Matrimonio nati sunt.* Vnde cum regula generalis sit, quod vbi verba dispositionis non conueniunt; neque dispositio ipsa conueniet, ex Bartolo, & Decio in l. 4. §. prætor ait, de dam. inf. & idẽ Bar. in c. 1. num. 2. de elect. & Alciat. in l. liberorum. nu. 6. de verb. sign. & ibidem Alex. in ver. Tertius casus est, & in dictis constitutionibus solam mentio fit filiorum; non ea solam ratione, quod filij sint, sed quia nati sunt fornicatione; consequens est, vt que de solis filiis illegitimis statuuntur, in nepotibus legitimis locum non habeant, ex Bar. in l. si. Co. de filiis natur. qui etiam cum alijs communiter concludit conclus. 1. num. 58. de verb. signif. nepotem legitimum ex filio illegitimo heredem ab aucto institui posse, quia in eo vitium paternum, & per consequens qualitas patrem excludens cessat, vt docent Card. Paleot. de Nothis, & Spurijs, c. 53. & Couar. in ept. par. 2. ca. 8. §. 5. nu. 13. Sed neque mens, aut ratio Clementinæ, aut Concilij locum habet in nepote, nam filius representat incontinentiam patris, nepos autem non item; Et filius præsumitur esse similis patri, non sic nepos respectu aucti siue ergo verba, siue mentem Clementinæ, aut Concilij inspicimus, dicendum est nepotes legitimos non excludi, cum nõ militet eadem ratio, & materia est odiosa. Et quia si Clementina, vel Concilium nepotem legitimum excludere voluissent, nepotem etiam, sicut filium nominassent. Denique huius opinionis sunt Glof. in c. presbyterorum, verb. filios, dist. 56. & in ca. Apostolica, 8. quæst. 1. Archid. ibi. Goffred. in summa, num. 5. de filiis presbyt. lo. And. in cap. Ad extirpandas, tit. eod. & Ambr. ibidem Pisanella, & alij summissæ communiter in verb. illegitimus.

TITVLVS XII.

De seruis non ordinandis.

Hic titulus deest in Nouis.

S V M M A R I V M.

1. Seruus fugitiuus ad dominum redire tenetur, nisi probabilis timor eum excuset, & quid tunc faciendum.

DECISIO I.

Ex consl. unico alias 2. de restit. spoliatorum.

1. Seruus fugitiuus in foro conscientie ad Dominum redire tenetur, aut eum contentum facere, quod non redecet, nisi iusta aliqua causa, qualis est probabilis timor perendi vitam, eum excuset: cum seruus fugitiuus sit de bonis fortunæ Domini sui: Non tenetur tamen restituere se illi cum iactura bonorum altioris ordinis, scilicet vitæ, eo quod nemo ad restituendum bona minoris ordinis tenetur cum iactura bonorum maioris. Arg. c. officia, de penit. & remiss. & ex Nau. in Man. ca. 17. nu. 87. Tenetur autem semper habere intentionem Domini satisfaciendi, aut eum contentum faciendi modo meliori quo potest, soluendo ei per se, vel per alium, iustum pretium, & quicquid acquirit, & lucratur, Domino suo quærere.

TITVLVS XIII.

De corpore vitiatu.

S V M M A R I V M.

1. Ordinarius Papa mandatum exequi non debet, quando ex illius executione peccatum, aut scandalum sequitur.
2. Pollex non est membrum, cuius parte tamen qui caret, quando sit irregularis.
3. Castratus ob egritudinem de consilio Medicorum, potest sine alia dispensatione ordines sacros accipere.
4. Suspensus ter est, qui sine literis dimissorijs ordinarij, tres ordines sacros accipit.

DECISIO I.

Ex consl. 1. alias 20. de rescript. in Nouis.

1. Vitium deformis corpore a Papa impetrans commisionem dispensandi cum eo ad Episcopum originis ad ordines, & beneficia & ab eo dispensatus, impetras ecclesiam parochialem alterius diocesis a Papa in forma dignum, videlicet, vt ordinarius diocesis si eum reperiret idoneum, confetret eum illi: non obstante dispensatione a legato Papæ facta super præfati curati deformitate, mandatum Papæ exequi ordinarius non tenetur: immo exequendo & ecclesiam parochialem tali deformi conferendo peccat; cum mens Papæ non sit, vt quis mandata sua exequatur, quando ex eo quod præcipitur exequuto, sequeretur peccatum, aut scandalum populi, ca. Nihil cum scandalo, & c. si quando, de refer. & Fel. ibi. & Inn. in c. Inquisitioni, in fi. de sentent. excom. quod probabiliter sequi solet dum valde deformis ad Sacramentorum, administrationem admittitur.

DECISIO II.

Ex consl. 1. in Nouis, deest in antiquis.

1. Cum pollex membrum non sit ex Nauar. in Man. cap. 27. num. 206. & 262. qui pollice caret, irregularis non est, dummodo per indignationem sibi non abutulerit, ex Nauar. in Man. c. 27. nu. 198. nec exinde inducatur impotentia celebrandi, aut magna deformitas, seu scandalum in celebrando, ex Nauar. in Man. ca. 27. num. 197. De qua tamen re si dubitetur, an sine scandalo celebrare possit, & an inducat magnam deformitatem, quæ celebrationem impediatur, declaratio Episcopi requiritur, non autem sufficit arbitrii cõfessarij, aut alterius Prælati inferioris: Quod si Episcopus semel magnum induci scandalum declarat, irregularis erit, & a solo Papa dispensari potest.

DE.

DECISIO XIII.

Ex conf. 1. in Nouis. deest in antiquis.

Contratus ob egritudinem de consilio medicorum, sine vlla dispensatione ad omnes ordines sacros ab Episcopo suo promoueri potest. c. si quis a Medicis. c. Euanuchus. d. 55. & Nau. in Man. c. 17. nu. 199.

DECISIO XIV.

Ex conf. 8. in Nouis. deest in antiq.

Clericus Minorum ordinum, & surdus, & sciens quod propterea non initiaretur sacris a suo ordinario, cum falsis literis dimissorij a se coelectis subdiaconatum, Diaconatum, & Presbyteratum ab alieno sumens prater peccatum in falsis literis fingendis commissum, tres suspensiones incurrit, tres ordines sacros sine literis dimissorij ordinarij sui suscipiens ex Extra. cum ex Sacrorum. Pij II. & ex Nauar. in Man. c. 25. nu. 7. & c. 27. num. 241. Beneficio autem prius adepto ob huiusmodi delicta ipso iure non priuatur, cum beneficium legitime prius obtentum, per superuenientem irregularitatem regulariter ipso iure non perdat. Innoc. c. 15. qui de sent. exc. in 6.

TITVLVS XIV.

De Bigamis.

S V M M A R I V M.

- 1 Læcus nulliter cum corrupta contrahens non est bigamus.
- 2 Irregularis tam est qui bis quam qui plures nuptias contrahit, & quare?
- 3 Episcopus ordinando bigamiam ab eo ordine conferendo, & a Missa celebranda per annum suspensus est.

DECISIO I.

Ex confil. 1. deest in Nouis.

Læcus, aut clericus minorum ordinum contrahens Matrimonium cum corrupta inualide ob aliquod impedimentum, nullam irregularitatem aut bigamiam veram, eo quod non contrahit valide cum duabus successiue; aut interpretatur eo quod non contrahit cum duabus inualide vel cum vna valide, & cum alia inualide, nec cum corrupta valide ex Nau. in Man. c. 27. num. 195. aut Bigamiam similitudinariè contrahit, quia non contrahit cum vna valide, neque inualide post votu' solemne religionis, vel ordinis sacri, quo quis spirituale Matrimonium cum Christo contrahere dicitur, c. 1. & c. quotquot 27. q. 1. & irregularitas in casibus tantum iure expressis contrahitur. c. 15. qui de sent. exc. in 6.

DECISIO II.

Ex conf. 2. deest in Nouis.

Irregularis tam est qui bis, quam qui plures nuptias contrahit, & bigamus, non trigamus dicendus est læcus, qui vicissim cum virgine, & ea mortua, cum vidua, vel cum corrupta contrahit: quia ea tantum de causa bigamus irregularis est, & inhabilis ad Sacramentum ordinis, quia in eo non est significatio coniunctionis Christi cum Ecclesia vnica sua sponsa; Ita S. Thom. 4. dist. 27. q. 3. art. 1. tam inhabilis autem est ad hanc coniunctionem Christi cum Ecclesia vnica sua sponsa significandam, qui cum duabus, quæ quæcumque tribus, aut pluribus contrahit, quia iam carnem suam diuisit, vnde in iure nulla trigamiam, sed bigamiam solumus mentio est, vt patet in toto tit. de big.

DECISIO III.

Ex conf. 3. deest in Nouis.

Episcopus bigamum ordinando, & beneficium simplex ei conferendo a collatione ordinis illius quem bigamo contulit. Arg. c. eos, & c. vlt. de temp. ord. in 6. & c. Nullus penitentem, dist. 55. & etiam a Missa celebranda. Glos. in d. c. Nullus penitentem, ipso iure per annum suspensus est, & ab ordine deponi potest, & collatio beneficij facta nulla & inualida est, eo quod collatio bene

ficij alicui irregulari facta non valet; sic Innoc. in c. cum nostris, de concess. preb.

TITVLVS XV.

De clericis peregrinis.

S V M M A R I V M.

- 1 Capellani trivemium si exempti non sint, ab Episcopo visitari possunt, vt alij viatores.

DECISIO I.

Ex confilio 1. vnico, alias 4. de foro compet.

Episcopus Capellanos trivemium, quæ aduersis ventis in portibus suarum ciuitatum commorantur, si exempti non sunt, perinde ac alios viatores, & transennites, visitare potest, seruato vnici quæ sua privilegia, & ius, quod habent iure communi, vel particulari, domum suam reuocandi. c. si. de foro compet. & c. 1. de ptuileg.

TITVLVS XVI.

De officio Vicarij.

S V M M A R I V M.

- 1 Peccat, qui vel iurisdictionem usurpat, vel affirmat pro certo, quod nescit esse tale.
- 2 Vicarius Generalis a Capitulo Sede vacante constituendus, qualis esse debeat.
- 3 Vicarius Canonicus in Capitulo, & Choro locum Canonici tenet.

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 3. de crimine falsi.

Vicarius foraneus literis, & testimonijs suis affirmans aliquem esse idoneum beneficio simplici, aut Canonico ob solam relationem alterius, quem tamen ignorat, an idoneus sit, nec ne, non solum peccat ex S. Th. 2. 2. q. 60. ar. 6. vsurpando iurisdictionem alienam, scilicet, Vicarij Generalis, non appellando se Foraneum, sed Vicarium simplicitate; sed etiam affirmando pro certo, quod ignorat esse tale, cap. 1. de crim. falsi, & dando occasionem laedendi Reipublicam, & proximum. c. vlt. de iniurijs.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias vnico in Nouis, & etiam 2. de Maior. & obed.

Vicarius Generalis a Capitulo sede vacante constituendus; Doctor esse debet, vel Licentiat. in iure Canonico; vel alias quantum fieri potest idoneus; vt colligitur ex Concil. Trifl. 24. c. 16. de ref. Et cum Vicarius Episcopi idoneus esse debeat ad id, in quo vices eius gerit. c. quoniam in plerisque, & c. inter cetera, de offic. ord. & constitui solet fere ad omnia, quæ gesturus est Episcopus, non satisfacit Episcopus muneri suo, nisi idoneum constituat, sed peccat: constitutio tamen talis Vicarij tenet ipso iure, modo sit clericus saltem in Minoribus constitutus, vnde & ab eo, & coram eo facta valida censentur.

DECISIO III.

Vicarius Generalis Episcopi, qui simul est Canonicus Ecclesie, in choro, & Capitulo locum Canonici tenere debet, ex Gemin. in c. cum a collatione, de appel. in 6. nisi contrarium consuetudine esset inductum.

TITVLVS XVII.

De officio, & potestate iudicis delegati.

S V M M A R I V M.

- 1 Conservatores, quoad quæ ordinarij iudices sunt, & quoad quæ iudices delegati.

I w f-

2. *Iurisdictio in Matrimonialibus praescribi, & inferiori Episcopo conuenire potest.*
3. *Episcopus examen sibi commissum a Papa, cum clausula, In quo conscientiam tuam oneramus, alteri committere potest.*
4. *Episcopus impeditur adire Concilium, potest se per procuratorem excusare.*
5. *Pontifex causam alicui delegando, illam ad se auocasse non censetur.*
6. *Delegatio Episcopo facta non transit in eius vicarium, licet possit specialiter subdelegari.*
7. *Episcopus Vicario commissa expedire nequit.*
8. *Delegata iurisdictio de persona ad personam prorogari non potest, etiam iudice in id consentiente.*
9. *Subdelegatus potestatem sibi commissam alteri demandare nequit.*
10. *Delegatus in causa sibi delegata est maior quam legatus.*

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 3.

- C**onservatores, & Inquisitores haereticæ prauitatis, quamuis iudices delegati sint, ex c. 1. & c. vlt. de offic. deleg. in 6. & ex Franc. in cap. Ne aliqui, de haeretic. in 6. conservatores tamen etiam de causis ecclesiasticis in prima instantia cognoscere possunt, in qua non possunt cognoscere nisi iudices ordinarij, vnde quoad hoc iudices ordinarij reputandi sunt, & proinde in conservatoribus etiam tanquam iudicibus ordinarijs, Concilium Tridentinum sess. 24. c. 20. de ref. in princ. locum habere cõsetur, ne gratia principis conservatoria eis pereat.

DECISIO II.

- I**urisdictio & facultas cognoscendi de causis Matrimonialibus, & criminalibus, Abbatibus, & alis Prælatibus inferioribus Episcopo concessa, qui per praescriptionem, consuetudinem, & priuilegium, facultatem cognoscendi de huiusmodi causis Matrimonialibus sibi acquisierunt, per Concilium Tridentinum sess. 24. c. 20. de ref. §. Ad hæc non tollitur, cum constet legem generalem non derogare consuetudini, praescriptioni, & statutis particularibus, nisi de mente legislatoris potentis derogare illis constet, Nulla autem mentio derogationis in Concilio apparet, cum tamen iure communi certum sit, vt patet ex c. 1. de const. in 6. & c. 1. de constang. ex Pan. in c. Auditis, de rescript. & ex Cou. in epi. 2. p. c. 8. §. 12. quosdam prælatos Episcopo inferiores acquisiuisse sibi per consuetudinem praescriptionem, & sententiam, facultatem de causis Matrimonialibus, & criminalibus cognoscendi.

DECISIO III.

Ex cons. 2. alias 6.

- E**piscopus examen sibi a Papa commissum cum Clausula. In quo conscientiam tuam oneramus. Sed non exprimitur nomen proprium, alteri committere potest; Cum hæc verba, potius in vim monitionis, quam in vim formæ delegationis posita sint. Feli. in c. fin. §. is autem, de offic. deleg. & Rota in decis. 368. in nouis.

DECISIO IV.

Ex cons. 3. alias 8. de Maor. & obediens.

- E**piscopus legitime impeditus vocatus ad Concilium Prouinciale, aut aliud, per Procuratorem se excusare potest, qui etiã Procurator Episcopi habens speciale mandatum, consentiente Concilio ei interesse potest; cura ecclesia Sutrina de causa posses. & propr. Illum tamen admittere Concilium non tenetur, saltem si non sit vnus ex Episcopis suffraganeis interessentibus Concilio cum alijs Episcopis. Arg. c. si quis iusto. §. porro, de elect. in 6. Procurator autem talis, si Episcopus non sit, Abbatibus per sese praesentibus postponi debet: licet enim vices gerens alterius tanquam representans honorandus sit, c. Sane. 2. de offic. deleg. & c. si. dist. 93. non tamen tantum ac ille, cuius vices gerit, vt ait Decius in d. cap. sane. Vnde Dux, Abbasque praesens inferioris dignitatis, legato procuratori Ducem vel Abbatem absentem excellentioris gradus representati,

preponendus est, sicut olim Rex Christianissimus Ducem Sabaudia praesentem, legato Venetiarum, Ducem Venetum absentem representantem, praeposuisse legitur.

DECISIO V.

Ex cons. 1. in Nouis deest in antiquis.

- P**apa causam alicui denegando, illam ad se auocasse non censetur: vnde si re integra expirat dicta commissio, primus Iudex, siue ordinarius, siue delegatus, sine noua delegatione procedere potest; c. vt debitus honor, de appell. Immo etiam causa delegationem Papa impetrans, re integra ei renunciare, & coram primo iudice causam agere potest, c. quod ob gratiam, de reg. iur. in 6.

DECISIO VI.

Ex consil. 4. in Nouis, est secunda pars cons. 32. de sent. excom. in antiq. sed melius hic collocatur.

- D**elegatio Episcopo etiam perpetua facta, vt sunt conservatoria, quamuis in eius vicarium generalem non transeat, vt sentit Decius in cap. quoniam Abb. de offic. iudi. deleg. eidem tamẽ subdelegari specialiter potest, cuius subdelegationis virtute, vicarius huiusmodi, Rectorem, aut alium ciuitatis officialem excommunicare potest.

DECISIO VII.

Ex consilio 5. in Nouis, deest in antiquis.

- D**elegatio facta officiali, seu vicario Episcopi, de beneficio conferendo, in ipsum Episcopum, vicario ab officio remoto, non transit, sicut nec e contra, Episcopo commissa vicarius eius expedire valet.

DECISIO VIII.

Ex cons. 8. in Nouis, deest in antiq.

- C**um iurisdictio delegata de persona ad personam prorogari nequeat, c. 1. de offic. deleg. penitens postquam vnum confessarium elegerit, cui acceptanti sacre Penitentiarie literas praesentauit, eo dimisso, alterum eligere non potest, etiam si primò electus consentiat. Siquidem iurisdictio delegata delegantis iurisdictio est, ideoque ad ipsum delegantem, cuius illa est, & non ad partes, vel ad iudicem electum, eam extendere pertinet.

DECISIO IX.

Ex consil. 9. in Nouis, deest in antiquis.

- D**elegatus Principis, etiam iurisditionem subdelegare possit, subdelegatus tamen illam alteri demandare nequit, vbi autem quis duplicem potestatem, scilicet, tam delegatam quam ordinariam habet, si ex vtraque procedat, sustinetur, & valet actus ex illa secundum quam melius id facere potuit.

DECISIO X.

Ex consil. 10. in Nouis, deest in antiquis.

- C**um Episcopus vt delegatus in causa sibi delegata maior sit, quam legatus, etiam maiorem cum Capitulo, quã legatus coniunctionem non habeat, tamen sicut legatus, ita etiam Episcopus tanquam Apostolicæ Sedis delegatus sine consensu Capituli beneficia vnire potest ex Concilio Tridentino sess. 21. c. 5. de refor.

TITVLVS XVIII.

De officio iudicis ordinarij.

S V M M A R I V M.

1. *Vicarius Episcopi, non Sacerdos, Matrimonij interesse non potest, sed sacerdoti ea delegare debet.*
2. *Episcopus ex officio contra concubinarjos inquirere potest.*
3. *Episcopus ad Vicarios Generales constituendos cogi potest, & quare.*
4. *Confratria, an Collegium laicum, aut ecclesiasticum dici possit.*
5. *Episcopus Capellanum perpetuam, temporalem facere potest & beneficia sui episcopatus, vnire, diuidere & extinguere.*

- 7 Concilium Provinciale, quare Archiepiscopum excommunicare possit.
- 8 Episcopus dispensandi facultate a Concilio sibi concessa cum sibi subditis tantum uti potest.
- 9 Episcopi contra Capitula procedere possunt, etiam extra visitationem servato moderamine, scilicet, adiungendo sibi duos Canonicos.
- 10 Episcopus legitime impeditus ad Concilium vocatus, quomodo se excuset.
- 11 Rectores nullius, ad Synodum compelli non possunt.
- 12 Prælati Regularis cum suo conventu dilationem ad profectendum dare potest.
- 13 Dispensat episcopus cum homicida voluntario quoad beneficium simplex, licet non quoad curatum, nisi iam obtentum.
- 14 Episcopus ex officio cogere potest beneficiarium ad exhibendum titulum.
- 15 Episcopus cogere potest decenalem, vel execrabilem ad iurandum se canonicè beneficia, & dispensationem obtulisse.
- 16 Vicarius episcopi facultatem absolvendi a reservatis alijs subdelegare potest.
- 17 Vicario parochiali vacanti quænam portio debeatur.
- 18 Edicta episcoporum quæ ad denunciandum obligant, de quibus intelligi debeant.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alijs 10 de clandest. desponsat.

- 1 Vicarius Episcopi, si Sacerdos non sit, Matrimonij interesse non potest, sed Sacerdotem delegare debet.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alijs 7.

- 2 Episcopus ex officio suo contra concubinos, & alios peccatores ad publicam vitiositatem, & animarum salutem, c. 1. de offic. ordin. non solum via denunciationis Evangelicæ, vel Canonice, cap. Nouis, de iud. sed etiam sine denunciatione per viam inquisitionis fama præcedente procedere potest, cap. Super his, cap. qualiter, & quando, 2. de accusat.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alijs 4.

- 3 Episcopus in quocunque loco suæ diocesis, non exempto pro tribunali sedere, & causas spirituales, criminales, & civiles, inter sibi subditos audire, & definire potest, cap. cum episcopus, de off. ordin. in 6. dummodo locus honestus sit, & litigatores sine magno incommodo eo loci venire possint. Et Archiepiscopus in quolibet loco suæ Diocesis Archiepiscopalis, cap. ut litigantes, tit. & lib. eod. delegatus etiam in qualibet parte suæ legationis, ex pedire non potest, quæ ad illam spectant, etiam negotia vnijs provinciarum in abs. suæ legationis, si ad multas missus sit, cap. Nouis, de off. delegat.

DECISIO IV.

Ex cons. 1. in vtrisque.

- 4 Cum consuetudo generalis ab omnibus seruanda sit, contra morem, dist. 100. & Episcopi ius clero suarum diocesum, immo & populo quoad negotia Ecclesiastica reddere teneantur, quod per semetipsos solos, quamvis plurimum valeant, satis bene facere non possunt: c. h. de off. Archiep. Episcopi omnes ad tribunale statarum, & vicarios generales statarios constitutos, per suos Archiepiscopos cogi possunt, & si ipsi illud facere noluerint, Archiepiscopi ipsos constituere possunt, ex ca. cum simus, q. 3. & c. in noua actione 16. q. 7. & ex Panor. recep. in 6. quoniam in plerisque, de off. ord. cum ius naturale, & ratio naturalis ex eo fluens dicatur, cum qui ad aliquid re-

netur, teneat etiam ad ea, sine quibus id satis bene fieri nequit.

DECISIO V.

Ex cons. 5. alijs 3. de foro compet.

- 5 Confratria sub Nomine Corporis Christi erecta, et quorum Confratres habitum distinctum gerunt, se paratimque a laicis cum Cruce in publicis processionibus incedunt, Corpus, Collegium, seu Societas appellari potest, imo simpliciter Corpus laicum, & secundum quid, Ecclesiasticum est; & iudici seculari quoad bona temporalia quæ ipsi in sua congregatione habent; Episcopo autem quoad actus Ecclesiasticos, subijcitur, a quo, quoad actus religiosos, quos faciunt in locis, & modum, & ordinem incedendi in Processionibus, & comitandi Sacramentum Eucharistiæ, cum defertur ad infirmos, & in deferendo habitum; & alijs similibus, ad religiosos, & ad ecclesiasticum ordinem pertinentibus iudicari, & visitari possunt.

DECISIO VI.

Ex cons. 6. alijs 9.

- 6 Episcopus iusta de causa cum consensu patroni facere potest, ut aliquod beneficium simplex, siue Capellania perpetua in qua ad præsentationem eius instituitur Capellanus, & Rector perpetuus, fiat temporaria, & ad notum amonibilis; cum Episcopus beneficia inferiora episcopatus sui, venire, diuidere, de nouo creare, & extinguere possit. Sicut venire de excess. præl. c. 1. de reb. eccl. non alien. in 6. & Clem. 2. eo, tit. & c. 2. c. cum accepissent, de constit.

DECISIO VII.

Ex cons. 7. alijs 7. alijs 6. de Maior. & obed.

- 7 Concilium Provinciale singulos Episcopos, qui constituunt Concilium corrigere, & si opus fuerit, excommunicare potest, & pariter ipsam Archiepiscopum, cum & ipse etiam sit vnus de singulis constituentibus Concilium; quamuis enim Archiepiscopus sit caput Concilij ad hunc effectum, quod ad eum pertinet vocatio, & congregatio eius, & quod hoc quoad habere debeat primam sedem, ut habet Decanus, vel Canonicus senior in Capitulo Ecclesiæ Cathedralis: non tamen quoad hoc, ut sit superior eius, vel maior eo iam congregato, neque quod habeat eandem iurisdictionem, quam habet illud: sed solum est coniuDEX, & collega aliorum Episcoporum, & ab eo ad Concilium ipsum Provinciale appellari potest, ita Card. & alij, in Cle. 1. de sent. excom. Vnde sicut Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, singulos de Capitulo, etiam Decanum vel Præpositum ipsius Capituli, corrigere potest: ita etiam & Concilium Provinciale singulos Episcopos Concilij, & ipsum etiam Archiepiscopum corrigere valet.

DECISIO VIII.

Ex cons. 8. alijs 31. de pœnit. & remis.

- 8 Episcopus dispensandi facultate a Concilio Tridentino scilicet, 24. c. 6. de ref. sibi concessa, cum sibi subditis tantum, & non cum exemptis suæ diocesis, aut extraneis aliarum, uti potest: cum verba dispositionis Concilij eis non conueniant, vnde nec ipsa dispositio, ca. Indemnitatibus, §. pen. de elect. in 6.

DECISIO IX.

Ex cons. 9. alijs 3.

- 9 Quamuis in antiquo sine consilio Capituli Episcopus neque conferre, neque confirmare, neque statueret, neque corrigere possit. Quanto, cap. ea nescitur, de his, quæ fiunt a prælat. sine consen. c. post Concilium tamen Tridentinum scilicet, 25. c. 5. de ref. in omnibus Cathedralibus, vel Collegiatis ecclesijs exemptis, & non exemptis in quibus ante Concilium ius non quæsierunt: Episcopi ad ius electis sibi duobus Canonicis ex Capitulo in principio anni electis, ut præscribit Concil. Trid. scilicet, 6. c. 4. de ref. extra visitationem ex officio, vel ad instantiam dantis contra aliquæ Capitularem procedere.

C DE.

DECISIO X.

Ex cons. 10. alias 7. de Maior. & obedien.

10 Episcopus legitime impeditus ad Concilium Provinciale vocatus, per procuratorem se excusare potest; qui etiam Procurator mandatum speciale habens ad decidendum, ab eodem Concilio, si ei placuerit, admitti potest; cap. Cum ecclesia Sutrina, de cau. posses. & propr. non tamen tenetur illum admittere, si non sit vnus ex episcopis suffraganeis inter resistentibus Capitulum, arg. c. si quis iusto, §. porro, de elect. in 6.

DECISIO XI.

Ex cons. 11. alias 12. de Maior. & obed.

11 Rectores parochialium, quae in nullis diocesi sunt, quamuis ab Episcopo, cuius Cathedralis Ecclesia proximior est, visitari possunt, vt affirmat Concil. Tridentin. sess. 24. cap. 9. de ref. ad synodum tamen diocesanaum illius Episcopi accedere non tenentur, cum lex superioris, quatenus id commode fieri potest, sine prauidicio tertij intelligenda sit, cap. super eo, de offic. deleg. praesertim cum aliud sit ius visitandi, & aliud ius vocandi ad Synodum adeo vt ex concessione illius, non inferatur concessio huius, a separatis enim non sit illatio. l. Papinianus, ff. de minor. & cap. ad audientiam, de decim. Vnde & Archiepiscopus licet Ecclesias sui suffraganei post visitationem suae propriae diocesis, visitare possit, cap. 1. §. 1. de censibus in 6. eorum tamen Rectores a Synodum suam particularem vocare non potest. Neque enim verba Concilij aptantur vocatori ad Synodum, & dispositio non includit eos, quibus verba sua non aptantur, cap. Indemnitatibus de elect. in 6.

DECISIO XII.

Ex cons. 12. deest in Nouis.

12 Praelatus Regularis, cum suo conuentu, vel Capitulo, dilationem ad profitendum nouitio post annum nouitatus probato a se pro idoneo, aliqua iusta de causa, non obstante Concilij Tridentini sess. 25. cap. 16. de regul. in hac re decreto concedere potest; eo quod olim illud licitum fuit, & in vtu & consuetudine, nec a iure antiquo recessum est per verba Concilij, quod solum statuit, vt superiores statim finito anno nouitatus, eos quos habiles in uenerint, admittant, aut eijciant; non autem vt eos ad profitendum cogant; & cogere ad profitendum aliud est, quam ad professionem admittere, vel reijcere, & a diuersis non sit illatio. l. Papinianus ff. de minor. cap. ad audientiam, de decim. praesertim cum annus nouitatus, admissio, & receptio sint in fauorem recipientium, & recepti statuta, & ideo non sunt contra vtriusque consensum retorquenda, quod etiam in aliquibus religionibus obseruatur.

DECISIO XIII.

Ex cons. 13. alias 45. de Homicid.

13 Episcopus cum homicida voluntario non solum quoad beneficium simplex, sed etiam quoad curatum ante irregularitatem obtentum dispensare potest, cap. 2. de cler. pug. in duello, & allegit Nau. in Man. cap. 17. nu. 239. quia cum iura in d. cap. 1. de cleric. pug. in duello generaliter dant Episcopo facultatem dispensandi cum homicida quoad beneficium, non sunt restringenda ad beneficium simplex tantum, eo quod dispensandi facultas est fauorabilis & amplianda, cap. fina. de Simonia, licet dispensatio sit odiosa; Ad beneficium autem curatum de nouo habendum, vel ad ordines sacros, cum eo episcopus dispensare nequit, c. 1. & 2. de cleric. pug. in duello.

DECISIO XIV.

Ex cons. 14. alias 4.

14 Episcopus noue creatus beneficiarium suum subditum, ad ostendendum titulum sui beneficii, quod pacifice vel 40. vel 30. vel 20. vel etiam decem annos possedit, cogere nequit; immo ex sola pacifica possessione beneficii, saltem cum fama tituli, tanto tempore, beneficiarius in beneficio ius habere censetur, & titulus verus praesumitur; Arg. reg. 33. Cancellario siue de trien. possess. & ex sententia Inno. & Host. in c. illud, de praesump. & in c. licet Hen. de Simon. & Fel. ibi. quia cum Episcopi visitando inquirere soleant de titulo beneficiariorum, c. ordinarij, de offic. ordin. in 6. non est praesumendum, quod ipsi met subditum quoad curata permittent tali cursu temporis retineri Ecclesiam absque canonico titulo; Et qui a diuersis tueri videntur sententiam, videlicet Glof. vlt. in c. 1. de reg. iur. in 6. & in c. contingit, de doct. & contum. intelligi debent de beneficiario, qui nec titulum verum, nec longi temporis possessione praesumptum ostendere valet.

DECISIO XV.

15 Episcopus possessorem decennale beneficiorum incompatibilium, seu execrabilem illi est, illum qui beneficia incompatibilia tenet contra Extrauaganem, Execrabilis. Ioan. XXII. vel ad exhibendum dispensationem, qua ea iuste retineat, vel ad iurandum, quod credit bona fide se obijurasse canonice praedicta beneficia, cogere potest; c. ordinarij, de offic. ordin. in 6. & Conc. Trid. sess. 7. c. 5. de ref. atq; Pan. & Host. in c. licet Hen. de Simon. quamuis si Episcopus defectum tituli, aut quod illa canonice non possideat, probare voluerit, hoc potius, quam illud praedictare debet.

DECISIO XVI.

Ex cons. 15. alias 22. de poenit. & remiss.

16 Vicarius Generalis Episcopi facultatem absoluedi a casibus reseruatis, quam dat ei Episcopus, siue Vicarius Sacerdos sit, siue non sit alijs sub delegare potest, cum Vicarij iurisdicatio ordinaria sit, c. Romana, de sen. exc. in 6. & gl. ibi. & data ad vniuersitatem causarum, & ideo dictas reseruaciones auferre vel remittere, vel alijs potestate ad absoluedum sub delegare valet.

DECISIO XVII.

Ex consilia 5. in Nouis deest in antiquis.

17 Veritas parochiali simpliciter dato, non omnes fructus sed congrua portio debetur, sed nec Episcopus etiam a principio fructus omnes eidem assignare potest, nisi omnes ad congruam portionem & sustentationem essent necessarii. Concil. Trid. sess. 24. c. 18. de reform.

DECISIO XVIII.

Ex cons. 15. in Nouis deest in antiquis.

18 Dicta Episcopo non maxime contra totam civitatem discretionem magna catere non debet, Arg. cap. Non solum, de regul. iur. in 6. alioquin ab eis licite appellari potest; Illa autem edicta, quae ad denunciandum aliquid proponuntur, eos non obligant qui rem illam probare non possunt, Arg. cap. qualiter, & quando 1. de accusat. Sicut neque ea quae ad aliquid reuelandum sunt, obligant, vbi non praecessit fama, nec ante praecedentem correptionem fraternam, quam si omitti vellet, aut iuberet Praelatus visitans, peccare; sicut etiam & is qui ei obediret, vt asserit S. Thom. 2. 2. q. 33. ar. 3. ad 5. secus autem, quando solum sunt ad testificandum; tunc enim obligant, liganturque qui sciunt, etiam si forem partem furti habuerint, nec probare possint, dummodo iusto metu, vel privilegio vel alia iusta de causa a testificando non excusentur, cap. 2. de testib. cog.

TITVLVS XIX.

De officio iudicis.

SYMMARIVM.

1 Index, qualiter ex officio contra notatos procedere valeat.

DECISIO I.

Ex cons. vnico in vtrisque.

1 Index licet ex officio inquirere possit generaliter de criminibus sui territorij, nulla expressa persona; cap. 1. de offic.

offic. ord. inquirere tamen non potest contra aliquem particularem nisi per talem generalem inquisitionem fuerit notatus, vel nisi præcedentem saltem fama iudicialiter contra illum probata coram ipso; cap. qualiter & quando, 2. de accusat. unde nec debet, nec potest index inquirere contra actorem de usura in contractu commissa, ex officio, ob id solum, quod petat executionem instrumenti, quo alter se ei obligavit ad restituendum centum mutuo accepta, & quinque pro interesse pro tempore, in quod illa accepit, cum per præsentationem talis instrumenti nõ confitet ei notorie, neque per famam, de tali usura; quandoquidem licet mutuant & mutuario a principio super interesse probabili convenire, ut ait Nau. in Man. cap. 17. nu. 111. præterquam de interesse Cambiorum, propter no-
tam Pij V. prohibitionem in bulla qua incipit. In eam, edita anno 1570. Constit. 148.

TITVLVS XX.

De Maioritate & obedientia.

S V M M A R I V M.

- 1 Dignitas, Episcopalis decorata, alijs eiusdem nominis maior.
- 2 Abbas privilegiatus myrra, & baculo, quosnam præcedat.
- 3 Vicarius Episcopi, de iure omnes præter episcopum præcedit, quamvis contraria consuetudo prævalere possit.
- 4 Prior Collegiatus, quando Canonicus Cathedralis præcedat.
- 5 Exorcismus arreptitorium, inferior a Papa prohibere non potest.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 5.

Præpositus Ecclesiæ collegiatae post alias collegiatae erectæ cui postea a Papa insignia Pontificalia, & facultates conferendi primæ tonsuræ, Benedicendi, & alia ad Pontificiam dignitatem spectantia, conferuntur, licet in processibus conventualiter cum suo Capitulo, & conventu simul incedens, post alios Præpositos ecclesiarum collegiarum prius erectarum, stare, & sedere debeat: in actibus tamen extra processiones, & separatis a Capitulo, seu conventu, in quibus vitur insignibus episcopalibus, alios omnes Præpositos etiam prius institutos, qui talibus insignibus uti non possunt, præcedere debet; Cum inter dignitates eiusdem rationis, & ordinis censenda sit maior alijs illa, & maiori honore digna, quæ insignibus episcopalibus est decorata, quam alia similis, eis destituta, cap. Apostolicæ, de privilegijs, & maioritas dignitatis præponderat prioritati promotionis: cap. Placuit, §. Isidorus, d. 16. qua ratione episcopus factus Archiepiscopus præcedit episcopum ante ipsum factum Episcopum; & Canonicus factus Archidiaconus, vel alia dignitate præditus, alium prius factum Canonicum præcedit.

DECISIO II.

Ex cons. 1. alias 3.

Abbas privilegiatus, ut myrra, baculo, & alijs insignibus episcopalibus uti possit, carens autem collegio Monachorum; Archidiaconus Ecclesiæ Cathedralis, & alia dignitates episcopo inferiori præcedere debet; Capitulum autem Ecclesiæ Cathedralis collegialiter sedens, vel incedens, non præcedit.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 1.

Vicarius Generalis episcopi, etiam si sit vnus de Capitulo, quamvis iure communi attentio omnes præter episcopum, tam absentes, quam præsentem Episcopum, cuius est Vicarius præcedat, de consuetudine tamen contraria, quæ & rationalis est, & in præscriptione fundatur, omnes antiquiores in promotione, Vicarium Episcopi

pi præcedunt: consuetudo autem rationalis præscripta, contra quodcumque ius humanum valet, cap. fin. de consuetud. Immo & Archidiaconus, sius Decanus, & Præfatus, ipsum etiam Episcopum suum præcedit, quando ut Canonicus, capitulo interest. gloss. in cap. collatione, de appellat. in 6. & communis in cap. Ecclesia, de præbend. in 6.

[Panorm. cons. 21. primæ partis. Felyn. in capitu. statuumus, colum. 1. de maioritate & obedient. volunt Vicarium præcedere debere non obstante consuetudine in contrarium.]

DECISIO IV.

Ex cons. 4. in versibus.

Prior Ecclesiæ Collegiatae, qui etiam est Protonotarius, & Doctor, Viriisque, iur. & etiam Canonicus Ecclesiæ Cathedralis eiusdem civitatis, in qua est illa Ecclesia collegiata, quamvis Canonicos & dignitates Ecclesiæ Cathedralis, eiusmodi qualitates non habentes, temporibus, & locis, in quibus non sedent, aut incedunt collegialiter, sed singulariter tantum, præcedit; Canonicis tamen eiusdem Ecclesiæ Cathedralis collegialiter manentibus, vel incedentibus, stare, sedere, vel incedere debet in eo loco, in quo deberet, si non esset Prælatus, nec Prior Ecclesiæ Collegiatae, nec Protonotarius, nec Doctor; quia Canonicus habens maiorem dignitatem, vel qualitatem, quam alij Canonici cum manet inter eos collegialiter congregatus, ut Canonicus in loco, qui ei competit ut Canonico, manere debet, cap. Postulatis, de concessio. præbend. Domin. & Francus in cap. collatione de appellat. in 6. Sicut etiam Abbas Monasterij Capitalum Ecclesiæ Cathedralis manens, vel sedens collegialiter non præcedit quamvis eos qui sunt Capituli, siue sint Canonici, siue dignitates cum singulariter manent, vel incedunt, præcedit, cap. decernimus, de iudic. & Panormitan. & Decibidem.

DECISIO V.

Ex cons. 5. alias 6. de offic. iud. ordin.

Quamvis exorcismus præcedens baptismum per rationabilem consuetudinem solis Sacerdotibus baptizaturis reservatus sit, ut ait S. Thom. 4. dist. 6. q. 2. art. 3. quæst. 3. Arreptitorium tamen, seu a demonijs obsessorum exorcismus ad solos Sacerdotes, saltem ab infirmitate Papa restringi non potest, cum Christiani omnes iure Divino potestatem eiicendi Demonia, & ea increpatorie adiorandi habere videantur, ut patet ex illo Marci, 16. quam inferior Papa tollere nequit; argumen. cap. 2. de Maior. & obed. imò nec ipse Papa in totum saltem sine iusta causa, c. Sunt quidam 25. quæst. 1. & Inno. in cap. cum ecclesia, de constitut. potest tamen episcopus, ne quis in ordinatæ, ac immodestè huiusmodi potestate utatur, statueret; immo etiam eos ad aliquas ceremonias in exorcizandis servandas restringere potest.

TITVLVS XXI.

DE Pactis.

S V M M A R I V M.

- 1 Præstationes immemorales, quæ debita, vel in debita præsumantur.
- 2 Promissio legitima sine metu, & dolo facta, servanda.
- 3 Dux Militum numerum minorem conducens, vel aliqua pretio introducens, iniuste acceptum restituere tenetur.
- 4 Matrimonium apud infideles validè contractum per baptismum non dissolvitur.
- 5 Regularis simplex, nisi de superioris sui licentia obligari nequit.
- 6 Debitor, si ad pinguiorem fortunam perveniat, minori parti, quæ recusavit debita sua remittere, restituere non tenetur.

C 2 DE.

DECISIO I. *Ex cons. 1. alias 4. de prescrip.*
Quamvis onera, & præstationes annue, & alia servitia, que de facili solent accipi, & concedi de gratia, & liberalitate, ut est hospitatio amici, & similia, etiam tempore immemoriali soluta, in debite soluta præsumuntur; Illa tamen que magna & graviora sunt, & que non facili de gratia, & liberalitate præstantur, si per tempus immemorabile sine contradicione præstita fuerint; etiam a principio accepta, & præstita fuisse aliquo bono titulo libera donationis, vel gratiarum actionis, & recognitionis beneficii accepti, vel alia iusta de causa, & non per vim, nec metum, nec tanquam gratis, & sine obligatione præsumuntur, cum ecclesia Surtina, de caus. post. & propr. & Inno. in c. bone, 2. de post. præ. Et eiusmodi possessio immemoralis vim constituit, & tituli habet.

DECISIO II. *Ex cons. 1. alias 6.*
Promissio quæcumque legitima, & deliberatè absque dolo, & metu facta, quamvis nuda sit, nec vlla scriptura, aut testibus probari potest; in foro conscientie servanda est; c. 1. & 3. de pact. & actionem, & ius agendi parit in foro interiori; nec vllum defectum iuris probationis defectus inducit; Et si res. solvenda alicuius momenti sit, potest is, cui promissio facta est, a Papa, vel ab ordinario Episcopo monitionem impetrare sub pena excommunicationis lata sententia; per quam omnes, qui audierunt hanc promissionem factam fuisse, revelare compellantur, ad probandum eam fuisse factam, si opus fuerit in foro exteriori; ut colligitur ex Concl. T. in sess. 25. cap. 3. de ref. & ex c. ad nostra, de iur. et. & c. si sacerdos, de offi. ord. & sub eadem pena excommunicationis debitor ad promissum solvendum cogi potest.

DECISIO III. *Ex cons. 3. alias 5.*
Vx militum potens auctoritate Regia inducere centum milites, & dare illis stipendia impensis alicuius oppidi, & conveniens cum oppidanis, ut non inducat in oppidum plures quam 80. & vere non inducit nisi 60. Sed tamen capit ab oppidanis stipendia omnium 80. peccat, & stipendium absentium acceptum iniuste de præcepto eidem Communitati, seu oppidanis restituere tenetur; cum iniuste acceptum contra voluntatem alicuius, vel de voluntate eius, sine turpitudine & peccato ipsius ex præcepto restituendum sit, ut tradit Nau. in Manua. c. 12. nu. 29. & 30. unde cum Dax iniuste stipendium absentium accepit sine vlla turpitudine, aut peccato ipsius communitatis, eidem Communitati sic iniuste acceptum restituere tenetur.

DECISIO IV. *Ex cons. 4. alias 2. de conuers. infidel.*
Coniuces infideles infidelitate valide Matrimonium secundum eorum leges contrahentes, ad fidem conuersi cum solemnitate ecclesie iterum contrahere non tenentur, cum baptisimus legitima Matrimonia non dissoluat. Gaudemus. de diuor. & c. iam nunc, 28. qu. 1. Sin verò contrahant in infidelitate Matrimonium omnia aliqua solemnitate secundum suam legem, vel factam, ad fidem conuersi cum solemnitate Ecclesie requisita contrahere tenentur, cum regulariter quod nihil erat ante conversionem, non sit aliquid, aut validum ex sola conversione; c. Non præstat, de regul. iur. in 6. & c. ex tenore, de rescripto quod aliud est se ad fidem convertere, & aliud contrahere Matrimonium: & a separatis non recte sit illatio. l. Pa pinianus. ff. de minorib.

DECISIO V. *Ex cons. 5. alias 7.*
Regularis simplex non habens prælationem, nec administrationem non potest se ad aliquid nisi de mandato, & licentia superioris sui obligare: cum religiosus voluntatem propriam non habeat, sed solum a superioris voluntate pendente; c. quorundam, c. si religiosus, de elect. in 6. Ita vt nec per suum iuramentum validam facere potest obligationem sine superioris consensu; quandoquidem nec votum, quod magis obligat, quam iuramentum ex S. Tho. 2. 2. q. 89. ar. 8. & Nau. in Manua. c. 12. nu. 3. 2. a religio sine superioris licentia factum, firmum, aut validum sit, prout asserit idem S. Tho. q. 88. ar. 8.

DECISIO VI. *Ex cons. 6. alias 1.*
Debitor, qui bona sua decoxit, & cui vt cognati, vel amici eius aliquam partem debitorum soluerent, maior pars creditorum remittit duas partes sibi debitorum, & pactum facit de non petendo remissa, si per postea que sita veniat ad pinguiorem fortunam, in foro conscientie nec duas illas partes sibi remissas præfatis creditoribus, ne que minori parti creditorum, que remissioni consentire noluit, restituere tenetur; cum creditorum pars maior debita in præiudicium minoris, ei qui ex inopia, vnde soluit, non habet, remittere valet; l. iurisgentium, §. fin. & l. & suum, & l. maiorem, & l. rescriptum, ff. de pact. quamvis enim remissio partis debiti facta debitori ob timorem perdedi totum, quando debitor habet vnde soluat, vel de sua malitia nascitur ille timor, nisi pars illa eiremitteretur, obligatus est in foro conscientie restituere, quod sibi remissum est, vt ait Caiet. 2. 2. q. 62. articulo 3. Syl. verb. restitutio, 7. q. 1. & 2. & Nau. in Man. cap. 17. nu. 75. eo quod debitores in tali euentu remississe videntur ob timorem perdedi totum; fecus tamen, quando ex vera debitoris inopia, & vilitate creditorum omnium remissio facta sit, tunc enim debiti remissio a maiori parte creditorum facta debitorum illum in vtroque foro liberat, etiam si postea ad pinguiorem fortunam perueniat.

DECISIO VII. *Ex cons. 7. alias 2. de Deposto.*
Procuratorem ad exigendos redditus facile reuocabiles constituens, nec aliquo ei ob labores subeundis constitutus

DECISIO V. *Ex cons. 5. alias 7.*
Regularis simplex non habens prælationem, nec administrationem non potest se ad aliquid nisi de mandato, & licentia superioris sui obligare: cum religiosus voluntatem propriam non habeat, sed solum a superioris voluntate pendente; c. quorundam, c. si religiosus, de elect. in 6. Ita vt nec per suum iuramentum validam facere potest obligationem sine superioris consensu; quandoquidem nec votum, quod magis obligat, quam iuramentum ex S. Tho. 2. 2. q. 89. ar. 8. & Nau. in Manua. c. 12. nu. 3. 2. a religio sine superioris licentia factum, firmum, aut validum sit, prout asserit idem S. Tho. q. 88. ar. 8.

DECISIO VI. *Ex cons. 6. alias 1.*
Debitor, qui bona sua decoxit, & cui vt cognati, vel amici eius aliquam partem debitorum soluerent, maior pars creditorum remittit duas partes sibi debitorum, & pactum facit de non petendo remissa, si per postea que sita veniat ad pinguiorem fortunam, in foro conscientie nec duas illas partes sibi remissas præfatis creditoribus, ne que minori parti creditorum, que remissioni consentire noluit, restituere tenetur; cum creditorum pars maior debita in præiudicium minoris, ei qui ex inopia, vnde soluat, non habet, remittere valet; l. iurisgentium, §. fin. & l. & suum, & l. maiorem, & l. rescriptum, ff. de pact. quamvis enim remissio partis debiti facta debitori ob timorem perdedi totum, quando debitor habet vnde soluat, vel de sua malitia nascitur ille timor, nisi pars illa eiremitteretur, obligatus est in foro conscientie restituere, quod sibi remissum est, vt ait Caiet. 2. 2. q. 62. articulo 3. Syl. verb. restitutio, 7. q. 1. & 2. & Nau. in Man. cap. 17. nu. 75. eo quod debitores in tali euentu remississe videntur ob timorem perdedi totum; fecus tamen, quando ex vera debitoris inopia, & vilitate creditorum omnium remissio facta sit, tunc enim debiti remissio a maiori parte creditorum facta debitorum illum in vtroque foro liberat, etiam si postea ad pinguiorem fortunam perueniat.

TITVLVS XXII.
De Procuratoribus.
S. V. M. M. A. R. A. V. M.
Promissio facta a pro palmario litis illicita est.
Procuratorem ad exigendos redditus constitutus nihil ab eo hac de causa agere potest.
Procurator contemplatione societatis constitutus societatem obligare valet.

DECISIO I. *Ex cons. 1. alias 4. de pactis.*
Promissio pro palmario litis, aduocato facta, illicita est, nec promittentem obligat, nec aduocatus iura conscientie promissum capere potest, sed sumptibus, & salario moderato, cum aliquo palmano personarum qualitate temperato, contentus esse debet: l. si qui, C. de postulat. cap. arceantur, 3. q. 7. & gl. in l. sumptus, ff. de pact. præsertim, cum promissio talis de dando magno palmario in solo casu victoria, est probabiliter dare magnam occasionem tractandi causam illicitè, vt per fas, & nefas vincat, eo quod dabitur ei palmarium si vincat, non autem si vincatur, Datio autem occasio a lege prohibita, peccatum est; ex Nau. in Man. cap. 3. nu. 10. & cap. 24. nu. 25.

DECISIO II. *Ex cons. 2. alias 2. de Deposto.*
Procuratorem ad exigendos redditus facile reuocabiles constituens, nec aliquo ei ob labores subeundis constitutus

DECISIO III. *Ex cons. 3. alias 5.*
Vx militum potens auctoritate Regia inducere centum milites, & dare illis stipendia impensis alicuius oppidi, & conveniens cum oppidanis, ut non inducat in oppidum plures quam 80. & vere non inducit nisi 60. Sed tamen capit ab oppidanis stipendia omnium 80. peccat, & stipendium absentium acceptum iniuste de præcepto eidem Communitati, seu oppidanis restituere tenetur; cum iniuste acceptum contra voluntatem alicuius, vel de voluntate eius, sine turpitudine & peccato ipsius ex præcepto restituendum sit, ut tradit Nau. in Manua. c. 12. nu. 29. & 30. unde cum Dax iniuste stipendium absentium accepit sine vlla turpitudine, aut peccato ipsius communitatis, eidem Communitati sic iniuste acceptum restituere tenetur.

DECISIO IV. *Ex cons. 4. alias 2. de conuers. infidel.*
Coniuces infideles infidelitate valide Matrimonium secundum eorum leges contrahentes, ad fidem conuersi cum solemnitate ecclesie iterum contrahere non tenentur, cum baptisimus legitima Matrimonia non dissoluat. Gaudemus. de diuor. & c. iam nunc, 28. qu. 1. Sin verò contrahant in infidelitate Matrimonium omnia aliqua solemnitate secundum suam legem, vel factam, ad fidem conuersi cum solemnitate Ecclesie requisita contrahere tenentur, cum regulariter quod nihil erat ante conversionem, non sit aliquid, aut validum ex sola conversione; c. Non præstat, de regul. iur. in 6. & c. ex tenore, de rescripto quod aliud est se ad fidem convertere, & aliud contrahere Matrimonium: & a separatis non recte sit illatio. l. Pa pinianus. ff. de minorib.

DECISIO V. *Ex cons. 5. alias 7.*
Regularis simplex non habens prælationem, nec administrationem non potest se ad aliquid nisi de mandato, & licentia superioris sui obligare: cum religiosus voluntatem propriam non habeat, sed solum a superioris voluntate pendente; c. quorundam, c. si religiosus, de elect. in 6. Ita vt nec per suum iuramentum validam facere potest obligationem sine superioris consensu; quandoquidem nec votum, quod magis obligat, quam iuramentum ex S. Tho. 2. 2. q. 89. ar. 8. & Nau. in Manua. c. 12. nu. 3. 2. a religio sine superioris licentia factum, firmum, aut validum sit, prout asserit idem S. Tho. q. 88. ar. 8.

DECISIO VI. *Ex cons. 6. alias 1.*
Debitor, qui bona sua decoxit, & cui vt cognati, vel amici eius aliquam partem debitorum soluerent, maior pars creditorum remittit duas partes sibi debitorum, & pactum facit de non petendo remissa, si per postea que sita veniat ad pinguiorem fortunam, in foro conscientie nec duas illas partes sibi remissas præfatis creditoribus, ne que minori parti creditorum, que remissioni consentire noluit, restituere tenetur; cum creditorum pars maior debita in præiudicium minoris, ei qui ex inopia, vnde soluat, non habet, remittere valet; l. iurisgentium, §. fin. & l. & suum, & l. maiorem, & l. rescriptum, ff. de pact. quamvis enim remissio partis debiti facta debitori ob timorem perdedi totum, quando debitor habet vnde soluat, vel de sua malitia nascitur ille timor, nisi pars illa eiremitteretur, obligatus est in foro conscientie restituere, quod sibi remissum est, vt ait Caiet. 2. 2. q. 62. articulo 3. Syl. verb. restitutio, 7. q. 1. & 2. & Nau. in Man. cap. 17. nu. 75. eo quod debitores in tali euentu remississe videntur ob timorem perdedi totum; fecus tamen, quando ex vera debitoris inopia, & vilitate creditorum omnium remissio facta sit, tunc enim debiti remissio a maiori parte creditorum facta debitorum illum in vtroque foro liberat, etiam si postea ad pinguiorem fortunam perueniat.

constituto salatio, nihil ab eo accipere licet, eo quod ei officium illud concedit, quamuis exinde huiusmodi procuratori aliqua redundet utilitas, ex eo quod pecunias habet paratas semper, quibus in commodum suum uti possit, donec eas Domino suo certo aliquo & statuto tempore soluere soleat: cum potius Dominus illis pro labore, opera, & industria recipiendi, custodiendi, & soluendi redditus, & pecunias illas, aliquid mercedis loco soluere teneatur, & iniustus omnino contractus est, quod operarius, ei cui operatur, aliquid soluat.

DECISIO III.

Ex cons. 3. aliis 1.

Pensionarius societatem aliquam per procuratores suos constituens, & cuiuslibet sociorum in solidum ad recipiendum pensiones quasdam sibi debitas mandatum dans, virtute cuius vnus dicte societatis eas recipit, deficiente postea societate, pensionarius prefatus pensiones de pecunijs illius societatis, & non de recipientis bonis sibi soluendas repetere potest, & debet, easque societas soluere tenetur; non solum quia omne as alienum, quod manente societate contractum est, de communifoluendum est, omne aurum. ff. pro socio, & gloss. ibi, etiam si ab vno sociorum contrahatur; sed etiam quia quicquid vnus socius tanquam procurator constitutus contemplatione societatis facit, ipsam etiam societatem obligat, sicut & accipiens pecuniam ratione officij, cui preponitur, etiam preponentem obligare censetur. l. quicumque, §. non tamen, & l. fin. ff. de inst. act.

TITVLVS XXIII.

De his, quæ vi, metu & causa fiunt.

S Y M M A R I V M.

1. Papa iusta de causa, super omni iure humano dispensare potest, & sic v. Diaconus fiat miles S. Ioannis, & pugnando, & occidendo, non fit irregularis.
2. Gestæ metu, eo cessante, qui sciens illa esse nulla, exercet, ratificare videtur.
3. Ordinatus sacris metu, characterem recipit, sed continere non tenetur, & quare.
4. Matrimonium contrahere potest, qui religionem ante 16. etatis, vel Nouitiatum annum est professus.
5. Professio ab initio ob metum nulla, per actus professorum non validatur, nec tractus tempus reconualefcit.

DECISIO I.

Ex cons. 1. aliis 3.

Cum Papa super omnibus iure humano inductis, iusta de causa dispensare queat, capit. cuncta per mundum 9. q. 3. & cap. proposuit, de concess. preben. ex iusta etiam causa dispensare potest, ut ob reuerentiam, & metum parentum ordinatus Diaconus, & beneficium adeptus, eo retento, non teneatur Presbyter fieri; sed vt translatus ad Religionem S. Ioannis Ierosolimitani bella iusta, & tanquam militum ductor proprijs etiam manibus sine irregularitatis incurfione bellare possit, nec ad horas Canonicas dicendas, sed tantum ad orationes, & preces Militum S. Ioannis Ierosolymitani teneatur; præsertim, cum hæc omnia iure humano solum inducta esse constet.

DECISIO II.

Ex cons. 2. & 3. aliis 4. & 5.

Metu iusto, & cadente in virum constantem a patre Millato, etatis annum decimum sextum agens, aut decimum septimum, sacros Subdiaconatus, & Diaconatus ordines suscipiens, sed nunquam postea id vero animo ratificans, licet longo tempore taceat, & non reclamet, pu-

tans se non posse id iuste facere, quamuis etiam per metum & errorem multoties viuente patre durante eodem metu, & semel etiam post mortem eius Epistolam, aut Euangelium, citra tamen ordinis approbationem, in Ecclesia solemniter cantauerit; vxorem ducere potest, & iustam petendi, & cum eo dispensandi causam habet. Quamuis enim ordinatio illa quoad characteris impressionem tenet, eo quod, quoad id sufficit consensus etiam metu extortus, c. Maiores, §. item quaritur, de baptismo, quoad votum tamen continentie; seu obligationem ad continentium ordini sacro annexam non valet; sed neque sic per iustum metum ordinatus, ad continentiam tenetur, c. 1. & 2. de his quæ vi, & gl. ibi. & fauent Angelus ver. ordo. 3. §. vit. Sor. 4. d. 25. q. 1. art. 2. conclu. 9. & d. 39. q. 1. ar. 3. conclu. 11. & li. 7. de iusti. q. 2. ar. 1. cum votum iusto metu factum ipso iure nullum, & irritum sit, cap. 1. de his, quæ vi, & glo. in d. c. 2. eod. tit. idemque ait Nau. in Man. cap. 12. nu. 32. Quamuis etiam actus metu gestus expressè, & tacitè ratificari possit, immo illum metu cessante exercens ratificare videtur, si sciat illum esse nullum, & eum exercet animo reborandi, & faciendi illum de inualido ualidum; non tamen si ignorat esse inualidum, cumque exercet putans per errorem esse validum; vnde qui post mortem patris qui vim intulit actum ordinis exercet, non quidem vt ratificet actum metu gestum, sed vt satisfaciat ordinis obseruantie ad quam per errorem obligatum se putat, nullo modo ad continentiam seruandam vi illius ordinis recepti, aut exercitij actus illius tenetur, sed iustam habet causam petendi dispensationem, ex eo quod metu facta, aut ipso iure sunt nulla, aut certè rescindenda sunt. c. Abbas. & ibi gl. de his quæ vi, & Nau. in Man. prælud. 6. nu. 4.

DECISIO III.

Ex cons. 4. aliis 2.

Ordinatus Subdiaconus metu iusto, & cadente in virum constantem, & sine dispensatione vlla ducens vxorem, ex qua liberos procreat, quamuis in foro exteriori vtilis ei sit dispensatio, ne detur occasio aliquibus existimandi Matrimonium illud esse nullum, & liberos susceptos illegitimos esse, cum manifestum omnibus, sit ordine sacro insignitum non posse vxorem ducere, & si ducat, non valere Matrimonium, & excommunicationem incurtere Clem. 1. de consanguin. & c. ante triennium, d. 3. in foro tamen conscientie nulla absolutione, aut dispensatione indiget, sed tuta conscientia, & coram Deo iuste prædictæ vxori suæ coniuuere potest, cum quoad illud forum sit vxorè eius maritus, ex eo quod ordinatus metu solum ordinis characterè suscipit. c. Maiores, de baptismo, c. vbi ista, d. 74. ad continentium autem non tenetur, cum votum metu factum nullum, & inualidum sit, c. 1. & 2. de his, quæ vi. In quo casu tam Episcopus sua potestate ordinata, quam Papa ipsemet, vel alius per eius commissionem, aut dispensare potest, si, & quatenus opus esset, aut declarare Matrimonium illud validum esse, & liberos ex eo susceptos vxorè legitimos esse.

DECISIO IX.

Ex cons. 5. aliis 9. de his, quæ vi metus, & 9. de regular.

Professio metu reuerentiali in Religione S. Ioannis Ierosolymitani, aut alia quacunque Religione ante decimum sextum etatis annum, vel ante finem anni nouitiatu facta, ipso iure nulla est, ex Concil. Tri. sess. 25. c. 15. de Reg. neque per gestationem habitus annalem validatur; & talis, vel sua sponte discedens, vel aliqua de causa a religione expulsus, licet vxorem ducere potest, nisi aliud canonicum impedimentum obstat; cum talis professio nullum inducat effectum; adeo quod neque professio facit religiosum in genere, id est, obligatum ad intrandum aliquam religionem, sicut ante Tridentinum obligabat, c. Non solum, de Regul. in 6.

C ; DE.

DECISIO V.

Ex consil. 6. 7. aliis deest in Nouis 6.

Profectio propter metum patris mortem minantis in religione approbata facta, & in qua per tres annos viuente patre manens sacris ordinibus ad titulum religionis promouetur; per promotionem illam ad sacros ordines valida non censetur, cum votum quod ab initio ob metum aliquem aulum est, solo tractu temporis, neque coram Deo, neque coram hominibus, concurrente etiam gestatione habitus, & per mansione in Monasterio, & praestatione suffragij in Capitulo, & alia faciendo, quae solis professis competunt, conualescit, cap. 1. de his quae vi, & c. Non firmatur, de reg. iur. in 6. l. quod ab initio. ff. tit. eo. multoque minus per susceptionem ordinis durante causa iusti metus professionem suam ratificari praesumi debet, quae est res separata a professione, & a separatis non fit illatio. l. Papinianus, ff. de minoribus. Peccat tamen sacros ordines suscipiendo, & male ordinatus est, quia scienter absque beneficio, & iusto patrimonio, & etiam absque iusto titulo religionis eos suscipit. c. Episcopos, c. tuis, c. cum secundum, de preben. & c. neminem, dist. 72. Potest autem talis post cessationem metus iniuste impediens a reclamando, cessante impedimento reclamare, si sit impedimentum iuris, quia iniuste impedito non currit tempus, aut praescriptio. l. 1. C. de ann. except. & si sit impedimentum facti debet audiri per restitutionem, vt ait Panor. in c. ex transmissa, de praeser. Idemque de suscipiente ordines post cessationem metus, durantibus tamen impedimentis iuris, vel facti ad reclamandum, censendum est.

TITVLVS XXIV.

De in integrum restitutione.

SYMMARIVM.

Dispensare potest Episcopus super incestu maiore adulterio.

DECISIO I.

Ex consil. vincto, aliis 3. de iudicij.

Episcopus, licet regulariter in criminibus maioribus & adulterio dispensare non possit, in incestu tamen maiore adulterio, ex legis concessione dispensare valet: c. virginem, cap. si qua virgo, c. si quis sacro, 27. q. 1. Panor. & Ioann. Andr. in c. at si clerici, §. de adulterijs, de iudic. & consequenter cum verbaliter, aut sententia sua ob incestum spirituales deposito dispensare, & illum etiam ad suos ordines restituere poterit. Quamuis enim incestus verus cum matre, aut filia carnali, crimen maius adulterio sit, c. Adulteriij malum, 32. q. 1. incestus tamen in remotiori gradu, vel cum cognata spirituali, crimen minus adulterio indicatur, vt asserit S. Th. 2. 2. q. 154. ar. 9. & Caic. ibi, & prouide sine dubio in eo Episcopus valide dispensare potest.

TITVLVS XXV.

De Arbitris,

Hic titulus deest in antiquis.

SYMMARIVM.

Arbitrarius electus, vt inter actorem, & reum iudicet, quid scire tenetur.

DECISIO I.

Ex consil. vincto in Nouis, deest in antiquis.

Arbitrarius electus, vt in conscientia inter Reum, & Actorem iudicet, illam fidem pro omnibus adhibere debet, quam iudex fori exterioris adhibuisset: vnde licet actori, etiam alioquin fide digno, iuramentum deferretur nequeat, nisi pro ea parte, quam semiplene probauerit; Reo tamen iuramentum purgationis, data praesumptione aliqua notabili contra eum, deferre potest.

Finis Libri primi.

31

DECISIONVM CASVVM CONSCIENTIÆ

Ex doctrina Consiliorum Martini ab Azpilcueta Doctoris Nauarri
collectarum.

LIBER SECVNDVS.

TITVLVS I.

De Iudicijs.

S Y M M A R I V M.

- 1 Sodomie crimen mixti fori est, & ab vtriusque fori iudice puniri potest.
- 2 Episcopus cum verbaliter a se depositis dispensare valet.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtriusque.

Evdex Ecclesiasticus laicum confessum tantum per tormenta crimen Sodomie cum sua propria vxore commissum absque irregularitate iudici seculari pena mortis ab eo castigandum tradere nec potest nec debet; sed facit officio suo satis, castrigando eum Canonicè aliquo iusto exilio, & alijs penis penitentialibus, absque hoc, quod eum iudici laico puniendum tradat; præsertim cum Sodomia cum propria vxore admissa minus peccatum sit, quam cum alia persona, sed & confessio per tormenta exacta minus legitima probatio est: quia tamen Sodomie crimen mixti fori est etiam canonicè scilicet a Iudice Ecclesiastico puniendum, Iudex etiam laicus talem laice punire valet. argum. capit. felix, §. præmissis, de pen. in 6. Panor. in cap. tuæ, de procur. & Felin. in c. de ijs, fal. 11. de accusat.

DECISIO II.

Ex cons. 2. in vtriusque.

Episcopus cum verbaliter a se depositis, etiam post depositionem verbalem, dispensare potest, præsertim si in sententia sua, vel Vicarij sui hoc faciendi potestas reservata sit, dummodo depositio illa ob adulterium, vel alia crimina eo minora, vel saltem non maiora, facta sit. Sin vero depositio talis ob hæresim, vel alia enormia crimina facta fuerit, cum eo dispensare nequit. Pan. Felin. Dec. & DD. in c. at si clerici, §. de adulterijs, de iudic.

TITVLVS II.

De foro competenti.

S Y M M A R I V M.

- 1 Episcoporum depositio, & eius causæ cognitio hodie soli Papæ reservata est.
- 2 Canones de iurisdictione ordinaria deponentes omnem ordinariam includunt.
- 3 Nouitius persona ecclesiastica censetur, tum quoad beneficium canonis, tum fori, pro tempore quo in nouitiatus perseverat.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 2.

Quamuis olim Concilium Prouinciale, vel Metropolitanus, de causis criminalibus Episcoporum cognoscere, & contra eos procedere poterat, c. Quamuis, 3. quest. 6. glo. in ca. biduum, 2. q. 6. Hodie tamen nec Metropolitanus aliquis, nec Concilium Prouinciale, nec alius quisquam Papa inferior de hæresi contra Episcopos cognoscere, aut informationem capere, aut processum contra aliquem Episcopum suspectum, aut accusatum de alijs grauioribus causis, ad effectum transmittendi probationes, & processum ad Romanum Pontificem, etiam si hæretice prauitatis Inquisitores sint a Sede Apostolica deputati, sine expresso Papæ mandato facere, aut formare possunt; ex Conc. Trid. sess. 24. c. 5. de refor. et inquisitores de hæresi in 6. sed omnis Episcoporum depositio, & eius cognitio Papæ referuatur.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 9. de privileg.

Cum canones disponentes aliquid de iurisdictione ordinaria fouenda tollenda, vel moderanda, non solum ordinariam iure communi competentem, sed illam etiam, quæ consuetudine præscripta, vel Privilegio, vel alio iusto iure, & titulo competat, includunt; ex eo quod lex generaliter loquens generaliter sit intelligenda, cap. solita, §. siua, de maiorit. & obedien. & iurisdictione ordinaria quocunque iure iusto quaesita proprie ordinaria est: cap. vii. de offic. ordin. Possunt Abbates etiam non exempti, & alij, quibus olim, vel ex præscripta consuetudine, vel aliquo Privilegio clericorum suæ Ecclesiæ, vel cumulatim cum ordinario, vel priuatiuè cognoscere competeat; etiam hodie non obstante Concilio Tridentino sessione 24. cap. 20. §. omnes causæ, de ref. eadem iurisdictione vti; cum Concilium generaliter de iurisdictione ordinaria loquatur & iurisdictione Abbatis iusto iure, & titulo quaesita, etiam ordinariæ censentur.

DECISIO III.

Ex cons. 5. in Nouis. deest in antiq.

Nouitius cum persona ecclesiastica censetur, non solum quoad beneficium canonis cap. si qui suadente, 17. q. 4. sed etiam fori, argum. cap. duo sunt genera, 12. q. 1. & ibi Io. Andr. & Dom. & Franc. in cap. beneficium, de reg. in 6. pro tempore quo in nouitiatus perseverat, subiacetque suis prælati, sicut & professi; Inde est, quod sicut cognitio, & punitio delictorum religiosorum professorum, ad iudices ecclesiasticos, & prælatos eorum pertinet: ita etiam & nouitiorum; poteritque prælati contra nouitium pro homicidio tunc perpetrato procedere, eumque torqueri, si opus fuerit per aliquem clericum, vel religiosum non per laicum, nisi in locis, in quibus consuetudo id licitum fecit, arg. c. vniuersitatis, de sent. exc. in 6.

TITV.

TITVLVS IX.

De Probationibus.

Hic Titulus deest in Nouis.

S Y M M A R I V M.

Literis episcopi sigillatis, et non subscriptis in his, que eius officium tangunt, creditur.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 1. de fide instrumenti.

1 Sicut literis Episcopi sigillatis, & non subscriptis in his, que ad officium eius pertinent; etiam sine Notarij subscriptione creditur; ita Deo, in c. post cessionem, de prob. Ita etiam, & beneficij collatio literis Notarij, & sigillo Episcopi munitis, & testibus, sine scriptura Episcopi probatur, c. 1. & 2. de fide instrum. Rota dec. 38. de prob. in antiq.

TITVLVS X.

De Testibus, & attestationibus.

S Y M M A R I V M.

1 Testis, qui falsum testando nullam ledit, irreligionem committit, non iniustitiam. 2 Credere non tenetur filius matri asserenti ipsum votum emisisse.

DECISIO I.

Ex consil. unico, alias 5. de crimine falsi.

1 Testis, qui falsum testando nullam ledit, quamuis contra religionem peccet, ex S. Tho. 2. 2. q. 91. & 97. ar. 4. quia tamen contra iustitiam non peccat, ad restitutionem que iustitie commutative actus est, vt ait S. Th. 2. 2. q. 62. ar. 1. & q. 70. ar. 4. & N. in M. c. 17. n. 6. & 1. non tenetur; sed factis est, vt peccati commissi peniteat; Sin vero ex falso testimonio proximus damnum sustinuit tenetur dictum suum antequam sententia feratur reuocare, saltem debilitando suum testimonium falsum ei in toto, vel in parte prodesse poterit, c. Præterea, de testib. cogen. S. Tho. in d. q. 70. ar. 8. Man. c. 25. nu. 40. & aliam satisfactionem pro ratione dāni ex falso suo testimonio illati facere.

DECISIO II.

Ex consil. 2. in Nouis, deest in antiquis.

2 Credere non tenetur filius matri asserenti ipsum votum in infirmitate emisisse: sicut nec credere matri suæ nuptæ tenetur, quod eum ex alio viro per adulterium genuit.

TITVLVS XI.

De Testibus cogendis, vel non.

Hic Titulus deest in antiquis.

S Y M M A R I V M.

1 Clericus testimonium in causa sanguinis ferendo peccat.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in Nouis, deest in antiquis.

1 Clericus testimonium in causa sanguinis ferens, non solum peccat, sed etiam si sequatur, occisio, vel mutilatio, irregularis efficitur c. Sententiam, ne clericis, vel monachi. Vnde nec ad tale testimonium ferendum cotam iudice seculari cogi potest, c. Quanquam 14. q. 1.

TITVLVS XII.

De fide instrumentorum.

S Y M M A R I V M.

1 Antiquitas instrumentorum, quod valeat ad rei probationem.

2 Testi-

potest, vltra quam reperiantur habitantes nationes & alie, alij etiam aliarum nationum mixtim habitare poterunt. Quo privilegio stare, solus Generalis pro conventibus, & filijs illius Monasterij; alios Monachos eisdem ordinis, in alijs Monasterijs professos, nomenclibus Correctore, & maiore parte conventus illius Monasterij, saltem licet inter Generalem, & eundem conventum pendente, recipere non potest: Quod si secus fecerit, eisdem Monasterij fratres Generali obedire non tenentur, sed modeste appellare superiorem adire possunt, & debent; per quam appellationem, & iuridicam superioris aditionem, sententia, & censura Generalis contra eos late suspenduntur.

TITVLVS VII.

De sequestratione possessionum, & fructuum.

S Y M M A R I V M.

Sequestrum est rem, de sequestr. possess. concordia partium non tollitur.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in vtrisque.

Sequestrum positum in iure Clem. 4. de sequestr. possess. concordia partium non tollitur, sed eo usque durat, donec iudex litem finitam, & concordiam validam esse declaraverit; ne alias aliquando vna pars dicere possit litem non esse extinctam nec concordiam esse validam: sicut a simili quamvis suspensio facta quoad aliquod certum tempus per aduentum illius tollitur, quia nulla potest esse dubitatio de illius aduentu; suspensio tamen facta donec satisfaciatur, non tollitur donec iudex declaret esse satisfactum: quia possit vna pars id affirmare, & altera negare ex Inn. in c. cum bonæ, de acta. & qual.

TITVLVS VIII.

De Confessione.

S Y M M A R I V M.

Confessio prior quando præualeat posteriori, & quando non.

DECISIO I.

Ex consil. unico in vtrisque.

1 Ict regulariter confessio prior ceteris paribus posteriori præualeat, cap. per tuas, de probation. Panorm. in conf. 71. par. 1. fallit tamen, quando posterior est per tormenta extorta, vel iurata iuramento, quod est tortura que dam spirituales ex Pan. in d. c. per tuas. nõ autem prior; Et etiam cum prior est facta metu saltem reuerentiali, vel in loco non libero; posterior autem sine vilo metu, & in loco libero. Gloss. in c. præsens 20. q. 3. vnde puella, opera patris ingressa Monasterium, animo quotiescunque vellet, exiit, si post aliquot annos persuasa ab Abbatisa Monialis fiat; quod egre ferens pater, qui eam nuptui tradere cupiebat protestatur de nullitate professionis, eamque ab Episcopo examinari faciat, quæ respondit simpliciter se esse Monialem; postea autem e Monasterioeducta, & a Commissario examinata iureiurando respondit se nunquam potuisse fieri monialem posteriori, non priori confessioni eius standum est, & pro nullitate professionis iudicandum attento quod prior illa confessio sine iuramento, & in loco non libero, & ex timore reuerentiali Abbatisæ præsens facta fuerit, secunda vero cum iuramento, & in loco libero: attento etiam quod confessio mulierum in his, quæ ad matrimonium carnale, vel spirituale pertinent in loco libero, & plenæ libertatis fieri debeat, ca. cū locū, de spons. I. c. idem, sess. 2. de ref. Matrimo. c. 6. & sess. 25. c. 17. de reg. adeo, vt timor reuerentialis efficiat, ne confessio etiam quo ad forum exterius valere censetur. Gl. in d. c. præses, & c. 1. de his, quæ vi. Man. cap. 2. num. 51.

Testimonium literarum Penitentiariae, quante auctoritate sit.

DECISIO I.

Ex consil. 4. in Novis. deest in antiquis.

Sicut antiquitas decem, aut saltem 30. annorum facit præsulum in omnes actus etiam extrinsecos, in eisq[ue] interuenisse solemnitates, ac requisitam agentium potestatem; ita etiam & duo antiqua instrumenta transumpti, in quo refertur ipsum originale, ad ius patronatus alicuius probationem sufficere videntur.

DECISIO II.

Ex consil. 4. in Novis. deest in antiquis.

Quamuis Maior Penitentiarius antequam per Pium V. extrau. 85. inc in omnib[us], 1569. officium Penitentiariae restingeretur a d[omi]no forum conscientie de absolutionib[us] & dispensationib[us] quas in vtroq[ue] foro faciebat, publicum testimoniu[m] dabat; u[er]o nec ipse, nec ij, quibus vt in dicto foro conscientie absoluant, & dispensent, m[an]dat, iuste illud dare possunt, sed neque si darent, aliquid proficeret; quia licet iudex f[or]i exterioris viso tali instrumento, & cessante aduersario, dissimulare posset, ac ita se gerere cum prædictis, ac si ligati non essent in præiudicium tamè parus, tali instrumento fidem adhibere non teneretur.

TITVLVS XIII.

De iureiurando.

S Y M M A R I V M.

- 1 Iuramento qui promittit aliquid non facturum, id faciendo peccat.
- 2 Procurator post mortem mandantis, iuramentum decisorium deferre non potest.
- 3 Iuramentum de non ludendo, saltem ad ludos malos, seruandum, sed ex causa relaxari potest, etiam ab Episcopo.
- 4 Iuramentum vi extortum non obligat, conditionale sic, sed facile remittitur.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 3.

Qui accepto mandato de renunciando beneficium in fauorem suum, cum iuramento promittit, se non usurum illo mandato, nisi reseruata certa pensione alicui; si postea illo utatur, & post quaesitam possessionem rogatus, vt se obliget ad soluendam pensionem, quam reseruari voluit resignans ad certa opera pia, quamuis peccet viendo prædicto mandato ad resignandum contra factum iuramentum, cap. Si vero, de iure iur. & c. quamuis, de pact. in 6. nullam tamen ex illius iuramenti transgressione irregularitatem, aut inhabilitatem ad beneficium illud retinendum incurrit, Arg. cap. quarelam, & c. tua, de iureiur. nec post adeptam possessionem beneficij aliquid in signum gratitudinis, vel paupertatis, vel subuentionis intuitu, resignari soluens, quoad forum conscientie, simoniam committit, c. tua de simonia Man. ca. 23. n. 107. quia intentio, & animus resignantis, vt resignatarius hoc vel illud faciat post habitum beneficium, nihil nocet, quod id forum conscientie, nisi exprimat, & deducatur in pactum: Hanc tamen gratitudinem resignatarius erga resignantem caute exercere debet, ne quoad forum exterius virtute Bullæ Pij V. Extrauag. intolerabilis, edita anno, 1569. quæ est 87. in ordine, Ma. c. 23. nu. 110. confidentia præsumi possit.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 5.

Procurator constitutus in causa ciuili, & factus Dominus litis, mortuo suo principali, re integra nec subire, non deferre iuramentum litis decisorium potest; non

solum, quia mandatum procuratoris regulariter re integra morte mandantis expirat, Clem. si. de procur. ca. Mandantis, de offic. deleg. inter causas, ff. mandati, sed etiam quia iuramentum decisorium, specialissimum mandatum requirit, quale procurator, mortuo mandante habere non potest.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 1.

Iurans non ludere ad Cartillam, siue cartretam, siue Primeram, & similes ludos vitiosos, & malos, sub pena aperiendi Ierosolymam, promissum seruare tenetur, illamque si iuramentum fregit adire obligatur, sicut obligaretur, qui voueret non ludere sub simili pena, & ludere illicitè; potest tamen iuramentum illud iusta de causa etiam ab Episcopo relaxari, sicut & votum. Man. c. 12. nu. 75. Per Cruciatam vero a fractione iuramenti, quamuis non voti aperiendi Ierosolymam Confessarius absoluerè potest, Cum iuramenti relaxatio de aperiendo terram Sanctam Papæ referuata non sit, sicut est relaxatio voti ipsius faciendi, cap. ex multa, de voto, & gl. ibi, & Extrau. Etsi d. omni, de pe. & remis. Man. d. num. 75. & præsertim cum dispensatio huius non concedatur specialiter confessario legitime per Cruciatam electo, sicut illius; Sicut econtra aliquando per Iubilæum relaxari potest a Confessario votum aperiendi Ierosolymam, & non iuramentum, cum in eo solum detur facultas dispensandi super votis nulla facta mentione de iuramentis, quæ sunt diuersa ab illis, & a diuersis non fit illatio, l. Papinianus, ff. de minoribus, maxime in dispensationibus, quæ sunt odiosæ, & exorbitantes, c. quæ a iure, de reg. iur. in 6.

DECISIO IV.

Ex consil. 4. alias 2.

Quamuis iuramentum absolute metu, seu vi præcisa factum vix inueniri poterit, quod voluntas hominis ad actum aliquem immediate ab ea productum volendum, aut nolendum vi præcisa cogi non possit, S. Th. 1. 2. quaestio. 9. artic. 4. & 5. Man. præiud. 6. nu. 2. & 4. violentum autem sit a principio extrinsecò, passio non opitulante; huiusmodi tamen iuramentum violenter vi præcisa factum, iuramentum non obligat, cap. Sacris, de his, quæ vi, c. presbyteros, d. 36. conditionale verò præstitum, dummodo licitum sit, iuramentum obligat, c. verum, si verò de iureiur. quamuis absolutio in tali casu iuste peti possit, & præstanda sit, c. 1. & c. debitores tit. eo.

TITVLVS XIV.

De præscriptionibus.

S Y M M A R I V M.

- 1 Beneficij onera in fundatione posita, implenda sunt, nisi legitima præscriptione sublati sint.
- 2 Præscriptione 40. annorum res aliena iuste possidetur.

DECISIO I.

Ex consil. unico in vtrisque.

Licet regulariter qualitates, & onera a patrono in fundatione beneficij imposita sub peccato, tam iure antiquo, c. Eleutherius 18. q. 2. & c. ceteri dilectus, de consil. & c. super eo, de iurepatr. quæ nono Cõc. Tri. scilicet 13. c. 5. de resimplenda, & seruanda sint; quia tamen lex posita a patrono in fundatione beneficij, firmior esse non potest quàm lex posita a Papa in Ecclesia gubernatione, cum a potentiori causa maior producatur effectus, l. cum multa, C. de bo. qua lib. ideo sicut lex aliqua sine a Papa, siue Regis a principio non recepta, nec seruata, non ligat, c. in istis, §. leges, d. 4. & Fel. in c. 1. de treg. & pactis neque lex patroni beneficium in fundatione imposita ab initio nec recepta, nec seruata, vim obligandi beneficium, aut in foro exteriori, aut interiori habet, sed beneficium sufficit, quod lex illa vel non mouet, et esse a principio seruata, quia facta non præsumuntur, nisi probentur, c. cum in iure, de offic. deleg.

leg. & l. m. ad. princ. vel si recepta, & seruata fuerit, quod legitima prescriptione sublata sit, & quod beneficium illud iugo aliquo tempore, quadraginta scilicet, vel circiter annis liberum ab oneribus in fundatione iniunctis ab ipsius & predecessorum suis bona fide possessum fuerit; cum in bonis, & iuribus ecclesiasticis per lapsu triginta, vel quadraginta annorum etiam in valde prauidicialibus titulis iuste praesumatur. cap. de quarta, c. ad aures, c. illud autem iuste praeser. Bald. tract. de praeser. 3. par. 3. part. 9. 10. num. 17. & possessor in dubio bonam fidem habere ceterum. Gl. in c. Sanctorum, verb. sincere. & in c. si diligenti, ver. bona fide, de praeser. iura vero antiqua cum Tridentino solum de oneribus, & qualitatibus beaeficiorum, quae semel recepta, & seruata, nec aliqua postea prescriptione legitima sublata sunt, intelligenda sunt.

DECISIO II.

Ex consil. 3. & 5. in Nouis desunt in antiquis.

Prescriptione 40. annorum res aliena iura conscientia possidetur; dummodo praescribēs nec sciebat, nec scire debuit rem alterius esse; quam tamen ignorantiam probabilem non habere censetur, qui in domo sua publica documenta habuit rem alterius esse.

TITVLVS XV.

De sententia, & re iudicata.

S Y M M A R I V M.

- 1 Sententia in non citatum, vel inauditum lata est nulla.
- 2 Regulariter verbo defensionis, non appellationis, uti solent.
- 3 Delictum meum non dicitur deductum in iudicium, licet socius criminis in iudicium vocetur.

DECISIO I.

Ex consil. unico, alias 5. de appel.

Sicut omnis sententia a iudice incompetente lata, capit, scum super, de offic. deleg. vel in damnam particularis persona, saltem sine causa rationabili, & ab eo, qui non habet Regalia, seu qui superiorem recognoscit, Pan. in c. cum omnes, de consti. est ipso iure nulla; ita etiam & contra non citatum, vel non auditum legitime, ordinatio, vel sententia data, ipso iure nulla censetur, ca. Nos in quaquam, 2. q. 1. a. quocumque superiore sine ab Imperatore, Clem. pastoralis, de re iud. siue a Papa feratur, c. 1. de causa posses.

DECISIO II.

Regularis licet grauatus verbo appellationis, & petitionis Apostolorum, quo seculares Clerici vtuntur, uti nequeat, remedium tamen defensionis, quae est iuris naturalis, quam appellatio in se includit, uti potest, cum Religiosus peior se conditionis esse non debeat, quam alij, sed melioris, nec magis grauati, quam alij, sed lege minus propter quod sunt eis multae immunitates, & privilegia concessa, c. 1. de priuileg. in 6. vn de taliter grauatus etiam si non possit appellare, aut per viam appellationis ad superiorem accedere; potest tamen per viam simplicis querelae superiorem grauatus adire. Pan. & alij in ca. dilecti, 2. de appell. & superior, causa cognita, ea facere tenetur, quae bonus & rectus iudex ad se appellanti legitime faceret, cum tineris ar. eptio ad superiorem, vim & effectum appellationis obtineat, c. dilecti, 2. de appella.

DECISIO III.

Ex consil. 2. in Nouis, deest in antiquis.

Delinquentibus duobus vnum delictum, ob quod incurritur irregularitas, quamuis contra vnum intentata sit actio in iudicio, si tamen defectu probationis absolutus sit, alter virtute Concilij Trid. scilicet, 24. c. 6. de refor. ab ordinario dispensari potest, eo quod delictum istius in iudicio deductum non sit, quamuis socius criminis in iudicio vocatus sit. Res enim inter alios acta, alijs non praedicitur, quibus res iudicata non nocet, l. 1. & 2. C. res inter

alios acta. Nauarr. in Man. cap. 27. num. 254. vnde cum illius delictum adhuc occultum sit, ordinarius in eo dispensare valet.

TITVLVS XVI.

De Appellationibus.

S Y M M A R I V M.

- 1 Legatus Cardinalis reuenter recusari potest.
- 2 Appellare a sententia definitiva, vel ab interlocutoria quando liceat.
- 3 Appellari potest ad Papam ab omni sententia definitiva.
- 4 Appellare quando Regularibus liceat.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 3.

Quamuis Legati a latere sententia, & iudicium sine causa recusari non debet, honeste tamen, & reuenter recusari potest, cap. Noui, de appel. & Pan. & Dec. ibi. cum etiam & totum vnum Concilium Provinciale recusari, & ab eo appellari possit, c. Suspecti, 3. q. 5. Pan. & Fel. in c. 1. de iud.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 1.

Vdex in omnibus casibus, in quibus legitime appellatur, hoc est, intra legitimum tempus, c. ab eo, de appell. in 6. seu decendum, Auth. Hodie, C. de appel. appellationi deferre tenetur. Et quamuis olim tam a definitiva, quam ab interlocutoria regulariter in omni causa appellare licebat: a definitiva quidem non expressa iusta causa appellandi, cap. 1. de appel. in 6. dummodo non sit causa, in qua, vel a iure, vel ab homine remouetur appellatio: (quia iustitiam a definitiva appellare non licet, nisi exprimat iusta causa ad appellandum); c. licet, de off. ord. & ghibi, & cap. Romana, §. si autem, de appel. in 6. Ab interlocutoria autem iure canonico scriptis, & expressa iusta causa appellandi, c. vt debitus honor, de appel. & c. 1. de appel. in 6. post Concilium tamen Tridentinum, sess. 13. c. 1. de ref. & sess. 24. ca. 20. de refor. ab interlocutoria in causis criminalibus appellare non licet, nisi quando grauamen per illam illatum non possit per appellationem a definitiva tolli, sed nec a definitiva etiam appellari potest in causis visitationis, & correctionis, habilitatis, & inhabilitatis; quod tamen ita intelligendum est, vt non nisi iusta de causa expressa id fiat, c. Romana, §. si autem, de appel. in 6. & iudex qui iuste appellationi non desert, puniendus est, c. de priore, de appel. & c. 1. de appell. in 6.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 2.

Ab omni sententia definitiva, vel habente vim definitivae Concilij Provincialis ad Papam, vel ad Concilium Generale appellari potest, c. 1. de iudic. & regulariter appellatio iusta sententiae executionem, & inde sequuta su spendit, l. 1. ff. nihil nouari pen. appe. nisi in casu quo iudex procedit cum clausula, omni appellatione remota, c. Pastoralis, de appel. vel cum appellatur a sententia ex communi cationis, d. cap. pastoralis, §. verum, vel ab alijs censuris, c. is cui, §. si de senten. ex. in 6. vel cum appellatio est frivola, cui iudex a quo non deuulit, cum appellationibus, de appell. in 6.

DECISIO IV.

Ex consil. 4. alias 4.

Cum appellatio defensio quaedam sit, c. cum inter, de except. & non qualiscumque, sed quae iure naturae debetur, & proinde nemini deseganda sit, Clem. pastoralis, §. ceterum, de iudic. non solum potest religiosus in causa ciuili, & criminali, sed etiam in causa immoderate correctionis ad suam innocentiam tuendam, ad superiorem appellare, & recurrere, cap. reprehensibilis, & cap. de priore, & Dec. ibi, de appel. & c. licet, de off. ord. & glo. & Pan. ibi, & superiorem nimis in eum fruente, de monasterio fuere

gere licet, nec propterea dicitur, aut erit Apostata. Bald. in capit. ad nostram, de appell. Inimò Abbate odio grauantem monachum iuste arma pro defensione sua monachus accipere potest. Card. in Cle. 1. §. praefata. de statu mon. Et iniuriam, & irreligiosè validè facit superior, qui iustas appellationes a se oppressorū non admittit, nec licentiā dare vult prosequendi, & aduerti superiorum, peiusq; facit qui subditum suum in carcerem inedia torquendum coniecit, donec appellationi, & iustae defensionis renūciat, & grauius puniri debet, c. de priore, de app. & glo. & Dec. ibi. eum in-

re naturæ, & canonico omnibus oppressis appellatio concedi debeat, c. Ad Romanam 1. & 2. 2. q. 6. a qua cōcessione nullo ynquam iure religiosus reperitur exclusus. Quod sius, c. ad nostram, de app. aliquādo religiosus appellacionem prohibere videatur, de nō oppresso, & iniusta de causa appellante, loquitur; sed neque Concilium Tridentinum sess. 2. cap. 4. de Reg. appellare vetat religiosum, sed solum adire superiorem sine licentiā Praelati prohibet, quod longe diuersum ab appellacione est, & a diuersis, & separatis illatio fieri non potest, l. Papinian. ff. de minorib.

Finis Libri Secundi.

DECISIONVM CASVVM CONSCIENTIÆ

Ex doctrina Consiliorum Martini ab Azpilcueta Doctoris Nauarri
collectarum.

LIBERTERTIVS.

TITVLVS I.

De Cohabitatione Clericorum, & Mulierum.

S V M M A R I V M.

- 1 Fornicator notorius est suspensus, & nisi prius peniteat, celebrando sic irregularis.

DECISIO I.

- 1 acerdos fornicator notorius suspensus est, c. praeter, distin. 31. & nisi prius peniteat, celebrando irregularis efficitur. c. Si qui sunt, dist. 81. Man. c. 25. nu. 76. & quamuis in foro interiori sola penitentia interior sufficit cum sacramentali confessione ad hoc, vt irregularitatem non incurrat, quam ante actam penitentiam celebrando incurret. Turrec. in d. c. si qui sunt, §. verum. in foro tamen exteriori etiam requiritur exterior, cum in hoc foro de non apparentibus, & non existentibus idem iudicium sit, c. si Sacerdos, de offic. ord.

TITVLVS I.

De Clericis non residentibus.

S V M M A R I V M.

- 1 Beneficia simplicia de consuetudine residentiam non requirunt.
2 Lex prior, vel posterior generalis non tollitur, sed limitatur per specialem.
3 Seruitium 40. annorum ecclesiae praestitum a residentia non liberat.
4 Parochus ex iusta causa, & licentiā a residentia excusatur.
5 Regularis beneficium residentiam requirens canonice adeptus, in eo residere tenetur.
6 Residentis, sicut alij similes residere solent, an excusetur.
7 Consuetudo non residendi in similibus excusat a residentia

per fundatorem imposita.

- 8 Consuetudo, quod interessens certis officijs diuinis lucretur distributiones pro illis, & alijs assignatur, est iuri contraria.
9 Distributiones quotidiana ei debentur, quem necessitas corporalis tenet.
10 Residere censetur, qui de mandato superioris absit.
11 Canonicus inferuendo praelato suo fructus, non distributiones percipit.
12 Dispensatio superioris iusta de causa a residentia, & promotione ordinum excusat.
13 Beneficiariorum residentium, & morientium suis ecclesijs fructus successoribus debentur.
14 Distributiones quotidianas canonicus absens percipere nequit.
15 Anniversarij sub distributionibus quotidianis non comprehenduntur.
16 Litigans circa iura sui beneficij iustam causam non residendi habet.
17 Canonicus frequenter absens ab horis, vt parochiali inferuiat, distributiones non lucretur.
18 Beneficium curatum habens, residere, & per se curam exercere tenetur.

DECISIO I.

Ex consl. l. alius 4.

- 1 **C**um constitutiones penales benignius interpretandae sint, c. in penis, de reg. iur. in 6. & consuetudo saltem immemorialis omni iuri humano praediceret, c. super quibusdam, de verb. signif. non tenetur habens Capellaniam in Ecclesia Cathedrali vi constitutionis Sixti V. (Editi) hoc non extat in Bullario. autem contra non residentes promulgata, ad reddendum in ea, dummodo ab immemoriali tempore Capellani praefata Capellae absentes dictis Capellanij per suos Vicarios seruierint, c. cum omnes, de constit. nec cultus Diuinus inde minuitur: maxime cum beneficia simplicia de consuetudine residentiam non requirant. Innoc. in cap. in. de cleric. non resid.

DE.

DECISIO II.

Ex cons. 3. alias 1.

Lex generalis prior non tollitur, sed limitatur, per posteriolem specialem in aliqua specie illi contrariam ad illam speciem: ita etiam lex generalis posterior per legem priorlem specialem ei contrariam quoad illam speciem limitatur. Sed & posteriores, ff. de legib. etiam si in lege noua poneretur clausula illa, Non obstantibus legibus...

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 12.

Canonicus qui quadraginta annis seruauit Ecclesie, non liberatur ex hoc a residentia, cuius nulla lege statutum sit, & post Tridentinum, sess. 24. c. 16. de ref. Canonici per sonalem residentiam requiritur, non obstante quacunque consuetudine antiqua: Et qui non interest officii diuini, distributiones quotidianas lucrificare non potest.

DECISIO IV.

Ex consilio 4. alias 15.

Parochus, qui ex iusta causa licentiam scriptam habuit ante Concilium ab Episcopo suo absentandi se ab Ecclesia sua parochiali: etiam post Concilium Tridentinum, sess. 24. c. 1. de ref. & c. relatum, de clerico non resid. sine alia noua licentia abesse potest: cum licentia semel data, quousque reuocetur, durat, etiam post mortem concedentis: Arg. c. si super gratia, de offi. dele. in 6. vnde & parochi qui ante Concilium Tridentinum causa studiorum licentiam ab Episcopo absentandi se obtinuerunt, cum ex eo, de elect. in 6. etiam post Concilium confirmatum nouam licentiam petere non tenentur.

DECISIO V.

Ex cons. 5. alias 19.

Canonicus regularis tenentis suo statu regulari, licet parochialem de nouo obtinere non possit, vel obtentam ante professionem post eam factam rennere, nisi cum legitima dispensatione: ea. ne pro cuiuslibet 16. q. 1. c. si quis iam translatus, 21. q. 2. c. Ne in agro, si ane 2. de statu monac. t. clesiam tamen residentiam requirens canonice adaptus, in ea potius quam in Ecclesia regulari: cuius est Canonicus, residere tenetur: cap. 1. 18. q. 1. & c. cum olim. 2. de priu. Propter suam tamen parochialem, aut residentiam in ea, statum suum regularem non amittit, sed obligatus manet ad castitatem paupertatem, & obedientiam, licet hanc non debeat prælati regulari, dum residet in parochiali seculari, sed Episcopo illius superiori.

DECISIO VI.

Ex cons. 6. alias 5.

Residens, sicut alij similes residere solent, satisfacit, nisi postea iuxta Concilij Tridentini decreta, sess. 21. cap. 1. de ref. & sess. 22. c. 3. de ref. alia residentia cum consensu Capituli singulis imponatur, tunc enim residere tenentur, & interesse diuini officij eo modo quo ab ipsis fuerit ordinatum.

DECISIO VII.

Ex cons. 7. alias 6.

Utrum de similibus idem sit iudicium, c. Dudum, de el. consuetudo non residendi in similibus, scilicet vel per aliu idoneum, & ab Episcopo approbatu excusata residentia tali, vel tali modo a fundatore imposta: maxime cum Episcopus ex consensu patroni iusta de causa dispensare possit super qualitate ad beneficium tuendum requisita. Fel. in c. cum accessissent, de constit. num. 18.

DECISIO VIII.

Ex cons. 8. alias 9.

Quamuis distributiones assignari possint certis quibusdam horis, & non alijs, statuit tamen non potest, quod quis beneficiariorum interessens certis officijs diuinis, lucretur distributiones non solum assignatas pro illis, sed etiam assignatas pro alijs, vel quod interessens vna hebdomada certis officijs lucretur illa, quæ pro illis alia hebdomada interessentibus eis dari solent: Et si quæ talis alicubi consuetudo sit, & illicita est, & tam iuri antiquo, cap. 1. de cler. non resid. in 6. quam nouo Concilij Tridentini decreto, sess. 24. c. 12. de reformat. antiquum innouanti, omnino contraria.

DECISIO IX.

Ex cons. 9. alias 11.

Canonicus coniectus in carcerem propter suspicionem homicidij, & ob indicia tortus, & tandem absolutus, & innocentis iudicatus omnes fructus, & distributiones quotidianas Ecclesie, quæ inter alios, canonicos præsentans, & officijs diuinis interessens distribuuntur: lucrifacit, eo quod omnis necessitas corporalis non solum ea, quæ reddit impossibilem aditum ad diuina, ut est coniectio in carcerem, sed etiam quæ reddit incommodum notabiliter corpori, ita ut etiam si posset ire, modo non posset sine rursione corporis, puta quia est sanguine mitius, vel accepti positionem aliquam medicinalem, efficit, ut absenti reddantur fructus, & distributiones quotidianæ, quas lucratus fuisset si sic impeditus non fuisset: cap. 1. de cler. non resid. in 6. & Dominici & ca. quoniam, dist. 28. cum nemo ad impossibile obligetur, c. Nemo, de reg. iur. in 6. nec culpa carens damnum pati debet, c. de constituit.

DECISIO X.

Ex cons. 10. alias 8.

Abens Canonicatum, vel dignitatem in aliqua Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata residendo in Curia Romana, de mandato sui Capituli, vel Collegij, pro causis, & negocijs Ecclesie sue gerendis satisfacit obligationi quam habet residendi in sua Ecclesia, tam secundum iura communia antiqua, c. ex parte, de cler. non resid. quam noua Concilij Tridentini, sess. 24. c. 12. de ref. & residere censetur, etiam quoad querendos fructus temporis, & cum non deceat, de elect. in 6. & etiam distributiones lucrandas pro toto tempore quo abest, pro Ecclesia sue utilitate; Archid. recepl. in c. 1. tit. & li. eod. Sicut etiam & Regularis ob Monasterij sui, vel amici eius negotia, de suppetoris sui licentia absens, residere censetur & præsens in suo Monasterio. Ar. ca. Monachi, 2. & c. qui uere, 16. q. 1. Inno. in c. cum I. & A. de re iudic. Immo & Nouitius, qui iuxta Concilij Tridentini decretum, sess. 25. ca. 15. de reg. professionem facere non potest, nisi in religione residerit per annum, siue in Monasterio, siue extra, de mandato & licentia superioris residere negotia utilia ei faciendo, ita residere censetur, ut annum probationis compleat. Silu. ve. Religio, 3. q. 19. & N. in c. statuius, n. 75. com. 2. de Regular.

DECISIO XI.

Ex cons. 11. alias 2.

Episcopi in suis obsequijs duos Canonicos suorum Ecclesiarum retinere possunt, c. ad audientiam, & c. cum dilectus, de clerico non resid. & alij Prælati Ecclesiarum collegiatatum non Cathedralium qui sunt quasi Episcopi, saltem vnum. Arg. c. his quæ de maior. & obed. Panorm. in c. de cetero, de cler. non resid. Quo tempore absentia, & seruuij, licet fructus suorum Canonicatum lucrifaciant, distributiones tamen quotidianas, quas aliqui victualia vocant, & quæ tantum interessentibus diuinis diuiduntur, recipere non possunt, c. licet de præb. & c. de cetero de cler. non resid. nisi ex speciali Papæ licentia, præterquam in diebus, & mensibus, & negocijs illis, in quibus, & propter quæ etiam alij Canonici lucrifaciant illas etiam si absint: adeo quidem, ut consuetudo non possit eis prodesse, c. 1. de cler. non resid. in 6. Immo nec hodie remissio collegiarum saltè præcedens earu amissionem illis prodesse potest, ex Conc. Trid. sess. 24. c. 12. de ref.

D DE-

DECISIO XII.

Ex consl. 22. alias 18.

12 **H**abens Canonicatum in Ecclesia cathedrali, cuius fructus, qui in quotidianis distributionibus consistunt, non sufficiunt eidem, ut secundum decentiam suam vivat: ex dispensatione superioris a residentia, & promotione ad ordines excusari potest, donec maiores redditus acquirat, ut in Canonatu, & ordine honeste, & decenter vivere possit. S. Thom. 2. 2. q. 147. art. 4. & Caic. ibi. Ma. ptel. 9. n. 14. & c. 23. n. 42.

DECISIO XIII.

Ex consl. 13. alias 22.

13 **F**ructus beneficiariorum residentium, & morientium in suis Ecclesiis successoribus debentur: non residentium autem sine legitima licentia in scriptis obtenta, & morientium extra suas Ecclesias Camera Apostolica redduntur: nec sufficit iusta causa cum licentia tacita, sed omnino necessaria est ut expressa sit, & in scriptis data, ex Con. Tr. sel. 23. c. 1. de ref. aliis licentia data in foro exteriori non proderit successoribus, sed pro fisco, & Camera Apostolica indicabitur, cum actus sine scriptura factus, in quo lege, vel conventionione partium illa intervenire debet nullus sit, l. contra ctus, C. de fide instr. & glo. in c. de censib. in 6.

DECISIO XIV.

Ex consl. 7. in Novis deest in antiquis.

14 **C**um confensu, & priuata pactione publico in priuaticum dicari nequeat. Ius publicum, ff. de pact. & c. diligenti, de foro compet. Nata. in Man. c. 22. num. 59. ut canonicus absens, distributiones quotidianas percipiat, canonici presentes concedere nequeant, sicut nec ut subdiaconatu carens vocem habeat, Capitulum permittit valeat, & Conc. Trid. sel. 22. c. 4. de ref.

DECISIO XV.

Ex consl. 3. in Novis deest in antiquis.

15 **A**nnuariaria Manualia Missarum, & elemosinarum, & alia his similia emolumenta, nec sub fructibus, redditibus, prouentibus iuribus, emolumentis Canonicatum, nec sub distributionibus quotidianis comprehenduntur, & multo minus quando hæc propter opera extra ecclesiam exhibita percipiuntur.

DECISIO XVI.

Ex consl. 4. in Novis deest in antiquis.

16 **C**anonicus Ecclesie cathedralis super iuribus Canonicatus sui Romæ litigans, iustam causam non residentiam habere censetur, c. ex parte, de cl. non resid. ad hanc tamen non residentiam necessaria est sui Prælati, vel Papæ licentia, seu scientia, c. ad audientiam, de cler. non resid. ad hoc ut fructus iuste interim lucrari possit, c. Relatū, de cl.

DECISIO XVII.

Ex consl. 20. in Novis deest in antiquis.

17 **C**anonicus etsi frequenter absens ab horis tertie, sexte, & alijs minoribus, quæ in Cathedrali recitantur, ut parochiali inseruiat, quam cum dispensatione simul retinet, dummodo non percipiat distributiones pro illis horis, magnum defectum non committit, cum & Canonico, & Curato liceat per duos menses abesse nec propterea subreptitia dici debet dispensatio, si Papæ narrauerit, se utriusque commodè deseruere posse.

DECISIO XVIII.

Ex consl. 21. in Novis deest in antiquis.

18 **C**uratum beneficium habens quamuis regulariter residere & per se curam exercere teneatur, ex consuetudine tamen immemorabili, vel privilegio induci, & concedi potest, ut eidem per Vicarium, seu Capellanum etiam temporalem, & ad nutum amovibilem inseruiat.

TITVLVS III.

De Præbendis.

S V M M A R I V M.

- 1 Beneficiarius, qua intentione esse debeat suscipiendo ordines.
- 2 Beneficium presbyterum acti requirens si non conferatur presbytero, collatio est nulla.

- 3 Beneficium curatum habens infra annum ordinari tenetur.
- 4 Prioratum Regularem obtinens, quando ordinandus.
- 5 Capellania sine auctoritate ecclesiastica erecta, aut cuius Capellanus ad nutum patroni est amovibilis, non est beneficium ecclesiasticum.
- 6 Dispositio, ut quis quotidie celebret, intelligenda, si bene sit, & deuote poterit.
- 7 Beneficium quodam seculare, aut regulare censendum.
- 8 Canonicus regularis beneficium seculare sine dispensatione habere non potest.
- 9 Vicariatus perpetuus Ecclesie parochiali, dignitati, aut Monasterio vnitus, beneficium curatum censetur.
- 10 Valor beneficii 24. aureos non excedens, licet multa summa illam excedentia impetretur, non est necessario exprimendus.
- 11 Infantes, & pueri ante 14. annum beneficii incapaces sunt.
- 12 Beneficia compatiblea tot ante Concilium Trid. tenere licebat, quot honeste sustentationi sufficerent.
- 13 Gratia beneficalis, tacito etiam bona fide, beneficium obtento, non valet.
- 14 Beneficia plura habere quam decentia personæ requirit, est contra Concilium Trid.
- 15 Confessarius in dubio, habentem plura beneficia, absolueret tenetur.
- 16 Beneficium recipiens animo dimittendi an peccet.
- 17 Vacationis beneficii, Papæ modus narrandus, alias prouiso censetur subreptitia.
- 18 Dies termini in respiratione alternatiue ex mente Papæ, & ex consuetudine in termino computatur.
- 19 Possessor bone fidei, etiam si litiget, presentare potest, secus si mala fidei possessor sit.
- 20 Collatio Canonice penitentialis, ad quem spectet.
- 21 Episcopus retento Episcopatu, quando illud beneficium simplex acceptare poterit.
- 22 Penitentiarius cum speciali præbenda institutus, optare aliam nequit.
- 23 Renunciatio beneficii, ad cuius titulum quis ordinatus est, reseruata pensione, valida est.
- 24 Beneficium curatum acceptans animo non inseruendi ei peccat.
- 25 Habens Capellaniam, quæ residentiam requirit, an aliud beneficium curatum querere possit.
- 26 Missam quotidie dicere obligatus illam salua decentia dicat.
- 27 Beneficium omne sufficiens, cum alio, etiam simplici, incooperabile est, non tamen vacat primum per alterius assensum.
- 28 Abbacia beneficium curatum est, & cum alia Abbacia incompatible.
- 29 Præbende duæ eiusdem Ecclesie, licet altera sit vnita, retineri nequeunt.
- 30 Dignitas etiam prima post Pontificalem curam Canonice quamuis in vna Ecclesia compatibles sunt, in Ecclesijs tamen diuersis post Concilium Trid. incompatibiles sunt.
- 31 Beneficium commendatum, eo modo quo ante Commendam, vacat.
- 32 Beneficia plura in titulum nemo habere potest.
- 33 Possessio pacifica ad alterius incompatible vacationem est necessaria.
- 34 Beneficium incompatible per adaptionem alterius quando vacare censetur.
- 35 Beneficium simplex parochialis, per promotionem possessoris ad eam non vacat.
- 36 Beneficia simplicia ecclesie suæ conferre qui potest, poterit etiam vacantia per suam promotionem, resignationem, vel priuationem.

- 34 Clausula, dummodo non sint plura, in illegitimorum dispensatione operatur, ut dispensatus unus, vel alterum, & non duo retinere possit.
- 35 Beneficium simplex per alterius incompatibilis affectuionem, quando vacat.
- 39 Beneficia uniformia in una Ecclesia sunt incompatibilia, non autem difformia.
- 40 Thesauraria, & Capellania sub eodem tecto cõpatibilia sunt.
- 41 Beneficia plura simplicia habens nullam cõsurã incurrit.
- 42 Legi bona fide auctoritate sui prælati contraveniens, non peccat.
- 43 Credulitas iusta, quod seruitiũ sit beneficio 40. annis per alium, a residentia excusat.
- 44 Beneficiarius a sententia iniusta priuationis appellans, si secuto compromisso possessionem continuauerit, coram Deo beneficium dimittere non tenetur.
- 45 Natus alibi ob fugam matris beneficium loci domicilij habere potest.
- 46 Possessio triennis de colorato titulo facit verum in utroque foro.
- 47 Dispensatio ad beneficium retinendum expressa una irregularitate, alia tacita, est subreptitia.
- 48 Accessus, & regressus qualiter differunt.
- 49 Pensionis translatio coram persona dignitatem non habete, non valet.
- 50 Pensionem transferens, eam sibi ad uitam reseruando, est simoniacus, sed non excommunicatus.
- 51 Parochus pensione constituta super sua parochiali ea lege ut 50. sibi libera remaneant, ordinaria onera subire tenetur.
- 52 Pensionem habens super beneficio, ad illius ecclesie reparationem tenetur, nisi pensio ab omni onere sit libera.
- 53 Pensionarius stylo curie pensiones decursas de fructibus beneficii a successore petere potest.
- 54 Valor beneficii verus per locationis instrumentum non probatur.
- 55 Beneficiarius pensionem promittens, ad eam etiam non adepta possessione tenetur, inique ab eo pãso accipi potest.
- 56 Pensio beneficialis sine Papæ auctoritate gratis remitti, sed non pretio redimi potest.
- 57 Pensio non est certa portio fructuum, sed ius percipiendi.
- 58 Pensio a patre in filium soluta ei, pro quo reseruata fuit certa pecunia, quatuor concurrentibus transferri potest.
- 59 Pensionarius horas recitans, quamuis clericaliter non viuatur, pensionem tamen non amittit, sicut nec beneficiarius fructus beneficii.
- 60 Pensionem pro laico solus Papa reseruare potest.
- 61 Pensio beneficialis, nec in alium transferri, nec pretio cassari, vel ad longũ tẽpus locari, sine Papæ consensu potest.
- 62 Beneficiarius redditibus abundans, superflua in usus uanos impendens peccat, & restituere tenetur.
- 63 Beneficiarius de patrimonio, & sua industria quasitis, sicut laicus, disponere potest.
- 64 Diuisio fructuum beneficii inter præcessorem, & successorem qualiter fieri debet.
- 65 Distributiones quotidiana horis interessentibus debentur.
- 66 Fructus quibus Canonicus propter absentiam priuandus est, operi pio, iudicis arbitrio applicari possunt.
- 67 Episcopus beneficia deuoluta, & reseruata unire potest.
- 68 Beneficiarij, licet bona laica habeant, de fructibus tamen beneficii se sustentare possunt.
- 69 Fructus beneficiorũ, ut tales, potestati laicæ non subiaccit.
- 70 Beneficiarius, qui ex tribus causis fructus restituro debet, ex una condonationem impetrans, nihil agit.

- 71 Idoneus habitus ad clericatum non censetur statim ad beneficium habilis.
- 72 Edictum publicum proponere, an teneatur episcopus, vacante parochiali.
- 73 Plures parochiales sine dispensatione obtinens, ad illas, et alia beneficia obtinenda inhabilis est.
- 74 Canonicatus, & dignitas in eadem ecclesia ab eodem obtineri potest.
- 75 Capellania perpetua iuris patronatus, ad manualitatẽ per ordinarium reducta, desinit esse beneficium.
- 76 Distributiones quotidiana ab hæretico perceptæ quibus accrescunt.
- 77 Subreptitiã reddit gratiã omnis expressio falsi, quæ Pr in cipem ad facilius eam concedendam mouere potest.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtrisque.

ET si laicus licite beneficiũ desiderare nequeat pro tempore quo laicus est, & indignus, & incapax beneficii ecclesiastici: c. ex literis, de transact. & c. cum adeo, de rescrip. potest tamen illud desiderare licite pro tempore, quo erit clericus, dummodo illud principaliter desideret, ut Deo seruiat, & secundario ad consequendos redditus, unde honeste viuatur; Nec sic obtenturo beneficium necesse est absolutam voluntatem habere percipiendi sacros ordines, existente necessitate, vel utilitate ecclesie, sed sufficit habere voluntatem absolutam subeundi omnia onera beneficio de præcepto incumbentia tempore quo illud tenuerit, & assumendi sacros ordines iubente superiore; ex Gl. & communis in summa distin. 74. vel relinquendi beneficium.

DECISIO II.

Ex cons. 2. aliis 8.

Cum beneficium presbitero conferendum, vel presbiterum actu susceptum tempore collationis, vel solũ gratiam habilem ad suscipiendum presbyteriũ require re possit; Gl. in c. cui de non sacerdotali, & c. ei cui, de præben. 6. collatio beneficii actu presbiterium requirentis, si nõ presbitero fiat, nulla est, nec aliquos consequenter beneficii fructus lucratur; Arg. c. 1. de reg. iur. in 6. secus tamen si presbiterium actu in collatio non requiratur, tunc enim satis est ut habenti ætatem, & qualitates requisitas a Concilio Trid. sess. 24. c. 4. de rescrip. conferatur: qui si infra annum non promoueat, voce, & suffragio in Capitulo carebit, & dimidium distributionum quotidianarum etiam diebus, quibus interest officijs Diuinis, & horas canonicas recitat, amittit ad easq; restituendas cogi potest, Cle. ei qui 2. responso, de æta. & qualit.

DECISIO III.

Ex cons. 3. deest in Nouis.

Beneficium curatum ante ætatem accipiens, aut eius possessionem sine titulo Canonico, vel non viuens clericaliter, vel horas recitare omittens, peccat mortaliter, beneficium acceptando ante ætatem, & horas omittendo, dummodo credat se ad eas recitandas teneri, cum contra conscientiam faciat, ad eas tamen dicendas talis verè non tenetur, eo quod beneficium vere non habet, cum collatio beneficii ante ætatem omnino sit nulla, ex Conc. Trid. sess. 24. c. 4. de rescrip.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. aliis 13. de electione.

Habens beneficium curatum, vel Prioratum regularem monachorum Nigrorum, cui annexa est cura per eundem exercenda infra annum ad sacerdotium promoueri tenetur, alias ipso iure beneficio obtento priuatur, c. licet canon. de elect. in 6. Clem. ne in agro, §. ceterum, de statu monach. & Feder. consil. 250.

DECISIO V.

Ex cons. 5. & 6. aliis 5. & 7.

Capellania sacerdotalis, quæ vel sine auctoritate ecclesiastica erecta est, vel cuius capellanus ex fundatoris voluntate, ad nutũ patroni amouibilis est, beneficiũ ecclesiasticum non censetur, eo quod omne beneficium ecclesiasticum, & auctoritate ecclesiastica fundari, & perpetuum

D 2 tuum

rum esse debet, nec nisi causa per iudicem ecclesiasticum cognita auferri potest, c. inuentum 16. q. 7. & c. satis peruersum d. 56. Et capellanus ad huiusmodi beneficium sacerdotale nominandus, ætatis legitimæ ad præbiterium suscipiendum esse debet, ita ut illud in proximis a iure statutis temporibus suscipiat, non tamen oportet ut actu præbiter sit, c. ei cui, de præb. in 6. & c. 2. de inst. in 6.

DECISIO VI.

Ex cons. 7. alias 6.

- 6 **C**onstitutio siue synodalis, siue fudatoris, qua habens Capellani am ad Missam quotidie celebrandam teneatur, intelligenda est, quoties honestè & deuote id facere potest, c. significatum, de præb. & satis suo officio facit, quibus, aut ser in hebdomada celebrat, modo id non volu pratis, aut negligentiæ causa faciat sed causa honestatis, vel augendi deuotionem; aut alia simili iusta occasione.

DECISIO VII.

Ex cons. 8. alias 3.

- 7 **B**eneficium omne seculare censetur nisi ex aduerso regulare esse probetur, vel ex eo quod in erectione illius statutum fuerit, ut sit regulare, & ei per regulares seruiatur vel per quadraginta annos continuos a regularibus, tanquam regulare fuerit possessum, cap. cum de beneficio, de præben. in 6. cum vel per erectionem, vel per gubernationem quadraginta annorum beneficia regularia fiant secularia.

DECISIO VIII.

Ex cons. 9. alias 11. de statu Monachorum.

- 8 **C**um regularia regularibus, & secularia secularibus conferenda sint, c. ut possessiones, de reb. Eccl. non alien. & cap. cum de beneficio, de præb. in 6. & ex Concil. Trident. ses. 14. c. 10. de re licet beneficia curata regularia, siue per canonicos regulares regi consueta, canonicis Monasterij illius annexa sunt, sine vlla dispensatione, eo quod sunt regularia, & regularibus in titulum conferri possint, Arg. cap. cum singula, de præ. in 6. cle. 1. de supp. neg. præla. in d. cap. beneficio curata tamen secularia, non consueta regi per regulares præfati canonici absque Papæ, vel Episcopi dispensatione obtinere non poterunt ex Pan. in ca. Quod Dei timorem, de statu monac. & Rota de c. 5. de iu. patton. in nouis.

DECISIO IX.

- 9 **V**icariatus perpetuus ecclesiæ parochialis vnitæ alicui Dignitati vel Monasterio, beneficium curatum est, & de iure ecclesiæ illius parochialis censetur: Clemen. 1. de off. vi. non tamen beneficium Regulare efficitur eo solo, quod Monasterio Regulari vnitum sit, nisi per literas vnionis, vel per consuetudinem præscriptam factum fuerit regulare: & vicarius ille ad præsentationem eius, cuius Dignitati ecclesiæ parochialis est annexa instituendus erit, c. extirpanda, §. qui vero, de præben. & Panor. ibi. quod ius præsentandi Vicarios vnitorum Concilium Tridentinum ses. 7. ca. 7. de ref. non tollit; Arbitrabitur tamen episcopus, an vicarij perpetui in ecclesijs vnitis instituendi sint, nõ obstante priuilegio literarum vnionum deponendo Vicarios temporales, cui expresse per idem Concilium derogatur: quod si male sine iusta causa id arbitraretur episcopus, & Vicarios temporales in perpetuos commutaret, ab eo appellari possit, ex Glo. recep. in ca. super his, ver. arbitrio, de accusa, & appellatio illa licet non suspenderet eius sententiam quo minus executioni mandaretur deuolueret tamè iurisdictionem ad Superiorem, qui æquitate causæ cognitâ illam reuocare debet, c. pastoralis de appell.

DECISIO X.

Ex cons. 10. alias 10. de rescriptis.

- 10 **I**mpetratio plurium beneficiorum, quorum nullius valor ascendit ad summam viginti quatuor aureorum de camera, non efficitur nulla, eo quod in supplicacione, in qua petuntur quatuor beneficia talia, aut plura non exprimat valor verus omnium coniunctim, etiam si omnium simul valor ascenderet ad triginta, vel quadraginta scuta, & nullius valor per se ad decem: quia cum valor beneficij exprimi debeat & beneficia debite dispensari pos-

sint ex Pan. & Feli. in c. Ad aures de rescri. valor beneficij non ascendit ad summam viginti quatuor ducatorum non est necessario exprimendus, ex Gome. in reg. de valore benef. q. 8. cum in istis non magna fraus, aut dolus committi possit, & raro impetrari soleant.

DECISIO XI.

Ex cons. 11. alias 1. de aet. & qual. oedin.

- 11 **L**ibere infantes & pueri ante decimum quartum annum beneficij sint incapaces, ex Coucil. Trid. ses. 24. ca. 6. de ref. & glo. in c. si eo tempore de rescri. in 6. ordines tamen minores ante legitimam ætatem suscipiendo suspensionem non incurrunt; sicut promoti ad maiores eam incurrunt, si ante legitimam ætatem promoueantur. Exti. Cũ ex factotũ,

DECISIO XII.

Ex cons. 12. alias 10. & 19.

- 12 **I**re antiquo beneficia plura simplicia, & compatiblea quæ continuam residentiam secundum consuetudinẽ præscriptam non exigebant, tenere licuit, dummodo alterum ad honestam beneficiarj sustentationem non sufficeret, ita gl. in c. dudum, 2. de elect. Pap. in c. extirpanda, §. qui vero de præb. & Nau. in Man. c. 25. num. 125.

DECISIO XIII.

Ex cons. 13. alias 9. de rescriptis.

- 13 **I**mpetrans beneficium a Papa tacito alio, quod obtinebat, eo quod volebat statim illud relinquere, credens bona fide quod non tenebatur illud relinquere, ob igno rantiam facti non peccat, c. gratia de rescri. in 6. gratia tamen beneficiaris ob tacitum bona fide beneficium obtentum, ipso iure nulla est; c. si motu proprio, de præb. in 6. & Feli. in c. super literis, de rescri. in 6. nec ob ignorantiam iuris tam antiqui, & tam clari excusatur, cap. cum adeo c. si proponente de rescri. in 6. cle. 1. de præben. & c. ignorantia, de re iur. in 6. sed noua tituli reformatione indiget, ca. 1. de re iur. in 6.

DECISIO XIV.

Ex cons. 14. alias 11.

- 14 **Q**uamuis quis plura beneficia simplicia, & præstimo- nia obtinuit ante Concilium, quam siue honestè sustentationi requirantur, illa tenere valet dando superflua pauperibus, ut ait Card. in clem. gratiæ, de rescri. & Nauar. in Ma. ca. 25. num. 128. si tamen illa post Tridentinum ses. 24. c. 17. de ref. obtinuit, retinere non potest, etiam si sint simplicia, & compatiblea, sed tantum vnum illorum, vel duo quod, vel quæ sibi honestè sustentantur sufficiunt.

DECISIO XV.

Ex cons. 15. alias 8. de penit. & remiss.

- 15 **C**onfessarius habentem plura beneficia, antequam audiatur interrogare debet an ea licite retineat, ut asserit Caic. ver. interrogaciones confessarij cum probabiliter dubitare possit de iusta causa retentionis; in dubio autem illi absolueret tenetur, quia iusta aliqua causa subesse potest, & dispensatio, quæ illum saltem a mortali peccato excuset, quam non tenetur confessario ostendere, si uon vult.

DECISIO XVI.

Ex consilio 16. alias 17. de cler. non res. d.

- 16 **O**mnis beneficium residentiam requirens & ab Episcopo licentiam petens, ut causa non diorum abesse possit, cum animo ut de fructibus illius sibi provideat in studio, donec gradum assumat, & postea eo assumpto beneficium illud resignet, & clericaliter viuendo meliorem conditionem sibi acquirat, non peccat, dummodo eo sit animo, ut ornata, quæ beneficium requirit de præcepto, præstet, donec illud retinuerit, nec alicui iniuriam aliquam faciat, sed suo tantum iure vitur, c. cū Ecclesia vultetana, de el.

DECISIO XVII.

Ex cons. 17. alias 11. de rescriptis.

- 17 **S**icut electo ad aliquam dignitatem nolente consentire Selectioni de se facta, vel renunciantem iuri sibi quæsitio, vel moriente, antequam electio confirmetur, ius eligendi ad primos electores redit: qui habebunt tantum tempus ad eligendum denuo, quantum habuerit ante primam electionem; c. elect. de ele. in 6. ita nominato ad ecclesiã parochialem per concursum, iuxta formam Conc. Trid. ses. 24. c. 8. de ref. renunciantem, moriente, vel alias ius quod habebat perdeat, antequam ipse instituat, redit potestas pro-

providendi per novum concursum ad Episcopum; adeo ut si alteri de beneficio illo per Papam provideatur, non narrato ei modo quo vacaverit, provisio illa subreptitia est; postulat, de rescrip. cum gratia Papæ intelligenda sit sine præiudicio Episcopi, & nominati, cap. superior. de offic. deleg. de quibus nulla ei mentio facta fuit tempore quo ecclesiam illam alteri contulit.

DECISIO XVIII.

Ex cons. 18. alias 31.

Vacante Canonatu, præbenda, aut alio beneficio in aliqua ecclesia, vel loco illa ipsa die, qua sit reservatio alternatiuarum in Curia a Papæ, ita censetur ex mente Papæ, & ex consuetudine beneficium illo die vacans in reservatione præfata includi: vt collatio illius ab ordinario facta in vim alternatiuæ præcessoris nulla, & invalida omnino sit; non solum ex eo quod gratia ad beneficium Papæ facta, (qualis est collatio beneficiorum virtute acceptationis alternatiuæ Episcopis residentibus a Papa concessa) per mortem ipsius expirat, licet non si fieret usque ad beneficium sedis Apostolicæ; cap. si gratiosus de rescrip. in 6. sed etiam quia dies termini in huiusmodi reservatione alternatiuarum ex mente auctoris reservationis in termino computatur, præsertim cum id suis literis satis declararet, & quia quilibet se, suoque magis diligere præsumitur, quam extraneos; charitas enim ordinata a se ipso incipit c. si non hec. 2. q. 5. & l. præses. C. de ferui. & a. qua. Inclusio autem illius diei respicit commoditatem & utilitatem suam, & suorum familiarium & aliorum clericorum pauperum in Curia degentium, quam certum est maluisse intendere, quam episcoporum, & aliorum collatorum voluntatem, & appetitum.

DECISIO XIX.

Ex cons. 19. alias 2. de iure patronatus.

Proffessor bonæ fidei in iure patronatus, vel beneficii, siue dignitatis, ad quem præsentatio pertinet, præsentare potest, etiam si litiget super iure patronatus, vel super beneficio: c. Consultationibus de iurepat. & Inn. ibi secus autem si male fidei possessor sit: Non tamen male fidei possessor qui ex eo solum censetur, quod super illo iure patronatus, vel beneficio litiget.

DECISIO XX.

Ex cons. 20. alias 1. Ne sede vacante.

Et si electio, & institutio Canonici, & præbendæ penitentialis, quem Concilium Tridentinum sess. 29. c. 8. de res. in Ecclesijs cathedralibus iubet institui, ad solum episcopum spectat, collatio tamen id eos pertinet, ad quos ante spectabat, nimirum, vel ad solum episcopum, vel ad episcopum, & Capitulum communiter, vel ad episcopum cum consensu, & consilio Capituli: ita vt si collatio & provisio illius pertineat ad episcopum & Capitulum simul, possit tunc Capitulum sede vacante dictam præbendam, seu Canonatum Penitentialem conferre, cum Capitulum succedat episcopo in collatione beneficiorum ad collationem Episcopi, & Capituli communiter pertinentium c. 2. Ne sede vacante, in 6. secus vero si collatio eius, vel ad solum episcopum, vel ad episcopum consensu, & consilio Capituli pertinet, tunc enim sede vacante Capitulum illum conferre non potest eo quod Capitulum non succedit episcopo sede vacante in taliu beneficiorum collatione. c. Illa, ne sede vacante. Pan. in c. cum olim de maio. & obedi.

DECISIO XXI.

Ex consil. 21. alias 14. de elect.

Episcopus non perdit ipso iure beneficia quaesita donec, & adificatur possessionem, & facultatem percipiendi fructus episcopatus sui Glo. in c. si tibi concessio de præben. in 6. & post episcopatum conferri potest ei ex causa legitima beneficium simplex DD. in c. cum nostris, de concess. præb. & cap. ad supplicationem, de renuncia. pura ob necessitatem, quia non habet fructus sufficientes ad se sustentandum: aut quia fructus sui episcopatus alij debentur, vel ab eo percipi nequeant, quia exulat, vel est absens præ-

sertim cum ecclesiæ decus sit eius honesta sustentatio, sicut esset dedecori eius mendicatio. c. Diaconi. l. d. 93.

DECISIO XXII.

Ex cons. 22. alias 14. de rebus eccles. non alien.

Poenitentiarius in ecclesia cathedrali institutus cum vniõne perpetua specialis præbendæ facti officio suæ Penitentiariæ, aliam præbendam retentio ipso officio Penitentiariæ optare non potest, cum vniõ, aut diuisio beneficiorum vniõtorum requirat auctoritatem, & solemnitatem, & iustam causam id faciendi; quam potestatem hominibus privatis, & Penitentiarijs ipsis tot vniõnes, vel diuisiones ad libitum faciendi Concilium Trif. sess. 24. c. 8. de res. dedisse non est verisimile.

DECISIO XXIII.

Ex cons. 23. alias 3. de renunc.

Promotus ad sacros ordines ad titulum cuiusdam beneficii si postea reservata sibi pensione centum aureorum, aut alterius summae illud renunciat nulla facta mentione quod ad titulum illius beneficii ordinatus esset; non obstante Concilij Tridentini decreto, sess. 21. ca. 2. de res. resignatio in foro conscientiæ, & etiam exteriori valida censeri debet, quia ad veritatem dispositionis copulatiuæ sufficit verificari alterum copulatiuorum quando vtrumque per se ad eandem verificandam sufficit, Gl. in c. ex parte de rescrip. & Fel. lib. nu. 23. ad hoc autem vt satisfiat menti Concilij statuentis, vt renunciatio valeat si fiat mentio de ordinatione ad titulum beneficii renunciandi, & quod renunciatio remanet id, quod ad victum eius sufficit, satis est quod remaneat ei victus honestus; cum concilium in deo hoc statuit, ne factis iniuriis indecore mendicet; unde renunciatio reservando pensionem sufficientem ad honestam sustentationem, menti & intentioni præfati Concilij satisfacere videtur; & proinde renunciatio hæc valida censenda est.

DECISIO XXIV.

Ex cons. 24. alias 16. de cler. non residen.

Beneficium curatum acceptans animo non inseruiendi ei, vt conuenit, sed permutandi ob aliud simplex, vel renunciandi reservata pensione, peccat, eo quod eiusmodi acceptatio est actus planè inordinatus, cum beneficium datum sit propter officium c. si de rescrip. & ex Man. præl. 7. n. 4. actus autem omnis inordinatus in re graui peccatum est. Secus tamen si acceptet animo seruiendi eo tempore, quo ipsam tenuerit, nec renunciandi sine auctoritate superioris, c. ad monet, & ca. Quod in dubijs, de renuncia. etiam cum iustæ pensionis reservatione.

DECISIO XXV.

Ex cons. 25. in vtriusque.

Habens Capellaniam, ratione cuius debet in aliqua ecclesia quotidie residere, beneficium aliud curatum quaerere potest; Non tamen potest iuste simul illud, & Capellaniam illam retinere, sed compelli potest ad vtrum illorum maluerit relinquendum, c. præterea, de præben. & cap. fin. de cle. non resid. Pan. in c. referente, & c. de multa, de præb.

DECISIO XXVI.

Obligatus simpliciter ad Missam quotidie dicendam debita deuotione potest, secus autem si obligatus sit Missam quotilibet die per se, vel per alium, tunc enim ipse, vel alter loco illius quotidie celebrare tenetur; Patronus autem instituens multos Capellanos ad dicendam quotidie Missam vnam, in dubio intelligendus est de pluribus Missis, & non de vna tantum, ita vt non solum teneantur omnes ad vnam solum Missam quotidie facendam, sed quilibet Capellanus quotidie Missam celebrare tenetur.

DECISIO XXVII.

Ex conf. 27. alias 13.

27 **B**eneficium omne simplex sufficiens, cum alio quocumque etiam simplici, & paruo, quoad ipsum qui habet illud incompatible est, ex Cōc. Trid. sess. 24. c. 17. de ref. & peccat mortaliter vtrumque retinens, Glo. recept. in c. dudum 2. de elect. non tamen vacat primum ipso iure per ascensionem alterius incompatibilis, nisi sit vniforme sub eodem tecto c. literas de concess. præb. & cle. fin. de præb. cogi tamen potest per sententiam alterum eorum relinquere.

DECISIO XXVIII.

Ex consil. 27. alias 15.

28 **C**um omne beneficium ecclesiasticum habens iurisdictionem spiritualem in foro interiori, vel exteriori sit & vere dicatur beneficium curatum, c. dudum 2. de elect. & dignitas ex Inn. & Pan. in c. de multa, de præb. consequenter habens duas abbatias exemptas, & talem iurisdictionem habentes, beneficia habet incompatibilia, (licet non habeant parochias) & residentiam personalem requirunt; cum omne beneficium curatum, & etiam non curatum, si sit regulare, vt sunt Abbatie Monachorum nigrorum residentiam personalem requirunt; Clemen. Ne in agro, §. cæterum, & §. sanè. Ne cler. vel monac. Fel. in cap. cum omnes, de constit. Et sub dispositione Concilij Tridentini sess. 24. c. 17. de reform. quoad partem illam, qua disponit, ne cui in posterum plura beneficia conferantur, & etiam quoad partem illam qua vetat, ne habenti vnum beneficium, sibi non sufficiens, prouideri possit de beneficio personalem residentiam requirente, comprehenduntur.

DECISIO XXIX.

Ex conf. 28. alias 23.

29 **H**abens beneficium simplex, seu præbendam in aliqua ecclesia, & postea adeptus rectoriam alterius ecclesie, cui annexum est aliud beneficium simplex ecclesie primo dictæ, vtrumque sine Papæ dispensatione retinere non potest; Cum iura c. literas de concess. præb. & c. constitutus de refer. & c. cum multa, de constit. vbi que habentes duas præbendas in eadem ecclesia detinentur, etiam si alterum illarum haberet per annexionem ad dignitatem, quam habet, & prior ipso iure per ademptionem secunda vacare censetur.

DECISIO XXX.

Ex conf. 29. alias 24.

30 **C**anonatus, & dignitas etiam prima post Pontificalem post Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 12. de ref. in diuersis ecclesijs, eo quod residentiam personalem requirant, & vnus in diuersis ecclesijs residere non potest, incompatibiles sunt quoad retentionem, ita scilicet, quod licet ipso iure non vacet vnum ademptione alterius, tenetur tamen illorum quod maluerit relinquere; c. Præterea, de præben. In eadem vero ecclesia, etiam post dictum Concilium, non sunt incompatibiles, sed vtrumque sine vlla Papæ vel Episcopi dispensatione retineri potest. Nec ea incompatibilia reddit necessitas residendi, quia cum in eadem ecclesia consistant, potest quis in vtroque residere; Nec duo beneficia difformia eiusdem ecclesie sibi aliqui non repugnantia, vnquam incompatibilia fuerunt; Sin vero sibi ipsis essent repugnantia, ex eo nimirum quod incumberet aliquod onus faciendum eodem tempore, quo aliud illi repugnans incumberet alteri, vti que incompatibilia censenda erunt, arg. l. vbi repugnantia, ff. de regu. iur. & c. sollicitudinem, de appell. Omnia vero beneficia vniformia in vna ecclesia, seu sub eodem tecto, etiam si sint simplicia, aut duo Canonatus, aut duæ dignitates, aut duæ præbende, aut duo personatus, aut etiam duæ pensiones eiusdem speciei, ita incompatibilia sunt, vt ipso iure primum ademptione secundi vacare censetur, cap. literas, de concess. præb. c. si. de præb.

DECISIO XXXI.

Ex conf. 30. alias 28.

31 **B**eneficium commendatum per cessationem Commendatæ, proprie non vacat, sed vacat vt prius ante commendam, & proinde manet affectum, & reservatum, ac manebat quando erat commendatum Gomez. de iuris. resig. q. 13. & de impet. benef. fam. q. 5.

DECISIO XXXII.

32 **Q**uamuis nemo plura beneficia in titulum habere potest, 21. q. 1. per totam. vnus tamen & idem vnum beneficium in titulum, & alterum in commendam habere potest, eo quod commenda proprie non dat titulum cap. qui duas, & c. relat. 21. q. 1. c. nemo deinceps, de elect. in 6.

DECISIO XXXIII.

Ex conf. 31. alias 14.

33 **L**icet pacifica possessio requiratur ad hoc, vt vacet alterum incompatible, non tamen illa sufficit, sed necessaria est adeptio tituli, ratione cuius illa fuit accepta: vnde si quis post obtentum vnum pacificum, vel litigiosum obtineat possessionem alterius incompatible, eo quod iuste putabat esse sibi ius in eo. quæsitum, & vere non erat non vacabit prius, immo ad illud sine alio nouo titulo redire poterit, c. si beneficia, de præb. in 6.

DECISIO XXXIV.

34 **S**icut beneficium incompatible prius obtentum, non habita pacifica possessio, si non sit in culpa habendi eam, nec per ipsum stetit quominus eam haberet non vacat per obtentionem alterius litigiosi. Ita beneficium incompatible litigiosum secundo adeptum, per possessionem pacificam de primo postea secutam, ipso iure vacare non censetur.

DECISIO XXXV.

Ex conf. 32. alias 18.

35 **B**eneficium simplex ecclesie parochialis per ascensionem pacificam & promotionem possessoris ad ecclesiam parochialem ipso iure non vacat: immo aut vt consuetudinis, aut statuti, aut episcopi dispensatione vtrumque obtineri potest; licet enim duo beneficia vniformia sub eodem tecto incompatibilia sunt, vt per ademptionem alterius alterum vacet; c. literas, de concess. præben. clem. fina. de præb. duo tamen beneficia difformia, qualia sunt ecclesia parochialis, & beneficium simplex illius, compatible sunt, & simul obtineri possunt, gl. in c. 1. de consuetud. in 6. lo. Andr. in d. c. literas.

DECISIO XXXVI.

36 **H**abens facultatem conferendi beneficia simplicia ecclesie sue perinde potest conferre beneficium, quod vacat per suam renunciationem, priuationem, vel promotionem ad ipsam ecclesiam, ac alia vacantia per mortuum, & renunciationem, ac priuationem aliorum.

TITVLVS XXXVII.

Ex conf. 33. alias 26.

37 **C**lausula illa *Dummodo non sint plura.* quam Datus imponere solet in dispensatione, qua Papa dispensat ad sacros ordines, & beneficia cum illegitimis dispensatis ab episcopo ad quatuor minores, & vnus simplex; hoc operatur, quod qui absque illa non poterat obtinere nisi vnum simplex; & primum, quod sibi conferetur: virtute huius obtinere poterit, & retinere quodecunque maluerit, modo duo simul non retineat.

DECISIO XXXVIII.

Ex consil. 34. alias 17.

38 **B**eneficium simplex per alterius incompatible, curatum, seu difformis etiam sub eodem tecto, vel alterius etiam simplicis & vniformis ascensionem, modo eo sit sub eodem tecto, ex eo, quod vtrumque personalem residentiam requirat, aut quia primum sit per se sufficiens vltimo in.

to iure antiquo, cap. referente, & ca. præterea, de præben-
aut etiam nouo Concil. Trident. sess. 7. c. 4. de refor. & sess.
24. cap. 17. de refor. regulariter ipso iure vacare non cen-
tur; præteritum cum pœna ipso iure non incuratur, nisi in
casibus a iure expressis gl. in c. vit. de iur. patro. Concilium
autem id expresse non dicit, & per tacitos intellectus iuris
correctio fieri non debet, gloss. in cap. cupientes, §. quod si
per viginti, de elect. in 6. immo Concilium in illo capite
quarto solum loquitur expresse de curatis incompatibili-
bus; & sine correctione iurium antiquorum intelligi com-
modè potest de Dignitate, & Personatu non curatis, ca. de
multa, de præben. & de simplicibus, & vniformibus eius-
dem ecclesiæ, c. literas, de concess. præb. & cle. si. eo. tit. Nec
vllam vacationem nouam ipso iure addere; sed veterem
confirmare Concilium voluit, & disponere quod benefi-
cia incompatibilia, quæ per vetus ius vacabant, etiam per
illud nouum ipso iure vacent.

DECISIO XXXIX.

Ex consil. 1. alias 5.

Duo beneficia simplicia obtinens in eadem ecclesia pa-
rochiali, pro quorum vno tenetur celebrare duas
Missas in mense in vno altari, & vnam pro alio in alio al-
tari, dummodo vnum non sufficiat ad honestam sustentationem
habentis, incompatibilia non sunt, c. gratia, de rescr. in
6. cle. gratia, tit. eo. Pan. in c. ex tirpanda, num. 33. de
præb. Quamuis enim duobus beneficiis vniformia,
vt duæ præbendæ, vel duæ canonice sub eodem testo in-
compatibilia sunt, c. literas, de concess. præb. de si. de præb.
differunt tamen, & dissimilia, vt sunt prædictæ Capella-
niæ & altaria, (cum habeant diuersa munera & onera, v-
num siquidem est in vno loco, & alterum in alio situm, &
vnum habet vnum onus, & alterum aliud) compatibilia
sunt, c. cum te, de rescr. c. olim, de re iudic. & c. 1. de consue.
in 6. quandoquidem ea beneficia vniformia sunt, quæ ad
vnum & idem officium sunt instituta.

DECISIO XL.

Ex consil. 36. alias 22.

Thesaurarius alicuius ecclesiæ, de alijs duabus Capel-
lanijs eiusdem ecclesiæ prouisus, quas alij Thesaurarij
ex consuetudine immemoriali tenere solebant, neque
illis neque Thesauraria est ipso iure priuata, si illa non sit
sufficiens ad honestam eius sustentationem; eo quod con-
suetudo rationalis, & legitime præscripta vim privile-
gij, & legis habet, c. si. de consuetu. & pluralitas beneficiorum,
non sint curata, vel Dignitates, vel Personatus, aut of-
ficia, c. de multa, de præb. aut beneficia vniformia, c. literas
de concess. præben. non est illicita ei, qui non habet vnum
beneficium sufficiens ad viuendum decenter; alioquin se-
cus, Gl. in c. dudum. 2. de elect. Trid. sess. 24. c. 17. de ref. vn-
de consequenter Thesaurarius talis dictas capellanas, &
Thesaurariam tenere potest; modo Thesauraria ad decen-
tem eius sustentationem non sufficiat.

DECISIO XLI.

Ex consil. 37. alias 20.

Parochus, cui parochia tenuis viginti quatuor ducato-
rum non sufficit ad decenter viuendum duas Capel-
lanias tenues cum Episcopi dispensatione retinere potest,
nec aliquam propterea censuram incurrit; potestque Epi-
scopus capellanas prædictas beneficio curato vnire, c. si.
cut vnire, de excess. præl. ex Conc. Trid. sess. 27. c. 8. de refor.

DECISIO XLII.

Ex consil. 38. deest in Nouis.

Icet dispositio loquens generaliter, regulariter etiam
minimum includat, c. si proponente, de rescrip. & c. 2.
de appel. fallit tamen quando ratio, quæ in magno mili-
tat, non militat etiam in minimo, c. Etsi quaestiones, de si-
mon. vnde qui legi & dispositioni tempus duodecim an-
norum pro dignitate aliqua consequenda statuenti, bona fide
decedente superioris auctoritate contraueniret, non est
peccati mortalis condemnandus, nec defectus minimus,
qualis est viginti circiter dierum, respectu temporis ma-

gni duodecim annorum est attendendus, cum parum, &
nihil æquiparentur. Bald. in Auth. præterea, cap. vnde vir,
& vxor.

DECISIO XLIII.

Ex consil. 39. deest in Nouis.

Redulitas, & probatio iusta, quod alicui beneficio
quadraginta annis per substitutos & vicarios serui-
tum sit, absentem a residentia personali in vtroque foro
excusat; quia verisimilia iuste credi possunt, cum contra-
ria non probantur, c. quia non est verisimile, de præsump-
& ad canonicam præscriptionem quadraginta anni suffi-
ciunt, c. de quarta, de præscr.

DECISIO XLIV.

Ex consil. 40. deest in Nouis.

Beneficiarius a sententia iniusta priuationis appellas
si secuto compromisso possessionem continuauerit,
in foro conscientie beneficium diuinitere non tene-
tur, & fructus eiusdem perceptos, & percipiendos tuta cō-
scientia retinere potest, modo ius bonum in illo beneficio
habere se credat; eo quod sententia priuationis per appel-
lationem suspenditur, DD. in rub. de appel. & l. 1. ff. eod. &
ita illa non obitante beneficiarius cum suo titulo, & pos-
sessione remanet, donec per aliam sententiam iustam spo-
liatur; iniusta vero sententia in conscientia non obligat, ex
Inn. in c. quia plerique, de immu. eccl. nec tempus appella-
tionis curante compromisso currit.

DECISIO XLV.

Ex consil. 41. alias 2. de parochijs.

Mulieris habitus domiciliu in vna parochia, & pa-
trientis in alia, vbi causa recreationis, belli, pestis, vel
alterius impedimenti habitabat ad aliquod tempus, ani-
mo reuertendi ad suum domiciliu cessante impedi-
mento, filius in illa parochia, vbi illa domiciliu habuit, natus
censetur ita vt in ea beneficium sibi debitum habere pos-
sit, Glo. in l. tale pactum, §. fin. ff. de pact. Bartol. & Bald. in
l. huiusmodi, §. legatum, ff. de leg. 1. sicut & parochianus
alicuius ecclesiæ intra parochiam suam mori iudicatur, li-
cet moriatur extra illam, vbi aliqua de causa prædictarum
manebat, cum animo reuertendi ad illam, sine voluntate
domiciliu mutandi, c. is qui, de sepul. in 6.

DECISIO XLVI.

Ex consil. 42. alias 30.

Possessio triennialis beneficij cum titulo colorato bo-
na fide, sine simonia, & violentia acceptum in vtro-
que foro titulum verum, & beneficium suum facit,
etiã si titulus non fuerit Canonicus, glo. antiqua Guil. de
Monte Ferato in reg. 33. cancell. Rebu. de pacif. possess.
amplia. 3.

DECISIO XLVII.

Irregularis vna de causa obtinens beneficium, & postea
factus irregularis alia de causa, impetrans commissio-
nem a Papa ad quendam, vt dispensaret super prima ir-
regularitate, cum retentione beneficij, & commissarius ha-
bens auctoritatem dispensandi super secunda, dispensat
cum illo super illa secunda, auctoritate quam habet, sine
illa commissione, & a prima virtute commissionis, cum
retentione beneficij; nihilominus beneficium illud in ir-
regularitate obtentum retinere non potest; cum commissio
Pape de dispensando super retentione dicti beneficij sub-
reptitia sit, eo quod tacita fuit alia irregularitas, qua ex-
pressa non fuisset tam facile facta commissio de benefi-
cio retinendo, & proinde nulla fuit; vnde nec commissari-
us virtute illius retentionem beneficij concedere potuit,
Arg. cap. postulasti, de rescrip. & Fel. ibid. cum ex nihilo ni-
hil effici possit, c. Non præstat, de reg. iur. in 6.

DECISIO XLVIII.

Ex consil. 44. alias 11. de verb. signif.

Quamuis accessus, & regressus differant, ita vt de vno
ad alium inferre non liceat, eo quod habens accessum
agat de iure omnino nouo querendo, habens autem
regressum iuridicum, de iure antiquo recuperando agat,
ita

ita vt regressus in pristinum jus sit valde favorabilis, c. ab exordio. dist. 35. & Fel. in ca. cum omnes, de constitu. post Concilium tamen Tridentinum, sess. 25. cap. 7. de ref. equa ri videntur.

DECISIO XLIX.

Ex consil. 45. alias 11. de iniuriis, & damno dato.

Habens facultatem transferendi certam pensionem, coram tamen persona in ecclesiastica dignitate constituta, & eam coram Canonico cathedralis ecclesie sub conditione transferens, scilicet si in illa infirmitate moritur, qua tempore translationis tenetur, ipso moriente translatio non valet: Quis enim Canonicus cathedralis quo ad casum speciale, scilicet, vt possit esse delegatus Pape, c. statutum, de rescript. in 6. habenti dignitatem ecclesiasticam equiparetur; quia tamen Canonicus Ecclesie cathedralis, nec dignitatem habere, nec in dignitate ecclesiastica constitutus esse censetur; cum canonicatus sit beneficium simplex tantum; & translatio coram illo facta inualida, & nulla centeri debet, ex eo quod translatio pensionis illius facta non fuit coram persona in ecclesiastica dignitate constituta, prout facultas data postulabat. Non tamen tenetur Canonicus, coram quo facta fuit, damnum refarcire, quod ex nullitate translationis prouenit illi, in cuius fauorem translatio illa facienda fuit; cum is coram quo agenda est translatio pensionis, non teneatur ad sciendum an translatio recte nec ne fiat, neque ad docendum Notarium verba, qua scribere debet; sicut neque testes coram quibus debet fieri ad illa tenentur, sed solum ad exhibendum presentiam suam, & intelligendum id, quod agitur; sed ad partes, quarum interest, videlicet ad beneficiarios pensionibus grauatos, & ad personam, in quam illa transfererentur, pertinere scire an actus ille, & translatio valida necne fuerit.

DECISIO L.

Ex consil. 46. alias 63. de simonia.

Pensionarius facultatem habens transferendi pensionem, eam transferendo cum reservatione exigendi eam quoad vixerit, Simoniacus est, & translatio, & reservatio nulla censetur; licet enim pensio beneficii non sit, quia tamen quid spirituale est, vel spirituali annexum sic transferendo simoniam committit; & cum translatio, & reservatio diuersa sint, solaque potestas eam transferendi pensionario concessa est, non autem referuandi, reservatio nulla erit, eo quod ad actus valorem voluntas, & potestas omnino necessaria sunt, c. cum super, de off. dele. excommunicationem vero contra simoniacos iure latam. Extra. 2. de simo. per huiusmodi simoniam non incurrit, quia illa solos simoniacos in ordine, & beneficio comprehendit.

DECISIO LI.

Ex consil. 47. alias 4. de verb. signif.

Parochus, constituta pensione alteri super fructibus suae parochialis ea lege, vt quinquaginta sibi libera remaneant, ordinaria onera subire debet, extraordinaria vero accessoria pensionarius; vnde consequenter onus habendi clericum adiutorem, & candelas necessarias ad Missarum parochialium celebrationem, & cereorum, qui sunt necessarij ad portandum sacramentum infirmis, parochus subire tenetur; impensam vero olei necessarij ad sustentandam lampadem coram Sanctissimo Sacramento ardentem, & cereorum, qui de more ecclesie distribuuntur, & aliarum arborum, qua certis festis necessario debent distribui pensionarius subire debet, eo quod hec non videntur accessoria necessaria parochi, illa vero sic & quod pro his, nihil de consuetudine parochi communiter, sicut pro illis penditur.

DECISIO LII.

Ex consil. 48. alias 1. de Eccles. edif.

Pensionarius clericus habens pensionem impositam super aliquo beneficio ecclesiastico, & fructibus eius im-

pensas faciendas in refectione ecclesie pro rata sumptuum beneficii soluere tenetur, nisi pensio imposita sic fuerit, vt ab omni prorsus onere libera solueretur. gl. in cle. 1. de decim. Gigas tract. de pensio. q. 8.

DECISIO LIII.

Ex consil. 49. alias 1. de solutione.

Pensionarius, cui constituta est certa pensio super fructibus, & distributionibus cantoriae, vacante cantoria, per annum, & fructibus eius, qui in solis distributionibus consistunt, pensionem praefati anni, neque a Capitulo, neque a singularibus de illo, sed ab eo, qui succedit in dicta Cantoria exigere potest; esto quod, nec distributiones, nec fructus illius anni perceperit; Cum enim intentio Papae, qua seruanda est, super literis, de rescript. & c. si. de praeb. sit pensionario huiusmodi prouidere de pensione pro victu honesto illius vel parte soluenda de fructibus & distributionibus illius cantoriae, & constat Capitulum nihil de distributionibus illis accepit, sed illas totas peruenerit ad singulares de Capitulo, & aliud sit capitulum, aliud singulare de Capitulo, c. eam te, de rescript. nihil de Capitulo petere potest. Sed neque a singularibus Capituli illam petere valet cum nihil praedictarum distributionum ad eos ratione praedictae Cantoriae prouenerit, sed tantum ratione suarum distributionum, & canonicatum, ratione quorum diuini officij intererant; & proinde a solo successore cantoriae illius pensio petenda est, cum stylus Curiae habeat vt pensionarius decursum pensiones, & non solutas annorum praeteritorum a nouo possessore beneficii petere possit, licet successor talis nihil vniquam recipiat, aut recuperabit a praecessoribus suis, aut ab heredibus eorum. Franc. in c. praesentis, de off. ord. in 6. & Gigas tract. de pensio. q. 39. adeo vt successor in dicta Cantoria ex eo pensionem soluere tenetur, quia recipiet, & possidebit cantoriam praedictae pensionis, Apostolica auctoritate operatam. Non tamen cogi potest successor ad soluendam pensionem statim ac succedit, donec lucretur, vel per eum steterit, quo minus tantum lucretur de fructibus, & distributionibus cantoriae; sicut nec successor in beneficio soluere tenetur pensionem, nisi de fructibus beneficii illius, cui pensio imposita est.

DECISIO LIV.

Ex consil. 50. alias 13. de praescript.

Habens beneficium valoris vt communiter creditur tercentum scutorum, & renuncians illud in fauore alterius cum reservatione pensionis ducentorum scutorum, cum clausula, modo remanerent centum resignatario, qui locat illud 275. aut citius; non obstante tallocatione, ab eodem resignatario 200. petere potest, eo quod verus valor fructuum beneficii non satis per instrumentum locationis fructuum probatur. Cassad. dec. 20. super Reg. 9. cancel. Gomez. q. 11. super reg. can. de expri. val. & fructus beneficiorum locantur, seu arrendantur aliquando pluris, aliquando minoris quam vere valeant, ratione cognationis, amicitiae, vel certioris solutionis, vel anticipatio nis pretij, vel necessitatis, fertilitatis aut sterilitatis anni, qua resignans respicere non tenetur dummodo tempore renunciationis bona fide credebatur 300. valuisse, & modica pars excessus, vel defectus non debet illi nocere. Cassad. & Gom. vbi supra, maxime si pro vno solum, aut altero anno resignatarius illud dicto pretio locauerit, bene tamen faciet resignans, si ex varietate & successu temporis videat minus valere quam tempore renunciationis valeat, remittat resignatario tantam partem suae pensionis, quanta deesset ad hoc, vt deberet putari ista acceptio residui centum scutorum.

DECISIO LV.

Ex consil. 22. alias 32.

Cum constitutio pensionis adiecta clausula, habita, vel non habita possessione iusta esse possit iuste etiam pensionarius pensionem a beneficiario, qui se obligat ad soluendam pensionem etiam non adepta possessione accipere potest, non obstante, quod beneficiarius, nec possessio-

ne beneficij, vel vllus fructus eius accipiat; eo quod euen-
tus quem quis præuidit, vel præuidere debuit, l. si pu-
rator, ff. ad l. Aquil. aut difficultas præstandi rem pro-
missam promittentem ad illam præstandam non excusat,
l. continuis, §. cum ita, de verb. oblig. vnde cum beneficia-
rius potuit, & præuidere debuit impedimentum non ad-
piscende possessionis, & tamen se oblig. aut ad soluendam
pensionem, etiam non adepta possessione, sibi solum im-
putare debet, cum damnus quod alicui sua culpa, & ne-
gligentia venit, sibi, & non alicui imputatur, c. damnus,
de reg. iur. in 6.

DECISIO LXI.

Ex consil. 16. in Nouis, deest in antiquis.

60 **Q**uamuis pensio beneficijs gratis remitti potest in-
scio Papa, non tamen eum, aut redimi, aut ad mino-
rem summam reduci, aut transferri sine Papæ auctoritate
valet, sicut nec sine eius auctoritate constituitur, c. extirpa-
da, de preb. Quia eadem concurrere debent in destructio-
ne, quæ in constitutione, c. 1. de reg. iur. ex Nau. in Man. c.
23. nu. 111.

DECISIO LXII.

61 **S**icut beneficium non est fructus, qui ex illo percipiun-
tur, sed ius illos percipiendi ita pensio nõ est certa por-
tio fructuum mensæ, vel beneficij, sed ius percipiendi il-
lam: Et sicut beneficium est ius spirituale, vel annexum spi-
rituali non quidem antecedenter, vt ius patronatus, sed
consequenter, ex S. Th. 2. 2. q. 100. ar. 4. ita etiam pensio li-
cet non sit quid spirituale, est tamen spirituali annexum
consequenter, vt ipsum beneficium, & proinde inuendibi-
le. Et sicut beneficium est spirituale, quia prærequirit rem
spiritualem, videlicet ordinem, ita etiam pensio ordinem,
seu clericatum prærequirit: vnde nemo eam laico conce-
dere potest, nisi solus Papa; sed neque Papa id potestate
ordinaria facere potest: Et de stylo Curie requiritur etiã,
vt nec illegitimus, nec irregularis sit, & per constitutionem
Pij V. Extrau. ex primo Lateranen. obligat ad horas sal-
tem B. Mariæ Virg. ex Nau. in Man. c. 25. nu. 122.

DECISIO LXIII.

Ex consil. 2. in Nouis, deest in antiquis.

62 **P**ensionarius, cui reseruatur pensio ad vtilitatem alicui-
us curialis, pensionem in si ium solata sibi certa quan-
titate transferre potest, quatuor concurrunt, videlicet
Papæ auctoritate, consensu Curialis, consensu beneficiarij
eam soluturi, & narratione quantitatis pecuniæ, quæ pre-
dicto Curiali datur, vt in id consentiat, quorum vno defi-
ciente, eam transferre non poterit.

DECISIO LXIV.

Ex consil. 55. alias 3. de vita, & honest. cler.

63 **C**lericus pensionarius propter pensionis tenuitatem se
sustentare non valet, si relicto habitu clericali ad mi-
litiam se transferat, pensionem non amittit, nec fructus re-
cepros restituere tenetur, dummodo horas B. Mariæ Vir-
ginis recitauerit: tenetur tamen clericaliter viuere, aliàs
peccat, nec absolui potest, nisi militiam secularem relin-
quere proponat, quæ omnino contraria est vitæ clericali:
potest tamen aliqua negotia, & officia secularia vitæ cleri-
cali non omnino contraria exercere propter pensionis te-
nuitatem, vt sic cum pensione honestè & decenter viuere
possit: sicut etiam habens beneficium ecclesiasticum cleri-
caliter viuere tenetur, fructus tamen beneficij non amit-
tit, si clericaliter non viuat, modo horas canonicas recita-
uerit, etiam si homicidium committat, & factus sit irregu-
laris. Inno. recep. in c. cum nostras, de concess. præbend.
[Hæc authoris sententia post Bullam Sixti V. quæ incipit
Cum Sacrosanctam, editam anno 1588 quinto Idus Ianua-
rij, falsa est, cum ibi Pontifex statuerit, vt qui clericus sit, &
beneficium, aut pensionem obtinet, habitum clericalem
deserat, alias beneficio, vel pensione ipso facto priuatus sit
ita vt non teneatur quis vltius ad fructuum beneficij,
aut pensionis solutionem, sed neque ob non solutionem
centuras, aut penas aliquas incurrit.]

DECISIO LX.

Ex consil. 56. alias 34. de præben.

60 **C**um ab inferiori Papæ pensio laico etiam non con-
iugato constitui nequeat, multo minus a Magno
Magistro militiæ Sancti Ioannis Hierosolymitani
alicui laico coniugato super Commendam collatam ali-
cui sui ordinis militi pensio constitui poterit; potest ta-
men Commendatarius causa paupertatis, pietatis, vel ne-
cessitatis, vel tota sua vita, vel ad aliquot annos gratis di-
cto pensionario aliquid soluere.

DECISIO LXI.

Ex consil. 57. & 58. alias 11. de reb. eccles. non alien.
deest in Nouis.

61 **P**ensio beneficijs licet gratis remitti, seu condonari
debeti eam possit. Card. in c. Agathosa, d. 63. ex Na-
uar. in Man. c. 23. nu. 111. in alium tamen transferri,
aut pretio causari, vel ad totam vitam pensionarij vendi,
aut ad longum tempus locari, scilicet vltra triennium, sine
consensu Papæ non potest. Extrau. de reb. Eccl. non alien.
Clement. tit. eod. sicut etiam pactio omnis sine beneplaci-
to eius in spiritualibus prohibetur, c. quam pio, l. q. 2. & c.
fin. de pactis.

DECISIO LXII.

Ex consil. 59. deest in Nouis.

62 **H**abens plura beneficia & redditus ecclesiasticos, quæ
sua persona, aut qualitas requirit ad honestam sus-
tentationem, superflua rennuciare tenetur, & solum iux-
ta suam dignitatem sumptus facere potest; superflua ve-
rò vanè expendens peccat, & restituere tenetur: Potest ta-
men beneficiarius diues fratrem suum egentem, & studium
sustentare ex redditibus sui beneficij, etiam si habeat
patrem diuitem, qui probabiliter id facere possit, eo quod
viuente patre bona illius non sunt filij, vnde si ius iure pot-
est dici pauper, & ope aliena indigens, neque tenetur pater il-
lum studentem in studio, vbi sibi inferuentem alere.

DECISIO LXIII.

Ex consil. 60. alias 2. & 4. de peculio cleric.

63 **B**eneficiarius de patrimonio suo, & sua industria que-
rens, & de alijs fructibus pensionum secularium, po-
test pro libito suo etiam principaliter largiri cognatis
suis ob consanguinitatem, & amicitiam, sicut quilibet
laicus potest de fructibus laicis prohibito largiri, etiam ex
transis: De reliquis autem ex sua pensione, aut beneficijs
ecclesiasticis egentibus donare potest, etiam cognatis, di-
modo id principaliter faciat ob amorem Dei, quamuis
minus principalem respectum ad cognationem, amicitiam
& alios fines seculares habeat.

DECISIO LXIV.

Ex consil. 61. alias 7. de success. ab intest.

64 **D**iviso fructuum beneficij inter prædecessorem, &
successorem, gl. in c. si propter, de rescr. in 6. sicut inter
usufructuarium, & proprietarium finito vsu fructu, l. si
usufructuarius, ff. quib. mod. usufruct. amit. vel inter fidei-
commissarium, & eum qui restituit fideicommissum ce-
dente die faciendæ restitutionis, l. Herennius, ff. de vsur.
fieri debet, ita vt prædecessor attento iure communi habe-
re debet omnes fructus collectos, vel debitos ante suam
mortem; reliquos verò omnes successor eius, non habita-
tione patris anni, qua vixit.

DECISIO LXV.

Ex consil. 62. alias 20. de celebr. Miss.

65 **C**anonici ecclesiæ Cathedralis per multos annos ab-
sens, nec horas canonicas recitans, fructum tamen
eius, qui in distributionibus quotidianis consistunt, conti-
nuo percipit, eos nec ecclesiæ, nec pauperibus, sed illis, qui
horis interfuerunt restituere tenetur, cap. 1. de cler. non re-
sid. in 6. cum non sufficiat date pauperibus, quod debetur
alteri, cap. ea re, de vsur. nisi quando ignoratur quis sit:
cap. cum tu, de vsur. & glo. ibi. distributiones verò quoti-
diane solum horis interuentibus debentur, adeo vt ob-
nitiens

ueniens tempore vacationis non reservatur successori, qualem regulariter Canonicus non habet, gl. in ca. sicut, de elect. sed inter superstites diuiditur. ex Nau. in Man. c. 25. n. 122. Fructus autem parochialis Ecclesiæ ob absentiam perdit, vel fabricæ illius Ecclesiæ parochialis, vel pauperibus loci, oppidi, vel pagi, ubi sita est restituendi sunt, ex Cōc. Tri. sess. 23. c. 1. de ref.

DECISIO LXVI.

Ex consil. 63. alijs 3. de cler. non resid.

66 Fructus quibus Canonicus priuandus est, eo quod ultra tres menses abfuerit seruitio Ecclesiæ, contra Cōcil. Triden. sess. 24. c. 12. de ref. decretum alicui operi pio, in quod arbitrabitur is, qui priuauit applicandi sunt. Quia quod a iure determinatum non est, iudicis arbitrio determinari debet, c. de causis, §. 1. ff. de off. deleg. Nec potest episcopus, aut Legatus penam a Concilio impositam remittere, aut super ea dispensare, gl. in c. dilectus 2. de præb. & c. cum dilectus. de elect. capit. fin. de fil. presbyt. immo sine causa iusta realiter delinquentem episcopus punire dissimulans, peccat, arg. capit. irrefragabili, de offic. ord. & gl. in c. ea, que, de off. Archiep. Non tamen tenetur Canonicus in conscientia fructus sic acceptos restituere, donec ab episcopo illis priuatus sit, cum nemo soluere tenetur penam, præsertim ipsi iure non impositam, sed per sententiam imponendam, donec a iudice condemnetur. glo. in c. fraternitas 11. q. 2.

DECISIO LXVII.

Ex consil. 64. alijs 12. de reb. eccl. non alien.

67 Episcopus beneficia ad sedem Apostolicam deuoluta, & eiusdem collationi reservata, alijs beneficijs tam iure antiquo, c. vnic. 10. q. 1. ca. sicut vnire, de excess. præl. Panor. ibid. quam nouo Concilij Trid. sess. 21. c. 5. de ref. perpetuo vnire potest; Per quam vnionem iure accessionis, & accessorij, ius quod beneficiarius habuit in alijs beneficijs obtentis, ad illa etiam vnita se extendit, arg. c. super eo, de præb. in 6.

DECISIO LXVIII.

Ex consil. 65. alijs 1. de vita & hon. cler.

68 Vm operarius dignus sit mercede sua. Luc. 10. & qui seruit altari, de altari viuere debet. 1. Cor. 9. & c. cum secundum, de præben. clericus beneficiarius habens bona patrimonialia, & ecclesia seruiens, de fructibus beneficij sui iuste se alere potest, non aliter, ac si patrimonium non haberet, & patrimonium suum cum fructibus illius cognatis suis, & alijs quibus volet, erogare potest. Innoc. in c. episcopus, de præben. Pan. & Fel. in cap. postulati, de refer. Manu. ca. 2. §. nu. 127. maxime cum Ecclesia clerico beneficium conferens, cum eo tacite conuenit videtur, vt sibi seruiat in his, que beneficium requirit, & reditus eius accipiat, c. nisi pridem, de renun. & proinde seruenti sibi ministerij pretium de iustitia soluere tenetur; adeo vt habere, vel non habere patrimonium, nihil prodest, aut nocet ad hoc, quod Ecclesia beneficiario debeat, vel non debeat operæ suæ pretium, & reditus pro illa opera per beneficij titulum assignatos.

DECISIO LXIX.

Ex consil. 66. alijs 3. de immun. eccl.

69 Beneficia cum iura sint spiritualia, ca. dilecto, de præb. vel certe illis annexa, non quidem antecedenter, vt est ius patronatus, sed dependentes, seu sequentes, ex Nau. in Man. c. 23. nu. 111. quod est maius, adeo vt ad illorum capacitatem requiritur, vt quiddam spirituale precedat, quo quis eorum capax efficitur, c. cum adeo de refer. S. Tho. 2. 2. q. 110. ar. 4. immo, & ipsa etiam prædia Ecclesiarum quatenus talia, sacra sunt, & qui ea diripit, vel absque solemnitate ecclesiastica usurpat, est sacrilegus, c. sunt, qui opes, & c. quisquis 17. q. 1. consequenter etiam fructus huiusmodi beneficiorum ecclesiasticorum, quatenus tales sunt, potestati, & dispositioni laicorum quorumcumque non sunt subiecti; Quamuis ea ratione, qua res vendibiles sunt, & emibiles, & translate a beneficiarijs in aliquem,

per aliquam dispositionem licitam, ab ecclesia probatam, eo quod per illam facta sunt quodammodo profana, & ergo, & principum potestati subiecta dici possunt.

DECISIO LXX.

Ex consil. 67. alijs 16. de præscrip.

70 Sicut pluribus ex causis excommunicatus, licet absolutus, non censetur absolutus a contractis ex alijs causis, cap. ex parte, de offic. ord. c. cum pro causa, de senten. excommu. ita & beneficiarius, qui tribus de causis fructus beneficij male percepit, videlicet, quia accepit illos post irregularitatem contractam, & quia vno anno horas non recitauit, & altero abfuit a beneficio, quod erat parochialis Ecclesiæ; si obtineat a Papa reualidationem tituli, quem nulliter acceperat existens irregularis cum condonatione fructuum, nulla facta mentione, de prædicta horarum omissione & absentia, ex sola præfata Papæ condonatione a restitutione fructuum illorum duorum annorum non liberatur: quia gratia illa condonationis subreptitia censetur ex taciturnitate aliarum duarum causarum, gratia autem subreptitia non est valida, ca. Super hieris, de rescrip. nec tam facile concessisset illam condonationem Papa si sciuisset, quod ex tribus causis perdidit fructus, ac concessit sciens, quod ex vna tantum, cap. postulati, de rescrip. Vnde condonatio illa restringitur solum ad causam perditionis ex defectu tituli in petitione expresso, & non ad alias causas non expressas, præsertim quia voluntas non fertur in incognitum, l. Rutilia pollea, ff. de contrah. emp. & debens aliquid ex pluribus causis, si liberetur a debito ob vniam statum illarum, non liberatur ab eodem quatenus debet ex alia, l. cum quaritur, ff. de except. rei iudic. Quia tamen fructus obuinentes tempore vacationis debentur successori, cap. cum vos, de offic. ordin. c. præsentis, de elect. in 6. & fructus præfati obuenerint tempore vacationis, ex eo quod collatio prius ei facta ob irregularitatem non valuit, ipsemet beneficiarius tanquam primus successor eius, qui habuit postremum titulum canonicum, illos tanquam nouus successor ratione reualidationis sui tituli, retinere potest.

DECISIO LXXI.

Ex consil. 2. in Nouis, deest in antiquis.

71 Vm plura requirantur ad hoc, vt quis beneficium, quam clericatum accipiat, idoneus reputatus ad clericatum assumendum, non ideo idoneus ad beneficia obtinenda reputari censetur.

DECISIO LXXII.

Ex consil. 4. in Nouis, deest in antiquis.

72 Vacante parochiali Ecclesia, quatenus multum deceat, vt episcopus edictum publicum proponat, ad id tamen virtute Concilij Trid. sess. 24. cap. 18. de refer. non cogitur, nisi in ijs locis, in quibus id postea per Synodum provinciale statuitur. Plures autem nominare tenetur, nec impedire potest, ne alius, vel plures intra decem dies examinandi veniant, quos per se vel Vicarium suum, & alios examinatores examinare debet.

DECISIO LXXIII.

Ex consil. 12. in Nouis, deest in antiquis.

73 Parochiales plures sine dispensatione Papæ obtinens, & ad illas, & ad alia beneficia quæcumque obtinenda inhabilis fit. Extran. Execrabilis, §. portio, de præben. & vltimo loco adeptæ collationi Papæ referuantur, ita vt si ordinarius illas conferret, collatio nulla, & inualida esset.

DECISIO LXXIV.

Ex consil. 21. in Nouis, deest in antiquis.

74 Canonicatus, & dignitas cum iure communi incompatibiles non sint, in eadem ecclesia ab vno, eodemque obtineri absque dispensatione possunt. Arg. cap. cum olim, de sent. & re iudic.

DECISIO LXXV.

Ex consil. 33. in Nouis. deest in antiquis.

Capellania perpetua iuris patronatus, si (vt licet) per ordinarium ad Manualem reducat, beneficium esse desinit, & simplex beneficium efficitur, ad quod patronus sine alia Episcopi approbatione quemcunque deputare potest, & deputatum remouere; quod si postea impetretur vt beneficium, non tenet institutio, nisi iterum de Manuali per Episcopum in beneficium ecclesiasticum instituat.

DECISIO LXXVI.

Ex consil. 29. in Nouis. deest in antiquis.

Distribuciones quotidianas, quas canonicus hæreticus occultus accipit, si postea abfoluatur cum retentione canonicatus, canonicis illis restituere tenetur, quibus accreuerunt si ipse non interfuerit.

DECISIO LXXVII.

Ex consil. 33. in Nouis. deest in antiquis.

Cum omnis expressio falsi, quæ principem ad gratiam facilius concedendam mouere possit, eam subreptitiam reddat, cap. Super lucris, de rescr. consequenter impetrans beneficium exprimendo se teneri ad soluendam pensionem, quam iam licite redemit, non solum peccat, sed etiam gratiam perdit.

TITVLVS IV.

De Clerico ægrotante, vel debilitato.

S Y M M A R I V M.

- 1 Coadiutor datus alicui ex fructibus beneficij ab eo administrandi sustentare debet.
- 2 Coadiutor datus alicui, quænam facere potest.
- 3 Beneficium ob superuenientem amentiam quis priuandus non est.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 2.

Coadiutores, qui iure communi dantur Prælati beneficiarij, vt adiuuent eos in his, quæ ipsi facere tenentur, & non possunt, c. de rectoribus, & c. si de clericis ægrot. Inn. in c. nisi cum pridem, de renun. sustentationem habere debent ex fructibus, & redditibus beneficiorum, ad quæ administranda designantur, d. c. de rectorib. & c. 1. de cler. ægrot. in 6. Quæ sustentatio eis conceditur pro obligatione faciendi ea, quæ beneficiario agenda incumbunt, cum beneficium datur propter officium, c. si. de rescr. in 6. & c. 1. de clericis ægrot. in 6. Coadiutores vero extraordinarij, & qui conceduntur cum futura successione, ea solum facere possunt, & lucrantur, quæ illis ex Papæ concessionem permittuntur.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 3.

Coadiutor Episcopo datus Archiepiscopo propter necessitatem cum futura successione, & facultate exercendi spiritualia, & temporalia, quæ iure, vel consuetudine ad coadiutoris officium pertinent, absente Archiepiscopo, vel annuente, potest exercere, & benedictionem dare potest, pallio tamè vt non potest, donec sit Archiepiscopus, vel moriatur, aut cedat Archiepiscopus. arg. c. Nisi. & c. ex tuarum, de auct. & vsu pallij, nec beneficia conferre, vel alia exercere valet, quæ is, cuius est coadiutor per se vult, & potest exercere; cum ad Coadiutoris officium de iure non pertineat ea, quæ principalis rectè potest, & vult agere per se, nec coadiutoris consilio, aut auxilio vt vult. Arg. c. Pontifices, & c. petisti 7. q. 1.

DECISIO III.

Ex consil. 1. in Nouis. deest in antiquis.

Beneficium iuste possidens, si postea in amentiam incidat, eo priuandus non est, sed et a superiore coadiu-

tor dari debet, manente iure beneficij in illo, etiâsi amens sit. Arg. c. tua. de clericis ægrot.

TITVLVS V.

De concessione præbendæ, & Ecclesiæ non vacantis.

Hic titulus deest in Nouis.

S Y M M A R I V M.

- 1 Beneficia sine diminutione conferri debent.
- 2 Simonia mentalis nullam penam infligit, nec restituere obligat.
- 3 Episcopus licet perdat beneficia habita, ad alia tamen habenda non fit inhabilis.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 1. vt eccl. benef. sine diminutione conferantur.

Ordinarius in beneficij collatione collatarium iuramento adigere nequit, quod non renunciat beneficium cum pensione in alicuius fauorem, aut quod non permutabit illud, sed tantum purè, & liberè, & simpliciter renunciat in manibus Papæ, vel ordinarij, si illud renunciare, vel permutare valuerit; eo quod beneficia sine diminutione conferenda sunt, c. 1. vt eccl. benef. collatum autè beneficium cum huiusmodi onere, & pacto, nõ solum beneficij pretium minuit, ca. cum Ioannes, de fide instr. sed etiam simonia sapit, eo quod in collatione inuenit conditio, modus, vel pactum quod iure non inest acti conferendi, vel recipiendi beneficium, c. significasti, de elec. & gl. & Fel. in c. ad audientiam, de rescr.

DECISIO II.

Ex consil. 2. deest in Nouis.

Quamuis sola voluntate dandi, aut accipiendi spirituale pro temporali, simonia committi potest, cum Simonia sit voluptas eruendi, aut vendendi spirituale pro temporali, gl. in summa 1. q. 1. & Nau. in Man. c. 23. n. 100. ad eo vt laicus nullâ habens potestatem conferre vellet aliquod spirituale pro temporali, simoniâ committeret, non minus, quam qui furari vellet, furtum committeret, licet non furaretur. c. Sic cui, de penit. d. 1. Per huiusmodi tamè simoniâ mentalem nulla pena, aut censura incurritur, c. fin. de simon. nec aliqua restitutionis obligatio inde inducitur.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 15. de elect.

Episcopus, licet per consecrationem beneficia habita perdat, ad alia tamen futura habenda non fit inhabilis. Arg. c. licet canon. & c. commissis, de elect. in 6. præsertim Episcopus titularis; sed neque Cardinalis ad beneficia saltem simplicia obtinenda inhabilis est. ex Pan. in c. ecclesia vestra, nu. 2. de elect.

TITVLVS IX.

De his, quæ fiunt a maiore parte Capituli.

S Y M M A R I V M.

- 1 Administratio honorum Monasterij tota Abbati incumbit.
- 2 Professionis receptio, an ab Episcopo sine Capitulo fieri possit.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in vtrisque.

Ablas licet sine conuentus, aut prioris consensu bona Monasterij alienare non possit, cap. Sine exceptione, 12. q. 2. pensionem tamen constitutioni assentire sine eorū consen-

consensu valet; cum de iure communi nullam ipsi admittationem habeant, sed tota potestas administrandi spiritalia, & temporalia penes Abbatem sit, c. Nullam 18. q. 2. & c. edoceri. de rescript. dummodo non sint diuisa bona inter Abbatem, & conuentum.

DECISIO III.

Ex cons. 2. alias 36. de regular.

PROfessionis receptio facienda in manibus Capituli Ecclesie cathedralis Regularis, & ipsiusmet Episcopi, in manibus Capituli facta, Episcopo nolente illam recipere non valet; cum iura, c. porrectum, c. ad Apostolicam, & c. Ioannes, & c. sane, de Regula, tractantia de persona, quae potest recipere possessionem communiter de Abbate, nunquam autem de conuentu loquantur; unde licet superior renuens facere quod debet, ad id per superiorem cogi poteris, ab inferiori tamen illud fieri non potest, nisi in casibus iure expressis, ca. Nullus, de iur. patr. Pan. & Fel. ibi, ca. pastoralis, de off. ord. Et consequenter licet Episcopus compelli potest ad suscipiendam professionem Nouitij, tam ad ipsam, quam ad Capitulum pertinentem, non potest tamen a Capitulo, quod non est superior eius, id fieri, quod ipse facere tenebatur.

TITVLVS VII.

De his, quae fiunt a maiore parte, Capituli.

S Y M M A R I U M.

1 Concilium Generale Papa refragante nihil statuere potest.

DECISIO I.

Ex cons. unico in vtrisque.

QVamuis Papa refragante, Concilium Generale nihil statuere potest. Arg. ca. significasti, de elect. sed aliorum omnium, qui in Concilio sunt sententiae Papae sententia praesertim, eo quod Concilio Papa ut persona praesit, in qua tota potestas ecclesiae residet, ita quod solus possit statuere, quicquid cum Concilio possit, cuncta per modum, & c. per principalem 5. q. 3. Prouinciale tamen Concilium contradicente Archiepiscopo, aliquid decernere valet, eo quod Archiepiscopus Concilio Prouinciali praesidens, non a se illam potestatem solus habet, sed vna cum suffraganeis collegialiter: quae autem ab aliquibus collegialiter aguntur, ex maioris partis sententia terminantur Gl. & DD. in c. cum omnes, de cost. Qua de causa collatio pertinens ad Episcopum, & Capitulum ab Episcopo cum aliquo canonicis sui Capituli facta non valet, si maior pars ei contradicat; Sicut etiam in receptione Monachorum spectante Collegialiter ad Abbatem & Capitulum, ita quod Abbas non nisi vnam vocem, seu suffragium habet, maior pars eorum minori praesertim, et si in ea Abbas fuerit. Arg. c. 2. Ne sed. vac. in 6. & c. si. de Regul. in 6.

TITVLVS VIII.

De rebus Ecclesiae alien. vel non.

S Y M M A R I U M.

- 1 Instrumenta antiqua causa inuenta, si alicuius res tangant, tutius est reuelare, quam occultare.
- 2 Episcopus de fructibus fabricae vnius Ecclesiae superfluis, fabricae alterius Ecclesiae pauperis assignare nequit.
- 3 Alienans res Ecclesiae sua sine iusta causa, & solemnitate peccat, & penas incurrit.
- 4 Excommunicatus quando sit locans bona Ecclesiae ad longum tempus.
- 5 Abbas quas arborum sine conuentu, aut panis alienare potest.

- 6 Episcopus beneficii perpetua, manum alia reddere, & extinguere potest.
- 7 Diuisio honorum Monasterij per Abbatem, & Conuentum facta valet.
- 8 Abbas exemptus, an res ecclesiae alienare possit.
- 9 Contractum faciens circa res ecclesiae, referens a voluntate Papae, an censuras incurrat.
- 10 Vnum beneficium alteri, statum suum non mutat.
- 11 Emphyteuticus pro adijs ecclesiasticis dirutis, cui solui debet census soluitur.
- 12 Locans res ecclesiae, quando incurrit excommunicationem.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 16.

INstrumenta antiqua causa inueniens si alicuius res, maxime vero Ecclesiae vtilitate tangant, quo minus bonis, & redditibus alienentur, tutius est reuelare, quam occultare, cum inueniens rem, aut sciens illam ad alium pertinere, restitutus, & reuelare obligatur, c. Si quid inuenisti. 14. q. 6. & c. qui cum fure, de furt. & restitutus in integrum ignorantem, praesertim Ecclesiae contra praescriptionem datur, c. vigilanti, de praescrip. Fel. ibi.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 15.

EPiscopus, licet ex causa ecclesiae duas vnire, aut vnam in duas diuidere, c. vno, 10. q. 3. & c. figur vnire, de excess. prelat. & c. iam auctoritatem impartiri permittendi vnam ecclesiam cum altera, duobus habentibus, illas, c. Questum, de tertum permitt. & c. si. de. in. 6. & pensionem super beneficio vnius ad alium clericum pauperem sustentandum imponere, c. Nisi, c. extirpanda de praeb. & Canonicos ad contribuendum reparationi ecclesiae suae cogere, & etiam canonicorum suorum prebendas pauperes & redditibus beneficiorum episcopatus sui augere possit, c. exposuisti, de praeb. & ibi Panor. De superfluis tamen fabricae vnius ecclesiae, aliquid fabricae alterius ecclesiae pauperis carentis fabricae sufficienti ad parietes eius reficiendis, & ad ornamenta emenda, sine auctoritate, & licentia Papae assignare nequit; cum hoc nullo iure concessum esse constat, praesertim cum semel donata, data, & relicta fidelibus in suarum ecclesiarum vtilitatem, & vnum vsum pium, ad alium etiam pium, tam iure antiquo, c. 12. q. 1. Clem. quia contingit, de relig. dom. & glo. ibi. quam nono Concilij Tridentini sess. 7. c. vlt. de ref. & sess. 22. c. 8. de rebus consecratione, applicari non possint sine auctoritate Papae, qui non facile eam euilbet Episcopo impartiri solet, etiam in casu licito, faciendam, cum etiam alienationem rerum ecclesiae suae, in casu huiusmodi, Episcopo non concedit, nisi se prius consulto Pius II. Extrau. 1. de reb. eccl. non alien.

DECISIO III.

Ex cons. 3. & 5. alias 18. & 4.

RES ecclesiae suae sine iusta causa, & debita solemnitate alienantes, quam alienatas recipientes peccant, & penas iuris, c. Si quis presbyterorum, de reb. eccl. non alien. & extra. 1. tit. eo. & cap. sine except. 12. q. 2. excommunicationem sentiet, & privationem beneficiorum, quae habent in ecclesijs, quorum bona alienauerunt, si inferiores Episcopis, vel Abbatibus fuerint, ipso facto incurunt; adeo ut pena, quas ipso iure incurrerunt, nec debent, nec possunt iudicem minui propter integrationem, & restitutionem bonorum, ob quam alienationem penas praefatas incurrerunt, cum aliud sit restitutio damni, & aliud pena, quae malefacienti a iure, vel ab homine imponi solent, licet canon, & ca. commissa, de elect. in 6. fecus autem si res ecclesiae iusta de causa, & seruata forma debita alienauerunt, tunc enim neque peccatum aliquod committunt, nec vllam censuram incurunt, capit. Sine cessione 22. quaest. 2.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in utrisque.

Cum contractus depositi sit contractus gratuitus, sicut & contractus commodati; ex Gl. in c. 1. de commodat. & in cap. 1. de deposito, ita ut si aliquid acciperetur, fieret contractus locationis, & conductionis; & depositum factum de re aliqua, quæ consistit in numero, pondere, & mensura, cum facultate ut ea depositarius uti possit, sit mutuum, simul ac ipse ceperit eo uti; l. Quintus, ff. de deposit. & l. certi conditio. §. si. ff. de rebus credi. adeo ut mutuum, & depositum pecuniæ cum facultate ea utendi paria sunt, eodem iure censenda; consequenter sicut acceptio alicuius rei pecuniariæ ob mutuum iniusta est, & accipientem ad restituendum acceptum obligat, c. si feneratoris, 14. q. 3. & c. cōsultisti, de vsur. cum sit contra legem diuinam, dicentem Mutuum date nihil inde sperantes; Luc. 10. ita etiam omnis depositio pecuniæ cum facultate ut ea depositarius uti possit, & eo pacto, ut aliquid deponenti solvatur, cum verè mutuum sit, iniusta, & vsuraria est, & ad restitutionem acceptorum obligat, ex Nau. in Man. c. 17. num. 280. 281. & 283. nec in ea vlla ratione Papa dispensare potest ut licita sit, eo quod vsura omnis iure naturali, & diuino prohibetur, c. quia in omnibus de vsur. & S. Th. 2. 2. q. 78. art. 1. nec dispensare valet: Papa; ut quis licite vsuram exercent, c. super eo, de vsu.

DECISIO II.

Ex cons. 2. deest in Nonis.

Quia aliquid ab exactore, vel Thesaurario constituto ut reditus exigat, cum facultate utendi pecunia recepta, quousque veniat dies præfixus ad eam reddendam, accipit, vsuram committit, & acceptum restituere tenetur; eo quod depositum gratuitum factum cum facultate utendi pecunia, sit mutuum, l. rogasti ff. de reb. cred. ratione cuius nihil iuste exigere potest, sed vsura esset, quæ non est licita. c. cōsultuit, de vsur.

DECISIO III.

Ex cons. 3. deest in Nonis.

Princeps, aut ciuitas constituens aliquem depositarium alicuius gabellæ, cum depositario iuste conuenire non potest, ut præter pecuniam, quam colligit ex gabella, certam ei quantitatem soluat pro facultate, quam facit, utendi ea tempore, quo est apud eum ex Nau. in Man. c. 17. num. 283. eo quod deponere pecuniam, vel aliquid aliud in numero pondere, vel mensura consistens cum facultate utendi eo est mutuum, l. certi conditio, §. si. ff. de reb. cred. aliquid autem ob mutuum vsura rem mutuo datam accipiens, vsuram committit, & ad restituendum acceptum obligatur. Multoque minus iuste poterit talis depositarius officium illud Depositarij transferre in aliquem cum pacto, ut soluta quantitate, quæ debetur Principi, vel ciuitati, soluat ei dimidium eius, quod ex vsu prædictæ pecuniæ gabellarum accepta fuerit lucratus.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. in utrisque.

Cum depositum pecuniæ numeratæ cum facultate utendi eam subeat naturam contractus mutui, l. certi conditio, §. si. ff. de reb. cred. & per contractum mutui dominium mutuo data, & onus custodiendi, in mutuatarium tanquam dominum trāsit: l. 2. §. appellata ff. de reb. cred. & l. 2. C. de commodat. consequenter deponens aliquid depositario pro custodia soluere non tenetur: quando autem depositarius depositam pecuniam accipit sine facultate ea utendi, & cum obligatione eandem restitui, pro custodia mercedem meretur, quia non transit dominium in illum; nec aliquid deponenti reddere tenetur vsura depositum: l. si faculum, ff. de deposit. neque deponens ab eo aliquid vsura fortiter exigere iuste potest.

DECISIO V.

Ex cons. 5. in utrisque.

Quamuis summam aliquam pecuniæ numeratæ apud aliquam ecclesiam ea lege deponere liceat, ut administratores bonorum eius, aliquot exinde reditus annuos emant, quorum quinta, aut aliqua alia certa & statuta pars vtilitati illius ecclesiæ pro decima, & onere administrationis cedat, & alia quatuor partes deponenti, & successoribus eius debeantur: c. 1. de deposito, eo quod regulariter omnis contractus aliqui illegitimus, cum Ecclesia fieri potest, si est ei vtilis: Arg. c. sine exceptione, & c. si qua 12. q. 2. melius tamen, aptius, & securius fieret, si pecuniæ illæ ecclesiæ donarentur, sub modo, & onere reddendi donanti, & successoribus suis certam aliquam partem reditus rei ex illis pecunijs emptæ.

TITVLVS X.

De Emptione, & venditione.

SUMMARIVM.

- 1 Censuræ constitutio qualiter olim, & modo fieri possit.
- 2 Hospitibus, quam indigenis, carius vendere illicitum.
- 3 Vendens vsura taxam peccat, & ad restitutionem tenetur.
- 4 Papa, & qui alij, ex causa iniusta, relicta laicorum ad pios vsus in alios vsus pios mutare possunt.
- 5 Actus, ad cuius valorem dispensatio requiritur, donec illa imperetur, est nullus.
- 6 Vendens scienter male emptori id scienti, quamuis peccet, non tamen de cessione, aut ad interesse tenetur.
- 7 Emptio, & venditio sunt iniusta, cum pretium maius notabiliter iusto datur, vel accipitur.
- 8 Mercator, qui multis in vendendo nocuit, quid faciet.
- 9 Mutuus frumentum ut melius recipiat, peccat, & restituere tenetur.
- 10 Societas, ut sors conferenti salua maneat, est illicita.
- 11 Censuræ ante Pium V. partim pecunia, partim alijs bonis emebantur.
- 12 Vendere carius ob dilationem quando liceat.
- 13 Cambium per minutum cuiuslibet, cum licitum sit, licite mutuari potest pecunia minuta cum intentione recipiendi argentem.
- 14 Censuræ impositio in pecunia numerata, ut fieri debet.
- 15 Censuræ redimibilis positus super re immobili, quando vsurarius censendus.
- 16 Venditio cum pacto, ut pro parte pretij non soluti census annus solvatur, vsuraria est.
- 17 Mercator peccat vendendo vsura rigorosum pretium, cum obligatione restituendi.
- 18 Locator venditori rem emptam cum pacto de retrouendendo tanti locare potest, quanti cuiuslibet tertio locaretur.
- 19 Vsura non est, si dem tibi irrevocabiliter aliquid, ut certum quid annuum mihi des.
- 20 Censuræ annuus an olim super persona constitui poterat.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 13.

Licet constitutio census olim fieri poterat, si pretium constitutum esset in pecunia numerata, etiam si eius solutio facta fuisset in alia pecunia, vel re alia, quæ non esset pecunia numerata, & etiam constituta fuisset ob pecuniæ lōge antea a venditore debitæ; ex Ext. Mart. v. & Calixti 3. Post

DECISIO VI.

Post constitutionem tamen Pij V. Extran. Cum onus, requiritur, ut solutio totius pretij census constituendi solvatur in pecunia numerata ipso tempore quo constituitur: Censum tamen olim contracti iniuriam non erat, cum ad iustitiam census satis sit, quod constitutio census verificetur ex natura contractus emptiois; de cuius substantia & essentia solum est, quod pretium in pecunia numerata constituitur, & item pretium. Instit. de emp. non tamen quod in ea solvatur, & in tempore, & articulo constitutionis, & item pretium, quod est de forma accidentalis, & voluntaria: unde non obstante nova hac Pij V. constitutione, emptio census constitutio pretio in pecunia numerata, & soluto etiam in alijs rebus æstimatis illa quantitate, est iustitia; immo fortassis iustior eo respectu, quo venditor maiore tempore fruitur pretio sine vilo censu, & interese, quam eiusdem quantitatis solutio tempore constitutionis, quæ necitur, an, & quomodo fructus sit.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 9. de censib.

Cum hospitalitas res adeo laudabilis sit, ut eam non exhibentes a Deo arguantur, Matth. 25. & hospitibus, & alienigenis, quam indigenis carius aliquid vendere vetitum sit. c. 1. de emp. & ven. consuetud. vendendi ius hospitandi cum privilegio vendendi carius vno denario flegitami vini, hosp. r. bus, & peregrinis, quam indigenis iniqua, & illicita est, & rami vendentes, quam consentientes cooperando, & participando de lucro moraliter peccant. c. 1. de offi. deleg. ex Nau. in Man. c. 17. nu. 195.

DECISIO III.

Ex conf. 3. in vtrisque.

Habens potestatem imponendi iustum pretium & taxam carnibus, & alijs rebus, leges iustas super pretio, & modo vendendi ea ferens, & inferiores ad leges observantiam sub peccato mortali obligat intendens, ut subditos ligat, ex Nau. in Man. c. 14. nu. 48. ut res carius usque pretio, & ultra taxam vendens, non solum peccat mortalis reus efficiatur, sed etiam ad restituendum damnum eis, quos laedit, obligatur: adeo ut licet paritas rei acceptas, vel damni dati excuset a culpa mortali, quando accipitur, vel fit sine intentione accipiendi quantitatem notabilem non tamen excusat, quando fit cum intentione laedendi multum multisque cibis. ex Nau. in Man. c. 17. num. 239.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. alias 8.

Papa, sicut ex causa iusta relicta testatorum laicorum ad pios usus, in alios usus pios, mutare potest: Cl. quia contingit de elig. domib. Ita Imperator, Rex, & alij qui Regula a habent, & in temporalibus superiorem non agno. cuncta de causa relicta testatorum laicorum ad usus profanos, in alios usus profanos, & a fortiori in alios usus pios mutare possunt. l. 1. & l. legatam, ff. de adm. minist. r. r. ad civit. pert. & c. quæ in ecclesiarum, de const.

DECISIO V.

Ex conf. 5. alias 9.

Cum actus, ad cuius valorem necessaria est dispensatio, antequam illa impetratur, non valet: Matrimonium cõr. actum inter cognatos a iquo gradu prohibito intra se attinentes, ante dispensationem est nullum, etiam si alter coniugum promittat alieri imperatorum eam: c. 1. de consang. & affin. Et resignans beneficium, referuata sibi aliqua parte fructuum, vel pensionem, salvo beneplacito Papæ, si antequam obtineatur beneplacitum eius, capiat illam partem fructuum, vel pensionem, Simoniacus realis censetur. ex Nau. in Man. cap. 23. num. 107. Et alienatio rei alienari prohibita, non impetrata prius alienandi dispensatione & licentia, adeo inualida est, ut non satis sit ratificatio ex intervallo facta, nisi cum modis a concedente licentiam expressis, cap. 1. de rebus eccl. non alien. in 6.

Vendens scienter male, emptori se entem rem vel alienam esse, vel venditorem. Nam iuste vendere non posse, mortaliter peccat, non tamen de civitate, aut interese tenetur; l. si fundum & l. emptor. C. de civit. & l. si fundo, ff. eod. secus autem si rem talem scienter emptori bonæ fidei, & ignorantem vendat; tunc enim ultra peccatum, etiam de eorum est. & ad interese obligatur, peritque emptor talis bonæ fidei iuste & licite ex empto aduersus venditorem agere l. & libere; hominis, ff. de contrah. emp.

DECISIO VII.

Ex conf. 6. in vtrisque.

Vendens aliquid pretio per arbitros æstimando, cum conventionem addita ut emptor ultra iustum pretium conferretur, aliquid maius notabiliter singulis annis etiam anticipata solutione in principio anni venditori solvat, peccat; cum omnis emptio, & venditio, in qua pretium maius iusto datur, vel accipitur, iniusta sit, præsertim si anticipate solvatur. c. 1. & 2. de emp. & l. 1. ff. de emptio. S. Th. 2. 2. q. 77. art. 1. & Nau. in Man. c. 12. nu. 77.

DECISIO VIII.

Ex conf. 7. alias 15.

Varia mercimonia longo tempore exercens, quæ vix, & difficile sine peccato exerceri solent; & subinde dubitans, an aliquod illicite acquirit, & quibus ratione iustitiam reputat debet, quæ modus, & in qua quantitate verisimiliter proximo nocent, & si minime quantum aliquibus certis personis nocent; eisdem restituere in conscientia tenetur: Ag cap. ea de iure iur. sin. vero ad memoriam revocare non potest, quibus in partibus, & quantum nocent, debet bona fide reputare quantum plus, vel minus eo modo nocuisse potuit, & illud partibus restituere, vel in alia opera pia impendere. c. cum tu de vlt.

DECISIO IX.

Mutuans frumentum cum pacto tacito, vel expresse, quod mutuarius reddat melius frumentum quam accepit, peccat, & illud plus, quod accepit, restituere tenetur. Arg. c. 1. & 2. 14. q. 3. Si vero non fiat conventio, & consuetudo obligat ad reddendum melius, sed contingit, quod cum tenetur reddere idem in specie, reddat melius frumentum, eo quod est sanius, vel nouus, & ad conserva. dum apud nec peccat accipiendo, nec restituere tenetur, etiam si minus principaliter motus fuerit ad mutuandum aliqua, quod recipitur melius; ea tamen mente, quod contentus foret restitutione frumenti æque boni, & petere amplius, nec conquirere ut: cum spes illa minus principalis non faciat mutuum viuarium. Glo. recep. in c. consultat. de vlt.

DECISIO X.

Societatem contrahentes super mercimonijs cum pacto inter socios de stando lucro, & damno, ita ut caput de non manente saluum conferenti pecuniam, sed si perderetur, illi, & non alijs socijs petat, hic tacite si vero ita contracta sit, ut capitale, seu fors principalis salua reddatur conferenti, iniusta, & illicita erit ex Nau. in Man. cap. 17. num. 251.

DECISIO XI.

Census ante constitutionem Pij V. impositi, non ex eo illiciti erant, quod pars pretij in pecunia numerata soluta fuisset, & pars in alijs rebus, & bonis: si bilibus ab ipsis patribus æstimatis, dummodo alia necessaria servata essent: Immo etiam ante illam pretium census non solum in alijs rebus quam in pecunia numerata solvi poterat, sed etiam remittendo debitum a venditore solvendum emptori: sicut etiam ante præfatam Pij V. constitutionem iure poena restituenda fortis in casu contractæ mortis solvendi censum apponi, & peti poterat, & etiam peti potest restitutum prædictæ fortis post contractam mortem iniuste & impense, & damna ob illam litem conequuta. E 2 debent.

debetur à tali moroso, eò modo quo in alijs litibus ab iniuste litigante debentur, cap. finem litibus, de dolo & contu. & toto tit. de calum. & de pena tenere litig. Sed præterea post dictam cõstitutionem pretium Censu redimibilis omninò incertum est adeo, vt secundum varias terras, varium etiam est census redimibilis pretium, quãuis pro censu irredimibili videtur dari debere ad ratione viginti pro vno, g. recep. in athen. perpetuè C. de factofan. ecclesi.

DECISIO XII.

Vendere rem carius, quam valet tempore venditionis propter dilationem ad soluendum datam, duobus concurrentibus licet; Alterum est, si venditor volebat seruare rem vendendam vsque ad tempus solutionis faciendæ; Alterum, si esset dubium, an tempore solutionis res illa plus, aut minus valeret, quam pretium constitutum, cap. in ciuitate & c. si. de vsur. & ex Nau. in Man. c. 17. num. 206. & 210. Quorum aliquo deficiente, vsuram vsura iustum pretium ob datam dilationem vendens, committit.

DECISIO XIII.

Ex cons. 8. alias 1.

Mens cum lero duorum, vel trium pro quolibet cennario monetam æream minutam, eamque amicis egentibus ad quotidiana comparanda mutans sine aliquo pacto, cum intentione tamen recipiendi monetam argenteam, non mutaturus nisi pro ærea argenteam recipere speraret, non peccat, quod in effectu exercet cabbium, quod vocatur per minutum, quod non solum Capporibus, sed etiam quibuslibet priuatis licet, ex Nau. in Man. c. 17. num. 288. Neque inde mutarius damnus aliquod patitur, cum ei tantum profuit impendisse æream minutam monetam, quam recepit, sicut si argenteam, quã dedit, impendisset.

[Alia huius consilij legenda sunt lib. 7. tit. 12. consil. 12. & 28. de vsuris ideo hic breuitatis causa præmittimus, vt ibi suo loco aptius reponi, & legi possint.]

DECISIO XIV.

Ex cons. 6. alias 16.

Census impositio etiam in pecunia numerata facta, cõ illis conditionibus videlicet, vt re censuaria perempta solui debeat, vel ne illa alienari, aut vendi possit, vel ea alienata cõsarius censum soluere teneatur, & non soluendo poenam aliquam soluat, vsuraria est. c. si generaueris, 14. q. 3. vbi Nau. a nu. 69. & nor. 22. & consil. Pij V. de censibus contraria. extr. cõnus, edita. 1568. cõstit. 80.

DECISIO XV.

Ex cons. 10. alias 17.

Census redimibilis super re immobili suis finibus designata constitutus cum pacto, quod si inuenta fuerit incapax talis census, censetur impositus generaliter super omnibus bonis constituentis ad electionem emptoris, & iure communi, cap. in ciuitate, de vsur. & ca. ad nostram, de empt. & extante præsertim extrauagante Pij V. vsurarius censendus est.

DECISIO XVI.

Ex cons. 11. alias 13.

Venditio domus alteri cum pacto, vt soluta parte pretij reliquam partem emptor retineat, & venditori pro parte pretij non soluti, scilicet annuum soluat, donec reliquum pretij soluat, vsuraria est, eo quod venditor accipit aliquid vsurae principalem abemptore quia dat ei dilationem constituendi censum annuum pro parte pretij non soluti: cum tamen aliquid pro dilatione solutionis, vel termini debet accipere vsurarium esse conseret, & lege communi verum, c. confucit, de vsu.

DECISIO XVII.

Ex cons. 5. in Nouis, deest in antiquis.

Mercator aliquid vsura pretium rigorosum vendens non solum peccat sed etiam emptori tantum restituere tenetur, quantum iusto pretio addiderit, cõ emptorem in hoc notabiliter læserit, ex Nau. in Man. c. 23. n. 77. nec excusatur ex eo quod illud det [Senfariam] exercenti, Senfarius autem seu proxenera, qui ipsi fidentem ad mercatorem deducit, quem scit, vel scire debet excessurum pretium iustum cum concausa sit damni, quod datur emptori, in subsidium ad restituendum in solidum obligatur. Illud autem quod gratis vsura taxam a mercatore, timente, ne diuerat emptorem ad alios mercatores accipit, restituere non tenetur.

DECISIO XVIII.

Ex cons. 7. in Nouis, deest in antiquis.

Mens fundum cum onere retrouendendi & locandi cõ venditori, & propter hæc onera ei imposita emit illum pretio multo minore, quam si absque illis oneribus emisset, eo quod onera illa sunt quasi pars pretij, iuste fundum illum venditori illi tam grandi pensione, & affectu locare potest, quam grandi locare poterat, si absolute sine oneribus iusto pretio emisset, Argum. l. fundi partem, ff. de contrahen. emptio.

DECISIO XIX.

Ex cons. 20. in Nouis, deest in antiquis.

Cum contractus vsurarius esse non possit, vbi nullum est mutuum expressum, aut tacitum, ex Nau. in Man. cap. 17. nu. 206. vsura non erit dare alicui reuoocabiliter scuta ducenta cum conditione, vt certum quid annuum durante vita donantis detur, & post obitum, recipiens Dominus absolute, & sine aliquo onere maneat.

DECISIO XX.

Ex cons. 21. in Nouis, deest in antiquis.

Census annuus a re extra agant in Pij V. est secundum aliquos, s. Henr. tract. de cõtract. q. 74. & 75. & Sor. l. 6. de iust. q. 5. art. 1. etiam super persona ipsius met vendentis constitui poterat, & etiam super omnibus bonis immobilibus mobilibus, iuribus, & actionibus presentibus, & futuris alicuius, prout Nicolaus V. ad petitionem Regis Aragoniæ, & vtriusque S. C. l. A. phosi declarauit, Quos census sic constitutos, extrauag. Manij V. & Calix. quæ habentur sub tit. de empt. & vend. inter communes, non reprobaueunt, etã si illos magis approbatur, qui super rebus immobilibus constitui iurauerat. Nunc tamen post extrauagantem præfatam Pij V. vt super rebus solis immobilibus, huiusmodi census annuus constitui potest.

TITVLVS XI.

De locato, & conducto.

SUMMARIVM.

- 1 Salarium iustum quõdam censeri debet.
- 2 Lex tollens pacta a caducitate excusantia de quibus pactis intelligitur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtriusque.

Conuentio inter herum, & famulum pro aereo mestruo, & vt famuli decentibus vestibus se induant, vt licita, vel illicita sit ex quantitate, & qualitate operarum, quas præstat seruus, & Dominus ab eo exigit, & an famulus a tatis legitime sit, & sciat valere operarum quas præstaturus sit, & an necessitate preclusus pro tali salario se cogatur a bitio boni, & prudentis confessi, & si mandata est a g. l. 1. de iure delib. nullus autem cõtractus vltro citroque obligatorius iustus esse potest, nisi a quale pro æqualis datur ex Nau. in Man. c. 17. nu. 267.

DE.

DECISIO II.

Ex cons. 3. in Nouis, deest in antiquis.

Lex tollens pacta a caducitate, excusantia de illis solum pactis intelligitur, quæ illam simpliciter tollit, & non de illis, in quibus loco caducitatis alia poena apponitur.

TITVLVS XII.

De Rerum permutatione.

Hic titulus deest in Nouis.

SVMMARIVM.

Ius patronatus in bonorum vniuersitate consistens, eis emptis, vel permutatis, quando transfertur.

DECISIO I.

Ex cons. vnicò in antiquis alias 5. de iure patron.

Habens multa bona & ius patronatus in vniuersitate bonorum suorum consistens, nec non ius percipiendi decimas in quibusdam ecclesiis, si bona illa vendat, aut permutet, nulla facta mentione iuris patronatus, etiam ius patronatus in emptorem, & permutationem illius transire censetur, cap. ex literis, cap. cum seculum, de iure patron. in vero in emptione, aut permutatione eiusdem iuris patronatus mentio fiat, vel excipiendo simpliciter illud a contractu & translatione, d. c. ex literis. vel per co-putationem (Et) dicendo, vendo, vel permuto bona, & ius patronatus, ex Decio in c. Quanto num. 6. de ind. non transfertur ius patronatus, secus autem si fiat mentio ad transferendum per prapositionem (cum) dicendo, quod vendit, vel permuto bona cum iure patronatus, tunc enim translatio valere dicitur: Permutatio autem decimarum pro aliis rebus temporalibus, etiam cum auctoritate ordinarij, sine consensu Papæ fieri non potest, & aliter facta, Simoniaca censetur.

TITVLVS XIII.

De Feudis.

SVMMARIVM.

Feudatarius an omnis iuramentum fidelitatis præstare, & inuestituram petere teneatur.

DECISIO I.

Ex cons. vnicò in vtrisque.

Quamuis iuramentum fidelitatis, & petitio inuestituræ a feudatariis communiter exigere soleant, in recognitionem directi domini, quod apud concedentem feudum remanet, d. c. de forma 2. q. 5. & c. ego N. de iure iur. & c. 1. de forma fid. in vrb. feudorum, adeo vt si feudatarius illa non obseruat, feudum amittit, cap. 1. §. 1. Quæ si sit prima causa bene amittit, in vrb. feud. & cap. 1. Quo tempore moles in vrb. feud. non tamen omnis vassallus feudatarius, qui feudum habet, ad petendam inuestituram, & iuradum fidelitatem obligatur, sed is solum, qui feudum illis oneribus, in illius concessione & inuestitura subiectum habet.

TITVLVS XIV.

De Fideiussoribus.

Hic titulus deest in Nouis.

SVMMARIVM.

Debita priora prius soluenda sunt.

DECISIO I.

Ex cons. vnicò in antiq. alias 4. de solution.

Fideiussor pro alio quo, & postea pecunias ab illo pro seipso accipiens, & non habens, vnde pro vtriusque faciat, peccat mortaliter, & iniustitiam committit, volendo prius soluere his, a quibus posterus pro seipso accepit, quam his, quibus antea se per fideiussorem obligauit, ex Nauar. in Man. c. p. 17. no. 51. cum debita priora prius soluenda sint, nisi ex ignorantia, vel inaduerentia, excusetur credens se potius teneri ad soluenda debita, quæ pro seipso accepit, & quæ in sui ipsius vltus impendit, quæ quæ per fideiussionem debentur.

TITVLVS XV.

De solutionibus.

SVMMARIVM.

- 1 Contractus omnis in creditorum fraudem factus reuocari potest.
- 2 Famulus, qui accepit mille ab hero, illa permutando iuste, auctarium domino restituere non tenetur.
- 3 Pensionem prateritorum annorum ab antecessore non solutam successor ex fructibus perceptis soluere tenetur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. & 2. alias 61. deest in Nouis.

Debitor multorum creditorum transferens locationem triennalem vineæ alicuius in postemum creditore, vt ex fructibus illius soluarur sibi debitum eo pacto, quod administratio vineæ, & fructuum pertineat ad debitore, & eo manente possit creditor capere fructus eius remanentes pro debito suo, in fraudem priorum creditorum illam transferre iudicatur, & sic transferendo peccat, & talis contractus per debitorem in fraudem priorum creditorum factus, iuste ab antiquioribus creditoribus reuocari potest ex toto ut quæ in fraud. credit.

DECISIO II.

Ex consil. 3. deest in Nouis.

Cum monetæ excusse precium verum ceteri debeat, quod a principe Reipub. præstituitur, Argum. cap. Quanto, & ibi Pan. communiter recep. no. 6. de iur. iur. aconomus, vel di. pætor, aut quibus alius officarius accipiens a Domino suo, vel eius nomine, ille scuta auri in auro, quorum singulorum precium a principe taxatum est vnde decim iulij, & dimidium; si illa mercatori tradendo, vltra illos vnde decim iulios cum dimidio, aliquot quadratrimos, vel bo. ogninos accipiat, auctarium illud restituere Domino suo non tenetur, sed sibi illud iuste retinere potest, & suo officio facit satis, impendens pro hero tantum, quantum scuta auri secundum institutionem Principis valent, nec auctarium illud duorum, vel plurimum quatuor trimorum; quod incertum, immo & voluntarium est in foro conscientie, aut exteriori restituere monetæ, quæ augmentum vel diminutio estimationis monetæ, quæ modico tempore durat, non sit attendenda, arg. l. præcium, in fin. ff. ad l. g. falc. Pan. in d. c. quanto.

DECISIO III.

Ex consil. 4. in Nouis deest in antiq.

Qui pensionis retentioni nec per se, nec per procuratorem consentit, ob non solutionem censuris obligatur, antequam relaxationis littere, non per alterius Notarij transumptum, sed in forma authentica ei intimetur, Cle. causam. de electio. Auth. si quis in aliquo documento, C. de eden. instr. ita tamen pensionem prateritorum annorum ab antecessore non solutam successor ex fructibus, quos ipse percepit, vel in futurum percipiet, soluere, tenetur, vt ab hære. de antecessoris, qui fructus distorum percepit, quod soluit, recuperare valeat.

De Donationibus.

Ex conf. 4. deest in Nouis.

SYMMARIVM.

- 1 Donatio sub modo iusto, vt licita sit, qualis esse debet.
- 2 Parentes, qui filios alere non tenentur, in dubio expensas pro illis de illorum bonis facere censentur.
- 3 Donatio inter viuos a nupta sine assensu mariti facta est nulla.
- 4 Donare potest beneficiarius ad pia dum viuit, etiam ad cultum diuinum destinata.
- 5 Donatio episcopi, aut beneficiarij, siue sani, siue infirmi, inter viuos, & ad pia valet.
- 6 Regularis omnia, quæ ante, & post professionem habet, Monasterio acquirit.
- 7 Donatio intra duos menses ante professionem facta, quædo valida sit.
- 8 Donatio omnium fructuum Episcopatus a solo separatorem, quid includat.
- 10 Lex prohibens patri, ne aliquam partem bonorum dare possit, qualiter intelligenda.
- 11 Donatio causa mortis, cum clausula. (De non reuocando.) quando valet.

DECISIO I.

Ex conf. 1. in vtrisque.

- 1 Donatio, qua quis alteri donatione irrenocabili inter viuos ea lege mille donat, vt donatarius ei singulis annis vitæ ipsius centum soluat, & ita vt mortuo donatore nihil heredibus debeatur, iusta est, non solum ex eo quod contractus donationis modalis a lege non improbatæ licita est; ex toto tit. de donat. quæ sub modo, sed etiam ex eo quod donator subit periculum perdedi magnam partem illorum mille, quæ donat; Nam si paucis, vel nullis annis vixerit longe minus, quam donauit: accipiet, vel forte nihil capiet, & subito periculi iusta est causa suscipiendi aliquid vltra id, quod datur, l. 1. & 2. C. de nautico fan. & c. si. de vltur. & Dec. consil. 123.

DECISIO II.

Ex conf. 2. deest in Nouis.

- 2 Parentes, qui filios, aut filias alere non tenentur, & ne gotia eorum gerentes, impensas de bonis filiorum, & non de suis proprijs, in vtroque foro facere censentur; nisi in foro conscientie præfatas impensas non tanquam gestrices negotiorum filiorum, sed animo donandi, & non repetendi eas fecerint, l. si quis liberis. §. si mater. ff. de liber. agnos. quia in illo foro non præsumptioni, sed veritati statuit. c. humane aures. 2. 2. q. 5. & cap. is qui. c. ma. de spotal.

DECISIO III.

Ex conf. 3. deest in Nouis.

- 3 Mulier coniugata promittens alicui, quod relinquet illi bona sua, si neptem suam in uxorem duxerit, conditione impleta, promissionem seruare non tenetur, imò iuste eam reuocare potest, quia licet promissio legitime facta seruanda sit, l. 1. ff. de cond. causa data, causa non, sed adeo vt sine peccato reuocari non possit, c. 1. de pactis, & ex Nau. in Man. cap. 18. num. 6. quia tamen donatio inter viuos a nupta sine licentia, & assensu mariti fieri nequeat, non adimplendo, & reuocando promissum non peccat, & cui facta est promissio sibi ipsi damnum imputet, qui sciens, aut scire debens, non potuisse coniugatum sine licentia mariti talem promissionem facere, conditionem tamen adimplere voluit: Nam sciens, & consentienti non fit iniuria, aut dolus. cap. Societatis. de reg. iur. in 6.

- 4 Donatio beneficiarij, qua capella cuidam, in qua elegit sepulturam per duos annos antequam moreretur, vasa, & bona donauit, adeo valida censetur, vt non obstante constitutione Pij V. super spolijs clericorum; Extrau. Romani. adit. ann. 1567. const. 44. capella illa, ab ecclesia ipsius beneficiarij illa sibi repetere volente, se defendere, & iuste sibi retinere potest, non solum si bona, & vasa data, ad vsum diuinum destinata non fuerint, sed etiam si ad eundem cultum diuinum fuerint deputata fuerunt præfata capella duobus annis ante obitum beneficiarij; cum tamen præfata Bulla nec de omnibus bonis beneficiariorum, sed tanquam destinatis ad vsum, & cultum diuinum disponat, nec etiam de omnibus ad vsum, & cultum diuinum deputatis, sed de illis solum, quæ tempore obitus beneficiarij ex testamento, vel ab intestato inueniuntur relicta, in quibus ecclesia beneficiarij viuiture Bullæ illius succedit.

DECISIO V.

Ex conf. 5. alias 4.

- 5 Donatio ab episcopo, aut aliquo alio beneficiario facta inter viuos de redditibus episcopatus sui aut beneficij ad opera pia valet, non solum si ea fiat sanus, sed etiam agrotus, & in infirmitate exstans; ex eo quod beneficiarius omnis, siue sanus, siue infirmus, superflua sua sustentationi in pijs operibus impedere tenetur; c. 1. 16. q. 1. neque per infirmitatem suos titulos amittit, aut facultatem dandi bona sua pauperibus; cap. ma. de cler. agrot. & c. ad hæc. de testam. Donatio autem beneficiarij agroti facta sub hac forma, Si eam intra duos menses non reuocauero; donatio inter viuos censetur, & non donatio causa mortis. Adeo vt siue ante duos menses moriatur, siue multo tempore viuat, dummodo eam non reuocet, valida & efficax iudicari debet ad effectum, vt donatarius legitime bona data possidere valeat, nec collecti spoliatorum villa ratione debeat.

DECISIO VI.

Ex conf. 6. alias 2. & 4. de peculio cleric.

- 6 Regularis per professionem omnium bonorum patrimonialium, quæ ante professionem habebat, & capacitatem habendi dominium illorum, vel aliorum in tota sua vita perdit; ita vt omnia, quæ ante, & post professionem habet, per illam facta sunt Monasterij, vel Religionis, nec ea alicui per vltimam voluntatem, aut per donationem causa mortis, quæ quod ad hoc equiparantur, donare valet.

DECISIO VII.

Ex conf. 7. & 8. alias 81. & 82. de regular.

- 7 Quamuis donatio intra duos menses ante professionem cum licentia Episcopi, aut Vicarij facta, valida sit; Renunciatio tamen aut donatio bonorum facta occasione futuri ingressus in religionem ab eo, qui Religionem nondum ingressus est, neque habitum suscepit, cum pacto, quod in omnem euentum, in quem dictus donator ante professionem a Monasterio exiret, dicta donatio esset nullius momenti; & inuvalida, & contra Concilij Tridentini decretum. sess. 25. cap. 16. de regul. facta censenda esse, neque donatarius ratione illius, bona sic donata, aut renunciata iuste retinere potest: quia actus contra formam substantialem a lege prestituta factus non valet, cum dilecta. de rescript. præsertim quando sit contra formam substantialem legis continentis clausulam irritantem, l. si. C. de legibus. qualis est forma præfata Concilij irritans omnem donationem factam inuitu ingressus religionis ante duos menses proximos professionis faciendæ.

DECISIO VIII.

Ex conf. 9. alias 3.

- 8 Cum beneficiarius omnis in fructibus percipiendis usufructuario similis sit, Gl. in c. si propter. ver. primi. anij.

quod de elect. in 6. & ad usufructuarium fructus omnes a solo separati suo nomine perueniunt; l. si eius. ff. de rei vend. consequenter Episcopus mortuus donans alicui praesentati & acceptanti omnes & singulos fructus collectos, & a solo separatos quomodo debet ad suum Episcopatum spectantes, donasse censetur fructus omnes illius anni pertinentes ad Episcopatum, in quibus iam erat donatorius quod fructum ante diem, quo illos donauit, quales esse censentur non solum decimae, & alij fructus, qui tunc erant collecti, & in horrea reconditi; sed etiam qui erant iam messi, & ab arboribus, vel terra separati, etiam si nondum essent triturati, nec grana ex spicis excussa; & siue fructus illi a seuis Episcopi, seu beneficiariis collecti, & separati fuerint, siue ab ipsis colonis ea mente messi, & collecti iam erant, ut ex eis decimas soluerent; cum fructus omnes decimandi causa a solo separati, beneficiariorum, esse coleantur.

(Ad erendum quod haec au horis opinio videatur contra Boulam l. i. j. III. quae in ipis cum sicut constit. 9. edit. Anno 1550. ubi Papa dicit Beneficiorum fructus, tempore obitus Beneficiorum in exactos, ad successores in beneficiis spectare.)

DECISIO IX.

Ex cons. 5. in Nouis, deest in antiquis.

Clericus modo regularis non sit, de patrimonialibus, vel quasi, etiam donando pro libito, ut laicus dispo- nere potest, c. quia nos, de testam. quae sita vero ex fructibus beneficii, seu intuitu ecclesiae, non nisi intuitu vere pauperatis, vel pietatis al cui largiri nequit, & alter v- terque, scilicet, tam donatarius, quam donator peccat, & ea pauperibus, & operibus per restituere tenetur.

DECISIO X.

Ex cons. 9. in Nouis, deest in antiquis.

Ex prohibens patri ne in datione cum filio, si ultra quin- tam partem bonorum dare possit, donantem pro ani- ma sua ad opera pia, vel in remunerationem, non obligat et Nauar. in Man. c. 26. num. 29.

DECISIO XI.

Ex cons. 11. alias 1. de atate & qualitat. ordin.

Donatio causa mortis cum clausula, De non reuocanda, licet valeat si modo vel bis dispositio in infera non sit, tamen si id in exequutoriis fiat; ex Cou. par. 2. rubr. de test. nu. 13. Sed neque donatio causa mortis facta reuocatur, si quis postea donec inter vivos, pu- tans donatum interisse. Arg. l. si de dolo de hereditit.

TITVLVS XVII.

De Peculio clericorum.

Hic titulus deest in antiquis.

S V M M A R I V M.

- 1 Clerico filio familias datum sit peculium castrense.
- 2 Fructus beneficii, viuentis titulari, cui debentur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in Nouis, deest in antiquis.

Clericus non suturatus, filius familias annuatim a patre pecunias accipiens, ut clericaliter se suscipiet, de praedictis pecunijs testari, aut alio modo disponere potest, non obstante quod sit filius familias; sique ei huiusmodi peculium castrense. Arg. Auth. presbyt. de episc. & cler. Contr. cit. Vnde ludendo efficaciter dominium illius in alium transfert, sicut etiam omne id, quod lucratur.

DECISIO II.

Ex consil. 56. alias 34. de preben.

Beneficiorum fructus, viuentis titulari, seu illorum re- scruatio, a solo separati ei debentur, sicut etiam locationum pensiones correspondentes fructibus a solo separatis & hoc etiam nondum fuissent in horrea repo-

siti, cum idem de perceptis, & a solo separatis iudicandū sit. Argum. l. si eius. ff. de rei vend. vnde si illos viuentis debita honesta contrahendo consumpserit, non facerent spoliū, alii sic. De iure autem deberetur succedenti in beneficio, cap. c. in vos, de offic. ordin. & c. qui tunc, de elect. in 6. sicut & collecti; sede vacante, nisi alteri applicati essent.

TITVLVS XVIII.

De testamentis.

S V M M A R I V M.

- 1 Restituere tenetur famulus, qui compensandi animo clā accepta, fecit, ne heres tot sibi relinqueret.
- 2 Heres testatoris confessorio non tenetur nisi in verisimilibus credere.
- 3 Deponens testator pecunias cum pacto nihil soluendi depositario iniuste facit, & usuram committit.
- 4 Relictum collegio pro annuario quotannis celebrando, inter Collegiatos praesentes diuidi nequit.
- 5 Legitima Iudaeorum, & infidelium filijs conuersis, vni parentibus, debetur.
- 6 Alienare extra familiam prohibito succedere non potest extraneus ex testamento, sed sic ab intestato.
- 7 Institutio in alterius voluntate relicta an valeat.
- 8 Incapax, cui aliquid tacita fide relictu est, illud denuntiando lucratus dimidiam partem, alij vero tertiam.
- 9 Substitutos, si sine liberis decesserit institutus, monasterium, quod institutus intrat, quando succedit.
- 10 Testamentum clerici, vel Episcopi in vrbe decedentis de rebus per negotiationem quasitis, ut validum.
- 11 Regularis ex Papa privilegio ad pia testari potest.
- 12 Testamentum factum cogitante ingredi religionem, professione confirmatur.
- 13 Legatum Minoribus, ut eis pro sit quomodo faciendum.
- 14 Testamentum a parocho scriptum, & sola manu testatoris subscriptum an valeat.
- 15 Beneficiarius heres a patre institutus, an ex beneficii fructibus legata mandata soluere teneatur.
- 16 Extraneus Pij V. reuocans privilegia concessa clericis disponendi in fauorem illegitimum, quomodo intelligenda.
- 17 Legatum, quo mandatur heredi, ut detur vni aliquid, an censeatur perpetuum.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 17.

Si testator relinquere deliberans 200. in suo testamento cuidam famulo suo debenti ei 50. clam minua im subtrahit, sed antequam relinqueret, dixit eidem se id delib- rasse, & seruis respondens se ob id gratias ageres suffi- cere tamen ut sibi solum relinquat centum quinquaginta; quod fecit animo compensandi praedicta quinquaginta subtrahit, quae ex 200. sibi legatis remittebat, testa- tore mortuo & solum centum quinquaginta legatis, non potest famulus quinquaginta, quae debebat, ultra 150. le- gara reiner, loco aliorum, 50. quia legasset testator, si ip- se non impedisset, sed ex illis 150. legatis, quinquaginta quae clam subtraxit, heredi restituere tenetur. Quia cum testari, vel legare, & testari, & legare velle diuersa sint, Arg. tex. in l. in vendentis, de contrah. empr. & voluntas vltima vsque ad extremum vitae exitum mutari potest, c. vltima voluntas. 13. q. 2. etsi deliberasset testator 200. relinquere; quia tamen non nisi 150. legasset, non censetur famulus a reliquis 50. testatori ignotis, & restitutione eorum liberatus, ob bonum propositum, quod habuit, eo quod propositum in mente retentum parit abortum. l. si repetendi. C. de condit. ob causam.

DE-

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 16.

Testator in suo testamento statuens; vt hæres faceret illa, quæ confessorius eius ei diceret pro satisfatione obligationum, quibus tenebatur; ita etiam & deponens pecunias cum pacto nihil soluendi depositario, iniuste facit, & usuram committit, eo quod accipit ultra sortem principalem illud salarium, quod depositatio pro fida custodia suo periculo faciendâ debetur iure naturali, & Evangelico; quo cauetur mercenarium dignum esse mercede sua. Luc. 10. Nec possunt hæreses pecunias illas cum prædicto pacto in manibus dicti depositarij tenere; quia licet regulariter dispositio testatoris pro lege habeatur, Auth. de nup. §. disponat testator. de testam. fallit tamen quoties est iniusta, & usuraria, qualis est dispositio cum huiusmodi pactis facta.

DECISIO III.

Ex conf. 3. alias 3. de deposito.

Sicut testator deponens pecunias cum pacto, quod de postariis teneatur septem pro ceterum singulis annis hæredibus suis solvere, usurarius est; ita etiam & deponens pecunias cum pacto nihil soluendi depositario, iniuste facit, & usuram committit, eo quod accipit ultra sortem principalem illud salarium, quod depositatio pro fida custodia suo periculo faciendâ debetur iure naturali, & Evangelico; quo cauetur mercenarium dignum esse mercede sua. Luc. 10. Nec possunt hæreses pecunias illas cum prædicto pacto in manibus dicti depositarij tenere; quia licet regulariter dispositio testatoris pro lege habeatur, Auth. de nup. §. disponat testator. de testam. fallit tamen quoties est iniusta, & usuraria, qualis est dispositio cum huiusmodi pactis facta.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. alias 8. de rebus eccl. non alien.

Religiosum Collegio sacerdotum cum onere faciendi singulis annis perpetuo vnum annuierarium pro legante, inter Collegiatos, sicut alij redditus collegij, diuidi non potest, ita vt non transeat simul commodum cum onere ad successores; quia cum iusta mens & dispositio testatoris, quæ seruanda est, c. si. de præb. & l. in conditionibus, ff. de cond. & demonst. ea fuerit, vt collegium perpetuo obligetur pro eo vnum annuierarium facere, & aliud sit collegium, & aliud singuli de collegio, c. eam te. de rescrip. Et qui sentit onus, sentire debet & commodum; cap. qui sentit de reg. iur. in 6. Non possunt sacerdotes præsentis relictum collegio cum tali onere inter se distribuere, ita vt onus ad eorum successores sine vilo commodo transeat.

DECISIO V.

Ex conf. 5. alias 2. de Iudæis, & Saracenis.

Filij Iudæorum & aliorum infidelium, quæ cuius legitima eis debita. c. cum simus, de reg. & gl. in c. R. yn. de testam. & Bulla Pauli III. etiam viuentibus parentibus, & alijs bonis suis tam mobilibus, quæ immobilibus ad se pertinentibus, nec non quacunque alia portione bonorum patrimonialium, aut paternorum eis de iure, seu successione debitorum priuari non possunt; aliqua tamen alia bonorum parte, quæ eis ab intestato contingeret, per parentes testantes non obstante eadem Bulla priuari queant; quæ gratia Principis intelligenda est sine præiudicio tertis super eod. de offic. de leg. & l. si quis a principe. ff. de quid in loco publ. fiat. paribus autem conuersorum graue præiudicium fieret si non liceret eis testari de bonis suis, in quem vellentiam extraneum, dummodo omnibus suis legitimis, & alijs de iure, vel successione debita, in tacta, & illata relinquunt, præsertim cum intentionem Pontificis ex eisdem Bullæ præmissis, vnde mēs disponens colligit vt plurimum solent, quia propter, de electio. & l. si. ff. de hæ. & l. eam solum fuisse constet, vt filijs conuersis bene prouisum esset. ne prædicta conuersio eis noceret, non autē quod eorum conuersio alios non conuersos læderet, aut parentibus aliquid exinde præiudicium inferretur.

DECISIO VI.

Ex conf. 6. alias 12.

Alienare prohibitus rem al quam extra familiam, eā alienare nō potest in aliquo extraneum per here-

dis institutionem, licet possit per successionem ab intestato. l. cum pater, §. cum inter, ff. de leg. 2. & ibi Bart.

DECISIO VII.

Ex conf. 7. alias 14.

Licet substantia institutionis legati, vel fidei commissi in arbitrium alterius conferri nequeat; si illa institutio ff. de hered. instit. electio tamen incertæ personæ de certis, vel de certo genere personarum, vel familia, in alterius arbitrium, & voluntatem legitime conferri potest. l. vnum ex familia, de leg. 3.

DECISIO VIII.

Ex conf. 8. alias 7.

Incapax, cum aliquid tacita fide relicto in eā, illud primo denunciando fisco, dimidium relicti, fisco alterum dimidium lucrante, acquiritur. l. senatus, §. senatus, ff. de iure fisci. alij vero denunciatus primo solum relicti partem tertiam lucratur. l. cum tacitum, tit. eod.

DECISIO IX.

Ex conf. 9. alias 13.

Si testator carens liberis instituat nepotem ex vno fratre, eiq. filios suos masculos legitimos, si haberet, substituat, alias nepes ex fratre, & sorore, & si nepos institutus intrat Monasterium illicque donat omnia sua bona, & ita filios masculos legitimos habere non poterit, Monasterium in tali casu præfatas nepes substitutas excludet, & in bonis testatoris vi donationis succedet. c. in præsentia, de prob. Pan. ibi. nu. 68. Fel. & alij Couar. l. i. var. resol. c. 19. Sin autē testator, qui instituit, vel substituit expresse exclusit Monasterium, aut tacite aliquibus verbis appareat eum de Monasterio cogitasse, vel noluisse, vt in simili euentu Monasterium in suis bonis succederet, substituta nepes Monasterium excludent, in dubio autem præsumitur pro Monasterio, vt Monasterium succedens substitutas nepes excludat.

DECISIO X.

Ex conf. 10. alias 3.

Testamentum clericici, vel episcopi in vrbe decedentis de rebus per negotiationem acquisitis validum censeri debet, si negotiatione de se licita, & iustitæ speciales legitimè contraria quæ sita res fuerint; ex Bulla Iulij III. cupientes const. 3. & Bulla Pij IV. Rem. Pont. const. 31. edit. 1560. licet alias illicita esset ratione circumstantiæ personæ, loci, temporis, vel alterius quæ negotia bonem faceret vitiosam, eo quod contraria esset alius virtutibus, quam iustitæ speciali; scilicet si per negotiationem illicitam, vel alias contra canones eccl. aut iustitæ specialis bona legata acquisita sint, talia enim per vltimā voluntatem a clericis, vel episcopis in vrbe morientibus relinquenda non nequeunt, sed eis mortuis Camera Apostol. debentur; ex Bulla Pij IV. Decens. const. 23. Sicut etiam Monacho Apostata, & aliquid per negotiationes, & mercaturas lucrans, non Monasterium, sed camera Apostolica succedit. cap. olim. a de priuileg.

DECISIO XI.

Ex conf. 11. alias 6.

Regularis licet regulariter, & de iure communi testari non possit, c. 2. de testamen. & Auth. in res. c. de sacros. eccl. ex Papæ tamē priuilegio ad pia testari potest; sed & filii Monacho per professionem in aliquo Monasterio proueniens, ita per consecutionem episcoporum, c. 1. 18. q. 5. & c. cum om. m. 2. de priu. ut alieius beneficii secularis ei perpetuo concessi tollitur, c. ne pro cuiuslibet. 15. q. 1. & Gl. in cle. 1. §. ad hæc, de statu monach. vt & ordini suo destina esse subiectus, & quicquid acquirit, nō ordini, & Monasterio suo, sed beneficio suo, & eccl. i. illud querit.

DECISIO XII.

Ex conf. 12. alias 10.

Testamentum cogitante, & volente ingredi religio-

si conuentus, in quem ingreditur, ita validum censetur & morte ciuili, professionis confirmatur, vt hæres institutus statim post professionem, capere poterit possessionem bonorum, ad quæ institutus fuit, non expectata morte naturali testantis, & profitentis, Couar. cap. 2. d. c. 6. nec villo modo post professionem testamentum factum reuocari potest.

DECISIO XIII.

Ex conf. 13. & 14. alias 9. & 8.

Lect annuum legatum factum fratribus minoribus non valet, etiam ad hoc vt vendatur, & estimatio in necessitatibus imminuentibus impendatur, cum predicti fratres neque domum, vel prædium, cum pacto, vt ea locent, vel colant, accipere possint, Cle. exiuit. S. porro. de verb. signific. & c. exijt. tit. eod. in 6. eo quod annuos redditus habere prohibentur: quia tamen aliud est ecclesia, & fabrica eius, & aliud capitulum, seu conuentus, qui eam tenet, gubernat, & regit: per exemptionem, de priuileg. in 6. & arg. c. si ciuitas, de sent. ex comm. in 6. annuus redditus promissus, vel legatus Monasterio minorum pro fabrica, candelis, vino, oleo, & vestimentis ad Missarum celebrationem validus est, nec iure canonico, d. Clem. exiuit. aut sancti Francisci regula prohibetur: eo quod nihil exinde conuentui, aut vili ex fratribus conceditur, sed soli ecclesie, & pijs vtilibus illius, nec eorum paupertati inconuenit, vt ecclesie annuos redditus habeant.

DECISIO XIV.

Ex conf. 1. in Nouis, deest in antiquis.

Quamuis testamentum etiam a parochio scriptum, & sola testatoris manu subscriptum, sine testibus, in foro exteriori non valeat, quicquid tamen sic possiderit, in conscientia in foro interiori retineri potest.

DECISIO XV.

Ex conf. 2. in Nouis, deest in antiq.

Beneficiarius hæres a patre institutus, si fecit inuentarium, debita, vel legata ei a patre mandata extra vires hæreditatis, ex fructibus beneficii solvere non tenetur, sed ad id tenentur alij hæreditatem habentes, immo nec volens potest ex beneficii sui fructibus ea solvere, nisi iudicet solutio directè, vel indirectè saltem opus pium iudicetur.

DECISIO XVI.

Ex conf. 4. & 5. sine eadem, desunt in antiq.

Cum Extrauagans Pij V. Extrau. in c. quæ ordini ecclesie, const. 120. in ordine, ea solum priuilegia reuocet, quæ vel a se, vel ab aliquot suis antecessoribus in particulari concessa fuerant ad disponendum de quibuscunque bonis inter viuos per donationes, vel in morte per vltimas voluntates, ideo non obstante reuocatione prefatarum facultatum, quæ sunt priuilegia, & gratiæ particulares, possunt clerici, & quicumque alij donare inter viuos, & relinquere in vltima voluntate nepotibus, aut fratribus: aut filijs suis illegitimis si vere pauperes sint, non solum bona sua patrimonialia, aut quasi patrimonialia, hoc est, per suum laborem, & industriam, sed etiam inueniu ecclesie acquisita, sicut antea de iure communi potuissent, argum. cum haberes, de eo qui dux. in matrim. quam poll. per adult.

DECISIO XVII.

Ex conf. 11. in Nouis deest in antiq.

Legatum, quo mandatur hæredi vt singulis annis detur vni aliquid certum nullum tempus certum assignando non solum censetur perpetuum, si fiat loco pign. arg. l. annua. ff. de annuis legat. sed etiam si mandatur aliquid fieri tacite in memoriam, & honorem familie suæ, quod non posset assequi, nisi legatum esset perpetuum.

TITVLVS XIX.

De successione ab intestato.

SUMMARIVM.

- 1 Filij ex damnato coitu nati parentibus non succedunt, nec contra.
- 2 Mutuarius pecunias a beneficiato clerico in curia decedente acceptas, illius hæredibus, & non camera restituere tenetur.
- 3 Clericus simplex omnia negotia, quæ laicus gerere potest, & sic bona sua non sunt spolia.
- 4 Extrauagans Iulij III. quod debita beneficiarij non soluantur de fructibus non exactis, vt intelligenda.
- 5 Bona alienare prohibito, quando succedit fiscus.
- 6 Fructus beneficij a solo separati, cui debentur.

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 2.

Sicut filij spurij ex damnato coitu nati non succedunt parentes, neque contraio parentibus filij spurij, Auth. quib. mod. nat. est. sui. S. illud collat. 7. & Pan. in cap. tanta, qui filij sint legit. ita neque fratres fratribus spurij ex damnato coitu nati succedere possunt, dummodo ab habente potestatem non sint legitimati.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 3.

Mutuarius pecunias a clerico beneficiato in curia decedente ab intestato acceptas, illius hæredibus, & non camera Apostolice restituere tenetur, um hæres, & non camera clerico in curia mortuo succedat, ex Bulla Iulij III. cupient. s. const. 3. Auth. de hæred. ab intest. collat. 9. & post debitam diligentiam adhibitam non inuenito hærede, illas parentibus defuncti, aut illis c. sanctis, proximioribus in gradu, deductis impensis in inquir. edo. factis restituere tenetur, nec sufficit illas pauperibus, vel pijs locis restituere, nisi casu quo hæres, aut parentes eius non inueniri possunt, c. cum tut. adiuncta gl. de vsu.

DECISIO III.

Ex conf. 3. alias 5.

Clericus simplex, nondum ordine sacro initiatus, & beneficio carens, omnia negotia, quæ laicus, sine peccato exercere potest. Pan. in c. 1. & 2. de post. & Nau. in Man. c. 25. num. 210. Nec ab intestato motiens, bona eius tanquam spolia a Commissario sp. liorum pro Camera Apostolica capi possunt.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. in vtrisque.

Beneficiarius in terris, vbi tantum semel Collector Apostolicus positus fuit, obiens mortem, multa debita, & multos fructus sui beneficii in exacta relinquens, non obstantibus duabus constitutionibus Iulij III. quarum vna mense Iunio, altera mense Augusto anni 1550. publicata fuit & in quibus statuit, ne soluerentur debita beneficiarij contracta, neque legata pia tempore infirmitatis facta ex redditibus nondum exactis: per alteram tertiam prefati Iulij Extrauagantem publicatam anni 1551. mense Iunio, habentur omnes in Constitut. 9. quæ in ip. Cum sicut, quæ duas illas priores limitat, ne habeat locum in terris, vbi non conuenerunt a sancta Sede Apostolica poni collectores ex eisdem redditibus beneficii nondum exactis, creditoibus suis per designatos hæredes satisfacere potest, cum extrauagans vltima verba in numero plurali concipiuntur & pluralis locutio saltem duo requirit: c. pluralis, de regul. in 6. nec aliquid consuetum, aut solitum dici potest quod saltem bis factum non fuerit: l. 3. C. de episc. aud. & Dec. in rub. de consuetud. & proinde vbi semel tantum collector positus fuerit, aut vnus in vno collectore in loco vel promincia, & Regno admittitur, constitutionem suam Papa valere noluit: quominus beneficiarij debita de fructibus non exactis solui possint.

D E.

DECISIO V.

Ex conf. 6. in Nouis, deest in antiquis.

- 5 **C**Vi bona sua alienare prohibuit, et si ob delictum aliquod commissum damnatus sit, fideus nec in vita delinquentis, nec postea in predictis bonis succedere potest. l. Statius. ff. de iure fidei.

DECISIO VI.

Ex conf. 8. in Nouis, deest in antiquis.

- 6 **F**ructus beneficiorum a solo separati, etiam non exacti, de iure ad beneficiarium spectant, vel ad legitimos eius heredes (quales in foro conscientie non sunt diuites aut qui in utroque foro legitimi non sunt.) Extrau. Pij V. in c. Quæ ordini. Nec de eis Episcopus disponere valet.

TITVLVS XX.

De Sepulturis.

SYMMARIVM.

- 1 Pater, quare testamentum pro filio impubere facere potest, non autem sepulturam eligere.
- 2 Sepulturæ locus sine causa & solemnitate concedi non debet.
- 3 Excommunicatus, licet signa ante mortem contritionis ostendat, non est tamen in loco sacro ante absolutionem sepeliendus.
- 4 Meretrix noctu ab amico occisa, non presumitur meretricando occisa, nec sepultura priuanda.
- 5 Corpora & reliquie sanctorum quænam de vno ad alium locum transferri possunt.
- 6 Sepeliri in sacro omnis Christianus debet mortuus inuentus, nisi se ipsum occidisse constet.
- 7 Excommunicatus denunciatus, in articulo mortis absolutus in sacro sepeliri potest.

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 2.

- 1 **P**ater, licet filio impubere testamentum facere, c. si pater de testam. in 6. & illi etiam in bonis maternis subsistere possit, l. 1. ff. de vulg. & impensas eius funerales facere tenetur; l. filius. ff. de in rem. eo quod hæc tria temporalia sunt: sepulturam tamen sibi soli, & non filio impubere eligere valet, c. licet. de sepul. in 6. Quia sepulturæ electio spirituale quidam est: ad spiritualia vero filij, sicut ad temporalia eiusdem, patria potestas non extenditur, c. Si annum de iud. in 6.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 1.

- 2 **C**um factæ rei Dominum nullus habere possit; licet stipulantem. S. factum. ff. de verb. oblig. locus sepulturæ nemini concedi potest, ita vt Dominus eius sit, sed neq; alicui sine auctoritate Episcopi, aut cum illa sine iusta causa, & solemnitate, sepulturæ locus concedi debet; ita vt habeat ius sepeliendi in eo mortuos suos, & impediendi, ne alij ibi sepeliantur: Quia licet per talem concessionem dominium rei non transferatur, transfertur tamen vsus eius, & ius quoddam sepeliendi, quod nisi seruari canonibus de non alienandis rebus ecclesiæ, c. sine exceptione. 12. q. 2. c. nulli, de reb. eccl. nō alie. fieri nequit. A quolibet tamen habere liberam sepulturam, vel ius admittendi ad sepulturam in sua ecclesia, ex iure communi sine priuilegio, aut licentia Episcopi, concedi facultas simpliciter potest vt quis in tali loco sepeliatur, c. Absolenda, de sepul. & clem. dudum. S. huiusmodi. tir. cod.

DECISIO III.

Ex conf. 3. alias 4.

- 3 **E**xcommunicatus propter debitum ex delicto descendens, vel contractu, mortuus, licet ante mortem signa contritionis ostendat, in loco tamen sacro sepeliendus

non est anrequam absoluitur ab eo, a quo factus est solutus debebat, c. a nobis 2. de sent. ex. & c. si. de sep. ex Nau. in Man. c. 26. nu. 31 & si in articulo mortis a confessario absoluitur, & in loco sacro sepeliatur, non est es humanandus, cogi tamen possunt hæredes eius ad debita soluendum.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. alias 6.

- 4 **M**eretrix, quæ in paschate confessæ est, & communi-
cauit, si nocte ab amico in domo amici occisa reperitur, nulloq; pacto constare potest, quod mortua fuerit contrita, vel contritionis signa dederit, eo quod nocte occisa sit, & clauso ostio, certum tamen firmiter ab amico suo iugulatam esse, in loco sacro sepelienda est: eo quod cum non constet de mente, qua amicus illam in domum suam duxerit, & verisimiliter credi possit illam duxisse ad meretricandum, si non occidisset eam; Quia tamen occidit, verisimiliter credi potest deduxisse illam ad lumentam vindictam de aliqua iniuria, quam putabat iuste, vel iniuste sibi factam fuisse, & forte denegando ei ad se ingressum, ita vt probabiliter credi possit non fuisse mortuam in meretricando, sed alia de causa, cuius forte illi in penituit; præsertim cum credi probabiliter possit eam penitentia esse letum & alia contritionis signa dedisse, dum ferro appetere, quæ sufficienter ad exhibendam sepulchrum in loco sacro, dum non constet de contrario, c. a nobis 2. de sent. ex. com. Sed præterea occisores communiter præmonere solent decidendos, vt se Deo commendent, & de peccatis suis dolent, vt exinde etiam contritam mortuam esse meretricem præfaram probabiliter credi possit.

DECISIO V.

Ex conf. 5. alias 9.

- 5 **C**orpora, & reliquie sanctorum, quæ perpetuè sepulchuræ traduntur, nec de vna ecclesia ad alteram, nec de vno loco Ecclesiæ ad alium eiusdem Ecclesiæ locum c. corpora. de consecr. d. 1. l. Nec dum. C. de reli. & sump. fune. sine legitima auctoritate mutari, aut transferri possunt; Ideoque nec reliquie, & partes sanctorum quæ sunt legitime altaribus ad illorum consecrationem incluse, sine licentia de illis ad alia mutari queunt, eo quod altari illi perpetuo sunt incluse; quæ vero sepulchuræ perpetuè non sunt tradite, sed extra sepulchrum in Sacratio, vel alijs locis manent, aliunde ad processionem, vel Missas, vel alias deuotiones sine licentia transferri possunt.

DECISIO VI.

Ex conf. 6. alias 7.

- 6 **C**hristianus manè confessus, & a confessario absolutus, si die sequenti mortuus in cubiculo, ostio clauso, & habens laqueum ex collo pendentem, ipse tamen nec pendet, nec omnino iacet, sed quasi genuflexus; inuentus sit; His non obstantibus in loco sacro sepeliri debet, nisi seipsum occidisse constet; Glo. in c. ex parte 2. de sepul. & in dubio non est presumendum de aliquo delictum & 2. de reg. iur. Couar. lib. 2. var. resolu. c. 1. nu. 11. præsertim tam græde, & humanæ inclinationi repugnans, & maxime de nuper confesso, absoluto, & communicato. Vnde & mulier cadens de cymba in fluvium in loco sacro sepeliri iubetur, etiam si fugiendū occidisset, quia non præsumitur voluntarie ad se occidendum decessisset, c. ex parte 2. de sepul.

DECISIO VII.

Ex conf. 5. in Nouis, deest in antiquis.

- 7 **Q**ui excommunicatus aut interdictus denunciatus est, si tamen in articulo mortis a parocho, vel aliquo sacerdote simplici, absoluitur, sicut iure antiquo, c. si. de sepul. ita etiam post Concilium Tridentinum sess. 14. c. 7. sine peccato in loco sacro sepeliri, & alijs ecclesiæ suffragijs iuari potest.

TITVLVS XXI.

De Parochijs.

SVMARIVM.

1 Parochianus alterius parochie non fit, qui ad tempus ibi habitat.

DECISIO I.

Ex consl. 1. in vtrisque.

Q Vi ad tempus de oppido, vel loco aliquo ad villam alterius parochie, causa recreationis, vel agriculturæ, primo quoque tempore quo potuerit, reuertens vadit, alterius loci parochianus non efficitur; c. is qui. de sepult. in 6. Habitatio tamen bona fide, & non fraude suscepta in aliquo loco vnde nō potest commode reuerti ad sumenda sacramenta in loco parochie, vbi domicilium habeat, illius loci parochianus efficitur; Glos. in clem. 1. de privileg. secus tamen si fraudulente in prædic. u. proprii, vel alterius parochi habitacionem ad tempus mutet, cum fraude, & dolo nemini patrocinari debent. capit. Sedes Apostolicæ. de relic. i. p.

TITVLVS XXII.

De Decimis.

SVMARIVM.

- 1 Decima quoad quotam iuris humani sunt, quoad sustentationem, Diuini.
- 2 Decimis in soluendis seruanda est consuetudo.
- 3 Vicarium non potest contra solitum patronus onerare, vt de terris vicaria soluat parochie primitias.

DECISIO I.

Ex consl. 1. alias 2.

Q Vamuis iure cōmuni Decimas præsertim prædialia soluere oēs teneantur, adeo vt laici licet quoad quotam, & ab obligatiōe soluendi de illo vel illo prædico vsu capere, & præscribere possint, quoad debitam tamen & conuenientem parochorum sustentationem nulla ratione præscribere valent, cum hæc de iure naturali, & Diuino sit ex Nau. in Man. c. 2. n. 28. & 29. Quæ tamen si persoluere recusant, parochus eos auctoritate propria a sacramentis repellere nequit; cum nemo in sua causa ptopria iudex esse debeat. l. extr. ff. quod met. causa.

DECISIO II.

Ex consl. 2. alias 1.

IN soluendis decimis seruanda est consuetudo diuinita; S. Th. 2. 2. q. 87. art. 1. secundum gl. in c. com. conringat. de dec. Con. 1. b. 1. var. resol. c. 17. De consuetudine autem & iure cōmuni decima personalis soluenda est ecclesie parochiali, in cuius parochia domicilium habet is, qui eam debet, propter sacramenta, & Diuina quæ ibi percipit, & audit; ad Apostolicæ. de decim. Domicilium autem ibi esse censetur, vbi quis animo habitat, etiam si causa comitandi Regem vel fugiendi pestem, vel recreationis, belli, aut aliorum negotiorum causa in alio loco maneat aliqua parte anni, imò toto etiam anno, siue animo ibi ponendi domicilij; c. 3. de sepul. in 6. Adeo vt decimæ personales debeantur ecclesie vbi est domicilium, & non illi, vbi propter aliquam causam prædictam accidentale manet; etiam si Missam illuc audiat & sacramenta percipiat quia nō percipit ex obligatione, qua ecclesia vbi manet ei ministrare tenetur; sicut ecclesia domicilij, quo etiam pro ipso absente tenetur conferre, & offerre sacrificia, & facere & facit alia Diuina pro parochianis suis presentibus, & absentibus, ob quam ecclesie obligationem ipse etiam ei Decimas personales soluere tenetur, & non alius ecclesie, quæ nō tenetur ei prædicta ministrare, aut pro illo facere, ex S. Th. vbi sup. Decimæ vero prædiales solui debent ecclesie, in cuius parochia situm est præ-

dium, ratione cuius illa debentur. d. cap. Ad Apostolicæ.

DECISIO III.

Ex consl. 3. in Nquis deesi in antiq.

3 C Vm laici nulla sit super rebus ecclesie disponendi facultas; c. Bene quod d. d. 96. & c. Ecclesia S. Mariz. de constit. nec super re spirituali conditio, modus, aut pactum apponi possit absque simonia, sed purè & liberè tradi debet; patronus Vicarium præsentans illum contra consuetudinem antiquam onerare non potest, vt de terris vicariæ annexis (quæ pro sustentatione vicarii sunt) parochie primitias soluat, nec ipse talem conditionem appositam acceptare valet.

TITVLVS XXIII.

De regularibus.

SVMARIVM.

- 1 Iuramentum promissorium firmitus est voto.
- 2 Bullarium plumbatores conuersi Cistercienses dicti, verè religiosi non sunt.
- 3 Regularis translatus siue vt præsit, siue vt subsit, iterum profiteri debet.
- 4 Abbatis perpetua benedictio debet, non sit triennis.
- 5 Monialis occultè, vel publicè corrupta quam benedictione velanda sit.
- 6 Christiani omnes, nisi speciatim prohibeantur, ad religionem apti sunt.
- 7 Descendens ex infidelibus professus, quando eijci valet.
- 8 Professio ob defectum consensus inualida est, & qualis consensus necessarius.
- 9 Professio religionis non exempta in manibus episcopi fieri potest, secus si exempta sit.
- 10 Oblatus plene est, qui se, & sua Monasterio donat in manibus Abbatis.
- 11 Professio coniugati, cuius vxor publice adulterata est, valet.
- 12 Professio ante nouitiatus annum finitum, in non mendicantibus, ante Concilium Trident. valebat.
- 13 Regularis, quando ad reformationem regule tenetur.
- 14 Religio minorum alijs mendicantibus arctior, non tamen Carthusiana strictior.
- 15 Professus censendi, qui vitra annum habitum regularem de manu commendatarij susceptum gestant.
- 16 Professus regulam tertiam sancti Francisci, non est verus religiosus.
- 17 Coniugium, & religio, dispensatione Papæ compatiblea.
- 18 Spolia sunt, quæ solutis debitis beneficiarij, supersunt.
- 19 Beneficiarius tam regularis, quam secularis, licet dum viuuit, superflua in pios vsus erogare possit, de fructibus tamen beneficij testari, nequit, nisi in Curia degens fuerit.
- 20 Tertiaria, volentes profiteri, clausuram seruare tenentur.
- 21 Regulares ad duriores vitam quam vouerunt, cognequeunt.
- 22 Professio religionis non approbata, & admissa ab eo, qui non poterat, non valet.
- 23 Tertiarij sancti Francisci simul viuentes, verè religiosi sunt.
- 24 Regularis sine prelati licentia, nihil habere, dare possidere, vel accipere potest, cum illa vero sic.
- 25 Monachus ad prelatum se habet, vt seruus ad dominum.
- 26 Milites S. Ioannis verè religiosi sunt, & sub decreto Concilij Trid. sess. 6. c. 3. comprehenduntur.
- 27 Annus probationis in fauorem nouitij, & religionis datur.

- 28 Religio sancti Stefani, vera, & approbata religio est, sub regula sancti Benedicti erecta.
- 29 Dolus profitentis, dicentis se diuitem, cum nihil habeat, etsi professionem non annullat, facit tamen ne Monasterium cum alere teneatur.
- 30 Infirmitas, & paupertas, an iusta causa sit dispensandi, ut Monialis extra Monasterium maneat.
- 31 Professio laborantis morbo gallico, eo tacito, an valeat.
- 32 Filius religionem professus, quando ob paupertatem parentum exire tenetur.
- 33 Professio liberati a carcere perpetuo, modo fiat Monachus, valet.
- 34 Veniens religionem sine animo seruandi eius regulam ad eam tenetur.
- 35 Professionem, finito nouitiatu, prælatis, & conuentus, ex causa differre possunt.
- 36 Habitum suscipere, aut nouitiatus annum implere ante decimum sextum ætatis annu, Concil. Trid. nõ vetat.
- 37 Regularis subiectus episcopo, eius vicarius, & cubicularius de superioris licentia, habitu retento fieri potest.
- 38 Professio ante Nouitiatus annum, hodie ipso iure est nulla, etiam in Mendicantibus.
- 39 Probationis anno non possunt nouitij, aut Monasteria renuociare, & quare.
- 40 Probationis annus debet esse continuus, & nullo modo interruptus.
- 41 Professus nulliter ante atatem, noua receptione capitulari non indiget.
- 42 Professiones tacitas Concilium Trident. non tollit.
- 43 Professus tacite non censetur, qui vt talis in Monasterio tractatur, & ad titulu religionis ordinatur, nisi, &c.
- 44 Adultera de mariti fauitia timens ad eum redire non tenetur.
- 45 Professus religionem in genere cõtrahens matrimonium peccat, sed valet matrimonium.
- 46 Professio tacita per habitus delationem non fit, nisi tria concurrant.
- 47 Nouitiatus, per exitum nouitij per tres etiam dies sine licentia, interrumpitur.
- 48 Papa solus, non autem prælatus regulari concedere valet, vt quid irreuocabiler ad vsus suos teneat.
- 49 Monialium, translatio ad aliud monasterium, iusta de causa a superiori fieri potest.
- 50 Probationis ad annum tenetur, qui ad illam religionem transit.
- 51 Prælatus regularis ob delicta subditum habitu, & ordine priuare potest, & sic eiectus, episcopo originis subditus manet.
- 52 Ecclesiam regularem fundare melius ceteris paribus, quam secularem.
- 53 Regularis ob infirmitatem superuenientem a religione eijs non potest.
- 54 Necessitas parentum, etiam superueniens, iusta causa regulari, est manendi cum licentia ad subueniendum eis extra monasterium.
- 55 Religionem ad laxiore transitum concedere potest Generalis ordinis cum causa cognitione, et post Cõc. Trid.
- 56 Prælatus regularis, an, & quando de Crimine nouitij cognoscere possit.
- 57 Monachus Casinensis ad Carthusianos sine licentia perita a suo superiore transiens reuocari potest.
- 58 Translatus ad alium religionem, reddere debet iuxta professionem sibi emissam.
- 59 Monachorum receptio ad conuentum, & prælatum immediatum pertinet.
- 60 Regularis iuste eiectus, nec redire, nec rogare superiores, vt eum recipiant, tenetur.
- 61 Prælatus regularis potest ex causa dare licentiam manendi extra monasterium habitu retento.
- 62 Canonici regulares separatas domus habere possunt, in quas mulieres honestis de causis licite ingredi valent.
- 63 Causa iusta manendi extra monasterium, est eius utilitas.
- 64 Transitus ad Carthusianos omnibus regularibus licet.
- 65 Minores Conuentuales a Pio V. de auctoritate, ad quid tenentur.
- 66 Regularis assumptus ab beneficium, illi, & non monasterio querit.
- 67 Regularis de licentia Papæ inseruiens hospitali, qualiter de quæstus disponere possit.
- 68 Translatum ad laxiorem cum causa cognitione non tangit Bulla Pij IV. reuocans priuilegia recipiendi alios religiosos.
- 69 Franciscanus contrahendo, nec sibi, nec monasterio, sed Sedi Apostolica querit.
- 70 Statutum Carthusianum de reuelando appropriata intra tempus præfixum, validum & utile.
- 71 Monachus Carthusianus appropriando, quando excommunicationem incurrit.
- 72 Carthusiani an, & quando, remissione prælatis a reuelando appropriatis excusentur.
- 73 Absoluendi facultas priuilegio perpetuo dignitati competens, est delegabilis.
- 74 Carthusianus proprietarius per cruciatam absolutus, reuelare tenetur.
- 75 Regularis furans, vt querat monasterio, peccat semel sibi autem appropriando, bis.
- 76 Abbas, vel prior in odiosis, appellatione monachi non venit.
- 77 Regularis literas dans, vel recipiens sine superioris licentia, non est proprietarius.
- 78 Regularis simplex, vt potest sine licentia superflua piè distribuere.
- 79 Legatum Monacho donec prælatis, eo ad suos vsus vt ei permiserint, valent.
- 80 Confessionem iteret, qui reseruatum non fuit confessus, nisi obliuione, vel ignorantia excusetur.
- 81 Confessori eidem confitecnda reseruata, & nõ reseruata.
- 82 Absolutus a vicario, censetur absolutus ab eo, cuius est vicarius.
- 83 Monasterium S. Trinitatis Romæ correctorem, officiales & monachos Gallos requirit.
- 84 Dispensatus ad omnes ordines piè creditur, cui superior ex Papæ commissione licentiam assumendi aliquem ordinem dedit.
- 85 Taciturnitas eius, quo expresso æquè gratia fieret, non nocet.
- 86 Eleemosinas quærere fratribus sancti Antonij post Concilium Trident. licet.
- 87 Bona quæstia ab Apostata, camera Apostolica debentur.
- 88 Oblate Turris speculorum vrbis, vere monacha non sunt, nec ad clausuram obligantur.
- 89 Regulares per prælatorum negligentiam, quando Episcopis subijciuntur.
- 90 Annus nouitiatus ab ultimo ingressu continuus requiritur.
- 91 Metu reuerentiali professio facta non valet.
- 92 Habitum proprie religionis sine causa dimittens, excommunicatus est.

- 83 Religionem ingressurus, quid considerare debet.
- 84 Congregatio Hospitalium Ioannis de Deo, non est vt religio habenda.
- 85 Professio tacite emissa per canonicum regularem, quando accepit canonicatum, ex eo quod beneficium renunciat, non euanciscit.
- 86 Professionem tacitam an censatur fecisse, qui per annos septem in ordine mansit, & sacros ordines suscepit.
- 87 Professio ante 16. annum expletum emissa, est nulla.
- 88 Religiosus non fit, qui tria vota in manibus nouitj emit.
- 89 Professio legendo schedulam absque intentione proficendi non est valida.
- 90 Licentia absolute a prelato concessa religioso transiendi ad aliam religionem, est restringenda ad parem, vel strictiorem.
- 91 Licentia concessa monacho standi extra claustrum non iustificatur ex eo quod superiori ita videatur, nisi subsit iusta causa.
- 92 Liberatio tutoris ab ingressu religionem facta an valeat.
- 93 Professio contra religionis statutum eam irritans facta est nulla.
- 94 Bulla Pij V. contra translatos, qualiter intelligenda.
- 95 Monachi, licet non olim, hodie tamen vocem in capitulo habent.

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 4.

Licet votum, & iuramentum, actus latræ, & religionis sint, & ad sui obseruationem obligent ex S. Th. 2. q. 88. art. 5. qu. 89. art. 4. & 7. q. 88. art. 3. obligat o. t. men ex iuramento, quia ex voto nota, firmior, & indissolubilior est; ita vt rem aliquam licitam facere iuratus, religionem vite intrare non potest, hoc quod iurauit, adimpleat. Arg. cap. commissum, de sp. nal. dummodo illam post religionis ingressum adimplere nequeat.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 9.

Officium plumbatoris Bullarum in Curia cuius officialis vulgo f. ate Plumbi dicitur, deserens habitum scapulari certi coloris qui a papa in collatione eiusdem officij, ouerfus ordinis Cisterciensis nominatur, nullam tamen professionem emittens nec ab illius regula vel obedientia viuens, vere religiosus non est, nec a Cisterciensibus aut ab alijs superioribus religiosis molestari potest; super peccatis aut bonis que in dies fibi acquirat ea tantum propria sibi queat, & etiam matrimonium contrahere, & officio suo cum reservatione fluctuum de consensu Papæ renunciare, & alia omnia que clericis, aut laicis licent iuxta statum suum facere potest; eo quod religiosus nemo esse potest, nisi postquam conuictus probationis & etiam professionem; & votum eiusdem castitatis, pauperatis, & obedientie, vt colligitur ex Concilio Tridentino sess. 25. c. 15. de reg. & c. 1. de reg. 6. c. ex eo. S. 1. de electione in 6. & c. vt lex continentia 27. q. 1. & c. si de statu monach.

DECISIO III.

Ex conf. 3. alias 60.

Monachus, seu regularis vnam religionem ap probatam legitime professus, ad aliam religionem approbatam legitime transiens, de nouo proficieri in secunda religione tenetur, sine transferatur vt fiat in illa prelato, siue vi maneat ibi, vt subditus, & si ille Monachus. Nam si Monachus simplex sit, ea ratione de nouo proficieri tenetur,

quia licet professio prior ad tria substantialia vota seruanda etiam in secunda religione extendatur, nequaquam tamen ad alias obseruationes secunde extenditur; nisi de nouo in ea professio fiat, cum tamē omnes religiosi eiusdem religionis eadem disciplina obligari debent. c. recolentes, de statu Monach. & c. in noua 16. q. 7. Translatus autem vt fiat prelatus maxime si secunda arctior sit prior, e, vel expresse eandem professionem emitte re tenetur; vel eam tacite emitte re censetur, quia p. accepto & exemplo curare tenetur, vt obseruantia regulares Monachij sui a suis subditis seruentur.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. alias 2. de statu Monach. quest. 1.

Abbatissa perpetua electa, & confirmata, licet nisi intra annum benedicatur, si benedicti solet, Abbatiam suam amittat. C. l. attendentes, si statuimus, de sta. uo. nac. & semel benedicta, amplius re benedictio dete, etiam si in Abbatiam perpetua alterius Monasterij eligatur, iuxta Glo. recep. in d. S. statuimus. Abbatissa tamen triennis seu temporaria de iure benedicenda non est, nisi Curia aliud seruet, aut Papa aliud expresse statuat; Ne si tales benedicerentur, multi Moniales manerent simul in Monasterio in Abbatissas benedictæ quod indecens, & in decorum est; & etiam aliqua sæpius benedicerentur, cum vna sepe eligi posset in Abbatissam, quod in antiquo contrariatur, vt colligitur ex Glo. & DD. in d. clem. 1.

DECISIO V.

Virgo corrupta etiam occulte, licet nullatenus consecratione virginum consecrari possit c. acutius dist. 26. & c. deuotis, & c. iuenculas, 20. q. 1. etiam de scandalum euitand. in 3. vt ait S. Thom. 4. d. 33. q. 1. c. 1. & d. 38. q. 1. art. 4. similitate tamen consecratione virginum consecrari, & quasi virgo benedicti valet, vt mutatis verbis virginum in monachis in verba significantia castitatem, ad cui tendum scandalum, & inf. in am. ex S. Th. vbi supra. art. 5. vel etiam recte us pronunciano verba p. consecrationis, que virginem, & virginitatem sonant, accipiendo illa intra ment. in pro ve bis c. si atem significantibus, vt sic simul mendacium, & scandalum emittentur, vt placet Na. in Man. c. 18. num. 61. & c. 25. nu. 42. vidua etiam eth. consecrari vt virgo nequeat, vobere t. men solemner & tacite ipso facto castitatem, & velum professionis suscipere, & portare potest, c. vidua, de regul.

DECISIO VI.

Ex conf. 5. alias 26.

Cum iure communi canonico Christiani omnes regulariter ap. i. sin. ad intrandam, & proficendā religionem a sede Apostolica approbat. in si eis impedimentum Canonicum nō obstat, & dispositio ad hoc vt professio alij qua hoc vel illo modo facta valeat, aut nō valeat, aut vt quis ad religionem hanc sit ad summam Papæ potestatem pertinet. Arg. cap. cum ad monasterium, S. si de statu monach. adeo vt nullus inferior Papa contra us commone canonicū aliquid statuere valeat, quod iur. et ijs, de maior. & obed. consequenter nec vl. a Capitula, quantum generalia alicuius ordinis, & religiosi statuere possunt, vt professio t. ium votum suauitannum a descendens ex Mahumetanorum, vt Inu. eo um genere possit suscipi ab eis b. plurimum fact. non valeat; cum iure communi canonico capitul. Vnde quocumque distin. 56. & capitulo, ecurrat, 32. qua. 4. & capitul. eam tu. de p. sc. ip. tales intrare, & proficieri religionem approbatam nō prohibeantur. Et statuta in c. n. n. arum ab inferiori Papa facta, tanquā iuri communi contraria non valent; nisi si iura religionis in genere a papa confirmata sint, quia ab eo t. si

quatenus sunt licita, & honesta, nec sacris canonibus, aut iuri communi contraria confirmata esse censetur.

DECISIO VII.

7 Descendens ex infidelibus professus contra statutum a Capitulo generali factum ne recipiantur ad suum ordinem qui fuerunt infideles, vel ex eis descendunt, quānis eijsi nequeat ob id solum, quod receptus & professus sit contra tale statutum, (quia cum tale statutum nullum sit, nullum potest effectum producere) eijsi tamen potest dummodo non interuenierit consensus legitimus recipientium, quia se licet præsinitus fuit sub conditione, si non esset de tali genere: vnde cum desit in aliquo conditio, sub qua sit admissus, etiam & ipsa admissio, & professio consequenter nulla efficitur; eo quod dispositio conditionalis non existente conditioe nihil operatur, c. si pro re, de referrip. in 6. cap. præterea, de appel. vnde & Prælitus auctoritate propria professionem talem nullam esse declarare potest.

DECISIO VIII.

8 Vm professio sit contractus reciprocus vltro citroque obligatorius, quo profitens se obligat Monasterio, vel ordini ad seruendum ei secundum regulam eius, & e. contra Monasterium ad alendum, & tractandum eum secundum eandem regulam, c. porrectum, de regula. ita necessarius est vtriusque partis, id est, tam Prælati, & Monasterij professionem recipientium, quam ipsius profitentis consensus, vt nemo nisi volens, & consentiens religio sus fieri possit: c. integritas, 3. 2. q. 1. Sed neque sufficit qualis qualis voluntas, & consensus, sed requiritur libera a metu, etiā reuerentiali, cap. 1. de his quæ vi, & ca. præfens, 20. q. 3. & annus totus nouitiatus completus, ex Concil. Trid. sess. 25. ca. 15. de regul. adeo vt professio ob defectum consensus inualida nec per habitus delationem, nec per admissionem ad actus solis professus conuenientes recipiatur: vnde validari potest, ita Caietan. 2. 2. q. 189. art. 5. & Navar. in Man. c. 12. num. 3. Et professionem aliqua de causa nullam solus Papa contra Concilium Tridentinum vbi supra, de consensu vtriusque partis ratam habere potest, ne opus sit alterum annum nouitiatus expectare.

DECISIO IX.

Ex conf. 6. alias 40.

9 Professio religionis non exemptæ, licet in manibus Episcopi habentis iurisdictionem, & superioritatem in religionem, quam proficitur profitens in manibus suis, fieri possit, Arg. c. si vir, 27. q. 2. & Inn. in c. porrectum, de reg. cū iure communi, omnia subijciantur Episcopis, c. Abbatibus, & c. Abbatibus, 18. q. 2. Religionis tamen exemptæ professio in manibus Episcopi facta non valet, eo quod episcopus nullatenus quinquā religioni a sua iurisdictione exemptæ incorporare potest, cum sic extra territorium suū ius dixerit: c. 2. de constit. in 6. sed vt professio valida sit, necessarium omnino est vt ab eo recipiatur, qui profitentem religioni illi incorporare potest, c. ad Apostolicam, de reg. quandoquidem professio receptio a superioritate vni suam habet ex Innoc. in d. c. porrectum, adeo vt factis non sit proficere in manibus alicuius Monachi, vel fratris regulæ, quam proficitur, nec quod ab eo professio recipiatur, nisi habeat potestatem eum recipiendi ab illo, qui profitentem huiusmodi religioni incorporare potest; vt sentit Pan. in c. insinuante, nu. 1. qui cler. vel vouen. Nō est tamen necessum, vt professio intra Monasterium eiusdem regulæ fiat, c. porrectum, de regul.

DECISIO X.

Ex conf. 7. alias 49.

10 Offerens se, & bona sua Monasterio in manibus Abbatibus nihil sibi reseruato, etiam vouendo obedientiam paupertatem & castitatem, affirmans tamen se nolle regulam ordinis profiteri, nec se obligare ad cœrimonias, & obseruantias eius, quamuis oblatum dici poterit, ca. vt priuilegia, de priu. leg. religiosus tamen & Monachus non censetur non solum quia formæ proficendi repugnat, vt quis Monachus esse velit, & tamen regulam & cœrimonias eius obseruare nolit, eo quod forma dat effectum: c. in ciuitate, de vsur. & gl. ibi. sed etiam quia actus agentium vltra intentionem illorum non operantur; c. fin. de præben. sic autem vouens se non habere intentionem sciendi se Monachum, sed oblatum solum, quæ duo diuersa sunt, c. ex eo, §. 1. de electio. in 6. man. feste tenetur.

DECISIO XI.

Ex conf. 8. alias 7. de conuers. coniug.

11 Professio viri coniugati, cuius vxor publicè adulterata est, in religione approbata, tacito Matr. monio, cui al legatus erat, valida censeri debet, c. Agatosa, 27. q. 2. cum talis vxor nec possessio, nec petitorio ad sic professi restituerentur: gere possit, c. Significasti, de diuor. vnde talis petinde quoad hoc censendus est, ac si morte suæ vxoris esset ab ea solutus.

DECISIO XII.

Ex conf. 9. alias 43.

12 Licet post Concilium Tridentinum sess. 25. c. 15. de reg. professio ante annum probationis finium facta, nulla & inualida sit; ante confirmatiōnem tamen eiusdem Concilij intra annum nouitiatus in ordinibus non mendicantibus facta valebat, c. ad Apostolicam, de reg.

DECISIO XIII.

13 Regulam ab immemoriali tempore laxatam profitens & in ea diu viuens, ad inductam postea reformationem, austeritatem, & duritiem, quæ vix ferri potest, seruandam non tenetur, etiam si austeritas & reformatio illa de natura regulæ sit: vt ait Pan. in cap. super eo, de reg. maxime si profitens adeo debilis sit corpore, vt eam sine periculo salutis pati non valeat, ex Innoc. & Pan. in d. c. super eo. Idemque de duritie noua inducenda censendum est, si cū professus sit, protestatus sit nolle se obligari ad alias austeritates, quæ quando professus fuit non seruabatur, prout aasserit Pan. vbi supra. Sin vero durities de natura regulæ sit, & relaxatio noua fuerit, aut a tempore, cuius initij memoria est, ad illam seruandam cogi poterit, si cū professus fuit, professionem suam, & obligationem ad illum viuendi statum non limitauerit, qui tunc communiter seruabatur.

DECISIO XIV.

Ex conf. 10. alias 51.

14 Religio Minimorum, licet omnibus alijs mendicantibus astrictior sit, quod vltima tria vota substantialia, voueant, etiam non vltimis, quam quædam de gestimilibus exempto statu agnitiois, qua ratione Carthusiana strictior esse videtur quæ oua & lacticia, tam in statu laicitatis, quam agnitiois, edere permittit; & regula Dominicanorum astrictior est regula Canonicorum Regularium, ca. Quod Dei timorem, de statu Mona. quamuis vtrique eandem S. Augustini regulam voueant, eo quod Constitutionibus suis a Papa approbatis vitam suam notabiliter arctauerunt: Carthusiana tamen religio, quæ nullo casu etiam grauissime infirmitatis esum carniū permittit, & claustram perpetuam, & æternum silentium obseruat, ceteris omnibus astrictior & strictior est; cum grauius sit semper a carnibus, etiam agnitiois mortificatiōe statu abstinere quam cibus quadragesimalibus semper vti cum facultate vescendi carnibus in infirmitate. Præterquam quod statuta Minimorum, quæ tria vota substantialia, non

non tangunt, contravenientes eis ad peccatum mortale, vel veniale non obligant, sed solum ad subeundum peccatum temporalem a statuto impositam; cum tamen statuta Carthusianorum multa, & præsertim illud, quod a carnibus abstinere iubet, ad mortale obligat, in quo nullus superior dispensare poterit, adeo quod dispensatio etiam Papæ non admittitur.

DECISIO XV.
Ex cons. 11. alias 15.

Cum religione S. Basilij ab immemoriali tempore collabente in ea regulari obseruantia, post commendata Monasteria professio consuevit, & expresse in eo. m. i. solita deserit; habet tamen religionis illius de manibus Commendatarij, vel Prioris suscipiens, & susceptum vitra annum gestans, eandem religionem tacite profiteri censetur, & vere illius ordinis religiosus indicari debet, quia sicut Papa statueret potest ut in religione non fiat professio expressa, sed solum tacita, per solum delationem habitus certo tempore continuatam; Arg. c. proposuit de excess. præb. ita ut tacita hæc tantum valens sit quanti professio expressa; & quicquid induci potest lege humana, vel privilegio, potest etiam consuetudine immemoriali induci. Super quibusdam S. præterea, de verb. significata cōsequenter sciens, vel scire debens regulam S. Basilij esse approbatam, & sub ea victuros teneri ad tria vota substantia. lia solemniter profutendum, iuxta formam regulæ illius, & sciens vel scire debens iura omnia nota, quod per delationem habitus legitimam tempore vnus anni sine protestatione voluntatis contrariæ, ipso iure professionem tacitam emisisse censetur; maxime cum Commendatarij prælati quoad omnia iura pertinentia ad administrationem proprietarij æquiparentur; ex Pan. in cap. quærel. m. de elect. & Dec. in c. edneceri. sub si. de rescip. adeo ut suscipiens habitus de manu eorum satis sit suscipiorem religionis illi incorporare.

DECISIO XVI.
Ex cons. 12. alias 35.

Regulam tertiam ordinis S. Francisci professus, quæuis eam seruare tenetur, eo quod se ad illam voto licito obligauit, & vota licita seruanda sunt, c. p. Magnæ, de voto, & etiam religionis non est; cap. cum ad Monasterium, de stat. regn. quia licet tria vota emittit non tamen emittit in religione approbata pro religione, sed solum approbata pro bono modo viuendi; ex Gloss. in clement. ex eo de senten. ex com. cum tamen de essetia religionis sit, ut huiusmodi vota in religione approbata pro religione emittantur, & fiant; cap. i. de regul. in 6. & clem. secundam, eod.

DECISIO XVII.
Ex cons. 13. alias 11.

Licet voti obligatio iuris naturæ, & diuini sit, solennitas tamen iuris humani Pontificij est; cap. Mignas, & c. l. te aturam, de voto, quo solo statutum est ut, solemniter vouens tria vota castitatis, paupertatis, & obedientiæ in Religione approbata & in manibus eius emittat, qui vouentem religioni incorporare valet; quæ tria sicut Papæ ad votum solenne necessaria esse statuit, & sufficientia ad aliquem verum religionum faciendum, & ad alios certos effectus; ita et a statuere potest, ut aliqui amplius requiratur, vel aliquid minus sufficiat; unde sicut ut religiosi omnes votum paupertatis emittent, non tamen ut omnes pari modo ad illam seruandam obligentur eo quod Franciscani de obseruantia, & Capucini iam in communisquam in particulari seruare tenentur; religiosi vero non mendicantes tantum in particulari, & non in communisquin etiam mendicantes ante Concilium Tridentinum, sess. 25. capitulo 2. de regul. in communi habere non poterant, nisi cum certa limitatione, post Iud vero etiam sine illa habere possunt. Ita etiam, ita ut ut omnes castita-

tem emitterent, non tam eodem modo, cum aliqui omnimodam castitatem, alij vero castitatem tantum conjugalem, ut milites ordinis Christi, & S. Iacobi seruare tenentur; omnes tamen vere religiosi sunt, & canonis & fori privilegio gaudent, ita Caier. 2. q. 88. art. 11. & Nau. in Man. cap. 12. num. 75.

DECISIO XVIII.
Ex cons. 14. alia 7. de solution.

Regularis, aut alius beneficiarius factus episcopus, domum & alia necessaria ad vitam suam emens, & se obligans ad debita taliter contracta soluenda, si non soluto debito moriatur, camera, aut alius in bonis & redditibus episcopi, aut beneficiarij præfati succedens, debita sic contracta de redditibus beneficiorum, aut episcopatus soluere tenetur, si beneficiarius alia bona patrimonialia, vel quasi matrimonialia, unde soluat, non habet, peruenit de fideiuss. Quia cum actiones omnes & obligaciones cōuenientes alicui in hæredem eius transeant, & contra hæredes debitorum, l. 1. & 2. de hæred. actio. & illa sola bona dicuntur esse a moriente relicta, quæ deducto ære alieno superunt, l. subignatum, S. bona, ff. de verbor. significa. consequenter Camera Apostolica, aut alius tanquam hæres in bonis, & redditibus beneficiarij succedens in illis solis hæres censetur, quæ deducto ære alieno superunt, & de redditibus beneficii debita beneficiarij soluere tenetur. Sicut enim debitum ecclesiæ, vel beneficii nomine contractum, bona mobilis prætiosa, & immobilia pertinentia ad ecclesiam, vel beneficium efficiunt, adeo ut succedens in ecclesiâ, vel beneficio ad debita ecclesiæ, vel beneficii nomine contracta soluenda teneatur, ita etiam debitum prælati, rectoris, & beneficiarij nomine suæ personæ contractum, redditus, & fructus beneficii cuius ipse dum viuere dispensationem habuit, & quos alienare, & locare ad modicum tempus vitæ suæ pro suo arbitrio sine alia iusta causa, & solemnitate iuris potuit, cap. vestra de locat. & c. si. Ne præl. vic. suas, c. l. de reb. eccl. non alien. ita efficit, ut in redditibus beneficii succedens, debita etiam beneficiarij nomine contracta soluere obligetur, obligata enim ad quemcumque transeant, cum onere suo transeant, c. ex literis, de pign. oblig.

DECISIO XIX.
Ex cons. 15. alias 6. de donat.

Quamuis monachus clericus Episcopus, aut alius beneficiarius, de fructibus beneficiorum, vel episcopatus, de iure communi testati non possunt, c. 2. de testam. Auth. ingressi C. de sacros. eccl. cap. 12. q. 5. & c. 1. & cap. relatum, de testam. & Auth. licentiam, C. de episc. & cler. de fructibus tamen suorum beneficiorum in usus suos honestos, & superflua in usus pauperum, & alios pios usus, dum viuere per dispositionem inter viuos, etiam iure antiquo, & communi, donatione irrevocabili disponere possunt, cap. fin. 16. q. 1. & cap. conuenit, 23. qu. 2. & Card. in Clem. 2. S. sed & tales, de vita & honest. cler. nec ulla ratione sic inter viuos irrevocabiliter donata, & disposita, nomine spoliatorum ad cameram spectant, cum illa sola spolia clericorum sunt, & ceteri debent, quæ post ipsorum beneficiorum mortem, nondum pie impensa reperiuuntur. Immo privilegium diuerforum Pontificum, videlicet Sixti IV. incip. Et si vniuersis, constitutum 4. edita 1474. Leo X. incip. inter curas, constitutum 13. edita 1516. & Pii IV. incip. Rom. Pontifice constitutum 31. edit. 1560. constitutum est, ut nulla sint spolia clericorum secularium, & regularium beneficia, vel dignitates habentium de gentium, & morientium in vrbe, vel intra decem miliaria, siue testati, siue intestati moriantur.

DECISIO XX.
Ex cons. 16. alias de statu regular.

Tertiarie profiteri volentes, et usum seruare tenentur, & ut alie religiose multiplicari possunt; vouentur, & ut alie religiose multiplicari possunt; vouentur, & ut alie religiose multiplicari possunt; vouentur.

re autem nolentes, sine clausura viuere possunt; Ab ordinarijs tamen si scandaloſe viuunt, puniri debet, nec ulterius multiplicari, aut recipi queunt, ita Decernente Bulla Pij V. circa pastoralis. edita 1566. conf. 8.

DECISIO XXI.

Ex conf. 17. alias 16.

Cum nemo ad castitatem uouendam, aut ad crescendum in perfectione cogi possit, c. integritas 32. q. 1. c. gestos. d. 74. & gl. ibi in verb. crescere. nec prælati uoluntatis inferior, aut superior, quamuis Papa sit, uel religionis ad aliam regulam strictiorem, uel laxiorem cogere potest; unde neque fratres Minores Conuenticales (quorum regulam Pius V. in Hispania extinxit) ad profitendam regulam Fratrum Minorum obseruantie, compelli poterunt, quandoquidem horum regula longe durior, & diuersa sit, quam Conuenticaliu regula: Quia hi sancti Francisci regulam Priuilegijs Apostolicis temperatam; illi uero eam nullo tali temperamento laxatam, profitentur.

DECISIO XXII.

Ex conf. 18. alias 19.

Profectio religionis non approbata, aut ab eo admittenda, & accepta qui profitemur, alicui regulæ approbatae obligare non potest, nulla, & inuolida censenda est, sic tamen professus tria uota castitatis, paupertatis, & obedientie, tanquam uota simplicia, & non solemnia ubique fuerit, seruare tenetur.

DECISIO XXIII.

Ex conf. 19. alias 54.

Tertiarj S. Francisci licet extra congregationem uiuentes religiosi non sint, ex Gl. in clem. 2. cum ex eo, de sent. excomm. intra eam tamen uiuentes uere religiosi sunt, & tria uota essentialia uouent, nec ad aliam religionem etiam mendicantium, aut sancti benedicti nisi petita licentia, transire possunt, petita uero licentia, & non obtenta, transire ualent. Arg. cap. licet, de Regula. Iusta uero causa transiendi ad aliam religionem etiam æqualem, uel laxiorem est, quod regula illa Tertiariorum non sit perpetua, sed finienda, & consumenda, eo quod per nouè recipiendos restituti nequeat. Arg. cap. 5. adhuc, de relig. dom. in 6.

DECISIO XXIV.

Ex conf. 20. alias 14. de statu monach.

Regularis quamuis sine prælati licentia nihil habere, possidere, dare, uel accipere possit, c. non dicatis, 5. r. quest. 1. neque de licentia tanquam rem propriam, cuius dominum, & possessionem suo nomine habeat, cap. fin. de statu monach. de illius tamen licentia bona mobilia, uel immobilia monasterij tanquam peculium suis uisibus, & necessitatibus deputatum, ad uilitatem monasterij cuius bona sunt, ex iusta causa, non obstante Concilij Tridentini decreto, in sess. 25. c. 2. de reg. quod nihil noui iuris inducit, sed tantum ius antiquum declarat, & de concessione sine iusta causa loquitur, habere potest, d. c. non dicatis, & c. 2. & fin. de statu monach.

DECISIO XXV.

Cum monachus ad suum prælatum ita se habeat, ut seruus ad Dominum suum, ex Innoc. in c. cum olim de priuileg. Pan. in c. edoceri, de refer. & in c. cum ad monasterium, de stat. monach. & conf. 80. vol. 2. ita ut illi resistere non possit, cum neque uelle, neque nolle habeat, sed totus dependet a superioris arbitrio, & uoluntate, c. non dicatis, 12. q. 1. c. si religiosus de ele. 6. & c. 2. de testam. in 6. & cap. Nolo 12. q. 1. potest prælati, regularis pro uoluntate sua, sine ulla causa iusta beneficium regulare, & alias

quascunque concessiones monacho suo factas reuocare. cap. porrectum cap. ad audientiam, de confir. uul. & d. c. cum ad monasterium, 8. rales, & cle. 1. pen. de sup. priuileg. adeo ut inferior, etiam de spolio, contra prælatum spoliatum, modo id bono animo faceret agere non possit.

DECISIO XXVI.

Ex conf. 21. alias 12.

Cum milites sancti Ioannis Hierosolymitani tria uota substantialia castitatis, paupertatis, & obedientie in manibus superioris sub regula a sede Apostolica approbata emittant, uere & proprie religiosi, & regulares censeri debent, & proinde sub Concilij Tridentini, sess. 6. c. 3. de reform. dispositione, statuentis neminem clericum secularem, uel regularem degentem extra monasterium, etiam sui ordinis priuilegij prætextu, tutum censeri, quominus, si deliquerit, ab ordinario loci, tanquam sedis Apostolicæ delegato, puniri & corrigi ualeat, comprehenduntur, etiam si priuilegia aliqua in contrarium habeant, quibus per clausulam generalis Concilij per uiam legis positam derogari censetur. Arg. cle. dudum, 8. fin. de sep. & Fel. in cap. accedentes, num. 4. de priuileg.

DECISIO XXVII.

Ex conf. 22. alias 25.

Licet annus probationis in utriusque partis, id est, Natiuitatis, & religionis fauorem status sit, & utraq; pars illi fauori, ut cuiuslibet alij iuri suum fauorem concernenti, renunciare potest: cap. quod ob gratiam, de reg. iur. in 6. & l. quod fauore. C. de legib. adeo ut consuetudo generalis ante Concilium Trid. habeat, ut professio ante finem anni probationis facta de consensu partium ualeat extra religionem quatuor mendicantium, c. non solum, & c. conf. de reg. in 6. eo quod ante illud, probationis annus principalis in fauorem priuatum, quæ publicum introductus uidebatur; professio tamen contra legem prohibentem ne ante certam ætatem fiat, emissa, ut ante decimum sextum annum per Concilium Tridentinum, sess. 25. c. 15. de regul. aut ante decimum octauum annum in Monasterijs, in quibus prohibetur illa fieri ante illum, & etiã ante Tridentinum in ordine mendicantium ante finem anni nouitatus facta, non ualeat, ex Hoff. & Pan. in c. quia infulis, de regul. eo quod lex profiteri ante illam ætatem uetans, uilitatem publicam, potius quam priuam partem respicere uideatur, cui partes stare tenentur, adeo ut actus contra legem sic prohibentem illum fieri factus non ualeat. l. non dubiam. C. de legib.

DECISIO XXVIII.

Ex conf. 33. alias 10.

Cum religio seu milita sancti Stephani post Concilium Tridentinum sub regula S. Benedicti erecta & a Pio IV. confirmata sit, consequenter professi eiusdem ordinis uere religiosi censenda sunt, & castitatem coniugalem, & paupertatem, quamuis non omnimodam, illam tamen, quæ regula eorum requirit, sita scilicet ut liberam restituti facultatem non habeant, sed limitatam, relinquendo quintam partem ordinis) & obedientiam uouent: unde & beneficia tantum regularibus professis prouideri solent, obtinere possunt, ut asserit Concilium Trid. sess. 14. c. 10. de reform. & sess. 25. c. 21. de reg. Et quamuis iure communi, castitas coniugalis, & talis paupertas ad solemnem religionis uotum constituendum sufficere non uidentur, c. cum ad monasterium, de statu monach. & S. Th. 2. 2. q. 156. art. 4. 6. & 7. Quia tamen uoti solemnitas iuris humani est; ex priuilegio & dispensatione Papæ, minus, uel aucteratiōabili causa subsistente poterit, ita ut uerè & proprie religio, cum castitate coniugali, & testandi facultate consistat, ut sentit. Innoc. & gl. in d. c. ad monasterium, Caiet. 2. 2. q. 88. art. 11. & Nau. in Man. cap. 12. num. 85.

DE

DECISIO XXIX.

Ex conf. 24. alias 50.

Sicut dolus recipiendum, quamvis validitati professionis non obstat, efficit tamen ne monasterium bona ingressi habere debeat; c. constituit. 20. q. 3. ita dolus profitemis, dicens se diuites, cum nihil habeat, etsi professio ipsam non annullat, cum sit error fortunæ, facit tamen ne monasterium eum alere teneatur. Haud secus ac matrimonium contractum per errorem fortunæ, vel qualitatibus personæ valet, si non erratur in persona, c. 1. §. sicut ergo, 28. q. 1. & Nau. in Man. c. 22. nu. 12. Maritus tamen, cui dos promissa est, uxorem accipere, & alere, donec illa ei soluantur, non tenetur ex Panor. in c. per vestras nu. 4. de donat. inter virum & uxorem.

DECISIO XXX.

Quamuis infirmitas, attentio solo iure naturali, & diuino, immo & humano, cap. 1. de statu monac. in 6. & eius etiam inuolutione per Concilium Trid. sess. 27. ca. 7. de regul. facta iusta videtur causa, vt monialis extra monasterium de licentia superioris maneat, & ateneis tamen posterioribus summorum Pontificum decretis & constitutionibus, videlicet Pij V. in vna Bulla, quæ incipit circa & in alia, quæ incipit, decori. edit. 1569. constit. 100. & Greg. 13. in Bulla, quæ incipit, Deo facris, edita. 1572. constit. 13. iusta tantum causa petendi, & obinend. dispensationem infirmitas, adiuncta monasterij paupertate effecti conetur.

DECISIO XXXI.

Ex conf. 25. alias 48.

Profectio a laborante morbo Gallico, vel alio contagioso, illo tacito facta, non valet, si religio, quam professus sit statutum Papæ, vel suum a Papa confirmatum habeat, quod professionem negatio morbi factam annihilat, & ei rei potest sine aia Papæ licentia. Secus autem si religio nullum tale statutum habeat: Tunc enim professio iure communi attendit, & gritudine etiam morifera non annihilatur; potest tamen talis iuste a prælato puniri, & imposita poenam ob commissum peccatum subire tenetur.

DECISIO XXXII.

Ex conf. 26. alias 3.

Sicut professio religionis ab excommunicato, vel ad rationem obligato, facta valet, c. cum illorum, de ser. excommu. & cap. 2. de oblig. ad ratiocin. licet uterque peccet: ita etiam patet, sub tanta paupertate laboranti; ut, vt filius sine peccato religionem profiteri nequeat, professio ab eo facta valida est, filius tamen sic professus ad sustentandum parentibus, non alio modo sustentare valentibus exire tenetur, si viri prudentis arbitrio, utroque tempore scilicet ingressus, & egressus potuerit, & possit eorum paupertati subuenire, qua cessante, ad monasterium redire obligatur.

DECISIO XXXIII.

Ex conf. 27. deest in Notis.

Cum metus iuste illatus, nec actione patiat, nec actum annullat, vel rescindit, si mulier, ff. de eo, quod me tus causa, sicut Princeps indulgetis poenam mortis iuste damnato, ex lege, vt ducatur in uxorem aliquam pauperem, quam si ducat, valet matrimonium: Ita etiam professio damnata ad carcerem perpetuum, qui liberatur a Papa, ea condicione, modo religiosus fiat, satis libera, & valida esse ferri debet: cum professio facta in metu iusto non rescinditur, nec metus iuste illatus, libertatem actus tollit.

DECISIO XXXIV.

Ex conf. 28. alias 46.

Vouens religionem sine intentione seruandi regulam eius, modo animum proficendi habeat, ad eam seruandam obligatur: ita Nau. in Man. c. 12. nu. 50. Secus tamen si nec animum proficendi, nec illatenus obligandi se religioni habuit, sed solum simulandi; Cum professio &

uorum in foro conscientie sine consensu, & animo obligandi se constare non possint: Arg. cap. tua, de sponsal. & c. cum d. lectus, de his quæ vi; in foro tamen exteriori animum proficendi habuisse iudicabitur.

DECISIO XXXV.

Ex conf. 29. alias 30.

Cum a iure antiquo recedendum non sit, nisi quatenus per nouum expressè recedatur; præcipimus, C. de appell. & annus nouitiatus, admisso, & reiecto in fauorem recipientium, & recepti statuta sint & proinde nec contra utriusque consensum retorquenda; arg. cap. quod ob gratiam, de regul. iur. Prælati, & Conuentus, vel Capitulum, dilatoriem ad proficendum nouitio post annum nouitiatus probato a se pro idoneo, non obstat Conc. Trid. sess. 25. c. 16. de reg. iusta de causa concedere potest; quia id in vltimo Concilio fuit, nec per illud contrarium exprimitur, sed solum additur, vt finito nouitiatus anno nouitios pro idoneis habitos admittant, aut reiciant, & consequenter cum cogere ad proficendum, aliud sit, quam admittere ad professionem, vel reijcere, & a diuersis non fit illatio l. Papin. ff. de minorib. & ca. ad audientiam, de decim. admittis iusta de causa professionem suam differre potest.

DECISIO XXXVI.

Ex conf. 30. alias 20.

Quamuis ante decem & sex annos completos professio valide fieri non possit, ex Conc. Trid. sess. 25. ca. 15. de regul. & aliter facta nulla censetur, quia tamen habitum suscipere, aut nouitiatus annum ante decimum sextum annum implere Concilium non vetat, annus probationis incipit immo & perfici ante decimum sextum annum completum potest, & virtute illius probationis expleto decimo sexto professio iuxta ius antiquum, Cle. eos, de regul. quod nullatenus quoad hoc correctum est, licite fieri potest: Non tamen verè professus censetur, qui antequam expresse proficatur, expelli potest; ratio enim dicitur, vt tanta libertate vt possit nouitius ad exeundum quantum conuentus ad eijciendum; Cum statutum in vno correctum locum habere censetur in alio, dummodo eadè ratio idem dicitur in eo, l. 1. C. de confes. lib. 12. & Felin. in proœmio Greg.

DECISIO XXXVII.

Ex conf. 31. alias 24.

Regularis Episcopo subiectus, & etiam exemptus, de licentia Superioris sui, Vicarius, & Cubicularius, Episcopi esse potest; c. cum pastoris, 2. q. 7. Innoc. in c. c. l. & A. & Fel. ibi, de re iudic. di. modo habitum retineat: Solutus autem Papæ est facultatem facere extra Monasterium manendi sine habitu c. 2. Ne cler. vel mon. in 6. & c. clerici, de vit. & hon. cleric. qui tamen tam difficile ferè dispensat, vt Monachus habitum subtus vestem deferat, quam illum omnino dimittat, ita Gl. ff. in clem. 2. de vit. & honest. cler. Pan. in c. Deus, qui tit. eo.

DECISIO XXXVIII.

Ex conf. 32. alias 31.

Licet iure antiquo, c. ad Apostolica, de reg. anteq. professio ante annum probationis facta valebat, exceptis ordinibus Medicantiis, c. Non solum, c. c. institutionem de regu. in 6. & etiam in illis si habeat ad id ius priuilegium; Hodie tamen ipso iure est nulla, sicut etiam nulla censetur, si ab aliquo, qui ignorabat Concilij Tridentini decretum, sess. 25. c. 15. de regul. aut in Monasterio, quod habebat priuilegia admittendi ad professionem volentes ante annum proficere anno 1564. die prima Aprilis, ante annum probationis expletum, emissa fuisset, non obstante constitutione Pij Quarti super declaratione temporis ad Concilij Tridentini decreta obseruanda sub datum

25. Calen. Augusti 1564. statutis, ne Constitutiones a Concilio factæ ante Kalend. s. Maij Anni 1564. obligare censerentur. Quia cum lex Concilij Tridentini, quia annullatur professio intra annum probationis factæ, condita, & promulgata sit Anno 1563. quarto Decēbris, & lex omnis maxime Conciliaris iuste cōdita, & promulgata ligat post duos menses a tempore promulgationis illius. d. 4. c. in istis, §. leges, si longius tempus ad ligandū ei non præfiguratur; Aut. vt factæ nouæ const. coll. 1. §. & c. quod dict. s. dist. 16. & cap. 1. de postul. præl. consequenter etiam professionem ante annum probationis finitum em. s. m. Calen. Aprilis anni sequē. is 1564. annullat; præsertim cum prædictum Concilium Trid. sess. 25. c. 22. de regul. expresse declarauit, velle se, vt statim leges factæ in sessione ad Regulares pertinentes, executioni mandarentur, quo t. perinde fuit, ac dicere, ex nūc, siue ex hoc tempore ligent, & executioni mandent illam Episcopi, & alij Ordinum Prælati: Et cum lex hoc mandat, ligat etiam ignorantes, quo ad actus nullitatem, licet non quoad alias penas, vt ait Gloss. in Clem. 2. de hæret. in verbo, ex nūc, de quibus declaratio Papæ, vt ex tenore illius colligitur intelligenda est excusans solum a pœnis extrinsecis, quas stricto iure multatioquin contratiacientes incurrissent: Professioni vero ante illud tempus factæ nihil prodest, aut nocet, vt propterea de ea iudicandum sit, ac si nulla talis declaratio facta iudicanda fuisset nulla; si declaratio Papæ non accessisset, ita & ea accedente nulla, & inuolida censeri debet, quia professio facta pure eo momento, quo fit valet, aut non valet, nec in suspensio esse potest, (sicut nec Baptismus, ordo, vel Matrimonium) & si non valuit, nec per illam declarationem validari potuit.

DECISIO XXXIX.

Ex conf. 33. alias 62.

39. **Q**uamuis olim annus probationis in fauorem vtriusque partis, tam Monasterij, quàm illud intraturi inductus sit. c. ad Apostolicam, de regul. ita vt illi fauori ac vtriusque partis consensu renunciari posset cum iuri in fauorem suum introducto quilibet renunciare poterit; I. si quis in C. de pactis, & c. gratum, de off. del. Adeo vt in non Mendicantibus professio valde intra annum probationis fieri posset, d. c. ad Apostolicam modo tamen probationis anno, nec Monasterium, nec Nouitij renunciare possunt ex constitutione Conc. Trid. sess. 25. c. 15. de regul. eo quod annus ille non amplius ius priuatum, sed publicam religionis utilitatem respicit, iuri autem publico renunciare nemo potest; c. si diligenti de for. comp. & leg. ius publicum. ff. de pact. unde nec Regularis in una religione professus, & ad aliam translatus, anno probationis concessio renunciare valet; & professio aliter facta intra annum in secunda religione, etiam de vtriusque partis consensu nulla omnino censetur; eo quod professio ante decimum sextum completum facta, & facta ante finem anni probationis a Concil. Tr. ubi sup. parificatur; ideoque sicut professio ante decimum sextum annum de consensu Nouitij facta non valet; ita & ante finem anni probationis de consensu eiusdem facta, nulla erit, quandoquidem de parificatis idem iudicari debet. cap. licet ex quadam, de testib. & l. fin. ff. mand.

DECISIO XL.

34. 34.
Ex conf. 37. [alias] 17.
43. 29.

40. **P**rofessio ante decimum sextum ætatis annum completum, uel ante finem anni nouitatus facta nulla censetur, ex Concil. Trid. sess. 25. cap. 15. de regul. nec ne per gestationem habitus indistincti ab habitu professorū, etiam intra Monasterium post annum decimum sextum completum, & etiam per alium annum integrum, putans se esse professum, eo quod putaret prædictam professionem a se factam, validam fuisse, eam validatè censetur, nisi sciens & prudens illam fuisse nullam, de nulla validam facere voluisset; ita vt ab eo tempore professus esse inciperet. vt ait Cai. 2. 2. q. 189. ar. 5. & Nau. in Man. c. 1. 2. nu.

71. unde nec ingressus Monasterium, & post decem menses sine licentia illud egressus, & postea Monasterium aliud eiusdem religionis adiens, in quo receptus de consensu fratrum post duos menses emisit professionem, & multos annos ibi perseueras valde professus est eo, quod illam ante vnum annum continuum completum emisit ex Conc. Tr. ubi sup. Nec sufficit quod decem menses in vno Monasterio & alios duos in alios manerit, vt annus pro completo censeatur, quia annus debet esse continuus; ca. 1. de regu. in 6. Nec professio nulliter facta sine scientia nullitatis, sola perseuerantia ratificatur, ita Cai. ubi sup. & consequenter sic professus vere religiosus non est, & libere sine vlla dispensatione ad aliam religionem transire pot.

DECISIO XLI.

35. 27.
Ex conf. 44. [alias] 24.
49. 27.

41. **P**rofessio in ordine Minorum ante decimum septimum annum completum ipso iure, & vi statutorum illius ordinis nulla est, & nullum producit effectum. Arg. C. de Trid. sess. 25. c. 15. de regul. & sic professus ad aliam religionem archiore, vel strictiorem transire, vel uxorem ducere poterit, si nihil aliud obstat ac si professionem illam non fecisset: cum non præter impedimentum, quod de iure non fortitur, est. c. m. c. Non præter, de reg. iur. in 6. Et licet sic ante decimum septimum completum professus, nouam professionem post illum completum facere teneatur ad hoc, vt vere professus & religiosus sit, vel publice de nouo proficendo, vel quod satis esse videtur eam ratificando, noua tamen receptione Capitulari non indiget, sed sufficit, quod Monasterium in illo consensu permiserit, quo eius professioni consensit, & eam recepit; & professio valida esse incipit a solo tempore ratificationis, & non antea.

DECISIO XLII.

42. **C**oncilium Tridentinum sess. 25. c. 15. de regul. professiones tacitas non tollit, & ideo post illud perinde sunt habendi pro tacite professis illi, qui per annum totum nullatenus interruptum habitum in illis ab habitu professorum, ac ante illud, tulerunt; & consequenter qui habitum in anno decimo sexto, vel prius accipiunt, si illi toto vno anno gestant, donec annum decimum septimum ingrediantur, tacite professi censendi sunt. Arg. c. 1. §. 2. de regul. in 6. & c. eos, tit. eo. Quamuis quoad hæc tacitam professionem inter eos, qui emittunt professionem ante decimum sextum annum completum, & alios qui eam non emittunt, differentia est, quod hi procul dubio professi censendi sunt, si per vnum annum totum gestant habitum, donec ingrediantur decimum septimum annum, nisi reclamant, aut protestentur, nullatenus esse scientiam proficendi, donec expresse proficentur; Alij vero, qui professionem ante decimum sextum impleverunt expresse faciunt, non censentur tacite professi, si ideo manent in Monasterio post incceptum decimum septimum annum, quia putant professionem suam valere, in quo non manerent, si eam non valere putarent, quia ad ratificationem professionis inuolida factæ non sufficit in Monasterio manere, si ideo manet, quia putat valere professionem factam, & per illam obligari ad manendum, sed recipitur, quod sciat illam non valuisse nec obligari ad manendum, & eam non obstantem hæc scientia vult eam pro bona, & recta habere, & se ad eam firmandam obligari, vt tenet Cai. 2. 2. q. 189. ar. 5. & Nau. in Man. cap. 12. nu. 71. Quia errans, & ignorans consentire non censetur, I. si per errorem, ff. de iurisd. om. iud.

DECISIO XLIII.

36. 19.
Ex conf. 43. [alias] 29.
44. 24.
46. 27.

43. **H**abitum religionis ante decimum quartum ætatis annum suscipiens, & per aliquot annos vitam in diuersis Monasterijs transiens, & tandem legitime iam a tate ad pro-

ad profitemdum; ad aliud Monasterium eiusdem ordinis veniens, ubi a superiori recipitur, & nulla facta expressa professione ab eodem ad ordines suscipiendos mittitur, & quasi professus ab omnibus tractatur, & ad actus professorum proprios admittitur non censetur propterea tacite professus ex Panor. in c. vidua. de reg. eo quod nunquam complevit annum probationis, qui debet esse continuus, & cum intentione probationis faciendae, ita Conc. Trid. sess. 25. c. 15. de Regul. nec per ordinationem ad titulum Religionis, aut per habitus gestationem multorum annorum tacitam professionem fecisse de censur. nisi scilicet se professum non esse postea gestatione habitus professionem ratificet, & se obligare intendat.

DECISIO XLIV.

Ex consil. 38. alias 4. de divortijs.

44 **Q**uamvis vxor sepius adulterata, & damnata adulterij per iudicem secularem, & in pœnam eius, intra Monasterium inclusa redire debeat ad maritum cum recipere volentem intra biennium; Auth. sed hodie. C. ad leg. sul. de adult. separata tamen a viro per sententiam iudicis ecclesiastici, nec vxor ad maritum, nec e contrario maritus ad vxorem, redire tenetur: ex Gl. in c. Agathosa. 27 q. 2. & c. literas. §. si. de restit. spol. maxime si vel ipsa mariti seuitiam, aut maritus vxoris insidias metuat.

DECISIO XLV.

Ex consil. 36. alias 18.

45 **P**rofessio in alio ordine Mendicantium intra nouitiatus annum, licet etiam ante Concilium Trid. nulla fuerit, c. non solum. & c. constitutionem. de reg. in 6 & c. 1. §. pen. de relig. dom. in 6 ad religionem tamen in genere, id est, ad faciendum se religiosum in aliqua religione approbata, si receptores inueniret, obligabat. Gl. & Archid. in d. c. non solum Ang. ver. religiosus. §. 14. & Syl. ver. rel. g. 3. quæst. 5. Sic autem religiosus factus in genere, quamuis matrimonium postea contrahendo peccet, matrimonium tamen valet; sed mortua vxore, religionem aliquam intrare tenetur.

DECISIO XLVI.

40. 12.
Ex consil. 41. [alias] 41.
32. 33.

46 **P**er habitus delationem nõ fit professio tacita, nisi tria concurrant; quorum vnum est, quod sit indistinctus ab habitu professorum c. 1. §. qui vero. de regul. in 6. Secundum est, quod deserat eum in monasterio, & congregatione, c. eos. de reg. & Host. in c. vt cleric. de reg. Frac. in §. fin. c. 1. de reg. in 6. (& habitum religionis etiam extra monasterium deserens de licentia, obedientia, vel mandato superioris, censetur illum intra monasterium deserere. ex Pan. in c. ex rescr. de iureiur.) Tertium est, illum intra monasterium per annum continuum deserat, adeo vt quamuis deserat quatuor menses continuos, si postea exiret, & iterum teneretur, & octo, vel plures menses deseret, & vicissim exiret ante annum continuum completum, non censetur professus. c. 1. de reg. in 6. Arch. d. & Fran. bi. Vnde milites Hierosolymitani, & alij cruciferi qui vniuersam militiam exercet, intra monasterium religionis habitum legitime suscipiunt, postea ex licentia, & mandato superioris bellando, vel negotia religionis, aut monasterium intrando, annum probationis extra monasterium finituro: cum regularis, vbicunque sub obedientia manet, in monasterio manere censetur. Pan. vbi sup. nu. 5. & Syl. ver. religio. 3. q. 19. Nec minus religionis austeritates extra manendo, quã intra experitur, cum sepius grauius sit extra monasterium, quam intra degere. Quamuis iure alio necessarium non est, vt nouitius probet, & experiat omnes austeritates monasterij in indiuiduo, vel in specie, sed satis est quod eas in genere experiat per vnum totum annum degendo sub obedientia prælati, adeo vt qui statim post ingressum, & habitum susceptum agrotare inciperet, & eger. per quatuor, sex, vel decem menses

intra monasterium sub obedientia maneret, recte in fine anni profitemi possit.

DECISIO XLVII.

Ex consil. 42. [alias] 32.
45. 33.

47 **A**nus nouitiatus ita necessario debet esse continuus, vt si aliqua parte anni, etiam per solos tres dies foris maneat, annus probationis interruptitur, nec conliguntur partes illæ interrupte, sed incipere debet ex integro a principio partis posterioris. Pan. in c. ad apostolicam, de reg. & Fran. in c. 1. de reg. in 6. Nouitiatum tamen non interruptit iuratio in monasterio aliquo tempore, etiam animo non profitemdi.

DECISIO XLVIII.

Ex consil. 47. alias 15. de statu monach.

48 **A**bbas, aut alius prælatus regularis legè sibi ponere non potest, a qua recedere nequeat, aut monacho concedere, vt pecunias apud se retineat, & expendat pro arbitrio suo, ita vt superior id ei prohibere non possit, neque eas illi auferre, vel aliquam partem earum ad eas impendendas in alios vsus quam ipse veller, c. cum ad monasterium. §. ali. & §. si. de statu monach. c. hoc esset monachum suum proprietarium facere sed solus Papa præfaram licentiam concedere potest, ita quod illas in vsus pios & honestos sine vlla alia suorum prælatorum licentia impendere possit, & quod illa em pium vsum impediunt non possint, c. nisi esset viri, de præben. & Pan. ibi.

DECISIO XLIX.

Ex consil. 2. alias 9. de censib.

49 **G**eneralis ordinis Minorum de obedientia, virtute confirmationis priuilegijs eiusdem ordinis a Greg. XIII. quatenus non sunt Concilio Tridentino contraria, quibus id expresse dem conceditur, non obstante iure communi aut bulla Pij V. de hac re quæ incipit, de cor. edita 1769. moniales sibi subditas, de vno ad aliud monasterium causa correctionis, vel nouæ foundationis, sine aliqua episcopi approbatione, transire, & mutare potest. Quamuis enim iure communi, cap. 1. de statu reg. in 6. statutum sit, ne monacha monasterium egredi possit, nisi in grauis infirmitatis periculo, ita vt non possit cura alijs sine scandalo commorari, & lex vniuersalis vniuersaliter intelligenda sit; h. de preio. ff. de publ. in rem act. fallit tamen quando inuenitur alia lex, quæ illam limitat: vnde cum in Conc. Trid. sess. 25. c. 9. de reg. & in Bulla Pij V. alij casus excipiuntur, & casus aliqui a regula generali ob æquitatem exceptus, ea dem suadente ad alios extenditur: iuste poterit super Moniales ad aliud monasterium causa correctionis, vel nouæ foundationis mutare; cum tam Pij V. Bulla, quam Concilium Tridentinum, & ius commune, solum exitum Monialium sine iusta & legitima causa prohibeant, nihilq; obstant, aut reseruatio Pij V. cum ille successoris sui inuouans postea ordinis privilegia, auctoritatem tollere nequeat; quia par in parem non habet imperium, c. in nouit. de electio. aut Concil. Trident. decretum, quod episcopi saltem approbationem in huiusmodi translatione requirit. Quia solum de Monialibus eidem episcopo subiectis, vel de ita exemptis, quod solij Papæ immediate subsunt. Non autem de alijs exemptis, quæ alijs aliorum ordinum prælati subsunt, intelligitur.

DECISIO L.

Ex consil. 49. alias 61.

50 **Q**uamuis ius præsentandi ad Abbatiam & ad aliud quodcunque beneficium ex Papæ priuilegio licet conuenire potest, vt ait Gl. in c. p. sum. 16 q. 7 & in c. imperium d. 16. quia tamen idoneos tantum præsentare tenetur, alioquin non valet præsentatio; c. monasterium. 16. q. 7 & c. cum vos de offic. ord. vniuersi ordinis regularem aut Abbatem, ad alterius ordinis regularem, aut Abbatem, ad alterius ordinis beneficium, aut Abbatem, præsentare non valet, eo quod vniuersi ordinis religiosus ad beneficia alterius inhabilis est, c. cum singula. §. si. de præben. in 6.

in 6. & Abbas vnus ordinis ad alterius ordini Abbatiam translatus, annum nouitatus in secunda agere tenetur, vt professio valida esse possit ex Conc. Trid. sess. 2. c. 5. cap. 15. de reg. cum huius secundæ nouus religiosus, seu nouitius esse poterit, licet antiquus sit, alterius; qua translatione, cum priori religioni subiectus esse desinat, officium diuinum iuxta formam secundæ recitare tenetur, & si transitus ad laxiorem ordinem fiat, necessaria est Papæ licentia obtenta Gl. in d. c. cum singula. quamuis si strictior sit, petitio licentiæ, etiam si non obrineretur, sufficeret, cap. licet. de regul.

DECISIO LI.

Ex conf. 50. [alias] 77.
51. 78.

51 **P**relatus regularis, subditum suum regularem propter delicta, etiam incorrigibilitatem, habitu, & ordine perpetuo priuare potest, sic tamen a se eiecitum a religione, vt aliam strictiorē ingrediatur, obligare nequit. Quia sicut regulariter extra suum territorium, & locum, vbi habet iurisdictionem, iudex iudicare, & sententiam ferre non potest, c. 2. de const. in 6. ita neq; extra tempus, intra quod habet illam, obligare valet. In vnam ff. si cert. petat. sic autē de religione iustē eiectus, episcopo originis, seu vbi victurus est in habitu clericali subiectus manet cap. si. de regul. Fugitiuos autem, & iniustē, vel inordinatē sine causa cognitione eiectos regulares, Prælatus, quotannis querere; & etiam iustē & ordinatē eiectos, & ad monasteria & religionē redire volentes recipere tenentur. c. si. de reg.

DECISIO LII.

Ex conf. 52. alias 1.

52 **C**um status regularis melior sit seculari, eo quod ille in via perfectionis est, c. duz. 19. q. 2. quem statum etiam ipse Christus assumpsit; consequenter ceteris paribus melius, & Deo gratius est, ecclesiam collegiatam regularem, quam collegiatam secularem fundare.

DECISIO LIII.

Ex conf. 53. alias 73.

53 **P**relatus regularis quamuis religiosum suum propter delicta sua habere priuare, & etiam ab ordine eiecitare queat; eum tamen ob solam infirmitatem incurabilem superuenientem post professionem, ab ordine, & obedientia absolueret, aut eiecitare nequit, si ut nec illi facultatē dimittendi habitum & illo dimisso clericalem assumat, vel alium & sub obedientia episcopi viuat, concedere potest.

DECISIO LIV.

Ex conf. 54. [alias] 72.
55. 71.

54 **R**egularis ob parentum necessitatem, monasterium iustē de licentia superiorum exire potest ad eis subueniendum, si id facere poterit, ex S. Th. 2. 2. q. 101. art. 4. & Caiet. ibi. & Nau. in Man. cap. 14. num. 14. Quia licentia, non solum Papæ, sed etiam Generalis, vel Prouincialis retento tamen habitu concedere potest. Solum autem Papæ, vt hanc ob causam religiosus foris maneat, dimisso habitu, dispensat; cap. 2. ne cler. vel monach. in 6. & c. sanctimonialis, distinet. 23. Nec eam licentiam congregatio concilij, aut generalis ordinis concedere valet; cum etiam religiosus factus episcopus sui ordinis habitum gestare debeat, c. clericus 2. de vita & honest. cleric.

DECISIO LV.

56. 56.
Ex conf. 57. [alias] 66.
63. 65.

55 **Q**uamuis iure communi, c. licet, de regul. & Concilij Tridentini decreto, sess. 2. c. 19. de reg. a strictiori ad laxiorem religionem transeundi facultas a solo Papa conceditur, iusta tamen de causa etiam Generalis & Superior religionis ad laxiorem etiam religionem, non obstante Tridentino, transitum concedere potest; Arg. cap. statumimus. 19. q. 3. & Pan. in c. significatum, de regul. cum

mens & intentio Concilij non fuit facultates iudicatas tollere, quæ ad talem transitum sufficiunt, quales sunt transitus ex iusta causa, & consensu superioris; cui sic translato, in foro exteriori necessaria est scriptura authentica de facultate cum causæ cognitione a superiori concessa, vt si opus sit, post mortem superioris, & etiam antea iustē se defendat. Nec sic transitus ab vna religione ad aliam, ad beneficia, aut officia religionis ad quam transit, iure communi in habilis redditur, Cle. 1. de regul. dummodo ex aliquo mendicantium ordine non tranierit.

DECISIO LVI.

Ex conf. 58. alias 5. de statu monach.

56 **N**ouitius contra quem sunt indicia violenta, per quæ quasi vehementer creditur cecidisse vnum collegam professum, a prelato monasterij cuius est nouitius puniri potest, dummodo ei iurisdictione cognoscendi de crimine requirente depositionem (quale est homicidium) iure aliquo speciali, vel consuetudine competat, quæ tamen iure communi non competit, ita Decius & communis in c. si clericus, de iureiur. secus autē si neq; de consuetudine, neq; iure aliquo speciali iurisdictionem illam habeat. Eandem autem quam in professos, etiam in nouitios iurisdictionem, tam in civilibus, quam in criminalibus habet; cum enim hi canonis priuilegio gaudent, c. si quis suadente 17. q. 4. etiam & superiori monasterij in poenis subijci debent.

DECISIO LVII.

Ex conf. 59. alias 52.

57 **C**um Casinenses priuilegium ab Eugenio IV. habeant, quo cauetur, ne eiusdem ordinis monachi a sua religione abstrahantur, aut sponte venientes recipiantur, etiam occasione archiepiscopalis ordinis, & religionis; bñq; consensu Capituli Generalis seu Præfidentis & maioris partis visitatorum dictæ congregationis, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de huiusmodi persona, ac religione mentio facta non fuerit, sub pena excommunicationis, quam ipso facto incurrit, qui facta eis notitia de huiusmodi priuilegio, monachum dictæ congregationis intra triduum non relaxauerint, vel se abiecerint, consequenter monachus Casinensis ad Carthusianos non petita a suis superioribus licentia transiens, peccat mortaliter; & a prelato prioris monasterij reuocari potest, & redire, & poenitentiam subire tenetur, ex Conc. Trid. sess. 25. c. 1. de regul. & Carthusiani intra triduum post inuocationem priuilegij, eum non restituunt, vel non abicientes excommunicationem incurrit; Secus autem si ante transitum petita sit, licet non obtenta licentia, talis enim transire, & ab illis retineri potest, non obstante dicto priuilegio, quod limitandum est, ita vt locum ubi habeat quando prius petita sit licentia ad regulam strictiorem transeundi, licet non obtenta, c. licet, de reg.

DECISIO LVIII.

Ex conf. 69. [alias] 11.
61. 13.
de maior. & obed.

58 **R**egularis in alteram religionem translatus, post professionem in ea factam, posterioris monachus efficitur, & iuxta professionem in ibi emissam, in choro, & cap. sedere, & vocem dare debet; Arg. c. 1. & c. statumimus, de maior. & obed. dummodo qui transferatur in eo subditus & finis efficitur; sin autem in aliam religionem translatus sit, vt in ea presit, & renunciat prelatus, secundus post prelatus, in memoriam honoris, quem gessit, sedere debet, nisi concurrat alij, qui maiorem honorem gesserunt. Arg. l. 1. ff. de albo scriben.

DECISIO LIX.

Ex conf. 62. alias 37.

59 **S**icut professionem admittere nec solus prelatus, nec solus conventus potest, vbi ad vtroq; spectat, ita nec

prelatus, & media pars conuentus professionem admittere possunt, cum maior pars conuentus sit necessaria; arg. l. quod maior, ff. ad munic. & gl. in c. si. de reg. iur. in 6. & solo iure communi a tenent monachorum receptio ad conuentum, & prelatum immediatum monasterij, in quo nouerunt annum implerit, non autem ad generalem, presidentem, aut alium superiorem mediatum pertinet, arg. c. ad apostolicam, de reg.

DECISIO LX.

Ex conf. 64. alias 80.

Regularis ob delicta, & incorrigibilitatem per sententiam superioris ex ordine iuste eiectus, extra suum ordinem, & monasterium iura pretest conscientia remanere, adeo ut si redire nolit, neque a confessorio in foro inferiori, neque ab illo iudice in foro exteriori ad redeundum cogi possit: sed nec etiam ad aliam religionem transferendum compelli valet, aut ad suum ordinem redire, aut superiores eius, utrum iterum recipiant, rogare tenentur. Ad aliam vero religionem transferens, requiritur noua professio, ut illius ordinis religiosus fiat. Quin etiam forte nec ad suum ordinem redire potest, ita ut si noua professione recipiat saltem ad eum locum, & gradum, in quo ante sententiam erat.

DECISIO LXI.

Ex conf. 65. alias 74.

Quamuis clausura Regularium lege vniuersalis ecclesie sit inducta, c. placuit, c. monac. 2. 16. q. 1. potest tamen prelatus, ut ait S. Th. 2. 2. q. 101. art. 1. non solum ob parentum necessitatem, sed alias etiam ob causas iustas & honestas cum regulari dispensare, ut honestis in locis, & habitu suo retento extra monasterium maxime ad monasterij utilitatem, maneat.

DECISIO LXII.

Ex conf. 66. alias 5. de verb. signific.

Canonici Regularis domos separatas, & extra claustrum possitas, in quibus morari solent ancilla, & recipi cognati amici, & alij hospites utriusque sexus, qui predictos canonicos vident, vel charitatis officium istud impendant, non obstat. Bulla Pij V. que incipit Regularium. Icite habere possunt, nec vllam excommunicationem, vel aliam poenam propter aduentum, vel ingressum mulierum honestarum in praefatas domos, ob causas honestas incurrunt; cum virtute illius, solum monasteria clausa, & non alias Regularium domos, mulieres ingredi prohibentur.

DECISIO LXIII.

Ex conf. 67. alias 68.

Regularis cum licentia superioris monasterij, & iusta de causa, (qualis est utilitas directa, vel indirecta monasterio exinde proueniens, c. Monachi. 1. & 2. 26. q. 1. aut studium discendi, vel docendi literas religiose conuenientes, & alia similes ad boni & prudentis viri arbitrium) extra monasterium manere potest, neque vlla ad hoc Papae licentia, aut dispensatione indiget.

DECISIO LXIV.

Ex conf. 68. alias 53.

Cum iusta de causa de vna ad aliam religionem transire liceat, quamuis quoad forum conscientiae, plura, quam quoad forum exterius ad hoc requiruntur; ex Sylu. ver. Religio. 4. q. 2. Ad Carthusianos non solum minoritate, & omnes alij religiosi etiam Mendicantes iure communi Extravaiani. viam de reg. transire possunt, sed etiam Carthusiani iusta de causa, ut causa melius seruendi Deo, dum absit scandalum, & infamiae prioris religionis, ad minoritas seruantes ad vnguem regulam suam, quoad forum conscientiae transire, & in secunda, bona fide manere possunt. Ita Syluest. vbi sup. quax. 6.

DECISIO LXV.

Ex conf. 66. alias 75.

Minores conuēuales a Pio V. de auctoritate, alios benedictos receptores Regulares Mendicantes, vel non mendicantes quere tenentur. Benedicti autem receptores ij solum intelliguntur, qui de consensu totus conuentus, aut maioris partis, & non aliter, eos recipere, & ordini incorporare possunt, cum ad valorem actus nec voluntas sola sine potestate, nec sola potestas sine voluntate sufficiat. c. cum causa, de offi. de leg. & gl. ibid. vnde solum prelati sine consensu conuentus eos recipere nequeunt.

DECISIO LXVI.

Ex conf. 70. alias 13. de statu monach.

Sicut religiosus prouisus a Papa de beneficio manuali, & ad numerum amovibili, non querit Papa, sed diuini, & suo beneficii, vel ecclesie suae, siue conferatur ei a Papa cum clausula, ut teneat ad vitam, siue sine illa, ita quod maneat Manualis, c. d. nostram & c. postrecta de confirm. viil. vel in viil. ita etiam eadem & maiori ratione Religiosus quicumque seu Canonicus Regularis beneficiarius, a superiore, qui est inferior Papa prouisus, administratio nem fructuum suarum commendarum, & beneficiorum per collationem canonice superioris sibi factam habet, de fructibus illorum disponere perinde, ac clerici seculares fructibus suorum beneficiorum, & consequenter de illis de deceter sustulit, & in opera pia impendere potest, ex Card. in clem. 2. de vita, & honest. cler. & quicquid acquirit, non monasterio, vbi professus est, sed beneficio ecclesie, Hospitali, preceptoris, vel commendae, ad quarum gubernationem assumptus est, acquirit, c. si quis iam translatus 1. 1. q. 2. & c. pro cuiuslibet 16. q. 1.

DECISIO LXVII.

Ex conf. 71. alias 7. de donat.

Regularis de licentia Papae ab vna religione ad aliam translatus, & de licentia eiusdem alicui Hospitali inferuens, de questis ad pios vsus, per viam donationis, vel alterius contractus irrevocabiliter inter viuos facti, disponere potest. Non tamen per viam vltimae voluntatis, per quam nullus religiosus religionem professus, sine facultate testandi, quicquam disponere valet.

DECISIO LXVIII.

Ex conf. 72. alias 59.

Translatum ad religionem laxiorem per iudices a iure constitutum, cum causa cognitione, Bulla incipit Sedes Apostolica, & est constitutio VIII. in ordine, Bulla vero Pii V. incipit Quacumque, & est 91. in ordine Pii IV. & Pii V. qua reuocantur privilegia, & facultates recipiendi a lenis religiosos, & iubet etiam receptos ad pristinos redire, non comprehendit, eo quod hae solum reuocat privilegia recipiendi alienos religiosos per translationem, sed neque iubet omnes, qui iam erant translati, ad ordinem pristinum redire, sed illos solum, qui virtute illorum privilegiorum translati erant, iuris ordine non seruato.

DECISIO LXIX.

Ex conf. 73. [alias] 85.
74. 86.

Quamuis alij regulares, ut inquit Innoc. c. cum olim. 2. de priu. contrahendo vtiliter, ea, quae acquirunt, monasterio, vel ordini suo acquirunt, siue nomine suo, siue nomine sui monasterij, vel ordinis, siue impersonaliter contrahant; ex Bal. in l. seius C. de pactis, Franciscanus in eo quod monasteria, & ordo sancti Francisci sunt incapacia domini possessionis, & proprietatis omnium bonorum pronunciariorum, c. ex is, de reb. sign. in 6. cle. ex ini. tit. eod. contrahendo sed tantum Apostolice acquirunt, adeo ut etiam omnia iuste siue a laicis, siue a clericis, Fratibus Minoribus de obseruantia donata, sed Apostolica, & non illis acquirantur. Quae sedes Apostolica sicut de iure, in obligat. omnibus, & iuribus vtilibus coram succedit; ita saltem acquirat, in obligationibus passivis eorum, dem succedit equitas

equitas enim suadet, ut qui sentit commoda, & onus erit sentiat. c. qui sentis de reg. iur. in 6. & cle. 1. de censibus, & l. secundum naturam. ff. de reg. iur.

DECISIO LXX.

Ex conf. 75. alias 3. de statu monach.

STatutum Carthusianorum ante circiter quingentos annos factum, & quo proprietarij pecuniæ excedentis summam trium solidorum obligantur ad consistendum, vel reuelandum illud Priori intra certum tempus, sub pena excommunicationis ipso facto incurrendæ, & quod ea iam in cursa, non nisi a Priore iterata confessione absolui possint, validum, & religioni vile est. Quamvis enim regulariter confiteri iterum semel confessa obligari nemo potest, ex Nau. in Man. c. 9. in initio nec excommunicatio sine prævia monitione ferenda sit. c. sacro. de sen. excom. & c. constit. eod. in 6. de suo tamen consensu ad peccatū semel legitime confessum denuo consistendum obligari quis potest; ita in ter cunctas de priuil. & Nau. in Man. c. 9. nu. 1. Constat autem monachum, qui consentit seruare Carthusiana statuta, consentire etiam obligationi, si quæ illa imponunt, ad idem peccatum his aliquando consistendum. Et licet propter culpas præteritas, quatenus solum sunt præteritæ, excommunicatio sine præmonitione ferenda non sit, potest tamen legitime pro culpis futuris, vel etiam pro præteritis sub conditione ferri. nimirum, ut excommunicatus sit, si non satisfaciat pro delicto intra tale tempus: Sufficit enim ut præcedat culpa, vel mora; c. Romana. §. caueat, de sent. excommun. in 6. Cum itaque in huiusmodi proprietario sit culpa, rem sibi indebite appropriando, cap. 2. & cap. super quodam, & cap. cum ad monasterium, de statu monach. & etiam mora committitur non restituendos, quod debet; nec consistendo intra terminum sibi a præfato statuto præstitutum, iuste excommunicationem incurrit: præsertim cum appropriatio & furtum trium solidorum vi statuti illius peccatum mortiferum asseritur, ut rectè propterea excommunicatio contra tales ferri possit; c. nemo & c. nullus. 1. q. 3. & consentit Nau. in Man. cap. 17. nu. 3. Quæ tamen excommunicatio non tam lata est contra non restituentem, quam contra non manifestantem, maxime cum religionem illam professus, se sua sponte obligauit saltem tacite ad illud manifestandum.

DECISIO LXXI.

Monachus Carthusianus, qui appropriauit ultra summam trium solidorum, si tunc postea restitutione fecerit sufficientem vel per se, per aliquas reliquationes honestas de ijs, quæ honestè impendere possit; vel per amicos, ante lapsum termini ad manifestandum Priori præfixum, in dictam excommunicationem non incidit, etiam si Priori postea rem non manifestet; sicut a simili nec Monitorio Episcopi de manifestando furto ligatur, qui restituit illud, neque qui ipsum iam restitutum esse nouit. Quia appropriare, & appropriatū non manifestare Priori, diuersa sunt; statutum autem illud non excommunicat appropriantem solum, sed appropriantem, & non manifestantem, quod manifestare debet: qui vero rem appropriatā ante manifestandi terminum præfixum restituit, definit rem appropriatam cum obligatione manifestandi eam habere, & consequenter appropriatū per manifestationem rescindenda esse desinit, quia priuatio præsupponit habitum l. dec. m. ff. de verb. oblig. & quod non est, non potest dissolui. c. p. ad dissoluendum. de despons. impub.

DECISIO LXXII.

Quamuis regulariter dare quis potest alteri facultatē ea donandi, quæ ipse iuste donare, vel impedere possit; & consequenter Priores ordinis Carthusiani habere possent pro rectè impensis ea, quæ sui Monachi impederunt, vel donauerunt; & ita remittere valent suis Monachis obligationem manifestandi sibi appropriatā, ita ut pro-

pter omissam manifestationem in excommunicationem non incidant; eo quod restitutio, & remissio, seu condonatio debiti paritari videntur. c. peccatum, de reg. iur. in 6. quia tamen nec ipsi Priores facultatem habent dispensandi bona Monasterij, & religionis, nisi in utilitatē Monasterij, & vsus pios, & iustam remunerationem iudicent; nec dispensationem suprum Monachorum ratam habere possunt, nisi in utilitatem Monasterij, vel in pios, aut iustos remuneratorios vsus facta fuerit; cum nemo dat, quod non habet; cap. quod autem, de iure patron. quoad impensa vero, aut occultata ad alios vsus, monachis suis obligationem manifestandi eis suam appropriationem remittere nequeunt.

DECISIO LXXIII.

Cum omnia, quæ ad iurisdictionem ex privilegio perpetuo, ratione dignitatis, aut officij, aut alterius ordinariæ potestatis virtute spectant delegabilia sint; ita Gl. recep. in c. si. de offic. iud. deleg. Priores Carthusiani, quia iurisdictionem ordinariam in suos Monachos & potestatem absoluedi ratione suarum dignitatum habent; cap. cum ab ecclesiasticis prelati, & c. quanto. de offic. ord. & etiam per statuta ordinis & religionis, quæ sunt etiam leges particulares: c. cum omnes, de constit. alijs confessarijs consequenter potestatem absoluedi Monachos proprietarios, a peccatis proprietatis, & ab excommunicatione incurta ob omissionem non reuelationis eorum iuxta ordinis statuta faciendā, subdelegare possunt.

DECISIO LXXIV.

Monachus Carthusianus, quamuis a peccato Proprietatis per Bullam Cruciatæ absolui possit, teneatur tamen postea appropriationem Priori manifestare; Absolutio enim a peccato proprietatis, obligationem manifestandi illud non tollit: Ab excommunicatione vero in cursa, eo quod intra tempus præfixum illud Priori non denuncauerit, per dictam Bullam Cruciatæ absolui nequit sine prævia satisfactioe, & manifestatione, ut sentit Sor. 4. d. 2. q. 2. art. 3. & fauent Gl. & Felin. in cap. ex parte, de constit. quia actus a delegato postposita sibi forma præscripta est nullus ex Gl. in clem. 1. de iurepar. Et ita confessarius per Cruciatam electus cum accipiat potestatem absoluedi adiecta forma prævia satisfactioe, aliter absolueri nequit: præsertim cum Principis privilegium sine tertij præiudicio intelligendum sit; & si privilegium præfatum Cruciatæ aliter intelligatur, innumeris grauissimè præiudicaret.

DECISIO LXXV.

Carthusianus, vel alius religiosus aliquid ab extrinsecis furans ad utilitatē solam Monasterij, nihil sibi querere, vel appropriare volens vnū tantum peccatum furti committit, vnū autem paupertatis non violat; cum per illud solum vnū nihil sibi queratur, aut appropriatur sine licentia superioris. Sin autem furtum animo sibi querendi, vel appropriandi, vel duo peccata, vel vnū saltem, cum circumstantia necessario confrenda, committit ex Nau. in Man. in c. 6. num. 3.

DECISIO LXXVI.

Quamuis Priores Carthusiani vere Monachi sint, c. fin. de simon. & Pan. in c. quoniam Abb. de offic. deleg. & male dispensantes, uel occultantes res Monasterij, non minus quam alij Monachi contra votum paupertatis peccant, & proprietarij sunt, Arg. cap. ad monasterium. §. fin. de stat. mon. dictæ excommunicationis tantummodo denunciatores sunt; (Capitulum enim Generale excommunicationem illam fert, quod sanè Capitulum maiorem, vel saltem tantam auctoritatem in Priores habet, quā tam ipsi in Monachos.) Sed & excommunicatio Papalis per Episcopum denunciata, Episcopū æquè ac alios ligat; ita Nau. in Man. c. 27. nu. 6. Hæc tamen excommu-

nica

catio a Capitulo Generali lata, Priorem Carthusianum male appropriantem, vel impendentem valorem trium solidorum, & non manifestantem non ligat: quia licet in favorabilibus, non tamen in odiosis appellatione Monachi venit Abbas, aut Prior qui est superior Monasterij; Neque mens Capitulo est Priores dicto suo statuto comprehendere, ut ex verbis statuti, quod Monachos subditos Priori appropriationem non manifestantes solum excommunicat, manifestum est.

DECISIO LXXVII.

77 Monachus Carthusianus, aut alius regularis, si et accipiendo, vel dando literas sine superioris licentia, contra votum paupertatis non peccet, sed solum contra votum obedientiae, c. non dicaris. 12. q. 1. cum charta literarum data, vel recepta communitate inuicis, & nulli us estimationis sit, & consequenter peccatum proprietatis non incurritur eas dando, vel recipiendo, eo quod non est appropriatio boni pecuniarj; Si tamen charta sic data, vel recepta aliquo pretio notabili valeat, & tamen saltem characteribus auratis, vel alijs imaginibus affabre depictis, & illustratis, eius datus, vel receptio peccatum etiam mortiferum proprietatis erit, & proinde Priori sub poena excommunicationis manifestandum.

DECISIO LXXVIII.

78 Monachus, quamvis regulariter eat, quae sibi superflua sunt de ijs, quae ad se alendum tribuntur, in opera pia pro suo arbitrio distribuere non potest, maxime si aliqua constitutione expressim praecipuum illi sit, ut omnia, quae illi ex cibo, & vestitu superflua sunt, communitati reddat; quando tamen, & quibus dantur aliqua pro sua sustentatione ad aliquid negotium peragendum, e. lege, ut ipse nihil amplius a Monasterio, neque Monasterium ab eo rationem impensarum petere possit, siue plus, siue minus impendat, reliqua in usus pios, & elemosinam impendere valet. Et data regulari in suum victum, & vestitum, in dubio ita dari videtur, ut honeste reliqua in usus pios impendere possit, in quos ipse praefatus iuste impendere potuit; quia tacite videtur sibi data illi facultas, nisi per alia sua statuta, vel alia iusta praefati praeccepta restringatur; praefertim cum talis licentia dandi superflua pauperibus, ut plurimum Regulari maxima occasio sit abstinentiae, sobrietatis, paupercitiae, continentiae, modestiae, & charitatis, quae est vinculum perfectionis.

DECISIO LXXIX.

79 Legatum Monacho donec Superior permiserit ei in suos usus priuatos, & non ultra, factum, valet nec vlla lege prohibetur; cum usus talis voto solenni, aut simpliciter, nullo modo contrarius sit. Is enim si usus proprietarius dicitur, qui occulte, vel contra voluntatem superioris aliquid tenet; prout asserit Ioan. And. in cap. cum ad monasterium, de stat. regu. sine Superioris autem licentia expressa, vel tacita Monacho nihil legari, aut donari potest, cum potius perdat, & desinat eidem legatum, simul ac Superior noluerit ut eo utatur. An vero legatum Monacho donec Praefatus ei eo vi permiserit, repudiare expediat, praefatus seruo, & prudenter, habita ratione paupertatis Monasterij, Nobilitatis & affectionis legantis, & status legatarj pensare debet.

DECISIO LXXX.

80 Carthusianus peccatum proprietatis alienando, vel occidendo rem Monasterij committens illud Priori ante diem Coenae iuxta statutum ordinis manifestando, quamvis excommunicatorem non incurrat, illud tamen al cui habent potestatem sacramentaliter a peccato absoluerit, confiteri praeus tenetur, dummodo ante diem Coenae vel Missam celebrare, vel Eucharistiam fumeret velit; cum iure Diuino omne mortale ante communionem confitendum sit, ex Conc. Trid. sess. 13. c. 7. c. 11. contra quod Capitulum Generale ordinis nec aliquid statuit, nec statueri potuit, sed solum statuit, ut excommunicationem in-

curreret, qui peccatum proprietatis ante diem Coenae Priori non reuelaret: Quod si quis post peccatum proprietatis admissum, confessionem praemiserit, Missam celebraverit, aut communicauerit, tacito illo proprietatis peccato, quod proponebat ante diem Coenae Priori manifestare, illas omnes confessiones, tanquam non integras, reiterare tenetur; Cum Confessio, quae non est integra omnium peccatorum mortalium, quorum poenitentiam memoriam habet, nihil valeat omnes, de poen. & remiss. c. 1. Scatus. de poen. d. 5. ex Conc. Trid. sess. 14. c. 5. & Nau. in Man. c. 9. nu. 11. Quamvis si quis Monachus adeo simplex, & ignorans esset, ut bona fide probabatur si cum dum statum suum crederet auctoritate fuisse, vel ex errore loquutum, quod per tale statutum leuaretur onere illud confitendi usque ad diem Coenae, nec tacendo illud peccatum in prioribus confessionibus peccare; nec confessiones tacito illo factas iterare tenetur ex Caid. in clem. 1. q. 39. de priuileg. & Nau. in Man. c. 8. nu. 12.

DECISIO LXXXI.

81 Sante statuto ordinis Carthusiani, quo Confessarius expressus in ablatum a Priori a referuatis confidentes absoluerit possit; ita tamen ut iterum eidem Priori referuata crimina, quam primum eius habuerit copiam, confiteatur penitens; Monachus, qui peccata mortalia tam referuata, quam non referuata admisit, praefato Confessario expolito omnia tam referuata, quam non referuata, ex mentem omnium confiteri tenetur; quia confessionis integritas requirit, ut quo quis memoriam habet, vni, & eidem Confessario, nisi aliquibus casibus quoru de numero non est hoc confiteatur. ita S. Th. 4. d. 17. q. 3. d. 4. q. 2. 4. & quodlib. 4. q. 3. ar. 4. Sor. 4. d. 18. q. 2. ar. 5. & fauce Trid. sess. 14. c. 5. Can. 7. Praefato autem redeunt, vel eius Commissario referuata tantum confiteri sufficit, si post priorem omnium confessionem, nec alia confitenda commiserit, nec recorderet alicuius peccati nondum legitime confessi, quia reliqua sunt penitus iam absoluta; Sin vero aliquid peccatum de nouo admisit, vel vetera non confessa in memoriam venerint, illa etiam non esse referuata, cum referuatis eidem Priori, aut habenti ab eo absoluendi potestatem confiteri tenetur, quia confessio haec, non solum quando referuata tantum prius confessio expolito confessio, sed etiam quando alia simul non referuata, nec prius dicta, confiteatur, sacramentalis est, & nouam gratiam tribuit, & proinde integra esse debet.

DECISIO LXXXII.

82 Cvm eadem sit potestas Vicarij in Spiritualibus, & Prioris Carthusiani defuncti, vel obdlictum depositi, Arg. c. Non pugnas, de consuet. in 6. & c. Romana 1. de appell. in alienatio, & dispensatio facta a Monacho de Vicarij licentia, vel confessio peccati proprietatis eidem facta, aut ab excommunicatione obtemperata absolutio valet, sicut si ab ipso Priori obtemperata, concessa, & facta fuerit eodemque modo manifestatio proprietatis facta visitatori tenenti locum Prioris, & Vicarij, eis deficientibus adeo valida censetur, ut priori nouo fieri non sit necessarium. c. Relatio, & c. illud 2. q. 1. c. cum Nobis. de elec. & c. is cui prouisio, de elec. in 6.

DECISIO LXXXIII.

Ex conf. 2. alias 9. de censib.

83 Monasterium S. Trinitatis in monte Pincio in vrbe Romana, sicut a Rege Galorum erectum fuit; ita non solum Correctorem, sed etiam alios officarios, imò & omnes alios fratres, qui habent ius suffragandi, seu vocem in Capitulo, Gallicae nationis requirit, & Nouitios Galos iuueniens, alacri Nationum nouitios recipere non potest; Sed praeterea Monachi etiam subrogati loco aliorum, qui aliqua de causa ad alia Monasteria ordinis mittuntur, Galiam esse debent; eo quod subrogati in iuram eius, cui subrogati, sapere debet, c. ecclesia. vi. hinc pend.

pend. & l. cum qui. §. iniuriarū. ff. si quis cautio. Nec substituitur, & locum tenēs, melioris conditionis, quam principalis, esse debet. l. Nemo est, ff. de duob. reis.

DECISIO LXXXIV.

Ex conf. 77. alias 1. de presump.

84 **D**ispensatus ad omnes ordines piē, & probabiliter credi debet, cui superior ante mortem ex Papę cōmissione licentiam assumendi aliquem ordinem dedisse cognoscitur; Nec verisimile est, prælatum in speciali ad eum solum ordinem habilitasse, quem ipso vitēte, & volente suscepit; cum non sit boni, & prudentis prælati id facere cum periculo quod ipso mortuo oporteret iterum ad Papam refugere, & communis Commissariorum stylus ad habilitandum quem ad omnes ordines habet, ut vnico actu id faciant; maxime cum non sit prælatus, capit. vnice. de Scrutinio fac. & quę communiter accidunt, & non insolita, credenda & sequenda sunt. l. siue possidetis, C. de probat. cap. quia non est verisimile. de presumpt. & cap. super literis. de rescript.

DECISIO LXXXV.

Ex conf. 78. alias 15. de rescr.

85 **Q**uamuis peccator mendax, dolosus & malitiosus impetratis carere mereatur, tacens tamē per inadvertentiam, vel ignorantiam aliquid, quo expresso Princeps æquē facile, aut non difficilius gratiam concessisset, nihil exinde damni sentire debet; cap. Dudum de præben. in 6. vnde impetratio beneficij, quod verē est simplex, dicendo, quod est curatum, aut impetratio transitus ad aliā religionem, dicendo se esse Fratrem ordinis Minorum de obseruantia, cum tamen sit Frater ordinis Minorum Cōuentualium valida censenda est ex Rota dec. 73. de rescript. in antiq. Fel. in d. c. super literis.

DECISIO LXXXVI.

Ex conf. 79. alias 3. de penit. & remis.

86 **C**um lex naturalis, & Diuina permittant, & aliquando præcipiant, quærere mendicando egentibus ægrotis, & sanis, qui aliter quam mendicantē viuere non possunt, cap. quiescant. dist. 42. & cap. 1. §. 1. de relig. dom. in 6. licite Fratres sancti Antonij, nō solum ex declaratione Pij IV. in Bulla incip. Ex debito edita. 1565. cōst. 136. sed etiā iure naturali, & Diuino elemosinas pro ægrotis, & infirmis, non habentibus, vnde viuant, ad se confugiētibus, & pro seipsis, non obstante Concilij Tridentini decreta, sess. 21. cap. 9. de refor. de quæstoribus elemosinarum abolendis, mendicare, possunt, quod solum de quæstoribus, qui elemosinam prædicando, indulgentias, vel eis concessas publicando, quærunt, qui manus adiutrices potuerint pijs locis, quorum sunt quæsttores, & pro quibus petunt, intelligitur.

DECISIO LXXXVII.

Ex conf. 80. alias 17. de statu monach.

87 **R**egularis Apostata de vno ordine ad alium transfēs, & ab illo iterum ad statum secularem rediens, & multa bona acquires, neutri præstationum ordinum prædicta bona, sed soli Camerę Apostolicę acquirit, ita Bulla Gregor. XIII. quę incip. Officij nostri 1573. constituit. 44. in ordine.

DECISIO LXXXVIII.

Ex conf. 81. & 82. alias 6. 7. de statu monach.

88 **O**blata Monasterij Turris nouę speculorum vrbis, quam s conuentualiter intra vnam domum viuāt, & vnum Oratorium, vnum refectorium, vnum vestiendi modum, & vnam prælaturam habeant, & se suęque Monasterio ordinis sancti Benedicti perpetuo donent, & offerant, quia tamen professionem Monachalem trium votorum expressam, vel tacitam, sub aliqua regula a sede Apostolica in manibus superioris ad id potestatem habentis,

non emittunt, sine quibus nulla est, nec esse potest verā Monialis & sanctimonialis. c. ad Apostolicam, & c. cū ad monasterium. de stat. monac. sed neq; inter eas vlla pro: fus est mentio de professione, aut de nouitiu, sed solum de obligatione quadam facta, vel faciendā secundū modum quandam consuetum viuendi ab omni professione Regularium omnium approbatarum aliena, ut constat; vere Monachæ, & religiose non sunt, nec sub constitutiōnibus Monialium summorum Pontificum, cap. periculo. sum. de stat. reg. in 6. Pius V. & Greg. XIII. in suis Bull. de clausura regul. & electione Abbatissæ, aut Concilij Trid. sess. 25. c. 14. de reg. de clausura, aut eligendis Abbatissis, vel Priorissis triennialibus, comprehenduntur. Et proinde neque ad clausuram perpetuam, neque ad Abbatissam triennialē eligendam vi, & virtute prædictarum constitutionum obligantur, eo quod constitutiones, & dispositiones odiosæ, & exorbitantes a iure communi de sanctimonialibus, & religiosis feminis loquentes, de vere, & proprie Religiosis, & Regulari a sede Apostolica approbaram professis intelligendæ sunt; Nec vlla ratione, aut æquitate ad alias quantumuis Religiosas, & Collegialiter viuentes, quę tria vota subitan. ista non profitentur, etiam si modum quandam viuendi a sede Apostolica approbatū seruent, extendendæ sunt, ex Pan. in rub. de Reg.

DECISIO LXXXIX.

Ex conf. 83. alias 18. de statu monach.

89 **R**egulares, qui post Concilium Tridentinum sess. 25. c. 8. de reg. ob Prælatorum negligentiam Capitulum Generale triennale non conuocauerint, a Metropolitano Prouincia, vbi Monasteria eorum sunt, ad id compellendi sunt; sin vel o illo instant. necdum se in Congregationem redegerint, nec Capitula triennialia fecerint, Episcopis Ordinarijs loci, tanquam a sede Apostolica in id delegatis subijciuntur.

DECISIO XC.

Ex conf. 84. alias 3. de conuers. coning.

90 **P**rofectio a te facta a nō nouitiatus facta non valet ex Concil. Trid. sess. 25. c. 15. de reg. qui annus continuatus esse debet, cap. 1. de reg. in 6. ita ut si illo anno aliqua de causa habitu relicto, iterum ad Monasterium redeat, professio in fine illius anni fieri non potest; sed computandus est annus incipiendo illum a repetitione secundæ habitus, & professio aliter facta, nulla & inuálida est.

DECISIO XCI.

91 **P**rofectio ob metam reuerentiam parentum facta non valet, sic gl. in c. præsens 2. q. 3. & Nau. in Man. cap. 2. nu. 51. & omnis metus, etiam minor iusto, in foro conscientię excusat, quantum iustus, si metus ille causa sit facti sine qua non, & sine quo actus non fuisset, ita Nau. in Man. c. 17. nu. 5. & 30.

DECISIO XCII.

Ex conf. 85. alias 76.

92 **H**abitu proprię religionis sine licentia Papę relinquens, excommunicationem ipso iure incurrit, cap. 2. Ne clerici, vel monachi, in 6. Nec sufficit alterius religionis habitum deserere, sed specialem suę religionis habitum, & patenter deserere tenetur, nisi iusta aliqua causa eum excuset.

DECISIO XCIII.

Ex conf. 6. in Nouis deest in antiq.

93 **R**eligionem ingressurus maxime considerare debet, an ad eam habilis, & idoneus sit, inter alias autem habilitates numerantur in primis sanitas, eruditio, & habilitas ad continentium. Quomodo enim primas ad libidinem proprię suadeat matrimonium, aut men. & ingressum suadere potest, ut per fugam tentationum ab ea liberetur, sed & aliquando fororis etiam necessitas talis esse poterit, quę fractis ingressum impediāt, nisi aliunde prouideri possit.

DE-

DECISIO XCIV.

Ex conf. 8. in Nouis, deest in antiquis.

Cum religionis approbata professio hominē inhabilem ad matrimonium reddat, & ad horas canonicas obliget, & differentia inter nouitium, & professum constituit, consequenter contra tres *Ioannes de Deo*, qui ad nullum horum obligantur, vere religiosi non sunt, nec pro talibus habendi; cum regulares non sint omnes, quibus Papa concedit, vt sub S. August. regula viuatur.

DECISIO XCV.

Ex conf. 13. in Nouis, deest in antiquis.

Professio tacite emissa per canonicum regularem, quando canonicatum regularem accepit, ex eo quod postea beneficium renunciat non euanciscit sed habitum regularem, vt prius, deferre tenetur, nec Matrimonium contrahere potest.

DECISIO CXVI.

Ex conf. 22. in Nouis, deest in antiquis.

Professionem saltem tacitam apud Minores de obseruantiā fecisse censetur, quia Conuenualibus ad illos transeundo per annos septem continuos commoratus est, & ordines sacros suscepit. Cui licet matris necessitas corporalis præbeat istam causam, vt detur licentia manendi extra claustrum, cum habitu, vt tamen extra claustrum absque habitu maneat, & beneficium aliquod in titulum accipiat non præbet. Vnde si licentia non obteuta exeat, peccat, & si dimisso habitu celebret, irregularis efficitur.

DECISIO CXVII.

Ex conf. 23. in Nouis deest in antiquis.

Professio ante annum 16. expletum est nulla, ex Cōc. Trid. sess. 23. c. 15. de regul. nec coram Deo ratificatur ex eo, quod per quatuor annos in religione permanferit, nisi sciens illam nullam animo illam ratificandi id fecerit, vnde Matrimonium a tali contractum, coram Deo validum est, & si cōsummatum sit, a Papa dissolui nō potest. In foro tamen exteriori iudicabitur valide professus, nec audietur, si petat illam declarari nullam, nisi id corā suo Superiori, & episcopo intra quinquennium petat. Contra tamen quinquennij lapsus restituitur ex eo, quod iuris ignorantia ductus id solum petijt coram suo Superiore, qui illius petitionem reiecit, ac minoris ætatis testimonium a publico Notario factum laceratur.

DECISIO CXVIII.

Ex conf. 38. in Nouis, deest in antiquis.

Quamuis collegium, religio, seu vniuersitas, omnibus vno dempto, sublati, in dicto vno conferuetur, si. sicut municipium, si. quod cuiusque vniuers. & Pan. in c. 1. de elect. nu. 5. sique solus collegij iura exercere potest, & prælatum eligere, & alios ad religionem admittere, qui tamen nec religiosus est, nec prælati illius religionis, sed solum nouitius: alterum nouitium vestire, aut ad professionem admittere nequit; vnde nec professio trium votorum, quæ sunt religionis substantia, illa profitemem religiosum efficit, nisi emittatur secundum regulam a sede Apostolica approbatam in manibus eius, qui profitemem tali religioni approbatæ incorporare potest.

DECISIO CXIX.

Ex conf. 44. in Nouis, deest in antiquis.

Professio intra annum facta, aut lectio schedulæ continentis verba a profite te profertur solita absque intentione profitemi, quamuis nulla, & irrita sit, illam tamen sic nulliter emissam approbare censetur, qui ad titulum religionis omnes ordines suscepit, & per multos annos in ea manet, & illius prælati constituitur, nec suspensionem aliquam, aut irregularitatem per tales ordinationes incurrit, modo illas nec extra tempora, nec ante ætatem, nec absque literis dimissorijs sui prælati accipiat.

DECISIO C.

Ex conf. 57. in Nouis, deest in antiquis.

Licentia absolute a prælato concessa religioso transeundi ad aliam religionem, ad parem, vel strictiorem non autem ad laxiorem restituida est ex S. Tho. 2. 2. q. 189. art. 8. quamuis Prælati Generalis ordinis etiā ex iusta causa licentiam transeundi ad laxiorem concedere poterit.

[Aduertendum circa consilia 63. & 88. in Nouis, quæ defunt in antiquis, authorem contrarium esse sibi ipsi in consilijs 56. & 57. Siquidem in consilio 63. & 88. expresse docet nec Protectorem religionis, nec Generalem ordinis concedere posse facultatem transeundi ad laxiorem, sine licentia Papæ; immo consilio 88. num. 2. ait licentiam concessam a Papa transeundi ad laxiorem sine iusta causa nō valere. Quod dictum sano modo intelligi debet, scilicet, vt non valeat excusare, aut Papam concedentem, aut sic translatum a peccato. At vero in consilio 56. & 57. in Nouis contrarium docuit.]

DECISIO CI.

Ex conf. 69. & 70. in Nouis, eadem fere sunt, & defunt in antiquis.

Licentiam Monacho standi extra claustrum superioris ordinis nisi ex iusta causa se ad rotam referat, pro quo conceditur, extendente, concedere valet. Nec in hoc differt, an is cui conceditur, sit translatus, vel proprius illius Monasterij filius professus. Iuste vero causa est recuperatio sanitatis, c. 1. de sta. reg. in 6. quia existente, superior ne dū Monachis, etiam Carthusianis, sed etiam Monialibus licentiam & extra claustrum manendi, & habitum dimittendi concedere potest, ita Conc. Trid. sess. 21. c. 5. de reg. gl. in c. si quis ex clericis, de vita & honest. cler.

DECISIO CII.

Ex conf. 83. in Nouis, deest in antiquis.

Liberatio Tutoris ab ingressuro religionem facta, si sit inter viuos, etiam si sit scripta in testamento, non valet, sed irritanda est, secus si sit pars testamenti nō habens effectum nisi secuta morte testatoris; cum Conciliū non vltimas voluntates, sed solum obligationes, & renunciationes inter viuos, vique ab initio irritat censetur, ex Conc. Trid. sess. 23. de reg. c. 16.

DECISIO CIII.

Ex conf. 87. in Nouis, deest in antiquis.

Cum professio ex vtraque parte obligatoria esse debeat, & contra religionis statum eam irritans facta, nulla sit; consequenter qui de genere Iudeorum descendit, & contra statum religionis ei nouum factum profestatione, vt nulla esset professio, si de tali genere descenderet, & interrogatus negat se de tali genere descendere, ob quam negationem ad prohibendum admittitur, ad quod, si veritatem confessus esset, admissus minime fuisset, vere religiosus non est, eumque Prælati ad instantiam legitimæ partis, accusatoris, vel denunciatoris, vel ex officio per viam inquisitionis allegatis, & probatis necessarijs per sententiam legitimam expellere potest, sique expulsus in vtroque foro liber est.

[Annotandum, quod licet hoc consilium quoad verba defuit in antiquis, in effectū tamen & re ipsa idem est cum consilio 5. in antiquis, & cum 26. in Nouis.]

DECISIO CIV.

Ex conf. 88. in Nouis, deest in antiquis.

Bvlla Pij V. 91. in ordine, incip. Quæcunque, in qua statuitur, vt fratres alterius ordinis, & religionis, ab illa religione recipi, aut retineri non possint, sed ad proprios ordines remitti debeant: cum solum intelligatur de translatis virtute facultatum, & privilegiorum particularium a sede Apostolica concessorum speciatim contrarius cōe aliquibus monasterijs, vel religionibus, vt Apostatas, vel aliquos alios a tali religionē accipere possent, consequenter Carmelit. sine licentia Papæ ad ordinē Frat. Minorū, cū

G

licentia

licentia sui superioris translatus, ad suum praesinum ordinem redire non tenetur; eo quod sic translatus, non virtute alicuius privilegij, aut facultatis specialis, sed virtute iuris communis canonici, quo licet omnibus cum superioris sui licentia de religione laxiore ad strictiorem, c. licet, de reg. (qualis est Carmelitanorum respectu Minorum) transisse censetur.

[Notandum, consiliu 89. in Novis, deest in antiquis, quia tamen sensu non differt a consil. 5. in antiquis brevitatibus caula omittitur.]

DECISIO CV.

Ex cons. 90. in Novis, deest in antiquis.

105 **Q**uamvis olim Monachi nullum suffragium, aut vocem in capitulo haberent, sed totu regimē ad Abbatem, seu Praetatum pertinebat; c. nullam, 18. q. 2. hodie tamen Abbates, seu Praetati cum consensu sui conventus regere tenentur.

TITVLVS XXIV.

De Mendicantibus.

SUMMARIUM.

1 **E**leemosinam Pauper pro certo paupere petens, & sibi retinens, bis peccat, secus si pro paupere in genere.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 4. de crimine falsi.

1 **E**leemosinam pauper pro certo aliquo paupere petens, & sibi retinens, bis peccat mentiendo, & rem alteri deo itam retinendo; nec absolui potest, nisi restituat; secus autem si pro paupere verbo generali eam peteret, & acciperet, cuius appellatione ipsa petens quoque contineretur, sic enim petendo, nec sibi retinendo peccaret. Arg. cap. ne quis, 2. q. 2. art. 2.

TITVLVS XXV.

De conuersione coniugatorum.

SUMMARIUM.

- 1 **M**atrimonium ratum, & non consummatum, per religionis ingressum dissoluitur.
- 2 **B**igamus est, qui matrimonium cum corrupta contrahit, & consummat.
- 3 **C**oniuix religionem profitens sine alterius consensu, nisi ab ea repetatur, in ea manere debet.
- 4 **C**oniuix religionē professus, si a coniuge reuocetur, ea mortua, aliam ducendo peccat, sed valet contractus.
- 5 **C**oniuix, adulterante coniuge, sine illius consensu, religionē ingredi, & profiteri, aut sacro ordine initiari valet.
- 6 **I**rregularis quamvis celebrando peccet, nouam tamen irregularitatem non contrahit.
- 7 **C**onjugatus propter notorium vxoris adulterium, ea inuita, religionem ingredi valet.
- 8 **C**onjugatus, aut, & quando de licentia vxoris ordinari poterit.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 2.

1 **R**eligio militum sanctis Ioannis Hierosolymitani cum vera religio sit, eamque profitentes tria vota substantialia religionis emittunt in manibus potentis eos religioni incorporare, ita Pan. in rub. de regul. consequenter matrimonium ratum, & consummatum contrahens illud per ingressum & professionem solennem religionis illius dirimere, & dissoluere potest, v. ait Conc. Trid. sess. 24. can. 6. de matr.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 8.

2 **C**ontrahens matrimonium cum corrupta, illudque consummans, Bigamus efficitur, & irregularis, c. si quis viduam, d. 24. & toto tit. de Big. qui licet ob adulterium vxoris postea commissum religionem ingredi, & profiteri valide possit, cap. Agarofa. 27. q. 2. & Nau. in Man. c. 22. nu. 21. ad omnes tamen non hic ex Papa dispensatio ne ascendere valet, nec superiores ordinis per privilegia illis concessa dispensandi super irregularitatibus cum fratribus suis, ante, vel post ingressum monasterij contractis cum illo quoad hoc dispensate queant; eo quod excipitur semper irregularitas ex homicidio voluntario proueniens, & Bigamia, nisi id expresse in privilegijs eorum exprimat.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 6.

3 **C**onjugatus absens in longinquam regionem, & facto postea testamento se mortuum fingens, si vxor illu vere mortuum esse credens, monasterium intrat, & solemniter professionem emittit, eam tamen non emissura, nisi mortuum maritum crederet, qui tamen postea superviuere probatur, licet vxor sic ingressa monasterium a marito illam repetentē educi possit; placet de conuersione coniug. ipsa tamen sponte sua nec ad seculum redire, nec maritum approbantem suam professionem repetere potest, c. consuluit, de voto, nisi incontinenter viueret, & episcopus ex officio suo iuberet, vt simul cohabitarent; c. cōsis c. vxoratus de conuers. coniug. eo quod votum iuste emissum ex eo quod in illu credidit maritum mortuum, seruandum est, c. magna, de voto, & votum continentiae coniugis, sine consensu alterius, quoad vouentis praedictum, licet non ad coniugis alterius praedictum valet, ita Gl. in d. c. vxoratus, vnde nec sic vouens debetum petere potest, quamuis reddere teneatur, d. c. placet. & potest vir in proposito euenire, & ipse etiam religionem profiteri.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 9.

4 **Q**ui inuita vxore intrat, & profiteretur solemniter aliquam religionem approbatam, & postea repetitus ab vxore, cum ea matrimonialiter viuit, licet ea mortua aliam ducendo peccat, matrimonium tamē sic contractu valet; Quia votum illud professionis inuita vxore factu, licet non valuisse solemne quoad praedictum vxoris suae, quae in maritum potestatem habuit, neque quoad obligandum eum religioni ex Panor. in c. quidam intrauit de conuers. coniug. valuit tamen tamquam votum simplex, votique simplicis continentiae tantum virtutem habuit; ex Syl. ver. diuortium q. 16. & Sot. 4. d. 27. q. 1. artic. 4. vouens autem castitatem, vel religionem voto simplici, quamuis matrimonium sine dispensatione contrahendo peccet, contractum tamen tenet. c. Rufinus, qui cleric. vel monac.

DECISIO V.

Ex cons. 5. alias 14.

5 **C**onjugatus de licentia coniugis suae promittentis, & iuratis se castitate perpetua seruaturum, & intraturu religionem per instrumentu publicum, qui tamen postea religionem intrare nolit, sed vitam inhonestam, & adulteram agit, licet religionem ingredi, & profiteri, aut in seculo manens, sine alio vxoris suae consensu presbyterio ordinari pot, ita vt ab episcopo, vel aliquo alio ad ea redire, vel ab officio suo suspendi nequeat. Quia licet coniux regulariter ad sacros ordines promoueri non possit, c. cū sit, de conuers. coniug. aut religionem ingredi, nisi ipsa quoque eam ingrediatur, maxime si sit iuuenis, & de fornicatione suspecta; ad Apostolica n. tit. eo. si tamen de consensu vxoris promittentis, & iurantis seruare continentiam, & intrare religionem ordinetur, aut profiteatur ordinatio, aut professio facta valet, & ordine accepto viui, & in religione manere tenetur, adeo vt vxor ipsa, q. cōsenserit,

scopo, ut ea, quæ uouit, adimpleat, compelli potest, ut ait Pan. in d. c. ad Apostolicam, & in c. significauit. ut. eo. Non solum ea ratione, quod de substantia professionis mariti non sit professio uxoris, sed consensus ipsius cum uoto continentia, si non sit de fornicatione suspecta, & cum uoto religionis, si suspecta sit: ex c. cum uxoratus & c. ad Apostolicam, & c. significauit, de conuer. coniug. sed etiã illa alia, quod coniuge adulterante coniux innocens ab omni seruitute, quam illi debet, ratione coniugij, liberatur. c. Agathosa. 27. q. 2. ita ut licitè sacros ordines suscipere, aut religionè profiteri, sine vlla iudicis sententia, maximè si adulterum manifestum sit, tuta cõscientia possit. c. significasti, de diuorij, & Nau. in Man. c. 22. nu. 21.

DECISIO VI.
Ex cons. 11. alias 2.

Duens concubinam, quæ post consummatum matri monium ad suum concubinarium rediit, ob quam causam maritus in partes longinquas recedens tacito matrimonio religionem proficitur, & sacris ordinibus etiam presbyteratus insignitur, & Missas celebrat, quamuis male ordines suscipiendo in irregularitate ob Bigamiam incurfa, a solo Papa dispensabili, & in eadem etiam irregularitate celebrando, peccet. c. A cutius, & c. deinde d. 26. & c. 1. de bigam. omnique privilegio clericali careat, c. 1. de big. in 6. factaque professio ob adulterium uxoris tenet. c. Agathosa. 27. q. 2. Nouam tamen irregularitatem celebrando in irregularitate non contrahit, ex Inno. in c. si celebrat. de cler. ex com. ministr. & Nau. in Man. c. 27. num. 194. & post dispensationem super irregularitate Bigamiae, & mala ordinum assumptione, & executione licitè celebrare potest, quamuis aliqui exinde scandalizentur, cum scandalum solum actuum, & non passiuum attendendum sit ex S. Th. 2. 2. q. 43. ar. 7. & 8.

DECISIO VII.

Ex cons. 10. in Nouis, deest in antiquis.

Cum per adulterium notorium uxoris ipso iure absque sententia separationis solum sit matrimonium quoad thorum, & cohabitationem, adeo ut ipsa adultera restitutionem viri petere non possit, c. Significasti, de diuor. consequenter maritus, inuita uxore religionem ingredi, & ordines sacros suscipere valet, ex Gl. in cap. Agathosa, verb. conuersionis, 27. q. 2. cum quoad hunc effectum ordo sacer. & monachus parificentur, c. coniugatus, & c. cum sis, de conuer. coniug.

DECISIO VIII.

Ex cons. 13. in Nouis, deest in antiquis.

Conugatus de licetia uxoris suæ nondum carnaliter cognita, aut etiam cognita in illè ordinari poterit; Arg. c. qui uxorè, 33. q. 5. etiã si uxor monasterium non ingrediatur, dummodo uoueat continentiam, c. coniugatus, de conuerf. coniug. & etiã si uxor continentiam non uoueat, modo sit senex, uel alias extra susceptionem incontinentiæ ut tamen religionem profiteatur, consensus uxoris non sufficit etiam uotum continentia emitentis, nisi ipsa etiam religionem ingrediatur, c. 1. & c. cum sis, de conuerf. coniug. quando quidem monachismus plus separat, quam sacerdotium, unde etiam quoad vinculum tollit matrimonium ratum, sed non consummatum, quod non facit sacerdotium, c. ex publico, de conuer. coniug. & Extrauag. 1. de uoto, Ioan. 22. & quia sacerdos melius potest prouidere uxori remanenti in seculo, ne fornicetur, quam monachus inclusus.

TITVLVS XXVI.

De conuersione infidelium.

SVMMA RI VM.

1 Infidelis uxore conuersa aliam ducens, si postea ipse con-

uertatur, ad priorem nondum alteri nuptam, redire tenetur.

- 2 Infidelis conuersus, antequam aliam ducat, uxorem infidelem monere debet.
- 3 Infidelium coniugum alter conuersus, aliam ducere potest, seruatis tamen requisitis.
- 4 Iudeorum infantes apud parentes educari debent.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 3.

Infidelis habens uxorem, quæ ad fidem conuersa, innupta manet secundam ducere non potest, & si de facto secundam ducat, & ex ea liberos generat, & cum ea ipse quoque postea ad fidem conuertatur, uiuente adhuc priore innupta sicut ad priorem nondum nuptam, si ipsa uelit redire, tenetur, ita etiam ipsa consentiente, cum Papæ dispensatione, cum secunda licite remanere potest. Quia cum inseparabilitas matrimonij de lege nature sit ex S. Th. quarto, dist. 33. quæst. 2. art. 1. quam nature legem neque conuersio ad fidem, neque baptismus tollunt, sed perficiunt, ex eodem S. Thom. quarta, dist. 39. quæst. 2. artic. 3. & contra legem nature sit ut quis eodem tempore duas uxores habeat, c. gaudemus, de diuor. & S. Thom. 4. dist. 33. quæst. 1. consequenter uiuente prima uxore, & innupta manente, infidelis maritus secundam ualde sine dispensatione ducere nequit, & si ducat matrimonium non ualet. Quamuis enim coniux conuersa, nolente coniuge marito se conuertere, post pertinaciam eius alteri fidelis licite nubere possit, c. si infidelis, 28. q. 1. & c. quanto, & c. gaudemus, de diuor. prius tamen matrimonium nec per conuersionem aut baptismum, nec per coniugis infidelis pertinaciam, donec alteri realiter nubat, soluitur: Gl. in ca. gaudemus, de diuor. et Sanct. Thom. 4. dist. 39. quæst. 1. artic. 1. 2. et 3. Quod matrimonium secundum quia sacramentum est, prius matrimonium quod sacramentum non fuit, sed tantum contractus indissolubilis, & nondum ratum, ut ait S. Th. in dicto artic. 5. uer. sed contra, dissoluit. Cum ergo Papa ex iusta causa super matrimonio a fidelibus contracto rato, nondum consummato dispensare queat, ut hi qui contraxerunt, cum aliis contrahere possint; Gloss. in cap. ex publico, de conuerf. coniug. et Nauar. in Manual. capitul. 22. numer. uigesimo primo, a fortiori super matrimonio inter dictos infideles legitime contracto, quod non fuit ratum, eo quod non erat sacramentum, sed solum contractus putus habens inseparabilitatem naturalem, sola lege nature, inductam, et nuda a significatione sacramentalis, iusta ex causa dispensare potest, et proinde efficere potest ut accedente consensu prioris uxoris conuersæ innuptæ manentis (cuius consensus causa iusta est dispensandi) vir eius, qui ad huc infidelis cum alia infideli postea contraxit, cum eadem conuersus ad fidem remaneat.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 1.

Infidelis constante matrimonio legitimo cum prima, aliam ducens uxorem, cum qua postea ad fidem conuersus sacrum baptismum cum illa suscepit, prima uxore legitima in infidelitatis errore permanente, primam illam legitimam prius monere, expectare, & uoluntatem eius explorare tenetur, cum ad fidem conuerti, & baptizati, & cum eo cohabitare uelit, quam cum secunda illa ad fidem simul cum ipso conuersa, & baptizata matrimonium legitimum contrahere possit; Quia cum prius matrimonium per solam conuersionem ad fidem non sit dissolutum, nec per infidelis obstinationem, ante secutum matrimonium legitime contractum, & si conuersus non teneatur coniuere coniugi non conuersæ, si noluit; nouum tamen matrimonium contrahere, aut uolum contumaciter emittere non potest, nisi prius aliqua honesta rogatione, & monitione, aut alia probatione sufficienti de obstinatione prioris appareat noluisse.

G 2 lefe

se conuertere, nec conuere conuerso sine creatoris contumelia capit. Iudæi 28. quæstio, prima, gloss. in capit. quanto, de diuortijs, S. Thom. 4. distin. 39. q. 1. artic. 4. & 5. & Sotus ibid. art. 4. Syl. ver. matrimonium, 8. q. 10. nu. 8. & Angelus pariter de bo. matrimonium, 8. q. 10. nu. 10. S. 6. Idemque de Iudæo conuerso, qui uxorem secundam, tempore Iudaismi, post primam legitimam repudiatam, siue non repudiatam duxerit, quod de infideli conuerso cum illa, cum qua secundo in infidelitate contraxerat, priore legitima viuente, dicendum est: eo quod repudium vel nunquam, vel saltem post Christi passionem Hebræis non licuisse constat. ca. gaudemus, de diuortijs, & DD. in 4. dist. 33. & 39.

DECISIO III.

Ex conf. 2. in Nouis, deest antiquis.

3 **Q**uamuis Iudæi cærimonias aliquas de consilio, vel præcepto in cõsummandis suis matrimonijs obseruent, præter liberum & legitimum consensum requisitum ad substantiam & essentiam eius, sicut & ecclesia catholica in consummatione matrimoniorum suorum Christianorum, nullam tamen solemnitatem tantæ virtutis & efficacitæ seruant, vt matrimonium iure naturali validum & indissolubile, reddatur nullum propter illius defectum; Antiquæ vero eorum leges ad nuptias pertinentes, tanquam iudiciales, vel cærimoniales abrogatæ sunt, ex S. Th. 1. 2. q. 103. ar. 3. & q. 104. ar. 3. Sot. 4. d. 39. q. 1. art. 1. vnde si Iudæus, & Iudæa contractis sponsalibus per verba de præfenti, nõ seruatis alijs cærimonijs secundum usum Iudæorum seruandis matrimonium consumment, illudque verum matrimonium sit, c. Gaudemus, de diuort. postea ad fidem catholicam conuersi matrimonium de nouo seruatis solemnitatibus Concilij Tridentini, sess. 24. c. 1. de refor. matrim. nequaquam contrahere tenentur. Quandoquidem baptismus coniugia legitima non dissoluat, si ambo coniuges conuertantur, etiam si altero infidelitate manente, is qui conuertitur, aliam, seruatis tam requisitis, ducere possit, 1. Cor. 7. & 28. q. 1. per totum.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. in Nouis, deest in antiquis.

4 **I**udæorum infantes, pueri, id est qui nondum ad 12. ætatis annum peruenerunt, apud parentes educari debent, ad quos iure naturali, & diuino regimen eorum, circa spiritalia spectat. Parte autem mortuo, apud matrem, aut paterno etiam Christiano excluso educandi sunt, eiq; tutela danda erit; non obstante quod subsit timor quod pueros ad infidelitatem trahet. Neque tales infantes, inuitis vtrisque parentibus, aut mortuo patre, iuuita matre baptizandi sunt, c. quia sincera, & c. de Iudæis, d. 45.

TITVLVS XVIII.

Devoto.

SYMMARIVM.

- 1 Propositum & deliberatio quantumuis firma, votum facit.
- 2 Vouens religionem in genere, vel in specie, ad quid tenetur.
- 3 Promisso facta sanctis censetur votum, quia Deo facta videtur.
- 4 Vouens castitatem, & religionem, an ab hac liberatus, etiam ab illa liberetur.
- 5 Voti commutatio in re meliori, seu equali facienda est.
- 6 Propositum etiam continuatum voto non aequipollet.
- 7 Votum ob periculum mortis emissum, quando validum censeri debet.

- 8 Vouere castitatem censetur, qui dicit, seruam tibi Domine intelligendo in statu continentia.
- 9 Vota tria emittens, vt suffragijs religionis gaudeat, nõ est religiosus, nec eam intrare tenetur, sed tantum vota, vt simplicia seruare.
- 10 Votum non est promittere nolle in seculo mori.
- 11 Vouens religionem, & castitatem si principaliter intendat religionem intrare, liberatus a voto religionis, est etiam a voto castitatis.
- 12 Vouens alternatiue duo, alterum implere tenetur.
- 13 Votum emissum a matre de legitimis a filijs renunciatis, non valet.
- 14 Votum non transeundi ad arctiorem, seu non intrandi religionem, non tenet.
- 15 Translatum nihil eorum, quæ in priori monasterio habebat, transfert ad secundum.
- 16 Professus non est, qui sic in religionem ingressus etiã post 13. menses eicitur.
- 17 Votum non ludendi honesto ludo non obligat.
- 18 Votum de intranda religione, si frater Romanus venerit, donec ipse moriatur, tenet.
- 19 Vouens vnã religionem ingredi, aliam profertens satisfacit, sed non si ante professionem exeat.
- 20 Vouens talis Monasterij frater fieri, illud ingrediens, ante professionem exire, & matrimonium licite contrahere potest.
- 21 Votum de intranda vna religione commutat Papare-spondendo, vt aliam intret.
- 22 Voto de intranda religione satisfacit, qui intrat, & quia ingrata sibi, & impossibilis est, egreditur.
- 23 Votum de non tangendo mulierem libidinosè, non est castitatis.
- 24 Vouens in religione mori, intrare, & perseuerare tenetur.
- 25 Vouens religionem sub conditione, & satagens ne ea adimpleatur, tenetur adhuc voto.
- 26 Habitum nouitiorum etiam per decem annos deserens, profiteri non presumitur.
- 27 Religionem qui sapius ingressus in nulla perseuerauerit, statum clericalem eligit.
- 28 Religionem qui ex voto pœnali intrare debet, prius debita soluat.
- 29 Voto de intranda religione satisfacit, qui intrat, & ob morbum exiit.
- 30 Votum transeundi ad arctiorem prælati dispensare, & commutare valet, non tamen irritare.
- 31 Papa relicta in vsu pios, in alios conuertere potest.
- 32 Votum qui commutare valet, pœnam ob illius fractionem remittere nequit.
- 33 Absolutus a pena incursum ratione voti, a voto absolutus non est.
- 34 Vota qui virtute Tubilei commutare potest, penas incursum relaxare nequit.
- 35 Voti obligationem iracundia non vitiat.
- 36 Iurans, aut vouens per iram religionem intrare, an teneatur intrare.
- 37 Vouens non commiserit mulieri, quam falso suam cognatam putat an, & quando ad votum tenetur.
- 38 Voto castitatis astrictus, si postea matrimonium contrahat, an debitum petere possit.
- 39 Vouens certum monasterium, eum certam religionem intrare, si ibi non recipiatur, libet manere.
- 40 Votum castitatis subdiaconatus ordini annexum est.
- 41 Subdiacono, qui publice ordines suscepit, vt uxorem ducat concedi non debet.

Votum

- 43 *Votum de intranda certa religione, duo in se continet, & quantum hæc sint.*
 44 *Vouens sacros ordines sumere, etsi beneficium, aut patrimonium non habeat, uxorem ducere non potest.*
 45 *Votum intranda religionis collationem beneficii postea factam non annullat.*

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 4.

Morbo grauissimo ad mortem vexatus, & multa pia facere proponens, & inter alia declarans, & disponens religionem ingredi, Deo sibi sanitatem concedente, ipsa sanitate secuta religionem ingredi non tenetur, c. literaturam, de voto. Quia cum aliud sit velle aliquid facere, & aliud obligare se ad id faciendum, & a diuersis illatio fieri non debet. l. Papin. ff. de minoribus. Nullum propositum, quamlibet firmum, nec deliberatio vlla quantumuis resoluta efficere potest votum, aut promissionem obligantem de præcepto adimplendi proposita deliberata, & dicta nisi promissa, & voueat illa facere, ex S. Th. 2. 2. q. 88. art. 1. & 2. Arch. in cap. qui boni 17. q. 2. 1. & Nau. in Man. cap. 12. num. 24.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 28.

Agrotus vouens religionem Minimorum, aut aliam religionem particularem ingredi, & sanus effectus Generalis religionis illius, qui non vult eum recipere, non satisfacit voto, nec absolutus ab eo sine alia causa in id accedere, censetur; licet enim vouens ingredi religionem in certo monasterio, quod non vult eum recipere declarari possit a voto absolutus, ex Nau. in Man. c. 12. n. 48. Vouens tamen Religionem in genere, vel in specie, nõ se restringit ad aliquod monasterium, alias religiones querere tenetur, licet ab aliqua, vel ab aliquibus repudietur, ex Cai. 2. 2. q. 188. a. 3. Nec sufficit refutatio solius Generalis, non reddita saltem causa sufficienti, quare omnia monasteria suæ religionis eum refutare debeant. Quia si cur acceptatio, & admissio volentis ingredi religionem pertinet ad prælatum, & conuentum monasterij, gl. in c. si de reg. in 6. ita etiam refutatio ad eosdem & nõ ad Generalem spectabit; potest tamẽ Generalis, vel Prouincialis causa cognita, & auditis partibus, suis subditis iubere, ne aliquem tali, vel tali de causa recipiant; Refutatus autem a maiori parte Prælatorum, & conuentuum Regni, vel magnæ prouinciæ, liber a voto censeri debet.

DECISIO III.

Ex conf. 3. alias 8.

Pvella, quæ deliberatè in manibus episcopi visitatoris se monalem futuram promittit, votum simplex de intranda religione facere non censetur, & proinde valide sponsalia non obstante dicta promissione, contrahere valet. Quia cum de essentia voti sit vt promissione fiat Deo, adeo, vt professio facta sanctis ideo censetur votum, quia videtur facta Deo, quatenus nimirum sancti deificati sunt, & participatione quadam dii facti; ita contratio si cur promissio facta sancto de aliquo bono, tanquam homini rationali, non habito respectu quod sit deificatus, votum non censetur, ex Cai. 2. 2. q. 88. art. 5. sic neque promissio facta homini ad faciendum illum certiore rei futuræ, votum erit. Cum itaque promissio facta per præfatam puellam non erat facta Deo de se faciendo religiosam, sed tantum Episcopo facta fuit ad certificandum illum de voluntate faciendæ se religiosam, consequenter votum fecisse non censetur.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. alias 13.

Rvsticus castitatem vouens, simulque religionem quandam intrare, ne sciens tamen an tunc intenderet se ad castitatem seruandam obligare, licet ad dictam religio-

nem non admitteretur, si postea admittat religionem non possit, in dubio partem rutiorem eligere tenetur; capit. iuuenis, de sponsal. & ca. ad audientiam, de homic. & proinde reputare se debet obligatum ad castitatem etiã extra religionem seruandam, quamuis ob talem dubitationem facilius erit dispensationem a Papa per sacram Pœnitentiam obtinere.

DECISIO V.

Ex conf. 5. alias 19.

Vouens presbyter fieri, & postea non alia de causa, quam pœnitentia ductus obtinens commutationem, vt quolibet mense in vita sua frequentaret confessionem, & communionem, non obstante hac commutatione, tempus presbyterij per sacros canones præfixum, puta vigesimum quintum annum expectare, & presbyter fieri, si possit, aut votum prius in aliud melius, vel æquale bonum commutare tenetur; quia cum voti commutatio, vel in aliud opus melius, vel saltem æquè bonum fieri debeat, ex Nau. in Man. cap. 12. num. 63. & confessio menstrua, & communitio æquipollens opus assumptioni presbyteratus non sit, obligatio primi voti adhuc durat, & in tuo robore permanet, nec per talem commutationem inuadit, & nullam tolli poterit; quia non præstat impedimentum, quod de iure non sortitur effectum, cap. Non præstat, de regu. iur. in 6.

DECISIO VI.

Ex conf. 6. alias 3.

Habens propositum inuadendi vitam, & intrandi religionem, postea tamen sponsalia cum virgine contrahens, sed sine præsentia parochi, cum præfata virgine Matrimonium contrahere tenetur; quia neque propositum etiam sæpius iteratum, aut diu continuatum votum constituit, aut obligationem necessariam intrandi religionem inducit, c. literaturam de voto. & Panor. ibi. & Nau. in Man. c. 12. nu. 24. neque Concilium Tridentinum, sess. 29. c. 1. de ref. Matr. sponsalia de futuro contracta sine præsentia parochi annullat, sed tantum sponsalia per verba de presenti ex Nau. in Man. c. 25. nu. 144. & ideo ad contrahendum Matrimonium virtute sponsaliorum obligatur, quãuis & ipsa etiam per ingressum, & professionem religionis dissoluantur, c. 1. de conuers. coniug.

DECISIO VII.

Ex conf. 7. alias 1.

Cum iudicium, quod sufficit ad aliquem obligandum diabolo, sufficiens etiam sit ad obligandum Deo, gl. in c. mulier. 32. q. 2. & constat, eum qui proximum ferit, vel occidit per iracundiæ calorem peccare mortaliter; consequenter votum in ægritudine, prælijs, navigationibus, calore iracundiæ, aut aha animi perturbatione factum, quæ hominem insanum, vel furiosum non reddit, nec iudicium rationis penitus tollit, vouentem ad illud implendum obligat, Panor. in ca. dudum, de conuers. coniug. & Nau. in Man. c. 12. num. 24. quamuis vota sic facta a Prælati iuste commutari, & dispensari possunt, c. 1. & 2. de voto, & Nau. in Man. c. 12. nu. 24. & 77.

DECISIO VIII.

Ex conf. 8. alias 5.

Qui dicit Deo, *Da mihi Domine salutem & ego seruiam tibi* intelligendo mente de seruitio in statu castitatis, & continentia, votum seruandæ castitatis emittit se censetur, ad eamque seruandam obligatur; cum mens dicentis fuerit, (cui maxime attendendum est) se ad castitatem seruandum, secundum propriam verborum significationem, obligare.

DECISIO IX.

Ex conf. 9. in vtrisque.

Sacerdos beneficiarius in articulo mortis vouens castitatem, paupertatem, & obedientiam in manibus Prioris alicuius Monasterij, et in præsentia sui confessorij, aut mo participandi suffragia ordinis prædictorum Prioris, et confessorij; quamuis ex tali uoto religiosus factus non

fit, nec ad religionem intrandam obligatus, eo quod nec eam intrare promissit, nec Prior, & Confessarius potestatem incorporandi illum suæ religioni habebant, quod tamen necessarium est, ut quis religiosus esse possit, cap. ad Apostolicam, de regul. ad vota tamen illa seruanda tanquam simplicia tenentur, ita ut castitatem ex duplici voto, scilicet Sacerdotali, quam castitatis paupertatem etiam ex eodem voto, obedientiam vero ex nullo seruare tenentur; Quia illud non fuit legitime acceptatum ab ordine, aut conuentu post annum probationis, prout Concilium Tridentinum sess. 25. c. 15. de reg. requirit: neciple animum obligandi se Episcopo, vel alij Prælati habuit, plulquam ante votum obligabatur.

DECISIO X.

Ex conf. 10. alias 6.

10 **Q**ui scrupulis diuersis rebus secularibus natis agitur proponit intrare religionem certam, aut dicitur *Promitto non mori in seculo*: nec virtute talis propositi, aut rigore verborum, quæ dixit, votum religionis emisisse censetur: quia proponere etiam si missime intrare certam religionem, non est vouere; ex S. Th. 2. 2. q. 88. ar. 1. & 2. Nau. in Man. c. 12. num. 24. & verba prolata, scilicet non velle mori in seculo, non autem religionis ingressum, significant.

DECISIO XI.

Ex conf. 11. deest in Nonis.

11 **C**um votum ab intentione vouentis expressa, vel tacita pendeat, qui principaliter vult vouere castitatem & accessorie religionem, ut facilius eam in illa seruet, castitatem tenetur, etiam si ab intranda religione excusetur; sicut etiam qui principaliter vult religionem vouere, & veluti accessorie castitatem, quam facilius in religione seruare possit: a voto religionis liberatus, etiam & a voto castitatis liber erit; eo quod accessorium sui principalis naturam sequitur, c. Accessorium, de reg. iur. in 6.

DECISIO XII.

Ex conf. 12. alias 27.

12 **V**ouens intrare religionem Capucinatorum, vel cuiusdam particulari Hospitali seruire; si a Capucinis recipi non possit, ad seruandam præfatum Hospitali tenetur, quia qui promittit duo alternativè, alterum eorum adimplere tenetur. c. in alternatiuis, de reg. iur. in 6. & aliam Religionem intrando peccat: eo quod illud quod Hospitali debebat, ita soluit alteri, ut fiat inhabilis ad soluendum quod debuit Hospitali solutus autem vni, quod alteri debet, peccat; c. ea te. de iureiur. facta tamen professio in illa religione valida erit.

DECISIO XIII.

Ex conf. 13. alias 16.

13 **M**ater de legitimis filijs Monasterium ingressæ, & renunciantis legitimis eius, & patris, quas in bonis eorum habere sperabat, Monasterium ædificate vouens ad votum illud implendum non tenetur, quia filij licet viventibus parentibus, spem succedendi in bonis paternis post eorum obitum habeant, antea tamen nihil iuris in eis habere possunt, l. 1. §. si impuberi, ff. de coll. bon. Ideoque per renunciationem filiarum ante mortem patris, nihil patri, aut matri eius acquiritur nisi sola libertas testandi de bonis suis inter reliquos filios, & filias, perinde ac si ipsa filia eius non fuisset. Couar. in C. quamuis pactum, de pact. in 6. Et si quid ex illa legitimarum patris renunciatio ne acquiri possit, de illa pater non mater disponere valet: vnde consequenter votum a matre emisum de legitima filiarum ante obitum patris sic renunciata, tanquam de nihilo factum, nullum & irritum censendum est.

DECISIO XIV.

Ex conf. 14. alias 55. de Regularib.

14 **Q**ui semel vouit non transire ad regulam arctiorem, postea ad aliam Religionem, quæ & constitutione suæ religionis, & concessione Apostolica est strictior, &

concessione Apostolica est strictior, & suæ naturæ, & conditioni aptior, & ad seruandam Deo opportunior, non obitante voto illo licite transire potest. Sicut enim votum de non intranda religione nihil vouenti ad illam intrandam obstat, quia maioris boni impeditum est; Arg. c. fi. 2. 2. q. 4. & probat. S. Th. 2. 2. q. 88. artic. 2. ita nec votum de non intranda arctiori religione, vouenti ad illam intrandam, tanquam maioris boni impeditum, obstat. & proinde post petitam licet non obstantiam a superiore licentiam, c. Virgines, 2. 0. q. 4. c. licet, de regul. illam licite intrare potest.

DECISIO XV.

15 **R**egularis cum incapax omnino Domini, & possessionis sit, etiam sui Breuiarii, nec aliquid sibi, cui nomine suo acquirere potest, sed quicquid acquirit quomodo cunque siue per contractum, siue per vltimam voluntatem, siue per industriam, siue iussu siue iniussu Prælati, Deo Ecclesiæ, & suo Monasterio, ubi est professus, acquirit, & etiã quæ sita per eum ante probationem, & nondum in alium legitime translata, per professionem, in Religionem, vel Monasterium, quibus se dicat, transfert, Auth. ingressi, c. de sacros. eccl. & c. in præsentia, de proba. & c. 2. de test. & c. 2. & c. cum ad monasterium §. si de sta. monach. C. sequenter transiens ab vna religione ad aliam, nihil eorundem, quæ in priori religione, vel Monasterio habebat, nisi vestes & scripta sua, quæ primæ religioni suæ inuicilia essent, & alia, quorum delationem probabiliter crederet Prælati suo non fore ingratam ad secundam illa secum transferre potest: reliqua vero minime nisi relictis originalibus vel eorum copijs, per quas fieret ne delatio eorundem esset religioni damnosa.

DECISIO XVI.

Ex conf. 15. alias 45. de regul.

16 **P**roponens firmiter certam religionem intrare, eam, que intrans, sed post undecim menses eam egressus, & sicet aliam intrans animo non faciendi professionem, in qua per undecim menses mansit nulla expressa professione facta, & eam postea sine licentia egressus, & a superiore captus, & habitu spoliatus, neque votum aliquod religionis fecisse, neque religiosus censendus est sed neque religionem aliquam intrare tenetur. Quia propositum intrandi religionem etiam firmiter conceptum, votum obligatorium non inducit, ita S. Th. 2. 2. q. 88. ar. 1. ex Nau. in Man. c. 12. nu. & etiam si voluisset, illud tamen satis intrando religionem 24. ibique per tot menses manendo impleuit, cum votum de intranda religione per introitum adimpletum cessatur, licet professionem non faciat ex S. Th. 2. 2. q. 189. ar. 4. Neque tacite professus est, qui sicet religionem ingressus etiam post undecim menses eijcitur, & habitu a Superiore illius spoliatur, Arg. c. humana iures, 2. 2. q. 5. & c. tua, de sponsal.

DECISIO XVII.

Ex conf. 16. alias 36.

17 **C**um ludus triplex sit, honestus, recreationis gratia factus, & venialiter malus, & malus mortaliter, ex S. Th. 2. 2. q. 168. ar. 3. & 9. ex N. in M. c. 2. 0. Quævis votum de non ludendo ludo honesto non obligat, eo quod est contra bonos mores, Arg. c. in malis, 2. 2. q. 4. & cap. non est obligatorium, de reg. iur. in 6. votum autem de non ludendo ludo venialiter, aut mortaliter malo, vouentem obligat, & bonum est, sicut non votum peccandi venialiter, aut mortaliter, malum est, c. si aliquid, ita etiam votum de non peccando venialiter certo aliquo genere peccati, aut mortaliter, est bonum, iusta tamè de causa, ea, si quis uouens est nobilis, & ueretur se non seruaturum uotum in exercitum, uel Curia, ubi uiuit, & magna est ludendi occasio, & consuetudo inter homines sui status, & ordinis, a Papa ab obligatione voti absolui potest, & in bonum maius, uel æque bonum commutari. Quia sicut Pœnitentaria admittitur solet pro iusta causa, uel pro parte causæ dispensandi super uoto castitatis, eo quod qui, uel quæ uouet ualde urgeretur & grauius stimulis carnis ad fornicandum, & uouens perinde fornicatur, ac si uotum castitatis non emisisset, quia humilioris conditione trahit a maiori peccato ad minus & peccatum hoc

tari iure quis potest, ut si paratus sit peccare alterum de duobus peccet potius peccatum minus, c. si quod verus, q. 2. ita etiam iusta causa est dispensandi in voto non iudendi iudo mortaliter malo, cum eo qui probabiliter creditur peccaturus etiam contra votum, ut si saltem minus peccatum committat, cum minus sit sine voto, quam cum voto peccatum mortale committere.

DECISIO XVIII.

Ex consil. 17. alias 15.

18 **V**ouens ingressum religionis, si frater eius Romam venerit, donec frater moriatur, a voti obligatione non liberatur, nec interim uxorem ducere potest; Arg. c. in presentia, & c. tua, de spons. & Nau. in Man. c. 12. nu. 43 & 75. Nec alius in tali voto religionis, etiam si conditionale sit praeter Papam dispensare potest.

DECISIO XIX.

Ex cons. 18. alias 26.

19 **V**ouens ingredi certam religionem, licet non teneatur eam ingredi, si post illud votum ingressus, & professus sit aliam religionem, cap. qui post votum, de regul. in 6. tenetur tamen, si non profiteatur secundam, Anchar. in d. cap. qui post votum.

DECISIO XX.

Ex cons. 19. alias 25.

20 **V**ouens certi Monasterij frater fieri, & illud ingrediens, ante professionem libere ab ea exire, ex S. Th. 2. 2. q. 189. art. 4. & Matrimonium licite contrahere potest, c. 1. de reg. in 6. Quia votum intrandi religionem, & se fratrem faciendi, quoad hoc paria sunt, & eiusdem virtutis, Caiet. 2. 2. q. 189. art. 4. & ideo huic, sicut & illi solum intrando, licet non proficendo, satisfit.

DECISIO XXI.

Ex cons. 20. alias 33.

21 **P**apa, rogatus super dispensatione voti de intranda religione aliqua vna; Respondendo ut aliam ingrediat, praefatum votum non dispensat, ne illo teneatur, sed illud tantum in aliud commutasse censetur, & proinde ad aliam religionem in genere intrandam obligatur.

DECISIO XXII.

Ex cons. 21. alias 23.

22 **O**bligatus ex voto ad intrandam aliquam religionem in genere intrando Carthusianam ante aetatem, qua eius statuta requirunt, & ob id post sex menses nouitatus eijciatur, voto suo satisfecisse non censetur; sed vel ipsam post legitimam aetatem ingredi tenetur. Quia vouens intrare religionem, & intrans, tunc solum voto satisficit, quoad forum conscientiae ad effectum exiendi, si ex ea vult exire, vel quia ei ingrata est, vel sibi videtur importabilis: ita S. Th. 2. 2. q. 189. d. 3. & 4. & Caiet. sibi, secus autem si non exeat, aut quia sibi ingrata, aut quia sibi impossibilis videtur, sed ideo quia statuta ordinis repugnant: vnde cum vouens intrare religionem in genere, non solum tenetur aliquam approbatam intrare, sed etiam quam scit, vel scire debet esse sibi aptam, nec se iuste pari defectum ob quem per statuta eius rejci possit; & eam profiteri, nisi ei ingrata, vel importabilis videatur; praesertim cum ipse in particulari religionem Carthusianam non vouerit, non obstante ingressu, & egressu praetato ad aliam religionem intrandam, vel eandem post debitam aetatem, & sublato impedimento tenetur, nisi iusta aliqua de causa cognita, Papa votum suum vel relaxet, vel in aliud commutet.

DECISIO XXIII.

Ex cons. 22. alias 42.

23 **V**otum emitens de non tangendo mulierem libidinosam, votum castitatis emitte non censetur; sicut

neque qui votum de non ducendo uxorem emisit, castitatem vouisset, indicari debet: ex Man. c. 12. nu. 43. cum multo plura votum castitatis, quam hoc votum includit, votum etenim castitatis omnia ea includit, quae in 6. Decalogi praecipio prohibentur; Man. c. 17. nu. 12. immo & Matrimonium, & copulam eius; c. Vouentibus, 12. q. 1. & consequenter Episcopus in tali voto de non tangendo mulierem libidinosam dispensare potest; cum tamen castitatis votum Papae referuatum sit ex Nauar. in Man. c. 12. nu. 75. & 76.

DECISIO XXIV.

Ex cons. 23. 26. alias 7. 22.

24 **P**roponens longo tempore intrare religionem, & tandem proferens haec verba; *Promitto mori in religione*, votum religionis omisitse censetur; sic enim dicendo, tacite dixisse videtur, promitto intrare religionem, & in ea mori; votum autem generale de intranda religione ualet, c. constitutionem, de reg. in 6. cui voto non satisfacit selu intrando religionem, nisi etiam eam profiteatur, in eaque moriatur; cum uirtualiter sic dicendo duo uota fecisse uideatur; Alterum de intranda religione; & alterum de perseverando in ea; quorum prius completur intrando tantum, posterius autem non nisi proficendo, ex Nau. in Man. c. 12. nu. 47. Sufficit autem quamcumque religione uoluerit profiteri, quia promissioni indefinita, & Generali per unum suppositum sit satis, gl. in c. circa, de elect. in 6.

DECISIO XXV.

Ex cons. 59. alias 52.

25 **V**ouens intrare certam religionem, si ad scientiam necessariam ingressui illius ordinis pertineret, & reiectus ab uno Monasterio illius ordinis ob eius insufficientiam, non censetur uoto satisfacere, eo solo quod ab uno Monasterio sit repulsus, sed alia Monasteria illius ordinis quaerere tenetur, ut libera uoto esse possit; & dare opera debet studijs, ut pro illa religione aptus inueniatur, ne ex parte sua impedimentum sit, et uotum in illa recipiatur; quamuis enim uouens religionem sub conditione non obligatur, donec conditio adimpleatur, c. si pro te, de rescriptis, fatagens tamen ne adimpleatur ea, uoti reus iudicatur.

DECISIO XXVI.

Ex cons. 14. alias 7. de solution.

26 **O**blata a parentibus in aetate pupillari Monasterio cu dote, & habitum nouitatum etiam per decem annos aut plures gestans, ex Innoc. & Pan. in c. ex parte, de regul. Card. in cle. eos, tit. eod. Tab. uerb. nouitatus, & Ang. eod. nu. 12. & saepe dictis & factis ostendens se animum proficendi non habere, nec unquam habuisse, ex tali habitus gestatione nec uotum, nec uoti ratificationem emisisse censetur, sed liberè a Monasterio exire, & Matrimonium contrahere potest, c. 1. §. 1. de reg. 6.

DECISIO XXVII.

Ex cons. 27. alias 35.

27 **V**ouens ingressum religionis, & saepius eam ingressus, sed ante finitos annos nouitatus, aut emissam professionem egressus, ob difficultates quas in religione reperit, & semper scrupulis agitatus dubitans etiam quod non saluabitur, si in statu seculari moriatur, tua conscientia uitam clericalem secularem ob experientiam, quam habet suam in permanendo in religione inconstantia eligere, & tentationes malas frequenti oratione repellere potest.

DECISIO XXVIII.

Ex consil. 28. alias 20.

28 **R**eligionem qui causa certorum uotorum penaliu, quae fregit, intrare tenetur, sed debita quaedam solucio habet, praefata debita prius soluere, quam religionem ingredi debet; ex S. Thom. 2. 2. q. 189. art. 63. Nec in fraudem credito um religionem ingredi potest, si habeat, unde ea soluere ualet.

DE

DECISIO XXIX.

Ex conf. 29. alias 24.

39 **V**ouens simpliciter religionem ingredi, intrando religionem, & postea superueniente morbo exiens, voto satisfecisse censetur, nec cessante infirmitate redire tenetur, quia sic vouens, vouere censetur secundum formam iuris, ex S. Th. 2. 2. q. 89. ar. 4. quæ habet vt intra annum probationis ingrediens religionem, ob infirmitatem, aut aliam causam non sibi gratam libere exire possit, cap. ad Apostolicam. de reg. & c. 1. & 2. tit. eod. in 6.

DECISIO XXX.

Ex consil. 30. alias 40.

30 **R**egularis professus licet votum transeundi ad arctiorem religionem sine auctoritate superioris emittens ad eam implendam teneatur, nec Prælatus illud irritare queat: ex S. Th. 2. 2. q. 88. ar. 8. Cœt. ibi. Sotus lib. 7. de iust. q. 3. art. 1. super illo tamen dispensare, aut illud in aliud commutare potest. Quamuis enim religiosus nullam propriam habeat voluntatem, sed a voluntate Superioris dependet, c. non dicatis. 12. q. 2. & c. quorundam & c. religiosus. de elect. in 6. & proinde Superiori quoad omnia contenta in regula, & etiam quoad non contenta, quæ sunt, vel esse possunt opportuna regulæ seruandæ, subijcitur i. c. Monacho. 20. q. 4. quia tamen exitus, & transitus ad arctiorem religionem non est de contentis in regula, nec de opportunis ad eam seruandam, immo potius de contrarijs, c. licet. de reg. proinde in istis voluntati Superioris non subijcitur, ideoque factum votum obligat. Quia vero potestas irritandi votum ex subiectione nascitur, quæ ratione votum tale sine Superioris consensu factum obligat, eadem constat, non posse ab eo irritari. Cum autem tale votum non sit proprie votum religionis, sed de transitu ab vna ad aliam religionem, & longè aliud & minus, quam votum de ingressu religionis, vt constat: consequenter reservatio, qua votum religionis Papæ referuatur que est exhibitans a communi regula iuris (que concedit Episcopis dispensationem & commutationem votorum) nõ est extendenda ad hoc quod est minus: eo quod iura exorbitantia non sunt extendenda ad alium casum, c. odia. de reg. iur. in 6. nec a separatis fit illatio. l. Papinianus. ff. de minoribus. Et ideo sicut potest Prælatus dispensare super tali voto, ita a fortiori illud commutare potest, cum longè magis sit dispensare, & cui licet quod est plus, licet vti que quod est minus, c. licet. de reg. iur. in 6.

DECISIO XXXI.

Ex conf. 31. alias 34.

31 **N**obilis iuuenis habens coniugem iuuenem infirmam, & morti proximam & turbatus dolore vult cuidam sancto mille scuta, si vxor conualesceret, quæ conualuit, sed deinde superuenit mors patris eiusdem iuuenis, qui multa debita relinquit, & filiam virginem indotatam, & natæ sunt eidem iuueni duæ filæ: ex Papæ licentia illa mille scuta in dotem sororis pauperis, & filiarum suarum, attento maximè quod bona vouentis vix quatuor mille scuta valeant, commutare licet potest. Quamuis enim ecclesiæ titulum illius Sancti habenti ius quæ situm fuit ad illa mille, & proinde necessarius videtur consensus ecclesiæ cũ id quod nostrum est, sine consensu nostro auferri nequeat: l. id quod nostrum ff. de reg. iur. quia tamè Papa relicta in vltus pios in alios commutare potest, Clem. quia contingit. de relig. domib. & donatio rei facta alicui cum adiectione, vt eam det alteri tertio, quoad illum tertium volente donatore. & donatio principali reuocari potest; l. qui Romæ. S. Flavius. ff. de verb. obl. & ibi Bar. & Deus donarius principalis est volente Papa eius vicario, iusta de causa donatio illa in alium pium vltus commutari potest.

DECISIO XXXII.

Ex conf. 32. alias 18.

32 **V**ouens statim habitum Presbyteralem assumere, & postea suo tempore presbyter fieri, statim habitum assumere tenetur, nisi iusta de causa Episcopus dilationem concedat, & dispenset: Assumptionem vero ordinis presbyteralis etiam si legitime ætatis fuerit causa studendi, & se ad illud idoneum facienti, etiam sine Episcopi dispensatione differre potest. Arg. c. cum in eo. de elect. in 6. qui etiam Episcopus iusta de causa votum illud Presbyterij, cum non sit de numero quinque votorum referuatum Papæ, videlicet, perpetuæ continentis, Religionis, Peregrinationis in Hierusalem, vel Romam, vel S. Iacobum Compostellæ, c. Et si Dominici, de pœnit. & remiss. ex Nau. in Man. c. 12. nu. 75. in aliud maius, vel æque bonum commutare potest, Nihilq. obstat quod votum Presbyterij votum etiam perpetuæ continentis sub se includere videtur, quod est illi annexum: quia etiam votum religionis ad sui complementum propriè perpetuam continentiam includit, non tamen propter hoc Religionem vouens, illam vouere censetur ex Nau. in Manua. cap. 12. num. 47.

DECISIO XXXIII.

Ex conf. 33. alias 31.

33 **C**um aliud sit commutare, aliud remittere penam ob fractionem voti, habes potestatem certa vota commutandi. penam ab eorum fractionem remittere nequit: a diuersis enim non fit illatio. l. Papinianus. ff. de minorib. c. ad audientiam, de decim. si tamen ante penam incurram commutatio fiat, non incurretur pœna, eo quod non frangitur votum, iam per commutationem sublatum, & quod non est, nec frangi, nec dissolui potest, c. ad dissoluidum, de desponsat. impub. priuatio enim habitum præsupponit. Decem. de verb. oblig.

DECISIO XXXIV.

Ex conf. 34. alias 14.

34 **C**um absolutio a fractione voti, aut a pœna incurra ratione fractionis eiusdem & absolutio a voto, inter se diuersa sint, ita quod votum perpetuè obligat semper, quamuis vouens a peccato fractionis voti, seu a pœna incurra ob votum fractum absoluat; ex S. Ant. 2. p. tit. 12. S. 2. c. 2. ideo vouens, vel iurans se non peccaturum certum peccatum sub pœna intrandi religionem, & postea peccans illud, religionem intrare tenetur, & impetrata dispensatione solum super pœna intrandæ religionis, quam ob voti fractionem incurrit, iterum peccando ad illam intrandam de nouo tenetur; quia non fuit dispensatus super voto non peccandi sub pœna intrandæ religionis, sed solum super obligatione intrandæ religionis incurra ob primam voti transgressionem, quæ res diuersa est ab illo voto de non peccando sub pœna intrandæ religionis, ex Nau. in Man. cap. 12. num. 79. & a diuersis non fit illatio. Dispensatus autem a voto non peccandi sub pœna intrandæ religionis, quamuis iterum peccet, religionem tamen intrare non tenebitur, eo quod sublato principali tollitur accessorium, l. cum principali, ff. de reg. iur. c. accessorium de reg. iur. in 6.

DECISIO XXXV.

Ex conf. 35. alias 32.

35 **V**ouens facere elemosinas si amplius certum aliquid peccatum committeret, & postea peccatum illud committens, etiam si forte votum eius confessarius irritet: Iubiliæ, in quo Papa concessit Confessarijs facultatem commutandi vota, sed nullam mentionem fecit de condonatione obligationis ad soluendas pœnas in incurras in dotationem alicuius pauperis commutavit; ad elemosinas tamen ob fractionem voti prius debitas faciendas, non obstante præfata voti commutatione a confessario facta, obligatur. Quia cum aliud sit obligatio soluendi pœnam iam incurram ratione voti violati, & aliud votum ipsum, & a

si fueris non sit illatio, l. Papinianus. ff. de minor. cap. ad audientiam, de decim. Confessarius, qui solum votum viri tute sublati commutare potuit, poenas incurfas ob violationem prius votum condonare, aut relaxare non potuit. Nec quicquam vouenti prodest, quod sublato voto quod fuit principale, sublata etiam censetur praedicta poena soluendi elemosinas, tanquam accessorium quid ad votum illud seruandum, ex eo. s. quod accessorium naturam sui principalis sequi solet, c. accessorium de reg. iur. in 6. quia tunc solum accessorium sui principalis naturam sequi censetur, quando ratio eadem in utroque militat, non quando diuersa: Arg. cap. debitoribus, & c. conting. de iure iur. & quando accessorium sine suo principali consentire nequit, cum itaque obligatio ad poenam soluendam, sine voto consistere queat, post votum solum, vel dispensatione sublato, ut palam est, proinde in casu dicto sublato voto, poenam accessoriam prius incurfam minime sublato esse censeri debet.

DECISIO XXXVI.

Ex cons. 2. in Nouis, deest in antiquis.

Voti obligationem, licet iracundia quae vsum rationis non sustulit, vitare non censetur, Arg. c. dudum. de conuersio. coniug. neque magna perturbatio, etiam ex iniusto timore, vel amore procedens, cap. 1. & ibi Pan. de voto. Nau. in Man. c. 12. num. 24. & 77. iustam tamen causam petendi dispensationem vel commutationem in Praetorio sacrae poenitentiae praebet.

DECISIO XXXVII.

Ex cons. 10. in Nouis, deest in antiquis.

Irans, vel vouens etiam per iram religionem intrare cum intentione actuali non intrandi eam, etsi ad intrandum non tenetur, si tamen intentionem contrariam non habuit, neque intentionem actualem intrandi ad intrandum obligatur: Quia non debet de se praesumere, quod noluit tam grauiter peierare, ut volendo intrare, iuraret se intraturum, sed quod saltem per iram intrare voluerit. Arg. cap. qui tacet de reg. iur. in 6. Cum inter consensum, & dispensum dari non possit medium.

DECISIO XXXVIII.

Ex cons. 12. in Nouis, deest in antiquis.

Vouens non commiserit mulieri, quam falso suam cognatam esse putauit, votum illud seruare non tenetur, si tunc ea mente fuerit, quod si veritatem sciuisset, non vouisset; secus autem si tunc ea mente erat, quod vouisset etiam si eam cognatam sibi non esse sciuisset. Quia ignorantia qualitatis a peccato qualificato excusat, si sit causa peccati, alias minime.

DECISIO XXXIX.

Ex cons. 17. in Nouis, deest in antiquis.

Voto seu iuramento castitatis, seu religionis ingrediendae stricta, si postea nupsit, & consummavit, non tenetur a viro petere, ut ei liceat dicta vota adimplere mortuo autem marito votum adimplere tenetur: si tamen propter aetatem, consuetudinem, vel aliam causam hoc ei difficile sit, melius est ut dispensationem, relaxationem, seu commutationem a sede Apostolica petat.

DECISIO XL.

Ex cons. 21. in Nouis, deest in antiquis.

Vouens ingredi certam religionem seu certum monasterium, si in eo non recipiatur, liber manet, si autem vouit ingredi religionem in genere, repulsus ab aliquibus, liber non est, sed ut in alijs recipiatur, tentare tenetur admissus autem ad habitum in aliqua, si postea eiiciatur vel ipse exeat, voto satisfecisse censetur: sicut & is, qui cum certum monasterium ingredi vouisset, post habitum in eo assumptum exit, vel eiiciatur, nec aliud ingredi tenetur sed matrimonium cura conscientia contrahere potest. Angel. vet. votum. 3. s. 11. Caiet. 2. 2. q. 189. art. 3. Nau. in Man. c. 12. num. 48. Sin autem vouisset in genere profiteri, aut in religione perseverare, per solam habitus assumptionem

non liberatur, sed exiens, vel eiectus, ut in alia ad habitum, & professionem recipiatur, tentare obligatur. Vouens autem fieri religiosus, in dubio ingredi ad probandum, non autem profiteri, aut perseverare, vouisse censetur, ita Caiet. 2. 2. q. 189. art. 4.

DECISIO XLI.

Ex cons. 37. in Nouis, deest in antiquis.

Subdiaconatus ordo Sacramentum est a Christo institutum, eique votum castitatis annexum est, quod matrimonium postea contractum irritat: c. 1. qui cler. vel vouent. Ex causa tamen Papa, non solum cum tali sed etiam cum Monacho professo, ut uxorem ducat, dispensare ualet, Arg. cap. cuncta per mundum. 9. q. 3. Nauar. in Man. cap. 12. num. 25. quandoquidem solemnitas voti, ex qua dictum impedimentum oritur, non iure diuino, sed humano probatur inducta. cap. 1. de voto in 6. Nec Papa sic dispensando facit, ut manente voto, & uoti obligatione, non teneatur uouens illud observare; sed ex causa, ut potest, facit ut haec uoti materia non sit, prout fit etiam quando relaxantur iuramenta.

DECISIO XLII.

Ex cons. 39. in Nouis, deest in antiquis.

Subdiacono, qui publice ordinem suscepit, ut uxorem ducat, non est concedendum ex ea solum causa, quod ordinem, cum esset diues, dolo consanguineorum putans se pauperem, inductus suscepit.

DECISIO XLIII.

Ex cons. 14. in Nouis, deest in antiquis.

Via uotum de intranda certa religione duo in se continet, unum de religione intranda, cuius dispensatio soli Papae reservatur; alterum de intranda hac religione, quod nulli Papae reservatum est: sicut etiam & professio certae religionis duo continet, unum quod per eam fit religiosus, super quo solus Papa dispensat; alterum, quod fit religiosus illius ordinis, super quo alij praetati dispensare possunt, ut ad strictiorem uel aequalem transire queat: consequenter cum uouente intrare certam religionem, alius quam Papa dispensare ualet, ut liceat ei aequalem, uel strictiorem intrare, immo etiam & laxiorem; eo quod aliud est dispensare, ne qui uouit religionem in genere, uel in specie ad unam intrandam teneatur, quod cum sit dispensatio super uoto religionis, Papae reservatum est; aliud autem quod uouens unam religionem intret aliam quod cum sit dispensare solum super uoto de transseundo ad aliam religionem, nulli Papae est reservatum ex Caiet. 2. 2. q. 8. art. 8.

DECISIO XLIV.

Ex cons. 43. in Nouis, deest in antiquis.

Vouens suscipere sacros ordines quauis non habeat beneficium, nec patrimonium, ad cuius titulum ordinetur, nec doctrinam sufficientem, uxorem ducere nequit, nisi factus sit incapax doctrinae sufficientis, aut prudentis arbitrio iudicetur ei impossibile, ut beneficium, uel patrimonium acquirat.

DECISIO XLV.

Votum religionis ingrediendae collationem beneficij ei postea factam ante professionem, non annullat, sicut nec matrimonium post uotum religionis contractum annullatur, cap. Nos nouimus. 17. q. 2.

TITVLVS XXVIII.

De statu Monachorum.

SVMMA RIVM.

- 1 Religionem ingresso non proficenti, uel abeunti donata restituntur.
- 2 Benedictio Abbatis non est iterabilis.
- 3 Mona-

3. Monachus iuridicè expulsus, vel translatus ad parochialem, habitu clericali vti potest.
4. Præcedentia Prouincialium inter religiosos, ex antiquitate prouinciarum attenditur.
5. Canonicus Regularis, sicut & Monachus, patrinus esse nequit.
6. Monialium monasteria ex causa superiores intrare, & licentiam ingrediendi dare possunt.
7. Monachatos non est dignitas, nec aliquid honorificum.
8. Monachus de iure communi, ex vno loco in alium inuitus mutari non potest.
9. Canonici regulares beneficia curata habere possunt.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 9. de success. ab intestato.

1. **C**um eadem ratio sit recedentis ante professionem, & morientis, ante professionem emissam; consequenter Concil. Triden. sess. 25. cap. 16. de reg. statuens, ut abeuntibus ante professionem, omnia quæ sua erant, restituantur, etiam de religiosis ante professionem morientibus, id ipsum statuisse censetur, cum antea professionem emissam res nouitiorum monasterij bona non fiant.

DECISIO II.

Ex consil. 2. deest in Nouis.

2. **A**bbas semel benedictus, licet ad aliam Abbatiam promotus, sit, iterum tamen benedici non debet; sed vel priorem benedictionem literis, & testibus probare, vel iterum sub conditione benedictionem accipere, tenetur: Arg. c. 2. de baptismo. vt scilicet in foro exteriori fidem suæ benedictionis facere possit.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 79. de Regular.

3. **R**egularis iuridicè a Monasterio expulsus, vel ad Parochialem ecclesiam ritè translatus, cura conscientia in habitu clericali seculari extra monasteriū sub obedientia Episcopi manere potest, & debet; quia in vtroque casu a religione absoluitur, & in neutro ad Monasterium & claustrum redire tenetur. Glos. in clem. 1. §. ad hæc, de statu monac. & cap. si quis translatus. 2. 1. q. 1.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 10. de maior. & obedien.

4. **I**n capitulis faciendis in Ordinibus Minorum honoratior locus Prouinciali Aquitanæ, quam Lugdunensi assignari debet: cum prouincia illa, priusquam Lugdunensis erecta sit, & præcedentia prouincialium, ex antiquitate institutionis Prouinciarum, & non ex antiquitate erectionis monasteriorum attendenda est: prior autem tempore, etiam iure potior esse debet. cap. qui prior, de reg. iur. in 6. & c. 1. de maior. & obed.

DECISIO V.

Ex cons. 5. alias 10.

5. **C**um leges fundatæ in religione, disponentes de Monachis, etiam in Canonicis Regularibus locum habeant, nisi earum verba illos expresse excludant, ex Pan. in c. 2. de postul. consequenter Canonicus regularis, sicut & monachus, patrinus esse nequit, cap. non liceat, de consecr. dist. 4.

DECISIO VI.

Ex cons. 6. alias 9.

6. **E**piscopi, & alij Prælati quamuis sine iusta & urgente causa monasteria Monialium sibi subiecta intrare non possunt, c. 1. de statu reg. in 6. & Conc. Trid. sess. 25. c. 5. de reg. Pius V. in Bulla, quæ incipit, circa Greg. XIII. in Bulla, vbi gratiæ visitationis tamen aut alia iusta, & urgente ex causa, pro quanta alijs ad ea intranda dare possunt, ipsi et ea, non petita ab alio superiore licetia, intrare valent, in Greg. XIII. cõst. 75. incip. dubijs, quæ emergunt.

DECISIO VII.

Ex consil. 1. in Nouis deest in antiq.

7. **C**um Monachus nec dignitas, nec honorificum officium sit, Feder. cons. 5. nu. 5. vnde etiam & Abbates Monachorum qui non sunt clerici, sed tantum laici, quolibet clerico in minoribus constituto inferiores sint honore, c. 2. subdiac. dist. 93. consequenter excommunicatus, infamis irregularis, vel alias ad beneficia ecclesiastica inhabilis, ad monachatum habilis censetur.

DECISIO VIII.

Ex cons. 4. in Nouis, deest in antiquis.

8. **M**onachus de iure communi, qui stabilitatem in vno Monasterio vult, ad aliud inuitus sine iusta causa moueri non potest, poteritque non solum Papa, sed etiam Generalis ordinis illi licentiam concedere, vt reueto habitu extra claustrum maneat, vt matris necessitati superuenienti subueniat, & S. Th. 2. 2. q. 101. art. 4. vt ait Nau. in Man. c. 14. nu. 14. Nam si necessitas professionem præcedat non potest iuste in claustrum manere, sed exire tenetur, vt subueniat.

DECISIO IX.

Ex cons. 12. in Nouis deest in antiquis.

9. **C**anonici Regulares Congregationis Lateranensis ordinis S. Augustini, & beneficia curata suscipere, & curam animarum extra ordinem suum cum licentia Generalis, abique vlla Papæ dispensatione exercere possunt, cap. quod Dei timorem, de statu monach.

TITVLVS XXXI.

De Religiosis domibus.

S V M M A R I V M.

1. Hospitalis rector officium recitare, tenetur, quando Hospitalis est beneficium.
2. Congregatio Concilij Tridentini statueri nequit, an hospitalis ab episcopo visitari possit.
3. Hospitalis de bonis laici erectum, in quo non adest altare, vel capella, auctoritate episcopi erectum non præsumitur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtrisque.

1. **H**ospitalium cum duplex sit genus, alterum quod datur in titulum beneficij; & alterum, quod solum datur in administrationem; clem. 1. & gl. de præb. & cle. quia contingit. S. vt autem de relig. dom. Rector Hospitalis ad horas canonicas dicendas, & habitum clericalem gestandum tenetur, quando Hospitalis est beneficium. Arg. c. 2. de celebr. Miss. Iudicatur autem beneficium, vel quando in fundatione ipsius statutum fuit ab ordinario, vel a Papa quod esset beneficium, vel quando per electionem, & confirmationem superioris dari solet, d. S. vtracum, vel etiam quando per quadraginta annos a solis clericis vt beneficium fuit possessum. Arg. c. cum de beneficio, de præb. in 6. & cap. de quarta de præscrip. Hospitalis enim quod tam laicis, quam clericis commendari solet, beneficium censeri non debet.

DECISIO II.

Ex cons. 2. in Nouis, deest in antiquis.

2. **C**ongregatio Concilij Trid. cum non habeat potestatem ad contentiones facti definiendas, sed tantum ad decidendas quæstiones iuris, quæ super intellectu Concilij emergunt; consequenter cognoscere nequit de validitate sententiæ contra episcopum datæ in Hospitalis, aut domus aliqua religiosa ab episcopo visitari possit, cum sententia semel data in rem iudicatam transeat.

DE.

DECISIO III.

Ex consil. 39. in Novis deest in antiquis.

Hospitalis de bonis laici erectum, in quo non adest aut altare, aut capella, aut campanile, auctoritate Episcopi erectum non presumitur: illud tamen Episcopus mortuo fundatore visitare potest vigore Conc. Trid. sess. 22. de reform. c. 8. & 9. tollentis omnia privilegia, & consuetudines etiam immemorabiles contrarias, eiusdemque Hospitalis ratio deputatis reddi debet, sed Episcopo, si voluerit, presente.

TITVLVS XXX.

De iure patronatus.

S V M M A R I V M.

- 1 Beneficiarius onera a fundatore iniuncta implere tenetur, nisi sint legitime sublata.
- 2 Patronum faciunt dos, edificatio, fundus.
- 3 Patrono intra tempus non presentante, episcopus libere beneficium conferre potest.
- 4 Ius patronatus spatium 40. annorum prescribitur.
- 5 Patronatus ex presentatis aequè idoneis ad curatum vni gratificari potest.
- 6 Presentatio ab excommunicato declarato facta, non valet.
- 7 Presentatio ad curatum, & collatio facta minori 25. annorum, nulla.
- 8 Filius legitimus ex spurio clerici natus, non prohibetur vlllo iure presentari ad capellaniam iurispatronatus dicti clerici.
- 9 Collegiata tam secularis, quam regularis, patronatum laicus habere potest.

DECISIO I.

Ex consil. 1. deest in Novis.

Beneficiarius onera a fundatore imposita implere tenetur, c. Eleuterius, 8. q. 2. & c. super eo, de paroc. & notat Concil. Trid. sess. 25. c. 5. de reform. nisi vel compositione patroni, vel auctoritate episcopi loci, vel legitima prescriptione, fuerint postea iuste sublata cap. de quarta, c. ad aures, & c. illud autem, de prescri.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 7.

Cum tria sint, quorum quodlibet ad querendum ius patronatus sufficit, nempe traditio fundi, & edificatio, & dotatio, c. Abbatem, 2. 18. q. 2. & cap. nobis, de iure patron. Gl. in c. p. mentis, 16. q. 7. & Pan. in c. cum ecclesia vultera, de electio merito Rex Francorum fundi traditione patronus Monasterij Sanctæ Trinitatis Romæ in Monte Pincio habetur, in cuius honorem monasterium præfatum a solis Gallicanæ nationis viris religiosus gubernari debet.

DECISIO III.

Ex consil. 3. deest in Novis.

Episcopus beneficium, cuius ius patronatus ad laicum pertinet, sine consensu, & vocatione patroni, ecclesie alicui vniere non potest, patrono tamen intra tempus legitimum, quod est quatuor mensium, si sit patronus laicus non presentante, iure deuolutionis beneficium illud conferre potest, cap. qui, c. cum propter, de iure patron. & cap. 1. tit. eod. in 6.

DECISIO IV.

Ex consil. 4. deest in Novis.

Abens ius patronatus super aliquo monasterio, & ius presentandi in Abbatissam, quam ipse idoneam iudicauerit, ita vt ultra quadraginta annos institutio per-

petua deberetur Abbatissæ presentata, quæ institutiones perpetuæ presentatis per ordinarium fieri solebant, non obstantes vsu recepto de Abbatissa trienniali eligenda, adhuc etiam in Abbatissam perpetuam, idoneam quamcunque maluerit presentare potest, & ordinarius institutione illius perpetuam facere tenetur, non solum ex eo quod prescriptio quadraginta annorum sufficit, & sit legitima, cap. de quarta, de prescri. sed etiam quia institutio prelatorum, & beneficiorum iure communi perpetua esse debet, cap. satis peruersum, d. 56. & c. inuentum 16. q. 7. & reditio ad ius pristinum, & antiquum est fauorabilis, cap. exordio dist. 35. & Felin. in c. cum omnes de consue.

DECISIO V.

Ex consil. 5. 6. alias deest in Novis.

Concurrentibus duobus presentatis ad beneficium curatum de iure patronatus clericorum, si ambo reperiantur æque idonei, stante Concilij Tridentini decreto sess. 24. cap. 18. de reform. ius gratificandi ad patrum presentatorem, & non ad episcopum institutorem pertinet. Sed & duobus presentatis, & alter altero dignior repperus quamuis patronus ecclesiasticus dignum presentando digniore posthabito, peccat, presentatio tamen digni valet, c. monasterium, 16. q. 7.

DECISIO VI.

Ex consil. 7. alias 1.

Presentatio ad beneficium a patrono excommunicato declarato facta, aut institutio virtute illius, secuta, non valet: Io. And. & Pan. in canonibus, de iure patron. Sed neque excommunicatus declaratus nisi quoad institutionem, fructus suos facit. Gl. in cap. pastoralis, §. verum, de appel.

DECISIO VII.

Ex consil. 8. deest in Novis.

Presentatio ad beneficium Curatum, & collatio, seu institutio facta minori ætate vigintiquinque annorum saltem captorum, inualida, & ipso iure nulla censenda est, c. cum iniunctis, §. inferiora, de elect. & tam ordinarius instituendo & patronus presentando, quam presentatus possessionem capiendo peccat, nec fructus beneficij facit suos, cap. graue de prescri. & Felin. in cap. in nostra, de rescript. corol. 2. sed nouam collationem cum contento patroni, & institutionem ex dispensatione Papæ obtinere tenetur, antequam dicti beneficij fructus suos facere possit.

DECISIO VIII.

Ex consil. 4. in Novis, deest in antiquis.

Clericus filiam vnicam habens, quam per rescriptum Principis legitimaui, vt in omnibus suis bonis succederet, si in vltima voluntate capellaniam institutam pro anima sua relinquat, cum clausula, vt in ea succedat clericus magis proximus, & consanguineus eius, bonæ vitæ, & famæ, absque vlla Papæ dispensatione, clericus filius legitimus prædictæ filiæ, nepotq; clericus fundatoris, si bonæ vitæ, & famæ sit, ad præfata capellaniam presentationem non solum admitti, sed etiam in partibus terminis, attendita voluntate testatoris, vt hisque testamenti inspectis præferri debet, Gl. in c. quia clericus, verb. filij, de iure patron. cum naturaliter inspecto iure naturæ etiam filij bastardi, & spurij ex familia, parentela, domo & sanguine defuncti procedere dicantur, in eisque naturalis effectus cadat. Arg. 1. pronuntiatio, §. familie, C. de verb. signific.

DECISIO IX.

Ex consil. 6. in Novis, deest in antiquis.

Collegiata tam secularis, quam regularis patronatum, & ius Abbatissam, aut prælatum presentandi, ex Papæ privilegio laicus habere potest, cui iure communi competit, vt beneficiandos, & monachos dos superiori presentare possit, qui habentes qualitates necessarias admittere tenentur.

TITV.

TITVLVS XXXI.

De Censibus.

SVMAMRIVM.

- 1 Notarius, quando a visitatis aliquid accipere valet.
- 2 Gabellas novas imponit superior, vetans extrahi triticum non molitum.
- 3 Edictum monitorium, sicut censura, causam iustificatiuam continere debet.
- 4 Censuræ redimibilis pretium non est iure communi taxatum, & a quo taxandum.
- 5 Censuræ impositio super re aliena fieri debet pecunia numerata.
- 6 Censuræ annuus quali pretio emi possit sine usura.
- 7 Consuetudo soluendi tributum episcopo an reuocari possit.
- 8 Censuræ perpetuus constitui potest sine circumstantijs a Pio V. requisitis.
- 9 Censuræ, super qua re poni, aut quo tempore solui potest.
- 10 Subsidiu charitativum episcopus petere potest.
- 11 Visitator aliquid malè accipiens est ipso iure suspensus.
- 12 Clericus soluens spontè collectas peccat, sed non excommunicatur, exigens autem sic.
- 13 Gabellas, ac Datia noua imponere potest Marchio Mantua, sine excommunicatione.
- 14 Censuræ cum pacto, vt sit liber ab omni onere, iuste imponi potest.
- 15 Episcopi pro inuendo eorum aduentu, aliquid accipere, & petere possunt.
- 16 Gabellam imponere, ius est Principi reseruatum.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtrisque.

- 1 Notarius, seu cancellarius Episcopi ab his, qui visitantur, rone decretorum, & scripturarum in visitatione factarum, iustum salariu accipere potest, c. statum, §. notarius, de refer. in 6. nisi de familia visitatoris sit, vel nisi illud ex publico habeat, vt ait Pan. in c. 1. nu. 9. de simo, aut consuetudo, vel statutum rationale illud sibi prohibeat, vt inquit Concil. Trident. sess. 24. c. 3. de refer. Neq; enim notarij de familia visitatoris esse solent, nec famuli eorum, nec visitatis, aut visitatoribus gratis seruire tenentur, vt patet ex c. 1. §. q. 1. & lege naturæ, & diuina, operarij dignus est mercede sua, vt colligitur Luc. 10. c. . .

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 8.

- 2 Dominus & superior qui subditis suis imponit, ne triticum extra territoriu eius integrum, & non molitum vendere possint, Bullæ Cœnæ Domini, vetanti, ne quis noua pædagia, & gabellas imponat, contrauenire censetur; quia cum id, quod nostrum est, a nobis absq; nostro consensu auferri non debet, id quod nostrum, ff. de reg. iur. & au. Innoc. in c. qua in ecclesiarum, de const. & libertas exportandi triticum vendibile non molitum extra territoriu bonum quoddam sit, pecunia æstimabile subditorum, absque illorum consensu eis auferendum non est; & per gabellas, & pædagia noua, etiam incrementa eorum, & onus, & grauamen nouum pecunia æstimabile intelligitur.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 35. de sententia excommuni.

- 3 Ecclesia licet census sibi debitos exigere possit, edictu in seu monitoriu pro iisdem soluendis sine clausula iustificatiua petere non potest, sed ipso iure nullum

censetur, quod sine clausula iustificatiua factum sit; cuncti edictum monitorium, sicut Censuræ per præcepta de re aliqua faciendæ, vel danda late. causam iustificatiuam (nempe, quod si quis aliquam iustam causam habuerit, de non parendo mandato in eo contento & eam voluerit allegare, audietur intra tempus in eo præfixum) continere debet; Alioquin ipso iure nullum censetur; ex Gl. in c. ex parte de ver. b. signif. Sed neque monitoria, quamlibet iusta, partem aduersariam ligant, aut eos qui aliquid iuste tenent, vel probabiliter credunt esse suas; quia nemo contra se aduersarium suum iuuare tenetur; ita Fel. in c. si duobus. de appell. sed illos solos ligare censetur, qui vel iniuste detinent bona aliqua, vel sciunt, qui sint, qui illa iniuste tenent; vnde qui teneret aliquid clam acceptum pro eo, quod sibi verè deberetur, virtute alicuius Monitorij id manifestare non tenetur.

DECISIO IV.

Ex cons. 79. alias 3. de empt. & vendit.

- 4 Episcopi licentia, quamuis ad exercendos contractus Censiticos vtilis esse possit ad tollendos scrupulos, necessaria tamen non est, sed eos vniuersisque sine aliqua Papæ, vel Episcopi, vel Superioris sui licentia debito modo licite inire potest: Censuræ autem saltem redimibilis pretium iure communi non est taxatum, sed in diuersis Prouincijs pro arbitrio Principis, consideratis circumstantijs necessarijs taxandum est.

DECISIO V.

Ex cons. 77. alias 1. de locato. & cond.

- 5 Contractus Censiticos (de quo in Bulla Pij V.) contractus est, per quem Dominus rei imponit alicui censum alteri super re sua, vel quæ putatur eius, pro certo pretio, & pecunia numerata, vnde non obstante Bulla illa, quæ ad vsuras palliatas arcendas, quæ fieri solebant inter simulantes vendere census pro certa pecunia, quam vere coram Deo assumentibus mutuo pro soluenda vsura nomine census edita fuit, licite prædictum aliquod in censum annuum dare licet, cum contractus talis non censiticos, sed potius emptionis emphyteuticus, vel locationis censendus sit, ex §. adeo. in fin. de loca. & l. 1. & 2. C. de iure emph. qui licite contrahi potest.

DECISIO VI.

Ex cons. 9. alias 10. de empt. & vend.

- 6 Censum annuum magnum pro paruo pretio emens, vsuram non committit; cum in contractu vsurario necessarium est, vt tradens pecuniam, formaliter, aut virtualiter aliquid ultra fortem vi mutui accipiat, & vt cedens obliget se formaliter, vel virtualiter ad dandum aliquid ultra fortem; cum tamen in dicta census emptione & venditione nihil simile reperiat; eo quod nec emens, pretium datum, nec vendens aut cedens præfatam præstationem annuam, repetere potest, & erit, quoties inter pretu datum, & præstationem annuam non seruetur æqualitas, vt asserit Nau. in Man. c. 23. nu. 78. iustè autem pensio, vel præstatio annua per quintuplicem cassari solet. Hæreditatem, ff. ad l. Fal. scilicet & Pensiones annuæ ad vitam Pensionarij concessæ, auctoritate Papæ per quintupli solutionem communiter redimuntur; & iustè centum quorannis pro mille accipi possunt, cum hac conditione, vt cessante vita accipientis, obligatio reddendi ea cesset.

DECISIO VII.

Ex consil. 7. alias 3.

- 7 Episcopus licet virgè necessitate subsidiu charitativum a suis clericis petere potest; c. cum Apostolis, §. 1. de censib. aliquid tamen tanquam sibi debitum, cessante illa, dummodo consuetudine immemoriali, & bona fide illud non præscripserit, petere nequit. cap. fin. de consuet. & Pan. ibi. & gl. in c. 1. de const. Et talis consuetudo soluendi tributum Episcopo tanquam irrationalis a Papæ, habita ratione circumstantiarum redimium, rerum, personarum, & scandali, iustè reuocari potest, & debet.

DE

DECISIO VIII.

Ex cons. 8. alias 12. de censib.

Cum mens. & voluntas condentis legem consideranda sit. eaque mens. Pontificis in constitutione illa. quae de Censibus edita est. fuit. ut contractus usurarii auferretur. qui fieri solent sub specie pacis. de retrovendendo. & emendo pretio minore iusto propter gratiam. & facultatem. quam ementes faciebant vendentibus de redimendo. quando vellent. vel v. que ad certum tempus. ut clarum sit. Pontificem de Censu temporalis & redimibili solum illam intellexisse. consequenter stante etiam Bulla Pij V. super constitutione Censuum. census perpetuus sine circumstantiis dictae Extravagantis iuste constitui potest. non solum ex eo quod Bulla haec nihil de Censu perpetuo meminit. & lex exorbitans a iure antiquo communi extra causam extendenda non est. Quae a iure. de regu. iur. in 6. maxime in re iusta. qualis est constitutio census perpetui. cap. Eleuther. 28. q. 2. & ca. praeterea. de iure patron. sed etiam quia ratio. mens. & intentio legislatoris in censu perpetuo. & irreducibili cessat. ut palam est.

DECISIO IX.

Ex cons. 9. alias 18. de emptio. & venditio.

Census super re certa immobili. & fructifera ab q. ve. tri valoris inquisitione poni potest. & factus est quod sit res immobilis. quae vere reddere possit quotannis tantam vel maiorem quantitatem redditum. quam sit census eius impositus. nec iure aliquo antiquo. vel nouo iustum census annui pretium definitur. sed secundum varietatem regionum variari potest. sicut nec iure aliquo praescribitur tempus. quo census huiusmodi solui debeat. sed secundum loci consuetudinem vel in fine semestris. vel in fine anni solvendus est. vel alio tempore. quo inter partes non conveniant. ut solvatur census priusquam mos regionis habeat aut ut detur fideiusor de soluendo censu tempore debito quia cum per Extravagantem Pij V. venerint omnia pacta. quibus venditor census grauetur ultra ius commune. & iure communi nihil de tempore soluendi. aut de datione fideiusoris de soluendo censu tempore debito. statutum est. consequens plane est. non posse pactum aliquod ad ius. quo venditor grauetur ad dandum fidei usorem. vel ad censum ante tempus consuetum regionis persolvendum.

DECISIO X.

Ex cons. 10. alias 5.

Subsidium charitativum a personis clericorum ratione suorum beneficiorum peti potest c. conquirente. de officio ord. c. cum Apostolus de censib. quantum tamen esse debeat. non est iure definitum.

DECISIO XI.

Ex cons. 11. alias 2.

Visitor ratione officij sui aliquid male accipiens. ipso iure suspensionem incurrit. c. exigit. de censib. in 6. & C. Trid. c. 24. c. 3. de ref. ab ea tamen absolvi potest. dummodo intra mensem simplicem. siue tantum quantum via concussionis accepit. restituat. Arg. cle. 2. Si. de haeret.

DECISIO XII.

Ex cons. 12. alias 5. de immunit. eccles.

Sacerdos bona patrimonialia habens. & ordinatus ad illa data ei pro titulo ordinationis. post Concilium Tridentinum sess. 21. c. 12. de ref. ad soluendas collectas laicis impositas vel imponendas de huiusmodi patrimonio. plus quam de alijs bonis Ecclesiae non tenetur. cum bona huiusmodi ratione tituli. ad quem ordinatus est. privilegij Ecclesiae. & bonorum ecclesiasticorum. etiam in casibus a iure non expressis gaudeant. quas si sponte soluat. licet excommunicatione non incurrit. grauitate tamen peccat. c. aduersus. de immunit. eccles. & eas exigens. ultra peccatum censu tam excommunicationis incurrit c. Non minus. tit. eod.

DECISIO XIII.

Ex cons. 13. alias 7.

Cum ex inuestituris diuersis Marchionis Mantuae eius Regalia habere costet. nec ab eo appellatur. quam-

uis nouas gabellas iniuste imponendo peccat. ca. Innouamus. de censib. Man. c. 27. n. 61. in excommunicatione tamen Bulla Cænz. quae contra solos non habentes ius eas imponendi fertur. ut ait Nau. in Man. c. 27. n. 61. non incidit.

DECISIO XIV.

Ex cons. 14. alias 19. de emptio. & vendit.

Cum constitutione Pij V. de Censib. edita. anno 1569. constit. 80. in ordine in ep. Cum onus illa solum pacta vetantur. per quae venditor census ad aliquid obligatur. ad quod iure communi non tenetur praeterquam ad solutionem census. consequenter census super aliquo praedio certo. & finibus recte designato. ut ab omni onere. impositione. gabella. & vectigali liber solvatur. licet constitui potest. ita ut venditor. & non emptor. ab huiusmodi onerum solutione liber intelligatur. quia per tale pactum ad id solum obligatur emptor. ad quod soluendum de iure communi tenetur emptoris enim est. non venditoris. impositiones. & gabellas ratione praedij impositas soluere. secus vero si ad eas soluendas venditor census obligaretur eo quod hac ratione ad aliquid ex pacto soluendum ipse venditor Censu obligatur. ad quod de iure communi non tenetur. quod praesata constitutione prohibetur.

DECISIO XV.

Ex cons. 4. in Nouis. deest in antiquis.

Cum consuetudo non solum dat iurisdictionem. c. coquestus. 9. q. 3. sed etiam inducit obligationem praesentia. di aliqua annua. Arg. c. seruitum 18. q. 2. & munera. quae olim fuerunt consuetudine transire possunt in debita. l. si certis annis C. de pac. inde fit. ut quamuis Episcopi. & alij a muneribus abstinere iubeantur. Exo. 23. & Deut. 16. poterunt tamen a ciuitate. vel ab ecclesiis. & Monasterijs eius aliqua munera illis in primo eorum aduentu dari consuetudine accipere. tanquam debita. immo & recipere tenentur. ne & successoribus praedictent.

DECISIO XVI.

Ex cons. 6. in Nouis. deest in antiquis.

Quamuis Gabella imponere ius sit reuerentum Principi pertinens ad regalia. cap. 1. quae sunt regalia. in vsu feud. ciuitas regia sine regis consensu eam imponere nequit. accedente autem Regis consensu. quamuis iusta causa eam imponendi non adit. eamque imponendo peccat. in Bulla in tamen cænz contra imponentes nouas gabellas non incidit. quando quidem haec non contra omnes imponentes. sed solum contra imponentes. & ad id potestatem non habentes fertur ex Naua. in Man. c. 27. n. 61. Rex autem ad id potestatem ordinariam habet. & ciuitas delegatam habere potest.

TITVLVS XXXII.

De Consecratione Ecclesiae.

SVMMA RIVM.

- 1 Locus primus Congregationis clericorum Regularium est Roma.
- 2 Reconciliatio cæmeterij polluti. quando & quomodo fieri debet.
- 3 Parochi. indumenta altarium. & alia quaedam benedicere possunt.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 9. de maior. & obed.

Locus primus Congregationis clericorum Regularium. qui vulgo Theatini appellantur. merito Roma haberi debet. cum illic primo Congregatio haec instituta. & a Papa Clemente Septimo confirmata fuerit. ibique in Ecclesia Sancti Siluestri habitare primo omnium coepit.

DECISIO II.

Ex cons. 1. in Nouis. deest in antiquis.

Cum reconciliatio seu rebenedictio cæmeterij polluti eisdem omnino casibus. facienda sit. qui-

bus reconciliatio ecclesiæ, eodem etiam modo reconcilianda est. Arg. c. consuluisti. de consec. eccl. vel altar. Vnde sicut Ecclesia non consecrata ad celebrandum, si polluat, reconciliari poterit per presbyterum cum aqua a se exorcizata, c. si. de consec. eccl. vel altar. ita etiam cœmeterium non solemniter consecratum, sed simpliciter auctoritate Episcopi deputatum ad sepelendum, a Sacerdote cum aqua ab ipso exorcizata reconciliari potest. Et sicut Ecclesia consecrata ad celebrandum, per Episcopum, & non per presbyterum reconciliari debet: c. aqua. de consec. eccl. sic etiam cœmeterium solemniter consecratum per episcopum, sit polluat, per solum episcopum, aqua solemniter cum vino & cinere per episcopum benedicta, solemniter reconsecrari debet, d. c. consuluisti nec a presbytero absque speciali privilegio, ecclesia, vel cœmeterium hoc modo consecratum & pollutum reconsecrari valet.

DECISIO III.

Ex conf. 2. in Nouis deest in antiquis.

Cum omnia, quæ sunt ordinis, exceptis ijs, quæ sunt ordinis episcopalis, & quæ sunt expressè sacerdotibus simplicibus iure communi prohibita, (vt est consecratio corporaliū c. consecrato, de consec. d. 1. & c. quamuis. d. 68.) parochi facere possint, vnde & aquam lustralem benedicunt, Ecclesiam nondum consecratam sed solum benedictam, si polluat, aqua a se exorcizata expiant, & alia ornamenta altarium benediciunt, imò etiam solo iure scripto at. et. vestes sacras, seu indumenta sacerdotis benedicere queunt; quia tamen consuetudo vniuersalis contrarium induxisse videtur, & constat eam posse legè inducere, & legem inductam abrogare, c. si. de consuet. solū parochis ex consuetudine indumenta altarium, & alia ornamenta, exceptis vestibus ad dicendam Missam sacerdoti necessarijs, & corporalib. benedicere licet; quia sola vestium sacerdotaliū, & corporalium benedictio, ab eorum potestate, consuetudine, vel iure communi subtracta videtur,

TITVLVS XXXIII.

De celebratione Missarum,

S V M M A R I V M.

- 1 Subdiaconus qui non est, in Missa parasceues passionem sine stola, vt lector, cantare potest.
- 2 Presbyter preces ordinatas, cum sacris vestibus vestitus, dicere debet.
- 3 Missam celebrans addere potest clausulam, Et Regem nostrum, &c.
- 4 Missam celebrare licet capite tecto amictu, cessante scandalo.
- 5 Missam sine literis dimissorijs, etsi peccat, irregularitatem tamen non incurrit.
- 6 Missa sacrificium quot modis applicari valet defunctis.
- 7 Missa pro vna multis pitiatis accipiens, etiam de licentia superioris, peccat.
- 8 Missas tres nullus sacerdos in nocte sancta celebrare tenetur.
- 9 Missam bis in die quando celebrare licet.
- 10 Eucharistiam infirmo bis post cibum per modum viatici quando dare licet.
- 11 Breuiario Romano qui non tenentur, eo extra chorum vti non possunt.
- 12 Beneficiarius horas non recitans, primis sex mensib. peccat solum, postea vero etiam fructus restituere tenetur.
- 13 Canonici horas collegialiter in choro recitare tenentur.
- 14 Horas recitare non tenetur, qui possessionem beneficii non est adeptus.
- 15 Cæcus, qui horas dicere non valet, nulla ad hoc dispensatione indiget.

- 16 Horas priuatim recitare potest, quis idiomate quoniam.
- 17 Milites religiosi, vt pensionarij, ad officium B. Mariæ non tenentur.
- 18 Missam audire tenetur latinus, qui eam non nisi ritu Græcorum audire potest.
- 19 Breuiarium antiquū habes, an nouo Romano vti possit.
- 20 Missa, & officium defunctorum, an pro viuis dici possint.
- 21 Missarum numerus in ecclesiarum foundationibus positus, vt minimi possit.
- 22 Beneficiarius horas non recitans pro rata fructus restituere tenetur.
- 23 Dispensatus subdiaconus, vt ducat uxorem, an ad horas canonicas teneatur.

DECISIO I.

Ex conf. 1. deest in Nouis.

Subdiaconus qui non est inseruiens in celebratione Missarum solemnium, tanquam subdiaconus, vel partem vel totam passionem solus in die parasceues sine stola tanquam cantor, aut lector cantare potest; sicut Epistolam sine manipulo quilibet clericus cantare valet, modo non seruiat in alijs vt Diaconus, vel subdiaconus, & Presbyter sibi de more sub silentio Euangelium cantandum dicat.

DECISIO II.

Ex conf. 1. alias 3.

Cum cōsuetudo immemorialis Ecclesiæ latinæ sit, vt presbyter orationes & preces ordinatas cum sacris vestibus vestitur, recitet, & consuetudo rationalis, præsertim cum sit immemorialis vim cōstitutionis habet, vbi lex deficit; c. Super quibusdam, de verb. sign. consequenter Presbyteri omnes singulas preces pro singulis vestibus in Missali Romano institutas, cum sacris vestibus vestitur, recitare tenentur: Eatum tamen omnium, aut vnius omisso dummodo ex obliuione, in cogitantia, vel alia iusta de causa fiat, & non ex contemptu, venialis solum culpa erit; cum in omni materia paruitas, & subreptio transgressionis legis, vel consuetudinis a mortali excuset, ita S. Th. 2. 2. q. 3. ar. 3. & q. 36. ar. 2. & 3. & Nau. in Man. pr. l. 9. nu. 10. Mortalis autem erit, si ex contemptu, vel sine contemptu, scienter, deliberate, & sine causa omittentur, cū constet orationes illas accessoria quædam esse prædictis vestibus, sine quibus presbyter missando peccaret, etiam si id metu mortis faceret, vt placet Cai. 1. 2. q. 96. ar. 4. & Nau. in Man. c. 2. 5. nu. 83. accessoriū autem tui principalis naturam sequi debet, c. Accessoriū, de reg. iur. in 6.

DECISIO III.

Ex conf. 3. alias 4.

Missam celebrans in vltima oratione, quæ in Missa post communionem pro Papa dicitur, iuxta antiquum vsum, clausulam illam, & Regem nostrum cū prole Regia, & Episcopum nostrum non obstante Bulla Pij V. in Missali Romano posita, qua idem Pontifex in Missarum celebratione decernit, nihil vnquam addendum, detrahendum, aut mutandum esse, addere licite potest; eo quod lex quæ non est recepta, vel non quoad aliquam partem saltem non obligat quoad illam partem, pro qua vtu recepta non est, S. leg. 1. d. 4. & gl. in c. 1. de treuga & pace, etiam si quoad alias omnes partes recipiatur: vt sentit Nau. in Man. c. 23. nu. 62. vnde cum lex illa etiam ipso Papa viuente & sciente, non solum in Hispania, sed etiam in tribus saltem Ecclesijs vbi bis, scilicet S. Iacobi, B. Mariæ de Mōferrata, quæ est Aragonum, & S. Antonij quæ est Lusitanorum, recepta non sit, quod illi in particulam, non quidem ex contemptu, ob bonos mores, respectus, obseruantiam, & pietatē, qua hortante Apostolo, 1. Tim. 2. subditi sunt, & esse debent in suos Reges, sine peccato a celebrantibus clausula illa addi potest.

D E.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. alias 7.

Sacerdos debilitate, & frigida capitis laborans, cessante scandalo cum quo nihil licet. c. Nihil cum scandalo, de præser. Missam, præsertim vlt. ad consecrationem, capite amictu facto celebrare sine peccato, aut vlla irreuerentia poterit, cum in primitiua Ecclesia solitos fuisse presbyteros missam celebrare capite amictu tecto cõfiteri, & amictus ipse, prout oratio ecclesiastica testatur, ca pius armaturam significat. Qui tamen sic celebrandi causam non manifeste iustam haberet, sed dubia, ab Episcopo prius, si commode adiri possit, dispensationem impetrare debet, in quo etiam euenit, aliquo potius panniculo albo, quam alio pileolo, quia propius ille ad amictum facrum, quam hic, accedit, vtendum erit.

DECISIO V.

Ex conf. 5. alias 1. de cleric. peregr.

Sacerdos peregrinus, licet sine literis dimissorias celebrando male faceret, c. extranei, & c. priuatus, d. 71. nullam tamen irregularitatem sic Missando incurrit, nisi iure aliquo particulari clericis peregrinis indicta suspensio esset, donec licentiam assequerentur, censura. n. non nisi in casib. a iure expressis contrahitur, c. is qui de sent. exc. in 6. Sed neque licentia, aut literis dimissorias indiget ad hoc, vt fecerit celebrat, c. Tur. de cler. peregr. aut etiam ad publice celebrandum, si iterum dimissorias ad presbyterium suscipiendum paulo antea datæ fuerunt, quia episcopus ad presbyterium suscipiendum aliquem approbans, satis etiam approbare, & testari videtur, cum nec suspensum, nec irregularem, aut alias prohibuit esse, c. si celebr. de cler. exc. ministr. cum isti ad Presbyterium ordinari minime possint. Qui tamen ante aliquot annos per dimissorias episcopi sui presbyter ordinatus est, nouo indiget ad celebrandum testimonio, eo quod testimonium diu antea ad ordinem Sacerdotij suscipiendum concessum, mores præfentes non satis probat.

DECISIO VI.

Ex conf. 6. alias 9.

Cum Missæ suffragium mortuis, & intentione animi ante Missam, & memoriam in Memento Missæ, & per collectas expressas in ipsa Missa applicari possit, c. c. cum graua. c. non æstimemus, c. animæ, 13. q. 2. & c. visum, de cõsec. d. 1. & c. cum creatura de celeb. miss. quorū omnium ceteris parib. optimus modus est per collectas, (cum suffragatio per collectas, alias duas includat, alia vero ista non includunt, qui. n. debito modo per collectam suffragatur, intendit applicare suffragium defunctis, pro quib. collectam pronunciat, & facit etiam eorum memoriam, & verbis præterea appositus, & ab ecclesia conuictis, pro eis precatur episcopi, & Religionum Prælati, quib. a Conc. Tri. sel. 25. c. 4. de ref. facultas data est, vt in synodo diocæsana, vel in Capitulis Generalib. circa Missam reductionem statuere possint, quicquid ipsi expedire censuerint, ita tamen vt eorum defunctorum semper commemoratio fiat, prædictum Missarum numerum non sine iusta causa diminueri debent, cum constet vnā Missam pro plurib. dictam non prodesse singulis eorum tantum, quātū prodesset vni eorū, si pro eo singulariter diceretur, vt ait N. in M. c. 25. n. 103. vnde Missas iusta ex causa sic diminuente, eas dicturis imponat, vt animas defunctorum his omnib. modis iuuent, applicādo, s. eis valore eius, intentione ante Missam, memoria in Missæ Memento, & speciali collecta defunctorum, cum hoc sine iactura temporis, aut alterius operis conuenienter fieri possit, & Missarū de defunctis collectæ ceteris paribus in hoc aptiores, et fructuosiores sunt, quā collectæ Missarum de viuis, cū illæ specialiter, expresse, & directè defunctis applicentur, collectæ vero altarū Missarū non item, & pie, & sancte commemoratio de defunctis in Missa de festo saltem priuato fieri potest, c. visum de cõsec. d. 1. & c. cum creatura de celeb. Miss. & Pan. in cons. 99. vol. 1. quamuis etiam permitti possit, vt in maximè solemnib. festis omittatur, ad gloriam eorum referendo illam omissionem, & gloriam in præfatorū defunctorū opem & auxilium, & satis est hæc virtualiter fieri, quādo ob inaduertentiā, vel obliuionem interdū

expresse applicationem illam celebraturus non faceret.

DECISIO VII.

Ex conf. 7. alias 8.

Sacerdos Regularis, aut alius pro vna Missa multas pstantias etiam de Superioris licentiā accipens, peccat, ex Nau. in Man. c. 25. n. 92. nisi expresse vel tacite cõsentiat illi, pro quib. dicenda, vel quib. ipsa Missa est promissa, cū Missa vna pro vno, & alio dicta non ita prodelt, ac dicta pro vno tantum ex eo. Na. in Man. c. 25. n. 103. Nec quicquam prodest scientia, aut licentiā Prælati, quia non habet ipse potestatem remittendi obligationem soluendi debitū, quæ iure naturali, Diuino, & humano cõtrahitur, c. si res aliena. 14. q. 6. nec quisquam ab obligatione soluendi aliquid vni liberatur, eo quod debitum illud alteri soluitur, c. ea quæ, de iureiu. quamuis. n. Missæ valor infinitus sit, finito tamen modo applicatur, sed neque paruitas pitantiæ a singulis habitæ celebrantē excusare potest, nisi tāta esset paruitas, vt iustè præsumi possit, dantē pitantiā non dare illam, vt tota vna Missa ei applicetur, sed tantū pars aliqua eius, quæ celebraturus videbitur.

DECISIO VIII.

Ex conf. 8. alias 1.

Quamuis in die Natiuitatis Domini sacerdos tres Missas celebrare poterit, c. Noctē sancta de consec. d. 1. & Nau. in Man. c. 21. n. 2. & c. 25. n. 37. iure tamen cõmuni solū attentio, & clauso voto, iuramento, promissione, & statuto particulari, vel alia obligatione speciali, nullus tres illas Missas celebrare tenetur, quæ Missæ ita dicendæ sūt, vt vna, seu prima earum solum ante auroram, & reliquæ post auroram, vel omnes post auroram, siue vnus solus sacerdos sit, siue plures, dicantur, & alteram illarū, quam volunt, omittere, vel dicere possunt.

DECISIO IX.

Ex conf. 9. alias 2.

Missam bis in die propter necessitatem, & vtilitatē, & sacerdotum penuriā celebrare licet, c. consuluisti. de cel. Miss. gl. & Pan. ibi. vtilitas autem audientium, non dicentū consideranda est, gl. in d. c. consuluisti, quæ autem talis sit, arbitrio boni, & prudētis viri relinquitur, cum. n. aliquid indeterminatum iure statuitur, determinatio boni viri arbitrio est faciendā. l. 1. ff. de iur. delib. c. de causis, de off. deleg. & Nau. in Man. c. 25. nu. 57.

DECISIO X.

Ex conf. 10. alias 41. de penit. & remis.

Eucharistiæ sacramentum infirmo regulariter in eadē infirmitate plurtquam semel, post cibum sumptum in modum viatici, dare non licet, eo quod prohibito de non communicando post cibum eodē die, præcepti est. viati cum autem secūda vice in eadē infirmitate accipere, cõsiliū tantum est, propter quod præceptum transgredi non licet, arg. c. quod præcipitur, 14. q. 1. præsertim cum vix probetur de præcepto teneri infirmū etiam vna vice post cibum communicare, cum regulariter præceptum non sit extra tempus paschale cõmunicare, c. Quod in te. de pen. & remis. & gl. ibi. qui tamen diu ægrotaret, & laberetur tantū temporis, intra quod ratione voti, vel penitentiz, vel alicuius legis particularis, (quali tenentur monachi, Clem. ne in agro. §. sane. de statu monac.) vel boni viri arbitrio teneretur æquē de consilio, & honestate communicare secūda vice, ac prima, nec commode expectari poterit manē sequens, post cibum sumptum secūda, qua prima vice viaticum sumere pari ratione potest.

DECISIO XI.

Ex conf. 11. [alias] 16.

Breviario Rom. nouo, qui non tenentur, eo extra chorū vti non possunt, cū Papa illius vsum, ex cõsensu tantū Episcopi, vel Capituli cõcedat, & diuersitas, & discordia facile nasceretur, si in eodē Monasterio vti esset diuersorum Breviariorum, quia sic alij extra chorū nouos, alij Breviario antiquo vterentur, quod indecēs, & indecorū videtur, c. in noua actione 16. q. 7. Cle. 1. de elec. Quāuis forte peccatū dānandus nō esset qui nono extra chorū aliquando vteretur, cum Bulla nulli veteri nouo extra chorū vti, sine episcopi, aut capituli cõsensu, sed solū in choro.

DECISIO XII.

Ex conf. 12. alias 19.

12 **B**eneficiarius horas canonicas non recitans primis sex mensibus peccat, fructus tamen illo tempore receptos restituere non tenetur. Extrau. Pij V. Ex proximo. & Nau. in Man. cap. 25. num. 22. Postea vero receptos ecclesiæ, vel pauperibus restituere obligatur. Quod si beneficiarius ipse sit pauper, ut honeste se sustentare non possit, fructus restituendos sibi, & suis parètib; pauperibus saltem delicentia episcopi applicare potest.

DECISIO XIII.

Ex conf. 13. in utrisque.

13 **C**anonici ecclesiarum Cathedralium chorum sine iusta causa ad horas canonicas in eo dicendas non aduenientes, mortaliter peccant, nec absoluedi sunt, quamuis eas alibi pronunciant; Quia Canonici omnes præsertim ecclesiarum Cathedralium iure communi (ca. 1. & c. dolentes, de celebr. Miss. & Conc. Tri. ses. 24. cap. 12. de ref.) & regulari horis statutis officium diuinum cum alijs in choris collegialiter canere, & pronunciare tenentur; & obligatus ad aliquid in certo loco, vel erga certas personas, extra illum locum, vel erga alias personas illud faciendi, debito suo non satisfacit, c. nos quidem c. Innocens, de testam. Secus tamen de eo sentiendum est, qui infirmus captus, & violenter detentus, aut alia iusta de causa impeditus est, quo minus eas cum alijs in choro recitare queat. c. 1. de cler. non resid. in 6. c. cum dilectus c. ad nostram eod. t. in antiquis.

DECISIO XIV.

Ex conf. 14. alias 17.

14 **C**um beneficiarius horas canonicas solum ratione beneficii obtinere recitare teneatur; nec presentatus, vel nominatus ad beneficium, neque electus, si nondum sit, confirmatus, c. Transmissam c. nihil, de elect. neque prouisus, neque is cui collatio facta est, donec prouisioni sibi factæ consenserit, cum vique ad illud præstitum, beneficium non sit suum c. si tibi absentis, de præb. in 6. neque expectatiuas & similes gratias habens; sed neque qui duas sententias super beneficio, & sequestrum super fructibus eius in fauorem suum obtinuit, si nondum est ei illud collatum, horas canonicas recitare tenetur; Et iura omnia, quæ onus eas dicendi imponunt, de beneficiario habentibus quæstum in beneficio loquuntur, licet nondum adepta possessio fuerit.

DECISIO XV.

Ex conf. 15. alias 14.

15 **C**æcus, qui horas dicere non valet ab ijs recitandis, etiam sine vlla Papæ dispensatione excusatur.

DECISIO XVI.

Ex conf. 17. alias 12.

16 **Q**ui plures linguas callet horas canonicas priuatim in diomate, quod sibi magis arridet, & partem earum vno, & partem altero, modo id sine contempto, & aliquo bono respectu faciat, recitare potest; officium autè paruum B. Virginis solum choro addictos ligat; vnde canonicus, qui aliqua de causa choro interesse non tenetur, ad officium paruum B. Mariæ, quod in eo a Canonice iubetur dici, non obligatur.

DECISIO XVII.

Ex conf. 18. alias 22.

17 **M**ilitēs religiosi S. Iacobi de spatia, qui ex ordinis institutione ad preces horarias ceterum & viginti Patris nostri, cum totidem Ave Maria quotidie persequendas tenentur, ad officium paruum B. Virginis ratione pensionis ecclesiasticæ, quam obtinent, ex Pij V. constitutione non obligantur. Quia cum lex ex legislatoris mente, & ratione extēdi, & limitari debeat, c. Suggestum, & c. meminimus de app. l. & Pa. lbi. & mens Authoris & ratio prædictæ legis est; ne fruētes fructibus beneficiorum omnino immunes essent ab onere dicendi aliquas preces, ad quas beneficiarij tenentur; non extenditur ad eos, qui alia de causa ad alias preces, & plures, quam sunt preces officij B. Virginis obligantur; sicut nec presbyter vel illius, vel alterius

ordinis, qui ad horas canonicas tenetur, ad officium B. Virginis ratione pensionis, quæ habet, plus quam alius presbyter pensionem carens, obligatus, præsertim quia illa 120. Patris nostri, & Ave Maria loco horarum canonicarum succedunt; ad quas clerici illius ordinis tenentur, adeo ut quodammodo videntur horæ canonicæ; subrogatum autem naturam eius, cui subrogatur, lapit, cum quis S. qui in uariarum, ff. si quis cau. & c. ecclesia, vt lit. pen. Sicut ergo qui alia ratione ad horas canonicas tenetur, ex prædicta Pontificis constitutione ad illud officium paruum ratione pensionis non tenetur; ita neq; illius ordinis religiosi Milites vt pensionarij tenebuntur.

DECISIO XVIII.

Ex conf. 19. alias 5.

18 **I**talus aut alius latinus in terris Græcorum habitans in die facti missam ritu Græcorum audire tenetur, dummodo modus celebrandi Missas illarum terrarum, ritui catholicorum necessario iure diuino in eis celebrandis seruando non sit contrarius; quamuis in aliquo iuri canonico consuetudine antiqua abrogabili forte contrarius fuerit. Sicut enim ipsa celebratio, non seruatis illis, quæ de iure diuino seruanda sunt, peccatum est; ita & auditio in tali casu iure diuino censetur prohibita, eo quod esset cōsensu in peccatum iure diuino prohibitu, quod nulla ratio ne licet, vt patet Ro. 1. & c. 1. de offi. del. Quia vero Græci in terris suis secundum modum catholicorum abrogabile celebrare non obligantur, Arg. c. si de consuetud. licite, & sine peccato latinus eorum Missas audire poterit, & proinde a præcepto ecclesiæ de audienda missa in diebus festis non excusabitur; Ex quo fit, vt diligenter informare se vnusquisque debet de modo celebrandi eorum, vt missas eorum audire, nec ne possit, & teneatur, diuidet.

DECISIO XIX.

19 **Q**uamuis clericus habenti Breviarium aliquod priuatum ante ducentos annos scriptum, ex suo solo consensu, nouo Romano vt liceat, eo quod breuiarium illud auctoritate priuatum scriptum, a generali præcepto dicendi horas iuxta formulam noui Romani non excipitur; habenti tamen Breviarium publicum auctoritate publica episcopi vel alia legitima ante ducentos annos compositum nouo Romano non nisi consentiente prælato, & maiore parte capituli, vel conuentus, vt non licet.

DECISIO XX.

Ex conf. 6. in Nouis, deest in antiquis.

20 **D**efunctorum missa & officium, vt pro le fiant, vel dicantur, antequam moriantur, procurare licet; cauere tamen debet sacerdos, ne orationes, in quibus aliquæ mortuæ esse enunciant, illi viuo applicet, qualis est illa, quæ incipit, Inclina, vbi illa verba habentur, Animam famulati, quam de hoc seculo migrare iussisti, & alie similes, quæ id esset mētiri, quæ quæ licet, c. 1. & c. cum humilitatis 12. q. 2.

DECISIO XXI.

Ex conf. 11. in Nouis, deest in antiquis.

21 **M**issarum numerus in fundationibus ecclesiarum, aut capellarum donationibus olim appositus, vniuersatur, quæuis iustā causam præstat diminutio redimendi, & augmentum præij rerum ad victum, & vestitum necessarium, quia tamen vna Missa vociua pluribus non satisfacit ad hoc vt missæ votiue, quas fideles petunt, vt ad suam intentionem dicantur singulæ pro singulis piritantibus, ob paucitatem sacerdotum, vel annone caritatem sic diminuantur, vt per vnā satisfaciat illis, qui petunt tacite, vel expresse singulas pro singulis piritantibus, nisi consensus eorum, quibus promittuntur, accederet; (quod raro, aut nunquam accidere solet) petendum non est.

DECISIO XXII.

Ex conf. 18. in Nouis, deest in antiquis.

22 **H**oras non recitans beneficiarius fructus perceptos pro rata temporum, & officiorum, quæ recitare omisit, restituere tenetur, iuxta extrau. Pij V. inc. ex proximo. conf. 1. & 8. in ordine, non quidem ecclesiæ præcise, cuius est beneficium, sed satisfacit alijs operibus pijs, vel si est pauper, sibi tanquam pauperi erogando.

DE.

DECISIO XXIII.

Ex conf. 2. in Novis, deest in antiquis.

Quia congruit accessorium sequi naturam sui principalis, c. accessorium, de reg. iur. in 6. sicut dispensatio in utroque facienda, & maior viginti annis dispensatio ad dignitatem potest esse iudex delegatus, si habeat viginti annos, licet ad illud non sit specialiter dispensatus, ex Dom. in can. nos consuetudinem, dist. 1. ita etiam, & sub diaconus dispensatus a Papa ut uxorem ducat, ducta illa, a recitatione horarum dispensatus censetur.

TITVLVS XXXIV.

De baptisimo, & eius effectu.

SVMMA RIVM.

- 1 Baptisimus nondum integre nati verus est, licet sub conditione ad cautelam baptizari possit.
- 2 Baptizatus sine solemnitate solita, in sacro sepeliri debet.
- 3 Cognationem spirituales non contrahit non baptizatus baptizans.
- 4 Catechizandi nulla lege ad baptismum suscipiendum obligantur.
- 5 Monstrum illud baptizandum non est, quod caret anima rationali.
- 6 Baptisimus non vitiat quaecumque verborum forma inuitatio.
- 7 Baptizandus non est rationis capax, qui vult in peccato, vel infidelitate perseverare.
- 8 Innocentes pro Christo occisi, per gratiam Christi, salui facti sunt, & martyres effecti.

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 2.

Infans nondum integre natus, & propter timorem mortis baptizatus per abluionem capitis, vel alterius partis iam natae, vel extra corpus matris apparentis, vere est baptizatus: qui licet ad cautelam sub conditione, si non es baptizatus, ego te baptizo, licite baptizari possit; secundum tamen meo baptisimo, vere baptisimus non est; Nec ex baptisimo secundo sic ad cautelam cum catechismo, & exorcismo naturae competentis, aut cognatio spiritualis, quae matrimonium impedit, & dirimit, ut sine Papae dispensatione cum matre sic baptizati matrimonium contrahere possit; quamuis secus de baptisimo priori sine catechismo & exorcismo ministrato, ex quo talis cognatio spiritualis oritur, sentiendum sit.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 3. de sepul.

Cum omnis Christianus in loco sacro sepeliri debeat Arg. cap. ecclesiam de consec. d. 1. & tototit. de sepul. etiam infans rite intra, vel extra ecclesiam in necessitate sine solemnitate solita baptizatus, & moriens antequam suppleatur, in ecclesia, vel in cimiterio cum cruce, & alijs solitis adhiberi sepulturae infantis solemniter baptizati, iuste sepeliri potest; ita Ostiensis in summa de conse. eccel. s. cum autem sit, cum certum sit talem baptizatum esse, & characterem christianismi insignitum, e. quemadmodum, 37. qu. 7. & gratiam sacramentalem aequae, ac si cum solemnitate baptizatus esset accepisse, cum sola sacramenta, & non sacramentalia gratiam ex opere operato conferant. ex DD. 4. dist. 1.

DECISIO III.

Ex conf. 3. alias 1. de cognat. spiritualis.

Quamuis nondum baptizatus alterum baptizatio cognationem spirituales non contrahat; ex S. Th. 4. d. 42. q. 1. art. 3. sicut nondum habens vitam carnalem, cognatus alterius carnaliter esse non potest baptizatus tamen nec dum confirmatus tenens confirmandum, cognationem spirituales cum eo contrahit, ex Sil. ver. matrimonium, 8. q. 7. eo quod vitam ipse spirituales iam habet.

tus alterius carnaliter esse non potest baptizatus tamen nec dum confirmatus tenens confirmandum, cognationem spirituales cum eo contrahit, ex Sil. ver. matrimonium, 8. q. 7. eo quod vitam ipse spirituales iam habet.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. alias 1.

Sicut catechizandi ad baptizandum se offerentes, coram notario & testibus ad baptismum suscipiendum obligare se non tenentur, ita neque episcopus, aut parochus catechumenos, dum in fide instruantur, alere lege aliqua cogi poterit, quamuis infantibus, inuitis parentibus, & cognatis baptismum petentibus, de alimentis providendum sit.

DECISIO V.

Ex conf. 30. in Novis, deest in antiquis.

Monstrum illud baptizandum non est, quod anima rationali caret, sine qua non est homo, qui solus capax est baptismi: in quadam, de celebr. Miss. an autem talis sit qui cum capite ferino, & reliquis membris humanis nascitur, iudicio petitorum relinquatur.

DECISIO VI.

Ex conf. 4. in Novis est conf. 3. de claud. desponsat. dub. 4. in antiq. sed quia huc titulo conuenit, rectius hic ponitur.

Baptisimus non vitiat diuersitas verborum, modo actum baptizandi, & causam principalem, scilicet sanctissimam Trinitatem distincte exprimat, sine omissione alicuius personae, sicut nec vitatur ex eo quod ab haeretico iudaeo vel pagano cum debita intentione faciendi quod factum est ecclesia, & multo minus si in forma Graecorum conferatur, secus autem si aliqua trinum personarum Trinitatis omitatur, aut aliqua mutatio essentialis in illis ad fouendum errorem fiat, prout Bolnenses faciunt, qui loco illius dictionis vnice Spiritus sancti, hanc Spiritus, omittunt alia particula Sancti ponunt; Quandoquidem dicto Spiritus sine additione verbi Sanctus, nec nomen est proprium Spiritus sancti, nec Spiritui sancto appropriatum, sed omnibus personis competit, Nam & pater, & filius est Spiritus, & Sanctus ita S. Th. 1. par. q. 36. art. 1.

DECISIO VII.

Ex conf. 5. in Novis, est conf. 3. de claud. desponsat. dub. 12. in antiq. sed quia materia illius huc titulo conuenit, hoc in loco appositum.

Baptizandus non est rationis capax, qui in peccato, vel infidelitate perseverare vult, si tamen baptizetur, habetque intentionem illud recipiendi, verum baptismum recipit, ex S. Th. 3. p. q. 68. art. 4. & ar. 8. ad 4. Turca: um vero aut aliorum infidelium filij vsu rationis carentes, quos parentes, penes quos remansuri sunt, ob id baptizari petunt, ut sic ab aliqua infirmitate liberentur, baptizandi sunt, sicut & adulti, qui ideo excitantur ut baptizentur, quia exinde corporis sanitatem recipere sperant.

DECISIO VIII.

Ex conf. 6. in Novis, deest in antiquis.

Sicut Innocentes pro Christo occisi, quamuis non proprio merito, cum vsu rationis carerent, per gratiam tamen Christi, salui facti fuerunt, & martyrij laureolam adepti, sunt ex S. Th. 2. 2. q. 124. art. 1. ita etiam, & martyrium a praegnanate pro Christo assumptum, fetui animato pro baptismum ad salutem prodest, & is, sicut Innocentes, dicitur pro Christo occisus, quando intentio occidentis matrem pro Christo, etiam saltem virtualiter in filij nondum nati occisionem,

TITVLVS XXXV.

De reliquijs, & veneratione sanctorum.

SVMMA RIVM.

- 1 Reliquias martyrum extrahens, aut veniales exponens, grauiter peccat.

H 3 Reli-

- 2 Reliquias sanctorum in collo, ad eorum honorem portare licet.
- 3 Synodus Prouincialis, vel episcopalis, ne crucis signum humi sculpatur, statueret potest.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 2.

- 1 Reliquias Martyrium sicut extra Capsulas ubi repositæ sūt, extrahere, aut veniales exponere graue peccatum est; cap. 2. de reliq. & ven. sanc. & l. Cæsarea, 3. C. de sacrosanct. eccl. ita terram puteo ianam intra quam verisimile est Sanctos martyres esse sepultos, extrahere, & terram illam per campos passim diuulgare peccatum mortale censetur; quando quidem maior irreuerentia eis sic fieri videtur, quàm si reliquiæ eorum veniales aliquibus in finem reuerenter eas colendi exponerentur.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 1.

- 2 Corpora sanctorum sepulta, quamuis sine licentia de loco ad locum transferre non liceat, i. & vlt. C. de religio. & sumpt. fun. eorum tamen reliquias vel in aliquo oratorio honetto, aut area decenti seruare, vel etiam ad prælia, & loca periculosa, aut circa collum, ad honorem sancti, cuius illa sunt ob fiduciam, & spem intercessionis eius ad diuinam Maiestatem secum habere & portare licet, dummodo id sine aliqua vanitate, & superstitione fiat qualis est quod vas sit, iungulare, aut de ista, vel illa materia; ita S. Tho. 2. 2. q. 96. art. 4. & Syluest. verb. reliquias, quaest. 5.

DECISIO III.

Ex cons. 3. in vtrisque.

- 3 Synodus Prouincialis, vel Episcopalis, ne crucis signum in aliqua re humi iacente pingatur, vel sculpatur, statueret potest non solum ex eo quod in plerisque patribus ab huiusmodi pictura, & sculptura iustus de causis abstinere, sed etiam quia id olim ialem lege Cæsarea, l. 1. C. nemini licere signaturum est. Et episcopus contra ius nouum illud ad antiquum reducendo aliquid legitima de causa statueret valet: c. in his c. catholica d. 1. Pan. in c. quod sit per his, de maior. & obed. & Nau. in Man. cap. 2. i. num. 5.

TITVLVS XXXVI.

De obseruatione ieiuniorum.

SUMMARIVM.

- 1 Ieiunium vigiliæ Pentecostes, de præcepto est.
- 2 Ieiunare potentibus famulis, dominus dans cenam peccat.
- 3 Dispensatus vt secreta, & sine scâdalo diebus pisculæ carnis vesci possit, coram socijs id facere nequit.
- 4 Dispensatus a ieiunio a confessore imposito non liberatur.
- 5 Bullam habens Cruciatæ, lacticiæ, vel pisces diebus interpolatis edere potest.
- 6 Ieiunium quadragesimæ duo includit, et quæ illa sint.
- 7 Ieiunare dicitur, qui necessitate ductus, aliud non habes, carnes comedit.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in vtrisque.

- 1 Ieiunium Vigiliæ Pentecostes de præcepto est, c. nosse, c. de ieiunio. d. 76. & gl. ibi. prout generalis ecclesiæ consuetudo obseruari videtur.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 3.

- 2 Dominus animaduertens famulos suos, cum possent non ieiunare, & eosdè admonens, vt si possint, ieiunent; si postea sine causa iusta eos ieiunium frangere sciat,

ijdem cenam denegare tenetur, & cenam ieiunare potentibus dans peccat.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 4.

- 3 Dispensatus vt carnes diebus pisculæ secreta, & sine scâdalo comedere possit, illis coram socijs, quibus cum ordinare comedit, vesci non potest. Quia mens & intentio Papæ cum tali clausula dispensantis esse videtur ne solito modo cum alijs socijs domesticis, & exteris aduenientibus comedat; in omnibus autem dispositionibus mens & intentio dispensantis seruanda est, c. fi. de præb. & l. in omnib. ff. de cond. & dem.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 5.

- 4 Cruciatæ concessa cum clausula, vt qui illam acciperent, ova & lacticiæ diebus, quibus est indictum ieiunium ecclesiasticum comedere possint, & satisfacere huiusmodi ieiunio; dummodo alia, quæ requirit ieiunium, seruent; ad ieiunia feræ quartæ, sextæ, & sabbati ob Iubilæum indicta, non extenditur. Quia cum dispensationes quæ a iure communi exorbitant, quale est privilegiū prædictæ clausulæ Cruciatæ, odiosæ sint, & restringendæ, c. Ea quæ, & c. odia. de reg. iur. in 6. & aliud est ieiunium ecclesiasticum a iure communi, indictum, & aliud a confessore in pœnitentia impositum, & aliud a voto implendum, & aliud ob Iubilæum a Papa iniunctum, & a quibus non fit illatio, l. Papinianus. ff. de minoribus, consequenter privilegiū datum ad moderandum ieiunium ecclesiasticum a iure communi institutum, ad ieiunium ex voto, vel a confessore iniunctum, vel a summo Pontifice ob Iubilæum indictum, vel a superiore ad aliquem particularem respectum alicui impositum, non est extendendum.

DECISIO V.

Ex cons. 5. alias 18.

- 5 Villam habens cruciatæ, licet lacticiæ, & pisces diebus interpolatis, vel etiam lacticiæ in vna refectione, & in altera pisces, ob necessitatem, de consilio medici, & confessarij edere possit; simul tamen in eodem prædicto lacticiæ, & pisces, virtute illius cruciatæ comedere non potest. Quia in priori casu contingere potest, quod in altera illarum comestionum habeat necessitatem comedendi lacticiæ & non in alia; quæ autem vice edendi illa necessitatem non habet, & commodè piscibus vesci possit, lacticiæ comedere non debet, quia cessat causa edendi in Bulla expressa; in casu vero posteriori, quia semper erit peccatum pisces in eodem prandio, vel eadem cenâ comedere, nunquam erit licitum; si enim pisces comedere non possit sine damno notabili suæ salutis, eos comedendo peccat mortaliter; si uero iterum, si parum piscium comedendo solummodo ei parum noceret, ita Innocen. recept. in c. tua de homic. & Nau. in Manu. c. 1. §. vii. si vero eos comedere non potest, caret consequenter necessitate comedendi lacticiæ, vnde nec illa per tenorem Bullæ cruciatæ licite comedere potest.

DECISIO VI.

Ex cons. 2. in Nouis, deest in antiquis.

- 6 Ieiunium quadragesimale duo præcipit, vnum, vt totam; Alterum, vt singulos dies ieiunemus, vnde qui primum fregit, vno, aut altero die non ieiunando, adhuc secundum seruare, & reliquos singulos dies ieiunare tenetur ex S. Th. 2. 2. q. 147. & ibi Car. art. 6. & 7. & Nau. in Man. c. 2. i. nu. 20. & 27.

DECISIO VII.

Ex cons. 6. in Nouis, deest in antiquis.

- 7 Ieiunare sicut dicitur is, qui, quia non potest habere panem, & cibos quadragesimales, semel tantum in die comedere carnes, aut ova, aut lacticiæ; eo quod necessitas cibos hos quadragesimales facit, ita etiam probat licite ieiunare dicitur is, cui Papa concessit, vt diebus ieiuniorum carnibus, & ouis vesci poterit, dummodo seruet alia quæ requiruntur.

requirit ieiunium: quando quidem concedendo huiusmodi facultatem, vt etiam carnes, & oua huic privilegiato cibi quadragesimalis, & diebus ieiunij conuenientes sint, Papa concedere censetur.

TITVLVS XXXVII.

De immunitate ecclesiarum.

SYMMARIVM.

- 1 Gabellas personales, vel de rebus suis, clerici non debent.
- 2 Statutum vt confrater sine consensu fratris non possit confratrem in ius vocare, non est contra libertatem ecclesiasticam.
- 3 Index laicus extrahens aliquem ab ecclesia exempta incurrit poenam, nisi restituat.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 4.

Cum iure cōi canonico, clerici gabellas personales, seu portoria pro fructibus de suis hortis, arboribus & prædijs suis collectis, & amico alicui, vel domino, etiam extra territorium existentis non transmissis, aut pro rebus proprijs, quas intra territorium suum vendunt, solvere non debeant, c. negociatorem, & c. eiiciens. d. 88. & toto tit. ne cleric. vel monachi, & l. 1. & 2. & toto tit. ff. & C. de don. Pa. lib. 1. cons. 6. & Dec. cōs. 1496. sed solum pro rebus, quas negociandi causa, aut alio cōtractu non gratuito extra territorium vendunt, cle. vlt. de censib. non pōt Res publica nouum pedagium imponere, ita vt ecclesiasticus extra territorium, portorium seu pedagium soluere teneatur. Ita Nau. in Man. c. 17. nu. 201. Secus tamē si dolo, vel fraude excusandi portorium aliquod nomine doni mitteret, factō prius expresse, vel tacite pacto, vt is, cui mittitur, tantundem, vel plus remittat nomine doni: cū fraus, & dolus nemini patrocinari debeant, c. Sedes Apostolica. de refer.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 6.

- 2 Statutum a Confratria factum, vt nullus confratrum alterum confratrem coram iudice seculari, vel ecclesiastico super temporalibus, vel spiritualibus conuenire possit, nisi de consensu Prioris dicte Confratriæ, sub pena expulsiōnis a Confratria. neque malum est, neque contra libertatem ecclesiasticam; eo quod in effectu nihil aliud quam consilium Apostoli, quod habetur 1. Corin. 6. continet: Absurdum autem est aliquid ab Apostolo cōsultum, contra libertatem ecclesiasticam ceteris; Nec; statutum illud quēquam ad illud seruandum astringit, nisi volentem intrare Confratriam, quam nemo intrare cogitur; neque alia poena Confratrem punit, quam quod esse desinat illius confraternitatis frater, nec aliquod contra libertatem ecclesie bona fide seruans, censuram vllam incurrit ex Innoc. in cap. nonerit, de sent. excomm. & Nau. in Man. cap. 27. num. 119.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 1.

- 3 Index laicus al quem ab ecclesia exempta extrahens, nisi captum ecclesie restituat peccatum, & poena contra sic extrahentes illatam incurrit.

TITVLVS XXXVIII.

De Ecclesijs ædificandis, vel reparandis.

Hic titulus deest in antiquis.

SYMMARIVM.

- 1 Pensionem habens super beneficio quando ad ecclesie reparationem tenetur.

DECISIO I.

Ex cons. vnico in Nouis, deest in antiquis.

- 1 Pensionem clericus super beneficio ecclesiastico, & fructibus eius, impositam habens, pro rata ad illius ecclesie reparationem tenetur, nisi pensio ita imposita fuerit, vt ab omni onere libera solueretur.

TITVLVS XXIX.

Ne clerici, vel Monachi secularibus negotijs se immisceant.

SYMMARIVM.

- 1 Clericus beneficiarius, nec presbyter, nec monachus, ius ciuile publice sine dispensatione legere potest.
- 2 Presbyter Doctoratum in iure ciuili assumens nullam poenam incurrit.
- 3 Beneficiatus, sacris, & monachos ars medica est prohibita.
- 4 Bannitus a consue Gregorius XIII. non obligat, sed solum illis fauere prohibet.
- 5 Clericus patrocinando poenam nullam incurrit, nisi mors, aut mutilatio sequatur.
- 6 Tutelam, & curam Minorum suscipere nec episcopus, nec sacerdos secularis cogitur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 5.

- 1 Clericus beneficiarius, qui nec presbyter, nec Monachus est, sine vlla dispensatione ius ciuile publice legere potest, dummodo beneficia, quæ obtinet, nec dignitates, nec Personatus, nec officia sint; c. Multa. de præben. & c. super specul. Ne cler. vel Monach. cum clericis etiam in dignitate constitutis legum ciuiliū auditio tantum, & non prælectio prohibita sit, ex Nau. in Man. c. 27. nu. 16. Sed neque irregularitas ob prælectionem legum criminalium, neque propter Commentarios super illis compositos, sed tantum propter homicidium, vel mutilationem factam, ope consilio, vel auxilio ad id præstito, & ob eam præstationem consecuto, incurritur.

DECISIO II.

Ex cons. 2. in vtrisque.

- 2 Presbyter beneficiatus, dummodo leges ciuiles sufficienter calleat, Doctoratus gradum in iure ciuili sine incurso alicuius celsuratum, irregularitatis, aut sine amissione beneficii, assumere potest, vt ait Pan. in d. cap. super specul. Nec vlla opus est ordinarij licentia, quia eam ordinarius dare non potest; si tamen sine sufficienti scientia Doctoratum sumat, peccat quidem, ex Glo. in clem. 2. de Magistris, censuram tamen aliquam non incurrit.

DECISIO III.

Ex consil. 3. in vtrisque.

- 3 Clericus simplex, ordine sacro, & beneficio ecclesiastico carens licet officio, & arte medica vtens, non plusquam laicus medicus peccet; sacro tamen ordine insignitus, vel beneficium ecclesiasticum etiam non sufficiens victui honesto habens, eis vtendo peccat; cum officium seculare, cuius exercitium prohibetur clericis, & Monachis, vt colligitur ex toto tit. ne cler. vel monachi. & ex Concil. Trid. sess. 22. c. 1. de ref. exerceat, ita Nau. in Man. c. 25. num. 111. Nullam tamen censuram, aut irregularitatem ob solum artis medicæ exercitium, attentō solum iure communi incurrit, & nulla talis poena, nisi iure expressa sit, incurri solet, c. is qui. de sent. excomm. in 6. DE.

DECISIO IV.

Ex consil. 2. in utrisque.

Constitutio Gregorij XIII. contra Bannitos, quamvis clericos ad eos accusandos, denunciandos, & propalandos non obliget, cum huiusmodi denunciatio, & accusatio res periculosissima, & morti vicina sit, ad quam legislator clericos obligare non solet; cap. Erit autem. d. 4. & ait Nau. in Man. c. 27. nu. 196. Eorum tamen fautores, etiam si clerici sint, extra casus sacræ confessionis, & alios, in quibus iure naturali, vel diuino eis fauere tenentur, comprehendit.

DECISIO V.

Ex consil. 5. alias 6.

Clericus in quatuor tantum minoribus constitutus, & omni beneficio carens, vel etiam sacris initiatus patrocinando in causis, siue sint ecclesiasticæ, siue seculares, aut criminales, excommunicationem, aut aliam censuram non incurrit, neque etiam irregularitatem, dummodo ex suo patricinio mors, aut mutilatio membri non sequatur: cap. Sententiam sanguinis. ne clerici, vel mo-

nachi. Ita tamen patrocinando mortaliter peccat, si vel beneficium ecclesiasticum habeat, vel in sacris constitutus sit, etiam si beneficio careat, exceptis casibus iure permissis, cap. 1. de postulat.

DECISIO VI.

Ex consil. 1. in Nouis deest in antiq.

Tutela, & curam Minorum suscipere, nec episcopus, nec sacerdos secularis, multo que minus monachi suscipere tenentur, generaliter, C. de episc. & cler. & cap. generaliter. 16. q. 1. siue tutela sit legitima, quæ lege defertur; siue Datus, quæ a iudice datur; siue testamentaria, quæ a testatore defertur. Poterunt nihilominus episcopi & presbyteri illam suscipere, si volunt, sine vllius alterius licentia, modo illam turpis lucri gratia, vel ob alium malum finem non suscipiant. Immo etiam & religiosus tutor curator, & testamenti exequutor esse potest, petita tamen & obtenta superioris licentia: cap. 2. de testamen. in 6. sed et si episcopus, presbyter, aut religiosus huiusmodi tutelam, & curam ob malum finem suscipiât, iuris tamen communis suspensionem ipso iure non incurrit, cap. peruenit, dist. 86.

Finis Libri Tertij.

DECISIONVM

CASVVM

CONSCIENTIÆ

Ex doctrina Consiliorum Martini ab Azpilcueta Doctoris Nauarri
collectarum.

LIBER QVARTVS.

TITVLVS I.

De Sponsalibus, & Matrimonio.

SVMMARIVM.

- 1 Matrimonium sine parcho contractum non valet, nec vim sponsaliorum habet.
- 2 Virginem nulliter ducens, & deflorans, an dotare teneatur, licet illa postea fornicetur.
- 3 Virginem pellicentem deflorans iure poli restituere non tenetur, quamuis iure fori condemnabitur.
- 4 Virginem sacratus, vel coniugatus sine deceptione deflorans, nihil restituere tenetur.
- 5 Matrimonium ex dispensatione contrahentes, negata copula, post commissionem ad dispensandum secuta, peccant, sed valet matrimonium.
- 6 Filij ex matrimonio nullo legitime contracto, & durante amborum, vel alterius coniugis ignorantia nati, sunt legitimi.
- 7 Papa leges suas, ac prædecessorum suorum, an reuocare possit, ac si late non fuissent.
- 8 Episcopus, quando super impedimento matrimonium dirimentibus dispensare valet.
- 9 Denunciations Matrimoniorum omnis ordinarius, etiâ Abbas remittere potest.
- 10 Matrimonium clandestinum ante Concilium Trid. contrahentes peccabant, sed validum erat.
- 11 Iudeus conuersus licitè cum ea contrahit, cum qua pater ante eius conuersionem coiuit.
- 12 Matrimonium nec verum, nec præsumptum est, si nec verba de presenti, nec copula interuenerunt.
- 13 Matrimonium coram parcho schismatico, non tamen declarato, & coloratum titulum habente contractum, validum est.
- 14 Papa ex causa dispensare potest, ut episcopus uxorem ducat.
- 15 Matrimonium sublato impedimento nouum consensum requirit.
- 16 Matrimonium contra formam dispensationis Papa contractum, est nullum.
- 17 Dispensatio ab vno coniugum alio ignorante impetrata, vtrique prodest.
- 18 Matrimonio diu absente, & ad mortem ægrotante, uxor alteri nubere nequit, nisi certo mortuum sciat.
- 19 Matrimonium fidei per procuratorem cum vna, & deinde per se cum alia contrahens, quid facere debet.

Ma-

- 21 Matrimonium contrahere nequit cum ea, cum qua commisit incestum, aut cum alijs, sine dispensatione.
- 22 Matrimoni in cum pacto quod seruetur castitas, aut non petatur debitum, contrahi n. quit.
- 23 Vxor si nupsit alij bona fide maritum mortuum esse credens, monenda non est.
- 24 Matrimonium coram parochio licet ad alia vocato, & testibus contractum valet.
- 25 Votum religionis non tollunt sponsalia secuta, etiam cum copula.
- 26 Filij adulterini per subsecutum matrimonium non legitimantur.
- 27 Maritus adultera religionem profiteri, & ordinari potest, eamque vt caste viuat, admonere debet.
- 28 Papa interdiceret ex causa potest episcopo, & parochio, ne intersint alicui matrimonio, vel interessendi facultatem faciant.
- 29 Dispensationem querere quando teneatur, qui sponsalia in gradu prohibito contraxit.
- 30 Matrimonium sine vtriusque consensu esse nequit.
- 31 Matrimonium interesse potest sacerdos habens generalem a parochio licentiam exercendi curam.
- 32 Vxoridum matrimonium impedit, sed non dirimit contractum.
- 33 Vxor pauper in bonis mariti diuitis ante copulam mortui dotem habet.
- 34 Parochus, qui nondum sacerdos est, matrimonio contrahendo praesens esse potest.
- 35 Herus ancillam ante 25, annum non collocans, sicut pater filiam, est in mora.
- 36 Matrimonium cum rapta non restituta, post Concilium Trid. contractum est nullum.
- 37 Sponsa mortuo sponso, cum consanguineo in primo gradu sponso contrahere nequit.
- 38 Sponsalia ob delictum superueniens dissoluntur, vel id ob quod non fuissent contracta.
- 39 Matrimonium viuentis prima, cum secunda contrahens, illa mortua iterum cum dispensatione contrahere debet, vel secundam deceptam dotare.
- 40 Matrimonium consensum liberum requirit, & metu reuerentiali patris contractum, sit nullum.
- 41 Matrimonium nullum publicè contractum sublato impedimento iterum clam contrahi sufficit.
- 42 Matrimonium non licet catholico cum haeretico contrahere, contractum tamen tenet.
- 43 Sponsalia cum haeretico contracta, cur secuta copula non transeant in matrimonium.
- 44 Sponsalia cum haeretico contracta quando per copulam secutam transeant in matrimonium.
- 45 Sponsalia de iure nulla, post Concilium Trident. nullum effectum impedimenti publice honestatis pariunt.
- 46 Matrimonium ante pubertatem ex causa cum Papa dispensatione valide contrahi potest.
- 47 Sponsa sponsum ingressur religionem usque ad elapsum annum probationis ex tate tenetur.
- 48 Licentia quam dat parochio sacerdoti, vt intersit matrimonio contrahendo, licet sit verbalis, & probari potest.
- 49 Matrimonium contra ius humanum contractum, vt permissum.
- 50 Affinitas superueniens matrimonio rariim non dissoluit, & adulterius petendi debitum amittit, innocens autem illud petere potest.
- 51 Episcopus, seu parochus solis presbyteris potestatem asserit si matrimonio contrahendo delegare potest.

- 52 Infideles sponsi, qui se cognouerunt, conuersi denno matrimonium contrahere debent.
- 53 Matrimonium ad contrahendum cuius ordinarij licentia requiritur.
- 54 Parochus, vel alius sacerdos, de illius, vel ordinarij licentia, cur matrimonijs contrahendis interesse debet.
- 55 Sponsalia non contrahit, qui iureiurando dicit mulieri, vt illa potiatur, non habebit aliam nisi te.
- 56 Error persona an dici possit, vbi plebeius, nobilis & diues creditur.
- 57 Penitentiaria dispensationem cum compositione dare non debet.
- 58 Dispensatio sine mandato obtenta, valet.
- 59 Matrimonium ad contrahendum praesentia parochi & eius contrahentium requiritur, & sufficit.
- 60 Baptizans in necessitate filium suum ex vxore, nullam contrahit cognationem, secus si filium ex concubina baptizet.
- 61 Matrimonium contractum praesente parochio, & testibus valet, etiam si parochus nihil dicat.
- 62 Matrimonij quae materia, & forma sit.
- 63 Impedimentum matrimonij probabiliter ignorans, an, & ad quid monendus sit.
- 64 Matrimonium in gradu prohibito contrahentes, obtenta dispensatione, de nouo consentire debent.
- 65 Benedictio nuptiarum, siue bene, siue male, puta ab haeretico accepta nec auget, nec minuit vinculum essentiali matrimonij.
- 66 Matrimonium praesumptum per copulam affectu maritali post sponsalia habitum cessat post Concilium Tridentinum.
- 67 Promittens ducere aliquam in vxorem, tenetur ducere, etiam si talem promissionem fecerit absque animo adimplendi.
- 68 Virginem sollicitans an dotare teneatur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 3. de cland. despons.

Matrimonium sine parochi, vel eius substituti licentia contractum adeo nullum, & inualidum est, vt a tali Matrimonio quilibet contrahentium propria auctoritate, & sine vlla iudicis sententia rescire poterit, & alia matrimonia licite contrahere, vt aperte decidit Concil. Trid. sess. 24. c. 1. de refor. matr. Immo nec tale Matrimonium vim sponsaliorum habet. Sufficit autem praesentia parochia feminae, vt Matrimonium sic contractum validum sit; ita Congregatio ad Car. ad dubia Conc. Trid.

DECISIO II.

Qui cum aliqua contra formam Concilij Tridentini matrimonium contrahit, & consummat, cum illa, si ipsa postea fornicetur, contrahere non tenetur; Arg. c. quemadmodum, de iur. iur. tenetur tamen eam dotare, si ante eam fornicationem obligatus erat, cum fornicatio sequens obligationem dotandi non tollat, vt colligitur ex toto tit. Instit. quibus modis tollitur obligatio.

DECISIO III.

Matrimonium cum virgine sine parochi licentia contrahens, eamque aut leuiter rogatam sine vlla deceptione, aut tacite rogatam, seu inducentem desforans eam in foro conscientiae dotare non tenetur; secus tamen in foro exteriori, sed si iniuriam desforat, ad eam dotandam in vtroque foro tenebitur, c. 1. & 2. de adul. & Nau. in Man. c. 16. num. 18.

DECISIO IV.

Conjugatus, vel sacris initiatus, virginem coniugij, vel ordinis sacri conciam, volentem, vel rogatam, vel

vel etiam leniter rogatam sine dolo deslorans, nec illam ducere, nec dotare in foro conscientie teneri: sin autem magis precibus rogatam violauerit, in utroque foro ad dotandum tepebitur. In hac autem materia preces, que viderentur esse lenes, si a gregario iuvene fierent, dicuntur graues & importuna, si ab aliquo magna auctoritatis viro puellae gregariae fierent. Arg. l. i. ff. quod iussu. & ibi gl. ver. quemadmodum.

DECISIO V.

Ex conf. 2. alias 10. de consang. & affinit.

TRACTANTES de Matrimonio contrahendo in secundo consanguinitatis gradu, & post missam informationem ad Papam, & impetratam dispensationem, se carnaliter cognoscentes, antequam vere fieret dispensatio, ipsique iurantibus quod sese non cognouerint, cum illis Commissarius dispense, ipsique postea Matrimonium publice contrahant, valet dispensatio; cum in impetratione commissionis Papalis subreptio nulla admissa fuit, eo quod incestum nodum admiserant; & validum etiam censetur matrimonium, eo quod per huiusmodi dispensationem impedimentum secundi gradus consanguinitatis sublatum est, quod matrimonium impedit, & dirimit: solum autem impedimentum incestus impediens, & non dirimens remansit, super quo Episcopus dispensare valet: vnde & eorum filij legitimi sunt, utpote ex matrimonio legitimo nati; & satis est quod ab Episcopo dispensationem impetrent petendi debitum a se mutuo, & poeniteant, & confiteantur peccata incestus, & periurij & poenitentias iniunctas adimpleant, vt suo matrimonio sancte, & sine peccato fruantur.

DECISIO VI.

Ex conf. 3. alias 2. qui filij sunt legitimi.

FILIJ qui ex matrimonio nullo, ob aliquod impedimentum consanguinitatis, vel affinitatis iure positio inductum, legitime tamen seruata forma Concilij Tridentini contracto, nati sunt; antequam vterque coniugum, vel alter eorum vere sciret impedimentum, legitimi sunt, absque vlla Papae dispensatione; ignorantia enim impedimenti parentum, vel alterius eorum filios legitimos efficit. c. 2. & c. referente. & c. ex tenore, qui filij sint legit.

DECISIO VII.

QUAMVIS Papa efficere possit, vt filij, qui concepti & nati fuerunt ex matrimonio nullo ob impedimentum consanguinitatis, vel affinitatis iure positio inductum, seruata forma Concilij Tridentini legitime contracto, postquam vterque parentum sciuit impedimentum, legitimi sint, ita vt habeantur legitimi a tempore quo concepti & nati fuerant per approbationem ab ipso Papa factam post mortem alterius parentum, eo quod leges omnes humanas super Matrimonio latis ita reuocare potest, vt pro infectis fingantur, super quibus factae sunt, ac si factae non fuissent, nec vllum effectum produxisse dicantur; adeo vt consequenter praedicti filij illegitime nati legitime nati esse fingantur, vt nati fuissent, si tale impedimentum per dictas leges inductum non fuisset; ita Bar. in l. si is qui pro emptore. ff. de vscap. si tamen sine maxima, & iustissima causa id faceret, grauitet peccaret; cum id rarissime sine scandalo, & prauidicio tertij fieri non posse videatur, maxime si persona illa, cum quibus dispensatum est, de temporali ipsius Papae dominio non sint; ita sentit Pan. in c. venerabilem. nu. 26. qui filij sint legitimi facta nihilominus tali dispensatione valida censenda est.

DECISIO VIII.

Ex conf. 77. alias 1. de consang. & affinit.

EPISCOPUS super impedimentis matrimonium dirimentibus dispensare valet, quando impedimentum est occultum, & matrimonium publicum, & separatio magno foret scandalo; & non possit vel non nisi cum maxima difficultate, propter paupertatem aut alia legitima impedimenta recurrit ad Papam, vel legatum illius haberi. ex Nau. in Man. c. 22. num. 85.

DECISIO IX.

Ex conf. 5. alias 2. de eland. despons.

ABBAS Commendatarius, qui ratione Abbatiae iura Episcopalia habet, & est nullius diocesis tanquam ordinarius, c. ordinarij. de offi. ord. in 6. & gl. ibi. & c. cum ab ecclesiarum. tit. cod. denunciations matrimoniorum, quae in ecclesijs suae Abbatiae, iuxta Concilium Tridentinum fieri deberent, remittere potest; cum praefatum Concilium hanc facultatem ordinarijs indefinire concedat. Et praeterea exempti, qui iurisdictione quasi episcopalem habent, ea omnia regulariter facere possunt, quae possunt episcopi in diocesi sua circa ea, quae sunt iurisdictionis; ita Gl. in clem. 1. in verb. proprij. de rebus eccles. non alie.

DECISIO X.

Ex conf. 6. alias 13. de eland. despons.

CONTRAHENTES ante Concilium Tridentinum per verba apta ad matrimonium de praesenti, vel saltem ad sponsalia de futuro secuta copula, validum matrimonium contraxerunt; c. is qui de sponsa. ita vt post dictum Concilium matrimonium coram suo parochia adhibitis duobus testibus secreto de nouo contrahere opus non erat ex Nau. in Man. c. 22. nu. 70. Sic tamen clandestine ante Concilium contrahentes peccatum mortale commiserunt, cum inhibito de desponsat. clandest.

DECISIO XI.

Ex conf. 7. alias 12. de consang. & affinit.

CUM nulla affinitas ex solo illicito coitu iure naturali, lege veteri, aut vlllo iure antiquo Romano ethnico contrahatur, l. non facile. s. affines. ff. de grad. aff. & l. ea. s. sciendum. Iudaeus qui cum ea coiuit, cum qua pater Iudaeus coierat, factus Christianus cum illa eadem Christiana facta matrimonium contrahere potest; eo quod affinitas, quae ex copula, & illi cito coitu nascitur, & qualitas est impediens matrimonium, ex nullo iure praedictorum, sed solo Pontificio producitur: ex Pontificio autem non potest inter Iudaeos nasci, quia illo non ligatur: c. Caudemus. de duort. Nec coitus illicitus, qui praecessit baptismi, affinitatem postea impediens matrimonium producere valet.

DECISIO XII.

Ex conf. 20. alias 14. de statu Monach.

MATRIMONIUM ante Concilium Tridentinum inter impuberes verbis non laicis clausis contrahitur, nec verum nec praesumptum esse censetur, c. puberes. de sponsal. impub. & c. is qui. de sponsal. dummodo copula carnalis non sit subsecuta.

DECISIO XIII.

Ex conf. 2. in Nouis. de sch. in antiquis.

MATRIMONIUM coram parochia schismatico canonice institutionem habente, necdum iure suo priuato aut schismatico declarato tam ante, quam post Concilium Tridentinum contractum, validum est; secus autem si praefatus sacerdos, nec institutionem canonice, nec coloratam obtinuit.

DECISIO XIV.

Ex conf. 10. alias 38. de voto.

CUM nullo iure Diuino naturaliter indito, neque supernaturaliter tradito, venentur sacerdotibus. Matrimonia: cumque continentia, & sacerdotum non sint inseparabiliter annexa, omnisque lex, quae prohibet, ne sacerdos matrimonium contrahat, humanius in scriptis data, vel consuetudine ecclesiastica inducta est: Potest Papa, qui supra omne ius humanum est, cuncta per mundum, q. 3. c. proposuit. de consec. praeben. iuxta de causa dispensare vt Presbyter, vel Episcopus, vel etiam Archiepiscopus vxorem ducat ex S. Th. 2. 2. q. 88. art. 1. & Caiet. ibi. & to. 1. opusc. tract. 27. iuxta autem dispensandi causa est compositio, vel conseruatio pacis alicuius regni, & prouiso de certo successore Regis, ne illo sine liberis antecedente, regnum suum mala patiat, & pax eius violetur. DE-

DECISIO XV.

Ex consil. 3. 11. alias 3.

Qui matrimonium post Concilium Tridentinum servata eius forma contraxerunt, & filios susceperunt, & postea temporis successu se cum uxore tempore contractus duodecim annos non habuisse, ordinario significare debent, quod ipsi ex causa quadam, quam non oportet ei notari facere, & quæ iam cessavit de valore matrimonij sui contracti coram patrecho præmissis denunciacionibus per Concilium requisitis ad omnem scrupulum deponendum denuo contrahere cupiunt; & ita post habitam ab Ordinario licentiam, suum parochum, vel alium sacerdotem de ipsius parochi, vel ordinarij licentia ad eant, qui vocatis duobus testibus am eis suis, qui rem secretam teneant, matrimonio contrahendo assistat.

DECISIO XVI.

Ex consil. 12. in vrsiue.

Matrimonium inter duos contractum quod ex impedimento aliquo fuit nullum, & quod pars ignorabat etiam dispensatione super eodem impedimento validum non erit, nisi novus amborum consensus succedat etiam partis ignorantis. cap. 2. & c. veniens. de eo qui duxit. cum epim. consensus primus matrimonialis non fuerit, nullus actus virtute illius licitus esse potest, & ideo ad hoc ut coniuges legitimi sint, novus post sublarum impedimentum consensus requiritur, ita Nauar. in Man. cap. 22. num. 86.

DECISIO XVII.

Ex consil. 13. deest in Nouis.

Sicut matrimonium contractum a viro religioso professo, qui tria vota substantialia in religione approbata vovit, sine legitima dispensatione, est ipso iure nullum, c. Meminimus. qui cler. vel vovet. Ita Matrimonium quod contra, vel citra formam dispensationis conditionalis Papæ postea contrahitur, ipso iure nullum & invalidum censendum est, c. cum dilecta. de rescript. & c. Pisanis. de rescript. spoli. & c. prudentiam. de offi. iur. deleg.

DECISIO XVIII.

Ex consil. 14. alias 3. de rescript.

Cum dispensatio vni personæ concessa ad contrahendum cum alia nihil valeret, nisi ad illam aliam cum qua est necessario annexa, extendere retur, c. quia in tantum de præben. gl. in c. si quis in clero. 7. q. 1. consequenter dispensatio ab vno coniugum super impedimento matrimonij quod est inter ipsum, & aliam certam personam impetrata, a Papa etiam tanquam vtrique profutura concedi censetur, Arg. cap. translatio. de constit. etiam parte altera impedimentum, & dispensationem obtentam ignorante ex Nau. in Man. c. 22. num. 70.

DECISIO XIX.

Ex consil. 15. alias 2. de secund. nuptijs.

Mulier, cuius maritus diu absens fuit, nec aliquid certi de ipsius morte cognoscit, nisi quod ante aliquot annos de quodam audierat maritum ad mortem egrotasse, alteri nubere non potest, antequam certum habeat nuptium de morte mariti, quantumcunque tempore ille absens e in præsentia, de spõsal. quod si de facto alteri nubat, ab eo separari non debet, donec maritum certo viuere sciat. Arg. cap. fin. de secund. nupt. & c. inquisitioni. de sentent. excom.

DECISIO XX.

Ex consil. 16. alias 2.

Dans mandatum Procuratori ad matrimonium cum certa persona contrahendum, sine vlla tamen intentione contrahendi cum illa, & mandatarius legitime contrahit simulatione mandantis de non contrahendo ignorans; si deinde mandans per se cum alia publice matrimonium contrahat, & cum illa consummat, quamvis in foro exteriori, tam a iudice ecclesiastico quam seculari, bis nãg

matrimonium contraxisse censetur, in foro tamen interiori cum secunda tantum contraxisse iudicabitur, & cum illa cohabitare debet.

DECISIO XXI.

Ex consil. 17. alias 1. de eo qui cog. consang. vxor.

Qui incestum cum consanguinea commisit, non solum cum ea sine dispensatione matrimonium contrahere nequit, sed neque cum alijs, nisi novam dispensationem obtineat, c. si duo 25. q. 6. & c. de incestis, & c. propinquam 35. q. 3. & Nau. in Man. c. 22. nu. 75.

DECISIO XXII.

Ex consil. 18. alias 11. de voto.

Qui castitatem se perpetuo seruaturum vovit, cum hoc tamen moderate, ut possit ducere uxorem aliquam, quæ veller cõuhere sicut ipse, & domum solum administraret, ad castitatem seruandam tenetur, nec cum aliqua matrimonium ea lege contrahere potest, ut ipsa contineat, nec debitum petat; cum huiusmodi pactum, & fini & fidei matrimonij contrarium sit; eo quod virtualiter est pactum de vitanda prole, & de non reddendo debitum, & de non habenda potestate sui corporis, sunt autem fides, & proles duò de principalibus matrimonij bonis; c. omne nuptiarum bonum. 27. q. 2. omnis autem conditio, quæ contra matrimonij substantiam est, siue turpis, siue honesta sit, illud inuvalidat, ita S. Thom. 4. d. 18. art. 4. Ad. 9. de spons. Sor. 4. d. 29. q. 2. art. 3. & cap. si. de condit. app. Nec iusta causa dispensandi cum tali super tam gradum castitatis voto esset commoditas regendi domum, quæ ex vxoris consortio proveniret.

DECISIO XXIII.

Ex consil. 9. alias 4. de conuers. coniug.

Quiam ante Concilium Tridentinum matrimonium cum aliqua contraxit, & columinauit, & postea diu absens in remotis partibus ignorante vxore religionem approbatam ingressus & professus est, contentente confessario suo talem ingressum tanquam licitum; si vxor eius postea bona fide probabiliter credens maritum suum mortuum esse, alteri nubat, & filios habeat, de vita mariti viuientis monenda non est & maritus prædictus religiosus iuste in sua religione perseverare potest, c. Agathola. 17. q. 2. ob adulterium notorium prædictæ vxoris, cuius ipse causa propinqua non fuit cum non tradidit illam adulterandam, nec rogauit, nec conuulit ei ut id faceret, sed solum remota causa exiitit abintando se ad loca remota, nec eam alias de vita sua admonendo, ita Pan. & Præpos. in cap. dis. retentionem, de eo qui cog. consang. vxor. & gl. in c. si tu abitoes. 27. q. 2. Quod si vxor postea sciat, & credat maritum priorem viuere a secundo suo marito nec debitum exigere nec reddere potest.

DECISIO XXIV.

Ex consil. 20. alias 11. de eland. desponsat.

Contrahere volentes matrimonium & suspicantes quod parochus, cuius præsentia ad matrimonium iuxta Concilium Tridentinum est necessaria, nollet esse præsens illi contrahendo, si vocent eum quasi ad aliud propositum in quandam domum, & mox eo præsentem, & ignorante quid agere volebat, prædicti contracturi mutuo se in coniuges recipiant per verba de præsentem, coram illo parochio, & alijs duobus, vel tribus testibus quod solum requirit Concilium Tridentinum, sess. 24. c. 1. de rescript. matr. ad substantialem valorem matrimonij, validum matrimonium contrahunt; nec necesse est, ut parochus, vel testes regulariter rogati sint, & sciant ad quid rogantur; sed sufficit, quod præsentem ad id quod agitur, per sensum corporeum visus, & auditus.

DECISIO XXV.

Ex consil. 21. alias 1. qui clerici, vel vovent.

Qui post votum emissum de iur. a religione, & castitate seruanda, promittit puellam ducere eam in vxorem, ut sic contentiret in copulam carnalem, quod illico fecit,

fecit, & ob id infamata manet, votum potius im- lere, quam illam ducere tenetur; cum talis prius Deo, quam puellae obligatus fuit; c. Prior. de reg. iur. in 6. & sponsalia secuta etiam cum copula, votum precedens religionis non tollit. Arg. c. commissum. de sponsal. Rursus, qui cler. vel vouent. In quo casu satis erit, quod prius damnum puellae illatum restituat, dando ei tantum, quanto indiget, ut eaque bene collocetur, ac collocata fuisse, si infamata non fuisset, c. 1. & 2. de adulter.

DECISIO XXVI.

Ex conf. 5. alias 6.

26 **F**ilij, qui ex concubina, qua matrimonium cum alio viro contraxit, qui ab ea diu absuit, & incertum erat an viueret, nascuntur, viuentis prioris mariti concubinae, illegitimi sunt, nec per subsequens matrimonium cum praefata concubina post mortem prioris sui mariti solemniter contractum, legitimi efficiuntur. Alij tamen, qui probarent se natos ex eadem concubina post mortem prioris mariti, per tale matrimonium subsequens solemniter inter eos contractum legitimi censendi sunt, cap. tanta. qui filij sint legitimi.

DECISIO XXVII.

Ex conf. 23. alias 15. de conuers. coniug.

27 **C**ontrahentes sponsalia de futuro & se inuicem maritali, & vxorio affectu ante Concilium Tridentinum cognoscentes: si illa postea nup sit alteri publice, (cum sic alteri nubendo adulterata sit, & in adulterio maneat, cap. Agathola. 27. q. 2.) ipse etiam sine solutione Matrimonij quoad vinculum, sed quoad thorum, & cohabitationem separare potest, & sic separatus etiam sine vlla Papae auctoritate permanere, & vel religionem profiteri, vel ordines sacros sine metu irregularitatis, aut suspensionis suscipere & tunc ordinibus suis absque aliqua Papae dispensatione uti valet, & suae conscientiae satisfacere, eam, ut caste viuat, admonendo.

DECISIO XXVIII.

Ex conf. 24. alias 1. de Matrimon. contr. contra interd. eccles.

28 **S**i quis iuuenis nobilis, quasi fascinatus, invito eius patre cum femina vilissima, non sine maximo eius familiae dedecore, matrimonium contrahere omnino vellet, in se & a patre eius impetrati, & a summo Pontifice motus propitijs concedi potest, per quem prohibeat sub Censuris, & penis grauissimis parochi praedictarum personarum, qui nunc est, & qui mutatis domicilijs foret, & etiam ordinario eorundem, ne huiusmodi nuptijs intererent, nec alijs presbyteris facultatem in eis interuenientibus facerent intra annum ab hoc: Arg. cap. si de clandest. de spons. & cle. 1. de consang. ut infra tale tempus videatur, si mediantibus orationibus ab huiusmodi fascinatione liberari possit, ita ut in se reuerus iuuenis, quod sibi, & suae familiae conuenit, faciat.

DECISIO XXIX.

Ex conf. 25. alias 2. de eo qui cogn. consang. vxor.

29 **Q**ui rem habuit cum matre, & postea sponsalia cum filia contraxit, cum qua etiam rem habuit, & postea etiam rem cum matre habuit, si tacite, vel expresse dispensationem procurare promisit, seu cum proposito, & intentione obtinendi, & procurandi dispensationem contraxit, in foro conscientiae pro viribus dispensatione quaerere tenetur, ut valide cum filia contrahere possit, & post eam obtentam solempniter cum eadem contrahere; sin vero sponsalia simpliciter contraxit, nulla facta mentione expresse, aut tacite de dispensatione, cum hoc casu sponsalia videantur omnino nulla, & proinde ad nihil obligantia; Arg. Reg. praefat. de regul. iur. in 6. ob deceptionem tamen, qua sciens impedimentum contraxit cum filia ignorante fornicationem eius cum sua matre, & consequenter impedimentum, quod erat inter ipsos, damnum deflorationis eius resarcire tenetur.

DECISIO XXX.

Ex conf. 26. alias 6.

30 **C**um matrimonium sine vtriusque partis consensu consistere nequeat, c. si inter. de sponsal. & actus agendum ultra intentionem eorum non operantur, cap. si. de praeb. quotiescumque ex sufficientibus coniecturis probari potest, contrahentes, aut vnum contrahentium intentionem contrahendi, aut consentiendi non habuisse, sed decipiendi, & simulandi matrimonium inter eos contractum defectu consensu; & intentionis ambo, vel alterius partis, fuisse omnino nullum iudicandum est.

DECISIO XXXI.

Ex conf. 27. deesi in Nonis.

31 **Q**uia concessio regulariter, & dispositio generalis generaliter est intelligenda, c. si Romano. d. 29. & omnis parochus regulariter omnes vices suas tam generaliter, quam specialiter alteri sacerdoti committere potest; Arg. gl. solem. in c. peruenit d. 95. & a regula non difformatur nisi expresse caueatur Glia l. omnis definitio, de regul. iur. in 6. Sacerdos ex generali licentia sibi impartita a parochi, ut omnia quae ad curam pertinent, exercere possit etiam matrimonio iuxta Concilij Tridentini decretum contrahendo inter se potest, maxime cum assensu parochi in matrimonio, non tanquam functio dignior parochi requiratur, (quandoquidem aliae functiones sacramentales, quas tamen alteri committere valet, longe maiores sunt) sed ut non desit probatio matrimoniorum, & ne matrimonia clandestina contrahantur.

DECISIO XXXII.

Ex conf. 28. deesi in Nonis.

32 **Q**uamvis occisio vxoris sine iudicio impedimentum ad contrahendum matrimonium inducat c. interfecto. c. ad monere. 33. q. 2. mulier tamen quae sine licentia nubit alteri, qui ipsa ignorante, vxorem suam occidit, validum tum eo matrimonium contrahit, cum vxoricidium impedimentum sit impediens quidem matrimonium contrahendum, sed non dirimens iam contractum ex Nauari in Man. c. 2. num. 74.

DECISIO XXXIII.

Ex conf. 10. alias 41. de success. ab intestato.

33 **V**xor pauper in bonis mariti diuitis, ante copulam morui dotem habet, sicut vicium manus pauper partem dotis lucrat, quando coniux diues ante copulam carnalem, & post matrimonium per verba de praesenti contractum moritur. Auth. praeter ea. C. vnde vir, & vxor.

DECISIO XXXIV.

Ex conf. 30. alias 9. de clandest. sponsal.

34 **S**icut electus, & confirmatus in episcopum, & nondum consecratus, omnia ad episcopum pertinentia exercere poterit, praeter ea quae sunt ordinis; Arg. c. suffraganeis, & c. transmissum de elect. ita etiam & Parochus, pro uius canonice de ecclesia parochiali, etiam si nondum sacerdos sit, omnia potest praeter ea, quae sunt ordinis; vnde & parochi praesentia, qui nondum sacerdos est, in matrimonio iuxta Concilij Tridentini decretum contrahendo sufficit, quamuis alius vices Parochi supplere non possit, nisi sacerdos sit.

DECISIO XXXV.

Ex conf. 31. alias 2. de cond. appofita.

35 **M**ulier promittens ancillae centum pro dote, cum conditione si ei honeste seruiret etiam si post novem annos seruitijs, & viginti quinque transiisset ancillae, permiserit se licite deservari ancilla, ad soluendum tamen ei centum promissa, vel saltem salarium honestum cuiuslibet annum quo seruitur, & consuetum solui ancillis eius qualitaris, cuius ipsa ancilla est, obligatur; cum pariter filiam; & herus ancillam ante viginti quintum annum non collocantes, in mora tradendi eas manibus cequantur. Auth.

Et siera promittendo centum pro dote, ea promissio infra tempus boni viri arbitrio declaranda, cap. de causis, de off. deleg. quale est tempus novem annorum; vnde cum mora sua cuiuslibet esse debet notitia, Reg. Mora. de reg. iu. in 6. potius heret, quam ancillæ nocere debet; & ideo vel centum pro dote, vel salarium honestum cuiuslibet anni fermitatis ancillæ per solvere tenetur.

DECISIO XXXVI.

Ex cons. 32. alias 2. de rapto.

Matrimonium cum puella invito patre rapta, ipsa volente, & consentiente, & sine solennitate contractum post Concilium Trid. sess. 24. ca. 6. de ref. mat. non solum est nullum, quando non adest præfens parochus legitimus, nec alius presbyter de illius, vel ordinarij licentia, aut testes: sed etiam quando puella a raptore in loco tuto non est posita, & libere, & voluntarie in raptum postea consentit; Rapta vero dicitur quæ contra voluntatem patris de domo eius abstrahitur, sine id de voluntate, siue contra puellæ voluntatem fiat, ex S. Tho. 2. 2. q. 159. art. 7.

DECISIO XXXVII.

Ex cons. 33. alias 11.

Contrahens sponsalia de futuro cum septenni, vel Matrimonium per Procuratorem cum puella nubili etati proxima, cap. literas & cap. accessit. de despon. imp. quæ mortua est etiam, priusquam Matrimonium consummatum sit, cum sorore præfate puellæ, propter impedimentum publicæ honestatis, quod est inter contrahentem, & consanguineos primi gradus prædictæ puellæ mortuæ, & sororis eiusdem, contrahere nequit ex Conc. Tri. sess. 24. cap. 3. de ref. matr. & Pio V. in extr. Ad Roman. An. 1566. sicut nec soror aliqua præfate puellæ mortuæ, alicui ex consanguineis sponsi contrahentis in primo gradu nubere potest. ca. sponsam. de sponsalib. & Nau. in Man. c. 22. num. 57. A firmitatis vero impedimentum non oritur nisi ex copula carnali.

DECISIO XXXVIII.

Ex cons. 34. alias 9.

Puella quæ contraxit sponsalia de futuro cum aliquo, qui postea propter sua crimina bannitus fuit, sine vlla dispensatione, libere, & legitime alij nubere potest: eo quod sponsalia de futuro dissoluntur, quando superuenit aliquid, quod si a principio interuenisset, verisimiliter contracta non fuissent. cap. quemadmodum. de iureiur.

DECISIO XXXIX.

Ex cons. 35. alias 3. de eo qui dux. in Matrim. quam polluit per adult.

Qui viuentem uxore priore longe ab eo degente, & motus timore mortis eius cum alia publicè contrahit mortua priore uxore, cogi potest, & debet iterum cum secunda, habita dispensatione quoad vtrumque forum super impedimento quod ex adulterio nascitur, contrahere, ca. de eo qui dux. in matrim. quam polluit per adult. vel eam deceptam dotare. cap. 1. & 2. de adul. quod matrimonium secundum denuò vel sub denunciationibus, vel ad maiorem cautelam etiam coram parochio, & testibus, tacita causa nullitatis contrahere, & instrumentum Notarij munire est vile; in Nau. in Man. c. 16. num. 16. & 36.

DECISIO XL.

Ex cons. 36. alias 10. de his quæ vi, met. caus. fiunt.

Puella sub Curatoris potestate constituta, & metu, & reverentia ipsius curatoris per se, & alios illum incutientis, sponsalia cum aliquo iuvene, & successivè Matrimonium contrahentes, nullum est, si tam ante ipsa sponsalia, vel etiam post contracta sponsalia antequam Matrimonium contraheret, professetur expresse coram testibus si de dignis, se cum illo nullatenus contrahere velle, adeo ut si contingeret illam dicere aliqua verba, quibus se consentire significaret, dicturam se illa contra mentem & voluntatem suam ob metum, & reverentiam sui Curatoris, & aliorum suorum amicorum, vel familiarium; quia Matrimonium liberum partium consensum, & non coactum necessario requirit: c.

cum locum. de spons. & cap. sufficiat 27. q. 2. & cap. notificati. 31. q. 5. omnis autem reverentia, quæ operatur tantum quod illa non interueniente actus non fieret, tollit consentium, & actum rescindit. l. 1. §. quæ oneranda. ff. quarum rerum actio non datur; & gl. oibi. & cap. 1. §. porro. de despon. in 6.

DECISIO XLI.

Ex cons. 37. alias 4. deo, qui dux. in Matrim. quam pol. per adult.

Qui clauis ante Concilium Tridentinum cum vna contraxit, & postea illa viuentem cum secunda in facie ecclesiæ contrahit, ex qua, viuentem priore, filios habuit, priore uxore legitima mortua, denuò cum secunda, nouo præfatio consensu, & non alias Matrimonium contrahere debet, quia Matrimonium, quod ab initio fuit nullum, ob aliquod impedimentum validari non potest, nisi de nouo contrahatur. Possunt autem de nouo clam absque scandalo contrahere, eo quod omne Matrimonium inualidè contractum in facie ecclesiæ, etiam post Concilium Tridentinum denuò clam & secrete contrahi potest, prout vsus sacre Penitentiarie de consensu Papæ obseruat, v. ait Nau. in Man. c. 22. n. 11. 47. & 86.

DECISIO XLII.

Ex cons. 38. alias 5.

Catholicus cum heretica ante Concilium Tridentinum & etiam post illud, in locis, in quibus idem Concilium publicatum non est, vel non sunt lapsi triginta dies a publicatione facta, & multo magis vbi Concilium receptum est, sponsalia de futuro contrahens, consecuta etiam copula carnali, Matrimonium cum eadem contraxisse iudicandum non est, quandoquidem omnis promissio rei turpis, (qualis est catholici de Matrimonio cum heretica contrahendo) & quæ sine sacrilegij peccato impleri non potest, ipso iure nulla est, in malis promissis. 22. q. 4. vnde & sponsalia præfata nulla omnino censenda sunt, & proinde nullum effectum Matrimonij producere possunt. Arg. c. non præstat. de reg. iur. maxime cum iura, quæ sponsalia de futuro per copulam carnalem subsecutam Matrimonium facere affirmant, ex c. is, qui fidem de sponsal. saltem præsumptum, post Concilium Tridentinum sess. 24. c. 1. de ref. matr. cessant, ita Nau. in Man. cap. 25. nu. 144. & etiam de sponsalib. validis non de illis, quæ ipso iure nulla sunt, intelliguntur. Nec vspiam sponsalia ipso iure nulla effectum Matrimonij per copulam subsecutam producere expressum reperitur.

DECISIO XLIII.

Sponsalia catholicorum valida per copulam carnalem subsequentem ante Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 1. de ref. matr. in Matrimonium ea de causa transire censentur, quod sponsus sponsam cognoscens illud animo consummandi Matrimonium fecisse præsumitur, ne in dubio peccasse iudicetur; vnde cum catholicus hereticæ promittens cum ipsa contrahere, illam uxorio affectu cognoscendo peccatum non curat, sed potius illam tali affectu cognoscendo, & eam illa contrahendo, magis peccat, quam eandem affectu fornicario cognoscendo, eo quod in hoc casu grande sacrilegium committit, vt aiunt Doctores in 4. d. 39. per copulam carnalem subsequentem sponsalia completere velle, aut Matrimonium consummare, iudicari non debet.

DECISIO XLIV.

Quamuis catholici sponsalia ante Concilium Tridentinum, & post illud etiam in locis, vbi illud receptum non est, de futuro cum heretica contracta, ex sola copula carnali subsecuta, in Matrimonium non transeant, quia in dubio illum non voluisse ea complere præsumitur: si tamen propria eorū confessione, aut alijs sufficientib. signis, puta per cohabitationem mensuram, aut aliud tempus, de hominodi uxorio eorū affectu constet, in Matrimonium transisse censentur: quamuis enim Catholico Matrimonium cum heretica

retia contrahere non liceat, si tamen contrahit, verum, & validum iudicandum est. cap. non oportet. 28. q. 1. & glo. ibi. & DD. in 4. dist. 29.

DECISIO XLV.

45 **S**ponsalia quantumlibet nulla ob aliam causam, quam ob defectum consensus, ante Concil. Tridentinum impedimentum publicae honestatis, impediens, & dirimens Matrimonium inter sponsam, & omnes consanguineos sponsi usque ad quartum gradum, & e contrario inter sponsum, & omnes sponsae consanguineos usque ad quartum gradum, & produxerunt: cap. l. de spons. in 6. c. sponsam de spons. Post Tridentinum autem sponsalia de iure nulla, nullum effectum impedimenti publicae honestatis pariunt, sed neque modo tale impedimentum etiam ex sponsalibus validis natum, nisi in primo tamen consanguinitatis gradu impedit, ita ut sponsa modo cum consanguineo sponsi, qui vltiori gradu, quam primo, prioris sponsi consanguineus esset contrahere poterit; sicut e contrario sponsus, cum consanguinea sponsae, quae illi vltima primū gradum consanguinea esset, non autem cum ea, quae in primo gradu esset consanguinea, contrahere valet, ita Conc. Tr. sess. 24. cap. 3. de refor. matr.

DECISIO XLVII.

Ex conf. 3. alias 4. de despon. imp.

46 **Q**uamuis duo impuberes, quorum masculus annos quatuordecim non compleuit, nec femina duodecim iure humano prohibente, Matrimonium contrahere non possunt: cap. Puberes, de despon. imp. ex iusta tamen causa, puta pro bono pacis, ut tales validum inter se Matrimonium contrahant, Papa dispensare potest. c. 2. de despon. impub.

DECISIO XLVII.

Ex conf. 40. alias 1. de conuers. coniug.

47 **C**um lex Concilij Tridentini sess. 25. cap. 1. de ref. matr. prohibeat generaliter, imo vniuersaliter & negatiue, ne quis ante finem anni nonitatus professionem faciat, & lex generalis, praesertim vniuersalis & negatiua, vniuersaliter intelligenda sit, c. Solite. §. fin. de maior. & obed. teneri sponsa de praesenti, cuius sponsus, ipsa renuente, religionem est ingressus, habitum quo suscepit, tam diu expectare, donec elapso probationis anno professionem emisit nec praefigi potest terminus aliquis sponso, iuxta quem, vel profiteatur expresse, vel ad sponsam redeat, pro iure antiquo statutum fuit. cap. ex publico, de conuers. coniug. & cap. commissum, de sponsa.

DECISIO XLVIII.

Ex conf. 41. alias 12. de cland. desponsat.

48 **D**ispositio omnis verbo fieri potest, nisi scriptura ad actus valorem requiratur; gl. in cap. 1. de conf. in 6. in fi. unde & licentia quam dat parochus sacerdoti, ut contrahendo Matrimonio inter sit, sufficit ut sit verbalis, & probari possit per testes, cum iura nulla specialiter requirant, ut licentia haec per scripturam concedatur.

DECISIO XLIX.

Ex conf. 42. alias 10.

49 **M**atrimonium bona fide contra ius humanum contrahentes, & longo tempore parā decem annis continuātes in sua bona fide permanere relinqui debent. cap. quia circa, de consang.

DECISIO L.

Ex conf. 43. alias 44. deest in Nouis.

50 **Q**ui contracto Matrimonio legitimo per verba de praesenti cum puella nubili nondum tamen per copulam cognita, rem postea cum foru sua habuit sine vltā obtenta dispensatione cum dicta puella contrahere potest: eo quod Matrimonium cum ea contraxit, antequam impedimentum hoc affinitatis in primo gradu superuenit, & impedimentum affinitatis superueniens post contractū

Matrimonium non illud dirimit, nec impedit quoad vinculum, cap. discretionem, de eo qui cogn. consang. vxor. indiget tamen adulter dispensatione ad debitum coniugale ab ea petendum, ob dictum impedimentum affinitatis, cap. ad limina. 30. q. 1. innocens vero illud petere potest.

DECISIO LI.

Ex conf. 45. alias 6. de elande. desponsat.

51 **M**atrimonium tempore pestis, vel aliā de causa contractum, coram sacrista ecclesiae parochialis, clerico minorum ordinum solum, de licentia facta sibi ad id per parochum eiusdem ecclesiae, nullum, & irritum est; Cum pro forma substantiali Matrimonij in Concilio Trident. sess. 24. cap. 1. de ref. matr. statutum sit, quod vnus ex eis coram quo Matrimonium contrahendum est, sacerdos sit; adeo ut nec parochus, nec Episcopus sive Ordinarius hanc assensum nisi ei, qui sacerdos est, delegare possit.

DECISIO LII.

Ex conf. 46. alias 4.

52 **I**n si deles sponsi, qui dum in infidelitate essent factis tamen sponsalibus de futuro se semel cognouerunt carnaliter; sine animo tamen tunc Matrimonium consummādi, existimantes adhuc nullum posse inter eos Matrimonium esse, eo quod secundum leges eorum non publice & legitime contraxerant, ad fidem conuersi Matrimonium per verba de praesenti contrahere debent secundum formam Conc. Tridentini, ita ut faciendae sint proclamationes per quas si iouentur cognati, vel affines intra quartum gradum, verum Matrimonium sine dispensatione contrahere non possunt, licet ante conuersionem, & baptismum potuissent; quia simul ac christiani effecti sunt, ecclesiae legibus subiiciuntur. Arg. cap. 1. de conf. & cap. gaudemus de divor. & cap. non debet, de consang. & affin. & Conc. Trident. sess. 24. cap. 1. de ref. matr.

DECISIO LIII.

Ex conf. 47. alias deest in Nouis.

53 **M**atrimonium inter se contrahere volentes, & timentes impedimentum sibi in curate, cuius sunt incola factum tri, & ideo in aliam civitatem longe ab illa sitam abeuntes, in qua post aliquot dies ibi morantes Matrimonium in facie ecclesiae contrahere volunt, illud facere debent praesente parochi, vel alio Sacerdote de parochi ipsius, vel ordinarij licentia, id est, Episcopi, vel Vicarij eius Generalis arg. gl. sing. Cle. i. ver. praesentibus, vel aliter Praelati habentis iurisdictionem quasi Episcopalem, qui superior esset Parochi loci, cuius Parochianus est, qui, vel quae contrahere vult; quidem etiam habent Caedimiles in suis titulis, cap. ls qui, de maior. & obed. cum proprius contrahentis Parochus in Conc. Trid. sess. 24. cap. 1. de ref. matr. intelligatur, in cuius parochia contrahentes habitant tempore, quo Matrimonium contrahunt.

DECISIO LIV.

54 **C**um parochus extra suam parochiam, & Ordinarius extra suam diocesim priuata persona censentur saltem quoad exercenda in suam potestatem, i. terra adiuncta glo. ff. de off. praesid. & proclamationes tribus continuis festis diebus faciendae sunt in parochia in qua contrahendum est; ea. fina. de clandest. despon. & Innocen. & Pan. ibi. Nec licentia parochi, vel ordinarij ad contrahendum Matrimonium extra suam diocesim; Nec praesentis parochi, ordinarij, aut ab eo licentia, extra territorium, vel diocesim suam sufficit sed necessaria omnino est praesentis parochi, vel alterius Sacerdotis de ipsius parochi, seu ordinarij licentia, in propria parochia, vel diocesi, ut Matrimonium valide secundum Concil. Trid. forma in sess. 24. cap. 1. de ref. matr. contrahatur; Eo quod ratio quare Conc. desiderat praesentiam parochi, vel sacerdoti ab eo, vel ab ordinarij licentia in Matrimonio contrahendo sit, ut cum maiori auctoritate, quam habet in subditum in eo loco, in quo contrahitur Matrimonium, fiat Quae auctoritas plane cessat, cum eiusmodi praesentia

extra parochiam, vel territorium, vbi persona priuata habetur, exhibetur.

DECISIO LV.

Ex consil. 48. alias 7.

Qui iureiurando mulieri dicit, vt illam ad se cum cumbendum inducat, non habeo aliam nisi te, vel promitto tibi me non aliam ducturum vxorem nisi te, aut aliam mulierem non ingressuram domum meam nisi te ipsam, nec in foro conscientiarum, aut in foro exteriori sponsalia cum illa contrahere censetur: Potest tamen iudex eum in foro exteriori compellere, & tenetur ipse ob deceptionem, & diffamationem ad matrimonium cum ea contrahendum, arg. l. vnica, §. fi. C. de rapr. virg. Pan. in c. ex parte, de sponsal. nisi mulier hanc obligationem illi remittere contenta fuerit, c. Præteres, de sponsal.

DECISIO LVI.

Ex consil. 49. alias 3.

Plebeius se Nobilem primogenitum, & diuitem fingendo, matrimonium cum Nobili puella ex illustri familia contrahebat, seruata forma in id necessaria per Concilium Tridentinum, sess. 24. ca. 1. de ref. matr. inducta; quamuis huiusmodi dolis vtendo peccat, quia tamen penitus in errorem personæ inducere non videtur, (qui solus ipso iure matrimonium annihilat, c. 1. 29. q. 1. & ait Nau. in Manual. c. 22. num. 32.) de rigore iuris matrimonium validum, nec regulariter separabile contraxisse censetur. Quia vero error talis, ad errorem personæ, & conditionem seruilem proximè accedit, & ex tali matrimonio multa scandala, & homicidia probabiliter sequi possunt, matrimonium tale si consummatum non fuerit, Papa iuste dissoluit. Glo. celebr. in ca. ex publico, de conuers. coniug.

DECISIO LVII.

Ex consil. 50. alias 29. de penit. & remis.

Quando gratia a Papa in vtroque foro obtenta ad contrahendum matrimonium in aliquo gradu prohibito propter surreptionem occultam sit nulla, & impetrantes in Dataria solent compositionem soluere, non potest penitentiarius Maior sic contrahentes ad dictam compositionem solvendam cogere, si cognita postea surreptione de super dispenset; neque etiam aliquid sponte datum pro munere accipere; Eo quod Penitentiarius Maior vbique gratis expedire tenetur, prout in illius facultatibus exprimi solet; teneturque etiam in suis literis testari cas gratis vbique esse expeditas: Non dicitur autem gratis expediri, quoties aliquid per viam compositionis exigitur, quia exigitur ab inuito, est extorqueretur glo. in c. exigit de censibus in 6. verb. exigit.

DECISIO LVIII.

Ex consil. 51. alias 2. de refer.

Cum in lege id videtur concessum, quod non inuenitur prohibito cap. consuluisti, 2. q. 5. & gl. c. 1. verbo inuenitur. de trans. prælat. dispensatio super impedimentum matrimonij obtenta valet, etiam si ad eam obtinendam quis nullum speciale mandatum acceperit. argum. l. quidam relegatus, ff. de reb. dubijs. gl. & Bal. in c. ad aures, de rescript.

DECISIO LIX.

Ex consil. 52. alias 4. de claud. despon.

Præsentia parochi vnius contrahentium, vel alterius Sacerdotis de ipsius, vel ordinarij licentia, quæ ex Concilio Trident. sess. 24. cap. 1. de ref. matr. decreto ad matrimonium contrahendum requiritur, sufficit siue in vici, siue in femina parochia contrahatur ex Nau. in Man. c. 25. nu. 144.

DECISIO LX.

Ex consil. 53. alias 5. de cogn. spir.

Sponsi ante Concilium Trident. se carnaliter cognoscentes Sanimo, & affectu vxorio, & prolem suscipientes, quam in periculo mortis constitutam pater baptizat, verum ma-

trimonium contrahunt, nec aliquam ex tali baptismo pater cognationem quæ nocet, aut impedit vsum Matrimonij contrahit, ad limina, 30. q. 5. Quia per actum bonum in necessitate factum, matrimonio antea contracto præiudicari non debet: Sponsalia vero ante Trident. & postea in locis, in quibus non est publicatum aut receptum, per carnalem copulam vxorio affectu habitam, in verum Matrimonium transeunt: Qui vero in simili necessitate sumi, & fornicatæ suæ filium baptizat, cognationem spirituales impedimentum, & dirimentem Matrimonij contractum contrahit: c. 1. de cogn. spir. in 6. Diuersa etenim est ratio baptizantis filium suum ex vxore, & filium ex Concubina habitum eo, quod in priori casu agitur de non præiudicando matrimonio iam contracto, in posteriori vero agitur de non præiudicando contrahendo: ita vt baptizans in necessitate fornicarium filium includitur sub illa regula, nimirum quod inter baptizantem, & patrem, & matrem baptizati oritur cognatio impediens, & dirimens contractum matrimonij, ca. 1. de cogn. spir. in 6. quod impedimentum per Concilium Tridentinum, sess. 24. cap. 2. de refer. matr. non tollitur. Baptizans autem in tali necessitate filium suum ex vxore a tali impedimento contrahendo excusatur cap. Ad limina, 30. q. 1. & Nau. in Man. ca. 22. nu. 40.

DECISIO LXI.

Ex consil. 54. alias 16.

Parochus accersitus a volentibus matrimonium contrahere, & contrahentibus per verba de presenti coram parochio, & testibus, validum matrimonium contrahunt, quamuis parochus nihil dicat, vel etiam si dicat, Ego vos postea coniungam.

DECISIO LXII.

Ex consil. 1. in Nouis, deest in antiquis.

Matrimonij Sacramenti materia est consensus vtriusque, verba autem, vel signa, quibus illa idoneè exprimitur, forma ex Nau. in Man. c. 22. nu. 20.

DECISIO LXIII.

Ex consil. 13. in Nouis, deest in antiquis.

Impedimentum Matrimonij probabiliter ignorans, etiam si monendus non sit quoad effectum vitandi peccatum, eo quod probabilis ignorantia excusata peccato, cap. 1. de consil. & ignorantia de reg. iur. in 6. & S. Tho. 1. 2. q. 6. ar. 3. ad effectum tamen, vt matrimonium valeat, & adepta dispensatione valide de nouo contrahi possit, aut non, admoneri debet, ita Nau. in Man. c. 22. nu. 47.

DECISIO LXIII.

Ex consil. 14. in Nouis, deest in antiquis.

Matrimonium in gradu prohibito contrahentes, si postea in notitiam impedimenti veniant, obtenta dispensatione, de nouo contrahere debent, alioquin matrimonium non est validum: Siquidem matrimonium, quod a principio fuit nullum, a potestate aliqua humana confirmari nequit; nisi consensus de nouo ex quo legitimum matrimonium, quod est Sacramentum, oriatur, post sublatum impedimentum, adueniat.

DECISIO LXV.

Ex consil. 15. in Nouis, deest in antiquis.

Quamuis Sacramentalia, & Sacramenta, excepto baptismo in morte ab hæretico, vel schismatico se enter accipiens peccat; quia tamen benedictio nuptiarum, siue bene, siue malè ab hæretico accepta, vinculum essentiali matrimonij, nec auget, nec minuit, cum hoc indissolubile sit, ex Matt. 19. & c. quos Deus, 33. q. 2. a Sacerdotibus Græcis, hæreticis, & ritum Ecclesiæ Romanæ blasphemantibus benedictionem nuptialem accipientes, nec vxores relinquere possunt, & ad sic relictas, etiam si secundas duxerint redire tenentur, c. 1. & vlt. de sponsa. duorum.

DECISIO LXVI.

Ex cons. 18. in Nouis deest in antiquis.

66 Sponsalia solemniter de futuro cum aliqua contrahens, & eam antequam per verba de presenti coram parochio, & testibus per Concilium Trid. sess. 24. de ref. matr. c. 1. ad id requisitis contrahat, carnaliter cognoscens, quamuis eam ducere tenetur, maritus tamen eius non efficitur, eo quod nec matrimonium hodie per copulam affectu maritali post sponsalia habitam præsumitur, nec absque præsentia parochi, aut alterius Sacerdotis de illius, vel ordinarij licentia, & sine testibus valide contrahi potest.

DECISIO LXVII.

Ex cons. 19. in Nouis, deest in antiquis.

67 Cum omnis promissio rei notabilis licite promittentem, sub pœna peccati mortalis iure naturali, & canonico obliget, c. 1. de pœnis, & iuramentum quacunque arte verborum concepiatur, in eo sensu adimpleri debet, quem cui iuratur, intelligit, c. Quacunque 22. q. 1. & Nau. in Man. c. 16. nu. 18. quare virginem in vxorem ducere promittens ducere tenetur, etiam si talem promissionem absque animo adimplendi fecerit.

DECISIO LXVIII.

Ex cons. 20. in Nouis, deest in antiquis.

68 Virginem diu sollicitans, fingendo eam in vxorem ducere velle, si tantum ad oscula, & tactus perueniat, quamuis illam in vxorem ducere non tenetur, doctorem tamen aliquam in illati damni compensationem assignare debet.

TITVLVS II.

De desponsatione impuberum.

S V M M A R I V M.

- 1 Sponsalia impuberum etsi ad matrimonium obligent, non tamen superueniente ætate matrimonium fiunt.
- 2 Sponsalia inter puberem, & impuberem valent, sed pubes resiliere non potest donec alter pubescat, & contrahere nolit.
- 3 Sponsalia per parentes sponso presentibus, vel ratificantibus contracta tenent, possunt tamen, etiam si iurata fuerint, mutuo consensu dissolui.
- 4 Impuberes, an, & qui consensum sufficientem ad matrimonium contrahendum de presenti habere censentur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 2.

1 Quamuis duo impuberes, aut pubes cum impubere etiã per verba de presenti in se contrahant, non tamen verum inter se matrimonium, sed tantum iuris fictione, c. 1. de spons. impub. in 6. sponsalia de futuro contrahere censentur, nisi pubertati proximi sint, & malicia, vel potentia suppleat ætatem; Sed neque per solam ætatem superuenientem talia sponsalia in matrimonium transeunt; adeo ut alter eorum adueniente ætate cum alia, vel cum alio matrimonium valide contrahere potest; Sic tamen cum alia, vel cum alio contrahens matrimonium peccat, nisi aliqua iusta de causa superueniente excusetur eo, quod sponsalia priora de futuro etiam inter impuberes in conscientia ad matrimonium contrahendum obligant.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 1.

2 Pubes cum puella impubere sponsalia de futuro contrahens, expectare tenetur nec sine peccato resiliere potest etiam de consensu eius, donec illa pubescat; Quod si adueniente pubertate puella cum eo contrahere tenuat, poterit

utrumque libere a præfatis sponsalibus discedere; Aut si ipsa tunc cum ipso contrahere voluerit, tenebitur ipse cum illa contrahere: Sin antequam illa pubescat, etiam de consensu eius, vel postquam ad pubertatem peruenerit sine consensu eius, matrimonium cum alia per verba de presenti contrahat, peccat quidem mortaliter, matrimonium tamen alias legitime contractum valet; ita Doctor. in c. 1. de despons. impub.

DECISIO III.

Ex cons. 14. alias 3. de rescripto.

3 Sponsalia per parentes sponso absentibus, nec postea ratificantibus illa contracta, nihil valent; cap. 1. §. porro. de despons. impub. in 6. si vero ipsi presentibus, vel postea ratificantibus contracta sint, siue iurata, siue non iurata fuerint, apposta pœna, ut is, per quem fieret, quo minus Matrimonium inter eos contraheretur, alteri pœna nomine certam aliquã pecuniã quantitatem solueret, & valida censenda sunt, & ad Matrimonium contrahendum obligant; Quod si alter resiliere velit non potest pœna illa peti; cum nemo ad Matrimonium contrahendum per pœnam obligari iuste possit. c. Gema. de sponsal. Possunt tamen huiusmodi sponsalia de ambo rum sponso consensu solui, ca. Præterea ita vt non sit opus absolute vlla de iuramento factio; Per remissionem enim fidei, & promissionis date, remittitur etiam & iuramentum quod tanquam earum accessorium opponi solet.

DECISIO IV.

Ex cons. 5. in Nouis deest in antiquis.

4 Impuberes non habere consensum sufficientem ad matrimonium de presenti contrahendum etsi ius canonicum alicubi insinuare videatur c. 2. de despons. impub. verius tamen est, id solum in infantibus, & aliis dol non capicibus intelligi, vnde alibi inter eos sufficientem consensum inueniri posse tradit, c. continebatur. de despons. impube. & c. fin. de eo qui cogn. confan. vx. & impuberibus quibusdam, vt Matrimonium contrahere possent, Pius V. concessisse dicitur, quãuis postea Gregorius XIII. die 13. Aprilis 1580. respondisse fertur sedem Apostolicam ob hoc non esse interpellandam, cum si deficiat discretio, vel potentia consumandi Matrimonium sedes Apostolica nihil possit; quod si neutrum deesse cognouerit ordinarius, poterit (si causa quæ narratur verã hinc) suo iure dictam licentiam concedere.

TITVLVS III.

De clandestina desponsatione.

S V M M A R I V M.

- 1 Parochi denunciations trinas matrimonijs contrahendis præmittendas remittere non possunt.
- 2 Parochianum non facit habitatio ad tempus extra domicilium.
- 3 Matrimonium sine presentia parochi, in locis ubi Concilium receptum non est, an valeat.
- 4 Matrimonium clam ducta veliãta, cum alia contractum, in locis ubi Concilium non est receptum, non valet.
- 5 Matrimonium raptor cum rapta ante restitutionem contrahere nequit.
- 6 Matrimonium cum non baptizato contractum est nullum.
- 7 Absolui nequit, qui infidelẽm ducit, nisi ab ea se separet.
- 8 Matrimonium, cui nec parochus, nec alius de illius licentia aderat, per cohabitationem septennem, non validatur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in utrisque.

1 Qui Matrimonium contrahere volunt, & timent, ne si publicaretur; antequam esset contractum, a ma-

maleuolis retardaretur, uel etiam impediretur remissionem, & relaxationem præmittendi trinas denunciations per iura, capit. cum inhibicio de claud. despon. & Concilium Tridentinum, sess. 24. c. 1. de ref. matr. præceptas, ab Episcopo petere, & impetrare debent, nec a parochio remitti possunt; cum Tridentinum concedendo hanc facultatem Episcopis, eam parochis tacite negare uideatur. c. Nonne de præsump. & Nau in Man. ca. 22. num. 70.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 7.

Conuitatis incolæ, & ruti prædia habentes, & ad rusticalia exercenda aliquoties in anno ad rus accedentes, dimissa in vrbe parte familia, coram parochio ecclesiæ parochialis illius ruris, & testibus Matrimonium validum, post Concilium Tridentinum, sess. 24. ca. de refor. matr. receptum, & publicatum. contra heretice non possunt; eo quod parochus illius Ecclesiæ ruralis, nullius contrahentium parochus est, cuius tamen præsentia, uel alterius sacerdotis de licentia parochi, seu ordinarij contrahentium ad matrimonium validè contrahendum omninò necessaria est, Nec habitatio ad tempus extra domicilium etiam in domo, & possessione propria, aliquem illius loci parochianum efficit, ea is qui. de sepult. in 6. nisi quando quis in vitro que loco æqualiter habitaret. c. 2. sub fin. eo. tit. & lib.

(Aduertendum conf. 3. in antiquis 1. 2. dubia in se continere, quorum 1. 2. 5. & 10. desunt in Nouis, reliqua uero sparsim in Nouis sub alijs titulis ponuntur: Nam 3. est conf. 3. 5. de spons. 4. est conf. 4. de baptismo 6. 7. & 8. sunt conf. 3. & 4. de Iudæis 9. est conf. 6. de diuortijs. 1. est conf. 1. de summa Trinit. & fide catholica; & denique 1. 2. est conf. 5. de baptismo in Nouis.)

DECISIO III.

Matrimonium sine præsentia parochi in terris hereticorum, & infidelium ante Concilium Tridentinum, & etiam post illud in locis illis, in quibus nondum receptum, aut publicatum est, ualidum censetur, nec dissolui potest si consummatum fuerit, secus tamen si in locis, ubi idem Concilium receptum, & publicatum est, contractum sit, ut patet in eodem Conc. Trid. sess. 24. ca. 1. de ref. matr.

DECISIO IV.

Qui in locis ubi Concilium Tridentinum nec receptum, nec publicatum est, clam contrahunt matrimonium, & relicti postea uxoribus prioribus alias ducunt, uentibus prioribus, que etiam alijs nubunt, posterioribus conuiuendo peccant etiam post mortem priorum, nec cum illis, sine sedis Apostolicæ dispensatione etiam de nouo matrimonia contrahere ualent: Toto tit. de eo qui dux. in matr. quam poll. Sin uero priores adhuc superstites sint, ad eas redire tenentur, etiam si secundas duxerint; cap. 1. & 2. de sponsa. duorum. cum omnino illicitum sit, plures simul uxores habere. c. gaudemus. de diuort.

DECISIO V.

Qui in terris, ubi Concilium Tridentinum receptum est, puellam rapit, & cum ea coram parochio contrahit, nullum matrimonium contrahere censetur, sed neque cum illa contrahere potest, quamdiu illa sub raptoris potestate fuerit, & donec illa in loco tuto, & libero ponatur, postea tamen cum illa ualide contrahere potest, dummodo ipsa consentiat, ex Conc. Trid. sess. 24. ca. 6. de ref. matr. & formam Concilij in contrahendo obseruent: si autem non sit receptum Concilium, Matrimonium ita inter raptorem, & raptam etiam sine parochi præsentia contractum tenet, si uerè rapta sponte consentit, c. h. de rapt. etiam antequam ipsa in tuto, & libero loco posita sit.

DECISIO VI.

Heretica, seu schismatica, alteri heretico, seu schismatico rite baptizato nupta, quæ postmodum conuersa

nubit catholico, uel postquam ei nupsit, conuertitur, ad conjugem priorem, dum modo ipse honestè, & absque creatoris contumelia, & absque attractione ad peccatum mortale, eam tractare uelit, & alias non edite tenetur: Nullo tamen modo alteri nubere ualeat etiam catholico, & si contrahat, matrimonium tanquam nullum, & irritum censeri debet; c. Gaudemus. & ca. quanto, de diuort. & Nau. in Man. c. 22. num. 48. Eo quod Matrimonium inter hereticum, & schismaticam rite baptizatam contractum ualeat, cap. Non oportet, 28. q. 1. & glo. ibi. & S. Tho. 4. d. 39. ita ut si consensum matrum sit, dissolui nequeat; secus autem inter fidelem non baptizatam contractum, qualis est Iudeus, Turca, uel paganus, etiam si iam catechumenus, uel catechumena esset. Glo. in cap. caue. 28. q. 1.

DECISIO VII.

Cum Matrimonium inter catholicum, & Turcam non baptizatam contractum non ualeat; cap. caue. 28. q. 1. & glo. ibi consequenter catholicis, qui infidelem Turcam ducit, & cum ea in fide catholica habitat, nec absolui, nec Eucharistiam sumere potest; eo quod istorum cohabitatio status est fornicationis, qui malus, & illicitus est; c. Nemo. & c. Meretrices. 32. qu. 4. unde separari debent; postque catholicus alteram fidelem licite ducere.

DECISIO VIII.

Ex conf. 57. in Nouis, desit in antiq.

Matrimonium coram presbytero, & alijs testibus trahens, & postea septennio ut veri coniuges simul conuiuentes, si presbyter ille uilius eorum parochus non erat, neque licentiam ab eorum parochio, uel ab ordinario loci, ad assistendum Matrimonio habuerit, adeo nullum, & inuaidum est, ut partes a seipsis discedere, & alteri copulari possint, ut colligitur ex Conc. Trid. sess. 24. de refor. matr. cap. 1.

TITVLVS IV.

De conditionibus appositis.

SYMMARIUM.

- 1 Matrimonium conditionale impleta conditione perficitur.
- 2 Absolutio data cautione, ea non præstita, non ualeat.

DECISIO I.

Ex conf. 8. alias 1.

Qui Matrimonium coram parochio, & testibus per uerba de presenti sub conditione licita, nimirum; si patri eius placuerit, contrahunt; cap. super eo. de condit. appo. non tenentur post purificationem ipsam conditionem de nouo coram parochio iuxta Concilij Tridentini præceptum, sess. 24. cap. 1. de refor. matr. contrahere: quoniam enim consensus conditionatus præstitus durante conditione matrimonium non perficit, eo quod pendente conditione consensus ille non sit liber; qui tamen huiusmodi consensus continuatus usque ad impletam conditionem ea impleta consensus priorem perficit, & liber efficitur post impletam conditionem sine alio nouo consensu uerum matrimonium efficit; cum regula iuris receptissima sit, quod dispositio conditionalis adueniente conditione purificatur, adeo ut ab eo tempore ita censetur perfecta, ac si a principio purè contracta fuisset, & ex conditionali. Inst. de verb. oblig.

DECISIO II.

Ex conf. 20. alias 46. de statu Monach.

Qui iussus est ab excommunicatione absolui, data prius cautione de parendo iuri, & post moram in cauendo factam monitus, ut intra certum terminum præsentaret cautionem, illam intra præfixum terminum non præsentat, & accusatus de contumacia iudex in excommuni-

catione reintendit, etiam data postea cautione absolutio nõ valet; quia dispositio conditionalis ante impletam contritionem inefficax est; §. omnis, & §. ex conditionalis. Infit. de verb. obli. & c. si pro te. de resc. in 6. Iudex autem absolutio- nem de disse censetur sub conditione, si intra certum, & præfixum terminum cautionem præstaret, quam cum ipse non præstiterit intra illum terminum, absolutio- nis beneficium non est adeptus. Vnde si talis se ingerat officijs Divinis, & pro absoluto se gerat, cum tamen nec verè absolutus esset, nec tempore debito cautionem dedisset, irregularis efficitur, & beneficijs suis, si quæ habet, iustè propterea privari potest. c. clerici, & c. fraternitati. de cler. excom. m. in fit.

TITVLVS V.

Qui clerici, vel vouentes.

Hic titulus deest in antiquis.

S V M M A R I V M.

- 1 *Intentio nedum ordinantis, sed etiam ordinati, saltem virtualis conferendi, & suscipiendi sacramentum ordinis est necessaria, alioquin non imprimitur character.*

DECISIO I.

Ex cons. 2. in Novis, deest in antiq.

- 1 **C**um intentio ordinantis, & etiam ordinandi saltem virtualis conferendi Sacramentum ordinis necessaria sit, sicut in baptismo, alioquin non imprimitur character, qui ficto animo cum beneficium haberet, sacrum subdiaconatus ordinem suscepit, ut fructus beneficii lucrifaceret, absque vlla dispensatione uxorem in foro conscientie valide ducere potest, & proles ex muliere, quæ bona fide illi nupsit, quem probabiliter subdiaconum ignorabat, vel quæ probabiliter suscipientem dispensatum credebat, nata legitima cenferi debet; §. ex tenore, & ibi glo. qui filij sint legit. fructus tamen beneficii, seu distributiones, quæ ratione beneficii, & ordinis lucratus est, ijs, quibus acceperunt, restituere tenetur, & in foro exteriori puniri, & ad vitandum ordine cogi poterit.

TITVLVS VI.

De eo, qui duxit in Matrimonium, quam poluit per adulterium.

S V M M A R I V M.

- 1 *Matrimonium contrahere possunt adulteri, qui maritum ad alium finem, quam contrahendi, occidunt.*
- 2 *Impedimentum impediens, & dirimens contrahitur, ubi adulter promittit adulteræ se illam ducturum, si ipsa probe id posse fieri.*
- 3 *Papa solus dispensat super impedimento procedente ex eo, quod quis duxit aliam, adhuc viventi nuptam.*

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtrisque.

- 1 **M**aritus, qui uxorem adulteram, & adulterum per insidias occidere conatur, si adulter, & uxor eius hoc scientes absque intentione contrahendi matrimonium in illius mortem machinentur, & secreto occidunt, inter se legitimi postea matrimonium, his non obstantibus, contrahere possunt. Tunc enim solum huiusmodi adulterantes inter se matrimonium contrahere impediuntur, quando maritum occidunt seu mortem eius ad finem, & effectum inter se contrahendi matrimonium procurant, prout iura, & Doctores affirmant; c. 1. de eo qui du. in vxor. & c. 1. de conuers. in fi. & S. Thom. 4. d. 35. in exp. liter. & d. 37. q. 2. ar. 2. & Quid. 5. art. 15. & Syl. verb. matrimonium, 5. q. 9. non autem quan-

do ob alium finem eum occidunt; præsertim cum ratio, & fundamentum inductionis huius impedimenti sit, ne maritum, aut uxorem aliquis, ad matrimonium cum alijs, quos, vel quas amat, contrahendum occidere præsumeret; Quæ ratio cessante alia quavis de causa eos, vel eas occidunt, cessante verò causa finali, & ipsa lex etiam cessare censetur, l. si. ff. de hæc. in fit. & ait Nau. in Man. c. 22. nu. 46.

DECISIO II.

Ex cons. 2. in vtrisque.

2 **Q**ui cum coniugata rem habuit cuius maritus per multos annos absens fuit, illaque petit, ut ipsam ducat, & adulter adulteræ respondet se illam docturum prout petit dummodo ipsa probe id posse fieri, mortuo postea adulteræ marito, adulteram illam ducere nequit. Eo quod ex promissione tali conditionali adulteri de ducendo adulterâ post mortem mariti, contrahitur impedimentum impediens, & dirimens matrimonium inter adulterum, & adulteram contractum. ca. fin. & toto tit. de eo qui du. in matrim.

DECISIO III.

Ex cons. 5. in Novis, deest in antiq.

3 **M**atrimonium cum aliqua vivente marito illius, contractum nullum est, & mortuo illo de novo contrahere oportet obtenta tamen prius dispensatione propter impedimentum, quod est inter eos natum ex titulo. (De eo, qui duxit in matrimonium, quam poluit per adulterium.) Iamper quo solus Papa, cum sit impedimentum impediens, & dirimens, dispensare potest.

TITVLVS VII.

De cognatione spirituali.

S V M M A R I V M.

- 1 *Infans doli capax cognationem spirituales contrahere potest, secus, si doli capax non sit.*
- 2 *Cognatio spiritualis per alium contrahi nequit.*
- 3 *Patrinus, ut sit maior baptizato, non requiritur.*
- 4 *Patrimi plures designati si admittantur omnes cognationem contrahunt.*
- 5 *Incestus inter cognatos spirituales, nec propriè incestus est, nec impedimentum impediens causat.*
- 6 *Impedimenta plura cum adsint, potest peti dispensatio ab uno, absque eo quod de alio fiat mentio.*

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 2.

1 **Q**uamvis infans, qui nondum usum rationis habet, nec peccare potest, nec obligare se voto intra primum septennium ad contrahendum sponsalia sit ineptus, ex S. Tho. 4. d. 27. q. 2. ar. 2. cum patrinus in baptismo esse potest, cum baptizatum fidem catholicam docere, ad castitatem seruandum monere, & bonis moribus instr. uere nequeat; eos ante de consec. d. 4. & S. Thom. 4. d. 6. q. 2. ar. 2. vnde si talis baptizatus in baptismo teneat, cum eadem baptizata cognationem spirituales non contrahit, sed cum eadem matrimonium postea sine vlla dispensatione legitime contrahere potest; Infans tamen, qui doli capax est, intra primum septennium, & iudicium sufficiens ad peccandum mortaliter habens si quam in baptismo, vel confirmatione teneat, cum eadem cognationem spirituales contrahit, nec cum eadem postea sine dispensatione matrimonium contrahere valet.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 6.

2 **C**um cognatio spiritualis sit attentoria, leuatio, & tactus ex Sacramenti datione proueniens, capit. 1. 2. 3. 4. & 5. & c. omnes, 3. q. 1. c. contracto, & c. veniens, de cognit. spirituali, & patet ex Concil. Triden. sess. 24. c. 2. de refor. matr. & pro

& proinde ad eam contrahendum propria persona, vel propria manus obligatio, tactus, & responsio est necessaria; hanc compaternitatem, & cognationem spirituales contrahere non censetur, qui per mandatarium, vel Procuratorem alique[m] baptizauit, aut in baptismo, vel confirmatione suscepit. Et quamuis secundum iura antiqua cognatio spiritualis per alium contrahi poterat, e. Martinus, de co. spirit. vxor enim vel maritus suscipiens, vel leuans fiebat patrinus, & cognatus spiritualis eorum personarum, quibus suscipiens, vel leuans fiebat, quia, scilicet per consummationem matrimonij coniuges vna caro, & vna persona efficiuntur; Hac tamen ratio in alijs nimirum in Mandatario, vel Procuratore, cessat, & illa iura iam per Concilium Tridentinum vbi supra enervantur, vnde nec impedimentum hoc cognationis spiritualis contrahi, qui per mandatarium de Baptismo fonte alique[m] leuat.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 4.

VT Patrinus maior ætate sit baptizato, nullo iure statuitur, aut requiritur, Neque enim Patrinus, aut Matrinx personam patris, vel matris gerit, quasi hoc ratione, vt quidam falso putant, necesse sit, vt Patrinus tot annis baptizato maior sit, vt possit esse pater eius naturalis ex Pano. & Arch. in c. debitum de Baptismo, sed baptizans patris personam gerit, & aqua matris, Patrinx autem solum se fideiussorem, & pedagogum constituit, c. vos ante de consecr. d. 4. qualis potest esse, qui est minor ætate.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 7.

Quamuis plures patrini eiusdem baptizandi tam secundum antiqua iura, c. non plures de consecr. d. 4. quam Concilij Tridentini decretum sess. 24. c. 1. de ref. matr. esse non debeant, si tamen alicuius baptizandi parentes tres patrinos, aut etiam plures nominationem spirituales contrahunt, & admittat, omnes nominationem spirituales contrahunt, c. quamuis de cogn. spir. in 6. cum non sit maior ratio vnus, quam reliquorum, nec per iura ista antiqua aut noua annullatur actus plurium patrinatorum, si fiat, Man. ex Na. c. 22. nu. 39. patochus autem plures admittens puniendus est, vt patet per Concil. Trident. sess. 24. c. 2. de ref. matrim.

DECISIO V.

Ex cons. 8. in Nouis, deesi in antiquis quamuis fere idem sit cum cons. 2. de consang. & affin.

Quamuis nobilior sit cognatio, & coniunctio spiritualis, quam carnalis, c. ita & c. Pyctacium 30. quæst. 3. quoad ius quoddam reuerentiale, & spirituale, quoad effectus in iure expressos, non tamen ab vna ad aliam arguitur, vnde licet incestus propter matrimonium impediatur, quia tamen copula inter cognatos tantum spiritualiter cognatione compaternitatis, vere incestus non est, cum incestus definiatur esse consanguineorum affiniumque coniunctio, c. 1. 30. q. 1. palamque sit cognatos spiritualiter tantum, nec consanguineos, nec affines esse, c. 1. 30. quæst. 3. prout rubrica diuersæ de consanguinitate, & affinitate, & cognatione spirituali manifeste declarat, per copulam talem inter coniunctos tantum spiritualiter impedimentum ad contrahendum matrimonium non inducitur. Sed neque impedimentum incestus matrimonium contractum dirimit, & super eo episcopus dispensare potest. Ita Nau. in Man. c. 22. nu. 75.

DECISIO VI.

Impedimenta plura cum adsunt, potest ab vno peti dispensatio, abque eo quod de alio mentio fiat. Quamuis enim omnis expressio falsi, qua mouetur Princeps ad gratiam facilius concedendam, eam subreptitiam, & ipso iure nullam reddat, cap. super literis. de rescript. non tamen omnis taciturnitas veri, cuius expressio retraxisset principem ad non ita facile concedendam, reddit gratiam nullam, sed sola illa qua taceatur verum, quod iura in tali impetratione exprimi iubent. Ita inquit Nauar. in Man. cap. 22. nume. 86.

vnde licet in impetratione beneficij facienda sit mentio de beneficio habito non tamen de cura, vel ordine illi annexis, licet mentio illorum difficiliorem redderet principem ad concedendum, quia id nullo iure præcipitur; Et collatio beneficij facta criminoso crimine non inducente irregularitatem & inhabilitatem ad beneficium valet, non facta mentione de illo crimine licet illius expressio principem difficiliorem reddidisset ad conferendum, ex Inno. in cap. proposuit, verb. executor. de concess. præb. Et impetratio absolutio[n]is ab vna excommunicatione, non facta mentione de alia, valet, glo. 1. in cap. ex parte de offic. ordin. Et proinde nec in impetratione dispensationis super vno impedimento matrimonij, fieri debet mentio de alijs, ad hoc vt valeat dispensatio quoad impedimentum, ad quod illa impetratur, cum id nullo iure canonico, vel Cæsareo caueatur, & non est inducenda obligatio iuris, sine iure ad id obligante. Arg. cap. 1. de translat. prælat.

TITVLVS VIII.

De consanguinitate, & affinitate.

SVMMARIVM.

- 1 Dispensatio super affinitate, & consanguinitate sacro incestu valet.
- 2 Affinitas ex illicito coitu in 3. & 4. gradu matrimonio superueniens non impedit exactionem debiti.
- 3 Sponsalia sicut matrimonium inter raptores, & raptam donec restituantur, sunt prohibita.
- 4 Dispensatio super affinitatem non extenditur ad publicam honestatem concurrentem.
- 5 Dispensationis in gradibus cognationis que cause sint.
- 6 Filij nati ex coniugo per commissionem de dispensando bona fide contracto, licet eius forma satis seruata non fuerit, censentur legitimi.
- 7 Affinitas non nisi ex copula carnali ordinaria oritur.
- 8 Impedimentum affinitatis, & publicæ honestatis multum distat.
- 9 Affinitatis impedimentum ex illicito coitu, tam occulto, quam publico, nascitur.
- 10 Matrimonium contrahendum impediri non potest ad vnus testis dictum asserentis se ab vno alio audiuisset eos esse consanguineos.
- 11 Consanguinei sunt, cum vnus descendit ab alio, vel ambo a tertio.
- 12 Suprans consanguineam cum promissione illam ducendi, quid facere tenetur.
- 13 Dotis incompetencia causam sufficientem præbet dispensandi, vt consanguineo nubat.
- 14 Subreptitia est dispensatio matrimonialis in qua narratum fuit oratores ignorasse impedimentum, cum vnus sciret.

DECISIO I.

Ex cons. 2. (alias) 9. deesi in Nouis.

Dispensatio a Papa super impedimento consanguinitatis & affinitatis obteata non facta mentione copule, & incestus præcedentis valet, & matrimonium inter eos non obstante taciturnitate illa, contractum validum censeri debet, nec tenentur iterum impetrare dispensationem illo expresso, vel per aliud aliud supplere; Quamuis enim impedimenta consanguinitatis, & affinitatis impedimenta sint matrimonium impediens, & dirimentia vt proinde necesse sit in impetratione dispensationis ab istis ea exprimere, impedimentum tamen incestus est solum impediens, vnde licet sic contrahentes sine dispensatione illius peccent, matrimonium tamen contractum non dirimit,

mit, ex Pal. in 4. d. 34. q. 1. co. 3. & S. Anto. 3. p. ti. 1. cap. 1. §. 5. 4. & Nau. in Man. cap. 22. num. 75. Potest autem à tali inces-
tu clam à summo Pœnitentiario, vel etiam à proprio con-
trahentiam episcopo dispensatio impetrari: cap. si duo. 3. q. 6. Immo & matrimonio sic contracto, sine vlla dispensa-
tione, cum pœnitentia peccati inactus, & peccati in matri-
monio contra impedimentum inactus contrahendo com-
missis, frui possunt. Qua etiam de causa, gratia ducendi
uxorem facta Diacono occultè, & male ordinatio non vitia-
tur, ex eo quod tacetur (præsertim absque dolo) quod sit af-
finis, nec gratia postea impetrata super affinitate, non facta
mentionem de dispensatione super ordine vitatur, eo quod
res separate sunt, nec vna alteram auget, nec vllò iure cauetur,
vt alterius mentio in alterius dispensatione obtinenda
fiat.

DECISIO II.

Ex cons. 3. alias 6. & dubium secundum est cons.

4. de raptor. in Nouis. I I

2 **Q**uamuis impedimentum, quod propter affinitatem ex
fornicatione contractam inducitur, matrimonium con-
trahendum impedit, & dirimat, & ad eos tantum qui in
primo, vel secundo gradu coniunguntur, referuntur. Nul-
la tamen affinitas matrimonio iam contracto superueniens
illud dirimit, aut impedit, sed solum partem culpabilem ab
exigendo debito sine dispensatione impedit. cap. Transmis-
sa, & c. tuæ de eo qui cogno. consang. vxo. suæ. Sicut affini-
tas ex illicito coitu in tertio, & quarto gradu contracta, &
præueniens, nec matrimonium contrahendum impedit, vt
per Pium V. extra. Ad Romanum. ed. 1. §. 68. constit. 62. &
Na. in Man. cap. 22. num. 43. nec dirimit contractum; ex
Concil. Trid. sess. 24. cap. 4. de ref. matr. ita neque affinitas su-
perueniens Matrimonio contracto in iisdem gradibus ex-
actionem debiti impedit; eo quod lex per similitudinem ra-
tionis de vno ad aliud extenditur; cap. Dudum. 2. de elec. &
quia minus est exigere, quam contrahere, vt proinde qui con-
trahentem matrimonij concedit à fortiori exactionem debiti
concedere censetur. Arg. cap. cui licet quod plus. de reg.
iu. in 6.

DECISIO III.

3 **Q**uemadmodum Matrimonium inter raptorem, & ra-
ptam non valet, quamdiu ipsa in potestate raptoris
manerit; vt habetur ex Concl. Tri. sess. 1. cap. cum lo-
cum. eo quod consensus raptæ præstitus in domo raptoris,
vel extra eam, donec in loco tuto ponatur ad matrimonium
contrahendum, quod plenam libertatem requirit, satis liber
non iudicatur: ita etiam & sponsalia inter raptorem & ra-
ptam non valent, quamdiu ipsa in domo & potestate rapto-
ris manet, & plenam assequitur libertatem; quia sponsalia
etiam plenam libertatem requirunt, vnde defectus liberi
consensus non minus sponsalia, quam matrimonium impe-
dit, quamuis Tridentinum nihil de hac re dixerit; maxime
cum in vtroque casu non solum similis, sed eadem planè ra-
tio sit; & ius limitans aliquid, ex rationis similitudine ad
casum similem extenditur. cap. cum dilectus. de confir. vtil.
gl. in cap. 1. verb. Italia. de temp. ord. in 6.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 7.

4 **D**ispensatio super affinitate, cum qua publicæ honesta-
tis impedimentum etiam est annexum, in cuius impe-
tratione facta non est mentio expressa, vel tacita de vinculo
publicæ honestatis, etsi quoad affinitatis sublationem vali-
da sit, quoad tamen sublationem publicæ honestatis non va-
let; ex Pan. in cap. non debet de consang. & Na. in Man. cap.
22. num. 86. sin vero in illa impetranda tacite saltem de im-
pedimento publicæ honestatis mentio facta fuerit, vtrum-
que sublatum esse censetur. glo. 3. in d. c. non debet.

DECISIO V.

Ex cons. 6. alias 13.

5 **Q**uamuis Concilium Tridentinum sess. 24. ca. 5. de ref.
matr. super cognatione in secundo gradu nunquam

dispensari velit, nisi inter magnos Principes, & ob causam
publicam; Aliæ tamen quatuor causæ sunt, quæ faciunt, vt
in dicto Cognationis gradu Papa iuste dispensare possit ex
Concil. Trid. sess. 25. cap. 18. de refor. vna est ignorantia ti-
goris prohibitionis, iuxta illud 1. ad Timoth. 1. Miser cordiã
consecutus sum, quia ignorans feci. Altera est proles iam ha-
bita. c. si 35. q. 8. Tertia est, diuturnitas Matrimonij iam ma-
le contracti. d. c. fin. 35. q. 8. Quarta, scandalum inde orun-
dum, mox puella, aut cognatorum. Arg. c. qui circa. de con-
san.

DECISIO VI.

Ex cons. 7. alias 3. qui filij sine legit.

6 **E**piscopus si accepta commissione à Papa ad dispensan-
dum cum impeditis tertio gradu consanguinitatis, facta,
vel non facta in formatione, dispensauit, licet non satis ordi-
ne iuris seruatò filij ex illis nati censentur legitimi; quia bo-
na fide credebant dispensationem legitime factam fuisse, ut
tamque sic credendi causam habent, quod ad prolem legiti-
mandam sufficit; Arg. c. ex tenore, & ibi Glo. qui filij sine legi-
git. Sin vero Episcopus Commissarius nullam accepit infor-
mationem, nec de tacto dispensauit, illorum filij legitimi cõ-
fendi non erunt; quia bonam fidem non habebant, & sci-
ebant, vel scire debebant inter ipsos esse impedimentum.

DECISIO VII.

Ex cons. 8. alias 4.

7 **C**um affinitas ex approbata Theologorum, & Canonista-
rum sententia proximitas quædam sit personarum ex
copula carnali promouens, omni parentela caris ex S. Tho.
4. d. 4. q. 1. art. 1. q. 3. & Glo. in verb. affinitatis. Adeo necessa-
ria est copula carnalis licita, vel illicita ad impedimentum
affinitatis contrahendum, ex c. discretionem. de eo qui co-
gno. cons. vxo. suæ. (quod etiam vsque ad quartum gradum
inclusiue extenditur) quod quantumcumque aliquis claustra
pudoris inuadat, vel frangat, nisi etiam commissio seminum
sequatur, nulla exinde affinitas proprie dicta contrahitur; vn-
de nec copula contra naturam, nec pollutio extraordinaria
generat affinitatem c. extraordinaria 25. q. 2. & 3. & S. Tho.
in addit. 3. par. q. 35. art. 3. ad tertium.

DECISIO VIII.

8 **C**oncilij Tridentini decretum sess. 24. cap. 5. de ref. ma-
trim. quo dispensatio coniunctis secundo consanguini-
tatis, & affinitatis gradu caris prohibetur, impedi-
mentum publicæ honestatis primi gradus non comprehen-
dit; eo quod lex, præsertim prohibitoria, ad casum, in quo
tantia prohibendi ratio non inest, extendi non debet; Arg. c.
de pœnæ. de penit. d. 1. præterquam quod impedimentum
publicæ honestatis ab impedimento affinitatis multum di-
stat, quoniam hoc affinitatis impedimentum, saltem ad ali-
quas personas, & gradus etiam iure Diuino scripto veteris
testamenti inductum fuit; vt patet Levit. c. 18. impedimen-
tum vero publicæ honestatis nullo iure veteri, sed iure tan-
tum positum post Christum, introductum est; vnde nec tan-
ta inuolubendi ratio in impedimento publicæ honestatis, ac in
altero affinitatis reperitur.

DECISIO IX.

Ex cons. 9. alias 1.

9 **Q**ui Matrimonium cum aliqua, quam frater ipsius ada-
mauit, contrahere vult, & dubius est, an eam frater
eius secreto cognouerit, iuste & tuto conscientia cum
illa contrahere nequit, nisi aut credat fratrem suum eam non
cognouisse, vel nisi dispensationem obtineat: quia affinitas
ex carnali coitu etiam illicito nascitur; c. discretionem. de eo
qui cogno. cons. vxo. suæ siue coitus publicus sit, aut secretus;
& concubuit. 3. q. 6. & matrimonium nemo iuste contra-
hit, nisi certo credat non adesse impedimentum.

DECISIO X.

Ex cons. 1. in Nouis, deest in antiquis.

10 **M**atrimonium contrahendum ad dictum vnus te-
stis asserens se ab vno alio audiuisse eos esse con-
san-

fanguineos, impediri non potest, eo quod dictum vnus de auditu nihil probat. Et idem est, si secundus deponens de veritate iurare vellet, quamuis secus esset, si plures deponerent, se a pluribus maioribus id auduisse. cap. licet ex quadam de testib. Vel vnus tapium iuratus de visu & veritate deponeret: quandoquidem testimonium de veritate est probatio naturalis, & regularis, testimonium autem de auditu irregularis. Arg. cap. tua. de consanguinitate, & affinitate.

DECISIO XI.

Ex cons. 18. in Nouis, deest in antiq.

11 **C**onsanguinei illi solum censendi sunt, quando aut vnus ab alio descendit, aut ambo a tertio. Affinitatis vero primum genus hodie, solum impedimentum contrahendi matrimonium inducit. c. Non debet. de consang. & affinit. Quod primum affinitatis genus inter viros, & consanguineas mulierum cognatarum, & inter mulieres cognatas, & consanguineos viros solum contrahitur. Illud vero affinitatis genus, quod oritur inter viros, & mulieres cognatas ab affinis eorum: Et e contrario inter mulieres, & viros cognatos ab eorum affinis, genus quidem affinitatis est secundum, vel tertium, sed non primum, quod solum hodie impedimentum contrahendi Matrimonium inducit.

DECISIO XII.

Ex consil. 19. in Nouis, deest in antiq.

12 **S**upra consanguineam etiam in secundo gradu, cum promissione ducendi illam, quamvis Matrimonium maxime post Concilij Tridentini publicationem valide cum ea contrahere nequeat: dispensationem tamen querere, & obtenta, eam ducere tenetur. Impensas vero in dispensatione factas vtraque pars soluet; quod si obtineri non poterit, eam dotare obligatur.

DECISIO XIII.

Ex consil. 14. in Nouis, deest in antiq.

13 **D**otis incompetentia, tam mulieris nubendae, quam sororis eius, etiam per tertium supplenda, ob patris paupertatem, causa sufficiens est concedendi dispensationem, vt consanguineo suo nubat; paupertas autem patris, quae pro tali dispensatione obtinenda naturatur, non solum simpliciter, sed etiam habito respectu ad hoc, quod filias competenter iuxta suam conditionem dotare nequeat, attendenda est, cum non referat, quid de aequipollentibus fiat, aut dicatur.

DECISIO XIII.

Ex cons. 20. in Nouis, deest in antiq.

14 **D**ispensatio de contrahendo Matrimonio non obstante gradu aliquo consanguinitatis, cum supplicatione, quod ignorantes impedimentum contraxerunt Matrimonium, subreptis, & nulla censetur, si vnus sciret, aut scire teneretur impedimentum, etiam si alter ignoraret. Immo propter indubitabilitatem, & vnionem Matrimonij, nec parti ignorantis prodest, sed si postea sciat, vterque reualidatione dispensationis indiget.

(Notandum, Authorem in hoc consilio contradicere sibi in consil. 14. de sponsal. in antiq. & consil. 3. de rescript. in Nouis, vbi docet dispensationem ad annexum, & inseparabile extendi, & dispensationem ab vno coniugum, alio ignorante, impetratam vtrique prodesse.)

TITVLVS IX.

De Frigidis, & Maleficiatis.

SVMMARIVM.

- 1 **D**iuortium ob coeundi impotentiam ante triennem cohabitationem fieri nequit, & matrimonium cum secunda ante factum non valet.
- 2 **O**rdinari potest ob impotentiam ab uxore separatus.

- 3 **S**padonum multa genera, & an matrimonium contrahere possint.
- 4 **I**mpotentia coeundi est impedimentum etiam dirimens matrimonium.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtrisque.

1 **S**iduo inter se Matrimonia contrahant, & cum simul per biennium & amplius, minus tamen triennio cohabitassent illud consummare non valent, vnde ab ordinario ob illorum impotentiam per sententiam impetrant, vt cum alijs Matrimonio iungi possint, & de facto vterque cum alijs matrimonio iunctus, filios procreat, matrimonium tale inuaidum est, & sententia diuortij inter eos ab ordinario facta, tanquam nulla & iniusta censeri debet eo quod licet quis maleficio impediri possit quoad vnam personam, quamuis non impediatur quoad aliam argum. cap. si per contrarias 33. q. 2. quia tamen tale impedimentum inter aliquos esse non praesumitur, nisi ex praecedenti cohabitatione triennali, sine facultate coeundi approbata, capit. laudabilem, & capit. vlt. de fili. & malef. Matrimonium cum secunda contractum, ob impotentiam coeundi cum prima, etiam post sententiam diuortij ab ordinario ante triennem cohabitationem cum iuxta latam non valet; sed redire tenentur ad simul cohabitandum per triennium, & experiendum impotentiam eorum ad inuicem, vt diuortium legitime fieri possit. d. cap. laudabilem, & cap. vlt. Potest tamen Papa super tali matrimonio rato, & non consummato cum priore ex iusta causa dispensare, ita vt secundum legitime ab vtroque contrahatur, maxime si matrimonium primum inter eos publice contractum non fuerit, ita Nau. in Man. c. 2. nu. 21.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 3. de corp. vitiat.

2 **M**atrimonium per verba de praesenti cum vnica, & virgine contrahens, si propter suam impotentiam coeundi matrimonium illud nullum & inuaidum fuisse, & esse declararet, & femina, quae cum illo contraxit, cum alio contrahendi licentia data sit, iuste & sine vlla dispensatione talis ordinari sacerdos, & beneficia obtinere potest; quia talis nullo impedimento iuris naturalis, diuini, aut humani ab istis prohibetur. Neque enim bigamus talis censendus est, cum nullo modo bis, sed ne semel quidem matrimonium vere contraxit, & id quod semel contrahere voluit, & de facto contraxit ob legitimum impedimentum frigiditatis, vel maleficij naturae probatum, matrimonium verum non fuit; ordinum autem susceptionem impotentia coeundi non impedit, etiam si eunuchus & castratus sit, dum modo iniuste seipsum non absciderit, & castrauerit, vt propterea irregularis efficiatur. cap. si quis abscidit, cap. eunuchus & cap. si quis in infirmitate. d. 55.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 2.

3 **C**um impossibilitas coeundi, & habendi copulam carnalem matrimonium nullum reddat cap. quod autem. d. ecce 27. q. 2. & cap. fraternitatis & c. si de frig. & malef. eo quod matrimonium constare non possit sine copula potentiali quamuis sine copula actuali esse possit: ca. B. Maria. 27. q. 2. Inde est, quod communiter spadones, qui carent testibus, vel quia naturaliter sine testibus geniti sunt, vel quia in pubertate, & ante matrimonium castrati, & obsecsi sunt, vel quia sunt Thlasia, quibus testes facti sunt, siue Thlasia, qui eos habent attritos, si virgam arrigere, aut intra vas debitum coire nequeant, ad matrimonium contrahendum omnino inepti sunt, & si de facto contrahant, inuaidum censeri debet. Sicut & senes illi impotentes dicendi sunt, qui nec generare, neque adeo virgam arrigere possunt, vt genitalia membra in mulierum vulvas immittere valeant, qui ideo inter se contrahere nec debent, nec possunt, vt ait Scorus 4. d. 34. q. 1. & 2. Sin autem tales sunt spadones, vt virgam arrigere, & coire possint, quamuis nihil seminis in mulieru vulvas immittit, quia

quia tamen per huiusmodi coitum sedari, seu tolli, aut vitari possit tentatio, & periculum fornicandi tam in viro, quam in femina; & excicari utrinque valet humor, utrinque feminarius, ita ut eo exoneretur, etsi non tantum, quantum si uterque de more aliorum seminaret, verum inter se matrimonium contrahere possunt, cum huiusmodi matrimonii finem illum consequitur, in quem, quatenus est remedium, institutum est. Eodemque modo matrimonium cum semina nihil seminante, potente tamen semen viri intra suam valnam feminantis recipere, contractum validum est, & spadonem potentem intra vas debitum, illam ad id prouocare; ita quod etiam ipse per illam prouocationem exsicet suum humorem], quo calescit, & tentationem & passionem suam sedat.

(Notandum quamuis olim multi Doctores eam auctore, matrimonia spadonum & eunuchorum valida esse putarunt, saltem si femina sciens defectum consensit; Hodie tamen ex noua constitutione Sixti V. Quae incipit, Sixtus Quintus edita an. 1587 die septima Iunij ad Caesarem Hispaniarum Nuntium missa, ea nulla scripta, & invalida esse declaratur, prout in praedicta Bulla plenius explicatur.

DECISIO IV.

Ex conf. 3. in Nouis, deest in antiquis.

- 4 Impotentia coeundi impedimentum, est non solum impediens, sed etiam dirimens; unde spado ad copulam omnino impotens, cum aliqua contrahens, quamuis remanere possit ut frater, & foror, nullatenus tamen delectatione carnali, aut per oscula, tactus, vel amplexus, praesertim se poluendo, ut poterunt. ita Nauar. in Manu. cap. 22. numer. 60.

TITVLVS X.

De matrimonio contracto contra interdictum ecclesiae.

SVMMARIVM.

- 1 Matrimonium ne quis cum haeretica contrahat, a Papa praecipere possit.

DECISIO I.

- 1 Papa quamuis inhabilitate possit ad contrahendum matrimonium certas personas, inter quas iure naturali, Diuino, & humano matrimonium alias contractum tenet, an tamen conueniat, non facile est iudicare. At vero ut quis cum haeretica non contrahat matrimonium, praecipere potest, Arg. c. caue. & cap. Non oportet 30. q. 1. nisi aliqua circumstantia conditionum, personarum, locorum, vel temporum contractum adeo iustum facerent, ut tale praecipuum iniquum redderent. Arg. c. Non semper & c. Qui resistit. & cap. Iulianus. 11. q. 3.

TITVLVS XI.

Qui filij sint legitimi.

SVMMARIVM.

- 1 Filij nati eo tempore, quo inter parentes matrimonium impediatur, per clausulam, (Prolem susceptam, & suscipiendam) legitimantur.
2 Legitimus a Nuncio ad quacunque beneficia, non est ad regularia.
3 Religio habitat illegitimum ad ordines, non ad dignitates.
4 Acta praeterita licet a futuro euentu pendeant, per nouam dispositionem non tolluntur.

DECISIO I.

Ex conf. 1. deest in Nouis.

- 1 Filij fornicarij, qui nati, vel concepti sunt eo tempore, quo parentes eorum matrimonium inter se contrahere non poterant, per matrimonium subsequens non legitimantur; cap. Tanto. Qui filij sim legit. Sin vero contraherent per dispensationem daram, cum clausulas, (Prolem susceptam, vel suscipiendam legitimize reputantes) qualem Papa dare potest, tunc in radice matrimonij dispensando, & tollendo impedimentum matrimonij, etiam filij spurij, & antea nati legitimus; § 4. num. 7.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 1.

- 2 Laicus ab Imperatore legitimatus, & a Nuncio Apostolico ad ordines sacros, & quacunque beneficia dispensatus, si postea religionem approbatam ingrediar, & in ea professionem emittat, beneficia regularia, administrationes, & Dignitates regulares vi praedictae legitimacionis, & dispensacionis obtinere non valet; Sed alia maiori dispensacione ad eas obtinendas indiget; eo quod Imperator, aut Rex, ad spiritualia beneficia, & dignitates ecclesiasticas, aut regulares neminem legitimare, aut habitare possunt; cap. lege d. 10. & cap. per venerabilem. Qui fil. sint leg. & Nuncius Apostolicus dispensans ad beneficia, intelligi solum debet de beneficijs secularibus, non de regularibus, maxime si laicus secularis fuerit, quis, quando ab illo dispensacionem obtinuit, verbum namque qualificatiuum additum in literis beneficialibus, quod qualitates diuersas denotare potest, de qualitate impetranti congruente intelligitur. Arg. cap. cum de beneficio. de preb. in 6. Domin. & Fran. ibi. & defectus Naturalium & irregularitas ex eo procedens, qui per professionem tollitur cap. 1. de filijs presb. quoad ordines sacros tantum & non quoad Dignitates, & Praelaciones regulares intelligitur.

DECISIO III.

- 3 Religiosi facultatem, seu privilegium habentes, ut cum illegitimis ad beneficia, & officia ordinis obtinenda dispensare possint, tales ad dignitates sui ordinis non nisi praua dispensacione admittere valent, si defectus eorum sciunt. Neque sufficit electio, collatio, aut prouisi de Dignitate & Praelatione; Quia licet Papa conferendo aliquem dignitatem ei, quem ad eam inhabilem esse nouit, secum tacite dispensare censetur; inferior tamen dispensandi potestatem habens, ob hoc dispensare non iudicatur, nisi de facto, & expresse dispenderit. ita Innoc. & Pau. in cap. veniens de fil. presb. & c. diuersis fallacis de cler. coniug. & Nauar. in Man. cap. 25. num. 74. A superioribus autem Religionis semel verè dispensatus ad omnes ordinis dignitates, ad Episcopatum etiam, & Archiepiscopatum habilis efficitur.

DECISIO IV.

- 4 Si Papa motu proprio, & viua voci oreculo Generali ordinis mandat ne illegitimos ad dignitates admittat, per huiusmodi decretum dispensatio antea obtenta non reuocatur, nisi tenor talis Oraculi, vel Breuis id exprimat; Eo quod lex ad praeterita non trahitur; cap. fin. de confit. & Pan. & Felin sicut nec forma faciendis Testamentis data, Testamentum iam facta comprehendere censentur, etiam si testatores eorum viuunt, & nondum sint sortita effectum; l. iubemus. ca. de testamen. ut pari proinde ratione nec habitatio illegitimi ad dignitatem iam facta, licet nondum effectum sit sortita, per Mandatum de non admittendis illegitimis ad dignitates tolli dicitur, nisi Papa verbis manifestis illud exprimat.

TITVLVS XII

De Diuortijs.

SVMMARIVM.

- 1 Adulteria coniugum, vt mutua compensatione tolluntur.
- 2 Fornicatio matrimonium præcedens, iusta causa repudij non est.
- 3 Adulter correptus adulteram impenitentem dimittere potest non tamen ingredi religionem, & nisi &c.
- 4 Sæuitia viri perpetuo duratura, causam dat diuortio perpetuo.
- 5 Coniugata, an, & quando coniugia fide apostatanti licite cohabitare possit.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtrisque.

Cum adulteria coniugum quo ad effectum perdendi, vel recuperandi ius petendi debitum, mutua compensatione tollantur: intelleximus, & c. tua de adulterijs. Sicut alter coniugum per suum adulterium ipso iure ius exigendi debitum perdit, ita ipso iure recipit, & recuperat illud confortis suæ adulterio, ex Nauar. in Man. ca. vige- simo secundo, numero vigesimo tertio, & hoc siue eodem tempore vir, & vxor, aut contra prius vxor, & postea vir, & siue adulterium vtriusque sit publicum, siue non, siue vnū sit publicum, & aliud occultum; Nec absoluti in foro conscientie potest coniux alter, nisi vxorem repetat, & recipiat, maxime, si ipsa reconciliationem petat, (quod idem de vxore respectu mariti dicendum est) & sententia diuortij ob adulterium coniugis dissoluitur ob subsequens suum adulterium.

DECISIO II.

Ex cons. 2. in vtrisque.

Qui credit se virginem in vxorem ducere, & ducendo inuenit corruptam, eam dimittere non potest, & si dimittat, ad eam tacentem, & non petentem redire, & debitum reddere tenetur: cum nullibi scriptum sit maritum posse relinquere vxorem propter fornicationem petentem ante matrimonium admissam; copula enim præcedens nec iniustitiam contra maritum continet, nec matrimonij sequens consumit, nec sufficiens causa est repudij; c. Quem admodum de iure iur. & ibi Pand. Sed & debitum sponsæ, etiam non exactus tenetur reddere, quando scit, aut scire debet, quod sponsa debitum suum sibi solui vult, licet ob metum, vel aliam causam gratiam expresse non petat.

DECISIO III.

Ex cons. 3. in vtrisque.

Quia ex vrgentibus, & vehementibus presumptionibus vxorem suam de adulterio suspectam habet, quod tamen vxor negat, nec ipse probare postea vxor decedens adulterium committat, & vir etiam adulterans eam reperat, sed ipsa ad maritum redire nolit, potest adulter ad alteram impenitentem dimittere, & diuortium petere, religionem autem in reuocabili ter ingredi nequit, nisi prius sententiam diuortij obtineat.

DECISIO IV.

Ex cons. 5. in Nouis, deest in antiquis.

Sæuitia viri perpetuo duratura, sicut dat causam perpetuo diuortio; c. literas, §. si. de restit. spoliat. ita etiam, & pro sæuitia ad tempus duratura concedi potest separatio, seu diuortium etiam temporale. Et quamuis primum, nec peti, nec dari potest nisi parte citata, argu. c. 1. de causa possess. secundum tamen potest argu. l. æquissimum, ff. de vlt. Et mulier interim dum controverfiæ componuntur, & vir minor reddatur, etiam infcio, & inuito viro in Monasterium

Monialium recipi potest, non obstante cap. 7. de statu Monachorum, etiam a diuncta innovatione Concilij Trident. sess. 25. de regul. cap. 5. & Bulla Pij V. Extra. incip. Regularium quæ est 22. in ordine. Siquidem nec Concilium, nec Pij V. Bulla, ingressum mulieris secularis in Monasterium Monialium ex manifesta & rationabili causa, cum licentia episcopi, vel superioris in scriptis obtenta, prohibet.

DECISIO V.

Ex cons. 7. in Nouis, deest in antiq.

Nupta fidei, etiam si vir postea fiat infidelis, si eam sine contumelia creatoris tractet, cohabitare potest, cap. si infidelis, 29. q. 1. & filij parvuli ex solo consensu vxoris baptizari possunt, cap. Iudæi, 28. q. 1. & penes illam educari debent: aliter tamen nubere ipso viuento non potest, etiam si iniuste in seruitutem ab infidelibus, nisi nubat, redigeretur. Quod si de facto alteri nubat, matrimonium non valet, nec ei sacramenta penitentie, vel Eucharistie, vt pote non contrita, & in peccato mortali manenti, ministrari non debent. argu. cap. quotidie, & ibi glo. verb. effectu de consec. dist. 2. Sicut nec coniugati propria auctoritate sine legitima probatione impedimenti maleficii, vel impotentie se separantes & secundas nuptias contrahentes, absoluti possunt, cum in peccato mortali permaneant. cap. fratemitatis, & cap. si. de frig. & malefici.

TITVLVS XIII.

De Donationibus inter virum, & vxorem.

SVMMARIVM.

- 1 Donatio vera, & iurata vxori post crimen facta valet, do nec reuocetur.
- 2 Fornicatio matrimonium præcedens, vxori, nec eius heredi obest.
- 3 Donationem iuramento firmatam, factam vxori, non poterit vir etiam legando ad pia opera reuocare.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 8. de censib.

Si maritus post delictum commissam, pro quo a fisco bona sua fuerunt per sententiam confiscata, vxori suæ per instrumentum certa bona donec, & instrumento substat, sub eis, vt ante delictum commissum apparere possit donationem factam fuisse, & maritus bona donata, vique ad condemnationem possideat, donatio talis valida censeri debet, dummodo maritus bona illa vxori donauerit, & donationem ita iuramento confirmauerit, quod illam reuocare non possit, aut potuisset, etiam si nunquam condemnatus fuisset: Poteritque vxor tuta conscientia præfata bona sibi tanquam sua, (quia vere talia sunt) retinere, quousque donatio illa reuocetur, & tanquam in fraudem factam per iudicem rescindatur. Sin vero animus donandi verum non habuit, cum illa semper manserint sua, sub confiscatione generali omnium bonorum suorum cadunt, & proinde per sententiam condemnatoriam fisco debentur: Non tamen obligantur donatarius ad bona illa reddenda, quousque per iudicis sententiam donatio reuocatur sicut nec incidens in penam, in foro conscientie illam soluere tenetur, donec a iudice condemnetur. S. Th. 1. 2. q. 92. ar. 4. & gl. in c. fraternitas, 1. 2. q. 1.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 2.

Dvo inter se contrahentes adiecta clausula, quod statim inter coniugum decederet, non relicta liberis, ad superstitem omnia mobilia pertinerent, etiam actiua, cum onere soluendi omnia passiua; si maritus postea cognoscens vxorem ante Matrimonij contractum adulteratam fuisse,

fuisse, eam veneno secreto mori faciat, ad bona hæredibus vxoris virtute prædictæ clausulæ tenetur; quia non licuit ei vxoris inortem procurare, & fornicatio Matrimonium præcedens, neque vxori, neque hæredibus eius quidquam obest. cap. Quemadmodum, de iurei.

DECISIO III.

Ex cons. 2. in Nouis, deest in antiquis.

- 3 **M**aritus vxori suæ mille aureos in augmentum dotis donans, & donationem illam non reuocare iurans, ad mortem veniens nihil ex illis etiam in opera pia legere potest, nisi ius aliquod municipale obfi, & si de facto donet, vxor legata illa soluere non tenetur ex Cou. p. 2. rub. de testam. num. 10.

TITVLVS XIV.

De Secundis nuptijs.

SUMMARIUM.

- 1 **Mors mariti an per famam, & alia probetur, iudex arbitrat.**

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtr. sque.

- 1 **V**xoreo quod vnus testis audiuit maritum suum valde ægrotare, & alter deponit famam publicam esse de morte illius secundo nubere non valet, nisi ex alijs signis, & coniecturis iudex prædictam mortem satis probatam esse arbitretur. cap. Præsentia. de sponia. & Pan. ibi. Coua. in epit. super 4. dectet. 2. p. c. 7. §. 3.

Finis Libri Quarti.

DECISIONVM

CASVVM

CONSCIENTIÆ

Ex doctrina Confiliorum Martini ab Azpilcueta Doctoris Nauarri collectarum

LIBER QVINTVS.

TITVLVS I.

De Accusationibus, & inquisitionibus.

SUMMARIUM.

- 1 **C**onfesso proprium crimen contra participes non credendum.
- 2 **A**ccusatus de crimine pendente lite promoueri potest.
- 3 **J**udex, qui bona fide indiciorum copiam non dat, nec peccat, nec restituere tenetur.
- 4 **F**iscus per confirmationem non succedit prohibito alienare.
- 5 **E**xcommunicari nemo potest pro culpa præterita, nisi sit notoria, vel iam damnatus parere recusat.
- 6 **O**ffensus tuta conscientia apud iudicem instare potest, vt delinquens puniatur.
- 7 **C**orrectio fraterna a denunciante, an omitti possit.
- 8 **I**nquisitionis iudicium infamia præcedere debet.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 3.

- 1 **R**egulari Apostata confitenti coram quatuor, aut quinque se cum aliquo viro probò & optimæ famæ eiusdè regulæ crimen pessimum commisisse, non est credendum, neque talis ad alterum accusandum admitti debet, nec Prælati religionis contra dictum patrem ex solo dicto illius Apostatæ procedere potest; Non solum ex eo quod testi-

monium vnus, nullius testimonium esse dicitur, cap. cum a nobis. de testib. sed etiam quia infamia est infamia iuris & facti, & criminosa, & proinde ab accusando repellitur; cap. Prohibentur. 2. q. 1. & cap. omnipotens de accus. & confitenti crimen proprium nefandum non est credendum de particpe illius criminis ca. 2. de confess. Vnde nec Prælati contra telem aut per viam inquisitionis procedere potest; quia non præcessit sufficiens infamia exorta legitimè a benivolis, sed tantum a maleuolis, quæ ad sic procedendum non sufficit: cap. super his; cap. inquisition. cap. qualiter, & c. quando de accusat. Aut per viam denunciationis, quia non præcessit fraterna correctio; Aut per viam accusationis, quia non adest legitimus accusator.

DECISIO II.

Ex cons. 2. 3. alias 6. 7.

- 2 **A**ccusatus de crimine pendente lite, ad beneficia, aut alios honores & gradus promoueri potest; Alioquin enim maleuolis facillimè via patet bonos & probos impediendi ab acquisitione honorum; & beneficiorum per concursum, quod absurdum est, & ita non dicendum: I. Nam quod absurdum ff. de bon. liber. Sed tunc solum per accusationem promotio impeditur, quando contra promouendum apud bonos & graues viros infamia & accusatio orta est, secus autem quando ab inimicis & maleuolis oritur. cap. omnipotens. cap. qualiter, & cap. quando 2. de accusat.

DE.

DECISIO III.

Ex cons. 4. alias 8.

Inquisitor, seu Index, qui multos reos alias sufficienter indicatos, torqueri facit, non data eis indiciorum copia, nec assignato termino ad defensiones suas faciendas, quia non petierunt sibi dari; & in causis procedit bona fide ad eorum condemnationem non repetitis testibus, qui de consuetudine loci ut plurimum non soliti sunt repeti; nec peccat mortaliter, nec non dando copiam indiciorum non petenti ad ullam restitutionem & satisfactionem parti laesae faciendam tenetur. Quia lex de indiciorum copia reo ante torturam danda humana est, & obscure lata, l. cum vnus. §. cogniturum, ff. de quaestioni. & de postulante reo. intelligitur: Non peccat autem, nec meretur poenam non dando copiam indiciorum non petenti saltem in foro conscientiae, quando indicia verè coram Deo sufficientia sunt; c. Deus omnipotens 2. q. 1. maxime cum lex de repetendis testibus, nec Diuini, nec iuris naturalis sit, sed tantum humani; & consuetudo loci a poena saltem temporali excuset; c. si. de consuet. & gl. in c. denique. d. 4. qui vero legem humanam ex causa, quae sibi bona fide videtur iusta, transgreditur, licet verè talis omnino non sit, venialiter tantum peccat. ita S. Tho. 2. 2. q. 96. art. 6. & ibi Caiet. & Nau. in Man. praelud. 8. nu. 14 & c. 23. nu. 42.

DECISIO IV.

Ex consil. 5. deest in Nouis.

Fiscus cum concurrunt fideicommissum, & prohibitio alienandi etiam quoad vitam, vel prohibitio alienandi tantum, non succedit, nec etiam reo viuente aliquid allequi per confiscationem potest. l. Statius §. Cornelio, ff. de iu. fil.

DECISIO V.

Ex cons. 54. alias 41.

Cum excommunicari nemo possit pro peccato praeterito, nisi notorium sit, vel de illo condemnatus fuerit, & parere noluerit; c. nemo 2. 1. q. 3. sed solum pro futuro, vel pro contumacia nolendi pro praeterito satisfacere; c. ex parte. l. de verb. signi & glo. ibi Episcopus in monitorio, publicando, ad finem reuelationis sub poena excommunicationis contra eos, qui nomen Dei, aut sanctos eius blasphemant, vel qui praesentes fuerint, temperatè procedere debet procedendo primum per viam visitationis, & inquisitionis generalis. c. 1. de offic. ord. vt sic postea per inquisitionem specialem iuste procedere possit. c. Inquisitionis. de accus.

DECISIO VI.

Ex cons. 1. in Nouis deest in antiquis.

Offensus, licet rancorem, & odium inordinatum dimittere teneatur, c. fin. de poen. d. 5. iniuriam tamen sine praevia satisfactione remittere non tenetur, sed apud iudice, vt delinquens puniatur, tuta conscientia in iure potest ex S. Thom. 2. 2. q. 108. art. 1.

DECISIO VII.

Ex cons. 2. in Nouis deest in antiquis.

Correctio fraterna criminis occulti a denunciante potest omitti, quando vel peccatum occultum infectiuum est aliorum, vt sunt haeresis, & etiam fornicatio religiosorum, ex S. Tho. 4. d. 19. q. 2. art. 3. ad 2. aut alteri nocuum; vt ait Syluest. verb. correctio. q. 6. vel damnum futurum timetur, vel eam probabiliter creditur non profutura: Tunc autem correctio non profutura creditur, quando quis peccat ex malitia & electione, & non ex passione, vel infirmitate; praesumitur autem quis ex malitia peccare, qui frequenter & quasi sine freno peccatum committit, ac si prohibitu non esset ita S. Thom. 2. 2. q. 33. ar. 8. ad 1. Sed & socium criminis denunciandum secreto superiori tanquam patri, Superiori praecipere, & religio statueri potest, & qui contrarium docet, dogma damnandum tradit, vt ait Iulius 3. in statutis Franciscanis.

DECISIO VIII.

Ex cons. 4. & 5. in Nouis, eadem fere sunt, & desunt in antiquis.

Inquisitionis indicium infamia praecedere debet, etiam quoad regulares, nec sufficit depositio de delicto vnus, immo nec duorum etiam legitime receptorum testium, qui eiusdem criminis socij sunt, de seipsis contra reum deponentes, maxime si mulieres sint. c. Mulierem 13. q. 5. & c. inquisitionis de accus. quoad delicta vero impedienda, aut legitime iam inchoato iudicio, ad coadiuandas alias probationes admitti possunt, modo de delicto futuro sufficienter aliunde, quam a maleuolis & susurrionibus, timendum esse constet.

TITVLVS II.

De Simonia.

S V M M A R I V M.

- 1 Praestationes beneficij imponi sine simonia possunt ex Papae priuilegio.
- 2 Simonijs absoluendis, quando onus monendi complices imponi possit.
- 3 Simonia est, conuenire inter concurrentes, quod alter alteri defectus non opponet.
- 4 Simonia est promittere pensionem soluere, si inueniatur imposita super altero beneficio permutato.
- 5 Simoniaca iudicabitur pactio, vt resignans quid pro resignante soluat.
- 6 Simoniaci sunt pacificentes, vt se mutuo inueniunt in lite beneficij, & qui obtinuerit, alteri pensionem soluat.
- 7 Notarius non potest magis capere pro cabamo, quam Episcopus pro ordinatione.
- 8 Simonia est, dare beneficium, vt illud sibi, vel alij reseruata pensione, resignet.
- 9 Simonia non est, dare spirituale minus principaliter ob temporale, nec contra.
- 10 Causa minus principalis, & impulsua simoniam non inducit.
- 11 Simonia est, resignare beneficium litigiosum, vt resignarius euicta lite pensionis constitutioni consentiat.
- 12 Resignans beneficium sola intentione vt detur alteri in particulari, non est simoniacus, secus si intercedat pactum.
- 13 Simonia vt sit, sufficit voluntas emendi spirituale eum pacto.
- 14 Simonia est, accipere quid pro lite ris collationis, sicut pro collatione.
- 15 Renunciatio simoniaca realiter ipso iure est nulla.
- 16 Simoniam committit procurator alteri beneficium cum pacto, vt alter ei det aliquid.
- 17 Simonia si sit in ordine, vel beneficio, annexam habet excommunicationem, non autem si sit in pensione.
- 18 Simonia est, soluere pensionem aliquam impediendi expeditionem literarum.
- 19 Simonia conuentionalis ab vtraque parte completa, sit realis.
- 20 Simoniaca est conuentio etiam si per eam promittens nihil perdat, nec pro nisiario queratur.
- 21 Collatio beneficij cum pacto, vt dimidium fructuum alteri detur, simoniaca est.
- 22 Eligentes dignum omisso digniore ad restitutionem non tenentur.
- 23 Electores conuenientes non eligere alios nisi ex seipsis, simoniam committunt.

K

Per-

- 24 Permutatio Beneficij vt suum detur tertio, simoniaca.
- 25 Renunciās beneficium principaliter, vt ob id ad aliud presententur, est simoniacus secus si secundario.
- 26 Simonia non est in utuare episcopo principaliter ob amicitiam, & secundario vt sibi, vel alteri beneficij querat.
- 27 Simoniaca presentatio gratiam subsecutam annullat.
- 28 Presentatio cum pacto, vt presentatus presentatione pro se qui debeat in solidum non est simoniaca.
- 29 Confidentia illicita in resignationibus tantum simplicibus committitur.
- 30 Confidentia ex sola partium intentione in mente retenta non inducitur.
- 31 Confidentia censetur, si resignans a resignatario pensionē, vel fructus capiat.
- 32 Confidentia per verba generalia iactatoria non inducitur.
- 33 Collatio beneficij in fauorem ignorantis simoniam cum tertio commissam est valida, & fructus, dum ignorat, facit suos, sed sciens tenetur beneficium dimittere.
- 34 Resignatarius nolens soluere pensionem alteri, quam resignanti reseruatam pretertextu confidentia admissa, ius elidit.
- 35 Renunciatio fructuum decursorum inter colligentes non est simonia.
- 36 Confidentia illicitam non admittit impetrans alicui beneficium, & confidens quod illud postea in sui fauorem sit renunciaturus.
- 37 Intellectus Extravagan. Cum primum. Pij V. in simoniacos.
- 38 Simoniacus in beneficio quamuis excommunicatus sit, non tamen est irregularis.
- 39 Renunciāns beneficium cum spe, quod ordinarius conferet cui ipse volet, non peccat.
- 40 Beneficium absque titulo excipiens peccat, & fructus restituere tenetur.
- 41 Renunciare beneficium, vt detur alteri, non est in iure prohibitum.
- 42 Simonia est remittere debitum pro constitutione pensionis, non tamen incurritur excommunicatio.
- 43 Simonia ut completa sit, sufficit, ut conuenta in parte compleantur.
- 44 Permutatio beneficiorum, & uenditio fructuum alterius simul fieri nequeunt sed diuersi tempore sic.
- 45 Simoniaca conuentio non ex utraque parte completa, non est realis.
- 46 Personatus, seu beneficia personalia, sine ecclesiastica auctoritate institui non possunt.
- 47 Conuentio inter monentem, & alicum, que simoniaca, & que non.
- 48 Beneficium resignans cum pacto ut alter soluat pensionem, simoniam committit.
- 49 Scholaris loco Collegij pretio renunciāns, simoniacus est, & pauperibus acceptum restituet.
- 50 Resignatio cum pacto, & apocha tradita, ut resignans percipiat fructus, dum uiueret, an simoniaca.
- 51 Simoniam committere censetur, qui ante ius in re dat aliquid.
- 52 Mutuare alicui, ne ab incepta permutatione discedat licet.
- 53 Pensionem emens, aut vendens, non excommunicatur.
- 54 Simonia mentalis non inficit actum, nec cogit restituere.
- 55 Simoniam committit tollens impedimenta, que iuridice ad quarendum beneficium opponi possunt.
- 56 Beneficium qui bona fide suum esse credit, licet non sit, eadem deseruere totas distributiones lucratur.
- 57 Beneficium ante irregularitatem adeptum ipso iure non perditur.
- 58 Beneficium alteri interuentu Simonie procurans est excommunicatus.
- 59 Simonia est, dare aliquid pro dimissorys impetrandis.
- 60 Beneficium per simoniam ignoranter commissum adeptum est renunciandum.
- 61 Beneficium ob simoniam renunciatum, renuncianti denuo conferri non potest.
- 62 Canonicus ob simoniam se ignorante admissam denuo creatus, ultimum locum occupat.
- 63 Ordinatus scienter per simoniam est irregularis.
- 64 Fructus beneficiorum male percepti, tribus modis restitui possunt.
- 65 Pensionem redimere, & obligationem eam si luendi diuersa, hoc sine auctoritate Papa fieri potest, illud non.
- 66 Liti beneficiaria cōpositio auctoritate iudicis fieri potest.
- 68 Simonia in collatione per tertium commissam parti eam ignorantanti non nocet, nisi quod illam rescians, statim renunciare debet.
- 68 Degradatio actus spiritualis, sicut promotio ad ordines, pretio isle fieri nequit.
- 69 Ius patronatus pretio conducens, simoniacus, sed non excommunicatus.
- 70 Vicariatum episcopi pretio conducens, simoniam admittit, non tamen excommunicatur.
- 71 Concordia vt unus iuri suo renunciet, & alter pecunias det, iure fori simoniaca censetur.
- 72 Prelati regulares possunt ad nutum, & sine causa priuare subditos officijs.
- 73 Simonia est, pro admissione ad religionis habitum quid accipere.
- 74 Simonia an sit, episcopo dicente, conferam tibi tale beneficium si tu mihi 20. impensa pro alendo, predecessorem tuum captum soluas.
- 75 Beneficiarius retinere beneficium non valet, habita scientia de simonia per mediatorem impetratiue commissam.
- 76 Valoris dolosa expressio pernicii, sum mendacium, & gratiam facit surreptitiam.
- 77 Confidentaria censetur retrocessio beneficij intra breue tempus secuta, & non alias.
- 78 Simonia sola voluntate committitur, si d' pena eius non incurritur.
- 79 Beneficium si quis resignet in manibus ordinarij, pacto promisso, vt conferatur tali, est simonia.
- 80 Simonia non dicitur reciproca, quando non interuenit pactum, nec conuentio.
- 81 Resignans beneficium in manibus ordinarij cum spe, quod conferat alteri, pro quo rogauerit, non est Simoniacus.
- 82 Simoniaca renunciatio est ipso iure nulla, & omnia, que post illam sequuntur.
- 83 Mediator rogatus, vt oblata restitutione expensarum Bullarum suadeat alicui resignationem beneficij, an, & quando simoniam committat.
- 84 Resignanti pacisci non licet, vt alius beneficium aliud renunciet.
- 85 Simonia conuentionalis est, si resignanti promittatur, quod fructus percipiet.
- 86 Simoniaca est omnis renunciatio beneficij cum pacto etiam conuentionali.
- 87 Competitori digniori, si vt desiāt, promittatur temporale, est simonia conuentionalis.
- 88 Permutatio pinguioris beneficij cum minus pingui cũ pacto, est simoniaca.

- 89 *Confidentialis simonia est, si compermutantes pacifcantur.*
- 90 *Simonia crimen, etiamsi detur res modica, graue peccatum est.*
- 91 *Examinator, an promouendum in actu examinis clariorem reddendo, penas incurrat.*
- 92 *Fauorem, apud alium interponens pro aliquo ad Cardinalatum promouendo, an sit simoniacus.*
- 93 *Simonia an sit extinguere pensionem, vt alter annua illi praestet.*
- 94 *Venia peccati non datur nisi correcto.*
- 95 *Simoniace de beneficio: si pensione prouisus, interim fructus facit suos.*
- 96 *Resignarius pecunias pro expeditione literarum resignanti mutans, an sit confidentiarius.*
- 97 *Resignarius accepta possessione beneficii, resignanti an aliquid dare possit.*
- 98 *Resignans an post resignationem, & captam possessionem a resignatorio, vicarius ad regimen beneficii constitui possit.*
- 99 *Confidentiarij promittentes resignanti retrocedere, an olim pacta seruare teneantur.*
- 100 *Beneficio, post eius erecti nem vacanti onus imponi potest a superiore, non tamen persona de eo prouidenda.*
- 101 *Paruus petens, aut exigens aliquid dari solum pro benedicti one nuptiarum, non est simoniacus.*
- 102 *Extraneus Pij V. contra simoniacos lata inhabilitans simoniace acquirentes beneficia, non ligat acquirentes pensionem.*
- 103 *Ignorantia probabilis a censuris & penis excusat.*
- 104 *Mediator simonia restituere tenetur fructus beneficii ex causa suae mediationis male perceptos.*

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 3.

Prestationes ab immemorabili tempore alicuius ecclesie Canonis in collatione beneficii, siue a Papa, siue ab ipsis Canonis facta, solum soluta sine labe Simonie solui, & accipi possunt. Papa enim huiusmodi annate solutionem facientem predictis canonicis, seu capitulo eorum ad se honeste sustentandam, quoties beneficium vacauerit imponere potest, arg. extrau. Sucepti. Ne Sede vacante, is cui beneficium confertur iuste sine simoniae vitio conferenti, vel cuiuslibet alij in tituli acceptationem promittere potest, quicquid iuste post acceptationem debet: Quia expressio eius, quod tacite intelligitur, simoniam non inducit; Glo. in c. ad audientiam 2. de rescript. & praestatio huiusmodi immemoralis iustitiam dandi, & accipiendi causam esse praesumitur. cap. super quibusdam. de verbor. sign.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 101.

Quamuis aliquando Confessarius, vel Penitentiarius Summus, vel Minor ei, qui simoniam admisit, & absolutionem a peccato, vel a censuris petit, iniungere possit onus mouendi eum, cum quo simoniam admisit, vt eius penitentiam, & restitutionem faciat quam ob id facere tenetur, nihil enim quando ex circumstantijs personarum, & causarum cogitur, id absoluendo nimis graue non fore, & prodesse possit, & non obesse apparet; Id tamen regulariter faciendum non est, cum nec vlla ratio in iure Diuino, Naturali, aut humano fundata reddi possit, cur magis teneatur simoniacus admonere sui peccati confortes, & complices quam in alij, qui alia grauissima peccata committunt, & censuras grauioribus, quam simoniaci incurrunt; Nec lex vlla sit, quae hoc onus simoniaci imponit, capit. Quoniam. cap. cum essent, & capit. Nobis. de simonia.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 40.

Dvo clerici opponere se volentes vni beneficio patrimoniali vacanti, & vnus eorum minus dignus, alteri digniori opponere volens irregularitatem, veram quidem, sed occultam, quam probare non potest, nec in iudicium deducit, sed interuentu amicorum conuenit inter ambos, vt omnibus exceptionibus omissis se submittant examini, & qui iudicatur dignior, habeat beneficium, & alteri pensionem annuam cum beneplacito Sedis Apostolicae soluat; & deinde dignior dispensationem super irregularitate, & retentione beneficii obtinet, nulla tamen facta mentione de praedicta conuentione; talis collatio propter praecedentem irregularitatem est nulla; ex Innoc. in cap. cum nostris de confess. praeb. & cap. cleri. de cler. excom. mimit. & tenetur dignior, cui collatum est beneficium ad restitutionem minus digno faciendam eo modo, quo impediens aliquem ab officio, vel beneficio consequendo tenetur: ita Na. in Man. c. 17. nu. 69. Quia minus digno fuit ius ad rem quaesitum in beneficio coram Deo, & in foro conscientiae, & huiusmodi conuenticio de non opponendo alteri exceptionem propter promissionem pecuniae, est simoniaca ex Nau. in Man. c. 23. nu. 100. non quidem realis, quia non fuit ab vtraque parte impleta, sed conuentionalis solum, eo quod licet minus dignus adimpleuit eam non opponendo dignior tamen non adimpleuit constituendo, aut soluendo pensionem, & consequenter non fuit incurta ipso iure excommunicatio, nec irregularitatem nouam celebrando incurrit.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 51.

Dvo volentes beneficia sua permutare, & conuenientes, quod si vllum illorum beneficiorum inueniatur aliqua pensione grauatum, is, cuius erat illud ante permutationem, pensionem illam solueret, Simoniam saltem conuentionalem committunt; quia interuenit pactum, quod est medium permutationis faciendae, & omne tale renunciationem, collationem, & permutationem simoniacam efficit, cap. quam pio. 1. q. 2. & cap. si de pact. Quod si consecrata, postea permutatione, ordinarij auctoritate, nulla de praefato pacto facta mentione, appareat alterum illorum beneficiorum esse pensione grauatum, is, qui ante permutationem pensionem debebat, si pensionem, antequam impetretur facultas a Papa id faciendi, soluat, simoniam, quae prius conuentionalis tantum fuit, (eo quod solum promissio de soluendo pensionem praecessit, quae nondum impleta fuit, & proinde ad simoniam realem non peruenit) realem soluendo committit, cum iam ex vtraque parte impleta sit promittendo scilicet & soluendo, ita Na. in Man. c. 23. nu. 106.

DECISIO V.

Ex cons. 5. alias 25.

Pactio, qua renunciarius certam pecuniam pro renunciante beneficium soluere promittit, si in fauorem suum illud resignet, conditione impleta, simoniaca est ex vtraque parte, cap. quam pio. 1. q. 2. & c. fin. de pact. & renunciatio talis vt pote simoniaca, nulla, & inuvalida est, ita Innocent. in capit. cum vniuersorum, de rerum permutat.

DECISIO VI.

Ex cons. 6. alias 47.

Dvo litigantes super beneficio, quod vterque per statuta foundationis sibi debitum esse contendit, & superuenientibus alijs litigatoribus eadem ratione sibi debitum contendentibus conuenientes inter se, vt mutuo se se contra alios inuent, & alteruter eorum, qui obtineret, alteri constitueret certam pensionem, & vt impensa essent communes, quae omnia, excepta poena pecuniaria, sub qua se ad id obligabant, beneplacito Papae subderunt, ita quod sine illo nulla essent, & praeterea, vt communibus impensis beneplacitum impetraretur; Post

K 2 que

quæ alter eorum altero desistente obtinet victoriam & possessionem pacificam adeptus, præfatam pensionem alteri soluere renuit; vt tamen alter a minus litigandi, quas faciebat, cessaret, mille aureos ei dat pro impensis, & laboribus ante, & post prædictam conventionem factis ante beneplacitum Papæ impetratum, quod postea impetrare non curauerunt; simoniam conventionalem commississe censendi sunt; eo quod conventio illa quoad penam Papæ beneplacito subiecta non fuit; voluerunt enim, vt pena, sub qua se obligauerunt, valetet, esto non accederet beneplacitum Papæ; Et præterea ex alio capite conventio hæc simoniaca est, quatenus nimirum datum, & acceptum fuit adiutorium promissum ab vna parte, antequam beneplacitum Papæ impetraretur; secus si postquam præditum fuerit; ex Nau. in Man. cap. 23. nu. 108. qui enim promittit dare centum pro beneficio sibi conferendo, si Papæ placuerit, & non alias, & soluit illa pro ipso ei collato, antequam placeat Papæ; a simonia non excusatur: Positum enim sub conditione nihil ante illius eventum operatur. cap. si prote. de ref. in 6. d. omnis. Infti de verb. oblig. Fuit autem simonia conventionalis tantum; non autem realis, eo quod ab vt aq. parte impleta non fuit; quamuis enim vnus eorum pro sua parte impleuit, alter tamen non impleuit, qui pensionem illam post beneficij consecutionem soluere noluit, & præfatos aureos dedisse censetur pro impensis, & pro vexatione iniusta redimenda, quam probabiliter timebat, quod est licitum c. dilectus 1. de simonia. vnde penas contra simoniacos latis non incurrit.

DECISIO VII.

Ex cons. 7. alias 2.

Cum sacris canonibus a Concilio Tridentino scilicet 22. cap. 1. de ref. & scilicet 24. cap. 14. de ref. approbatis, & innovatis, cautum sit, ne aliquid pro institutionibus, vel collationibus beneficiorum accipiatur, saltem in pios vsus non conuertendum, cap. ex multis. 1. q. 3. cap. instituatur. cap. cum in ecclesie. & cap. iacobus de simo. & Notarius non potest magis pro calamo, quam Episcopus pro ordinatione, & institutione, capere: cap. 1. de simon. & cap. sicut episcopus. 1. q. 2. Non potest Secretarius Cardinalis Rom. scutum vnum pro subscriptione, & Registratura Bullæ provisionis beneficij ecclesiastici, & alterum scutum pro impressione seu appensione sigilli in suprascripta Bulla, accipere dummodo nullum alium laborem in Bulla adhibeat; quicquid consuetudo talis ibi vigeat cum talis consuetudo etiam immemorialis a Concilio Tridentino sublata sit.

DECISIO VIII.

Ex cons. 8. alias 6.

Habens indultum ad conferendum beneficia cuiusdam ecclesie & vacante canonicatu eiusdem ecclesie illum suo familiari confert cum conditione, vt ipse eum daret alteri referuata sibi pensione centum aureorum, & si maior pensio constitui posset illa referretur alteri, qui familiaris canonicatum præfatum acceptans illum alteri renunciat referuata sibi pensione etiam centum aureorum cum conditione, vt reliqua maior pensio quæ imponi posset, referretur cui vellet ille habens indultum: simoniam non solum conventionalem sed etiam realem committit; eo quod inter habentem indultum, & familiarem suum interuenit pactum conferendi talem canonicatum & beneficium suo familiari, & vt familiaris illum renunciet referuando sibi pensionem centum aureorum, & alteri quicquid amplius referuari posset quod pactum, cum ex parte habentis indultum fuerit in totum completum, & ex parte familiaris saltem ex parte, sufficiens est ad simoniam realem constituentem, ita Nau. in Ma. cap. 23. num. 105.

DECISIO IX.

Ex cons. 9. alias 16.

Renunciens beneficium principaliter, vt detur alicui idoneo, cum sp. minus principali concepta, quod erit ei gratus, sine qua non ei renunciaret, nullam simo-

niam committit: sicut neque e contra simoniacus est, qui recipit beneficium ex tali renunciatione; eo quod simonia non est dare spirituale minus principaliter ob aliquod temporale: neque e contra dare, aut facere aliquid temporale minus principaliter pro spirituali: ex Nau. in Man. cap. 23. nu. 100. Neque simonia est resignare spirituale, & illud acceptare principaliter ob amicitiam, & benevolentiam, quæ sunt bona inæstimabilia, sperando mediâ & minus principaliter aliquod temporale, ex illa benevolentia: ita S. Tho. 2. 2. q. 78. art. 2. & licitum est dare, aut facere aliquid temporale, principaliter ad alicuius amicitiam & benevolentiam, quæ sunt bona inæstimabilia, querendam sperando exinde mediâ, & minus principaliter, aliquod spirituale donum factum, vt ait S. Tho. vbi supra & Caiet. ibi. Fel. in ca. ad audientiam 2. de ref. & Nau. in Man. cap. 23. nu. 106. Quæ de causa licitum est seruire Prælati minus principaliter ob beneficia consequenda etiam si non seruiret illis, si alias illa non speraret. cap. constituit. d. 74. & cap. ad nostram de elect. glo. in cap. cum sicut. de simo. Sicut etiam licitum est clericis seruire Deo in ecclesijs ob spem ascendendi ad dignitates earum, cap. si officia d. 59 & cap. consulere. d. 74. Neque simonia est dicere Missas, quas non dicerent; si solitæ pirantæ eis non darentur; Neque simoniæ damnâdi sunt qui principaliter surgunt ad horas propter Deum, & minus principaliter propter distributiones, etiam si ad illas non surgerent, nisi illas lucraturos se sentirent. ex S. Tho. quodlibet 8. artic. 2. & Maior. 4. d. 21. q. 1.

DECISIO X.

Ex cons. 10. in vtrisque.

Patronus ecclesie cathedralis aliquem præsentare promittens, & præsentandi cognatus rogatus a patrono, vt in gratiam prædictæ promissionis aliquam ei pecuniæ summam concedat, quam ipse dat, sed prædictus patronus antequam illum præsentat, moritur, & sic promissio nullum sortitur effectum; si postea præsentandus a suo cognato rogatus dictam summam ei soluat, ne cognatus dânum sentiret, quamuis in hoc eventu prædictus patronus, & cognatus præsentandi simoniam conventionalem ex vna tantum parte completam commiserint; ipse tamen præsentandus nullam exinde simoniæ labem incurrit, ex eo quod soluit cognato pecuniâ, quam contemplatione ipsius, ipso præsentando ignorante, patrono cognatus prius dedit, ne a promissione Episcopatus retrocederet; quia non soluit pecuniâ ab ipso datam eo sine, vt simoniam a cognato, & patrono commissam approbaret, sed longè alio, videlicet ne cognatus iacturam aliquam in pecunia amicæ eius causa insumpta patiatur, intendendo pro fine principali amicitiam, & gratitudinem quam amor ille merebatur, quo cognatus ad illam pecuniâ ipsius causa dandam mouebatur, licet illa datio sibi displiceret, & eam damnaret, quæ datio facta a cognato solum causa impulsiva, cur dictus præsentandus pecuniâ hanc cognato suo soluit, non autem finalis, & principalis censerit debet; causa vero talis impulsiva simoniam non inducit: vt ait Nau. in Man. cap. 23. num. 100. præsertim cum præsentandus iste, simoniam illam inter cognatum & patronum ante commissam ignoraret, donec is, cui facta fuit promissio, mortuus fuerit, nihilque ex huius pecuniæ solutione assequi sperat.

DECISIO XI.

Ex cons. 11. alias 35.

Resignans beneficium litigiosum sub conventionem, vt resignatarius euicta lite constitutioni pensionis consentiat, subsecuta victoria, & pensione soluta, simoniam realem committit, ob quam ipso iure censuræ, & alię pœnæ incurruntur: cap. de simoniace, & cap. de regularib. de simo. & Na. in Ma. c. 23. nu. 100. & 111. & resignatarius beneficio renunciare tenetur, nec fructus adeptus sine noua provisione retinere potest.

lem ex vtraque parte completam committit, vt ait Nau. in Man. c. 23. nu. 101. vnde cum titulus beneficij, quem per talem renouationem simoniacam habuit, sit nullus, ad restitutionem fructuum male perceptorum pauperibus, vel operibus pijs tenetur. Quod si aliquod aliud beneficium ante simoniam præfatam obtinuerit, illud in foro conscientie retinere potest, non autem si postea fu erit obtentum.

DECISIO XX.

Ex consil. 19. de est. in Nguis.

20 **R**esignans beneficium in fauorem alterius, & præter duas pactones illicitas, & simoniacas, adicit tertiam, scilicet vt is in cuius fauorem resignat, teneatur soluere pensionem etiam literis non expeditis, si obtenta sit absolutio super duab. pactonibus prioribus, tacita tertia, tertia hæc simoniaca erit, & gratiam annullat etiam si per talem pensionem promittens nihil perdat, nec aliquid promissio acquiratur, & tot excommunicationes incurrit, quot pacta simoniaca fuerunt, & ideo tot necessariae sunt absolutiones quot erant excommunicationes, vel vna quæ tribus respondeat. ca. ex parte. de offic. ordin.

DECISIO XXI.

Ex consil. 20. alias 4.

21 **E**piscopus beneficium simplex conferens vni cum pacto, & conditione, vt dimidium fructuum det alteri, & alter collationem hanc cum prædicto pacto, & conditione acceptat, & capta possessione dimidium fructuum alteri, vterque simoniam realem committit; Cum omne pactum, modus, & conditio (quæ iure non inest) collationi beneficij adiecta eam simoniacam efficit, c. quem Pio. 1. q. 2. & ca. fin. de pact. glos. in c. dudum. de præb. in 6. quæ & realis erit, si ab vtraque parte completa sit, & proinde censuras inducit.

DECISIO XXII.

Ex consil. 21. alias 8.

22 **L**ectores beneficij curam animarum habentis digniorem eligere tenentur, c. licet. 8. q. 1. c. vnum. §. nunc autem d. 26. & S. Thom. 2. 2. q. 63. art. 3. ad tertium. Quod si absque causa rationabili minus dignum eligant, mortaliter peccant in acceptione personarum, valet tamen electio, dum modo dignus eligatur, & si dignum eligant omisso digniore ad restitutionem non tenentur; secus tamen si indignum eligant, & exinde aliquod malum secutum fuerit; in quo casu restitutio facienda est ecclesie læsæ, non autem digniori præter missio. ex Nauar. in Man. cap. 17. num. 72. & 73.

DECISIO XXIII.

23 **L**ectores beneficiorum parochialium inter se conuenientes, vt in vacationibus occurrentibus ita eligant de seipsis, vt pro nullo alio suffragia ferant, donec ipsi omnes curati fiant, simoniam mentalem, & conuentionalem tantum committunt, dum modo completa non fuerit; Nam si ab vtraque parte completa fuerit, simonia realis erit, vt ait Nau. in Man. c. 23. num. 100. & in excommunicationem incidunt; Ex tra. 2. de simo. & si ante absolutionem a Papa obtentam Missam celebrent, irregulares efficiuntur. c. 2. & c. si eccle. de cleric. exc. min.

DECISIO XXIV.

Ex consil. 22. alias 43.

24 **R**enucians beneficium alicui secundo cum pacto, vt secundus ite efficeret, vt tertius quidam renunciaret aliud beneficium in fauorem ipsius primi renunciantis, simoniam conuentionalem committunt; ea quam pio. 1. q. 2. & ca. si de pact. Quod si alter compleat, quod promissit, procurando vt tertius in fauorem primi renunciantis renunciaret, & primus renuncians præstat etiam quod promissit renunciando beneficium suum in fauorem illius secundi, prædicta simonia conuentionalis, facta est realis, ex vtraque parte completa, & om-

nes tres in censuras incidant, Extra. 2. de sim. & tales renouationes vt pote simoniacæ, nullæ & irritæ sunt.

DECISIO XXV.

Ex consil. 23. alias 14.

25 **R**enucians beneficium simplex principaliter alicui beneficius præsentandi ad dignitatem vacantem, vt exinde ad eam dignitatem præsentetur, si patronus eum propter dictam renouationem præsentet, illam vt præteritum renouatiacis accipiēdo, simoniam realem ex vtraque parte completam committunt; cum omne huiusmodi pactum etiam si nihil temporale deor, vel accipiatur, simoniam sit: c. quam. pio. 1. q. 2. c. cum pridem. & c. si. de pact. & Nau. in Man. c. 23. nu. 103. & consequenter excommunicationem incurrit vnde & præsentatio sibi a patrono, & institutio ob eam ab Episcopo factæ inualidæ, & nullæ sunt, nec fructus facium suos; secus autem si renouatio, & præsentatio illa mutua factæ erant secundario, & vt causa impulsua tantum: tunc enim nullam in foro conscientie simoniam committunt; ex S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 3. Caiet. ibid. Ad. quodl. 9. ar. 2. Quamuis in foro exteriori iuste simoniam commississe præsumi possint.

DECISIO XXVI.

26 **Q**ui mutuant Episcopo noue prouiso summam pecunie principaliter & immediate, vt ei beneficiat & ad ineundam amicitiam, sperans tamen secundario vt sibi, vel alij beneficium conferat, simoniam non committit eo quod non mutuat pro pretio, vel causa principali, & immediata querendi aliquid spirituale, ita S. Thom. Caiet. & Ad. vbi sup. & gl. in c. cum esset. de simon.

DECISIO XXVII.

Ex consil. 24. alias 13.

27 **R**enucians, resignatarius, & præsentator alicuius ecclesie parochialis inter se conuenientes, vt resignatarius a patrono ad dictam ecclesiam præsentetur, & renunciati pro pensione centum aureos soluat; Si renuncians dictam ecclesiam in manibus ordinarij renouat, & illa præfator resignatario conferatur cum mandato ad consentiendum prædictæ pensioni, quod tamen Papa non vult admittere, & ideo eam non soluit, tria pacta simoniaca committunt. arg. c. quam. pio. 1. q. 2. & c. si. de pactis, & dictus resignatarius titulum canonicum illius ecclesie non habet, cum eius præsentatio simoniaca fuerit.

DECISIO XXVIII.

Ex consil. 25. alias 12.

28 **P**ræsentatio facta alicui beneficium litigiosum cum pacto, quod nisi præsentatus intra tempus a iure prosequatur suam præsentationem in solidum, præsentans contrauenire possit præsentationi, & ea agere, quæ forent opportuna, & necessaria, non est simoniaca, cum per talem conditionem, & clausulam appositam solum intelligatur potestas referuari faciendi ea, quæ iure communi præsentans, non prosequente præsentationem præsentato, facere potest: Siue enim præsentatus ob mortem omittit causam prosequi, vel quia renunciaret iuri suo, vel quin ob hæresim, vel aliud crimen iure suo priuaretur, verè & proprie dicitur non prosequi causam, in quibus omnibus casibus iure communi licitum est præsentanti alterum præsentare. cap. licet. 2. de præbend. in 6. & cap. si electio de elect. in 6.

DECISIO XXIX.

Ex consil. 26. alias 77.

29 **P**ermutatione beneficiorum inter duos iuridice facta, si alter recepta possessione beneficij per permutationem quæstus, fructus etiam antiqui beneficij collati competenti non dum possessionem adepro accipiat in penas Bullatum Pij I. V. & Pij V. de conscientia non incurrit, cum Bullæ illæ solum conscientias illicitas, & simoniacas includant, vt ait Nau. in Manu. cap. 3. numet. 101. & 110. Hæc

Hac vero permutatio iuridice facta est: Sed & Bulla Pij V. solum de resignationibus beneficiorum, quae simpliciter in fauorem aliquorum fiunt, & non de illis, quae per permutaciones iuridicas fiunt, intelligitur.

DECISIO XXX.

Ex conf. 27. alias 79.

Habens beneficium sufficiens, & capellaniam ex resignatione accipiens cum intentione illam renunciandi ad nullum resignantis, penas Bullarum Pij I V. extrau. Rom. const. 109. & Pij V. extrauag. Intolerabilis. const. 87. contra confidentias illicitas, & simoniacas publicatarum, non incurrit; eo quod hic nulla conuentio, aut pactum illicitum interuenit, sed sola intentio vnius partis, vel ambarum, quae simoniam non inducit; ex Nauar. in Man. cap. 23. num. 109. Quamuis beneficium sufficiens post Concilium Tridentinum sect. 24. cap. 17. de re ad eptum cum tali Capellania incompatible sit; secus vero si beneficium illud ante dictum Concilium acceptum sit; tunc enim illud tuta conscientia obtinens retinere potest ita Nauar. in Man. cap. 23. nu. 125.

DECISIO XXXI.

Ex conf. 28. de est in Nouis.

Renunciatio Canoniam in fauorem alicuius simpliciter, nulla sibi reseruat pensio, habito tamen antea ab illo in cuius fauorem renunciat, mandato de conscientia do sibi circa reservationem pensionis centum aureorum super fructibus dicti Canoniam, quo tamen mandato ad euitandas impensas vti noluit; Non potest tuta conscientia resignatarius obligare se donare quotannis sexaginta aut eos resignanti in fructum gratitudinis, obstante quoad hoc Bulla Pij V. Extra Intolerabilis etc. & Nauar. in Man. c. 23. num. 110. Habet enim Bulla expresse renunciantem aliquod beneficium ecclesiasticum in fauorem alicuius, & postea recipientem a resignatorio pensionem aliquam vel aliquos fructus sibi vel cognatis suis vel cuiusque alteri confidentiam, & penas contentas in Extra. 2. de simon. incurrit; & talis collatio Canoniam praedictam tanquam simoniaca nulla, & irrita censetur.

DECISIO XXXII.

Ex conf. 29. alias 81.

Impetrans a Papa beneficium suo familiari, & signata supplicatione per Papam, sollicitatori suo iubet, ne curet literas expedire; si dictus familiaris hoc intelligens praefato impetranti dicat se cum omnibus quae habet, & etiam dictum beneficium eius obsequio, & voluntate esse paratum, & huiusmodi dictis impetrans beneficium respondet, se esse contentum, ut ipse literas expediat, & possessionem capiat; expeditis literis, & capta possessione, familiaris iste penas confidentiae in Bullis Pij I V. & Pij V. contentas non incurrit; Quia licet interuenit promissio specialis de disponendo de beneficio tali ad habitum impetrantis illud, talis tamen promissio a familiari facta fuit generalis ad complacentiam, nihil certum, aut obligatorium impetranti promittens, sed solum per verba generalia, & iactatoria ad alterius complacentiam, ex quibus verbis non nascitur aliqua obligatio, cum venissent, de infir. confidentia vero per verba generalia iactatorie non inducitur, sed praeterita antequam illa promissio, vel oblatio iactatoria facta fuerit, dicto familiari per solam collationem sine natura a Papa factam, ius in beneficio acquisitum fuit, cap. pen. & c. si tibi absent. de concef. praeb. in 6.

DECISIO XXXIII.

Ex conf. 30. alias 73.

Collatio beneficij per simoniam inter alios inita facta ignorantibus ipso iure valida est; & fructus ius dum simoniam ignoret; facti suos; vnde neque ipse, neque haeredes eius ad eorum restitutionem tenentur; quam primum autem illam commissam fuisse cognouerit, beneficium illud renunciare, & fructus postea perceptos restituere tenetur. l. q. i. cap. iam in quo, & cap. turbatur, d. non itaque, & c. ex in sinuatione, & c. nobis, & c. de simoniace. de simon.

DECISIO XXXIV.

Ex conf. 31. alias 58.

Resignans Canoniam in manibus Papae in fauorem alterius, cum reservatione certae pensionis in fauorem tertij, post Bullas expeditas is, in cuius fauorem Canoniam resignatur, haeredibus tertij, in cuius fauorem reseruata fuit pensio pensiones postea decursas, & non solutas, petentibus illis soluere, vel Canoniam, super quo pensio illa constituta fuit relinquere debet; Cum enim in constitutione dictae pensionis nulla confidentia interuenit, valida fuit illa pensionis constitutio; Sin vero resignatarius pensionis nullitatem causet, quia in renunciatione interuenit confidentia simoniaca constitutionem pensionis annullans, fortiori interuenit confidentia annullans renunciationem, ob quam pensio constituta fuit, ut proinde resignatarius Canoniam relinquere teneatur; quia in Bullis Pij I V. Extrau. Romanum, edita anno 1564. & Pij V. Extrau. Intolerabilis edita anno 1569. magis vetatur renunciatio fiduciarum, quam pensio ob eam constituta ita Nauar. in Man. c. 23. nu. 110.

DECISIO XXXV.

Ex conf. 23. de est in Nouis.

Renunciatio fructuum decursorum inter colligatores non est simonia ea, nisi inter eos pactum aliquod super re spirituali de relinquendo, vel illam tradendo, interueniat.

DECISIO XXXVI.

Ex conf. 33. alias 80.

Impetrans beneficium pro fratre suo & literis expeditis statim de tali beneficio pro eo impetrato certiore faciens & simul significans se dictum beneficium impetrasse pro eo, ea spe, quod ipse postquam sustentationem sibi sufficientem adeptus esset, illud in sui fauorem resignare quam postea frater resignauit in eius fauorem, nullam in tali impetratione, vel accepta, aut facta resignationem illicitam, aut simoniacam confidentiam admittit; ex Nauar. in Man. cap. 23. num. 109. Quandoquidem nullum ibi pactum, aut conuentio interuenit ante impetrationem, aut literarum expeditionem inter ipsam, & fratrem suum; Neque illa ratione illicitum est sperare aliquod beneficium ecclesiasticum a Praelato, vel ecclesia, vel patrono cui seruit ad habendum illud dummodo cessant pacta, & obligationes ciuiles additae obligationi naturali, & antidotali, qua beneficiarius pro bono accepto tenetur, cap. si officia. d. 59. & c. quid proderit. d. 61.

DECISIO XXXVII.

Ex conf. 34. alias 92.

Committens simoniam in beneficio, stante Bulla Pij V. contra simoniacos lata extrat. Cum primum, edita Anno 1566. ipso iure non sit inhabilis ad illud, & quodcuque aliud adipiscendum, & iam adeptum cum praefata Extratragans ita intelligenda sit; ut locum non habeat in foro conscientiae ante sententiam, pena vero ante quam infligitur conscientiam non ligat; ex S. Thom. 2. 2. q. 62. art. 3. maxime cum praefata restringenda sint; cap. Penae. de pan. d. 1. Et quia in dubio praefata per verba futuri temporis (quales sunt praefata Extratragantis) non censentur ipso iure impossibilia; ax gl. in c. in penis de reg. iur. in 6. Neque praedicta constitutio quoad hunc effectum vti videtur recepta; cum tamen a multis circa beneficia simonia committatur; lex autem quae non est vti recepta in conscientia non ligat, cap. non ligat. 9. leges d. 4. & Nauar. in Man. c. 23. nu. 64.

DECISIO XXXVIII.

Ex conf. 35. alias 91.

Vtm irregularitas non incuratur nisi in casibus a iure expressis, cap. is qui. de senten. excommunic. in 6. simoniacus in beneficio, quamuis ipso iure excommunicatus sit & consequenter durante excommunicatione ad beneficia consequenda inhabilis sit, sicut quilibet alius excommunicatus.

municatus, non est rat. en irregularis, cum nullibi exprimitur fieri irregularem quem am ipso iure ob simoniam in beneficio commissam, ex Nau. in Man. c. 23. nu. 111.

DECISIO XXXIX.

Ex consil. 36. alias 13.

39 Renuncians beneficium in manibus Ordinarij pure, simpliciter, & liberè, concepta tamen spe, quod ille conferret illud, cui ipse volet, vel quod patronus præsentabit ad illud, quem ipse voluerit, nullo pacto, aut modo, aut conditione super hoc expressis, nec peccat, nec in pœnas contra renunciantes cum cōfidentia per Pium V. impositas Extra. cum primum ed. an. 1566. incidit; cum Extravagans illa de sola confidentia illicita, de qua Pius IV. locutus est, intelligatur Non est autem illicitum concipere aliquam spem gratiæ alicuius referendæ sibi a beneficiario, quem quis eligit, aut præsentat, aut cupit, vt per suam renunciationem ei conferatur.

DECISIO XL.

Ex consil. 37. deest in Nonis.

40 Cum patronus non habeat potestatem dandi, vel conferendi beneficia, sed solum præsentandi ad illa, vt patet ex Lot. tit. de iure patron. qui ex solis literis patentibus Patroni beneficij, beneficium etiam simplex accipit, & possidet absque titulo Apostolico, aut Ordinarij, peccat, & omnes fructus inde male perceptos restituere tenetur, arg. c. 1. de reg. iur. in 6.

DECISIO XLI.

Ex consil. 38. alias 17.

41 Renuncians beneficium cum intentione, vt alteri detur, dummodo non interueniat pactum, vel conuentio, aut modus expressus dandi, vel recipiendi simoniam non committit, c. ordinationes, & gl. 1. q. 1. & Ant. 2. p. tit. 1. c. 5. §. 11. nec in Extravagantem Pij V. de confidentia incidit, quæ intelligenda est de intentione tacite, vel expresse in conuentionem deducta, præsertim cum vix vllus sit, qui sponte beneficium suum renunciat, qui non habeat intentionem tacitam vel expressam, principalem, vel minus principalem, vt alicui conferatur; & vt plurimum qui renunciat beneficium sola intentione, vt detur alicui, principalis renunciat ob aliquid aliud, quam vt illi conferatur, ita Nau. in Man. cap. 23. num. 100. 107. & 110.

DECISIO XLII.

Ex consil. 39. alias 59.

42 Creditor remittens debitum aliquod v. g. centum aureorum cum pacto, vt debitor consentiat reservationi pensionis centium aureorum super canonicatu suo, in fauorem filij, aut nepotis dicti creditoris, simoniam committit: quia licet pensio beneficalis, res spiritualis non sit, Pan. & Fel. in c. ad audientiam 2. de rescrip. rei tamen spirituali, nimirum beneficio est annexa: vnde sicut emptio rei spiritualis simoniaca est; ita etiam emptio rei annexæ spirituali, qualis in proposito interuenire censetur cum nomine emptiois, & venditionis in materia simoniæ veniat omnis contractus non gratuitus ex S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 1. & Nau. in Man. cap. 23. num. 100. Maxime cum pensio nec iuste emi, nec reddi possit absque Apostolica auctoritate. Non tamen excommunicatio ob dictam simoniam incurritur, cum iura Extra. 2. de sim. & Pius V. Extra. Cum primum. constit. 5. solum simoniacos in ordine, & beneficio excommunicent, simonia vero in pensione constituta commissa, non est super beneficio, ex Nau. in Man. cap. 23. nu. 111.

DECISIO XLIII.

Ex consil. 40. alias 34.

43 Voconueniente vt alter beneficium curatum renunciet, vt conferatur alteri habenti duo beneficia simplicia, & ille ea renunciat cum pacto, vt ordinarius ea conferret nepoti renunciantis suum curatum, & vterque renunciet simoniam realem committunt, & in excommunicationem incidunt, & renunciations nullæ, & irritæ censendæ sunt ex Nau. in Man. c. 23. nu. 100.

DECISIO XLIV.

Ex consil. 41. alias 49.

44 Permutatio beneficiorum cum pacto, vt alter emat fructus beneficij alterius, illicita est, si eodem tempore, permutatio & en pro fructuum fiat; secus autem si diuerso fiat tempore, ita vt prius fiat permutatio beneficiorum auctoritate Papæ, & postea venditio fructuum auctoritate propriæ, cauendo tamen, tam coram Deo, quam coram hominibus, ne vllus eorum ante permutationem alteri promittat, se empturum, vel venditurum fructus, si permutatio fiat, & alias non; sed vt vterque liber maneat ad emendum, vel vendendum post factam permutationem: Potest tamen interuenire decentia antidotalis, & spes quod inter illos emptio & venditio illa fructuum consequenter ex Nau. in Man. c. 23. num. 100. ver. 5.

DECISIO XLV.

Ex consil. 42. alias 39.

45 Vacante beneficio simplici quod duo impetrare desiderant, & ne alter alteri sit impedimento, pactum inuenit, quod alter eorum, qui impetraret, aliquam pensionem det alteri qui non possit impetrare, si postea vnus eorum illud obtineat, & dictam pensionem non soluat simoniam saltem realem non committit; eo quod conuenit ad vtraque parte non sit completa, ex Nauar. in Man. c. 23. nu. 106.

DECISIO XLVI.

Ex consil. 4. (alias 11.) de iure patron.

43.

8.

46 Beneficia, quæ in aliqua Prouincia reperiuntur a iure cõmuni, & ab alijs beneficijs, quæ communiter instituntur, omnino discrepantia, & aliena & quæ personatus & beneficia personalia vulgo appellantur, sine auctoritate ecclesiastica constitui non possunt; c. Ad hæc de relig. domib. & in illis, sicut in alijs beneficijs permutandis, simonia committi potest.

DECISIO XLVII.

Ex consil. 45. alias 57.

47 Clericus monens aulicum, vel familiarem Papæ, & cum ipso conuenit quod alter beneficium vacans impetret, & alter promittit se consenturum pensioni a Papa pro ipso aulico imponendæ; simoniam committit; quia intercedit promissio de faciendo aliquid temporale, pro re spirituali habenda, quæ illicita, & simoniaca est; Glor. in summa 1. q. 1. & Nau. in Man. c. 23. nu. 100. secus vero si aulicum vel familiarem foget, vt illud sibi impetret non facta promissione de contentendo pensioni, licet post impetrationem liberè illi consentiat.

DECISIO XLVIII.

Ex consil. 46. alias 37.

48 Ecclesiam in fauorem alterius resignans cum pacto vt alter consentiat pensioni super ea imponendæ, & soluat expensas in expeditione Bullarum dictæ pensionis faciendas, simoniam committit.

DECISIO XLIX.

Ex consil. 47. alias 89.

49 Scholasticam pecuniam pro loco Collegij renunciando accipiens simoniam committit; eo quod loca, seu sodalitia hæc pro pauperibus scholasticis instituta licet non sint spiritualia, sunt tamen eis annexa, sicut & ius patronatus ecclesiasticum; cap. quanto. de iudic. cap. secundum de iure patronat. excommunicationem tamen in iure extra. 2. de simon. latam non incurrit; cum hæc solum contra simoniacos in ordine & beneficio ecclesiastico lata sit sodalitia vero dicta, ecclesiastica beneficia non sunt. Vnde sicut emens ius patronatus quamuis simoniam committat, excommunicationem tamen non incurrit ita nec loca illa ementes, aut vendentes excommunicantur; accepta autem pecunia pauperibus, vel donanti restituenda est, ex Nau. in Man. cap. 17. num. 30.

DE

DECISIO L.

Ex conf. 48. alias 33.

Renunciatio Capellaniam in manibus Papae, in fauorem alterius cum pacto, & chirographo resignanti tradito, & relinquendo resignanti omnes fructus ad vitam suam; si aduertens pactiorem hanc illicitam, & simoniacam esse, & rupto chirographo, postea gratis resignet, resignatarius, sine simonia vitio licet expedire, & capellaniam possidere potest.

DECISIO LI.

Ex consil. 49. alias 27.

Renunciatio beneficium in fauorem alterius in manibus Papae reseruata pensione, si post supplicationem signatarii, & praestitum consensum, ante adeptam possessionem conueniant partes de aliqua reseruacione ex beneplacito Papae, quae antequam beneplacitum Papae accederet exequuta fuerint, & capta etiam possessione, simoniam realem committunt, quia conuentiones istae ante possessionem adeptam factae etiam non licet autem vetum, & bonum ius in beneficio habenti, & tarenti eius possessione, quare illam per dationes, & remissiones rerum temporalium. Pan. in cap. dilectus de simon. & Nauar. in Man. cap. 23. nu. 101. Nec reseruatio huiusmodi beneplaciti Papae, antequam impetretur conuentionem a simonia exculat.

DECISIO LII.

Ex conf. 50. 51. alias 2. 2. 3.

Duo inter se conuenientes de permutacione suorum beneficiorum in manibus Papae facienda, si antequam signetur supplicatio, vnus eorum alteri pecunias mutuat, partim ob amicitiam inter eos iam diu contractam, partim ut ostendat se gratum ei, qui beneficium secum permutare velit, & partim etiam ne alter a proposito permutandi cum illo discedat, nullam simoniam committunt; cum hac non committatur nisi per emptionem, aut venditionem rei spiritualis, aut ei annexae, vt placet S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 1. nec sine pacto, aut conuentione, saltem in foro exteriori. ca. Tua. de simon. Mutuare vero alteri ad amicitiam eius consequendam, ex qua beneficium aliquod ei prouenit, licitum est, ex S. Thom. 2. 2. q. 78. art. 2. & Nauar. in Man. c. 17. num. 309. dummodo nullum pactum, aut conuentionem interueniat.

DECISIO LIII.

Ex conf. 52. alias 60.

Rogans alterum vt consentiat constitutioni pensionis super beneficio suo soluendae cuidam tertio, ad finem vt tertius ille renunciaret alteri beneficio in fauorem ipsius rogantis, qui rogans illi secundo per publicum instrumentum promittit, quod ipse soluet pensionem, & eum seruabit indemnem, simoniam saltem conuentionalem committit; & si pensionem aliquam in futurum ratione praefatae promissionis soluat simonia realis erit, ab vtraque parte completa, & excommunicationem contra simoniacos in beneficio a iure lata incurrunt extrauag. 2. de simonia Quamuis enim emptio, vel venditio pensionis huiusmodi excommunicationem vltimam ipso iure non inducit, quae sola contra simoniacos in beneficio, & ordine lata est, & pensio proprie beneficium Ecclesiasticum non est, sed ius ei annexum; quando tamen pensio, vel pensionis constitutio emittitur, aut venditur, tanquam gradus seu medium, & ad finem beneficium aliquod spirituale acquirendi, vt in proposito contingit, censetur simonia facta super beneficio; vnde consequenter excommunicationem inducit ipso iure, si praedictam pensionem soluat, & talis promissio nulla, & inualida est: ita Nauar. in Man. c. 23. nu. 106.

DECISIO LIV.

Ex conf. 53. alias 24.

Habens nullum beneficium ecclesiasticum, & rogans habentem plura, vt renunciaret vnum simpliciter in manibus Papae, in fauorem suum, nullo alio inter eos inito pacto de danda, vel accipienda vlla remuneratione: si vnus renunciat cum spe mentali recipiendi aliquam remunerationem, & alter voluntatem habeat tantum faciendi eam, & ita expeditis literis, acceptaque possessione, resignatarius aliquam remunerationem det, & resignans eam recipiat, nullam simoniam, quae eos ad relinquendum beneficium, vel ad aliquam restitutionem faciendam obligat, incurrunt: Quia nullum ibi pactum tacitum de danda, vel accipienda remuneratione interuenit: cap. fin. de simonia. & Nauar. in Manua. c. 23. num. 102. & simonia mentalis actum non inficit, nec ad vllam restitutionem obligat: cap. fin. de simon. nec omnis spes remunerationis temporariae dandae, vel accipiendae pro datione rei spiritualis est illicita censenda, vt ait Nauar. in Man. c. 23. num. 109.

DECISIO LV.

Ex conf. 54. alias 41.

Petens Ecclesiam Parochialem vacantem cum promissione cuidam Nobili facta, se illam obtentam permutaturum cum beneficio alterius cui Nobilis ille in concursu illo fauere volebat, si efficeret, ne alter secum concurreret: si dictus Nobilis ne alter secum concurrat, efficiat, & hac ratione petens eam obtinet, simoniam committit: Eo quod promissum fuit Beneficium obtinendum per permutacionem alteri cum pacto, ne ille secum concurreret; Simoniam enim committit, qui tollit impedimenta, quae iudice sibi opponi possunt ad quaerendum aliquod beneficium, impediendo nimirum ne alter secum concurrat; ex S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. ad quintum. & Caiet. & Palud. 4. dist. 15. art. 3. Est tamen haec simonia conuentionalis solum, dummodo ecclesiam illam cum beneficio alterius non permutet, si enim illam permutaret, simonia realis ab vtraque parte completa, vnde & collationem ecclesiae parochialis nullam ipso iure efficiet; ita Nauar. in Man. c. 23. nu. 103.

DECISIO LVI.

Ex conf. 55. alias 90.

Simoniacus in beneficio credens bona fide beneficium ad se pertinere, etiam si vere non pertineat, & seruens illi, distributiones, & fructuum partem lucratur, quae alij interuenti dari debuissent, si per se ipsum non seruisset: neque ad restitutionem partis fructuum tenetur, quae necessario impendenda fuisset ei, qui illi beneficio seruisset: ita Cass. in decis. 6. de praeb.

DECISIO LVII.

Ex conf. 56. alias 69.

Simoniacus in ordine realis, quamuis occultus sit, excommunicationem incurrit, & in ea celebrando irregularis efficitur, super qua irregularitate Episcopus dispensare potest, ex Concil. Trid. sess. 24. cap. 6. de res. n. c. indiget dispensatione circa retentionem fructuum, si beneficium ante irregularitatem incursum adeptum fuerit; Eo quod beneficium ipso iure ante irregularitatem adeptum non amittitur; ex Innoc. in c. cum nostris de praeb. Quod si beneficium per ipsam simoniam, vel post illam, collatum fuerit, iterum ab habente potestatem illud conferendi debet conferri, cum prior collatio nulla & irrita fuerit, arg. c. 1. de regul. iur. in 6.

DECISIO LVIII.

Ex consil. 59. alias 89.

57 100

Beneficium alteri interuentu simoniae procurans, non solum ipso facto excommunicationem incurrit, si simonia realis fuerit: extra. 2. de simon. sed etiam ad fructus ab alio male perceptos restituendos tenetur, cum is, qui causam

fam damni dat, damnum dedisse dicitur: cap. fin. de iniur. siue causa immediata, siue mediata damni fuerit. vt ait S. Thom. 2. 2. q. 63. art. 7. In penas tamen extrauagantis Pij V. incip. Cum primum non incidit; cum, hac ad mediatores, & procuratores simoniacos non extendatur. ita Nau. in Man. c. 23. num. 105.

DECISIO LX.

Ex conf. 58. alias 67.

- 59 **Q**ui pecunias mediatori dat, vt sibi dimissorias, seu reuendendas ad ordines suscipiendos impetret, quas verè per pecunias mediator impetret, simoniam committit, & in penas contra simoniacos in ordine latus incurrit. Extr. 2. de simon. Sicut enim simonia in beneficio committitur, cum datur pecunia, vel aliquid temporale pro collatione, nominatione, fauore, intercessione, & alijs similibus actibus ad illud acquirendum directis; ita & simonia in ordine committitur, non solum quando datur pecunia, vel aliud temporale pro pretio ordinis, sed etiam quando datur pro alijs actibus ad eius acquisitionem directis; quales sunt literæ dimissoriae, examinatio, & approbatio, quæ ius quoddam petendi, & accipiendi ordines continent, quod ius per huiusmodi literas datum spirituale quoddam est ad ordinem consequendum directum, qui est magis spiritualis, licet ordinandus emere nolit ordinem, quem inuendibilem, & inextimabilem esse cognoscit, vt ait Nau. in Man. c. 23. num. 99.

DECISIO LXI.

60 95

Ex conf. 61. (alias) 97.

73 96

- 60 **C**ollatio, presentatio, vel electio beneficii per simoniam etiam ignorantia facta non est ipso iure nulla, sed annullanda, nec beneficium per simoniam a se ignoratam recipiens excommunicationem incurrit cap. pen. de elect. Is tamen cui beneficium collatum est, postquam hoc sciet, illud renunciare tenetur, & fructus extantes restituere, non autem bona fide ante simoniae notitiam consumptos. ca. ex insinuatione de simon. S. Thom. 2. 2. q. 100. ar. 6. ad tertium, Nau. in Man. ca. 25. num. 12.

DECISIO LXII.

- 61 **O**btinens beneficium per simoniam ab alio se ignorante commisit, ad illud renunciandum post eius rei notitiam obligatur, cap. de regularib. & c. ex insinuatione de simon. Quæ renunciatio facienda est non in manibus collatoris, sed Episcopi, vel Archiepiscopi, qui est eius superior immediate diatus, & qui iuste possit collatarium inuitum destituere. Non potest autem beneficium sic renunciatum denuò renunciati conferre, si eius collatio ad eum non pertineat, sed eius collatio fieri ab eo, ad quem illa alias regulariter pertinet; cap. cum ex inuincto de hered. vbi Gloss. Potest tamen Episcopus dispensare, vt renunciati idem beneficium denuò conferatur. cap. pen. de elect.

DECISIO LXIII.

- 62 **C**anonici sic ob simoniam se ignorante obtentus, & in manibus superioris renunciatus, si deinde eidem conferatur, collatarius vltimam locum inter Canonicos obtinere, ac alia omnia facere debet, ac si de illo alias prouisus non fuisset; vnde sic prouisus de nouo recipi, de nouo in possessionem mitti, de nouo residendam facere, & in vltimo loco sedere debet: cum beneficium per renunciationem legitimam eius perinde vacat, ac si per mortem vacasset, eamque periculosum, 7. q. 1. ca. Suspectum de rescript. in 6. c. quoniam, & c. ex insinuatione de simon. & idem de prouiso per renunciationem legitimam, ac de prouiso per mortem iudicandum est.

DECISIO LXIIII.

- 63 **R**elinquens scienter per simoniam sit irregularis, siue sit enim qui, furtim sine licentia, & approbatione

Episcopi, vel excommunicatoris ordinem sumpsit, si praemissa erat excommunicata sententia contra sic ordinem accipientes, irregularis est; cap. 1. de eo qui furti. ordin. ita etiam ordinem per simoniam assumens irregularis erit cum sub pena excommunicationis, & suspensionis latae sententiae prohibita sit huiusmodi ordinatio Extr. 8. de simon. vnde sic per simoniam ordinatus, & excommunicatus, & suspensus & irregularis est; vt ait Nau. in Man. cap. 27. nu. 111. simoniacus vero in beneficio solum excommunicatus est, non autem suspensus, aut irregularis. In tali autem irregularitate ex simonia occulta incurra dispensat Episcopus, siue sciente, siue ignorante episcopo, simonia commissa fuerit, ita Concil. Trid. sess. 24. cap. 6. de ref. Quæ irregularitate per Episcopi dispensationem sublata, in ordine ministrare, & ad superiores ascendere, & beneficia postea canonicè collata retinere potest si nullum aliud impedimentum addit; cum res semel extincta nihil operetur. cap. Ferrum. diut. 50.

DECISIO LXIV.

Ex confil. 62. alias 72.

- 64 **L**icet vacante aliquo beneficio, procurans vt illud cuidam clerico conferatur cum peccato, vt ipse dimidium tractuum percipiendorum habeat, simoniam realem committit, si fructus illi a dicto clerico beneficiario soloantur, & vtique ex communicationem incurrit, & collatio illa nulla & irrita censenda est; Nec beneficiarius talis, aut fructus suos facere, aut illos laico dare potest, Quos tamen si laicus ab illo accipiat, eos tanquam male perceptos vel ei qui primo loco praefato beneficiario succedit, vel ipsi ecclesiae de cuius fructibus erant, vel Camerae Apostolicae, se cum illa componendo restituere tenetur.

DECISIO LXV.

Ex conf. 63. alias 62.

- 65 **S**i cui Papa pensionem reseruat cum obligatione postea soluendi illam alteri, qui ob leges regni, cuius erat beneficium, & super quo illa imponitur, talis pensionis non est capax, obligationem hanc soluendi pensionem pecunias, vel alia re, absque Papæ auctoritate, redimere potest, cum huiusmodi obligatio soluendi pensionem aliquid mere temporale sit, a iure spirituali separatum; pensionem vero reseruatam, ita vt beneficium, si per quo posita est, liberum maneat, sine Papæ licentia redimere aequit: eo quod pensio vel ius spirituale est, vel saltem spirituali est annexum: ex Nau. in Man. cap. 23. num. 3. vnde eam sine auctoritate Papæ redimens, simoniam committit, excommunicationem tamen non incurrit, cum hæc non nisi per simoniam in ordine, aut beneficio commissam incurrat pensio autem non est beneficium appellanda DD. in cap. postulasti. & cap. ad audientiam. 2. de rescript.

DECISIO LXVI.

Ex conf. 64. alias 46.

- 66 **L**itigantes in Rota de beneficio, & inter se conuenientes, vt ei qui causam amitteret alter fructus, & expensas, in quibus condemnandus erat remitteret, vt sic liti, & causa cederet, quæ conuentio postquam Prætorio Rotæ nota, & illi placita fuerit, statim vni eorum possessionis traditio discernitur, simoniam ob dictum pactum, quod Papa inconsulto interunt, commississe non censentur; eo quod satis videtur fuisse a Papa ratificatum, ex hoc quod iudex ab eo datus illud ratum habuit, & tanti Prætorij auctoritate comprobatum. arg. capit. Nisi essent. de præben.

DECISIO LXVII.

Ex confil. 65. alias 45.

- 67 **S**imoniam in collatione beneficii per tertiam personam commissam, parti eam ignorantem, neque quoad peccatum, neque quoad excommunicationem nocet, capit. lam itaque. 1. quest. 4. Sciens tamen aut eam scire debens beneficium renunciare tenetur, capit. ex insinuatione de simon. nisi

nisi Papa, attenta eius ignorantia, & bona fide, illud sibi potest confirmet.

DECISIO LXVIII.

Ex consil. 66. alias 88.

68 **C**um ablatio ordinis, vel usus eius actus sit potestatis spiritualis, & nouimus de verb. sign. ca. degradatio. de pœnit. in 6. quæ ab episcopatus ordine pendet, non minus quàm eiusdem ordinis collatio, cap. 1. de simon. Episcopus ordinarius pro mercede degradationis aliquid petens simoniacus efficitur: ex Nau. in Man. c. 23. num. 100. Quamuis enim possit quis cogi ad conseruandam piam consuetudinem dari aliquid temporale pro pia sustentatione ministrantis sacramenta, cap. ad Apostolicam. de simon. & ait Conc. Trid. sess. 24. ca. 4. de ref. pro pretio tamen, vel mercede illius actus peti non potest ex Nau. in Man. c. 23. nu. 101. & 102. & omnis talis consuetudo a Conc. Trid. ubi sup. damnatur.

DECISIO LXIX.

Ex consil. 67. alias 87.

69 **E**piscopus ius patronatus, & presentandi ad beneficium pretio alicui concedens, simoniam committit, in excommunicationem tamen contra simoniacos latam ab extrau. 2. de simo. non incurrit: cum hanc solum simoniaci in ordine, aut beneficio incurrant, vt ait Nau. in Man. c. 23. nu. 101. & 111. Ius autem patronatus nec beneficium, nec ordo est, cum eius laicus capax sit, cap. Quod autem, & c. cum dilectus. de iu. patr.

DECISIO LXX.

Ex consil. 68. alias 1. Np. prelati vices suas.

70 **C**onducens, aut emens pecunia vicariatum temporalem Episcopi, vel Rectoris, simoniam committit; extrau. 2. de simo. & c. ne prela. vices suas cum emptio, aut venditio rei spiritualis, vel ei annexæ, qualis est iurisdic. spiritualis, simoniacæ sit, ex Nau. in Man. c. 23. nu. 100. conductor vero talis, vel emptor iurisdictionem, vel officium huiusmodi emptum statim relinquere tenetur; eo quod talis conductio contractus simoniacus, & nullus est, c. Quam pio, 1. q. 2. & c. si de pact. nec nisi eo dimisso absolui potest. Argu. c. si res aliena. 1. q. 6. Quia tamen vicaria spiritualis beneficium non est ex Fel. in c. postulasti. de rescr. excommunicationem ipso iure non incurrit, cum hanc solum simoniacus in ordine, vel beneficio incurrit, vt sentit Nau. in Man. c. 23. num. 111.

DECISIO LXXI.

Ex consil. 69. alias 44.

71 **L**itigantibus duobus super beneficio, si vnus eorum secreto cum quibusdam amicis alterius conueniat, altero non consentiente, vt vnus eorum cedat iuri suo, si quod habet, & alter summam quandam pecunie soluat; qui tamen ad epta possessione prædictas pecunias cedenti soluere nolit, sed eas amici eius postea soluit; huiusmodi concordiam facientes simoniam realem ex vtraque parte completam, accipiendo, & soluendo pecunias pro re spirituali committunt ex Nau. in Man. c. 23. nu. 109. & excommunicationem incurunt, & irregularitatem si celebrent; pecunia vero Ecclesie, cui facta est iniuria, restituenda est, c. de hoc. de simo. & talis concordia nullius valoris est, & absolutio a simonia præfata per Datarium Papæ quoad forum exterius fieri debet, ita vt Pœnitentiarius quoad illud forum, absoluedi facultatem non habeat, sed solum quoad forum interius. Alter vero qui non consentit, tuta conscientia beneficium possidet, nec pecunias dictas soluere debet.

DECISIO LXXII.

Ex consil. 70. alias 38.

72 **P**resbyter regularis, qui a suo Abbate de quodam officio in Ecclesia sui Monasterij promissus est, quod per aliquot annos pacifice possidet, & ab Abbate successore coactus, illud in manibus eius renunciat, cum pacto quod dictus Abbas cum de alio Monasterij illius officio providebit, quod

cum effectu postmodum facit, quod idem officium per aliquot annos pacifice possidens, ab alio Abbate successore inquietatus, ne officio priuetur, & sine officio diffamatus maneat, dicto Abbati pecunias dat; quamuis sic renuncians beneficium ecclesiasticum regulare cum pacto de danda sibi compensa sufficienti, quam postea accepit, simoniam realem committat; alteri tamen Abbati dando pecunias ne super officio secundo in recompensationem accepto inquietetur, nullam simoniam admittit; cum post acceptam possessionem pacifice retentam, vexationem iniustam redimere licitum sit; cap. dilectus, 2. de simon. officium autem illud secundum iniuste retinet quidem ob pecunias datas, sed quia illud in compensationem prioris beneficii virtute pacti simoniace, male accepit, per quam acceptioque simoniam realem ab vtraque parte completam commisit; ex Nau. in Man. c. 23. nu. 100. præsertim cum iure communi Abbas superior officijs, quæ illis conferit, ad numerum etiam sine causa iusta, Monachos suos prius re possit, cap. cum ad monasterium, §. tales. de stat. monach.

DECISIO LXXIII.

Ex consil. 71. alias 86.

73 **Q**ui pro admissione ad habitum religionis aliquid dat, vel accipit, simoniam ex eo committit, quod d. ingressus Monasterij quidam spirituale sit, quoniam de reg. & c. ex insinuatione. de simon. ipsa etiam datus, & acceptio habitus, vel aliquid spirituale est, vel saltem spirituali annexum, cum hæc de laico ecclesiasticum faciat, adeo vt eum percipiens excommunicationem incurrit, ca. religiosus, §. 1. de sent. excommun. in 6. & proinde tales dantes, & accipientes pecunias pro ingressu religionis simoniam realem committunt, & habitum suscipiens eum relinquere tenetur; potest tamen dimisso habitu, & purgata simonia de nouo redipi, si receptio non fuerit scandalosa.

DECISIO LXXIV.

Ex consil. 72. alias 7.

74 **E**piscopus, qui Archipresbyterum conijcit in carcerem, & ubi, & mortuus est, & pro eius victu viginti aureos expendit quem Archipresbyterum alteri confert, sed ante collationem illi dixit, ego feci tot expensas pro alendo prædecessorem tuum coniectum in carcerem, dabo tibi hoc beneficium, & tu ex fructibus ipsius dabis mihi viginti aureos, quos idem Archipresbyter electus postea soluit; quamuis in foro conscientie simoniacus iudicandus non sit, quia non erant principaliter dati pro beneficio, sed pro impensis factis in alendo beneficiario mortuo, cuius morte beneficium vacauit, ex Nau. in Man. c. 23. num. 102. & 103. in foro tamen exteriori simoniam commisisse iudicabitur, cui iuste præsumi possit prædictam pecuniam ad beneficii conferendum principaliter data, & accepta esse, arg. c. 1. de simo.

DECISIO LXXV.

Ex consil. 73. alias 96.

75 **C**lericus bona fide, ignarus de simonia per meditationem commissa, beneficium impetrans, habita de simonia notitia beneficium illud relinquere tenetur, & non indiget collatione eiusdem; cum prior ob simoniam commissam nulla, & irrita fuerit, cap. quicunque, ca. præsertim, 1. q. 5. & c. de simoniace. & c. de regularib. de simon.

DECISIO LXXVI.

Ex consil. 74. 75. alias 28. 29.

76 **R**esignans, & resignatius conuenientes, vt exprimatut maior valor beneficii, quam verè sit, vt sic resignatione consecuta maior pensio a Papa constituatur, quam constituta fuisset, si valor verus expressus fuisset, quamuis ita mentiendo mortaliter peccent, dictaque expressio dolosa falsitatis gratiam sciat surreptitiam, & per consequens nullam; c. super literis. de rescrip. & ca. et si legib. 2. q. 2. simoniam tamen non committunt; Non enim omnis conuentio circa beneficia simonia est, sed illa sola, quæ principaliter dationem

nem iuris spiritualis vnus in alterum, pro aliquo temporali vel simili pretio respicit, quod tamen in proposito non contingit; eo quod neutra pars intendit dare, aut promittere alteri qui quod ob pretium vel quasi pretium iuris spiritualis; seu quod constitutio pensionis pretium remunerationis esset; sed solum conueniunt ad impetrandam surreptitiae ea quae volunt, nihil dando, vel promittendo alicui pro eius obtentione: sed neque mendacium illud causa principalis, aut immediata acquisitionis beneficii fuit, sed remota, & mouens tantum Papam ad maiorem pensionem pro commoda regni finatis sustentatione constituendam, quorum nullam simoniam efficit.

DECISIO LXXVII.

Ex conf. 76. in antiquis, & Nouis.

77 **S**imoniam censetur, si ab eo, qui gratis cessionem expedit, fiat retrocessio beneficii intra breue tempus, & non alias; sicut nec ex datione alterius rei longe post tradita. Immo & confidentia censetur ex promissione retrocedendi beneficii ipsi resignanti, quamuis non ex promissione dandi fructus eidemmet resignanti.

DECISIO LXXVIII.

Ex conf. 9. in Nouis deest in antiq.

78 **S**imoniam licet sola voluntate quoad peccatum committitur, pena tamen non incurritur, nec restitutionem annexam habet, cap. fin. de simonia. subscribens autem scripturae continenti multa capita, quorum aliqua simoniaca sunt, ad ea in dubio restringitur, quae licita sunt, ut sic delictum euitetur; cum in dubio, actus qui potest esse bonus, non praesumi debet esse malus, cap. 1. de iniuri. in 6. l. si pro curato, ff. de cond. indeb.

DECISIO LXXIX.

Ex conf. 18. in Nouis, deest in antiquis.

79 **S**imoniam est, non solum resignare beneficium in manus ordinarij premissis pacto, ut tali conferatur; sed etiam de praestando consensu in pensionem super meo beneficio, si alter resignet beneficium suum fauorem eius quem volo.

DECISIO LXXX.

Ex conf. 19. in Nouis, deest in antiq.

80 **C**um simonia reciproca non sit, quando non interuenit pactum, aut conuentio tacita, vel expressa, consequenter resignare beneficium in fauorem alicuius, etiam si interueniat intentio mentalis, ut alter aliud simile in fauorem filij sui ex gratitudine faciat, simonia reciproca dici non debet, nec in penas contra confidentiam in beneficijs committentes factam exinde incurrit, modo nulla conuentio expressa, vel tacita, quae sola illicita est praecesserit; cum lex naturalis sit, ut recipiens beneficium teneatur beneficii beneficium, l. si non sortem, §. libertus, ff. de conditio. indeb.

DECISIO LXXXI.

Ex conf. 20. in Nouis, deest in antiq.

81 **R**esignans beneficium in manibus ordinarij, cum spe in animo retenta, quod ipse dabit illud alicui digno, pro quo ipse rogauerit, aut quem ipse nominauerit, licita est, si cum ordinario pactus non fuerit, antequam renunciabit, quod ipse ei illud conferret, ita Nau. in Man. cap. 23. nu. 1. c. 9. sicut, & mandatum de renunciando cum clausula, ut post renunciationem rogaretur collator, ut tali, vel tali conferret, licitum est, ex Cassad. decis. 2. de simon.

DECISIO LXXXII.

Ex consil. 21. & 48. in Nouis, quae ipsa eadem sunt, vacant in antiquis.

82 **S**imoniaca renunciatio cum sit ipso iure nulla, & omnia quae post illam sequuntur; consequenter titulus benefi-

cij per simoniam resignati penes simoniacum resignantem manet, donec per sententiam eo priuari: unde etiam ignorant simoniam illam, huiusmodi beneficium ante priuationem per sententiam, acquiri non potest, quia est alienum, & verè non vacat.

DECISIO LXXXIII.

Ex conf. 26. in Nouis, deest in antiquis.

83 **M**ediator rogatus, ut oblata restitutione expensarum Bullarum suadeat alicui resignationem beneficii, si illam simpliciter fieri procuret, & postea pecuniam gratuito a resignatario solente datam recipiat, quamuis simoniam mentalem commiserit, si resignantem simoniace interpellare proposuit, sicut etiam, & resignatarius rogando ut pro ipso apud alium interpellat; Neuter tamen simoniam realem, quae ipso iure excommunicationem, & nullitatem tituli inducit, Extrauag. 2. de simon. committit, & censetur.

DECISIO LXXXIV.

Ex conf. 30. in Nouis, deest in antiq.

84 **R**esignanti pacisci non licet quod alius aliud beneficium renunciat, seu pensionem soluere, vel expensas Bullarum restituere teneatur, nisi id Papa in supplicatione exprimat.

DECISIO LXXXV.

Ex conf. 31. in Nouis, deest in antiq.

85 **S**imoniam conuentionalis est, si resignati promittitur, quod percipient nihilominus fructus, vel quod talis propinquam eius ducet in uxorem, ex promissione tamen sola non incurritur excommunicatio, ex Naua. in Man. c. 23. nu. 104. & 105. si autem ex vi pacti fructus illos recipiat, aut aliud loco illorum, vel sequatur Matrimonium, excommunicationem incurrit. Quod si a pacto recedatur, & postea libere contrahatur, vel aliquid ex sola liberalitate donetur, non incurritur poena, etiam si minus principalis respectus ad praecedentia habeatur.

DECISIO LXXXVI.

Ex conf. 32. in Nouis, deest in antiq.

86 **S**imoniaca est omnis renunciatio beneficii ecclesiastici cum pacto etiam conditionali, etiam inani, & inutili, saltem si praebet causam dictae renunciationi, talis tamen renuntiatio conuentionalis ab vna tantum parte puta renunciante, adimpleta valet, neutra tamen pars excommunicationem incurrit, ita Naua. in Man. c. 23. num. 111.

DECISIO LXXXVII.

Ex conf. 42. in Nouis, deest in antiq.

87 **S**icut simonia est conuentionalis si competitori digniori, ut desistat, promittatur temporale, & si ab vtraque parte obtento beneficio adimpleatur, efficitur realis, annullans omnia secuta; ita etiam mediatori, ut mihi collationem, vel praesentationem impetret, si quid promitto, simonia conuentionalis est, & si obtento beneficio soluum, efficitur realis, annexam habens excommunicationem, & actus nullitatem, ac ad illud reddor inhabilis, a solo Papa habitandus.

DECISIO LXXXVIII.

Ex conf. 50. in Nouis, deest in antiq.

88 **P**ermutatio beneficii pinguioris cum minus pingui, cum pacto, ut fructus excedentes sibi restituantur, est simoniaca. Idem est, si conueniant ut constituantur pensio aucteritate propria pro fructuum adaequatione.

DECISIO LXXXIX.

82 Simonia conventionalis est, si compermutantes pacifican-
tur, quod in certum euentum sibi ipsi propria beneficia
permutata restituant; & penas per Pium IV. & V. comit-
tentibus confidentiam simoniacam impositas incurrunt;
Quarta vna est excommunicatio Papalis; Altera, perditio
beneficiorum habitorum; Tertia, inhabilitas ad habendum
alia; Quarta vero reseruatio beneficiorum per confidentiam
habitorum, & aliorum per eam vacantium prouisionis. Ta-
lis autem confidentiarius, quamuis dimisso beneficio, vigo-
re Cruciate, a censuris ob id incurfis absolui possit, & ablo-
utus, ordines iuste percipere queat, ad beneficia tamen ob-
tinenda a solo Papa habilitari poterit.

DECISIO XC.

Ex conf. 52. in Nouis, deest in antiq.

83 Simoniae crimen verè coram Deo committitur, cum tem-
pore quantumuis minimi, in lingua, obsequio, aut
manu datur in pretium rei spiritualis, & si attingit ad cul-
pam mortalem, siue ratione quantitatis, siue ratione irreue-
rentiæ, & deordinationis; reponendo rem spirituales in or-
dine rerum vendibilem, & estimabilem, & temporaliu,
excommunicationem habet annexam: si autem alio respe-
ctu datur res illa, aut obsequium fiat, quam pro pretio, & so-
lutione rei spiritualis, puta pro dono gratuito, vel sustenta-
tione ministrorum, vel labore eorum, vel vexationis redem-
ptione coram Deo simoniam iure diuino, naturali, aut hu-
mano prohibita non est; vt proinde quando seruitur alicui,
vt ei conferatur beneficium, aut tali suo ministro illud con-
ferre, simoniacum sit, ex prædictis constat.

DECISIO XCI.

Ex conf. 53. in Nouis deest in antiq.

84 Examinator, qui, vt amico rogari gratificaretur, pro-
mouendum in actu examinis alacriorem reddendo a-
diuuat, si adiutorium non fuit notabile, in penas contra si-
milia perpetrantes, Concl. Trid. sess. 24. ca. 28. de ref. S. Ca-
ueant statutas non incidit, etiam si postea munuscula gratis
oblata bona fide recipiat. Argu. c. Et si questiones de simon.

DECISIO XCII.

Ex conf. 56. in Nouis, deest in antiquis.

85 Vm fauor, per quem vnus iuuat alium ad aliquam gra-
tiam consequendam, res suæ pretium inestimabile, &
inuendibilis sit consequenter qui vt Cardinalitiam digni-
tatem assequatur, aut alicui, vt fiat Cardinalis, donum ali-
quod dat, peccatum simoniæ committit. & in penas Bullæ
Gregorij XIII. incip. Ab ipso saltem excommunicationis
incidit; Quod si Pontifex fecit, & consentit, cessant quidem
penæ temporales, sed non peccatum, nec pena æterna.

DECISIO XCIII.

Ex conf. 64. in Nouis, deest in antiq.

86 Simonia non est, si ego alias licitè extinguo pensionem;
vt pecuniam receptam mutuem tibi illam tradituro ter-
tio volenti aliam similem extinguerè pensionem, & tu mi-
hi promittas interim aliquot annua.

DECISIO XCIV.

Ex conf. 67. in Nouis, deest in antiq.

87 Peccati venia, cum non datur nisi correcto, Reg. peccati
venia, de regu. iur. in 6. consequenter realis simoniacus
in beneficio, non nisi eo dimisso, ab excommunicatione ab-
solvendus est.

DECISIO XCV.

Ex conf. 71. in Nouis, de est in antiq.

88 Simoniacè ignoranter de beneficio, seu pensione prouisus,
ita fructus bona fide durante suos facit, ac si simo-

nia perpetrata non fuisset; post scientiam vero non solum
beneficium, aut pensionem dimittere, sed etiam fructus po-
stea perceptos restituere, vel remissionem, seu compensatio-
nem a Papa obtinere tenetur.

DECISIO XCVI.

Ex conf. 74. in Nouis, deest in antiquis.

89 Resignatarius pecunias necessarias pro expeditione liti-
rarum resignanti vt amico, animo eos repetendi, vel
compensandi cum terminis soluendæ pensionis, non autem
in pretium resignationis mutans, aut soluens, verè coram
Deo, nec confidentiarius, nec simoniacus est, quamuis talis
in foro exteriori præsumitur, nisi eas sciente Papa, sciente
scilicet, & consentiente summo ipsius Datario persoluat.

DECISIO XCVII.

Ex conf. 75. in Nouis, deest in antiq.

90 Resignatarius accepta possessione beneficij, ita demum
potest resignanti quid dare, si principaliter propter Deū
de ipsi resignanti egentem in elemosinam, etiam si minus
principaliter det, vt obligationi antidotali satisfaciat.

DECISIO XCVIII.

Ex conf. 78. in Nouis, deest in antiq.

91 Resignans, si post captam possessionem a resignatario,
constituit vicarius ad regimen beneficij resignati,
licet illud regat de iure in vim dictæ deputacionis, &
non de facto, in foro tamen exteriori confidentiarius præ-
sumitur.

DECISIO XCIX.

Ex conf. 83. in Nouis, deest in antiq.

92 Confidentiarij, qui recipiendo beneficium promitte-
bant resignanti retrocedere ante constitutiones Pij IV.
& V. adeo licitè fecisse censentur, vt si dem præstitam a-
dimplere cogentur.

DECISIO C.

Ex conf. 84. in Nouis deest in antiq.

93 Consuetudo etiam immemorialis ecclesiæ secundum
quam prouisi de canonicatu, & præbenda, ante quam
ad possessionem illorum admittantur, aliquid pro ecclesiæ
reparatione soluere solent, illicita, & simoniaca censi de-
bet, si pro ipsius beneficij, aut præbendæ acquisitione illud
soluatur. Quamuis enim beneficium ante, immo & post illius
erectionem, vacanti, a superiore onus aliquod temporarium
reale imponi possit, ea significatione de præben. personæ te-
men de eo prouidendæ nihil imponi poterit.

DECISIO CI.

Ex conf. 85. in Nouis, deest in antiquis.

94 Parochus petens, vel etiam exigens ante collationem nu-
ptialis benedictionis, quæ pro huiusmodi datur consue-
tunt, si male facit simoniacus tamen non est, nec censu-
ras incurrit. ex S. Tho. 2. 2. qu. 100. art. 3. Caet. ver. simonia.
& Nauar. in Man. c. 23. null. 10. & dato quiddam simoniam in
istis committeret, excommunicationem tamen non incur-
ret, cum hæc non nisi ob simoniam in ordine, vel beneficio
incurratur.

DECISIO CII.

Ex conf. 93. in Nouis, deest in antiq.

95 Extraneus Pij V. incip. Intolerabilis quæ est 87. in or-
dine, contra simoniacos lita, inhabilitans simoniacè
beneficia, & dignitates acquirentes, pensionem acquirentes
non ligat, nec etiam eos, quibus ignorantibus a tercia per so-
na aliquid simoniaco acquiritur.

DECISIO CIII.

Ex conf. 94. in Nouis, deest in antiq.

96 Ignorantia probabilis, qualis est illius, qui sciens quæ-
sua beneficia per festum eius iustitiam,
quem illic tractatum non credebat, tractari, nõ corauit
dili-

diligentia de bonitate dictarum actionum inquirere, a censura excommunicationis, & penis, quas incurreret beneficiarius, excusat, ex Na. in Man. c. 23. nu. 45. & c. 227. nu. 172.

DECISIO CIV.

Ex cons. 99. in Novis, deest in antiq.

104 **S**imoniam realis mediator fructus beneficii, quæsi alteri ex causa suæ meditationis malè perceptos restituere tenetur; sic autem ignoranter bona fide de huiusmodi beneficio prouisus, quamuis titulum non acquirit, unde & beneficium per alienam simoniam sibi acquisitum dimittere tenetur, c. Nobis, cap. ex insinuatione, & c. de simoniace. de simon. fructus tamen si sunt industriales, quales ut plurimum sunt fructus beneficiorum, cum cultura, & opera beneficiarii quarantur, ex Pan. in ca. Grauis, num. 6. de restit. spoliat. etiam extantes, vel ex quibus locupletior factus est, facit suos, Naturales autem extantes, ut quibus factus est dicitur, non ecclesiæ, sed ei, cui primo beneficium legitime conferatur, restituere debet arg. c. cum vos. de off. ordin. & cap. Quia sæpe. de elect. & ideo si huiusmodi ignoranter per simoniam promotus, post renuntiationem a se factam fuerit reprobatus, vel a Sede Apostolica illius retentionem obtinuerit, fructus illos, uti primus qui canonicè succedit, faciet suos.

TITVLVS III.

Ne prælati vices suas, vel ecclesias, sub annuo censu concedant.

SUMMARIUM.

- 1 Iurisdictionem temporalem emendo, an, & quandoquidem mortaliter peccat.
- 2 Vicariatus episcopi sine simonia emi nequit, sic tamen emens non est excommunicatus.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 22. de empt. & vend.

1 **M**ens pretio, officia quædam temporalia iudicandi ab eis qui poterant ea ipsi gratis conferre, mortaliter peccat, legem transgressus, Auth. ut iudices sine quo suffi. col. lat. 2. & etiam consentiens, & causa existens ut collator eorum accipiendo pecuniam peccet, cum sit turpe lucrum; ex Pan. in c. 1. & 2. Ne prælat. vic. & Nau. in Man. ca. 25. num. 7. Nisi certa modificatione ea vendant, nimirum honesto pretio, & personis idoneis; ex S. Thom. ex opus. 2. 1. Huiusmodi tamen iudicandi munus iuste exercendo non peccat, & illud retinere potest, nec quæsi per iustum exercitium prælatorum officiorum restituere tenetur; secus autem, si aliquid iniuste acquirat: ita Nau. in Man. c. 17. num. 3.

DECISIO II.

Ex cons. 2. in utrisque.

Canonici Sede vacante convenientes circa electionem Vicarij, & paciscentes, ut quicumque eorum eligitur Vicarius, tam salarium ei ratione Vicariatus soluendum, quam omne aliud emolumentum Vicario Episcopi solui solitum, inter se, & alios Canonicos æqualiter diuideret teneatur, & vnus eorum postea electus, huiusmodi pactum seruans, & vnicuique eorum singula æqualiter diuidens simoniam omnes realem admittunt; Cum Vicariatus generalis Episcopi, & cuiuslibet alterius prælati res spiritualis sit, ca. 1. & 2. Ne prælat. vic. suas excommunicationem tamen non incurrit; Extrauag. 2. de simon. cum hæc solum contra simoniacos in ordine, vel beneficio lata sit, quale non est vicariatus officium, unde nec irregulares celebrando efficiuntur.

TITVLVS IV.

De Magistris.

SUMMARIUM.

1 Lector sacre scriptura etiam in cathedralibus regularibus ponendus.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtr. sque.

1 **I**n ecclesiis cathedralibus, tam regularibus, quam secularibus lector sacre scriptura ponendus est, ex Concl. Trid. sess. 5. c. 1. de refor. vbi autem eadem ecclesia, & cathedralis, & regularis est; non duo lectores, sed vnus sufficit, cum vna tantum sit ecclesia, & proinde vno iure censeri debet, ea cognouimas, 2. q. 1. cui lectori vbi præbendæ non sunt, de stipendio prouidendum est; & ceteris paribus canonicè eundem ecclesiæ alij externo præferendus est, arg. c. nullus. d. 61.

TITVLVS V.

De Iudæis.

SUMMARIUM.

- 1 Filij hereticorum, & Iudæorum non sunt ordinandi.
- 2 Vendere Iudæis ramos myrri ad finem celebrandi scenophegia non licet.
- 3 Vjuras, qui iuste cum conuenientibus Capitulis Iudæis per mittit, ad eas soluendum compellere potest.
- 4 Vjuras concedendi licentia concessa a Papa, non se extendit extra terras ecclesie in temporalibus subiectas.
- 5 Papa Iudæis permittere potest vjurarum exercitium.
- 6 Arma deferentes infidelibus, an, & quando peccant, & absolendi sint.
- 7 Arma fabricare, fideles inter Turcas habitantes an possint.
- 8 Christiani in terris Turcarum habitantes, an equos illis vendere possint.
- 9 Christiani inter Turcas commorantes, an milites stipendia rj esse queant.
- 10 Sacri, & alia vasa aenea, vel ferrea an inter arma Turcis deferri prohibita censeantur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 22. de Hereticis.

1 **F**ilij hereticorum quorum patentes damniati fuerunt, & ipsi, vel statua, vel ossa eorum combusta sunt, & etiam Iudæorum, iad sacros ordines vsque ad quartam generationem promoueri non possunt, vt habetur per Paul. III. Extrauag. Cum ex Apostolatus. constit. 42. & Gregor. XIII. Extrauag. edit. 1573. quod idem de descendentibus a Mauris intelligendum est, nec possunt tales in Guardianum, Prælatum, aut Prouincialem eligi, aut ad prædicandum admitti.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 1.

2 **V**enditio ramusculorum myrri, quibus vtuntur Iudæi in festo Scenophegie celebrando, per se considerata peccatum non est, nec aliquod secum peccatum admixtum habet, sed efficitur peccatum, etiam mortale solum ob circumstantiam malam finis mortaliter mali, ex S. Tho. 1. 2. q. 18. art. 4. & 7. quandoquidem eos venderet Hebræis ad finem, ut ipsi eis ad scenophegia celebranda vtantur: Sin vero in eorum venditione finis bonus apponatur, puta ob querendam sibi pecuniam, qua se sustentent, vel alia eis honestè vtantur, nullum omnino peccatum in eorum venditione admittitur, ita Nau. in Man. ca. 17. nu. 195.

DE.

DECISIO III.

Ex cons. 4. alias 18. de vsuris.

Non solum Papa, sed etiam alius quicumque Princeps secularis, siue Imperator siue Rex sit, aut alius qui superiorum non recognoscit, iusta de causa poterit sine peccato, auctoritate sua in terris suis permittere, etiam sine ecclesiastica auctoritate vsurarium exercitum Iudeis, factis honestis capitulis cum eis, & non accipiendo lucrum sibi de illo extortitio; Ita Nau. in Manu. cap. 17. nu. 193. Quamuis melius faceret, qui id non nisi summo Pontifice consulto, cum capitulis ab eo approbatis permitteret. Potest etiam Christianos ad pacta, & conuentus inter Principem, & Iudeos obseruanda compellere, & consequenter ad soluendas vsuras promissas; Iudeis, & permissas. Princeps vero, qui superiorum recognoscit, nihil horum iuste permittere potest, sine auctoritate Papæ, vel illius Superioris, in cuius territorio viuunt.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 34. de vsuris.

Licentia vsuras excedendi in terris ecclesie a Papa concessa, extra terras ecclesie in temporalibus non subiectas, non se extendit; præsertim cum Priuilegiis, quæ in præiudicium aliorum Principum temporalium redundat, Testringenda sit. cap. Post. de priuilegiis. Ad verum autem interest, tam lucris cessantibus, quam damni emergentis seruatis seruandis sine aliqua speciali permissione Principis spiritualis, & temporalis iure communi, tam Iudeo, quam Christiano cuiquam mutuari licet. ex Nau. in Manu. cap. 17. nu. 211.

DECISIO V.

Ex cons. 5. in antiq. est. 35. de vsuris in Nouis.

Sicut rectè nonnunquam permittitur aliquod malum, hoc est, non punitur, vt aliud peius impediatur, vnde & lupanaria in multis locis permittuntur, ne casta matrimonia sollicitentur, & vicia peiora impediatur. ex S. Th. 2. 2. q. 10. artic. 1. ita etiam a Papa in vrbibus, & Auinionis, & alibi ab alijs Principibus vsurarium exercitum Iudeis permissum est ad mala maiora vitiumque euadenda; id quod absque peccato fieri potest non participando in lucro, secus tamen si in illo participarent. ex Nau. in Manu. cap. 17. num. 195.

DECISIO VI.

Ex cons. 3. in Nouis est. conf. 3. de clandest. despon. in antiq. dub. 6. 7. & 8. sed quia huic titulo magis conuenit, hic apponere visum est.

Armorum delatio vbi non est prohibita, cum multo virore, sed solum sub aliqua parua pena temporalis, non est mortalis, nisi inde aliquid scandalum notabile Reipublice, vel deferrentur in finem mortificatum, cum mortalibus obedientia, vel scandalo, vel ad bella iniusta, præsertim pro infidelibus contra Christianos; in quibus casibus sic deferentes, nihil abintineant, absolui non possunt.

DECISIO VII.

Arma fabricare possunt Christiani in terris Turcarum viuentes, illaque eis vendere, modo, eas ad bella iniusta non fabricent, nec tacite aut virtualiter sciant, aut credant illos, quibus vendunt, eas ad iniusta bella præsertim contra Christianos vsuros; quia hoc esset cooperari ad malum, quod nunquam licitum esse potest.

DECISIO VIII.

Ex cons. 4. in Nouis, est. conf. 3. de clandest. despon. dub. 7. in antiquis.

Turcarum in regione habitans subditus Christianus, Turcis equos & arma iuste vendere potest, dummodo ea intentione non vendat, vt ijs in bellis iniustis vtantur; Negatur legibus prohibentibus quedam ad Tur-

cas deferri, & ita quorundam. de Iudeis. quæ solum contra illos editæ sunt, qui cum non sint infidelibus subditis, Turcis tamen ea vendunt, & deferunt. Potestque sic Turcis subditus, bellis quæ Turca alijs infidelibus iuste indicit, interesse & acquirere secundum ius commune, cap. nus. genium. d. 1. si ipsi eo vtantur, dominium rerum, & personarum, quas in bello capiunt, vel a captiuis pretium redemptionis exigere, & prædam captam tueri etiam infideles aduersarios occidendo.

DECISIO IX.

Militiæ nomen dare apud Turcas Christianis ibidem commorantibus licet, dummodo non se obligent, nec intendant in bello iniusto bellare; Nam si talem obligationem facerent, grauius peccarent, nec promissionem pro hac parte seruare tenentur. Arg. cap. Militare. 2. q. 1. & cap. Julian. 1. q. 3. proponentesque obligationem hanc prædicta parte non seruare, absolui possunt.

DECISIO X.

Ex cons. 6. in Nouis deest in antiquis.

Cacabi, & alia vasa ænea, vel ferrea ad vsum coquinæ principaliter fabricata, quamuis proprie arma bellica non sint, quia tamen ex eis arma bellica confici possunt, & solent, ideo mercatores, & alij hæc ad satracenos dolo malo, seu fraude deferentes, aut eis hæc vendentes, in Bullam Cæneæ, & alias iuris excommunicationes incidunt; secus vero si bona fide, sine fraude & dolo, aut mala intentione vasa prædicta eidem ad vsus alios quam bellicos vendant.

TITVLVS VI.

De Hæreticis.

S Y M M A R I V M.

- 1 Inquisitor hæresis super incastu iure communi cognoscere nequit.
- 2 Renunciatio beneficij ante priuationem facta est valida, seculus si solum ante declarationem.
- 3 Libros damnatos sine licentia tenens, & legens, Bulla Cæneæ excommunicatur.
- 4 Sepeliens scienter hæreticum excommunicationem non reseruatam incurrit.
- 5 Abiuratio de vehementi est quadam purgatio Canonica.
- 6 Iudæi, & Pagani, in quibus ecclesie subiecti sunt.
- 7 Confessio & absolutio excommunicati, se talem ignorantis, valent.
- 8 Denunciare non tenetur quis, quem hæreticum dubitat, sed probare nequit.
- 9 Prælati Regulares in subditos de crimine hæresis procedere non possunt.
- 10 Hæretici fautor censetur iudex, qui illum aufugere permittit.
- 11 Bona hæreticorum nisi prius declarentur, apprehendi nequeunt.
- 12 Testis ad penam ignis se obligans non est ea puniendus.
- 13 Hæreticos notorios non denunciatos vitare non tenemur.
- 14 Iudici interroganti cum iuramento an sacrum fecerit, vel eidem interfuert, an catholico negare licet.
- 15 Catholicus an, & quomodo in terris hæreticorum habitare potest.
- 16 Hæreticorum sumus ducere, ubi, & quando liceat catholico.
- 17 Catholici superiori infideli indifferentia iubenti iuste parent.
- 18 Laicus de fide disputans, excommunicandus, si scit non licere.

- 19 *Scriptura priuata manu aliena, alij non nocet.*
 20 *Infordeſcens in excommunicatione ultra annum a iudice reſponſurus de fide citandus.*
 21 *Hæreſim manifeſtam aſapiat, dicere, Chriſtus paucos habebit amicos.*
 22 *Abiuratio de leui, aut vehementi, an irregularitatem incurat.*
 23 *Filij nati antequam pater fieret hæreticus, panis non afficiuntur.*

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 2.

- 1 **Q**uamuis attento aliquo Priuilegio, aut conſuetudine a Summo Pontifice approbata, cap. cuncta per mundum. 9. q. 3. cap. propoſuit, de conceſ. præb. Inquiſitores hæreticæ prauitatis ſuper inceſtu Sacerdotis cum filia ſua ſpirituale admiffo procedere poſſint: attento tamen ſolo iure cõmuni, ſuper huiusmodi crimine procedere nequeunt, & procedendo peccant mortaliter, iuriſdictionem alienam uſurpando ex S. Thom. 2. 2. q. 60. ar. 6. ex eo quod cognoscere non poſſunt niſi de crimine hæreſis, & alijs aliquibus illi acceſſorijs; cap. accuſatus §. de inceſtu, de hæret. in 6. quale non eſt inceſtus crimen; cum hæreſis fidei catholicæ, cap. Hæc eſt fides 23. q. 1. inceſtus autem virtuti caſtittatis, & pudicitie opponatur, ex S. Thom. 2. 2. q. 154. art. 9. Sed neque de blaſphemia, in qua fit in iuria Deo, aut ſanctis, neque de ſuperſtitionibus, & diuinationibus, quæ ſunt contra virtutem religionis moralium omnium maximam, ex S. Tho. 2. 2. q. 81. ar. 3. præfati Inquiſitores cognoscere valent, niſi caſu quo contradictionem alicuius articuli fidei implicat, aut manifeſtè hæreſim ſapiant, d. cap. accuſatus §. ſane.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 3. de renunc.

- 2 **I**nquiſtus beneficium ſuum renuncians in fauorem alterius qui poſtea tanquam fautor hæreticorum per ſententiam condemnatus abiurat, & ab Inquiſitoribus priuatur beneficijs, & priuatus declaratur, valide renunciat; cum renunciatio beneficij ante priuationem facta, valida cenſeri debeat.

DECISIO III.

Ex conf. 4. alias 9.

- 3 **D**egentes in terris, & Prouincijs hæreticorum, & libros damnatos legentes, & tenentes, excommunicationem Bullæ Cœnæ incurrun; vt patet §. 1. Bullæ cœnæ. ſicut etiam ij, qui licet non ex animo ſed falſò, & ſimulatoriè iurant Principem ſeculare caput eſſe non ſolum in rebus temporalibus, ſed etiam in ſpiritualibus, aut qui partim timore, partim ignorantia, criminis ad ſeuitiam tyrannorum vitandam calices, patenas, cruces, aliaque vaſa & ornamenta Sacra & Eccleſiaſtica frangunt, excommunicationem, & irregularitatem incurrun, quæ naſcitur ex crimine notorio de poſitione digno quoad forum contentioſum, ex Naua. in Man. cap. 25. nu. 74. 77. & 148. quoad illud tanquam hæretici notorii diuidendi ſunt, & abſolutione, diſpenſatione, & facultate indigent, immo & inhabiles ſunt ad beneficia eccleſiaſtica obtinenda, ac ſi illa omnia vero animo egiſſent.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. alias 11.

- 4 **S**epeliens aliquem in loco ſacro, de quo apud quosdam timor eſt, quod ſit hæreticus, excommunicationem non incurrit; cum ius excommunicans ſepelientem ſuſpectum de hæreſi, non excommunicat ſimpliciter ſepelientem, ſed præſumentem ſepelire eum, quæ hæreticum eſſe cognofcit; cap. Quicumque, de hære. in 6. clem. 1. de ſepult. præſumptio autem dolum & malitiam præſupponit; quæ tamen excommunicatio non eſt reſeruata Papæ per Bullam Cœnæ vel alia iura, ſicut excommunicatio propter hæreſim incurſa eadem reſeruatur.

DECISIO V.

Ex conf. 5. (alias) 16.

6. 19.

5 **Q**ui verè hæreticus fuit, & poenitens hæreſeos a ſe admiſſæ iam confeſſæ, vel probatæ eam abiurat, vt miſericordiam confequatur, & ne ad mortem tradatur: c. primum. 1. q. 7. c. ego Berengarius. de confeſ. d. 2. & c. ad abolendam. §. præſenti. de hæret. ad beneficia, & officia confequenda inhabilis eſt, donec habilis fiat, & ipſo iure habitus, & alijs oib. bonis priuatur; cap. 2. §. hæretici de hæ. in 6. & cap. vergentis & cap. cum ſecundum tit. eo & reſignatio beneficij ob hæreſim vacantis nulla & irrita eſt; ita Pius. V. Extr. Cum ex Apoſtolatus. Cui verò abiuratio de leui, immo & de vehementi ſuſpicionem, tanquam purgatio canonica imponitur, & abſolutus, & innocens a crimine impoſito oſtenditur, d. c. ad abolendam. §. Qui verò. & cap. acuta. de hæ. in 6. nullam omnino inhabilitatem ad obtenta, vel obtinenda beneficia incurrit; cap. Inter de purg. canon. Sed neque reſignatio beneficij ab eo facta per Bullam Pij V. annullatur.

DECISIO VI.

Ex conf. 7. alias 4.

- 6 **H**æreticus factus occasione Iudaorum ei Iudaifmum perſuadentium, & ad eor rediens & abſolutionem ab excommunicatione Bullæ Cœnæ petens, non niſi manifeſtatis Iudæis præſatis, vt ab Inquiſitoribus puniri poſſint, abſolui debet. Quamuis enim Iudæi cum nondum baptizati ſint, complices hæreticorum eſſe nequeant, ad hoc vt hæretici dicantur, ex Naua in Man. cap. 26. num. 13. nec eccleſiæ legibus ſubijci, quoad legis Chriſtianæ obſeruantiam; cap. gaudemus. de diuor. ijs. Quia tamen eccleſia ad fidem ſuam defendendam iuriſdictionem habet, inſtè poteſt quocumque turbantes eam, & retrahentes Chriſtianos ab obſeruantia legis Chriſtianæ punire: cum huiusmodi peccata, aut mere fori eccleſiaſtici, aut ſaltem fori miſeri ſint, in quibus caſtigandi iudicium ſeculare præuenire poteſt. cap. cum ſit generale, de foro compet. cap. contra chriſtianos de hære. in 6. & cap. ſape 28. q. 1.

DECISIO VII.

Ex conf. 8. alias 5.

- 7 **Q**ui in vera & catholica fide perſeuerans, cum hæreticis ſapienter conueſatur, & verba, & hæreticales blaſphemias eorum audit, & libros eorum e uicioſitate quadam, & ſciendi ſolum audire ductus emit, tenet, & legit, ſed poſtea poenitentia ductus libros, quos emerat, comburit, & cuiusdam iubilij auctoritate a Confeſſario ab omnibus peccatis abſoluitur, non obſtante quod in dictis literis continebatur expreſſè, ne legentes, & tenentes libros prohibitos abſoluantur, quia confeſſario perſuadet, quod abſolui debet ex eo, quia tunc non legebat, nec detinebat, licet legit, & detinuerit; legendo, & tenendo illos libros in excommunicationem Bullæ Cœnæ incidit, non quidem quatenus excommunicat hæreticos (cum hic verè coram Deo Catholicus erat, licet in foro exteriori vt hæreticus erit iudicandus, ex Naua in Man. cap. 11. num. 24. & 25. & cap. 27. num. 16.) ſed quatenus excommunicat tenentes & legentes libros hæreticorum ſine licentia Sedis Apoſtolicæ. Confeſſio verò & abſolutio poſtea a confeſſario facta valida ſuit, (quamuis confeſſarius poteſtatem eum abſoluendi ab excommunicatione non habuerit) eo quod confeſſio & abſolutio excommunicati ſe talem ignorantis valent; ita Na. in Ma. c. 9. nu. 3.

DECISIO VIII.

Ex conf. 9. alias 3.

- 8 **V**ltramontanus qui cum hæreticis ultra montes conuerſatus eſt, illos denunciare non tenetur; ſi verò cum illis in Italia, vel Hiſpania, & alijs, ubi viget Inquiſitio, conuerſatus ſit, illos denunciare obligatur, dummodo tamen pro certo, & indubitato ſciat aliquem eſſe hæreticum.

ticum ex signis sufficientibus, vel ab aliquo fide digno, qui id scit, audiuit, vel per confessionem ipsius id competentum habet, ex Innoc. in cap. cum causa de iuram. calum. & eum talem esse probare poterit; Nec absolui debet, nisi denunciante proponat: Si autem si dubius sit, an sit hæreticus, nec eum talem esse probare valet: Tunc enim male faceret, qui ob leuem suspensionem, & ob signa non manifesta aliquem tanti criminis reum denunciaret.

DECISIO IX.

Ex conf. 10. alias 1.

9 **Q**uamuis iure communi Prælati Religionum Congregationis alicuius iurisdictionem in suos subditos habent quod ea, quæ ad regulam pertinent, ex Glo. in c. cum ab ecclesiarum de off. ord. & etiam consuetudine, vel privilegio quoad alia crimina, etiam ad imponendam penam trirerimur; c. nullam 18. q. 2. Non tamen eodem iure communi iurisdictionem habent cognoscendi de causis hæresum religionum sui ordinis, & eas definiendi, nec consequenter aliquid de eis statuendi absque privilegio Sedis Apostolicæ, sed huius rei cognitio, & potestas puniendi, & definitendi per longissimam temporis consuetudinem solis Inquisitoribus re cura. De ecclesiasticis communicata, referuatur. c. vt off. cap. vt Inquisitionis. & cap. per hoc. de hæret. in 6. Cle. 1. & 2. de hæret.

DECISIO X.

Ex conf. 11. alias 14.

10 **G**ubernator secularis ab Episcopo requisitus, vt aliquem in excommunicatione per annum manentem, tanquam suspectum de heresi capere, aut captum semel Episcopo tradere differens, ne iurisdictioni Regiæ præiudicium faciat, sed in carcerem secularem conijcit, ex quo postea sine alia gubernatoris culpa, de consensu tamen Carcerarij au fugit, uterque tam Gubernator, quam Carcerarius, excommunicationem Bullæ Cœnæ, tanquam hæreticorum fautores, in foro exteriori incurrere censendus est. §. 1. Bullæ cœnæ. Quæ excommunicatio Papæ referuatur, sicut alia illius Bullæ: Sin vero alijs de causis, & non animo fauendi prædicto capto, quatenus erat de heresi suspectus, Gubernator mandata implere omittit, & Carcerarius eius fugæ consentit, non quidem ne puniator de heresi, sed aliam ob causam, puta miserationis, paupertatis, cognationis, vel amicitie, neuter eorum in foro conscientie excommunicationem præfate Bullæ incurrit, ita Na. in Ma. cap. 27. nu. 55.

DECISIO XI.

Ex conf. 12. alias 20.

11 **H**æreticorum bona, quæ ipso iure propter hæresim confiscantur apprehendi, & occupari non possunt, quantumque notorius hæreticus sit, donec per ecclesiasticum iudicium hæreticus declaratur. cap. cum secundum. de hæret. in 6. Quæ bona confiscata fisco, ecclesie cedunt, si bona illa in territorio ecclesie sita sint, aut fisco temporalis, si in territorio seculari posita sint; cap. vergentis de hæret. & d. cap. eum secundum. & gl. in clem. 1. de hæret. maxime cum is, cuius bona propter hæresim confiscantur, laicus sit. argu. cap. Noui. de iudic.

DECISIO XII.

Ex conf. 13. alias 15.

12 **T**estis, qui iuratus, & interrogatus de coniecto in carcerem pro heresi ab Inquisitore, quid sentit de eius fidelitate, respondet, se adeo credere illum esse fidelem, vt contentum se dicat comburi, si ipse inueniatur hæreticus; nec peccat, nec ab Inquisitore puniri potest: si coniectus in carcerem probeatur hæreticus: cum figurata & hyperbolica locutio: nec mendacium, nec peccatum sit; ita S. Tho. 2. 2. quæst. 3. art. 1. & si peccatum esset, peccatum tamen heresis non erit, cum nec contra factam scripturam, nec contra aliquam

Ecclesie Romanæ determinationem sit; Nec quisquam se obligare potest ad penam ignis, mortis, aut mutilationis membri, ex Glo. in cap. cum homo 23. q. 5. cum suorum membrorum non sit Dominus. cap. contingit de sent. exc.

DECISIO XIII.

Ex conf. 14. alias 10.

13 **I**n Sacramentorum susceptione hæreticos notorios vitare non tenemur, vnde iisdem casibus, & modis in Sacris cum illis communicare possumus, in quibus cum Catholicis, quos scimus esse excommunicatos, si denunciati non fuerint, vt ait Nau. in Man. cap. 27. num. 35. Sed & Missa celebrari, & alia officia Divina publica in ecclesia, in qua hæreticus sepultus est, peragi possunt, dummodo hæreticus ille denunciatus non fuerit, Extrau. Ad euitanda Mart. V. quamuis hoc olim prohibitum fuerat. cap. Sacris. de sepult. & ca. Ad hæc. de privileg.

DECISIO XIV.

14 **C**atholicus cum iuramento a iudice hæretico, vel ab hæretico constituto interrogatus, si sacram fecerit, vel eadem inter fuerit; Respondens simpliciter se nescire, peccat; quia peierat, & mendacium iuratum profert; Qui vero non iurat simpliciter, sed cum additione mentali interiori, intendendo se licet intra se quod non ita, vt dicere teneatur, non peccat, sed bene facit & meretur. ex Naua in Man. c. 18. nu. 60. & 61. & cap. 24. nu. 43.

DECISIO XV.

15 **D**egens in terris hæreticorum habens propositum seruandam catholicam, ita, vt ope diuina nunquam eam negabit, nec desinet eam confiteri quoties id fuerit necessarium ad gloriam Dei, vel ad vilitatem proximi, non tenetur inde exire, alias vero tenetur, ex S. Thom. 2. 2. q. 3. art. 2. & ibi Caio.

DECISIO XVI.

Ex conf. 15. alias 12.

16 **C**atholicus in partibus, vbi palam hæreses vigent, si a propinquis defunctorum rogatus sit, eorum funus committari quando ipsi hæretici defuncti ad sepulturam hæreticorum more deducuntur, licet, & sine peccato id facere potest, dummodo is qui sepeliendus est, non sit hæreticus denunciatus pro excommunicato. Extr. Ad euitanda Mart. V. & Nau. in Man. c. 27. num. 55. aut ad intentione fauendi hæreticis, quatenus hæretici sunt, non faciat, sed alio iusto & honesto respectu humanitatis naturalis, vel cognationis, vel locationis operet; Sicut enim potest eum licite committari, vel deducere vnum ad alia opera per se licita, & committari ipsi edendo, b. bendo, & contra hendo sine intentione fauendi ei ob hæresim, si non sit denunciatus excommunicatus; Sicut etiam illi mortuo communicare potest, eum ad sepulturam deducendo, quod est per se licitum, & hoc etiam si essent hæretici manifesti, & notorii; Non tamen licet ipsos sepelire; multoque minus hæreticos denunciatos, aut intentione fauendi illis, vt hæretici sunt, aut aliqua alia de causa ad funus, & sepulturam deducere fas erit.

DECISIO XVII.

17 **C**atholici terrarum, in quibus hæretici, & alij parsi di imperat, & iurisdictionem exercent, claudere possunt officinas suas, in quibus operantur, iubente id Principe, vel Magistrato hæretico, vel alio infideli, diebus festis ab hæreticis, vel infidelibus institutis; modo id animo fauendi hæreticis, vel alijs infidelium ritibus ab ecclesia catholica damnatis, non faciant: Cum huiusmodi officinarum clausio opus ex se indifferens sit, quod bono, & malo sine ficti potest ita S. Thom. 1. 2. quæst. 18. artic. 6. & licet, & iuste obediunt superiori infideli talia opera indifferenter iubenti, vt patet ex capit. Qui resistit. 11. quæst. tertia. & secunda.

lum orietur ex resistantia, & inobedientia non claudendo officinas, quod catholici semper vitare tenentur, quoties id licite fieri poterit. ex S. Thom. 2. 2. quæst. 43. art. 7. & 8.

DECISIO XVIII.

Ex cons. 16. alias. 24.

18 **L**icet quantumvis doctus de fide disputans, dummodo sciat id esse prohibitum sub pena excommunicationis, mortaliter peccat, & excommunicandus est, cap. Quicunque. §. inhihemus, de hæc. in 6. ipso tamen iure sic disputando excommunicationem non incurrit.

DECISIO XIX.

Ex consil. 17. alias 6.

19 **S**icut scriptura priuata manu aliena scripta, nemini nocere debet, nisi testibus munita fuerit, vel manu propria quis ei subscripserit, c. 1. & 2. de fide instrum. glo. Innoc. & Felin. ibi. Sic nemo accusandus, aut arguendus est, eo quod hoc, vel illud scripserit etiam sua manu propria in chartulis, commentariolis, & alijs memorialibus imperfectis, indigestis, & inemendatis, quibus manus extrema non sit adhibita, aut in lucem edita non sint. lex scriptur. de testamen. Immo excusandus est cuiuslibet operis scriptor, si in eius editio ne sit proceffatus, se illud Sacrosanctæ Ecclesiæ iudicio, & censuræ submittere, etiam si opus sit editum, & manu extrema donatum. capit. Damnamus. §. in nullo tamen. de summa Trinit.

DECISIO XX.

Ex cons. 7. & 11. in Nouis, quæ eadem sunt, de sunt in antiquis.

20 **I**nfordeffens in excommunicatione ex quacunque causa incurfa ultra annum contra ipsam publicata, immo etiam si excoicatus declaratus non fuerit, (cum Extrauagans. Ad euitanda ipsismet excoicatis nihil proffit,) a iudice competenti ad dandam rationem suæ fidei catholice vocari potest; cap. ad abolendam, §. præfenti. de hæc. Concl. Trid. ses. 25. de ref. ca. 3. non tamen vt hæreticus declarari potest, aut de hæresi suspectus, nisi per annum continuum (qualis non est quando etiam per absolutionem ad reincidentiam absolutus fuit.) a die monitionis in eadem excommunicatio ne pertinaciter perseverauerit. cap. cum contumacia. de hæc. in 6.

DECISIO XXI.

Ex cons. 8. in Nouis, deest in antiq.

21 **H**æresis manifesta non est, nec ad sacræ inquisitionis officium spectat, dicere in maxima hominum mortalitate, ob frequentia funeralia, Christus multum lucrabitur; Christus pauciores habebit amicos, si pergit eos occidere; Ad maiorem tamen securitatem talis sancto officio se præsentare potest petendo declaratoriam, vel si iudicatur in foro exteriori culpabilis, absolutionem.

DECISIO XXII.

Ex cons. 16. & 17. quæ ferè eadem sunt, de sunt in antiquis.

22 **A**biurans hæresim ob leuem, aut vehementem suspicionem falsam tamen, & condemnatus vt cum alijs publicè candelam in manibus portet, & ad trireres ob penitentiam ad paruum tempus transfusus & si in foro conscientie innocens sit, & ab irregularitate liber, poteritque, vbi nō timet de foro exteriori, ordines suscipere, & celebrare; in foro tamen exteriori irregularis ob solemnem & publicam penitentiam iudicabitur.

DECISIO XXIII.

Ex cons. 23. in Nouis, deest in antiquis.

23 **F**ilij nati ante dignitatem patris, vel postquam ab ea mortuus, vel mortuus fuerat, sicut illius priuilegiis non gau-

dent. l. emancipatum ff. de senator. ita qui ante patris hæresim, vel rebellionem nascuntur, penis eorum non afficiuntur, sed licite absque dispensatione ad honores & Magistratus promoueri possunt, nec sub dispositione cap. statum de hæret. in 6. comprehenduntur. Argu. l. 2. C. de liber. & eorum liber.

TITVLVS VII.

De Apostasia, & Apostatis,

SUMMARIUM.

1 *Apostata a religione quis dicendus.*

DECISIO I.

Ex cons. 1. in vtrisque.

1 **C**um ex consensu Doctorum Apostata a religione dicitur religiofus expresse, vel tacite professus, qui in religionem, quam professus est, deserit sine transitu ad aliam, cum animo non reuertendi ad suam; Nec monachus in religione, & intra Monasterium degens, etiam si iustis Prælati præceptis obedire renuat, aut votum castitatis violat, Apostata dicitur, Cai. 2. 2. q. 12. art. 1. sed in obediens, & impudicus solum appellandus est: Neque qui Monasterium exit sine licentia Prælati absque animo deserendi religionem, quamvis cum intentione intrandi aliam religionem, etiam laxiorem, si intret illam, Apostata erit, aut in Apostatarum penas incidit. ex Innoc. in cap. si de renuicis. & in cap. intelleximus de atat. & qualit. cum tali a religione non recedat: Multoque minus Apostata censeri debet, qui ad arctiorem religionem transit, petita, licet non obierit superioris licentia, cum talis transitio non sit retrocessio criminosa aut mortifera, cap. licet. de regula. qualis tamen requiritur, vt quis sit Apostata: Neque etiam cinnis retrocessio mortifera, & propter quam incurritur, excoicatio maior, Apostatam efficit; cum per temerariam habitus desertionem peccetur mortaliter, & iure ipso excoicatio incurritur, c. 2. Ne cleric. vel monac. in 6. nec tamen Apostata efficitur, & hoc etiam si dimisso habitus fieret ad liberius peccandū, cum animo tamen eum statim resumendi; ita Extrau. Viā. de regul. Neque qui Monasterium egreditur inconsulto Prælato per aliquot paucos passus statim reuertitur, Apostata censetur; cum talis egressus non sit mortalis, eo quod materia paruitas in omni materia a mortali culpa excusat; ex S. Thom. 2. 2. quæst. 59. artic. 4. ex Nauar. in Man. cap. 11. num. 4. Immo etiam si causa vagandi sine licentia sit egressus, & sine intentione intrandi aliam religionem, modo intentionem deserendi religionem non habeat. vt Caiet. 2. 2. quæst. 12. artic. 1. Sed nec Apostata erit, qui mediante legitima dispensatione ad aliam religionem, vel ad aliam locum transferatur; ita Extrau. Viā. de regul. aut qui ad Episcopatum translatus est; Clem. 1. de elec. & cap. cum olim. 2. de priuileg. Nec institutus perpetuo in aliqua ecclesia, qui desinit esse claustralis; glo. in clem. 1. §. ad hæc de statu monac. Neque qui auctoritate sui Generalis vel Prouincialis exit, & extra Monasterium degit subueniendo necessitati parentum, inquam post eius professionem inciderunt; ex S. Thom. 2. 2. q. 101. art. 5. & Nau. in Man. cap. 14. num. 14. & multo minus si ante professionem eius tanta necessitate oppressi erant, quia tunc etiam nolente Superiori exire tenentur, & eius subuenire, si possit; ita S. Thom. vbi supra. vnde nec Bullas Pauli I V. Extrauagan. postquam constitut. 29. aut Pij V. Extrauagan. quæcunque constit. 91. incurrunn, nisi Apostata a religione, qui exeunt Monasteria, & religiones per exitum mortiferum, eum animo non redeundi ad religiones, quas professi sunt, nec alias intrandi.

TITVLVS VIII.

De Homicidio voluntario, vel casuali.

SVMMARIVM.

- 1 Dispensandi facultas super irregularitate generaliter concessa, ad bigamiam, & homicidium voluntarium non extenditur.
- 2 Beneficium post irregularitatem obtentum, ut suum, nemo retinere potest.
- 3 Beneficium per superuenientē irregularitatem non vacat.
- 4 Irregularis in choro canere, & alia officia facere, quæ laicus, potest.
- 5 Dispensatus generaliter eo, quod bello iusto interfuit, si aliter quomodo scilicet occidit, non dicitur dispensatus.
- 6 Irregularis an sit alium generaliter ad vindictam hortans, si sequatur homicidium.
- 7 Homicidium casuale ex ludo licito secutum, non facit irregularem.
- 8 Occidens citra modum inculpatæ tutelæ irregularis est sed non ex homicidio voluntario.
- 9 Monachus adiuuans chirurgum abscindentem membrum putridum non est irregularis.
- 10 Clericus etiam protestando, non potest ante sententiam agere ad capturam in furem rerum suarum, nisi sit fugitiuus.
- 11 Percussus percussorem detegens, si alter postea occidatur, quando irregularis.
- 12 Irregularem facit mors non intenta ex opere illicito in illam directo.
- 13 Pugnans in bello iusto, si per se non occidit, licet iuuerit, non est irregularis.
- 14 Occidens se defendendo, cui fuga fuisset de decore, non peccat, est tamen irregularis.
- 15 Irregulares sunt omnes rixæ iniuste astantes, homicidio secuto.
- 16 Irregulares iuste occidentes, vel ad id adiuuantes.
- 17 Irregulares sunt comitantes executorem mortis sententię.
- 18 Irregularis non est clericus bellans in bello iusto, in quo multi occiduntur ab alijs.
- 19 Irregularis ex homicidio voluntario fit, qui sine mandato iudicis Banniti occisores inuadit.
- 20 Irregularis non est, qui non impedit, cum posset, homicidium.
- 21 Irregularis non fit percutiens alium in facie, & perpetuo macula maneret.
- 22 Irregularis non est procurans abortum, nisi fatus sit animatus, & quando sit animatus.
- 23 Irregularis an censendus sit saltans cum prægnante, abortu secuto.
- 24 Irregularis fit, qui est causa rixæ, ex qua sequitur homicidium.
- 25 Irregularis fit, sed dispensabilis, mandans aliquem percuti baculo citra mortem, illa secuta.
- 26 Irregularis fit indispensabilis percutiens ense in capite etiam citra intentionem occidendi, morte secuta.
- 27 Irregularis est publicans alterius delictum, ob quod alter occiditur.
- 28 Irregularis est dispensabilis promittens defendere eum, qui se baculo vindicare intendens iniuriantem occidit.
- 29 Irregularis non est enses euaginatam bono animo tenens, dum frater suus alium occidit.
- 30 Irregularis est occidens inuaforem etiam cum moderamine, si culpa sua inuafus sit.

- 31 Dispensandi facultas generaliter concessa, excepto homicidio voluntario, & bigamia, non extenditur ad irregularitatem prouenientem ex homicidio iusto, seu mutilatione.
- 32 Irregularis, sicut ad beneficia, ad pensiones est inhabilis.
- 33 Sacerdos insequi potest malefactorem suum, & procurare ut capiat, sed non agere criminaliter.
- 34 Irregularis non est testis, cuius dictum non fuit causa sententiæ mortis.
- 35 Irregularis non est clericus, iurisdictionem criminalem delegans.
- 36 Grauida non potest sine peccato permittere se sciendi, ut sic puer possit baptizari.
- 37 Ignorantia iuris nec a peccato, nec ab irregularitate excusat sacerdotem occisionem etiam iustam opitulantem.
- 38 Rixante me cum aliquo pro materia pecuniaria, si tertius ob id aduersarium mutilet, vel occidat, an ego irregularis sim.
- 39 Moderamen inculpatæ tutelæ, secundum quid attenditur.
- 40 Adulterium cum uxore repertum an liceat occidere.
- 41 Aggressorem, ad mei necessariam defensionem, quando præuenire licet.
- 42 Irregularis est, qui domum ingressus ad adulterandum, se defendendo, alium occidit.
- 43 Dans consilium, & remedia ad abortum prægnanti, quæ postea puerum bene natum occidit, an & quando irregularis efficitur.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 38.

- 1 Dispensandi facultas super irregularitate generaliter concessa superioribus alicuius Congregationis, ad Bigamiam, & homicidium voluntarium non extenditur: quia insolita in generali concessione non veniunt ca. fin. de offic. vic. num 6. Et cum Papa huiusmodi facultatem suis Nuncijs & legatis a lateis non concedat, nec summo Penitentiario, nec toti Sacræ Penitentiarię Prætorio, non censetur eam Prælati religionis sub generali concessione concedere: cum agenda non fiat, quæ non sunt verisimilia, cep. quia non est verisimile de præsumpt.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 42.

- 2 Homicida, vel alius irregularis beneficium quæsitum post irregularitatem ante dispensationem obtentam, tamquam suum, nullo potest tempore sine peccato retinere: arg. cap. 1. de reg. iur. in 6. sicut nec fur villo potest temporariam furto subtractam tanquam suam retinere. cap. Sæpe. de restit. spol. eo quod præcepta negatiua semper, & ad semper obligant. ex S. Tho. 2. 2. q. 43. ar. 4.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 43. & etiam 14. de rescript.

- 3 Ante homicidium possidens canonicam ecclesiæ collegiata non sufficientem ad victum, & impetrans a Papa dispensationem obtinendi beneficium simplex non requirit ordinem, quod victui suo sufficeret, non facta mentione quod præfatam Canonicam haberet, valida est dispensatio: cum gratia ad beneficia victui necessaria, tacito beneficio quæsito non vitiaur; Rota in nouis. dec. 31. de rescript. Fel. in cap. postulasti. tit. eodem. Nec per superuenientem irregularitatem vacat beneficium ante legitime quæsitum. cap. clericus. Ne cleric. vel monach. & cap. cum de concess. præb. Nec ad illud retinendum opus est dispensatione, sed solum ad alia obtinenda.

DE.

DECISIO IV.

- 4 Irregularis in choro cum alijs canere, & alia officia facere, que laicus potest, actus tamen proprios ordinum exercere nequit, ex Nauar. in Man. c. 27. nu. 19. sola enim irregularitas separata ab excommunicatione, suspensione, & interdictione huiusmodi actuum exercitium etiam cum alijs, non impedit, qui non sunt proprii actus ordinum, qualis non sunt canere in choro, vel extra illum officia diuina recitare, cum hoc etiam laicis licitum sit.

DECISIO V.

Ex cons. 4. alias 18. de rescrip.

- 5 Occidens voluntarie presbyterum, & per Inbilæum a peccato absolutum, si impetando dispensationem super irregularitate, dicit simpliciter sequendam hominem occidisse, non facta mentione, quod esset presbyter, dispensatio est nulla: Quia tacuit verum, non exprimendo satis specialiter delictum, quod de iure exprimendum erat: & quod expressum, Papam a concedenda dispensatione retraxisset, quod facit gratiam subreptitiam, ca. postulasti. & cap. super literis, de reit. & Nauar. in Man. cap. 22. num. 86.

DECISIO V.

Ex cons. 5. in vtrisque.

- 5 Hereticus mortiferè percussus veniens ad exercitum Catholicum dicens se esse Catholicum, & vnus ex Catholicis ex compassione dicens ei, melius esse, vt omnino sanari nequeat: Si ob eius dictum postea aliquo audiente occidatur saltem prius quam alius occideretur, Catholicus irregularis efficitur: cum huiusmodi dictum, tacita quedam cohortatio fuerit ad illum occidendum ex Nauar. in Man. c. 27. num. 215. Et dispensatus postea generaliter a Papa, eo quod interfuit bello iusto, in quo multi erant occisi, se inuante occisores, non censetur etiam in hac irregularitate dispensatus: Quia in narratione petitionis non expressit aliquid quod dici posset irregularis ob occisionem huius in specialibus.

DECISIO VI.

Ex consil. 6. alias 15.

- 6 Regularis, qui intellectis quibusdam facinorosis delictis a Bannitis in patriam, & amicum perpetratis, ad eundem amicum consolatorias, & ad vindictam hortatorias literas scribit, ignorans tamen an ad eundem peruenierint, si deinde dicti Banniti ab illo amico occidantur, irregularis non est, dum modo literæ illæ que vindictam constabant solum in generali, & non in particulari, priuata auctoritate faciendam, aut non peruenierint ad eum, cui deseriptæ erant, vt causa iudicari possint secuti homicidij, alias non secuturi: in dubio autem reputare debet se irregularitatem non incurtere: sin vero eam incurterit non potest per Privilegium Eugenij I. V. concedentis facultatem superioribus suæ religionis dispensandi super irregularitate, ex homicidio proveniente, dispensari; cum tale Privilegium, nec summo Pœnitentario, nec legatis a latere concedatur, & huiusmodi Privilegia religiosis concessa post Eugenium I. V. restringuntur, vt irregularitatem ex homicidio voluntario contractam non comprehendant.

DECISIO VII.

Ex cons. 7. alias 3.

- 7 Homicidium casuale ex ludo licito secutum, irregularitatem non facit, cap. Ioannes. de homicid. & Nauar. in Manu. cap. 27. num. 211. ex illicito autem irregularitatem parit, cap. continebatur, & cap. presbyterum de homicid.

DECISIO VIII.

Ex cons. 8. alias 36.

- 8 Occidens alium pro sua defensione; sed non ob inuitabilem necessitatem, & proinde excedens modicam

men inculpatae tutelæ, irregularis efficitur, Clement. 1. de homicid. non tamen ea irregularitate, quæ provenit ex homicidio voluntario, & ex proposito, & indispensabili; vnde eum eo ab ordinario dispensari potest, etiam ad ministrandum in factis ordinibus; cum Concilium Tridentinum sess. 14. ca. 7. de ref. de eo loquatur, qui eget dispensatione & consequenter de eo qui non occidit ob inuitabilem defendendi vitam necessitatem, quia talis nullatenus irregularis efficitur. Cle. 1. de homicid.

DECISIO IX.

9. 12 dub. 1.
Ex cons. 18. (alias) 12. dub. 2.

- 9 Monachus adiuuans Chirurghum volentem abscindere brachium patridum alterius Monachi pro corporis sanitate, irregularis non est; capi t. si quis a medicis dist. 55. Sicut nec ipse Chirurghus irregularis est, qui licet membrum illud abscindit, ita Nauar. in Man. cap. 27. num. 217. Monachus autem illud abscidens irregularis erit, cum Chirurghus officium sit illi prohibitum, cap. tua. de hom. & Pan. in cap. sententiam. Ne cler. vel Monachi fec. negot.

DECISIO X.

- 10 Clericus etiam protestando coram iudice laico de fure se nolite eum pœna sanguinis puniri, sed tantum vt cogatur ad damnum illatum restituendum, & iniuriarum emendam faciendam, cap. Prælati. de homicid. in 6. Si postea indicat locum vbi fur comprehendi possit, & fur ibi comprehensus, & postea suspensus sit, irregularis erit, si fur non erat fugitiua persona; secus autem si fugitiuus erat, ita quod probabiliter crederetur, quod sententia contra eum lata parum profuisset, nisi persona detineretur: cum in hoc posteriori casu captura necessaria sit ad effectum sententiæ etiam ciuilitate lata non autem in priori, & ideo in priori euentu irregularis erit, non autem in posteriori.

DECISIO XI.

10. 19.
Ex consil. 12. (alias) 22.
25 22

- 11 Percussus, & vulneratus percussoris nomen post aliquod tempus amico suo detegens, si postea amici iudicio percussor a iudice inuentus sit, & ab aliquo occisus, non est censendus percussus irregularis, cum detectio nominis eius non sit causa propinqua sed remota tantum mortis illius, quæ ad irregularitatem incurrendam non sufficit; cum homicidij tantum causa propinqua, & non remota irregularitatem pariat, cap. de occidendis. 23. q. 5. & glo. in cap. de cetero. de homicid. & Nauar. in Manu. cap. 27. num. 220. Nec dictum illud suapte natura, aut intentione proferentis in mortem illius sufficiens directum fuit, & ideo irregularitatem producere non censetur.

DECISIO XII.

- 12 Mittens aliquem intentione mala; scilicet furandi aliquid, missio in via idem fulminis, aut alio casu occiso, mittens non fit irregularis; Quia licet missio illa in se esset illicita, & ex ea secuta sit mors, quatenus tamen illicita erat non dirigebatur sufficienter in illam, & mors non intenta secuta ex opere tunc solum quem irregularem fieri, quando opus illud illicitum eo respectu est tale, quod in illam dirigatur, ita patet ex Nauar. in Manu. cap. 27. num. 100.

DECISIO XIII.

11 11
Ex cons. 12. (alias) 8.
2. 4

- 13 Pugnans in bello iusto pro iuste bellante, & non occidens, nec mutilans manibus suis, non est irregularis, etiam si multi ab vtraque parte occidantur, & etiam si aliquos percutiat, & alios occidens iuret; dummodo ipse non occidat, nec mutilet, cap. penul. de homicid. & Panor. in

in cap. 2. de immu. eccl. Dubius autem an ipse occiderit nec ne, a iudice, & in foro exteriori irregularis iudicandus non est; cum nemo in dubio a iudice irregularis iudicari debeat ex Innoc. in c. ad audientiam. de homic. ipse tamen in dubio, & in foro conscientie, seipsum irregularem existimare debet; arg. d. ca. ad audientiam. & c. iuuens de sponsa. Cum in dubio pars turior eligenda sit ex Nau. in Man. c. 27. nu. 193.

DECISIO XIV.

14 **O**ccidens, se defendendo, cui fuga fuisset, iniuriæ, & deiectioni, non peccat, irregularitatem tamen incurrit; cū hæc sine peccato contrahi possit, ut ait Nau. in Man. cap. 27. num. 211. dummodo sine mortis periculo fugere possit: Sin vero fuga periculosa sit ob casum, vel velocitatem hostis insequents, vel ob impedimenta viarum, aut aliam ob causam, nec peccat, nec irregularis est; cum iudicanda sit mors inuitabilius quoties sine periculo probabili mortis vitari non possit.

DECISIO XV.

Ex conf. 14. alias 15.

15 **C**lerici cum laicis, & cum armis carcerem aduentus ad aliquem in carcerem coniectum liberandum, & eo deducto, superueniunt apparitores iudicis, qui eum in carcerem reducere conantur; si in ea rixa apparitorum aliqui occidant, prædicti clerici, etiam si non occiderint, nec percussissent, fiunt irregulares; cum ex parte volentium eum in carcerem liberare rixa, seu bellum iniustum fuerit; Quoties autem quis in bello iniusto occiditur, vel mutilatur, astantes omnes a parte bellante iniusti, irregulares fiunt ex Na. in Man. c. 37. nu. 220. & 221. & indigent dispensatione quoad forum exterius, per officium Datarie quoad utrunque forum obtinenda.

DECISIO XVI.

Ex conf. 15. alias 7.

16 **Q**ui ex facinoribus Bannitorum commotus, cum armis comitatur eos, qui illos iuste insequuntur, ut eorum fugam impediatur, si postea ab eisdem Banniti occisi sunt, irregularis efficitur, quamuis ipse nullum occiderit, aut percussisset; cum cooperatus sit aliis, qui illos occiderunt, è domo cū illis exeundo arma ferendo, & Bannitorum fugam impediendo; non tamen peccauit, cum ipsi iuste occisi sint.

DECISIO XVII.

17 **Q**ui comitantur iudicem ducentem aliquem ad sententiam mortis exequendam, etiam si nihil agant, omnes in iudicantur irregulares.

DECISIO XVIII.

Ex consil. 16. alias 10.

18 **C**lericus in bello iusto pugnans irregularis non est, etiam si socij eius occidant al quos, dummodo ipse aliquem non occiderit, esto percussisset, c. pen. de homic.

DECISIO XIX.

Ex consil. 17. alias 13.

19 **C**lericus associatus alios occidere volentes Bannitum, & una cum eis scloppis eum occidens, tanquam cooperator, & auxiliator irregularitatem ex homicidio voluntario contractam incurrit: cap. sicut dignum, §. fin. de homic. & Nau. in Man. cap. 27. num. 224. Nec beneficia ecclesiastica ante dispensationem acquirere potest ex Pan. in c. cum nostris. de concess. præb. Habita tamen saltem simplicia iuste retinere potest, donec illis per iudicem priuatur: ita Innoc. in d. c. cum nostris. Ad ordines tamen superiores promoueri non potest, ex Nauar. in Manua. cap. 27. nu. 191. Neque cum eo dispensare potest Episcopus, ut beneficium simplex obtineat, vel ordines suscipiat, ut patet ex Concilio Trident. sess. 14. cap. 7. de refor.

DECISIO XX.

Ex conf. 19. alias 23.

20 **Q**ui alium, occidere volentem, & vere occidentem, cum posset, non impedit, irregularis non est, dummodo occidenti non cooperetur, sicut nec facti tenetur, qui videt alium furari, & non iuuat illum, nec dominum rei admonet, ut ait Adrian. 4. tit. de rest. q. 1. & Nau. in Man. ca. 24. nu. 7. Neque percussorem clerici alieno nomine factam ratificans excommunicatur, c. cum quis. de sent. excom. in 6.

DECISIO XXI.

Ex conf. 20. alias 2.

21 **P**ercutiens alium in facie, aut alia corporis parte vulnerat, & de formi, irregularis non est, etiam si macula periculis maneret, cum hoc nullo iure canonico sit; irregularitas autem non nisi in casibus a iure expressis incurritur, c. Is qui de senten. excom. in 6. Nec omnis alium irregularem faciens irregularis efficitur, sicut nec alterius membrum debilitans irregularitatem incurrit, c. Nau. in Man. c. 27. num. 207.

DECISIO XXII.

Ex conf. 22. & 23. alias 46. deest in Nouis.

22 **S**ciens mulierem ex se concepisse, & eidem consulens, ut det operam abortiendi, quamuis certo nesciat an illa ex consilio abortierit, dubitat tamen, cum abortus secutus sit; sic rogando, & consulendo peccauit mortaliter toties, quoties rogauit, aut ei consuluit, ut abortiret; Non est tamen irregularis, si abortus factus sit antequam factus anima rationali animatus erat; factus autem masculus lapsis quadraginta diebus, femineus autem octuaginta diebus animatur, glossa dist. 5. in princ. Quod si dubitatur an sit masculus, an femineus, præsumendum est post quadraginta dies animatum esse: Quia pars securior est eligenda, cap. Iuuenis de sponsal. & cap. ad audientiam. de homicid. unde alium consulens, & rogans, se irregularem iudicare debet, & dispensatione Patris in Sacra Penitentia petenda indiget.

DECISIO XXIII.

Ex conf. 24. alias 48.

23 **C**lericus primæ tonsuræ in choreis cum muliere quadam prægnante saltans, quæ postea etiam cum alijs saltauit, abortu secuto, non est irregularis, si saltatio illa licita, & honesta fuerit, & adeo modeste saltauit, ut verisimile sit ex illa saltatione abortum non prouenisse; argum. cap. quia non est de presumption. & Nauar. in Manua. c. 27. num. 210. & 229. secus autem si saltatio illa vel illicita fuerit, vel non ita leuis, ut causa abortionis iudicari possit; Et in dubio se irregularem iudicare debet; maxime cum saltatio cū muliere prægnante actus sit ius quasi natura ordinatus, & aliquo modo ad abortum, & mortem fetus animati directus.

DECISIO XXIV.

24 **D**uo inter se rixantes, quorum causa; alij etiam duo rixas inter se excitent, & grauius sese vulnerant, ita ut unus eorum post aliquot dies ex accepto vulnere moriatur, irregulares sunt, si rixa secunda dependens, & accessoria fuerit rixæ priori, & ex primo eorum facto illicito, & durante rixa priori, secuta sit rixa secunda, ex qua mors secuta est: ex Nau. in Man. ca. 27. num. 219. Hæc tamen irregularitas non nascitur ex homicidio voluntario indispensabili, sed ex casuali dispensabili, & mixto, ut ait Conc. Trid. sess. 14. ca. 7. de reformat. Si autem rixa secunda rixæ priori accessoria non fuerit, sed separata irregularitatem non incurrit.

DE.

DECISIO XXXVI

Ex conf. 27. alias 27. x3

25 **M**andans alicui, vt alicquem baculo percussit t cetera mor- tem, ea secuta est irregularis ex homicidio; non tamen irregularitate indispensabili, vt colligitur ex Conc. Trident. sess. 14. c. 17. de refor. & Nauar. in Manu. c. 27. nu. 140.

DECISIO XXVI

Ex conf. 28. deest in Nouis.

26 **P**ercutens leniter ense in capite, etiam sine intentione occidendi, morte secuta, irregularis ex homicidio voluntario indispensabili efficitur, saltem in foro exteriori; ita Concil. Trident. sess. 14. c. 7. de refo. & vix excusari potest etiam in foro interiori.

DECISIO XXVII

Ex conf. 29. 30. alias 21. 34.

27 **P**ublicans alicuius delictum, in quo publicando peccat, & alter ob eius dictum comprehenditur, & occiditur, irregularis est. Argum. c. presbyterum. de homic. & ait Nauar. in Man. c. 15. nu. 6. & c. 27. num. 214 & 219. cum ex omni homicidio illicito, quod sequitur ex actu illicito sua natura, lege, vel consuetudine, circumstantijs consideratis, expressè, vel virtualiter ad illud directo, irregularitas contrahatur.

DECISIO XXVIII

Ex conf. 31. alias 28.

28 **R**omittens defendere alium, qui se baculo vindicare intendens iniuriantem occidit, irregularis efficitur irregularitate illaque, quae casualis, & dispensabilis est, non autem illa, quae ex homicidio voluntario, & indispensabili nascitur, vt ait Nauar. in Man. c. 27. num. 219. & 239.

DECISIO XXIX

Ex conf. 32. alias 24.

29 **B**ono animo ense euaginatam in manu tenens sine vl- tra alia lesione, si alias in rixa percussus a fratre suo gra- uiter, ex illa percussione postea motus irregularis non est in foro interiori, aut exteriori; ex Nauar. in Man. c. 27. nu. 230 cum ipse nec alium occidit, nec fratrem suum occidentem iuuu nec, vt occideret, mandauit, consuluit, aut causa proxima eum occidendi, aut percutiendi fuit.

DECISIO XXX

Ex conf. 33. alias 32.

30 **O**ccidens inuasorem, etiam cum moderamine inculpa- tae tutelae, irregularis est, si inuasio eius ex actu illicito ip- sius inuasii precedente procedat; ita Nauar. in Man. ca. 15. nu. 7. cum ad irregularitatem vitandam non satis sit, quod occi- dens inculpatae tutelae moderamen seruet eo tempore, quo inuasus occidit, si ipsemet inuasione causa extiterit.

DECISIO XXXI

Ex conf. 34. alias 39.

31 **H**abens potestatem dispensandi super omni irregulari- tate, excepta illa, quae ex Bigamia, vel homicidio volun- tario nascitur; super irregularitate contracta ex homicidio iusto, voluntarie facta in bello iusto, cum armis, vel in pace condemnando iuste aliquem ad mortem; vel iustam con- demnationem exequendo, vel proximum defendendo, vel quouis alio iusto modo, dispensare non potest, ex Nauar. in Man. c. 27. num. 217. & 240. vnde nec in huiusmodi dispen- sare valet Episcopus; cum per Concilium Tridentinum, sess. 24. c. 6. de refo. illis tantum data sit dispensandi potestas super irregularitate ex delicto occulto deicentis, qualis non est illa, quae ex homicidio iusto prouenit.

DECISIO XXXII

Ex conf. 35. alias 44.

32 **I**udex, qui postquam hominem ad mortem damnauit, & post sententiae executionem non aduertens se irregularem esse primam tonsuram accipit, peccat cum id scire teneatur, & dispensatione indiget, vt praedicti ordinis priuilegijs gau- deat, aut alios ordines suscipiat, cum sit irregularis; Primam tamen tonsuram sumendo, excommunicationem, suspen- sionem, aut aliam irregularitatem non incurrit. Argum. ca. vel non est. de temp. ord. quamuis ratione praefatae irregulari- tatis ad pensionis, & beneficia etiam simplicia sit inhabilis; donec dispensationem a Papa obtineat; vnde beneficia, vel pensiones post irregularitatem talem, non habita dispen- satione, obtentas relinquere tenetur, antea tamen quaesitas per illam non perdit, ita Innoc. in c. c. non sitis. de concess. preb.

DECISIO XXXIII

Ex conf. 36. alias 11.

33 **P**resbyter iniurijs, & malis ab alio affectus, apparitores ad eum insequendum, & custodiendum hortans, & ro- gans, si alter, ne in potestatem apparitorum veniat, mortem ipse sibi infert, irregularis non est, cap. Significasti. 2. de homi- cid. cum presbyter ille huius mortis nullo modo causa sit, nisi valde remota, & insufficientis quae irregularitatem non parit; Glo. in cap. de caetero. tit. cod. praesertim cum hic, ne- que illum occiderit, neque consuluit, neque mandauit, nec alicui alteri, qui eum occideret, opem attulerit, & irregula- ritas propter homicidium non contrahitur nisi ab eo, qui aliquid horum fecerit, cap. sententiam. Nec clerici, vel mon- nachi, sed praeterea actus, quos presbyter fecit, liciti erant; quamuis enim illicitum sit petere, vt reus criminaliter puniatur, illicitum tamen non est presbytero malefactorem suum insequi, nec procurare, vt capiatur; cap. significasti. 2. de homicid. immo nec indicare iudici esse sibi paratas in fi- dias; cap. de occidendis, 23. q. 5. ca. Maximinianus, 23. q. 3. & proinde nulla de causa talis presbyter irregularis est censen- dus.

DECISIO XXXIV

Ex conf. 37. alias 18.

34 **T**estis, cuius dictum non est causa sententiae mortis alte- rius, aut accelerationis eiusdem, irregularitatem non incurrit; secus autem si propter eius testimonium suspen- sas quis sit, aut saltem citus, quam alias fuisset, ita Nauar. in Man. cap. 27. num. 211.

DECISIO XXXV

Ex conf. 38. alias 16.

35 **E**piscopus iurisdictionem criminalem habens, & secre- tario suo iubens, vt deserat literas quasdam, quas ipse ad quandam commissarium scripsit, in quibus: ipsi commis- sario iubetur, vt sententia mortis, quam contra quemdam tulerat, mane diei sequentis executioni mandaretur, secuta morte, tam ipse Episcopus, quam eius Secretarius sunt irregu- lares, ita Ioan. And. in c. episcopus ne cleric. vel monach. in 6. & ca. praelatis. de homic. in 6. cum aliud sit committere generaliter iurisdictionem criminalem, quod sine irregula- ritate fieri potest; aliud dicere commissario, qui iam reum morti condemnauit, vt eum occidat, quod sine irregulari- tate fieri nequit. Sicut clerico hortari licet milites praebatu- ros generaliter ad victoriam consequendam; c. igitur. 3. q. 8. non tamen licet hortari vnum, vel plures milites specialiter ad occidendum, & maxime illum, vel illum particularem, ita Innoc. in c. pen. de hom. & Nauar. in Man. c. 27. num. 211.

DECISIO XXXVI

Ex conf. 1. in Nouis, deest in antiq.

36 **S**icut nemo seipsum absque peccato mortali occidere po- test, cap. si non licet. 23. q. 2. ita nec absque simili pec- cato consentire quis potest, vt alius eum occidat, quando al- ter ipsum non consentientem non occideret; vnde nec praes- gnaus

gnans sine peccato se scindi permittere potest, vt sic infans in vtero existens baptizetur.

DECISIO XXXVII.

Ex cons. 17. & 50. in Nouis, eadem ferè sunt, & desunt in antiquis.

37 Ignorantia iuris nec a peccato, nec ab irregularitate excusat sacerdotem occasionem etiam iustam opitulantem; irregularitas tamen hæc non est illa indispensabilis, quæ a potestate dispensandi data episcopis excipitur, per Conc. Trident. sess. 24. de refor. cap. 6. vnde episcopus in illa dispensare potest, quando ex delicto occulto oritur.

DECISIO XXXVIII.

Ex cons. 26. in Nouis, deest in antiquis.

38 Rixante Petro cum Ioanne pro materia pecuniaria, si Paulus ob id Ioannem impellat in parietem, vnde vulnere suscepto, à quo tamen sanatus, postea infra mensem moritur, mors talis Petro, qui causam propinquam non dedit, ad irregularitatem imputari non debet.

DECISIO XXXIX.

Ex cons. 29. in Nouis, deest in antiquis.

39 Morderamen inculpate tutelæ secundum periculum illius attenditur, qui ab iniusta iniuria defenditur, siue seipsum, siue alium defendat, ita Nauar. in Manua. cap. 15. num. 4.

DECISIO XL.

Ex cons. 30. in Nouis, deest in antiquis.

40 Iniuriantem etiam fugientem quamuis insequi possim, & in tantum percutere, quantum est necessarium ad hoc, ne magnam honoris iacturam patiar; Adulterum tamen cum vxore, sorore, aut filia turpiter inuentum occidere licitè non possum; cum nec hic modus necessarius sit, nec lex id concedat; Et si, quia difficile est tam iustum dolorem temperare, pœnam condonet, l. Græchus, ff. ad leg. iuliam. de adult.

DECISIO XLI.

Ex cons. 31. in Nouis, deest in antiquis.

41 Aggressorem, quamuis ad meam necessariam defensionem tunc præuenire possim, quando is statim sine mora me est aggressurus: non tamen quando ex intervallo; quia tunc multis alijs modis, puta me absentando, aut non exeundo domo, aut in locum tutum me recipiendo, morbo item, & morte, vel penitentia me, volentis occidere, mortem effugere possim.

DECISIO XLII.

Ex cons. 33. & 35. in Nouis, eadem sunt, desunt in antiquis.

42 Irregularis est, qui domum ingressus ad adulterandum, se defendendo maritum ad ultimum occidit, cum huiusmodi ingressus ordinari videtur sufficienter ad occasionem suapte natura, lege consuetudine, vel maritorum propensione. Sicut etiam irregularis constat clericus adulter, ob cuius suspensionem maritus ita vxorem percussit, vt abortiret. (Aduertendum, quod cum consil. 47. in Nouis, idem in effectum sit cum consilio 46. in Nouis, & consil. 46. in Nouis, idem sit cum consil. 22. in antiquis, omittitur tanquam superfluum.)

DECISIO XLIII.

Ex cons. 49. in Nouis, deest in antiquis.

43 Dans consilium prægnanti, vt abortum procuraret, & mediam, quibus id faciat, docens, quibus adhibitis, non tamen abortiuit, sed postquam bene peperit, puerum natum occidit, quamuis irregularis in foro exteriori censendus non sit, (si mulier ab ipsomet consulente prægnans facta non fuerit) eo quod creditur ex eius consilio infantem natum non occidisse; si autem ab ipsomet consulente grandida facta sit, in dubio præsumitur irregularis, ob huiusmodi consilium antea datum; Nec tuta conscientia mulieri asserenti se

non ex eius consilio motam ad puerum natum occidendum, credere potest.

TITVLVS IX.

De Torneamentis.

Hic titulus deest in antiquis.

SUMMARIVM.

1 Torneamenta periculosa etiam prouocatus ingrediens, an ecclesiastica careat sepultura.

DECISIO I.

Ex cons. ximico in Nouis, deest in antiquis.

1 Torneamenta periculosa etiam prouocatus ingrediens, & alium occidens defendendo se cum tanto moderate inculpate tutelæ, quod sufficeret ad excusandum cum ab homicidio, si extra illa inuasus occideret, adeo iudicatur peccator, vt si moriatur in eo, sepultura ecclesiastica careat. c. 1. de torneam. Si autem ingrediatur duellum, non solum peccat, sed etiam excommunicatus est, alijsque pœnis afficitur, & si in eo moriatur, ecclesiastica sepultura priuatur, ita Conc. Tri. sess. 25. de ref. c. 19.

TITVLVS X.

De Adulterijs, & stupro.

SUMMARIVM.

- 1 Ordinari potest cuius vxor ab eo clam ducta alij nupsit.
- 2 Adulter ad recipiendam coniugem adulteram cogi potest.
- 3 Iudex ecclesiasticus in concubinarios, vt procedere queat.
- 4 Cap. de ref. sess. 25. an in simplici incontinentia locum habeat.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 9. de conuers. coniugat.

1 Qui Matrimonium ante Concilium Tridentinum secl. 24. cap. 1. de ref. matr. clam contraxit, & vxor eius postea publicè alteri nupsit, ex quo filios suscepit, & matrimonium prius negauit, etiam si ipse clam postea adulteretur, sacros ordines ex Papæ dispensatione iuste suscipere potest, c. Agathosa. 27. q. 2. & illis vti pro tempore, quo illa viueret nupta, mortuo tamen eius marito, si ipsa ad eum redire vellet, in foro conscientie illam accipere tenetur, & ab vfu ordinum desistere.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 1.

2 Vir, & vxor adulterantes, & postea ab iniuicem discedentes, non obstante utriusque adultatio, a iudice cogi possunt, vt simul cohabitent, immo vxor maritum religiosum factum ad euitandum incontinentie peccatum, & simul cohabitandum, reperere potest, quia cum vterque adulterium commiserit, mutua compensatione exceptio innata subinata est, c. intelleximus. de adult. & Nauar. in Man. c. 22. nu. 23.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 8. de off. iudic. ordin.

3 Quamuis Concilium Tridentinum, sessio 24. cap. 8. de reformar. matrim. contra concubinarios varias pœnas, & vias procedendi contra illos statuerit; potest tamen iudex ecclesiasticus contra eosdem concubinarios, & concubinas non solum per viam inquisitionis, sed etiam viis nimium per viam accusationis, & denunciationis procedere, cum lex noua remedium adducens non censet.

cenfetur tollere alia, per alias leges iam inducta, Argum. ex duarum. de auct. & vspallij. & Pan. in cap. at si clerici de iudic. nu. 36 & ca. si autem. de cohab. cler. & mulier. & ideo potest iudex novas penas contra sic delinquentes arbitrari, declinando præsertim ad poenam, mitiorem imponendam.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 1. de cohab. cleric. & mulier.

- 4 **Q**Uæ Concilium Tridentinum sess. 25. cap. 14. de ref. con. tra clericos concubitorios statuit, etiam ad simplicem incontinentiam extenduntur; & non solum binas aut plures accessiones sine actu fornicandi, sed etiam unam cum reali fornicatione, privatione tertie partis fructuum privare intendit; maxime cum Concilium non minus huiusmodi peccata clericorum prohibere, & punire voluit, quam iura antiqua: unde cum propter unam solum fornicationem etiam simpliciter iuranti qua clericum deponendum esse statuerint, cap. presbyter. cap. in omnibus. cap. feminas, & clericus. dist. 81. cap. sicut. & cap. si autem. de cohabit. cler. & mulier. a fortiori Tridentinum unam solum fornicationem privatione tertie partis fructuum punire, unamque accessionem, & conuersionem suspectam, & illicitam prohibere intendit.

TITVLVS XI.

De Raptoribus.

S V M M A R I V M.

- 1 Raptor non est, quem virgo vitio sequitur, licet eam stupret.
- 2 Raptus sine violentia committi non potest, & quis eam commississe cenfetur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in v. r. i. s. que.

- 1 **S**I virgo alicuius iuuenis amore capta, cum illum transeuntem per callem & viam de fenestra videt, exiens de domo post eum ad domum ipsius vadit, vbi ab eo carnaliter cognoscitur: Quamuis iuuenis stuprum in hoc casu committit, raptum tamen committere non dicitur; & ideo sola pena stupri, non pena raptus a Concilio Tridentino sess. 24. ca. 6. de ref. matr. statuta puniendus est: Cum raptus violentam ablationem, qua femina ab vno loco ad alium trahitur, in portet; ex S. Thom. 2. 2. q. 66. art. 9. & q. 154. art. 7. & c. de raptoribus. 36 q. 1. & l. 1. C. de raptu virgin. pæna autem non extendenda, sed restringenda potius sunt, ca. pænae de pænit. dist. 1. præsertim cum stuprum suo genere minus peccatum sit, quam raptus.

DECISIO II.

Ex cons. 3. in Nouis, deest in antiq.

- 2 **R**aptus sine violentia committi non potest, argum. c. de raptor. b. 36. q. 1. & l. vni. C. de raptu virg. quam tamen intulisse cenfetur, qui per munera data, vel promissa puellæ persuadet, vt nolente patre de domo exeat, & ad ipsam veniat; & excommunicationem, & iuris infamiam ipso iure sine alia iuris declaratione incurrit, vt ait Concil. Trid. sess. 24. de refor. matr. c. 6. Et quamuis pænam incurfam ipso iure contra se regulariter nequaquam tenetur, donec a iudice solvere iubeatur; secus tamen in censuris, ac alijs inhabilitatibus censendum est, vt propterea excommunicationis pænam contra se exequi raptor tenetur, nec sufficit emendatio vitæ, sed necessaria est expressa absolutio, vt liberetur: sicut nec infamia iuris per solum emendationem vitæ tollitur, cum tamen infamia facti emendatione ipsa cessare cenfetur.

TITVLVS XII.

De Furtis.

S V M M A R I V M.

- 1 Surripientes a propinquis, vel amicis, quæ credunt gratis daturos, licet non proponant abstinere, absolui possunt.
- 2 Ancilla erogantes pauperibus minuta aliqua ex tacito minorum consensu, restituere non tenentur.
- 3 Restituere tenetur, qui ad vitandam mendic. tatem furatur.
- 4 Ministri alios furari videntes, & eos non impediendo, licet peccent, restituere tamen non tenentur.
- 5 Pueri præfati coquina de mandato eius amicis deferendo, nisi desistant absolui non possunt.
- 6 Oecon. mus licite cum alijs conuenire potest, vt accipiat res ab eis pro pretio corrente, & ipsi aliquid lucri dent illi.
- 7 Restitui debent furto subreptæ.
- 8 Fur licet curauerit vt ablatum ad dominum rediret, si non redijt, iterum domino restituere tenetur.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in v. r. i. s. que.

- 1 **P**auperes a propinquis, vel amicis quædam parui momenti, dum eos visitare soleant, surripientes, quæ tamen credunt gratis daturos, si peterentur, licet non proponant abstinere, absolui possunt; ita Nau. in Man. c. 7. num. 1. 39. Quia non oportet penitentem habere propositum abstinendi omnino a venialibus sicut mortalibus, ex S. Thom. 3. p. q. 87. ar. 1. & 4. & Naua. in Man. c. 1. nu. 24.

DECISIO II.

Ex cons. 2. in v. r. i. s. que.

- 2 **A**ncilla frequenter in seijs dominis modica quædam pauperibus erogantes, & credentes hoc in inime esse prohibendum; & sine animo pænitentiæ grad. notabilem summam, ad restitutionem non tenentur, dum modo probabiliter credant Dominas rogatas ea pauperibus concessuras esse, etiam si omnia illa modica ad notabilem quantitatem peruenerint, si nunquam, percipiendo illa parua, ad illam peruenerit intendant, ita Nau. in Man. ca. 37. num. 1. 39. Quia magis peccat, ceteris paribus, qui capit, quam qui retinet, arg. c. sape. de restit. spoliat. qui autem illa parua capit sine intentione ad illam quantitatem notabilem pertinetendi, plusquam venialiter peccare non cenfetur.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 6.

- 3 **P**eregrius in via existens, & nihil habens, si data occasione aliquid furetur, vt in patriam sibi redeunt. prouideat, & mendacitatem, & alia incommoda itineris deijcet, ad restitutionem faciendam obligatur, ita Naua. in Man. c. 17. num. 61.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 7. de iniur. & damno dato.

- 4 **I**n domibus magnatum, vbi ad sunt ministri varia officia habentes, & l. repositus custodia vestium videns alium ex cella vinaria vinum secrete furantem, quia tamen ad illum cura cellæ vinariæ specialiter non spectat, nec impedit, nec indicat hoc ei, qui occurrere, & impedire peccat, non impediendo damnum proximi, cum posset, moraliter peccat, ex Naua. in Man. c. 24. nu. 22. ad restitutionem tamen non tenetur; eo quod non peccat contra legem in re specialis, sed solum contra legem charitatis, cuius tamen non tenetur ad restitutionem non obligat, sicut transgrediendo, vt ait idem Nau. in Man. c. 17. nu. 11.

DECISIO V.

Ex conf. 5. alias 3.

P Veri Præfecti coquina de mandato eius aliqua comefti-
bilia alicuius valoris amicis fuis deferentes, qui credunt,
vel credere debent, Præfectum suum illa donaria mittendo
peccare mortaliter, ipsi etiam ea deferendo peccant; & non
nisi defistant, abfoluendi sunt, etiam si non deferendo de do-
mo eijcerentur. ex Nauar. in Man. cap. 17. num. 19. & cap.
24. num. 31.

DECISIO VI.

Ex conf. 6. alias 2.

P Rocurator Magnatis conuentionem cum pistore, & la-
nio faciens, quod ipse accipiet pretio corrente panem &
carnes necessarias pro domo Domini sui, si pistor, & lanus
ei pecunias fingulis mensibus dent; licet pecunias illas sibi
lucrari potest, cum exinde nihil damni Domino accedat, &
ipse operas & industrias suas adhibeat.

DECISIO VII.

Ex conf. 7. alias 4.

M Vlio bona fides res de loco ad locum portans, si in via
cognoscat res illas furto esse sublatas, satisfacit sa-
ltem quoad forum conscientie suæ, si illas vel personæ, cui
reddere promiserat, vel ei, qui eas sibi commendauit, reddit
monendo tamen eos de illicita bonorum illorum retentio-
ne. ita Sotus. l. 4. de iust. q. 7. art. 1. & Nau. in Man. capit. 17.
num. 29.

DECISIO VIII.

Q Vi bona alicuius furatur, & postea pœnitentia ductus
ea alteri dat, vt ea restituat, & ipse intra domum veri
domini illa secreto reponit, ita tamen vt ad verum Domi-
num non perueniant; vterque ad restitutionem tenetur:
Quia restitutio requirit, vt res in pristinum statum reponan-
tur; furtum autem in statu, in quo erat, non censetur repositum,
donec ad suum Dominum perueniat: vnde cum in ca-
su proposito res per talem protectionem in potestatem veri
Domini carum non venerint, neuter carum ab obligatione
restitutionis excusatur.

TITVLVS XIII.

De Vfuris.

SVMMARIVM.

- 1 Cambium, quod licitum, & illicitum iudicandum.
- 2 Interesse ex lite proueniens ob debitum non solum iuste petitur.
- 3 Promissio vsuras soluendi non obligat, nisi sit iurata.
- 4 Contractus mutui, cum clausula, teneatur ad aliquid propter moram, licitus est.
- 5 Fructus rei venditæ pro pretio non soluto ex conuentione recipi possunt.
- 6 Depositum cum facultate vtendi eo, sit mutuum.
- 7 Interesse lucri cessantis, vel damni emergentis peti potest.
- 8 Societas licita vt sit, tria sunt necessaria, & quam ea sint.
- 9 Societas, vt viduæ certum lucrum accipere valeant, vt contrahi possit.
- 10 Mutuus sub vsuris, nulla lege amittit, quod mutuat.
- 11 Mandatarius pecunias suas pro mandante impendens, licite cambium capit.
- 12 Deponens scuta aurea, & postea illa miutatim repetens, qua ratione aliquid plus accipere possit.
- 13 Oeconomus aliquid plus pro scutis aureis accipiens illud suum facit.

14 Societas, in qua industriam ponens dimidium quoque periculi pecunia subit, & dimidium lucri percipit, est iniusta.

15 Societas centum ouium, vt eas dans intra biennium 18. scuta capiat, iniusta.

16 Lex, qua solutio cambij per sex menses differtur, est iniusta.

17 Societas, vt conferenti pecunias dentur quinque pro centum, illicita.

18 Deponens pecunias in monte Pietatis, qua ratione aliquid plus capere potest.

19 Actio ad centum post biennium soluenda, minoris emi potest.

20 Venditio maiori pretio ob dilatatam solutionem iniusta, nisi &c.

21 Venditor quando interesse lucri cessantis iuste petit.

22 Contractus exercitos, qui putantur liciti, bona fide faciens, non peccat.

23 Vsuras non est capere aliquid ultra id, quod sub periculo datur.

24 Contractus illicitos, seu dubios, qui diu exercuit, quid facere tenetur.

25 Debiti ob solutionem quædo aliquid amplius accipere licet.

26 Locatio iniusta est, si pensio sit maior iusto, & æquo, vel à principio soluenda, vel conductor, ad quem non debet obligatur.

27 Societas super officijs Romæ, quo iure iustificatur.

28 Pacta in huiusmodi societate, que licita, & illicita sunt.

29 Periculum perdendi facit contractum, alioquin iniustum, censeri iustum.

30 Socius capitale restituere tenetur, si equus punctus calce socium necauit.

31 Societas super officijs ad rationem 10. vel 12. pro centum, an licita.

32 Emere scuta iusto pretio, ad carius uendendum, non licet.

33 Venditor, ob solutionis dilationem, quando aliquid ultra pretium accipere queat.

34 Mercator uendens carius pretio rigoroso peccat.

35 Venditio maiori pretio dilata solutione facta, peccatum, & usura est.

36 Societas ouium cum pacto e. c. iniusta, usuraria est.

37 Vendens granum pretio, quo tali me se valebit, medio debet pretio esse contentus.

38 Mutuus a miutatario potest etiam ante moram stipulari lucrum verisimile cessans, e. damnum emergens.

39 Cambiorum futurorum interesse, post bullam Pij V. non potest certificari.

40 Vendere carius, aut vilius emere, quam res valeat, ob dilatatam, vel anticipatam solutionem non licet.

41 Cambia, & recambia, pro secundis nuptijs, an, et qualiter fieri possunt.

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 31.

C Ampfor Romæ dans pecunias Lugduni soluendas illi, qui Lugduni non habet agentem, nec numismata, sed rogat campforem, vt ipsemet ad suum correspondentem scribat, vt nomine campfarij cambium soluat, & traiciat: ex quo fit, vt correspondens, præter propriam personam, duarum personarum vicem gerat, dantis, & accipientis cambium, & respectu accipientis pecunias soluit Lugduni, & traicit, & respectu campforis dantis pecunias remittit, & pro maiori parte in eodem loco campfarius soluit cambium & modum cambiendi licitum facit: cum cambium per literas iustum sit quatuor concurrentibus, vt habetur ex Nau. in Manual. capit. 17. nume. 289. 290. 295. & 300. nimirum si seruetur æqualitas valoris inter pecuniam datam, & accipiendam per easdem literas: Deinde quod campfor non accipiat plus iusta mercede, seu salario iusto

M pro

pro cambio; Et Præterea quod campfor qui dat pecunias soluendas sciat, vel probabiliter credat, quod persona, cui eas dat, habeat pecunias, ut fidem, seu creditum, & voluntatem satisfaciendi literis. & solutioni in locis, ubi soluenda sunt; & denique quod locus in quo pecuniae soluenda sunt, longe distet a loco, in quo dantur literæ. Quæ omnia in prædicto cambio concurrunt. & ideo licitum censeri debet. Non enim (quod deesse videtur) soluitur pecunia cambita in eodem loco, vel formaliter quia cambiatur Romæ, & soluitur Lugduni; vel æquivalenter, quia obligatio, qua Antonius exempli causa, se obligavit ad soluendum pecunias Lugduni, tollitur omnino per obligationem, qua Petrus campfor se obligat ad eas ibi soluendas per Ioannem agentem & procuratorem suum; officijs autem diversis sibiipsis non repugnantibus, vnus non idemque fungi licite potest, & campfor passim fiunt creditores vnus sub vna ratione, & debitores eiusdem sub alia.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 11.

Debitor, qui in mora est soluendi debitum ad diem constitutum, creditori ultra debitum principale, tam interesse damni emergentis, quod creditor in litigando est passus, Ant. in cap. conquestus. de vsur. quam interesse lucricessantis, quod creditor verisimiliter lucrificasset, si principale tempore debito solutum fuisset, in vtroque foro soluere tenetur ex Na. in Man. cap. 17. num. 211. Interesse autem lucricessantis, perpenis circumstantijs personarum, loci temporis, & opportunitatum lucrandi, quæ sese obtulerunt, si summa principalis opportuno tempore soluta fuisset. prudentis vniarbitrio iudicandum est. Arg. ca. de causis. de offi. deleg.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 8.

Mutuans ab alio 700 aureos & obligatus se ad soluendum ei mille per instrumentum publicum, confitendo se illa debere, nulla facta mentione, quod 700. realiter mutuo accepit, & 300. promisit pro interesse creditoris, & differens solutionem & restitutionem per multos annos, eo quod non sit interpellatus a creditore, qui est amicus eius, & aliqua bona opera a mutuatario accepit: si mortuo creditore, hæres a præfato mutuatario non solum illa mille petat, sed interesse lucricessantis, quod ex illis creditor facere potuisse; non tenetur mutuatarius illa 300. soluere, nec interesse aliquod ratione illorum 700. dummodo promissio de soluendo mille in iuramento iurata non fuerit; quia promissio simplex de soluendo vsuras nullo iure obligat, cap. debitores. de iureiur. & quicquid ultra sortem accedit, est vsura, cap. 1. 2. & 3. 14. q. 3. illa vero 300. ultra sortem principalem pro vsuris promissa censentur; interesse autem non debetur, nisi vel creditor mercator sit, qui a mercando cessat, eo quod non erat sibi tempore debito solutum; Argu. l. 3. ff. de eo quod certo loco. vel nisi debitor in mora sit soluendi; & debitor non est in mora, nisi a creditore interpelletur, ex Innocen. in cap. fin. de vsur. Quod si promissio soluendi vsuras iurata sit, obligat ad soluendum, & reddendam Deo iuramentum suum. d. cap. debitores. Potest tamen ab Episcopo, vel Papa iuramenti relaxationem in eo euentu petere, propter contractum vsurarium, quo se ad soluendum obligavit; cap. 1. de iureiur. & sic vsuras illas etiam iuratas soluere non tenebitur.

DECISIO IV.

Ex consil. 4. alias 13.

Contractus mutui absolutus cum clausula posita, ut vel tantum triticum cum tali tempore a mutuatario bonum, nitidum, & mercantile restituat, quantum ipse a mutuantis recepit, vel ut soluat tria scuta pro quolibet Rubio; si tempore debito triticum non soluat, & conuentus in iudicio, & condemnatus ad rationem quanti plus triticum creuerat in ætimatione, videlicet ad quinque scuta pro quolibet Rubio, prout triticum tunc valebat huiusmodi contractus licitus fuit; & mutuantis ex defectu restitutionis gratia suo tempore faciendi augmentum illud, accipere potest,

prout a Iudice constituitur; & dampnum quod euenit, cum ex mutuatarij culpa, & mora proueniat, non mutuantis, aut Iudici, sed ipsi mutuatario moroso imputari debet. cap. Mora. de reg. iur. in 6.

DECISIO V.

Ex consil. 5. alias 21.

Vendens domum pro pretio mille aureorum, de quibus 500 soluere promittit illinc ad vnum annum cum pacto, quod tempore solutionis dicti residui venditor teneatur præstare vnum fideiussorem de euictione domus, & vterius in euentum non solutionis dicti residui, ut supra, emptor dat potestatem venditori dictam domum propria auctoritate capiendi, & illud retinendi, & fructus in vltis suos conuertendi absque eo quod in sortem compensentur pro currente quantitate vsque ad effectualem solutionem dicti residui; & adueniente tempore, & termino anni non soluitur residuum pretij, quia venditor non potest præstare fideiussorem de euictione, unde per dictas partes prorogatur tempus soluendi ad alium annum cum hoc, quod interim emptor teneatur præstare fructus venditori pro rata dicti residui; licet hoc casu venditor ab emptore dictos fructus accipere, & retinere potest, immo & eos potest, qui nondum eis soluti, sunt a tempore anni prorogati, ob illam tantum æquitatem, quæ habet, quod nemo cum aliena iactura locupletari debeat; leg. iure naturæ, ff. de reg. iur. & c. locupletati eo. tit. in 6. fructus tamen perceptos intra annum præstitutum in contractu ad soluendam reliquam medietatem, accipere, aut petere nequit; quia intra illum annum nulla locupletatio cum aliena iactura confiderari potest, eo quod ipsarum partium libera, & spontanea conventionione, pro pretio domus mille soluenda erant 500. tempore venditionis, & alia 500. in fine anni.

DECISIO VI.

Ex consil. 6. alias 22.

Emens fundum, & eo fruens, dando fideiussorem ad soluendum venditori pretium post certum tempus, & simul dans fideiussori mille aureos pro parte pretij, eo pacto, ut fideiussor soluat partem pensionis fundi empti, quæ respondet parti prædicti pretij, mille aureorum, vsura committitur, obligando fideiussorem, ut mille aureos; qui sunt fors principalis, venditori soluat, & ultra hanc principalem sortem, ut etiam soluat sibi partem pensionis illis respondentem, pro vsu illius pecuniæ vsque ad tempus solutionis, eo quod depositum cum facultate vrendi eo sit mutuum.

DECISIO VII.

Ex consil. 7. alias 3.

Mutuans aliquid a mutuatario ultra id, quod mutuatam interesse lucricessantis, quam damni emergentis licite petere, & accipere potest; ex Nau. in Man. cap. 17. num. 212. & si mutuans ob defectum solutionis a mutuatario tempore debito faciente, ad vsuras accipere cogitur, ut suo creditori soluat, cui etiam certa die soluere tenebatur easdem vsuras, & dampnum Mutuati Mutuatarius restituere tenetur. Arg. cap. Petuum. & cap. constitutus. de fideiur.

DECISIO VIII.

Ex consil. 8. alias 25.

Societas, qua duo inter se societatem inuent, iuxta consuetudinem loci, sic ut vnus conferens pecuniam, octo pro certum accipiat, saluo manente capitali, iniusta, & illicita est; eo quod, cum tria ad societatem licitam necessaria sint, ex Nau. in Man. cap. 17. num. 252. nimirum licita negotiatio: Aequalitas lueri, pro quantitate partium collatarum: & ut pecunia periculo eam conferentis subiaceat, adeo ut si peteat, illi tota peteat: in dicta societate pecuniam conferens, saluo manente capitali, lucrum sine villo damno reportat, quod est illicitum, cum lege naturali, qui sentit commo-dum etiam dampnum, & onus sentire debet. cap. qui sentit. de reg. iur. in 6.

DE-

DECISIO IX.

Ex conf. 9. alias 1.

9 **V**rsé, & legitime constitui potest societas, & contractus cum asecuratione fortis principalis, & capitalis pro pretio iusto, & cum assignatione certi lucri, nimirum quatuor, vel quinque pro centum, pro incerto facta etiam pro pretio iusto, vt exinde viduæ, & orphanæ, & alie similes personæ honeste sustentari, ac viuere possint ita Nauar. in Man. cap. 18. num. 261.

DECISIO X.

Ex conf. 10. alias 9.

10 **M**vtans sub vfuris, quamuis iuste vstras exigere non possit pecuniam tamen quam ad vstram dat, non perdit, sed eam vel a mutuario, vel ab hæredibus eius exigere potest, vel per certi conditionem, vel conditionem sine causa: quia cum pecunia eius ad alium peruenit, æquum est, vt illa etiam ad ipsum met redeat. l. si & me, ff. de rebus cred.

DECISIO XI.

Ex conf. 11. alias 32.

11 **S**olicitator seu actor negotiorum, quæ de Hispania ei Romanam mittuntur, cum mandato accipiendi pecunias ad expedienda necessaria ab aliquo campfore, si illas a semetipso accipiat, vt liberetur ab onere querendi si deiusiores dando campforibus; hec tantum suæ pecuniæ augmentum accipere potest, quantum campfori mandans dare debuisset. ex Nau. in Man. c. 17. nu. 284.

DECISIO XII.

Ex conf. 12. alias 2. de emptio. & venditio.

12 **D**eponentes scuta aurea apud mercatores, & postea minutatim valorem illorum in nummis argenteis, vel æreis capientes, aliquos quatinos, quos frequenter mercatores adijciunt, cum soluunt pro illis nummos argenteos, vel æreos iuste accipere possunt, non solum tanquam sponte donatos in gratiam depositi, vel mutui penes illos donatos facti, sed etiam tanquam debitos ratione cambij per minutum facti, ex Nau. in Man. c. 17. num. 283. & ratione valoris scuti quod forte tunc temporis, quo pecunia argentea, vel ærea in cambium traditur, pluris valet scutum aureum, quam Principis in estimatione æstimatur.

DECISIO XIII.

13 **O**conomus alicuius Domini, qui illi mille aureos in vltis domus suæ necessarios expendendos tradit, quos œconomus postea mercatori custodiendos tradit, prædictorum aureorum valorem in nummis argenteis, vel æreis a mercatore vna cum auctario quatinorum accipiens, auctarium illud sibi recipere potest, nec illos aureorum valori in fituto adijcere, aut Domino restituere tenetur; eo quod illud plus non soluitur Domino, aut œconomus illi, nomine Domini, sed ipsi œconomus, qui iam Dominus factus erat illorum aureorum, & periculo eius stabant, si perirent, vnde & luctum illi, & non Domino accrescere debet; secus autem si Dominus mille aureorum, aureos illos apud mercatorem deponeret, tunc enim auctarium est Domini, non œconomi.

DECISIO XIII.

Ex conf. 13. alias 26.

14 **C**ontractus societatis quo conferens mille aureos dat in societatem alteri, qui conferret industriam, & laborem in exercenda mercatura lanæ, eo pacto, quod dimidium lucri vni, & dimidium alteri cedat, addito etiam, quod si eueniret, vt nihil lucri heret, immo perirent præfata millia, dimidium eorum redderet, qui ea suscepit; etiam si finita societate, nihil de capitali perit, & lucrum diuisum sit æqualiter illicitus, & vstrarius censendus est, saltem quo ad dimidium pecuniæ collatæ, quod manet saluum eam conferenti, & conferens ad restituendum lucrum illi dimidio respondens te-

netur ei, qui industriam contulit cap. Quoniam. cap. confult. & c. in ciuitate. de vfur. & Nau. in Man. c. 17. nu. 25.

DECISIO XV.

Ex conf. 14. alias 27.

15 **S**ocietas centum ouium, cum pacto, vt eas dans ab altero intra biennium pro fructu & lucro tantum lanæ, & casei, 18 aureos accipiat, iniusta, & illicita est; eo quod centum pecudes vix centum aureos valent, vnde dans lucratur ad rationem 18. pro centum; maxime cum certificatio lucri certi pro incerto, lucrum soluendum diminuere debeat nec in contractu apponitur, vt diminuatur lucrum, si intra biennium illud pecudes aliquot moriantur; quod si ex agnis nascituris numerus reficiendus sit, diminuendum etiam erit ex eis lucrum.

DECISIO XVI.

Ex conf. 15. alias 6. de constit.

16 **L**ex, qua duæ ciuitates inter se conueniunt, vt omnia cambia quæ in eis fiunt inter se, censentur facta cum terminis differendi solutionem per sex menses a die præsentationis literarum currentes, illicita & iniusta est: cum ex inde is, qui dat pecunias cambij pro accipienda pecunia in illis ciuitatibus, eas petere, & accipere non potest vsque ad sex menses; vnde cogitur ibi manere sex mensibus ad pecuniam suam recuperandam, & vt plurimum opportunitatem suorum negotiorum vel ibi, vel alibi gerendorum perdere. Sed & decipiuntur semper dantes pecunias suas in vna illarum ciuitatum pro literis cambij ad alteram directis, putantes statim intra paucos dies eas soluendas esse, cum tamen solutio ei vsque ad sex menses vi præfate legis differetur.

DECISIO XVII.

Ex conf. 16. alias 24.

17 **S**ocietas, qua vnus confert mille aureos in societatem mercaturæ pannorum cum pacto vt alter asecuret conferentem de capitali, & insuper det illi pro sua parte lucri rationem quinque pro centum, illicita est; cum in vno contractu societas contrahi non possit, vt saluo capitali, detur lucrum illud, quamuis in tribus contractibus id licite fieri possit, vt ait Nau. in Man. c. 17. nu. 254.

DECISIO XVIII.

Ex conf. 17. alias 2.

18 **D**eponentes pecunias in Monte Pietatis, quatuor pro centum capere possunt, dummodo deponentis intentio, & finis principalis sit iuuare montem, & pauperes ab eo mutuantem, & non fenerandi, & quod ad finem deponendi, siue mutuandi monti, merces paratas venditioni, quas alio qui emissent, cum sint soliti mercari, aut si non sint soliti mercari, emissent tamen; His enim quatuor concurrentibus a Julio III. statutis, huiusmodi deponentes non recipiunt illa quatuor vi, & ratione talis depositi, seu mutui, sed ratione lucri cessantis, quod verisimiliter tantundem, vel amplius lucrarentur; constat autem mutuantem ratione veri interesse vltra fortem aliquid medioere iuste, & licite accipere. Glo. recept. in e. conquestus. de vfur. & S. Tho. 2. 2. q. 78. artic. 4. His enim seruatis, nec deponentes, nec depositarij peccant; Sin vero deponentes male deponant, ipsi soli peccant, & ad restitutionem tenentur, depositarij autem, seu ministri montis, nec peccant, nec restituere obligantur.

DECISIO XIX.

Ex conf. 18. alias 15.

19 **A**ctio ad soluenda centum post annum, vel biennium, vel triennium, minoris pretij, quam centum præfenti pecunia iuste emi potest, vt asserit Innoc. in cap. ciuitate. de vfur. & Nauar. in Manual. capitul. 17. num. 230. Quamuis enim remissio actionis ob solam anticipationem solutionis vstraria sit, cum tamen ob alium iustum respectum

fit puta quia minus valet actio ad rem aliquam, quam res ipsa præfens, & quia minus vile est, quod post annum vile erit, quam quod statim vile est, licet id fieri potest.

DECISIO XX.

Ex conf. 19. alias 20.

20 **V**enditio cuiuslibet mercis, facta maiore pretio iusto ob dilatam solutionem, iniusta est, nisi venditor volebat illam servare sibi in tempus, in quod solutio differtur, & dubium esset, an tunc plurius, vel minoris esset valitura. ca. in civitate. & c. consulte. & c. si. de vsur. & Nauar. in Man. cap. 17. nu. 216. Quoties enim merx plurius venditur, quam valet, fit iniustitia; vt ait S. Tho. 2. 2. q. 76. art. 1. nisi venditio aliunde ab iniustitia excusetur.

DECISIO XXI.

21 **V**endens villam valoris quindecim millium aureorum alteri, cum pacto, quod statim soluantur ei tria millia, quia emens non potest alia duodecim in presenti soluere, ex dilatione aliorum duodecim millium in decennium conueniant, vt emptor teneatur soluere pro dicta villa decem, & octo millia, licite potest venditor illud plus ratione lucri cessantis accipere, quod verè intendebat facere, & versimiliter fecisset, si statim solutio illorum facta fuisset; Quia illud non accipitur ob dilatam solutionem pecunie, sed ratione lucri cessantis; Quia sicut licet venditori, si ei soluerentur statim omnia quindecim millia, retinere sibi tria millia, & reliqua duodecim millia mutare emptori egenti eis, & roganti vt mutaret illa ei, soluendo interesse lucri cessantis, quod verè intendebat venditor facere, exercendo mercaturam, vel emendo census annuos, vel prædia frugifera, si ea illi non mutasset; ita Nau. in Man. c. 17. nu. 112. ita in proposito ea ratione lucri cessantis accipere potest.

DECISIO XXII.

Ex conf. 20. alias 4.

22 **Q**ui bona fide aliquem contractum facit, qui communiter creditur esse iustus, & consuetus impune fieri in ea regione, in qua factus est, quamuis vsurarius sit; mortaliter saltem non peccat. Et si enim communiter iuris ignorantia a peccato non excusat, ignorantia de reg. iur. in 6. fallit tamè in ignorantia iuris obscuri, vel dubij, vel infrequentati, vel quæ fouetur auctoritate alicuius Doctoris digni, cui credatur; & faciens a peccato, & pœna excusatur: vnde nec per huiusmodi contractum quaerita restituere tenetur.

DECISIO XXIII.

Ex conf. 21. alias 23.

23 **D**ans centum volenti ducere nauem mercibus onustam in aliquem locum, ea lege quod perderet illa, si nauis periret, & si rediret salua, redderentur ei centum, & viginti quinque, nec vsuram, nec aliquid aliud peccatum committitur; Quia talis nihil accipit, vi mutui expressi, aut tacti, sed vi alterius contractus innominati donantis sub modo, vel recipientis aliquid ob periculum subeandam, quod licite accipi potest. l. 1. & 2. C. de nautico fœn. & ait Nauar. in Man. c. 17. nu. 285.

DECISIO XXIV.

Ex conf. 22. alias 5.

24 **Q**ui contractus illicitos, seu dubios diu exercuit, libros suos diligenter remisere, peritos consulere, & certa certis Dominis, & incerta pauperibus restituere tenetur, vt in conscientia secutus esse possit, vt affirmat Na. in Man. c. 17. n. 92.

DECISIO XXV.

Ex conf. 23. alias 12.

25 **Q**uamuis solutio debiti vim mutui habeat, pro ea tamen ultra sortem sine vsura capere aliquid licet, ratione in-

teresse damni emergentis, vel lucri cessantis, si quod soluenti pro alio debitum contingat. Glo. in c. conquestus. de vsur.

DECISIO XXVI.

Ex conf. 24. alias 28.

26 **C**ontractus locationis, quo quis 25. pecudes alteri tradit ad quinquennium cum pacto, vt pro vsu fructu singularum teneatur conductor, illi soluere in principio anni 25. scuta, & finito quinquennio restituere ei totidem pecudes, & eiusdem bonitatis, iniustus, & illicitus est; non solum quia pensio annua soluenda iniusta est, & maior æquo; sed etiam quia soluitur pensio initio anni, antequam quicquam fructus ex eis percipitur a conductore, quod minuit aliquid de pretio pensionis; Arg. c. de plus peti. & quia contra naturam locationis, & conductionis est, vt periculum rei locatæ ad conductorem pertineat, cum potius e contra ad locatorem pertinere debeat, qui est Dominus rei locatæ, cap. 1. de commod. c. 1. de deposit. cap. propter sterilitatem de locat. & Nauar. in Man. c. 17. nu. 119 & 260.

DECISIO XXVII.

Ex conf. 25. alias 29.

27 **C**ontractus fieri solitus a societate super officijs Romæ, & alibi, vt habens officium vèdibile pecuniam aliquam accipiat, & faciat conferentem illam participem reddituum sui officij ad rationem 12. pro centum, ea lege, vt pecunia maneat salua, & extra periculum conferenti eam nulla habita ratione quantitatis reddituum officij, dum conferens pecuniam viuat, & quod possit discedere ab illo contractu, & repetere pecuniam singulis semestribus dum viuat, & quod, si moriatur antequam discedat tota pecunia collata quaeratur officiali; Quamuis nec ratione emptionis, vel venditionis, quæ non reperitur in eo, nec ratione mutui, quia mutans nil ultra sortem capere potest; c. 1. 14. q. 3. & cap. consulte de vsur. nec sola ratione societatis requiritur, vt omnes socij de damno, & lucro participant. ex Nau. in Man. c. 17. nu. 251. quod in illo contractu non reperitur; nec ratione census iustificari possit, cum pecunia data pro censu repeti nequeat, nisi saltem volente censuario; Ex eo tamen iustificari potest, quod dans pecuniam in societatem secundum præfatam consuetudinem subeat periculum perdendi totam sortem, si moriatur, antequam a societate discedat vnde merito lucrari potest, quod iuste respondet illi periculo, non quidem ratione societatis, sed ratione periculi, quod subit in vilitatem sui socij.

DECISIO XXVIII.

28 **P**actum quod in huiusmodi societatibus solet apponi, primo vt conferens pecuniam possit desistere a societate, quando vult; & secundo quod socius teneatur statim, vel infra quindecim dies reddere pecuniam; & tertio quod tantum lucri soluat eam deponenti, donec eam reddat quantum soluebat durante societate, quoad duo priora capita iustum est; cum regulariter contractus ex conuentione partium legem accipiat. l. 1. §. si conuerit, ff. de positi, & c. contractus. de reg. iur. in 6. Quoad tertium vero iniustum est, eo quod tunc cessauit societas, & periculum perdendi totam sortem, ratione cuius tantum lucrum dabatur, & cessante causa, cessare debet effectus. Potest tamen conferens pecuniam ratione damni emergentis, vel lucri cessantis tantum lucrum accipere, quantum post quindecim dies lucratus fuisset, ad diem mortæ solutionis, si ei soluta sua pecunia statim fuisset, & officiatius illud soluere tenetur. ex S. Tho. 2. 2. q. 62. art. 4. & q. 78. artic. 2. ad primum.

DECISIO XXIX.

29 **I**ncertitudo, seu dubium perdendi, contractum facere potest iustum, qui alias esset iniustus; vnde dubium, an merx sit valitura plurius tempore solutionis, facit vt illa vendi possit

possit pluris, quam valeat. c. in ciuitate, & cap. si. de vfur. Et incertitudo, an pensio domus maior, vel minor sit futura, facit, vt creditor possit accipere fructus pinguiore pro vfuris, l. si ex pactione, C. de vfur. Et mens aliquem redditum annuum, vel menstruum ad vitam ementis, efficit, vt emptor, simul tum viuat, iuste percipere possit multo plus, quam sit pretium, quod dedit, quia dubium est, quanto tempore viuet, vt ait Oldrad. conf. 27. & Decius conf. 123. & periculum perdendi totum facit, vt pactum accipiendi centum ab vno cum pactione reddendi 200. Si post annum visa Roma, redierit in patriam, sit licitum. Et mutuum datum alicui ea lege, vt si moriatur intra sex annos, nihil ei reddatur, & si viuat, sex annos reddatur ei mutuum datum, & centum pro militario, iustum est; quia nihil recipit ultra sortem ui mutui, sed solum ob periculum perdendi sortem.

DECISIO XXX.

Ex conf. 26. alias 7. de verb. signi.

30 **D**ans alteri pecuniam ea lege, ut quotannis certum quid ei soluatur, & si durante societate moriatur morte naturali, pecunia esset accipientis; si postea obijt mortem per cussus calce cuiusdam equi, aut alio simili casu, potest mortui haeres iuste pecuniam illam repetere, uel iam repetitam retinere, ex eo quod communiter mors illa non reputatur naturalis, sed uolenta, instrumenta uero societatis de morte naturali intelliguntur.

DECISIO XXXI.

Ex conf. 27. deest in Nouis.

31 **S**ocietas contracta super officio, in quo unus ponit illud, & alter dimidium ualoris eius dat officiali cum pacto, ut danti dentur decem, uel duodecim certi lucri pro centenatio pecuniae, saluo suo capitali, licita est ex Nauar. in Man. c. 17. nu. 251.

DECISIO XXXII.

Ex confil. 28. deest in Nouis.

32 **M**ens scuta leuioris ponderis minori pretio Romae, & quae ibi ob defectum ponderis non expenduntur communi pretio, & eadem cum lucro uedens ituris extra urbem, quibus tanti ualent haec scuta leuioris ponderis, ac si essent iustissimi ponderis (cum in alijs prouincijs Italiae etiam scuta minoris ponderis aequè bene expenduntur, ac si iustissimi ponderis essent) sic uendendo peccat, licet enim non emat ea minoris, quam ualeant, & emptori ualebunt tanti in alia prouincia, quanti emit, & forte pluris, quia tamen uenditio rei non iustificatur ex utilitate, quam emptor percipiet ex illis, sed ex utilitate, quae uenditor, ex ea prouenit, vt ait S. Th. 2. 2. qu. 77. artic. 1. & pluris ea uendit quam ualent in loco, ubi ea uendit, ex Nau. in Man. c. 23. num. 77. 78. peccat, & aut eis, quibus uendit, si eos inuenit, aut eis non inuenit, pauperibus illud auctarium restituere tenetur. Quamuis enim qui emit in vno loco monetam minoris ualoris, & potate, uel mittere possit eam ad alium locum, ubi pluris ualeat, non tamen illam in eodem loco, alijs pluris, quam ualeat, uendere possit.

DECISIO XXXIII.

Ex confil. 29. alias 19.

33 **V**endens domum, & ob dilationem solutionis ultra pretium iustum aliquid ab emptore recipiens, v furam committit, nisi illud ratione damni emergentis, aut lucri cessantis accipiat.

DECISIO XXXIV.

Ex conf. 30. alias 4. de emptio. & uenditio.

34 **M**ercator merces suas aliquanto pluris uedens, etiam uel tra pretium rigorosum, vt eo pluri proxoneta dato qui emptoris ad eius tabernam adducit, eum sibi magis officiosum reddat, timens ne emptores secus ad alios mercatores diuertant, peccat mortaliter, & ad restituendum emptori tantum, quantum iusto pretio rigoroso addiderit, tenetur; eo

quod emptorem deceptit, & iniuste laesit, ex Nau. in Man. c. 23. num. 77. Proxoneta uero nec peccat, nec restitutioni subijcitur.

DECISIO XXXV.

31. deest in Nouis.

Ex conf. 32. (alias) 17.

34. deest in Nouis.

35 **S**icut emptio, & uenditio rei ultra dimidium iusti pretij facta non solum iure naturali, diuino, & canonico, sed etiam Casareo, iniusta, & rescisibilis est; cap. cum dilecti. de empt. & l. 2. C. de rescin. uendit ita uenditio pretio longè in iusto maiore propter dilationem solutionis iniqua est, & vltra palliata. cap. in ciuitate de vfur. Soc. lib. 6. de iusti. q. 4. art. 1. & Naua. in Manual. cap. 16. nu. 206, & 210. Nec eam consuetudo, qua in aliquibus locis id solet fieri, excusat.

DECISIO XXXVI.

Ex conf. 33. alias 2. de locato, & conducto.

36 **S**ocietas qua quis locat centum oues alteri ad quinquenium pro pensione centum Iuliorum, & quinquaginta caseorum in singulas annos, ea lege, vt finitis quinque annis, conductor reddat totidem aequè bonas, exceptis, quae perirent fulgure, vel vna certa infirmitate, iniusta, & usuraria est, non solum ob pactum reddendi aequè bonas oues post quinquennium, & consequenter sortem principalem, & ueltra illam centum Iulios, & quinquaginta caseos; sed etiam quia conductor in hoc casu obligatur, vt teneatur de omni culpa leuissima, & de omni casu foruito, excepto: cū fulminis, qui tamen de iure communi non nisi de culpa lata, & leui tenetur.

DECISIO XXXVII.

Ex conf. 35. alias 14.

37 **V**endens granum in vno mense, uel aliquid aliud uendibile soluendum in alio mense, pretio quo in illo ualebit, non potest iuste accipere pretium summum quo ualebit alio quo die illius mensis, sed pretio medio, quo illo mense ualebit, contentus esse debet ex Nau. in Man. cap. 17. num. 241. vt pretium summum, quo ualuerit alio die illius mensis fuerit viginti, & minimum quo ualuerit alio die, sit decem, uenditor solutione quidecim contentus esse debet.

DECISIO XXXVIII.

Ex conf. 6. & 10. in Nouis eadem sunt, & desunt in antiquis.

38 **Q**uamuis aliquid principaliter ratione mutuationis, aut pro dilatione termini ad soluendum debiti a debitore accipi non possit, c. si fecerit ueris, l. 4. qu. 3. & c. consuluit de vfur. quia tamen utrunque interesse, tam lucri cessantis, quam damni emergentis etiam ante moram stipulari a mutuante sine usura poterit, l. 3. §. ult. ff. quod certo loco mercator, qui mutuatur alteri pecuniam soluendam certo die, si die non soluatur mutuatarium ad uerisimile interesse, quod intra illud spatium soluendum fuisset, sine usura obligare potest.

DECISIO XXXIX.

Ex conf. 7. in Nouis, deest in antiq.

39 **C**ambiorum futurorum interesse post Bullam Pij V. incip. in eam pro nostro, & est constit. 148. in ordine, nec certificari potest, nec super eis pacisci, vt cambio vno finito, aliquid tecambium currete incipiat, nec vt pecunia restituatur in loco, quo pecunia cambio accipitur, ex Nau. in Man. ca. 17. nu. 300. sed neque creditor a suo debitore saltem in foro exteriori stipulari potest, vt interesse cambiorum, & recambiorum ad tot pro centum soluat.

DECISIO XL.

Ex conf. 16. in Nouis, deest in antiq.

40 **V**endere carius, aut uilius emere, quam res ualeat, ob dilatatam, uel anticipatam solutionem, nec mercatoribus maritimis, nec pastoribus, nec mercatoribus lanarum

narum licet, nisi hic excessus ex capite lucri cessantis, vel damni emergentis iustificetur, vel intra iustæ præij latitudinem includatur, ita Natarr. in Man. c. 3. num. 79. Quæ præij latitudo maior est in re maioris valoris, exceditque præij, quo communiter præsentij pecunia vendi potest.

DECISIO XLI.

Ex cons. 30. in Novis, deest in antiq.

- 41 **C**ambia si non solvantur in primis nundinis cum debito lucro, & fortè principali, recambium pro secundis, tertijs, & quartis fieri potest, donec omnia solvantur, dummodo non maiori lucro, quàm pro primis fiat.

TITVLVS XIV.

De Crimine falsi.

S V M M A R I V M.

- 1 Falsarij literarum beneficalium peccant, & cui restituere tenentur.
- 2 Mutare sibi nomen sine fraude, nisi seruus sit, cuiuslibet licet.
- 3 Mendax non est, qui per additionem mentalem supplet locuti nem exteriori.
- 4 Confessario, an, & quomodo credendum sit.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 10. de iniur. & damno dato.

- 1 **I**mpetrans pro absente beneficium a sede Apostolica, & habita signatura confingens literas falsas, per quas absens ignorans accipit possessionem eius, & soluit impensas literarum, perinde ac si iuste per Cancellariam fuissent expeditæ, peccat, & ad restitutionem tenetur ei, a quo eas accepit, ratione acceptationis ob causam ea non secuta; ff. de conduct. causa dat. & C. de conduct. ob causam cum data illi fuerint ad expediendum veras literas, quæ non fuerant expeditæ, a qua restitutione excusatur, si eas literas super signatura valida postea expeditæ faciat, cum sic causa, ob quam eas accepit, consecuta sit.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 6.

- 2 **M**utare sibi nomen ad aliquid acquirendam cuius licet, l. i. C. de mut. nom. & leg. falsi. ff. ad l. Cornel. de fals. dammodo seruus non fit, aut nisi ad fraudandum, aut damnificandum creditores, aut alios id faciat, d. l. falsi.

DECISIO III.

Ex cons. 1. in Novis, deest in antiquis.

- 3 **M**endax non est, qui per additionem mentalem supplet exteriori locutionem, sine quo mendax fuisset, sed neque mendacium alias de se non mortale per solam circumstantiam, quod in iudicio dicitur, mortale efficitur, nisi alia circumstantia addatur, puta iuramentum de veritate dicenda, aut damnum inde notabile accusatori ob pernam talionis, aut Reipubl. cuius notabiliter interest crimina punire, sequatur.

DECISIO IV.

Ex cons. 2. in Novis deest in antiq.

- 4 **C**onfessario asserenti aliquid fieri, vel non fieri posse, penitens credere potest, & licet postea scrupulus oriatur, cum deponere potest.

TITVLVS XV.

De Sortilegijs.

S V M M A R I V M.

- 1 Oratione vana ad futura scienda utens peccat, non est tamen excommunicatus.
- 2 Pulverem ex cerebro hominis raso, contra morbos, an efficere liceat.

DECISIO I.

Ex cons. 1. in utrisque.

- 1 **V**Tens oratione, & verbi bonis, & sanctis etiam ad Deum directis, interponendo tamen aliqua vana, scilicet orando per pulchrum viridarium, aut per palatium delectabile, per aquam currentem, ignem vrentem, ante cubitum, & cū candela benedicta, & alia huiusmodi observans ad finem, ut futura a Deo revelentur, etiam præmissa protestatione, quod demones consulere non intendat, peccat, & superstitionem admitti, quamvis enim per se peccatum non sit desiderare scientiam futurorum, scire tamen illa observando aliqua vana, quæ neque sua natura, neque ex ecclesiæ institutione vim impetrandi revelationem habent, & in quibus Dæmonse facile immiscere solet, peccatum, & superstitio est; 26 quæst. 1. 2. 4. & 5. & S. Thom. 2. 2. q. 95. art. 2. excommunicationem tamen Bullæ cœnæ non incurrit; cum ea non excommunicet nigromanticos, nec alios superstitiosos, qui non sunt hæretici, aut ad hæresim concipiendam per tenerunt.

DECISIO II.

Ex cons. 2. in utrisque.

- 2 **P**ulverem ex cerebro hominis mortui raso, contra morbum caducæ, vel alium ex privilegio particulari, Medicis, Chirurgis, & Pharmacopolis efficere licet.

TITVLVS XVI.

De Clerico excommunicato ministrante.

S V M M A R I V M.

- 1 Absolutio ab una censura, aut dispensatio ab una irregularitate ad alias non extenditur.
- 2 Excommunicatus fructus beneficij legitime obtenti perdit, tamen irregularis fit.
- 3 Excommunicari potest absens, & ignorans, sed celebrando non peccat, nec fit irregularis.
- 4 Ordinatus presbyterio ante legitimam ætatem est suspensus, & irregularis.
- 5 Suspensus, interdictus, vel excommunicatus, collectam in choro dicens, fit irregularis.
- 6 Excommunicatus coram se celebrari faciens est irregularis, non tamen si simpliciter sacrum audiat.
- 7 Irregularitatem non incurrit, qui probabiliter se excommunicatum ignorans celebrat.
- 8 Excommunicatus Eucharistiam de manu alterius clerici accipiens non fit irregularis.
- 9 Illegitimus sine dispensatione, et cum falsis dimissorijs promotus, quando sine dispensatione celebrare possit.
- 10 Episcopus simoniacum in beneficio an absolvere, et cum eo dispensare queat.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 16.

- 1 **Q**ui in quatuor censuras excommunicationis incidit, & celebrando in illis incurrit irregularitatem, & manens in ea beneficium obtinet; si postea obtineat absolutionem

tionem & censuram excommunicationis duabus de causis incurtis, & dispensationem super irregularitate incurta, ex celebratione contra excommunicationem duabus de causis incurtam; Quamuis absolutio ab illis duabus excommunicationibus ob illas duas rationes incurtis, & dispensatio similiter super irregularitate incurta ex celebratione contra excommunicationem duabus de causis incurtam, validæ sint, non tamen extenduntur absolutiones illæ, vel dispensationes ad alias duas excommunicationes, & irregularitates alijs de causis incurtis; cap. ex parte. de ordin. & c. cum pro causa. de sent. excom. Et proinde novâ opus est absolutione ab alijs excommunicationibus, & dispensatione aliarum irregularitatum, & novâ retentione beneficij in statu irregularitatis quæsitæ; cum voluntas Papæ aliquem habilem ad retinendum beneficium facere volentis, non obitante vna irregularitate sibi expressa, ad retentionem eiusdem, non obstante alia irregularitate, quam nec ipse novit, quæque ipsi non exprimitur, non videatur extendi.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 14.

Excommunicatus celebrans, & ob id in irregularitatem incidens, fructus, & distributiones beneficij ante obtentum perdit non ratione irregularitatis, vt sentit Innoc. in cap. cum nobis. de concess. præb. sed ratione excommunicationis: cap. Pastoralis. de appellat. vnde qui solus irregularis est, nec fructus propter irregularitatem, nec distributiones beneficij iustè habiti ante irregularitatem incurram perdit.

DECISIO III.

Ex cons. 3. alias 13.

Absens, & ignorans, quamuis excommunicari possit, celebrando tamen nec peccat nec irregularis efficitur: ex Glof. in c. Apostolica. de cler. exc. min. dummodo ignorantia sit probabilis; cum irregularitas sine contemptu non incurritur. ex Pan. in cap. Pastoralis. §. verum. de appella. collatio tamen beneficij facta tali excommunicato etiam ignorantis, nulla & irrita est. vt ait Glof. in d. cap. Apostolica. & Nau. in Mao. cap. 27. num. 271.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 8.

Assumens presbyteratum ante legitimam ætatem, ipso iure suspensus est; vt patet per Extrau. Pij 11. Cum ex factore. n. & si post illum assumptum ordine sacro utatur, irregularis efficitur; & proinde cum ordinatus presbyterio simul cū episcopo cōsecratur, & ordine presbyteratus utitur postquam illum assumpsit, eo ipso quod quis ante legitimam ætatem presbyter ordinatur, irregularis efficitur. ita Nau. in Man. c. 25. nu. 70.

DECISIO V.

Ex consil. 5. alias 10.

Suspensus, interdictus, vel excommunicatus collectam in choro vt hebdomadarius dicens irregularis efficitur; ex Innoc. in cap. si. de excess. præl. cum actum certo ordini deputatum solenniter exerceat. ex Nau. in Man. ca. 27. nu. 247.

DECISIO VI.

Ex cons. 1. in Nouis, deest in antiq.

Excommunicatus, quamuis simpliciter sacrum audiendo irregularis non fit, si tamen celebrat, aut coram se auctorizando puta si Episcopus, aut Parochialis Ecclesiæ pastor, celebrari coram se faciat, irregularis efficitur, c. Illud. de cler. excom. ministr. & Glo. in Clem. Archiepiscopo. ver. celebrari, de priuil.

DECISIO VII.

Ex cons. 2. in Nouis, deest in antiq.

Irregularitatem effugit excommunicatus, qui probabiliter ignorans se talem celebrat; fecus si ignorantia non sit probabilis, & multo minus si sit affectata, cap. Illud. de cler. excomm. ministr. & Nau. in Man. ca. 23. nu. 45.

DECISIO VIII.

Ex cons. 3. in Nouis, deest in antiq.

Excommunicatus Clericus excommunicatione maiore, sciens, aut scire debens se talem, etsi accipiendo ordine irregularitatem incurrat; fecus tamen si Sacramentum Eucharistiæ de manu alterius Clerici accipiat, cum hoc nullibi, sicut illud, in iure expressum sit; & irregularitas non nisi in casibus a iure expressis incurritur. cap. is, qui. de sent. excom. in 6.

DECISIO IX.

Ex cons. 6. in Nouis, deest in antiq.

Illegitimus sine dispensatione, & cum falsis dimissorijs promotus, & postea a Papa a dictis excessibus, & infamia absolutus, cum suspensione ad certum tempus, eo transacto, sine alia dispensatione celebrare potest.

DECISIO X.

Ex cons. 18. in Nouis, deest in antiq.

Quamuis excommunicatio ob simoniam in beneficio incurta Papæ reservata sit, vt habetur per Extra. 2. de simo eo ipso tamen quod, & per Conc. Tri. sess. 24. de ref. ca. 6. Episcopus ab omnibus casibus etiam Papæ reservatis facultatem absolventi habeat, nec vllus talis sit, qui excommunicationem annexam non habet, ex Nau. in Man. cap. 27. num. 261. vtiq; ex eisdem Conc. facultate, episcopus ab excommunicatione simoniacum in beneficio absoluit, & super irregularitate ob celebrationem factam post simoniam commissam incurta, (dummodo simonia occlusa sit) dispensare valet; quandoquidem qui totum dicit, nihil excludit. cap. Solita. de Maior. & obed.

TITVLVS XVII.

De Clerico non ordinato ministrante.

SUMMARIVM.

- 1 Irregularis non assistens Diacono baptizanti aliter, quam auctorizando.
- 2 Irregularitas occulta est ex actu publico, super qua dispensat Episcopus, si videntes ignorem eum esse delictum.
- 3 Excommunicatus in vna diocesi, & celebrans in alia, ubi nescitur, est irregularis.
- 4 Irregularis fit, qui utitur ordine sacro, quem non habet, nec potest ascendere.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 4.

Parochus dans licentiam Diacono baptizandi solenniter, & eidem assistens sola causa corrigendi eum, si erraret, irregularitatem non incurrit, quamuis Diaconus ipse irregularis sit; cap. 1. de cle. non ordin. min. cum nemo illum incluserit nisi in casibus a iure expressis; c. is qui. de senten. excom. in 6. fecus si auctorizando, aut mandando assisteret. sic enim & Parochus irregularis redderetur. Cle. Archiepiscopo de priuile. & ibi glo. verb. celebrari, patocho autem accusato, & dicenti se solum causa corrigendi, & non auctorizanti assistisse, in dubio credi debet, saltem si id iureiurando affirmet: Quia in his, quæ ex animo alicuius pendunt, ei saltem iuranti credendum est; cap. significasti. de homicid. & actus, qui delictum, aut non delictum commode interpretari potest, interpretari debet non esse delictum. cap. 2. de reg. iur.

DECISIO II.

Ex cons. 2. in vtrisque.

Diaconus solenniter publice coram multis baptizans, & proinde irregularitatem incurrens, cap. 1. de cler. non ord. ministr. cum id presbyteri munus sit, ab Episcopo dispensat.

spensari potest per facultatem a Concilio Tridentino, sess. 24. cap. 6. de refor. traditam ad dispensandam in irregularitate occulta, dummodo astantes ignorent id muneris esse illi prohibitum; aut si aliquis id sciat, nescit tamen per id incurri irregularitatem; Quia licet actus publicus sit, in hoc tamen euentu delictum est occultum, & in irregularitate ex delicto occulto Episcopus dispensare potest: vt affirmat Nauar. in Man. c. 27. num. 194. & 160 modo postea fama nulla de irregularitate contracta orta sit; tunc enim non poterit, cum iam delictum incipit esse publicum.

DECISIO III.

- 3 **E**xcommunicatus in vna diocesi, vel vrbe, & celebrans in alia, vbi nescitur, an sit excommunicatus, irregularis efficitur, ab Episcopo tamē dispensari potest; cum delictum eius sit occultum, ita Concil. Triden. sess. 24. c. 6. de reform. Quāuis enim actus dispensandi strictē intelligi debeat, c. 1. & 2. de fil. presbyt. in 6. potestas tamen dispensandi est fauorabilis, & amplianda gl. in cle. 1. de off. vic. & Fel. in c. poitu lauti. de rescript.

DECISIO IV.

Ex cons. 1. in Nouis, deest in antiquis.

- 4 **I**rregularis est, qui ordine sacro quem non habet, vtitur; ex Nau. in Man. cap. 27. nume. 247. ideoque sicut ad alios res promoveri nequit, ex cap. 2. de cler. non ord. mini. ita neque in susceptis ministrare poterit sine dispensatione, quae non a Penitentiaro, sed a Papa obtinenda est, ex Syl. verb. irregularitas, q. 12.

TITVLVS XXXII.

De Priuilegijs.

SVMMARIVM.

- 1 **G**ratia per mortem concedentis non expirat, licet sic mandatum.
- 2 **G**ratia Papae, Donec aliud decernat illius morte non expirat, secus vsque ad eius beneplacitū, & quare.
- 3 **P**riuilegium Minorum generalis dispensandi super multitudine Missarum ad successores, & ad Missas post illud acceptas extenditur.
- 4 **B**eneficij, seu priuilegij impetratio sine mandato valet.
- 5 **D**ispensatio limitata quoad forum interius, ad exterius non extenditur.
- 6 **D**ispensandi facultate concessa, literis non expeditis, cur non utendum.
- 7 **D**ispensatio eius, qui ob febrem, vel alium dolorem non valet recitare horas, ad eadem non extenditur.
- 8 **I**ndulgentia pro mortuis concessa ad viuos non extenditur.
- 9 **I**ndulgentia non acquiritur, nisi fiat totum id, pro quo conceditur.
- 10 **I**ndulgentia mortuo per opus existentis in mortali quaeri potest.
- 11 **P**eccans spe veniae obtinenda per gratiam post, uel ante obtentam, absolui potest.
- 12 **G**ratia de altari priuilegiato concessa, an non expressa usitate, ualeat.
- 13 **D**ispensationes circa diuersa, licet una de alia mentionem non faciat, non utiuntur.
- 14 **P**riuilegium conferendi sacros ordines Abbatibus concessum Conc. Trid. refragatur.
- 15 **I**ndulgentia pro defunctis Missam, per quamlibet Missam acquiritur.
- 16 **L**egere librum uetitum, extra territorium licentiam concedentis licet.
- 17 **E**piscopus in sua diocesi ex causa extra locum sacrum Mis-

sare, & facultatem id faciendi dare potest.

- 18 **C**lericus enormibus se immiscens, ante monitionem, fori priuilegium non perdet.
- 19 **G**ratia Papae non eget ad sui essentiam scriptura.
- 20 **C**asus reseruati episcopo an ligent exemptum.
- 21 **P**riuilegia clausa in corpore iuris non censentur sublata per aliam superuenientem dispositionem iuris communis habentem in se clausulam generalem, Non obstantibus priuilegij.
- 22 **M**inores de obseruantia iurium parochialis incapaces sunt.
- 23 **P**riuilegium non prodest ei, cui conceditur, donec eius notitiam habet.
- 24 **P**riuilegia, dato aliquo effectu, an ad alios extendantur.
- 25 **P**relati a iurisdictione episcopali exempti, an iurisdictionem quasi episcopalem habere censentur.
- 26 **P**riuilegium canonis clericis minoribus 14. annorum non tollit Conc. Trid. sed fori.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 2. de offic. iud. delegat.

- 1 **D**ispensandi facultas cum quibusdam personis, sicut in gradibus prohibitis contraxerunt, a Papa Episcopo concessa, etiam mortuo concedente, valet. Quamuis enim commissio de dispensando cum aliquo per mortem committentis expiret, cap. Relatum. de off. leg. quia est mandatum de gratia facienda; concessio tamen facultatis ad dispensandum, nomine nominato, est gratia facta illi, cui datur facultas, & concedentis morte non expirat; cum gratia facta non expiret per mortem concedentis, cap. si super gratia tit. eod.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 3.

- 1 **E**xemptus a iurisdictione Episcopi per Papam cum clausula, (donec aliud decernat,) mortuo Papa non fit Episcopo subiectus, sed manet exemptus, donec per successorem eius reuocetur exemptio a Papa concessa. Quamuis enim per mortem ipsius cesset gratia facta cum clausula, (vsque ad beneplacitum eius, cap. si gratiosa. de rescript. in 6. eo quod per mortem desinit beneplacitum & voluntas eius; gratia tamen facta, donec aliud decernat morte eius non cessat, cum in hoc euentu requiratur dispositio, & decretatio, quae non fit per mortem, cum potius per eam potestas disponendi aliud sublata sit.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 10. de celeb. Miss.

- 3 **P**riuilegium concessum Generali ordinis dispensandi super multitudine Missarum, ad quas Monasteria ordinis illius obligata sunt, non solum Generali, qui tunc fuit, sed etiam successoribus suis concessum esse intelligitur nisi Papa aliud exprimat: vnde Generalis talis non solum super Missis receptis tempore Generalium, qui praerant tempore Bullarum datarum, seu Priuilegiorum concessorum dispensare valet; sed etiam pro postea receptis ante suam visitationem, & tempus quo dispensatio ipsa petitur non tamen pro postea admittendis, & in omni dispensatione tenor priuilegij, & commissionis seruandus est, cap. prudentiam. de offic. deleg. & cap. Pisanis. de rest. spol.

DECISIO IV.

Ex consil. 1. alias 22. de Hæreticis.

- 4 **R**eligiosus pro sua religione Procuratoris officium in Curia agens, si Monasterium suum inquietatur pro re aliqua aut impositione, seu talea extraordinaria, absque Monasterij mandato immunitatem, seu Priuilegium a Papa impetrare potest, & gratia sic sine speciali mandato concessa tenet; Non solum ex eo quod Papa illud facere, & concedere potest sine illius instantia, & petitione, Argu. cap. 1. de constit. & cap. proposuit. de concess. prab. sed etiam quia con-

coniunctus pro coniuncto spiritaliter, vel carnaliter sine eius mandato aliquid impetrare valide potest: capit. nonnulli § sunt & alij de rescript. & quia dispensatio, & impetratio beneficij & priuilegij ab alio, pro alio sine mandato eius fieri potest, cap. ex ore. de his. quæ fiunt a maior. par. cap. & cap. innotuit. de elect.

DECISIO V.

Ex conf. 5. alias 4. de iudicij.

5 **F**acultas dispensandi cum ijs, qui publice: & bona fide in tertio, & vltiore gradu Matrimonium contrahunt, in foro tantum conscientie per Bullam Cruciatæ Commissario concessa, cum quibus in eo foro Commissarius dispensauit, etsi de impedimento in foro exteriori confitet, & de dispensatione; Iudex tamen secundum suam conscientiam, & veritatem iudicare potest matrimonium illud non esse validum; quia dispensatio illa quoad forum exterius, & contentiosum nihil operatur; eo quod tam facultas dispensandi commissarij Cruciatæ a Papa concessa, quam dispensatio per illos super impedimento matrimonij facta, quoad effectus fori interioris, & conscientie tantum fuerit limitata, & ideo quoad forum contentiosum actus eorum non valet; cum actus agentium vltra eorum intentionem non operentur; l. non omnis ff. de rebus cred. & limitata causa limitatum producit effectum; l. in agris ff. de acqu. rer. domin. & iudex secundum eam veritatem solum, quam vt iudex nouerit, iudicare debet ex S. Tho. 2. 2. q. 60. ar. 1. 6. & q. 67. ar. 2. & proinde hoc matrimonium, quoad forum exterius, & contentiosum non esse validum iudicare potest quamuis in foro interiori validum esse sciat.

DECISIO VI.

Ex conf. 6. alias 2.

6 **F**acultas concessa Prælato religionis dispensandi cum suis religiosiis super irregularitate occulta, valida non est, nec ea prælatus ante Bullarum expeditionem vti potest; cum hæc concedentis esse censeatur.

DECISIO VII.

Ex conf. 7. alias 23. de celeb. Mis.

7 **I**ndulgentia, vel dispensatio quod obligatus ad horas canonicas dicendas satisfaciat, dicendo decies Pater Noster, & decies Ave Maria si tenetur febre, vel tanto alio dolore, quod eas commodè recitare nequeat, ad cæcum, vel dolore oculorum ita laborantem, vt sine periculo perendi visum eas recitare non possit, simpliciter non extenditur, quia sola cæcitas febre, aut dolore impediens recitationem non inducit: Huiusmodi autem facultas; aut dispensatio non valet ob febre, vel alium dolorem horas recitare, vt non tenetur, parum prodest.

DECISIO VIII.

Ex conf. 8. alias 39. de penit. & remiss.

8 **I**ndulgentia pro mortuis concessa, ad viuos non extenditur, etiam si quis pro viuis Missam celebret, sicut eam consequitur anima mortui, si pro ea celebretur.

DECISIO IX.

Ex conf. 9. alias 38. de penit. & remiss.

9 **I**ndulgentiam ieiunanti, oranti, & elemosinam facienti feria quarta, sexta, & sabbato vnius hebdomadæ concessam, non consequitur is, qui vna tantum præfatarum feriarum tantam elemosinam facit, quantum omnibus tribus erat facturus: cum concessio indulgentiæ strictè interpretanda sit; Argum. cap. porro. de priuileg. & copulatiua dispositio, vt vera sit, omnes eius partes veræ esse debent. l. si hæredi plures, ff. de condit. institut. Nec indulgentia alicui, nisi totum illud faciat, quo ad acquirendum illam præstituitur, acquiritur, adeo quod nihil queritur, etiam si bona pars illius fiat. Extratrag. Vnigenitus. de pen. & remiss. vnde sicut

ad indulgentiam acquirendam non sufficit vna, vel diuitias præfatarum feriarum ieiunare & orare, ita nec elemosinam in vna tantum dare. Quamuis enim id quod dandum, vel faciendum est aliquo tempore, fieri potest ante illud, quando tempus in fauorem debitoris adiectum est, non tamen id fieri potest, quando in fauorem alterius adiectum est, vt in casu proposito contingit, vbi onus de faciendo elemosinam tribus diebus adiectum esse videtur, vt diutius, & pluries bene operetur: sicut nec iussus septem psalmos penitentiales septies septem hebdomadibus, satisfaciit, dicendo illos septies in vna septimana si tempus adiectum non fuerit in fauorem eius, vt leuius eos recitare posset, sed ad hoc vt maiori tempore peccata defleat.

DECISIO X.

Ex conf. 10. alias 36. de penit. & remiss.

10 **I**ndulgentia mortuo per opus existentis in statu malo queri potest, siue opus, ob quod conceditur indulgentia, sit Missa, quæ ex opere operato prodest, siue alia, quæ tantum ex opere operantis valet.

DECISIO XI.

11 **P**eccans spe veniæ consequendæ per Bullam tam concessam, vel postea concedendam, absolui per eam potest, nisi Bullam, vel indulgentiam concedens illum ab eius commo excipiat.

DECISIO XII.

Ex conf. 11. alias 1. de rescript.

12 **G**ratia de altari priuilegiato a Papa alicui ecclesiæ facta ad petitionem alicuius dicentis, quod in ea sint viginti sacerdotes, etiam si non sint plures quam quindecim sacerdotes, valet.

DECISIO XIII.

Ex conf. 12. alias 6. de temp. ordin.

13 **D**ispensatio & gratia facta Subdiacono occulto, & male ordinato vt uxorem ducere possit, non viciatur eo quod tacuit, præsertim sine dolo, quod erat affinis vxoris; neque secunda gratia postea impetrata vt affinem ducere possit non facta mentione de dispensatione super ordine, irrita censeferi debet, quia res separatæ sunt, quarum vna alteram non auget; nec vlllo iure requiritur, vt mentio alterius in altera fiat: Sicut nec gratia facta de pœna adulterij requirit mentionem de gratia pœnæ periurij, lusus, vel homicidij; nec gratia pluralitatis beneficiorum facta illegitimo mentionem gratiæ factæ ei de non ieiunando vel non soluendo pœnam periurij, requirit; cum hæres separatæ sint, quæ circa idem non versantur; secus tamen in illis quæ circa idem versantur; vnde indulgentia secundi homicidij, non facta mentione de prioris indulgentia, non valet; l. 2. C. de episc. audient. Nec dispensatio super pluralitate beneficiorum illegitimo concessa valida est, non facta mentione de priore dispensatione, qua ad vnum habilis effectus est; ca. 2. de filijs presb. in 6. eo quod lex mentionem iterationis delicti requirit, & dispensationes se contingunt, & circa idem versantur, ita vt tacitum, delictum, & defectum expressum, super quo dispensatur, augere soleat.

DECISIO XIV.

Ex conf. 13. alias 14.

14 **A**bbas priuilegium conferendi ordinem Subdiaconatus a multis summis Pontificibus ante Concilium Tridentinum concessum & confirmatum habens, cuius etiam Priuilegia omnia generaliter a Papa post dictum Concilium confirmata sunt exceptis his, quæ Concilio Tridentino sunt contraria, huiusmodi Priuilegio ordinandi subdiaconos nunc vti non potest: cum dictum Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 8. 10. & 12. solis episcopis ordinationem ad sacros ordines referret, & alij Priuilegijs suo decreto contrarij expresse deroget: Nec Papa per soam generalem

netalem confirmationem tam exorbitans privilegium confirmare velle censetur: maxime cum omnia privilegia Trident. Conc. contraria excipiat.

DECISIO XV.

Ex cons. 14. alias 37. de penit. & remis.

Papa privilegium concedens, ut quoties in aliquo certo altari pro defunctis Missa dicatur, anima illa per modum suffragij indulgentiam plenariam consequatur, de qualibet Missa, tam de sancto, quam de feria, quam de defunctis intelligitur. Quamvis enim valor Missa pro defunctis aliquid amplius ex opere operantis valet, ea ratione quod totus ferè tenor eius resonet defunctorum: quia tamen Missa omnes ex opere operato æquales sunt: cap. intra. r. q. 1. & ex alio respectu Missa defunctorum breuior est, & minus attente, ut plurimum dicitur, quam alia, & sæpe contingit aliquem mori vespere, vel mane alicuius festi magni, cuius animæ propinqui, & amici optulari desiderant, & frequenter nova memoria sancti, & officij novitas, celebrantis deuotionem auget, ex qua valor operis operantis dependet, & inconueniens esset eo die Missam defunctorum dicere: satis erit quamlibet Missam ad indulgentiam pro anima defuncti acquirendam dicere, præsertim cum Papa generaliter Missam nominet ad nullam particularem restringens, & dispositio generaliter loquens, etiam generaliter intelligenda est, cap. solita. de maiorit. & obed. & beneficium principis, dummodo non sit ambitiosum, cap. quamuis. de præben. in 6. late interpretari debet. l. 1. ff. de const. prin.

DECISIO XVI.

Ex cons. 15. alias 6.

Habens licentiam legendi aliquem librum, extra territorium licentiam concedentis, illum legere potest, sicut habens licentiam consistendi, studendi, vel non ieiunandi, extra territorium concedentis, confiteri, studere, vel ieiunium omittere valet. Arg. c. placuit. de pen. d. 6. & arg. cap. cum ex eo. de elect. in 6.

DECISIO XVII.

Ex cons. 16. alias 5.

Episcopus in sua diocesi ex iusta aliqua causa privilegium Missandi extra ecclesiam, vel alium locum sacrum vti potest super altari portatili, & facultatem id faciendi alijs dare, cap. conce. dimus. de consec. dist. 1. non obstante Concilio Tridentino, sess. 22. de obseru. & cul. in celebr. Miss. illud solum pro libito, & sine iusta causa fieri prohibente: in alieno autem episcopatu, illo privilegio vti non potest, si episcopus ille Concilium Tridentinum receperit, & prohibuerit, ne quis in suo episcopatu extra loca sacra, & ad Missandum specialiter deputata, sacrum celebraret, quia episcopi auctoritate Concilij Tridentini ea statuere possunt, quæ iusta & honesta sibi videbuntur, tanquam Papæ delegati in hac parte, privilegij quibuscumque in contrarium non obstantibus, ita Nau. in Man. cap. 25. num. 82.

DECISIO XVIII.

Ex cons. 17. alias 25.

Religiosus professus approbatæ religionis nullo ordine insignitus immiscens se rapinis, latrocinij, & alijs enormibus criminibus, etiam habitu, & tonsura clericalibus dimissis, antequam moneatur desistere aut incorrigibilis sit, privilegium fori non perdit, nec laico iudici subijcitur, cap. cum ab homine. de iud. cap. si iudex. de senten. excom. in 6. & cap. nouimus. de verb. sign. sicut nec clericus saltem in sacris constitutus. arg. Conc. Trid. sess. 23. ca. 6. de refor. Et iura, quæ clericos occidentes, vel mandantes occidere per assassinos, & ioculatores, goliardos, & buffones artem illam per annum exercentes, privilegium clericale, & fori perdere dicunt, cap. Penæ de pen. dist. 1. de illis specialiter intelliguntur, nec extra proprium casum ad alios extendi debent, cum sint leges pœnales. Sed neque de privilegio fori iura illa di-

sponunt, sed ad summum solum probant perdi privilegium canonis, si quis suadente, ut gratissimi auctores exponunt, ex Pan. in cap. perpendimus. de sent. exc. & Silu. verb. clericus.

DECISIO XIX.

Ex cons. 1. in Nouis, deest in antiquis.

Quamuis scriptura ad valorem, & substantiam gratiæ necessaria non sit, ex Cle. dudum. de sep. & ibi glo. in ver. verbo neque gratia morte concedentis expirat, c. si super gratia de offic. deleg. in 6. sicut expirat mandatum re integra, morte mandantis, cap. relatum. de off. deleg. quoad probationem tamen in foro exteriori, ita necessaria est, ut nisi probari possit concessa, pro non concessa habenda erit, eo quod quoad forum exterius de non existentibus, & non apparentibus, idem est iudicandum, cap. si sacerdos. iuncta gl. de off. ordin.

DECISIO XX.

Ex consil. 4. in Nouis, deest in antiquis.

Casus reseruati episcopo ligant etiam exemptum, nisi sit ita exemptus, ut nec ratione delicti, nec contractus ei subijciatur, arg. cap. 1. de priuil. in 6.

DECISIO XXI.

Ex cons. 7. in Nouis, deest in antiquis.

Priuilegia clausa in corpore iuris quamuis per aliam superuenientem dispositionem etiam iuris communis, habentem in se clausulam generalem, (Non obstantibus privilegij) non censentur sublata, vnde & regulares privilegio sibi de tempore interdicti celebrando concessos, in corpore iuris clauso, cap. alma mater. de sent. excom. in 6. non obstante Concil. Trid. vti possunt, alia tamen regularium privilegia, quibus eis facultas celebrandi diuina in diebus eis facultas celebrandi diuina in diebus sanctorum suorum ordinum, & aliquot alijs tempore interdicti conceditur, per Concilium Trid. sess. 25. de regul. cap. 12. & 22. sublata censentur: Quandoquidem alias inutile redderetur, cap. 12. cum absque iussione illius, religiosi interdicta cum moderatione suorum privilegiorum seruate tenerentur, cle. 1. de sent. excomm. & cap. 22. privilegia omnia iuri communi contraria illis tollere videtur, iusque nouum in omnibus capitulis illius sessionis præcedentibus specialiter ab eis seruari præcipit; Quorum vnum est cap. 12. tollit enim vniuersaliter sine discrimine omnia, & singula privilegia quæ decretis superioribus contrariantur. Vnde cum constet præfata privilegia iuri communi de seruando interdicto esse contraria, cuius obseruantia eis specialiter in cap. 12. præcipitur, per præfatum Concilium penitus sublata esse censentur. Si quidem mens Concilij fuisse videtur, religiosos parochis æquare quoad interdicti obseruationem, & ut religiosi, qui sunt coadiutores parochorum eos non superent, cum accessorium principale suum non præcedere, sed sequi debeat, c. accessorium de reg. iu. in 6.

DECISIO XXII.

Ex cons. 19. in Nouis, deest in antiq.

Minores de obseruantia iurisdictionis parochialis in pacis sunt, vnde nec illam præscribere possunt, & si ministrant Sacramentum Eucharistiæ, aut extremæ unctionis, vel benedicant nuptias parochianorum alicuius loci, excommunicati sunt, cle. 1. de priuil. nisi ex Episcopi, aut Papæ licentia, & privilegio, aut ab immemorabilis temporis possessione, & præscriptione id faciant.

DECISIO XXIII.

Ex cons. 21. in Nouis, deest in antiquis.

Priuilegium regularit er non prodest, cui conceditur, nec nocet ei, contra quem conceditur, donec ad eorum potestatem perueniat: Et licet aliquando proficiat, cui conceditur, nunquam tamen nocet ei, contra quem conceditur saltem

saltem quoad incurrandam poenam. donec ei legitime intimeretur, eiusque legitimam notitiam habeat, cap. ex parte. de concess. praeb. in 6. Quod si nonnunquam dispositio aliqua ignorantes comprehendat, puta cum exprimitur in ea, vt ex tempore datae obliget, Glo. in Clem. 2. in verb. Ex nunc de heret. in 6. aut cum ponitur in ea de eum irritans, id solum de annullatione actus, quae non est proprie poena, & non de poena proprie intelligitur, ita Panor. & Fel. in c. 2. de constit.

DECISIO XXIII.

Ex cons. 2. in Nouis, deest in antiq.

24 Privilegia, dato aliquo effectu, quem operantur contra ius commune, ad alios saltem ad eos, ad quos non mouet eadem ratio, extendi non debent, argumen. cap. cum in his. de privileg.

DECISIO XXV.

Ex cons. 3. in Nouis, deest in antiq.

25 Praetatus ab Episcopi iurisdictione exemptus, & immediate Papae subiectus, iurisdictionem quasi Episcopalem in suos subditos habet. Glo. in Clem. 1. in verb. Proprij. de reb. eccl. non alien. & cum suis subditis ea omnia, quae episcopus potest, exercere valet.

DECISIO XXVI.

Ex cons. 2.4. in Nouis, deest in antiq.

26 Privilegium fori, quomodo clericis in Minoribus constitutum ante 14. annum sublatum sit, nisi clericalem habitum, & tonsuram deferentes alicui ecclesiae de mandato episcopi inseruiant, vel de eiusdem licentia in seminario, vel in schola, aut vniuersitate quasi in via ad maiores ordines suscipiendos versentur, privilegium tamen Canonis, cap. si quis sua dente, 17 q. 4. per Concilium Trident. sess. 23. de reform. ca. 6. non priuantur; cum nulla ibi Canonis, sed fori tantum mentio facta sit, & ius antiquum, nisi quatenus ius nouum illud expresse tollit, non censetur sublatum, l. praecipimus. de appellat.

TITVLVS XIX.

De Purgatione vulgari.

SVMMA RIVM.

1 Purgatione vulgari se purgans, vel purgare se volens duellus peccat.

DECISIO I.

Ex consil. 2. (alias) 2. in vtrisque.

1 Diffamatus de crimine iniuste ab alio, & pro fama suae recuperatione, duello, & iuramento se purgare deliberrans mortaliter peccat; cap. 1. & 2. de duello, & si de facto id faciat, excommunicationem, & alias penas incurrit ex Concilio Trident. sess. 25. cap. 19. de reform. non solum si duellum solemne fuerit, sed etiam si priuatum, & sine vlla solemnitate patrinorum, aut patronorum, & aliarum monitionum, aut diffidationum habitum; ita Greg. XIII. Extravag. Ad tollendum. c. di. 1582. secus autem si solummodo voluntatem committendi duellum habeat, cumque Tridentinum Concilium vbi supra. neque Papa duella mentalia puniant, sed tantum realia, argum. c. si de homic. Sicut nec occidendi voluntas irregulariter aliquem efficit, sed occisio ipsa realis, c. si aliquis de homicid. Talis autem excommunicatio maior per duellum solemne incurrit, per Tridentinum, & etiam per Pium IV. Extravag. Ea quae edit. Ann. 1560. Summo Pontifici reseruata, per praesentem Gregor. XIII. Extravagantem ad duellum etiam priuatum extenditur.

TITVLVS XX.

De iniurijs & damno dato.

SVMMA RIVM.

- 1 Testis iniuste interrogatus, reum non detegens damnum fisco non restituit.
- 2 Res mobiles in bello captae capientium fiunt.
- 3 Pater repetere non potest, quae ex charitate pro filijs soluit, nisi protestatio praecedat.
- 4 Penitens, qui confessario quid restituendum dedit, satisfecit, donec sciat non fuisse restitutum.
- 5 Mercedem iustam officialibus suis respublica assignare tenetur.
- 6 Officialis, aliquid iniuste accipiens ad restitutionem tenetur.
- 7 Iniuria filij redundat in patrem.
- 8 Damnum datum restituere tenetur, qui alteri suadet, vt creditum solutum exigat.
- 9 Debitor incertorum, si sit pauper, potest illa sibi tanquam pauperi retinere.

DECISIO I.

Ex consil. 1. alias 4.

1 Quando poena iure ipso ob aliquod delictum imposita est, testis legitime interrogatus, & reum non detegens, damnum fisco restituere non tenetur; cum testis ille nulla bona suo falso testimonio auferat fisco, nec causa proxima damni alicuius existit; nec poena in foro conscientiae ante sententiam debetur; ex Glo. recep. in cap. fraternitas, 12 q. 2. Restituere autem non tenetur, nisi qui impedit alium ad quaerendum id, quo iam habebat ius quaesitum in re, vel ad rem per actionem, vel officium iudicis, ex Nauar. in Manu. c. 17. num. 69. quale in proposito fisco habere non videtur.

DECISIO II.

Ex consil. 2. alias 3. de restit. spoliat.

2 Res mobiles in bello iusto, siue iniusto captae, ex tacita quadam Principum conventionione, attenta iustitia belli, quae ex indictione, & auctoritate suprema temporali facta colligi solet, quamuis alia vera non concurrat, capientium esse censentur, nec postea ab alijs quouis modo recuperatae, Dominis prioribus necessario restituendae sunt; nisi forte sint res, in quibus locum habet ius postliminij, vt sunt naues oneratae, & cursus, & bonae portantes, & trahentes frumenta, & commentum, & alia huiusmodi, quae solum causa belli, & praesentij feruntur, l. 2. & 3. ff. de capt. & l. 2. C. de capt. & postlim.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 5.

3 Sante statuto, vt filius familias nondum emancipatus, si in patris potestate constitutus, propter suum delictum condemnari possit in legitima, quae ei ex bonis patris deberetur, si tunc pater moreretur, si aliquis filius familias in illa condemnatus sit, & pater mendacis, & periurijs suis, & amicorum, probet se non habere vlla bona, ex quibus legitima filio debeatur, tenetur ea pater fisco, vel iudici, cui debeatur quarta illius legitima, restituere; cum poena etiam in conscientia post condemnationem debeatur; ex S. Thom. 2. 2. q. 62. c. 4. vnicuique enim ius suum, & sibi debitum reddendum est; l. in iustitia, ff. de iustit. & iure. Nec vlli se, vel bona sua, per mendacia, & periuria defendere licet, ex praecit. S. Thom. 2. 2. q. 69. art. 2. Post tamen pater in partem restitutionis computare ea, quae filius antea patri ad lusum, & alia illicita subtraxit, & quae alias soluit propter delictum ad eodem filio perpetratum, licet enim repetere non poterit pater quae ex charitate, & pietate pro filijs soluit, nisi prius facta fuerit protestatio, quod ea animo repetendi impenderit; illa tamen,

men, quæ coactè impendit, repetere potest; & in dubio animo repetendi maximè in casibus allatis, impedisse censetur.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 37. de solution.

- 4 **P**oenitens, qui confessario pecuniam dat, ut ea creditoribus suis occultis satisfaciatur, si confessarius eam in suos vobos bonos, vel malos impenderit, mentitus poenitenti, quod creditoribus suis satisfecit, ab alia satisfactione excusatur, do nec ei confessarij dolus innotuerit, arg. ca. significatur. de pignorib. & confessarius ad satisfaciendum pro eo tenetur; Sin autem Confessarius poenitentem monuerit, quod non satisfecerit, tenetur poenitens ad satisfaciendum, nisi confessarius possit, & velit satisfacere: cum ad restituendum non minus ipse, quam poenitens ex dolo suo obligatur: eo quod subrogatus naturam eius supiat, cui subrogatur, l. cum qui. §. qui iniuriarum, ff. si quis cautionibus.

DECISIO V.

Ex cons. 1. in Nouis, deest in antiq.

- 5 **C**um in stipendiorum taxatione ad hoc, ut sit iusta, debeat inter cetera respici valor rerum ad victum, & vestitum necessarium, qui cum modernis temporibus sit auctus, iniustum est, ut antiqua taxa nunc seruetur; & cum respublikam iure naturali quam diuino, & humano ius officialibus mercedem iustam assignare tenentur, consequenter suffragandi vim habent, & suffragia plura, quam liceat, clā immitrens ad hoc, ut officialibus debitum stipendium augeatur, etsi peccet, quia tamen nullum damnum iniustum Reipub. dat, sed potius honori, & decori illius consult, iniustam mercedis taxationem ad iustam debitam, etsi iniusto modo reducens, ad restitutionem aliquam Reipub. faciendam non obligatur; Sicut qui clam sibi debitum a debitore nolente sibi solvere accipit, etiam si forte accipiendo peccat, quia tamen damnum iniustum ei non infert, restituere non tenetur, ut ait Glof. in c. ius gentium, d. 1. & Nauar. in Man. ca. 17. nu. 112.

DECISIO VI.

Ex cons. 2. in Nouis, deest in antiq.

- 6 **O**fficiatis licet Principis mandatum exequendo, non secundum verba, sed secundum mentem eius non peccet, si tamen ab eo, qui ne iniuste coram Deo puniatur, aliquid dat sponte, quicquam accipiat, danti acceptum restituere tenetur, l. 3. & vlt. ff. de condit. ob turp. cau. & Nauar. in Man. ca. 17. nu. 30.

DECISIO VII.

Ex cons. 3. in Nouis, deest in antiq.

- 7 **C**um iniuria filij redundet in patrem, l. 1. §. iniuria pater si ad poenam civilem ob mortē filij, & iniuriam filio illatam agere nequit, ob iniuriam tamen ipsimet patri sic illatam iuste agere valet.

DECISIO VIII.

Ex cons. 6. in Nouis, deest in antiq.

- 8 **D**ammum datum restituere tenetur, qui alteri ignorati uadet, ut creditum exigat, quod suadens sciebat, aut scire debebat esse solutum, ut patet ex Toto. de condit. indeb.

DECISIO IX.

Ex cons. 9. in Nouis, deest in antiq.

- 9 **D**ebitor incertorum, si sit pauper, quamuis illa sibi tantquam pauperi retinere possit, ex Nauar. in Man. ca. 17. nu. 171. quod tamen certis creditoribus debet, illis, si etiam ipsi pauperes sint, restituere tenetur, nisi dilationem ab eis obtineat; quod si habeant creditores vnde viuunt, excusatur debitor non habens ultra necessaria sibi, & familiae suæ, do nec ad pinguiorem fortunam deveniat, quæ si nunquam veniat, omnino excusatur, ut ait præcit. Nauar. in Man. cap. 17. nu. 54. & 62.

TITVLVS XXI.

De Pœnis.

SVMMARIVM.

- 1 Excommunicatio lata in religiosum solemnizantem coniugium non est per Conc. Trid. sublata.
- 2 Damnatus ad carcerem perpetuum cum victu quatuor vnciarum panis, & totidem aquæ, ad mortem damnatus censetur.
- 3 Pœna parochi, cuius culpa parochianus sine poenitentia moritur, est arbitraria.
- 4 Communicans cum suspensio ab oratione, excommunicatio nem non incurrit.

DECISIO I.

Ex cons. 14. alias 10. de constit.

- 1 **S**acerdos regularis, vel secularis qui alterius parochi sponfos sine illorum parochi licentia solemniter matrimonium coniungere, aut benedicere ausus fuerit, & excommunicationem Clem. 1. de priuileg. & suspensionem ipso iure incurrit; x Conc. Trid. sess. 24. c. 1. de reform. matr. nec per suspensionem Concil. prædicto additam, excommunicatio ipso iure religioso imposita tollitur: cum lex prior per posteriorem, nisi expressa, aut ei contraria sit, non tollatur: cap. 1. de constit. in 6. & sublatio illius, nec in Trident. exprimitur, nec Concil. Clementina contrariatur.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 1.

- 2 **D**amnatus ad carcerem perpetuum cum victu quatuor vnciarum panis pro cibo, & totidem aquæ pro potu singulis diebus, ad mortem damnatus censetur: cum regulariter ad vitam sustentandam ista non sufficiant, & morte secuta, damnans irregularis efficitur.

DECISIO III.

Ex cons. 1. alias 22. de parochijs.

- 3 **P**œna parochi, cuius culpa parochianus sine sacramento moritur, arbitraria est, talis tamen mortaliter peccat, & grauius puniendus est.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. alias 55. de sent. excomm.

- 4 **C**ommunicans cum suspensio ab officio, vel oratione, excommunicationem non incurrit, aut irregularitatem, cum id nullo iure sit expressum, irregularitas autem non nisi in casibus a iure expressis contrahitur. c. Is qui de senten. excomm. in 6. & glo. in c. fin. de iur. patron.

TITVLVS XXII.

De poenitentijs, & remissionibus.

SVMMARIVM.

- 1 Naufragorum res, ut eas dominis restituant, vel ignorantes capientes licet non restituant, excommunicationem Bullæ Cænenon incurrun.
- 2 Facultas absoluendi ab omnibus peccatis non est indulgentia, nec per Bullam lubilai reuocata.
- 3 Clausula derogatoria in Bullis posterioribus apposta alias priores annullat.
- 4 Confessarius erga poenitentem rusticum quomodo se gerere debet.
- 5 Odium, & rancorem malum, non iniuriarum actionem quis remittere tenetur.

Locare

- 6 Locare meretrici operas, seu domum, absque consensu in peccatum licet.
- 7 Peccatum unum committit pluries post fornicationem o-senlans.
- 8 Scire quæ quisque Christianus teneat explicite.
- 9 Ignorantia iuris excusat, nisi sit dicitur; vel humani quod quis scire tenetur.
- 10 Consulens superiores credens eos habere sufficientem scientiam, etiamsi erret, non peccat.
- 11 Opinionem eligens quam putat rationi conformem, satisfacit.
- 12 Consulens Doctorem, ubi sunt diuersæ opiniones, sequitur, quam Doctor diffinit.
- 13 Dubitans, agere nequit, nisi ex aliquibus rationibus in alteram partem inclinet.
- 14 Confessiones ut iterabit penitens, quando confessor facultatem eum absoluendi, non habuit.
- 15 Absolui potest, ab omnibus, qui unum, vel alterum peccatum ob ignorantiam linguæ confiteri noluit.
- 16 Confessor periclitans in nauis audiens, nisi integrè confessos, non absoluit.
- 17 Confessarius impedire debet, ne confessio iteretur.
- 18 Episcopus approbatum confessorem eligat, si per Iubilæum absolui velit.
- 19 Penitentiarius Maior presbytericæ occulto publicam penitentiam imponere potest.
- 20 Absolvere nequeunt Mendicantes a reseruatibus episcopis penitentium, etiamsi in urbe confessiones audiant.
- 21 Absolui potest quisque in articulo mortis a quolibet sacerdote, sed consulte a proprio, si haberi poterit.
- 22 Interdictus ut unus de Capitulo, cur potest in sacro sepeliri.
- 23 Eucharistia damnato ad mortem, si ieiunus sit, non est neganda.
- 24 Penitens confessario suo docto credens, a culpa, & pena excusatur, licet ipse erraret.
- 25 Regulares virtute Iubilæi etiam sacerdotibus secularibus confiteri possunt.
- 26 Facultas edendi carnes in diebus ieiuniorum dicenti se Nobilem, & infirmum, valet, etsi nobilis non sit.
- 27 Confessor secundus per Cruciatam electus potest ex causa penitentiam a primo postquam mutare, nō auditis peccatis, pro quibus posita est.
- 28 Cruciatam præsentis anni suscipiens, gratijs præcedentis anni gaudet.
- 29 Cruciatam habentes, oua, aut pisces alternis diebus edere possunt.
- 30 Ieiunare qui non tenetur, potest per Cruciatam in prandio pisces, & in cena edere oua.
- 31 Excommunicatus generaliter ab homine non denunciatus, sicut si a iure, absolui potest.
- 32 Religiosus facultatem habens audiendi omnes ad eum venientes, quid potest.
- 33 Cruciatæ Commissarius quas gratias suspendere valet.
- 34 Negligentia hæredis causare potest, ut anima testatoris in purgatorio detineatur.
- 35 Seruientes heris concubinarijs, an, & quando absolui possunt.
- 36 Cooperando facto malo alterius quando peccatum est.
- 37 Concessio facta ab eo, qui retinet beneficia male obiecta, reiteranda, & quare.
- 38 Peccatum unum in genere moris, quando plures actus externi constituunt.
- 39 Uno impetu, qui eundem peccati actum reiterat, an pluries peccet, aut pluries excommunicetur.
- 40 Confiteri sufficit vltimam speciem peccati necessario con-

fitendam tacendo vltimam peccati necessario non confitendi.

- 41 Advocati, medici, & quilibet consultores non tenentur ob monitoria publicata, reuelare secreta sibi comunicata.
- 42 Casuum reseruatorum relaxationem an episcopus ob largitionem elemosinæ concedere possit.
- 43 Absolutus a reseruatibus rigore Iubilæi, quod intendebat faciendo omnia requisita ad id lucrandum, licet postea omnia non adimpleat, remanet valide absolutus.
- 44 Penitentiarius cathedralis ex sola vi sui officij, a casibus reseruatibus non absoluit.
- 45 Casus reseruatibus episcopo non ideo parochus absolvere potest, quod credat nociturum penitenti, ut ad episcopum mittatur.
- 46 Penitentiam impositam à superiore in absoluteione a casu reseruatibus inferior mutare potest.
- 47 Papa facultatem absoluendi a casibus reseruatibus episcopo, eo inuito, concedere potest.
- 48 Indulgentia elemosynam porrigentibus, iuste a Papa concedi potest.
- 49 Indulgentia concessa queri non potest, nisi onus ad eam querendam impositum adimpleatur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 39. de sent. excom.

NAufragorum bona accipientes animo ea Dominis restituendi, aut ea esse rapta, aut ex naufragio accepta, aut naufragorum fuisse ignorantes, licet restituere nolint, & in mora sint restituendi, excommunicationem quidem a Cœcilio Lateranensi latam, nec reseruatam incurunt; & excommunicamus de raptoribus, in excommunicationem autem Bullæ Cœnæ, quæ eos solum excommunicat cum eius reseruatione, qui rapuerint, aut scienter ipsi sibi acceperint, aut ab alijs rapta, aut accepta scienter acceperint, non incidunt.

DECISIO II.

Ex cons. 2. alias 17.

Facultas à Papa concessa ut visitantes aliquam ecclesiam, & sua peccata confitentes, ab omnibus peccatis, etiam reseruatibus absolui possint, per suspensiones indulgentiarum plenariarum in Bullis Iubilæorum fieri solitas non renocatur, cum facultas absoluendi a peccatis reseruatibus alibi, quam in Bulla cœnæ Domini, ab indulgentiis, res plane diuersa censetur.

DECISIO III.

Clausula derogatoria derogatoriarum a Papa in concessione apposita, ne in Bulla aliqua secutura Privilégio concessio derogetur, nisi de illo priori fiat mentio in posteriori de verba ad verbum per clausulas derogatorias Bullæ posterioris, in qua derogatur omnibus clausulis derogatorijs, quæ alicubi inueniri possint, habendo illas prout de verbo ad verbum expressas, tollitur, ut stylus curiæ obseruat.

DECISIO IV.

Ex cons. 4. [alias.] 12.

3. 12.

Rviticus, qui inter confitendum asserit se a suo parochio non solere, nec solitum esse interrogari de numero peccatorum, nec de speciebus blasphemiarum, sed parochum contentum esse, si ipse penitens dicat solum, Ego Deum & sanctos omnibus vel pluribus, ac pluribus modis blasphemavi, huiusmodi confessiones bona fide factas reiterare non tenetur; obligatur tamen confessarius dictum penitentem interrogare, ut explicet ei verisimilem numerum peccatorum mortalium a se admissorum, quem antea non fuit confessus, nimirum, ut quoties toto vitæ suæ tempore Deum, vel sanctos hoc, vel illo modo blasphemauerit, & sic de alijs

de alijs peccatis, quorum numerum ex prænarrata ignorantia nunquam expressit, & penitens eundem verisimilem numerum peccatorum, quem in alijs confessionibus confessus non sit, confiteri tenetur vt patet per Conc. Trifess. 14. c. 5. can. 7. & Nau. in Man. c. 6. nu. 16.

DECISIO V.

Ex consil. 3. alias 3.

Iniuriam passus quamuis odium, & rancorem malum, non tamen iniuriarum actionem ex præcepto remittere tenetur, ex Gl. in ca. si quis contristatus. d. 90. sed neque iniurios amore speciali amare, aut pro ipsis specialiter orare, aut specialis amoris signa eis monstrare, loquendo, conuersando, & alia similia exhibendo, extra casum necessitatis extrema tenetur: vt ait S. Tho. 2. 2. q. 25. ar. 8. & 9. vnde & iniuriam post oblatam satisfactionem remittere renuens absolui debet ex Caic. 2. 2. q. 25. ar. 8. & 9. nisi ex non remittendo iniuriam scandalum aliquod oriretur, aut euidens periculum concipiendi odium & rancorem contra iniuriantem ad quæ uitanda tenetur iniuriam passus de necessitate salutis sue, & nolens id facere confessarius illum absolueri non debet, sicut iure naturali ieiunare tenetur is, qui probabiliter credit se a carnis tentatione victum iri, nisi fei ieiunio præmunit, vt colligitur ex S. Th. 2. 2. quest. 137. art. 3.

DECISIO VI.

Ex consil. 6. alias 5.

Pvella quæ meliorem non reperit conditionem, ponente mercede mentrua, rāquam serua meretrici publice inferuire cogitur, sine peccato, obsequia meretrici, aut alicui alteri peccatori præstare potest, dummodo peccatum illius ipsi non placeat, & obsequia prædicta ob aliquem bonum finem faciat, puta, vt de re, & opera & industria sua, pretium, vel iustam mercedem sibi querat, ex qua honeste viuere possit. Quamuis enim huiusmodi obsequia, & officia peccato valde coniuncta sint non tamen in sese, & supra natura peccata sunt, & ideo ab omni peccato per finem diuictum, & feiunctum separari possunt, ratione cuius ea licite illi præstare queat. ex Nau. in Man. c. 27. nu. 195.

DECISIO VII.

Ex consil. 7. in vtrifque.

Qui cum amica fornicatur, & postea delectationis causa eam multoties deoscularur, sine intentione tamen iterum fornicandi, semel tantum peccare videtur quoad necessitatem confitendi numerum, eo quod illæ omnia oscula consequentia solum fornicationis iam habitæ videntur, vt ait Nau. in Man. c. 6. nu. 8.

DECISIO VIII.

Ex consil. 8. alias 10.

Quilibet Christianus eo ipso quod Christianus est sci re debet ad decem si dei articulos, & decem præcepta decalogi, & sancta generalia ecclesiæ præcepta, quod si aliquod officium habet, vel statum, tenetur etiam ea discere quæ ad prædictam officium, vel statum necessaria scitu sunt de præcepto: vel saltem viros doctos, & consiliarios literatos secum habere quoad illas res, in quibus alienum consilium sufficit.

DECISIO IX.

Sciens omnia requisita ad statum suum, si aliquem actum faciat qui est peccatum mortale, quem tamen ipse ex ignorantia mortale esse nesciat, a peccato mortali communiter excusatur, nisi fuerit ignorantia alicuius iuris naturalis vel humani, quod omnes suæ conditionis, ætatis, & status sciunt, vel scire tenentur.

DECISIO X.

Subditus, qui dubitat aliquem actum esse mortalem, superiores suos, scilicet Episcopum, vicarium eius, vel parochum, seu confessarium consulendo, conscientia sua non satisfacit, si illos ita ignorates esse credat, vt illius dubio satisfacere nesciant, secus tamen si bona fide, illos sufficientem scientiam habere credat: tunc enim non peccat etiam si dubium suum ab alijs peritiõibus non interroget, casu etiam, quod alij doctiores reperiantur, cum nemmo in dubijs suis doctiores semper consulere tenetur, sed sufficit idoneus ad ea dissoluenda consulere; maxime si superiores sint, quia pauci sunt eminentes reperi. Immo Theologum vnum qui in loco illo bonus, & doctus communiter reputatur, consulere sufficit.

DECISIO XI.

Consulens varios Doctores, in quibus notabilis excessus in doctrina, & virtute non cognoscitur, si ipsi inter se diuersæ opinionis sint, potest ipse quamcumque velit eligere, dummodo eam quam eligit, probabiliorem, & rationi magis conformem arbitretur.

DECISIO XII.

Consulens vnum Doctorem de dubio, si cõsultus respondeat duas esse de illa re opiniones contrarias, quarum vtraque iuste teneri queat, potest consulens, quæ voluerit illarum sequi: Sin autem cõsultus respondeat vnam illarum opinionum esse veram, & alteram non, etiam si sit communis, tenetur consulens eam sequi, quam Doctor cõsultus definit esse veram, si aliunde ipsi contrarium non constat; Quia cum cõsultum petat, ad illud sequendum, si aliud melius non inuenierit, obligatur, nec potest suo iudicio opinionem, quam cõsultus falsam esse iudicauit, tenere, & sequi.

DECISIO XIII.

Qui actionem aliquam facere vult & tempus illi deest ad consulendum aliquem Theologum de modo, quo illa sine peccato mortali facere debeat verè dubius sit, ita vt non magis in vnam, quam in aliam partem inclinet, illam, donec dubium deponat, facere non debet, & faciendo mortaliter peccat: Sin vero ex aliqua ratione in vnam potius quam aliam partem inclinet scrupulum deponere potest & quod sibi bonum videtur facere sine alia consultatione, defectu commoditatis ad cõsulendum.

DECISIO XIV.

Ex consil. 9. alias 1.

Qui confessus est Sacerdoti quem auctoritatem habere putauerit, cum tamen verè non habuerit, postquam id restituerit, eisdem confessione reiterare tenetur, procurando si possit, quod prædicto confessario facultas fiat confessionem eius audiendi, qua obiecta, satis re confiteri ei omnia peccata quæ antea erat confessus tibi, & præterea addat, quæ postea commisit; & satis est quod confessarius prædictus meminerit illa peccata, vel penitentia, quam pro eis imposuit, vel quod paulo plus aut minus recorder statum vite eius in alijs confessionibus ex Nau. in Man. c. 9. nu. 16.

DECISIO XV.

Ex consil. 10. alias 13.

Qui vnum, vel alterum tantum peccatum confitetur, ita vt a confessario intelligatur, & omnia confiteri velit, & conetur id facere, licet nõ possit proficere propter lingue ignorantiam, ita vt confessarius alia intelligere nequeat ab omnibus peccatis Sacramentaliter absolui potest, vt affirmat Nau. in Man. c. 21. nu. 36.

DE.

DECISIO XVI.

16 Confessarius nautarum, & rectorum periclitantium in nauī confessiones audiens, priusquam perficiant confessiones, aut saltem antequam omnia peccata mortalia sibi tunc occurrentia confiteantur, eos absolueri nō potest, vt alios etiam periclitantes audiat; eo quod cōfessarius iudex est ex Concil. Trid. sess. 14. c. 6. & iudex de rebus quas ignorat, ferre non debet sententiam: l. de qua te. ff. de iud. confessio vero quæ integra nō est omnium peccatorum quæ memoriæ occurrunt, non est legitima, cap. omnis, de penit. & remiss. cum confessio integra, vna sit trium partium integralium Sacramenti penitentiæ, sine quibus illud subsistere nequit.

DECISIO XVII.

Ex consil. 11. alias 27.

17 Confessarius cum possit impedire tenetur ne peccatum sibi confessum iterum committatur, sine reuocatione tamen personarum confitentium.

DECISIO XVIII.

Ex consil. 12. alias 12. de priuileg.

18 Episcopus qui per Iubilæum requirentem vt eligatur confessor approbatus, etiam confessarium approbatus, etiam confessarium approbatum, vt Iubilæum cōsequatur, eligere debet, esto iure communi possit quicumque prouidum, & discretum eligere; c. si. de pen. & remiss. cum forma Iubilæi seruati debeat, ca. cum dilecta. de rescript. Confessarius autem approbatus, & electus virtute Iubilæi, in foro conscientiæ ab excommunicationibus incurfis propter ea quæ continentur in Moribus Pij V. de confidentia, & Gregorij XIII. de conuentione, & alijs rebus, quæ pro gratia, vel iustitia a Papa habenda feruntur, absolueri potest.

DECISIO XIX.

Ex consil. 13. alias 28.

19 Penitentiaris Maior occulto presbytericidæ penitentiam publicam imponere nequit, nec filijs eius inhabilitatem ad beneficia ecclesiastica.

DECISIO XX.

Ex consil. 14. alias 21.

20 Medicantes Romæ comorantes, vbi a Papa eius Vicario nulli sunt casus episcopales, aut eis, aut alijs reuerenti absolueri non possunt extraneam venientem ad ipsos, a casibus Episcopalibus, qui de iure episcopis referuntur, ac quos extra illos ordinarius penitentis sibi referunt. Cum enim medicantes presentati, ex indulto Cle. Dudum. de sepult. a peccatis referuntis Episcopo, cui sunt presentati, absolueri nequeant, nisi in id ab eo facultas fiat, multo minus a peccatis extero episcopo referuntis, absolueri valent; Habentes tamen casus Episcopales episcoporum, quibus presentantur, etiam a casibus episcopalibus alijs episcopis referuntis, absolueri possunt, ex Nau. in Man. c. 27. nu. 263.

DECISIO XXI.

Ex consil. 15. alias 23.

21 Existens in articulo mortis a quocunque Sacerdote, a peccatis, & a cœsuris, etiam referuntis absolui potest, vt patet ex Concil. Trid. sess. 14. ca. 7. etiam si presens esset superior, vel proprius sacerdos: cum in articulo mortis nulla sit reseruatō; Consultus tamen faceret, qui presente suo parochio, vel superiore, ab eo potius, quam ab alijs se absolui faceret, vt ait Nau. in Man. c. 26. nu. 16. & c. 27. nu. 272.

DECISIO XXII.

22 Canonici interdicti tanquam vnus de Capitulo, ab hæredibus, vel cognatis, vel amicis in loco sacro sepeliri potest; cum talis non sit nominatim interdictus. Quis enim interdicto capitulo, singuli de capitulo in-

terdicti sint, cap. Romana, §. vniuersitatem de sentent. excommunicat. in 6. & interdicto populo singuli de populo interdicti censentur, & singuli de clero, interdicto clero, cap. si sententia. tit. eod. & licet tamen aliud sit capitulum & aliud singuli de capitulo, cap. Fante. de rescript. & qui non est nominatim interdictus, aut denunciatus in loco sacro sepeliri potest, clement. 1. de sepult. & ibi gl. nec quisquam vitare tenetur excommunicatos, aut interdictos nisi denunciati fuerint, vt habetur ex Extrauag. Ad euitanda, Martini V. c. si capitulum pro interdicto denunciatum sit, singuli tamen de capitulo denunciati, aut nominatim interdicti non censentur.

DECISIO XXIII.

Ex consil. 16. alias 40.

23 Amnato ad mortem adhuc ieiuno post latam, & intimatam sententiā, Sacramentum Eucharistiæ ministrare licet eodem mane, quod occidendus est, ante tres, vel quatuor horas, immo & ante vnā; secus tamen si iā pransus, vel non ieiunus sit, c. Quæritum. 13. q. 2. & gl. ibi. Quamuis enim infirmus, de quo dubitatur, an in crastinum victurus sit, post cibum sumptum etiam vesperi communicare potest, cap. sanè. de celebr. Miss. cap. Quod in te. de pen. & remiss. & ait S. Thom. 4. d. 9. & 12. ex eo quod semper se moriturum breui præuidere non potest; Dam-natus tamen ad mortem, si ieiunus non fuerit, nulla ratione communicare potest, quia se damnandum ad mortem præuidere poterat, idque sibi sua culpa euenturum, & proinde ad damnationem subeundam paratus manere potuit.

DECISIO XXIV.

Ex consil. 7. [alias] 2.

18. deest in Nouis.

24 Scrupulosus iuxta iudicium suum iudicans se esse excommunicatum confessario suo docto, & probo credere tenetur, & se illius iudicio subijcere, & dictis, & responsis eius credens a pœna, & culpa excusatur, etiam si confessarius erraret, & penitens vere excommunicatus esset prout ipse iudicat, & probabiliter in posterum se non esse excommunicatum iudicare, & conscientiam suam tranquillare debet, subijciendo se humiliter iudicio confessarij sui tam in ijs quæ facti, quam quæ iuris sunt; & eius consilio non acquiescens, sed aliorum adhuc consilium querens venialiter peccat, vnde & sic excommunicatus per contritionem generalibus suffragijs Ecclesiæ gaudet, vt sentit Nau. in Man. c. 27. nu. 17. & 18. & saluus erit, si moriatur.

DECISIO XXV.

Ex consil. 19. alias 13. de priuileg.

25 Regulares, ex facultate concessa instar Iubilæi omnibus Christi filijs eligendi idoneos presbyteros seculares, vel cuiusvis ordinis regulares ab ordinario approbatos, quibus peccata sua confiteantur virtute illius facultatis etiam Sacerdotibus secularibus confiteri possunt. Cum enim concessio illa sit generalis cōfidenti secularibus, vel regularibus approbatus generaliter intelligenda est; c. Solite §. si. de rato. & obed. maxime quando cōcessio est favorabilis, & nemini saltem notabiliter præiudicialis, & etiam iuri antiquo conformis: vnde cum quilibet Christianus secundum iura antiqua cuilibet Sacerdoti confiteri poterat, arg. §. ecce. 16. q. 1. & patet ex Concil. Trid. sess. 14. c. 15. de ref. & lex, per quam reditur ad ius antiquum, favorabilis, & amplianda sit, & vtile est, vt regulares, aliquando alijs confiteantur, quam confessarijs suis ordinarijs; vt habetur per Cōcil. Trid. sess. 25. c. 10. de reg. etiam regularis, Sacerdoti seculari ab ordinato approbato confiteri potest; præsertim cū eadem ratio suadet, vt nō minus ad seculares approbatos, quam ad regulares similiter approbatos extendatur; Quandoquidē vtrique sunt idonei Sacerdotes, vtrique approbati, & clausula hæc vtroque ratione approbationis parificat. Et quamuis

exemptus, alteri prelato sine consensu proprii regulariter se subdere non possit, fallit tamen, quando se prelato subderet, cui secundum ius antiquum subest, & quando nulli inde preiudicium fit, vt in proposito contingit.

DECISIO XXVI.

Ex consil. 52. alias 4. de claud. despon.

Facultas & dispensatio de comedendo carnes diebus ieiuniorum, cum adiectione, *extra Quadragesimam*, & de consilio *vtriusque medici*, alicui concessa, & dicenti se nobilem, & infirmum, valet, etiam si nobilis non sit, sed infirmus; cum facultas hec concedi soleat omnibus petentibus, cuiuscunque conditionis sint, cum predictis conditionibus; & sola infirmitas causa sufficiens est petendi, & obtinendi tale privilegium, & ratione infirmitatis, non nobilitatis concedi solet, præsertim cum clausula illa, *de consilio utriusque medici*, non per nobilitatem, sed per solam infirmitatem verificari possit.

DECISIO XXVII.

Ex consil. 21. alias 26.

Confessarius secundus per Bullam cruciatæ electus, penitentiam a primo impositam, etiam non auditis peccatis, pro quibus imposita fuit, iusta ex causa commutare potest; sufficit enim cognitio causæ, quæ ad penitentiam commutandam iusta videtur, cum ex iusta causa inferior super lege superioris dispensare poterit, vt ait Nau. in *Ma. prælad. 9. nu. 15.*

DECISIO XXVIII.

Ex consil. 21. alias 17. de priuileg.

Cruciatam præsentis anni suscipiens, etiam indulgentijs, & gratijs Bullæ cruciatæ in præterito anno concessis gaudet, quoad illas clausulas, quæ per Bullam posteriorem non sunt sublata; eo quod gratia semel facta, donec reuocetur, vel suspendatur, durat. Si super gratia, de officio deleg. & si suspendatur, suspensione sublata, tam effectiva remanet, quam ante suspensionem erat, arg. c. Pastoralis, de cau. posses. & propriet. per posterioris autem Bullæ acceptationem, priorum Bullarum suspensio tollitur.

DECISIO XXIX.

Habentes Cruciatam alternis diebus, oua, & lacticia aut pisces comedere possunt, ita vt vno die pisces, & altero oua, & lacticia comedant, in eandem tamen cenam, vel in eodẽ prandio pisces cum ouis, & lacticijs comedere non licet; quia si pisces sine dāno notabili salutis comedere valent, per tenorẽ Bullæ oualitate, comedere non possunt; vel si piscibus vesci nequeant sine notabili damno, illos comedendo peccant, cum peccatum sit mortifera, vel notabiliter valde lesura comedere, potentes iuste alia comedere, vt affirmat Nau. in *Ma. c. 15. nu. 13.* & proinde iuste in eodem prandio, vel eadem cenam, simul illa comedere non possunt.

DECISIO XXX.

Qui a ieiunio excusatur, per Cruciatam in prædio pisces, & in cenam oua comedere potest, & ecõtra; sed non verumque in vno prandio, aut cenam; quia contingere potest quod in altera illarum pisces, & in altera oua, & lacticia sine damno salutis comedere possit.

DECISIO XXXI.

Ex consil. 23. alias 47. de sent. excomm.

Mendicantes religiosi ex suis priuilegijs, vel confessionarij ordinarij ex priuilegio Bullæ Cruciatæ, ex sententia Nauar. in *Manu. c. 27. nu. 44. 48.* & 150. non solum excommunicatum generaliter ab homine, vel a iure, nondum tamen denunciatum, sed etiam specialiter excommunicatum ab homine, etiam denunciatum, & notorium clericum per confessorum post iustam satisfactionem partis in foro conscientie absoluerè possunt ex predicto Nauar. in *Manu. cap. 16. num. 31.* Cum in dictis Priuilegijs, & Bullis data

sit potestas generalis indefinita absoluerè excommunicatos a iure, vel ab homine, præuia factis factione sine vlla exceptione, & proinde vniuersali equipollet, & omnes comprehendit, cap. Solita, de maior. & obed. & glo. in cap. vt circa de elect. in 6. Sic autem absolutus sacramenta, & beneficia sibi canonice collata accipere, & cum alijs communicare potest, & alij cum illo, etiam in iudicio, & foro exteriori, eo quod sic absolutus non est verè excommunicatus, nec proinde excommunicatum communicatur, Arg. in delictis. §. 2. ff. de noxalibus.

DECISIO XXXII.

Ex consil. 24. alias 16.

Religiosus priuilegium habens audiendi confessiones omnium eum in confessorum eligentium, accepta Bulla cruciatæ, omnes eum eligentes audire potest; si autem priuilegium habet audiendi omnes, qui de licentia ordinarij eum eligerent, non nisi habentes illam, vel accipientes Bullam, (quæ illam saltem eminenter continet) audire possit, cum Priuilegij tenor seruandus, & non extendendus sit. c. Abbate, de verb. sign. & c. potro, de priu.

DECISIO XXXIII.

Ex consil. 25. alias 15. de priuileg.

Cruciatæ commissarius, non omnes gratias & facultates a sede Apostolica quibuscunque concessas, virtute illius suspendere valet, sed illas solum, quæ sunt similes eis, quas Bulla cruciatæ concedit, & alias, quæ aliquo propinquo respectu acceptionem Bullæ cruciatæ impedire possunt.

DECISIO XXXIV.

Ex consil. 14. alias 32.

Qui testatus est, vt centum Missæ celebrarentur pro anima eius post mortem, ex negligentia hæredum, seu executorum, qui eas tardius celebrari faciunt, a penis purgatorij tardius liberatur, quam si maturius itam post mortem fierent; quamuis enim meritum testantis, vel pena animæ lucentis in purgatorio, ob culpam hæredum, vel executorum augetur, vel minui non potest, liberatio tamen a penis ex eorum negligentia impeditur, dñ ea, quæ fieri, aut restitui mandauit facere, & restituere differant, c. in literis, de raptoribus, & S. Thom. Quodl. 6. art. 13. & Nau. in *Man. c. 17. nu. 68.*

DECISIO XXXV.

Ex consil. 4. in Nouis, deest in antiquis.

Famulari quamuis sine peccato liceat malo, etiam idola, quoad ea, quæ nec legi diuinæ, nec naturali, nec humanæ obligatiõne contraria sunt, capit. Non semper. & capit. si Dominus. 1. q. 3. illis tamen in illicitis seruire non licet, vnde seruientes heris concubinarijs, deferendo nuncia, mādata & alia sui Domini, & renuciando mandata concubina, aut comitando herum illam ad euntem, & illam ad dominum venientem, & vtrique in domo, & mensa, & in alijs similibus inseruiendo, peccat, nec nisi Dominum deferendo absolui possunt.

DECISIO XXXVI.

Ex consil. 6. in Nouis, deest in antiq.

Cooperatio facta alieno malo tunc vere, vel præsumptiuè mortaliter peccat, qui verè, vel præsumptiuè facta alterius, quatenus peccatum mortale est, consentit, alias minime.

DECISIO XXXVII.

Ex consil. 9. in Nouis, deest in antiquis.

Confessiones ab aliquo factæ, qui post irregularitatem incursum sine dispensatione ordinem, aut beneficia accipit, quæ multo tempore restant, & interim semper confitentur, & virtute Iubilæi absoluitur, cum sine debita attritione fiant, reiterandæ sunt, si uictusque beneficiorum sic acquiritorum in quibus ius nullum habet, restituerè tenetur, nec virtute Iubilæi ab irregularitate dispensatus censetur.

DE-

DECISIO XXXVIII.

Ex consil. 14. in Nouis. deest in antiquo habetur tamen ad verbum in Manuali auctoribus c. 6. nu. 16. 17. & 18.

Peccatum vnum in genere moris plures actus exteri in vnum tendentes faciunt, sicut & actus peccatum ipsum principale antecedentes, & consequentes constituant; ad quos omnes licet oblatio virtualiter saltem se extendere debet, quod ad obligationem tamen confitendi numerum, & ad preteritis statum cognoscendum, actum principalem confiteri sufficit.

DECISIO XXXIX.

Vno impetu qui eundem peccati actum reiterat, pluribus puta iectibus simul sacerdotem percutiendo, vnam solum excommunicationem incurrit, cum pro causa de sen. excomm. & vnicuique peccatum committitur, sicut & qui pluries idem replicat verbum iniuriosum, puta appellando, tertium quater furem aut latronem, arg. c. Lotharius iuncta. gl. in verb. appell. 3. q. 2. quod si persona, quibus iniuriatur, puta, tres, aut quatuor sint, vel quas male concupiscit, puta si concupiscit viduam, virginem, nuptiam, vel facta ipsa, seu verba iniuriosa sint plura distincta, puta quod sit fur, falsarius, hereticus, peccata iuxta personarum, aut iniuriarum numerum multiplicari censentur; nisi forte, persona illa plures, vt vnum corpus, & vnica persona reputentur; tunc enim vnicuique solum peccatum erit: vnde qui blasphemat S. Petrum, & omnes Apostolos, duas solum blasphemias perpetrat; Et qui vnam domum vult comburere; vnum solum peccatum committit, & non tot, quot ibi sunt personae.

DECISIO XL.

Ex consil. 5. in Nouis. deest in antiquis.

Vnum peccatum semel legitime confessum nemo villo iure iterum confiteri teneatur, poenitens, quae putatur virgo, & tamen alias peccatum molliciei commisit, de quo confessus fuit, si deinde aliud peccatum carnis cum viro committat, confessario interroganti, an virgo esset, vt fiat vltimam speciem peccati, puta, an stuprum, vel simplex fornicatio sit, sicque legitimam poenitentiam imponat, se antea corruptam fuisse respondere non tenetur; Immo peccatum prius confessum, non solum tacere, sed etiam negare potest poenitens, commississe, intelligendo intra se, quod non fuit corrupta, ita vt teneatur illud confiteri, & sufficit confiteri vltimam speciem peccati confessario confitendam, tacendo speciem vltimam peccati, non confessario confitendam, qualis est prior corruptio, quam antea legitime confessus sit.

DECISIO XLI.

Ex consil. 16. in Nouis. deest in antiquis.

Aduocati, medici, & quibus consultores, patres spirituales, & similes secreta sibi communicata ita celare tenentur, vt nec ad praeceptum superioris concedentis monitorium sub poena excommunicationis dicendi aliqui quod certo verum esse nouerint, ea reuelare tenentur, nec tacendo excommunicationem incurruni ex Nauarr. in Manual. cap. 25. nu. 62.

DECISIO XLII.

Ex consil. 18. in Nouis. deest in antiquis.

Casuum reueruatorum relaxationem etsi Papa per Bullam Cruciatam ex iustis causis, certa elemosina, iuuuantibus bellum aut aliud pium opus concedere possit; episcopus tamen id concedere nequit, sicut interdictum suum etsi episcopus tollere, vel suspendere possit; attamen vt eo durante quis etiam inanis clausis sacro intersit, concedere non valet, cum inferior in lege superioris dispensare non possit, inferior. d. 25. & lege Pape, qui est superior lege ordinariorum, interdictum etiam ab ordinario latum, seruari iubetur c. Quod in te de poenit. & remis. & c. Alma mater. de sent. excomm. in 6.

DECISIO XLIII.

Ex consil. 16. in Nouis. deest in antiquis.

Cum confessus semel peccata sua, & absolutus, ea iterum confiteri non teneatur, & absolutio absolutae & non conditionaliter impendatur, ex Nau. in Man. c. 9. nu. 1. qui die Lunae legitime confitetur, & ab omnibus casibus reueruatis virtute Iubilaei absoluitur, cum proposito firmo faciendi omnia requisita ad querendam indulgentiam, & postea ieiunat feria quarta, non curans deinde ferijs sexta, & sabbato ieiunare, aut orare, aut die Dominica comunicare, vt tenetur, quamuis indulgentiam non lucratur, ita tamen valide a peccatis reueruatis absolutus est, vt illa iterum confiteri non teneatur. Secus tamen, quando tali fraude uteretur, vt solum a reueruatis absolueretur, tunc enim nec legitime confessus, nec a reueruatis, vel non reueruatis absolutus esset, quia confessio eius integra non esset, eo quod peccatum illud fraudandi commissum taceret.

DECISIO XLIV.

Ex consil. 20. in Nouis. deest in antiquis.

Quoniam a iure antiquo recedendum non est, nisi quatenus noue id statuitur, l. praecipimus, C. de appell. nihilque de casuum reueruatorum absolute nouo iure decretum sit, poenitentiam ad formam Conc. Tri. sess. 24. ca. 8. de refo. a casibus episcopo reueruatis, vi officij sui absolute non potest.

DECISIO XLV.

Ex consil. 24. in Nouis. deest in antiquis.

Procurator, sicut non competit regulariter potestas iudicandi, an hic, vel ille casus reueruatus episcopo sit, vel non sit ei remittendus, ita nec casus episcopo reueruatos ideo absolute valere, quod credat fore nociturum poenitentiam, si illum ad episcopum remittat.

DECISIO XLVI.

Ex consil. 25. in Nouis. deest in antiquis.

Poenitentiam a superiore in absolute a peccato reueruato impositam, etsi inferior, adueniente necessitate, vel utilitate ob praesumptam mentem superioris commutare possit; poenitentiam tamen in commutatione, vel dispensatione voti iniunctam mutare non valet.

DECISIO XLVII.

Ex consil. 30. in Nouis. deest in antiquis.

Cum Papa super omnes Christianos iurisdictionem immediatam a Deo quoad omnia spiritualia habeat, extra vnam sanctam de maior. & obed. absolute a casibus episcopis reueruatis cuiuslibet Sacerdoti facultatem, iniuris episcopis, concedere poterit.

DECISIO XLVIII.

Ex consil. 34. in Nouis. deest in antiquis.

Indulgentia non ieiunantibus, & orantibus, solum verum etiam elemosynam porrigentibus a Papa concedi potest, cum ipsa opus pium, & satisfactorium sit.

DECISIO XLIX.

Ex consil. 35. in Nouis. deest in antiquis.

Indulgentia concessa, cum sit quaedam dispensatio, & sic odiosa & stricte interpretanda, ex Palud. 4. d. 20. q. 4. quari non potest, nisi onus ad eam querendam impositum adimpleatur; adeo vt nec vnus dies, nec vnus locus pro alio a parte etiam ex causa iusti impedimenti subrogari poterit: vnde cui concessum est, vt indulgentiam lucraretur, si octavo quoque die confiteatur, & die Dominico communicet; si ob iustam aliquam causam loco diei Dominicae, alio hebdomadae die communicet, indulgentiam non lucratur. Idque non solum quod a proprio, & pleno sensu verborum recedendum non sit, nisi aliud de mente dispensantis coniter, l. Non aliter. ff. de legat. 3. Sed etiam quod maior ratio concessionem indulgentiae communicati diei Dominicae, ob diei illius celebritatem, quam alio die feriato suadere videtur, Arg. ca. Quotidie. de consec. dist.

TITVLVS XXIII.

De sententiæ excommunicationis.

S V M M A R I V M.

- 1 Excommunicari a solo Notario, etiam ecclesiastico, quamuis ex pacto processerit, nemo potest.
- 2 Irregularis est missans in altari interdicto.
- 3 Monitus sub pena excommunicationis lata sententiæ contrafaciendo excommunicatus est, vitandus tamen non est, antequam audiatur.
- 4 Excommunicatio sine monitione lata est iniusta, sed valida, nisi in casibus a iure expressis.
- 5 Excommunicatio in solos Christianos fertur.
- 6 Excommunicatus nominatim ab homine, per Cruciatam parte non satisfacta, absolui nequit.
- 7 Excommunicatus specialiter ab homine, a quo absolui possit.
- 8 Excommunicatus non est per monitorium, qui non reuelat, quando scit petentem non habere ius.
- 9 Complices dantes pro gratia, non denunciante, penam non incurrunt.
- 10 Excommunicatio lata a delegato, qui copiâ suâ commissio nis petenti non dat, est nulla.
- 11 Declaratoria excommunicationis eam non continet.
- 12 Vicarius generalis episcopi excommunicati, nec excommunicatus est, nec vitandus.
- 13 Communicans cum excommunicato denunciato in ijs, quæ ad salutem spectant, non est excommunicatus.
- 14 Absoluere ab excommunicatione Papæ reservata potest episcopus pauperes mendicare non asuetos.
- 15 Absolui qui propter impedimentum veniendi Romam potest a percussione clericum, etiam a quacunque alia reservata poterit.
- 16 Facultas episcopi per Conc. concessa, per Bullam cense derogata est.
- 17 Episcopus excommunicatis declaratis, quando excommunicatio est reservata, facultatem Diuinis interessendi dare non potest.
- 18 Legatorum Apostolicarum facultas excommunicatos absoluen di qualis, de qua est eis credendum.
- 19 Episcopi contra officiales, vel Nuncios Papæ procedere non possunt.
- 20 Excommunicatio in Capitulum, & culpabiles, quos ligat.
- 21 Intimatio facta canonicis capitulariter non congregatis, non est legitima.
- 22 Collationes beneficiorum factæ a Capitulo suspensio & nõ declarato, valent.
- 23 Excommunicatio contra Capitulum, vel Collegium lata, nihil addito de singularibus, est nulla.
- 24 Sepeliri in loco sacro Canonicus culpabilis potest, si non erat denunciatus.
- 25 Ius dicere sine iurisdictione nemo potest.
- 26 Bulla Censuræ fertur in laicos ratione peccati, cuius censura ad Papam pertinet.
- 27 Excommunicato expedit fidem absolutionis obtentæ in foro conscientie, & quomodo illam habere possit.
- 28 Confessarius monere tenetur beneficiarium excommunicatum occultè quod restituat distributiones.
- 29 Licentia suscipiendi ordines per excommunicationem subsecutam non cessat.
- 30 Vicarius foraneus approbatum audire ex causa confessiones prohibens, non peccat.
- 31 Excommunicatus est, per se, vel alium literarum executionem impediens, seu ratam habens.
- 32 Triremes fabricans pro Turcis, an, & quando peccat.
- 33 Iurisdictionem laicus in dignitate ecclesiastica usurpans, in Bullam Censuræ incidit.
- 34 Literas ad Papam a Regulari directas, Prælati aperientes, non est excommunicatus.
- 35 Excommunicationem non incurrit, qui fructus clericum debitoris sui stantes penes laicum per Iudicem laicum sequestrari facit.
- 36 Fructus beneficii tanquam creditor capiens non excommunicatur.
- 37 Promittens aliquid pro gratia, excommunicatur.
- 38 Excommunicationem non incurrit vadens ad domum Cardinalis ad dandum domui insultum.
- 39 Excommunicatus non est tangens episcopum absque intentione mala.
- 40 Excommunicatus est percutiens clericum aliter, quam pro defensione propria, vel proximi, & cum moderate.
- 41 Excommunicatus publicus censendus est, qui coram maiori parte conuentus clericum a sede expellit, vel brachio violenter trahit.
- 42 Clericum casu cum uxore inuentum occidens, non est excommunicatus, secus si ex precedente maturo iudicio id faciat.
- 43 Prælati correctionis causa, subditos per se, vel per alios verberare possunt sine excommunicatione.
- 44 Episcopi a casibus, & censuris, ante, & post Concilium Papæ reservatis, absolui in foro conscientie possunt.
- 45 Clericos arma portantes si apparitores capiant, nec peccant, nec excommunicantur.
- 46 Subdiaconum incarcerans, & tanquam testem, & principalem examinans, in Bullam Censuræ non incidit.
- 47 Dantes aliquid pro gratia, an penas incurrant.
- 48 Ignorantia an a penis excuset, & a quibus.
- 49 Excommunicatus est res alienans Ecclesiæ.
- 50 Cadavera humana exentorantes excommunicantur.
- 51 Monasterium ingredi cogens, ingressu non secuto, non est excommunicatus.
- 52 Excommunicantur quoquo modo cogentes puellas intrare Monasterium.
- 53 Bannitos receptantes, vel adiuvantes, qui excommunicantur.
- 54 Excommunicatus nõ est receptans quem dubitat esse Bannitum famosum.
- 55 Excommunicatus non est ad Moniales scribens, si ad eas epistola non perueniat, peccat tamen.
- 56 Missam simoniaci non denunciari audiens non peccat.
- 57 Suspensio censetur Prælati, subditum in scriptis ministrare in ordinibus prohibens, secus quando verbo tantum.
- 58 Suspensio ab officio generalior est, quam suspensio a Diuinis.
- 59 Suspensus a Diuinis, sicut prius, potest confiteri, & communicare.
- 60 Excommunicatus ante denunciationem non est evitandus.
- 61 Suspensio ex notorio concubinato tollitur per penitentiam, sed non irregularitas.
- 62 Irregularitas per clausulam. [Absolutes te a censuris.] non tollitur.
- 63 Irregularem non facit defectus partis membri, nisi causet deformitatem, aut usum ordinis impediat.
- 64 Irregularitatem dispensabilem incurrit, archibusum rotæ non flexa super scanno dimittens, morte secuta.
- 65 Suspensus ab altaris ministerio, fructus beneficii percipere potest.

- 66 Episcopus in aliena diœcesi sine licentia corporalia benedicens suspenſus est.
- 67 Irregularis non est Diaconus, qui præſente, & annuente parochio puerum baptizat.
- 68 Irregularis est, ad sacerdotum ante etatem promotus.
- 69 Excommunicatus, & interdicitur ministrans, duas irregularitates incurrit, quarum una sine altera tolli potest.
- 70 Femina ex Papa privilegio excommunicare potest.
- 71 Excommunicationem non incurrit, qui legendo charitatem, iratus clericum, qui eam legere volebat, tangendo repellit.
- 72 Cartilagine auris carens, quomodo irregularis sit.
- 73 Excommunicatio absolute in capitulum lata, non valet, sed suspensio sic.
- 74 Gratia reuſuſatio per sordes promiſſas obtenta, qualiter faciendâ.
- 75 Donans Cardinali aliquid, ut eueniente vacantia, suo, & aliorum voto, ſuffragetur tertio, est Simoniacus.
- 76 Extraneus Greg. XIII. lata contra extraneos graui, qualiter intelligenda.
- 77 Suspensi, & interditi simpliciter, non sunt prohibiti prædicare.

DECISIO VI.

Ex conf. 6. [alias] 49.
11. 48.

EXcommunicatus ab homine nominatim, per Bullam Cruciatæ confessario, non præmissa partis satisfactio, absolui nequit, & absolutio aliter facta non valet, & celebrando, irregularitatem incurrit.

DECISIO VII.

EXcommunicatus specialiter ab homine non nisi ab excommunicante, vel successore, vel superiore eius absolui potest, sed neque id illi facere possunt, nisi satisfacta, vel consentiente parte aduersa.

DECISIO VIII.

Ex conf. 7. alias 34.

SI alter ex colligantibus super beneficio possideat, & alter sciat, vel probabiliter credat eum non habere ius, non reddendo, nec reuelando fructus ad illud beneficium pertinentes etiam si ad iustitiam possessoris publicari sciat literas monitorias, ut sub pena excommunicationis latæ sententia reddat, vel reuelet quicumque tenet, vel scit res ad illud beneficium pertinentes intra certum terminum, excommunicationem non incurrit: quia nemo ob literas eiusmodi monitorias reuelare tenetur, quæ iuste credit esse sua, vel ad se, vel ad alterum pertinere, & non ad eum, ad cuius instantiam literæ illæ datæ sunt; Non enim fructus beneficii ei debentur qui canonico titulo caret, & ius non habet, & ideo neque qui eos tenet, illi reddere, neque qui illos ab alio teneri nouit, ei reuelare tenetur; secus autem si dubitet, vel leuiter credat, an sibi, vel alteri colliganti ius esset; tunc enim non reddendo, vel non reuelando in excommunicationem incidit, cum in dubio credendum sit beneficii fructus ad possessorem bonæ fidei pertinere. Arg. l. illud. ff. de petit. hæc.

DECISIO IX.

Ex conf. 8. alias 40.

EXtraneus Gregor. XIII. inci. Ab ipso Pont. edi. Ann. 1574. quæ obligat ad denunciandum eos, qui sciunt aliquem esse in culpa transgressionis illius eo quod promiserit, dederit, vel acceperit pecuniam, vel aliquid aliud pro gratia obtinenda; quamuis ex vi verborum ad denunciandum complices extendi videatur, ex mente tamen legislatoris ad solum principalem transgressorem denunciandum, vel ad summum ad solos illos, qui principales actores in dando, vel accipiendo fuerunt, extenditur; quoad alios vero complices denunciandos non est recepta. ex Nauar. in Man. c. 23. num. 62.

DECISIO X.

Ex conf. 9. alias 5.

EXcommunicatio a delegato lata, qui copiam commissionis suæ petenti dare non vult, non solum iniusta, sed etiam nulla censenda est. ex Innocent. in cap. venerabilis, num. 5. de censib.

DECISIO XI.

Ex conf. 10. alias 3.

Iudex debitorem monens ut sub pena excommunicationis soluat, si illo non solvente, nec comparente, nec allegante cur soluere non debeat, idem iudex declaratoriam decerni iubeat, quæ excommunicatus declaratur, nullo alio modo sententia excommunicationis lata, talis debitor se excommunicatum non esse iuste credere potest cum neque primum monitorium excommunicationem contineat, sed eius comminationem, ita Gloss. in c. 1. de sagitar. neque mandatum declaratorium, quia declaratoria excommunicationis eam non continet, sed quod factum est, declarat. l. Hæredes. palam, §. 1. ff. de test. & ante declaratoria cum excommunicatum non fuisse constat.

D E.

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 51.

EXcommunicari à solo Notario, etiam ecclesiastico, quamuis ex pacto procedat, ad dicta clausula, ut nisi contenta intra diem constitutum adimpleat, excommunicationem latæ sententiæ incurrat; nemo potest, siue clericus, siue laicus fuerit; Quando quidem excommunicatio in aliquem sine iurisdictione ecclesiastica ferri nequit. c. L. & G. de offic. deleg. Notarius autem etiam Ecclesiasticus, quatenus est talis, nec iudex est, nec ullam iurisdictionem habet, & ideo nec absolute, nec sub conditione, si vsque ad talem diem non soluerit, debitorem excommunicare potest.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias 11. de cler. excomm. ministr.

Celebrans in altari interdico, sicut si in ecclesia interdico celebraret, irregularis efficitur; cum celebrans in loco interdico, irregularis sit; c. Is qui. de sent. excomm. in 6. altare autem est locus, immo locus, ubi celebratur.

DECISIO III.

Ex conf. 3. alias 2.

Monitus sub pena excommunicationis latæ sententiæ, contra monitionem peccans, excommunicatus est, non tamen ab aliquo, donec per suum iudicem competentem citatus, & auditus denunciatur esse excommunicatus, euitandus est. Extr. Ad euitanda. Martini V. & Nau. in Man. c. 27. num. 35.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. in vtrisque.

Quamuis excommunicatio maior pro culpa preterita sine monitione ferenda non sit, ex Nau. in Man. c. 27. nu. 2. 9. & 11. & habetur c. omnes. 16. q. 7. & c. Sacro. de sent. excomm. & Conc. Trid. sess. 25. c. 3. de ref. & sine monitione lata, iniusta sit, valida tamen est nisi in casibus a iure expressis; c. si episcopus 11. q. 3. & c. Sacro. & ibi gloss. de sent. excomm. & sic excommunicatus absolutione regulariter indiget, & ante absolutionem celebrans, irregularis efficitur.

DECISIO V.

Ex conf. 5. alias 52.

EXcommunicatio in solos Christianos baptizatos, mortales, & superiores habentes ferri potest, cap. omnis Christianus. 11. q. 3. & Nau. in Man. c. 27. num. 13.

DECISIO XII.

Vicarius Generalis episcopi, qui ob pretenfam innoyationem excommunicatus, & nominatim declaratus est, a qua declaratione appellauit, cum eodem Episcopo communicans in actis, quæ episcopus innouando fecisse dicitur, nec excommunicandus est, nec euitandus; non solum ex eo, quod excommunicatio Episcopo, non censetur excommunicatus Vicarius eius, c. r. de offic. vica. in 6. sed etiam quia Episcopus appellauit a declaratione, qua excommunicatus declaratus fuit, vnde & ipsa declaratio suspensa fuit: quamuis enim excommunicatio per appellationem non suspenditur, c. is qui, de sent. excom. in 6. & gl. in c. cupientes, de elect. in 6. declaratio tamen, qua quis in excommunicationem incidisse declaratur, per appellationem suspenditur, vnde talis Episcopus nec alios vitare nec alij illum vitare tenentur, lite super declaratione durante.

DECISIO XIII.

Ex conf. 13. alias 13. de heret.

Excommunicans cum heretico excommunicato denunciato in ijs, quæ ad animæ salutem pertinent, & ad aliqua alia incidenter, quæ vt magis proficiat, intentæ sunt, c. cum voluntate, de sent. excomm. nullam censuram etiam excommunicationis minoris incurrit: sed neque aduocatus pro consilio ab heretico pecunias accipiens, excommunicatus est, c. Non liceat, 11. q. 3.

DECISIO XIV.

Ex conf. 14. alias 14.

Episcopus pauperes mendicare non assuetos, ab excommunicatione Papæ reseruata absoluere potest, Arg. c. quod de his & c. quauis, de sent. excomm. & c. eos, tit. eod. in 6. & sic absoluti ab Episcopo propter impedimentum veniendi Romam, ad veniendum postea Romam non sunt obligati.

DECISIO XV.

Qui propter impedimentum veniendi Romam a percussione clerici absolutus potest, etiam a quacunque alia excommunicatione reseruata pari ratione absolutus poterit.

DECISIO XVI.

Ex conf. 15. alias 11. de priuileg.

Facultas concessa Episcopis absoluendi ab hæresi in foro conscientie tantum à Concilio Tridentino, sess. 24. c. de ref. per Bullam Cæcæ Domini, ibi, [Ac cuiusuis Concilij decreta,] abrogata est: Et potestas data olim à Concilio vt postea Episcopus ab ea in foro conscientie absoluere, absoluto, quoad forum exterius nihil prodesse potuit; in hoc enim foro, perinde se habuit, ac si absolutus non esset. Potuit autem episcopus ab excommunicatione ob hæresim incursa extra confessionem sacramentalem absoluere, data ei facultate, vt ab alio in foro conscientie, & sacramentali absolueretur.

DECISIO XVII.

Ex conf. 16. alias 42.

Episcopus, vel Vicarius generalis, qui aliquem in excommunicationem Papæ reseruata incidisse declarat, ei facultatem audiendi Missas, & officia diuina, & communicandi cum alijs, dare non potest.
[Consilium decimum septimum, quia idem omnino est cum illo secundo de conditionibus appositis, lib. 4. titu. 4. hoc in loco omissum est, ne frustra bis repetatur.]

DECISIO XVIII.

Ex conf. 18. alias 45.

Delatus excommunicatus ab Auditore Rotæ, & de consensu Procuratoris aduersarii absolutus a Nuncio Sedis Apostolicæ ad certum tempus, dicente habere facul-

catem absoluendi illum auctoritate Apostolica debitis circumstantiis obseruatis; si sic absolutus intra tempus illud celebret, in excommunicationem non incurrit, & fructus beneficii facit suos; cum legati facultatem absoluendi, saltem ad tempus, in huiusmodi casibus propter absentiam eius, ad quem pertinet absolutio, habere soleant; c. eos, idem statuimus, de sent. excom. in 6. & Nau. in Man. c. 27. num. 46. Auctoritas autem Nuncij dicentis se facultatem illam habere, & facientis facultatem celebrandi per tempus ab eo præfixum, iusta causa est cur alter se bene absolutum esse credat, & quod celebrare possit, & etiam a dolo & contemptu excusetur, sine quo irregularitas non incurritur. Pan. in pastoralis. de appell.

DECISIO XIX.

Ex conf. 10. alias 10. de verb. sign.

Episcopi contra officiales, & Nuncios sedis Apostolicæ, sine Papæ licentia procedere, aut vllam in eos censuram ferre, non possunt. Extr. cum Mattheus, de heret.

DECISIO XX.

Ex conf. 20. [alias] 9.

22. deest in nouis.

Excommunicatio in vniuersum Capitulum, non simpliciter, & absolute sed eum conditione lata, & etiam in singulos eius Canonicos, qui culpabiles forent, culpa mortali ligat, c. Romana, §. vniuersitatem, de sent. excom. in 6. suspensio capituli non censetur singulares eius suspensio, nisi culpabiles sint, etiam si sit suspensio ab ingressu ecclesiæ, ex Nau. in Man. c. 27. num. 152.

DECISIO XXI.

Ex conf. 21. alias 1. de dolo, & cont.

Intimatio facta Canonicis non congregatis in Capitulo, nec in alio loco legitime vocatis prout requiritur ad hoc, vt Capitulum faciant, ex Fel. in c. eam te, de refer. nec legitima est, nec pro tali habenda, nisi clausula apposta, si non pater turus ad Capitulum accessus, vel nisi Capitulum intimationem impediatur, nec ad penas incurtendas sufficit.

DECISIO XXII.

Ex conf. 23. alias 57.

Collationes beneficiorum factæ à Capitulo suspensio, & non declarato, validae sunt, cum legitima declaratio ad incurtendas penas, etiam ipso iure incurtus, requiratur; Gl. in cle. 1. de cens. & Fel. in c. Rodolphus, de refer. maxime cum gesta à Capitulo etiam suspensio fiant tanquam a persona publica, cuius gesta valent, donec tolerentur, c. Ad probandum, de re iudic.

DECISIO XXIII.

Ex conf. 24. alias 7.

Excommunicatio contra Capitulum, vel Collegiū absolute lata, nihil addito de singularibus eorum, nulla est, c. Romana, §. vniuersitatem, de sent. excomm. in 6. fecus autem si contra Capitulum, & singulos culpabiles feratur, tunc enim culpabiles mortaliter ligat, quamuis non culpabiles venialiter solum; Nemo enim excommunicationem generaliter latam, nisi ob culpam mortalem incurrit, c. Nullus, 11. q. 3.

DECISIO XXIV.

Canicus mortaliter culpabilis, Collegij, vel Capituli excommunicati cum singularibus culpabilibus celebrando irregularis efficitur, c. clerici, lateres, & c. si celebrat de cleric. exc. ministr. poterit tamen in loco sacro sepeliri, si denunciatus non fuerit; quia nemo excommunicatum viuum, aut mortuum, si denunciatus non fuerit, vitare tenetur; vt habetur per Extr. ad euitada. Martini V. & per Nau. in Man. c. 27. nu. 35. ipse tamen vitans, alios

alios vitare obligatur, cum Extrava. Papa, nihil ipsi-
met culpabiliter excommunicato, sed solum alijs cum ex-
communicato non denunciato communicantibus proficit.

DECISIO XXX.

Ex conf. 29. alias 36.

DECISIO XXV.

Ex conf. 25. alias 1. de foro comp.

25 **V**s dicere sine iurisdictione nemo potest, nullumq; ius
in ecclesiasticis laica potestas absque privilegio sedis
Apostolice habere potest, c. Nunquam c. si Imperator,
& c. cum ad verum. d. 96.

DECISIO XXVI.

26 **V**lla Cene Domini, & omnia, que in ea sunt conten-
ta, spirituaalia continentur, & in laicos ratione peccati mor-
talis fertur, cuius censura ad Papam pertinet, qui de pecca-
to mortali quoscunque Christianos, etiam Reges, & Im-
peratores corripere, & si non se correxerint, censura eccle-
siastica ad id cogere potest, maxime cum Papa in Bulla ce-
ne, non pro se, sed pro vniuersali salute animarum, pro
Republica Christiana, pro libertate ecclesiastica, & sedis
Apostolice consecratione, & vnitatis sibi a Deo commen-
data, sententias fertur, quoad ea, que ad veram religio-
nem, & animarum salutem spectant, Reges, & Imperato-
res subditi sunt, nihilque de eis statuere possunt.

DECISIO XXVII.

Ex conf. 26. alias 3. de fide instr.

27 **A**bsoluto ab excommunicatione vel ab irregularitate
quoque forum conscientie tantum, expedit aliquan-
do multum ad evitandam poenam, que in foro exteriori
propter contemptum excommunicationis, vel legis, ei im-
poni possit, litteras eiusmodi absolutionis habere quales sine
violatione secreti habere possit, curando vt confessarius,
qui virtute litterarum penitentiarie in foro tantum con-
scientie absoluit, coram Notario, & testibus absoluto
schedulam clausam, & signatam tradat, dicendo, quod ip-
se absoluit eum confessum eo modo, & de eo quod conti-
netur in ea, & Notarius postea in dorso eius scribat, quod
tali anno, mense, & die rogatus fuit coram illis testibus, a
tali confessario, & absoluto, vt eiusdem rei si dem faceret,
& ibi sigillum suum publicum poneret, eo modo quo in
testamento in scriptis facto iure fieri debet, & consuevit.

DECISIO XXVIII.

Ex conf. 27. alias 59.

28 **C**onfessarius beneficiarium occulte excommunicati
& qui ob excommunicationem distributiones quo-
tidianas sibi non acquirit, ex Glo. in c. pastoralis, §. verum,
de appell. ad eas restituendas eis, qui interfuerunt, monere
tenetur, alios vero fructus ex beneficio re potere excommu-
nicationis occulte perceptos absolutus restituere non te-
netur.

DECISIO XXIX.

Ex conf. 28. alias 44.

29 **L**icentia suscipiendi ordines a quocunque voluerit, ab
Episcopo concessa ante excommunicationem per so-
lam excommunicationem superuenientem iure, nec
cessat, nec perit, c. pia. de excep. in 6. & gl. in c. 1. eod. titu. &
lib. cum huiusmodi poena nullibi sit statuta; vnde absolu-
tione ab excommunicatione obtenta, vt quis potest licen-
tia prefata Episcopi antea tamen ea iure vti non poterit:
Quia licet illa per excommunicationem non cessat, vsus
tamen eius impeditur: sicut & vsus alius cuiusque com-
municationis, cum excommunicatio. 1. 1. qu. 3. Si tamen
in excommunicatione primam censuram, aut ordines Mi-
nores assumat, irregularis non efficitur, cum in nullo cor-
poris iuris loco huiusmodi culpe irregularitatis poena im-
posita sit, & poena irregularitatis in solis casibus a iure ex-
pressis incurritur, c. is qui, de sent. excomm. in 6. Nec in habi-
lis ipso iure ad beneficium assumendum, eosdem ordines
in excommunicatione sumendo efficitur.

30 **V**icarius foraneus, cum animarum periculis occurrerit
teneatur, maxime, sibi subditorum, approbatum ab
ordinario iusta ex causa, presertim in scium & ignarum,
confessiones virtute iubilaei audire prohibens, non peccat;
nec excommunicationem Bullae cene Domini incurrit;
cum illa non omnes quomodocunque executionem illam
impedientes excommunicet, sed eos solum, qui auctori-
tate id faciunt, volentes querere, vel vsurpare sibi aliqua
auctoritatem super literis, & mandatis Apostolicis, & ea-
rum executione, que Vicarius predictus sic prohibendo
non facit, sed solum declararet, mentem Pontificis non ef-
fere vt presbyter adeo ignarus, & male vtens officio confes-
sarij, tanta potestate & auctoritate vtatur, que per iubi-
laeum confessariis dari & concedi solet.

DECISIO XXXI.

Ex conf. 30. alias 37.

31 **Q**ui vel per se, vel per alium suo nomine factam lre-
rarum Apostolicarum executionem impedit, aut
post factam ratam habet, Arg. c. cum quis, de sent.
excomm. in 6. & Reg. rati habitionem, de reg. iur. in 6. excom-
municationem Bullae cene quoad vtrumq; forum incur-
rit, si mandatum, vel ratificatio probetur, sin autem proba-
ri non possit, ea in foro exteriori non incurrit, sed solum in
interiori, si vete mandatum, vel eius ratificatio interuenerit.
Non tamen presumitur interuenisse mandatum, vel
ratificatio eius, ex eo solo quod sit frater eius, qui Bullae
contrauenit, quia nemo in dubio delinquere presumi-
tur, nec alterius delictum, nec solam cognationem appro-
bare. ca. 2. de reg. iur.

DECISIO XXXII.

Ex conf. 4. alias 37. de Iudais.

32 **C**aptiuus coactus timore mortis, tritremes fabricans,
quibus pirata contra Christianos venire solet, si plus
operae nauibus fabricandis, quam vius suae conserua-
tio requirit, non impendat, neque peccat, neque in excom-
municationem incidit, cum huiusmodi actores illicita non
sit, & res illa in bonum, & malum finem fieri possit.

DECISIO XXXIII.

Ex conf. 32. alias 2. de immun. eccl.

33 **L**icet iurisdictionem ad personas ecclesiasticas ratio-
ne dignitatis ecclesiasticae pertinentem vsurpans, aut
onus insolitum personis ecclesiasticis imponens, in ex-
communicationem Bullae cene decimam quartam inci-
dit, ex Nau. in Man. c. 17. num. 69.

DECISIO XXXIV.

Ex conf. 33. alias 16. de statu monach.

34 **R**eligiosum sine licentia Praelati sui ad Curiam facul-
tatem animo nocendi Monasterio proficiscentem,
& literas ad alios religiosi scriptas ad Papam deferre-
tem Praelatus vbicumque etiam extra territorium eius ca-
pere, & carceribus mancipare, easdemque literas ad Papam
directas aperire, & legere potest, arg. l. 1. Cod. vbi Curialis,
vel cohortalis & l. 1. C. vbi causa status Nec aliquam exim-
de censuram, aut poenam incurrit, cum nullibi censura, aut
pena huic imponatur, argum. c. cum olim. 1. de off. delega.
Neque enim litere ille ad Papam legitime dirigi, aut ab al-
ius religiosi scribi, aut sine Praelati consensu mandati pos-
sunt, cap. Non dicatis. 1. 2. qu. 1. & cap. cum ad Monaste-
rium de statu Monach. Cum omnia, que religiosi habent,
ad Monasterium pertineant, & ad Praelati eiusdem admi-
nistrationem, cap. Nullam. 1. 8. qu. 2. Regularis autem Cur-
iam secularem animo nocendi Monasterio adiens, excom-
municatur. Clem. 1. de statu Monach. & Concil. Trident. sess.
25. c. 4. de regul.

DE-

DECISIO XXXV.

Ex conf. 34. alias 7.

LAicus, fructus clerici debitoris sui apud laicum aliquos existentes sed ad clericum ratione sui beneficii pertinentes, per iudicem laicum sequestrari faciens, excommunicationem decimam septimam Bullæ Cœnæ non incurrit, cum Bulla hæc penalis sit, nec ad alium casum extendenda, c. pœnæ, de pœnit. præsertim cum hæc solum usurpantem, & sequestrantem fructus ecclesiasticos sine licentia Papæ, vel alterius ad quem pertinet, illam licentiam dare, excommunicet; excommunicatio autem contra facientem aliquid lata, nec procurantem, nec consulentem, nec mandantem fieri includit, nisi per alia iura id declaratur, & Na. in Man. c. 27. num. 51.

DECISIO XXXVI.

Ex conf. 35. alias 30.

EPiscopus nepoti centum aureos debens, quos sapius rogatus solvere noluit, si nepos nocte granarij eius adiens, & ex inde granum pro aureis debitis accipiens, ab eodem Episcopo denunciatur excommunicatus, & in Bullam Cœnæ Domini incidisse declaratur; Quamvis nepos sic auferendo granum, peccat, declaratio tamen, qua Episcopus Nepotem suum excommunicatum esse denunciat, sine citatione facta, iniusta est, & ipso iure nulla: ex Glof. cle. 1. de censib. Nec sic granum auferendo in excommunicationem decimam quartam præfatæ Bullæ incidit; eo quod granum illud, neque usurpando sibi vilam auctoritatem publicam ordinariam, vel delegatam, neque fructus, & redditus ecclesiasticos, sed solum tamquam creditor, accipit bona fide existimans licere sibi tantum de bonis sui debitoris capere, quantum sibi debetur, præsertim quia granum illud non tamquam res ecclesiasticas, sed tamquam res particulares sui debitoris, qui nullatenus ei solvere volebat, accipere intendit. ex Nau. in Man. c. 27. n. 26.

DECISIO XXXVII.

Ex conf. 36. alias 33.

Promittens, & promissionem acceptans pro gratia temporaria a Papa obtinenda excoicatur. Extrauag. 1. de sent. excô. Greg. xij. Extr. Ab ipso edit. 1574. conf. 27.

DECISIO XXVIII.

Ex conf. 37. alias 31.

Cardinales, vel Episcopos præeuntes, & fugientes in domos suas, vel in partes tutores eius hostiliter insequentes animo eis iniuriam inferendi, excommunicationem Bullæ cœnæ incurrunt; secus tamen qui domos eorum adeunt, postquam illi iam non fugerant, an se in domos eorum adeunt, postquam illi iam non fugerant, aut se in domos suas receperant, & in eis manent; sicut nec qui vadunt ad domos illorum, ad insultum aliquem palatii eorum dandum excommunicationem incurrere censentur, vt ait Nau. in Man. c. 26. num. 67. & 97.

DECISIO XXXIX.

Ex conf. 38. alias 29.

Episcopum, vel clericum, quemcumque tangens, aut retrahens absque intentione mala, vt futurum aliquod scandalum, aut peccatum ab eo committendum impediat excommunicationem non incurrit: Cum talis retractio, & apprehensio non peccatum sed meritum sit, excommunicatio autem sine peccato mortali, aut dolo non incurritur. ex Nau. in Man. c. 78. num. 87. & 89.

DECISIO XL.

Ex conf. 39. alias 43.

Clericum aliter quam pro defensione propria, vel proximi cum moderamine inculpate tutelæ percussit, excommunicationem incurrit, & si percussio enormis sit, Papæ referatur; c. si quis suadente, 17. q. 4. & Nau. in Man. c. 27. num. 90. si vero leuis fuerit, ab Episcopo absolueri poterit.

DECISIO XLI.

Ex conf. 40. alias 25.

Monachus coram magna parte conuentus, manus in alium religiosum inferens, eum a pectore excipiens, vel a sede expellens, vel brachio violentè extrahens, mortaliter peccat, & excommunicatus publicus censendus est, & ab alijs sine alia Iudicis declaratione vitari debet; cum talis notorius clericus percussor censetur. vt habetur per Extrau. Adr. ad epistola Mart. V.

DECISIO XLII.

Ex conf. 41. alias 25.

Clericum casu cum vxore inuentum, & ex continentia occidens, excommunicationem non incurrit, secus autem qui postea, & remisso dolore, aut ex præcedenti marito iudicio, & deliberatione, id facit, c. si vero de sent. excô. Angel. ver. excomm. 1. §. 19.

DECISIO XLIII.

Ex conf. 24. alias 28.

Prælatus causa iustæ correctionis subditos suos religiosos per se, vel per alium verberare potest, dummodo verberans Monachus, vel clericus sit; secus tamen si laicus fuerit, tunc enim per laicum verberans excommunicatur, c. vnuerfitatis. de sent. excomm.

DECISIO XLIV.

Ex conf. 7. alias 3.

Episcopus a cassibus, & censuris, ante, & post Concilium Tridentinum, sel. 24. c. 6. de ref. Papæ referuatis in rebus proprijs, & specialiter in constitutione contra receptores Bannitorum promulgata Anno 1550. & alijs constitutionibus editis, in foro conscientie absolueri potest, præterquam in cassibus cum clausula derogatoria referuatis, per quam sufficienter dicto Concilio derogatur.

DECISIO XLV.

Ex conf. 44. alias 27.

Apparitores, clericos arma nocte portantés capiendos non peccant, nec excommunicationem vllam incurrunt, c. si quis suadente, 17. q. 4. cum clericus noctu cum armis incedens ad delinquendum ire iuste præsumi possit, ex Panor. in cap. vt fama de sent. excomm. quod iuste apparitores illi impedire possunt, nec illis in tali euentu metum iniuste, sed iustissime inferunt, eosque ad suos iudices iuste ducere possunt: Huiusmodi enim metus violentiam aliquam non inducit, quæ tamen ad pœnam canonis incurrendam est necessaria.

DECISIO XLVI.

Ex conf. 45. alias 32.

Subdiaconum incarcerans, & tanquam testem, aut principalem examinans, vltra excommunicationem Canonis, c. si quis suadente, 17. q. 4. in excommunicationem etiam vdecimam, vel duodecimam Bullæ cœnæ incidit.

DECISIO XLVII.

Ex conf. 46. alias 54. de simonia.

Antes, seu promittentes aliquid famulis, & ministris Papæ, vt pro gratia, seu beneficio, concedendo preces interponant, simoniam committunt, & excommunicationem, & alias iuris pœnas incurrunt; Extr. 1. de sent. excomm. & Extrau. Gregor. XIII. Ab ipso edit. anno 1574. constit. 28. Quamuis secus si illis aliquid debet, aut promittant, vt tantum causas eorum sollicitent, aut eos ad memoriam reducant.

DECISIO XLVIII.

Ex conf. 49. alias 12.

50. 11.

51. 14.

52. 10.

Promittens extra curiam aliquid ministris Papæ, pro Protōnotariatu, vel beneficio, vel dispensatione, vel aliqua alia gratia in eadem Curia obtinenda, ignorando penitus Extratraganem Gregorij xij. de Datis & promissis, extr. Ab ipso. Quamvis ex ignorantia saltem quoad totum conscientie, ex S. Thom. 1. 2. q. 76. art. 3. ex Nau. in Man. c. 27. num. 274. aliqua ex parte a peccato, & a penis grauibus, & eisdem extraordinarijs in prædicta Extratraganti Gregorij xij. contentis, excusetur; pœnas tamen excommunicationis & annulationis gratiæ a Bonifacio viij. Extr. au. de sent. excomm. impositas, incurrit, ex Nau. in Man. cap. 27. num. 274.

DECISIO XLIX.

Ex conf. 53. alias 3. de reb. eccl. non alie.

Episcopus res, & bona ecclesiæ alienans, excommunicationem incurrit; Extr. 2. de reb. eccl. non alie. potest tamen, & tenetur bona illa recuperare, csi quis presbyterorum, tit. eod. cum excommunicato nondum denunciato ecclesiæ bona administrare non sit prohibitum, Extr. au. Ad editanda Martini V. aut etiam si alienata repetere, imo ipsi restitui debent, ex Nau. in Man. c. 17. num. 29. cum prodigo, & dissipatori nõ sit ipso iure administratio interdicha, sed solum interdichenda, c. veritatis, de dolo, & cont.

DECISIO L.

Ex conf. 54. alias 10. de sepulc.

Cadavera humana exenterantes, vel inhumaniter tractantes, seu mandantes, excommunicationem incurrit, Extr. 2. Bonif. viij. de sepulc. & Na. in Ma. c. 27. n. 105. Non tamen consentientes ut id fiat; cum lex excommunicans aliquod delictum facientem, consulentem non includat, nisi eadem lex, vel alia similis, cuius auctor id statuere possit, illud exprimit, ex Nau. in Man. c. 27. num. 51.

DECISIO LI.

Ex conf. 55. alias 5. de regul.

Mulierem, Monasterium ingredi cogens, non secuto ingressu, excommunicationem incurrit, confecuto autem ingressu, non solum cogens, ut ait Concil. Trid. sess. 25. c. 18. de regul. sed etiam faciens, consulens, & auxilians, accessorie excommunicari videntur ita Nauat. in Manual. c. 27. num. 51.

DECISIO LII.

Ex conf. 56. alias 6. 7. de regul.

Religiosus neptem patre carentem habens; si ob timorem quem habet, ne in errorem incidat, ut Monasterium ingrediatur, cum effectu procuret, donec ad nubilem ætate perueniat, ipsa, & matre nolentibus, quavis in foro exteriori excommunicatus iudicatur, ex Conc. Trid. sess. 25. c. 18. de regul. & si celebret, irregularis efficitur; in foro tamen conscientie non peccat, & ideo nec excommunicationem, nec irregularitatem incurrit; cum error legis dubia, & intellectu difficilis, qualis hæc est, a culpa mortali excuset, ut ait Innocen. in c. per tuas, de simonia, sine qua excommunicatio non incurritur, c. nullus, r. 1. q. 3. & Nau. in Manual. cap. 27. num. 9. Raro tamen, & maxima cum moderatione procurandum est, ut puella tales in Monasteria includantur, ut ibi honeste vsque ad nubilitatem maneant.

DECISIO LIII.

Ex conf. 57. alias 21.

Pontifex receptantes, & quomodolibet auxilium, consilium, vel fauorem Bannitis præstantes, excommunicans eos solum intelligit, qui receptant, vel iuuant directe, vel indirecte Bannitos, quoad delicta, quæ exercent, non autem illos, qui neque directe, neque indirecte eos, ut tales adiuuant, eo quod in huiusmodi statutis, non rigor verborum, sed intentio legislatori ponderari debet; c. intelligentia, de verb. sig. præsertim, quia in Bullæ præmio significat se illos solos excommunicare velle, qui eos presumptiue receptarent, vel ad malefaciendum, aut in peccato perseverandum iuuarent, non autem eos qui salutem animarum eorum quouis modo procurarent, vel cibum eis in necessitate ministrarent, aut etiam eos iuuarent ad euadendum manus iustitiæ sine scandalo, & violentia, ad finem melius se conuertendi, & pœnitendi, Arg. c. cum voluntate, de sent. excomm. & c. pasce. d. 86.

DECISIO LIV.

Ex conf. 59. alias 22.

Excommunicatus non est receptans, quem dubitat esse Bannitum famosum, cum mens Conditoris nõ sit includere omnes mortaliter palam, vel occulte delinquentes; sed eos solum qui banniti famosi sunt, & ex professo huiusmodi delicta exercent, ita patet per Extr. Gregor. xij. contra Bannitos, quæ incipit, Tanta. edit. 1580. constituit. 66.

DECISIO LV.

Ex conf. 60. alias 19.

Papa sub pena excommunicationis late sententiæ prohibens, ut habetur per Greg. xij. Extr. Pro nostris. edit. 1579. constit. 91. ne cuiusvis ordinis fratres ad aliquas moniales sui ordinis scribant, scribente ad aliquam non includit, dummodo ad illam epistola non perueniat. Quamvis enim verba illa Conditoris, [Nemo fratrum scripta mittere audeat,] proprie non requirant, ut scriptum ad monialem perueniat, illud tamen voluisse præsumitur, quia scripture missio nisi perueniat ad quam mittitur non nocet; sic tamen scribens peccat.

DECISIO LVI.

Ex conf. 61. alias 54.

Millam simoniaci, & proinde excommunicati per Extr. au. 2. de simonia audiens, non peccat, nisi Missans denunciatus sit; quia communicans cum excommunicato specialiter, seu nominatim non denunciato peccare nõ censetur, Extr. Ad euitanda Martini V. & Nau. in Man. c. 27. nu. 35. sufficit tamen fama excommunicationis cum denunciatione ad hoc, ut excommunicatos denunciatos vitare teneamur. Sicut enim iure antiquo ad excommunicatum euitandum fama sufficiebat; c. Illud. de cle. excomm. ministr. ita & de iure nouo fama de excommunicatione cum denunciatione sufficere videtur, cum eadem ratio, & æquitas in vtroque casu sit, & ideo idem ius erit. c. Dudum de elect.

DECISIO LVII.

Ex conf. 62. alias 17. de privileg.

Prohibitum a prælatione celebret, suspensus esse censetur, dummodo illam prohibitionem Prælati in scriptis faciat; secus vero si tantum verbo prohibeat: Tunc autem solum Prælati suspendere censetur, quando subditum in scriptis, in ordinibus ministrare prohibet; solo autem verbo prohibens, simplicem tantum prohibitionem facere præsumitur; Arg. l. si procurator. ff. de cond. indeb. quia in dubio nemo actum eo modo velle facere censetur, quo sit delictum, prohibens autem celebrare sine scriptura, si id animo suspendendi faciat, delinquit; ipsoque iure suspensionem incurrit; c. 1. de sent. excomm. in 6. si vero id faciat animo non suspendendi, sed simpliciter prohibendi, non peccat, & ideo in dubio sic prohibendo, nolle suspendere præsumi debet.

D E.

DECISIO LVIII.

Ex conf. 63. alias 58.

58 **C**um suspensio ab officio generalior sit, quam suspensio a divinis, suspensus a divinis, illis intercedendo, pluiquam suspensus ab officio irregularis non erit, Ita Innoc. in c. fi. de exco. prel. & Nau. in Man. c. 27. num. 163.

DECISIO LIX.

Ex conf. 64. alias 4. de cler. excom. ministr.

59 **E**piscopus a divinis suspensus, quamvis actus ordinis, & officij exercere non possit, & exercendo irregularitatem incurrit; c. 2. §. fi. de re iud. in 6. Missam tamen, & officia divina audire, confiteri, communicare, non solum extra suam dioccesim, sed etiam intra eam, immo intra ecclesiam cathedralem, ut quilibet alius Dominus laicus, potest, dummodo Missam coram se auctoritative celebrari non faciat.

DECISIO LX.

Ex conf. 65. alias 56.

60 **S**uspensus excommunicatus, vel interdictus ante denuntiationem euitandus non est, & iurisdictionem publicam valide exercere potest. Extra. ad euitanda Mart. V.

DECISIO LXI.

Ex conf. 66. alias 17. de cle. exco. ministr.

61 **S**uspensio, quæ per concubinatum notorium incurritur, c. nullus, c. præter. d. 32. c. scilicet in titulis, 15. q. 8. ipso iure per penitentiam tollitur, c. si qui sunt, d. 81. & gl. ibi, & ait Nau. in Man. c. 25. nu. 77. & c. 27. nu. 154. irregularitas tamen orta, vel ex concubinato publico, vel ex celebratione publici fornicarii ipso iure per penitentiam non tollitur, ita Nau. in Man. c. 25. num. 77.

DECISIO LXII.

62 **P**apa ab irregularitate nec absoluit unquam, nec ab ea facultatem absoluendi facere censetur; nisi id exprimat, etiam si in Bullis clausula illa, [Te a quibusvis censuris absolventes,] addatur.

DECISIO LXIII.

Ex conf. 67. alias 4. de corp. vitiat.

63 **C**lericus minorum ordinum, qui per infirmitatem, & ægrotudinem omnes digitos utriusque pedis, exceptus pollicibus amittit, irregularis non efficitur, sed ad maiores ordines ascendere, & beneficium obtentum retinere potest; c. qui partem. c. si quis a medicis, & c. si quis in ægrotudine d. 55. cum nullus defectus, partis membri irregularitatem quempiam reddat, nisi magnam deformitatem inducat, aut impotentem ad viendum ordinibus faciat, c. 2. de corp. vitiat. & Nau. in Man. c. 27. num. 298. & 306.

DECISIO LXIV.

Ex conf. 68. alias 41. de homicidio.

64 **Q**ui archibulum, rota non flexa, super scamno dimittit, & exinde aliquis ex rote tactu occiditur, irregularitatem ex homicidio casuali, & dispensabili ob huiusmodi actum illicitum, & in non flectendo rotam commissam negligentiam incurrit, & Nau. in Man. c. 27. num. 219. & 239.

DECISIO LXV.

65 **S**uspensus ab Altaris ministerio, nulla facta mentione de fructuum receptione in sententia ab ordinario suo lata, fructus beneficii ante suspensionem, & irregularitatem questus, cuius neque titulum, neque administrationem fructuum, irregularitas superueniens tollit, ex Inn. in c. cum nostras, de concess. præb. percipere potest; eo quod

suspensio, & suspensio ab altaris ministerio, res diuersæ sunt; Glof. in Clem. cupientes, de pen. a diocesis autem non fit illatio, l. Papinianus, ff. de minoribus, præsertim ad penam ampliandam, c. penæ. de penit. d. 1.

DECISIO LXVI.

Ex conf. 69. alias 12. de cler. exco. ministr.

66 **E**piscopus bona fide, & sine animo contraveniendi decretis Concilij Tridentini, ses. 6. c. 5. de refor. Pontificalia in aliena diecesi, ubi eum morari contingit, sine licentia Episcopi diecesis exercens, consecrando nimirum Calices, vel Corporalia suspensionem incurrit, & si postea celebret, aut alia munera episcopalia administret, irregularis efficitur.

DECISIO LXVII.

Ex conf. 70. alias 3. de cler. non ord. ministr.

67 **D**iaconus, qui ut talem se gerens, & non ut sacerdos, puerum solemniter baptizat, presente & annuente parochio quamvis in foro exteriori irregularis iudicari possit, quia præsumitur baptizasse tanquam presbyter, usurpando officium presbyteri, ex Nau. in Man. c. 27. num. 242. si tamen sine dolo, aut contemptu id faceret putans id sibi licere ex licentia parochi, in foro conscientie irregularis non erit, Pan. in c. pastoralis, §. verum de appell.

DECISIO LXVIII.

Ex conf. 71. alias 6. de eta. & qual. ord.

68 **S**acerdos ante legitimam ætatem ordinatus, irregularis efficitur, & sicut interdictus ad Missam celebrandam, & alios quoscumque actus specialiter ordinibus deputatos inhabilis redditur, nec sine peccato in officijs, defunctorum, verba illa [Dominus vobiscum] aut orationes, quas presbyteri soli in huiusmodi officijs proferre solem, dicere potest, cum sui actus peculiariter presbyterorum sint; sic tamen irregularis nouam irregularitatem celebrando non incurrit, cum nullus irregularis celebrando contra iura, aut ministrando in officio, nouam irregularitatem incurrat, Inno. recep. in c. si celebr. de cler. excom. ministr. & Nau. in Man. c. 27. num. 194. quamvis ante obtentam dispensationem celebrando mortaliter peccet. Argu. c. fi. de tempor. ord. & c. inquisitionis, de accusat. quia irregularitas neque vera suspensio est, neque censura ecclesiastica, & ita celebrans illa irretitus nullam violat censuram, nec aliquid aliud, cuius violatio nouam infligat irregularitatem, nemo autem sit irregularis, nisi in casibus a iure expressis, c. is qui, de sent. excom. in 6. & Nau. in Man. ca. 17. num. 194.

DECISIO LXIX.

Ex conf. 72. alias 15. de cle. excom. ministr.

69 **E**xcommunicatus, & interdictus celebrando duas irregularitates, seu vnam ex duplici causa incurrit, arg. c. cum pro causa, de sen. exc. & c. ex parte, de offi. ordin. sed vna sine altera tolli potest; cum non sit maior ratio, cur ex vna, quam ex alia causa incuratur, dici autem non potest ex neutra incurri, sicut etiam qui contra duo præcepta vno actu peccat, totidem peccata committit, quo præcepta transgreditur, aut vnum peccatum tot circumstantijs necessatio confitendum, quot præcepta est transgressus; vnde duplici dispensatione indiget, aut vna ex duplici causa, & vna sine altera tolli potest, sed tamen donec altera tollitur, sublacione alterius vti nequit, d. c. ex parte.

DECISIO LXX.

Ex conf. 73. alias 1.

70 **F**emina quamvis non iure communi, ex Papa tamen privilegio excommunicare, & prædicare, sicut & laicus, potest, eo quod semina iurisdictione ecclesiastica habere potest, c. dilecta de maior. & obedi. c. dilecta. de excess. prel. qui vero iurisdictionem ecclesiasticam habet, etiam si clauis non habeat excommunicare valet, ex S. Th. 4. d. 18. q. 2. ar. 2. q. 2.

DE

DECISIO LXXI.

Ex cons. 74. alias 26.

Quia subitatus ob quædam contenta in schedula, quæ legit, clericum socium petentem vt sibi copiam eam legendi faciat, a se repellit, tangendo eum manu, qui tamen illud in iniuriam non accipit, excommunicationem non incurrit; eo quod excommunicatio maior sine peccato mortali non incurritur: cap. Nullus & c. nemo 11. q. 3. huiusmodi autem repulsio inter amicos, & conuersantes familiariter, culpa mortalis non est, cum in omni materia paruitas rei a culpa mortifera excusare censetur, ex Nau. in Man. prælud. 9. nu. 12.

DECISIO LXXII.

Ex cons. 75. alias 5. de corp. vitiat.

Canilaginis auris parua carens particula, quæ legi potest, vel ita dissimulari, vt scandalum nõ inducat, vtendo capillo corone dimissiore, saltem in illa parte, irregularis non est, nec ad celebrandum dispensatione indiget; focus autem si tota, aut dimidiata, aut etiam tertia parte auris careat, ita Nau. in Man. c. 27. nu. 199. & 223.

DECISIO LXXIII.

Ex cons. 8. in Nouis, deest in antiquis.

Excommunicatio generaliter in capitulum lata, licet valere non censetur, c. Romana. §. in diuersitate. de sent. ex com. in 6. suspensio tamen sic absolute contra illud lata valet, & singulos de capitulo existentes ligat, c. si sententia, de sentent. exc. in 6.

DECISIO LXXIV.

Ex cons. 15. in Nouis, deest in antiquis.

Promittens in partibus certam pecuniarum quantitatem ei, qui dispensationem Apostolicam expeditã traderet, sub Extrauagante Gregorij XIII. incip. Ab ipso. & est 28 in ordine, comprehenditur; & gratia facta nulla, & irrita est, etiam si tertius, qui illam impetrauit, huius promissionis esset ignarus Gratia autẽ revalidatio sic per fordes promissas obtenta, ita danda videtur, vt non quod promissit, sed quod labor iuste meretur, persoluatur.

DECISIO LXXV.

Ex cons. 17. in Nouis, deest in antiquis.

Cum Papatus beneficium sit, c. 1. de maledict. omnif. que simoniacus in ordine, vel beneficio ipso iure excommunicationem incurrat. Extra. 2. de simo. consuequenter donans aliquid Cardinali, vt eueniente vacantia Sedis Apostolicæ, suo, & aliorum voto suffragetur tertio alicui digno pœna Extrauagantis Pauli IV. Extra. cum secundum Apostolum. & est constitutio 38. in ordine eiusdem aduersus ambientes Papatum edicte, ligatur, & simoniam committit, quæ licet ex sola donatione istius, conuentionalis sit, si tamen postea Cardinalis dicto tertio det, procuretve votum & suffragium, realis efficitur ex vtraque parte completa, quæ prædictam excommunicationem inducit. ex Nau. in Man. c. 23. nu. 105.

DECISIO LXXVI.

Ex cons. 18. in Nouis, deest in antiquis.

Extrauagans Gregorij XIII. incip. volentes edita anno 1577. & est 53. in ordine eiusdem. lata contra extrahentes frumentam ex statu ecclesiastico, vel euentes, ad alium vsu, quam suæ familiæ sustentandæ, sub pœna excommunicationis, de imponenda, non autem de ipso iure incurrenda excommunicatione intelligitur, nisi eius officiales ipsi illam in suis proclamatis addiderint. Quia vero pœna facienti imposita, nec mandantem ligat, nec facere conantẽ, nisi ad factum peruentum sit, ex Nau. in Man. c. 27. nu. 51. nec extraxisse dicitur, qui extrahere tentauit, etiam si a loco capisset auferti dummodo territorium non exiuerit, qui non extraxit, sed emit extrahendum, & negociandum, soluitque stipendia extrahentis, immo etiam per aliquo militaria versus extremũ statum ecclesiastici, per

quod extrahendum erat, solummodo adduxerit, excommunicatus non est.

DECISIO LXXVII.

Ex consil. 53. in Nouis, deest in antiquis.

Suspensi, & interdicti simpliciter, ab officio prædicandi non suspenduntur, ex Nau. in Man. c. 27. nu. 176. cũ prædicatio de officiorum diuinorum numero non sit quæ interdicto personali, vel ab officio diuino suspensio interdicitur, vnde cum pœna extra proprios casus extendi non debeat, c. pœna de pœnit. d. 1. & c. odia. de regul. iur. in 6. quatinus Missam interdicti, aut suspensi denunciati audire, peccatum sit, Extra. Ad euitanda scandala, prædicantes tamen huiusmodi auditu hęc possunt, dummodo ab officio prædicandi expressẽ interdicti, aut suspensi non fuerint.

TITVLVS XXIV.

De verborum significatione.

S Y M M A R I V M.

- 1 Prohibitio ab ingressu Ecclesiæ, interdictum, & suspensio, diuersis respectibus appellatur.
- 2 Suspensi, seu interdicti in prohibitis actionibus vitandi sunt, si sint denunciati.
- 3 Fortunam pinguiorem fortitur, qui deducto ne cgeat, solvere potest.
- 4 Locus insignis dicitur, qui in ordine locorum quiddam habet præcipuum.
- 5 Concilium Proninciale, quid, & a quo congregari potest.
- 6 Verbum. Non suffragetur positiuum in Conc. Trid. sess. 24. cap. 12. quid denotat.
- 7 Concubinarij, non solum tertia parte fructuum, sed etiam distributionum, per cap. 14. sess. 24. priuantur.

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 9.

Prohibitio ab ingressu ecclesiæ, diuersis respectibus in iure interdictum, & suspensio, appellatur: c. sacro. de sent. ex com. c. 1. & c. si quis autem. de sent. ex com. in 6. Suspensio enim dicitur, si ob culpam propriam fiat, & non ob alienam; Interdictum vero siue ob culpam propriam, siue ob alienam fiat. ita Nau. in Man. c. 27. nu. 156. & 170. Sicut etiam duos ordines factos vna die suscipiens, aliquando suspensus dicitur, c. literas & c. dilectus. de tempor. ordin. & Nau. in Man. c. 25. nu. 71. generaliter sumpta suspensione: Aliquando autem & proprie irregularis dicitur, ex Nau. in Man. c. 27. nu. 241. ex eo quod irregularitas ex susceptione duplicis ordinis eodem die nata, sit duplex, vna quæ accipitur contra excommunicationem latam, ne furtim acciperetur; Altera vero ex eo, quod accipitur furtim tantum, quæ est longe minor prior; d. c. literas & c. dilectus & glo. ibi. & Pan. in d. c. literas. ff. c. data vero breuitas efficit, vt Papa verbo suspensionis vteretur, ad significandũ debiliorem esse irregularitatem, quæ oritur ex sola furtim acceptione, de qua ibi loquutus est, quam irregularitatem, quæ ex furtim assumptione, & contra excommunicationem simul nascitur, ne in re rarissime contingente Papa magis quam opus est se extendere.

DECISIO II.

Interdicti, & suspensi, si nominatim pro interdictis, & si suspensi denunciati sint in illis actionibus, a quibus eis interdicitur, vel a quibus suspenduntur, vitandi sunt; Extra. ad euitanda Martini V. & non in alijs, cum pœna extra casus proprios extendi non debeant, c. pœna. de pœnit. d. 1. & reg. odia. de regul. iur. in 6. & Nau. in Man. c. 27. nu. 151. 172. & 176.

O DE.

DECISIO III.

Ex consl. 2. in vtrisque.

3 **P**apa alicui sub pœna suspensionis præcipiens, vt cum ad pinguiorem fortunam venerit, dimidium actuum impendat ædificationi, vel immobilium emptioni, prout verba eius sonant, intelligendus est: Tunc autem ad pinguiorem fortunam peruenisse quis dicitur, quando ad eum statum peruenit, in quo de bonis suis honestè se sustentare poterit: Sicut & debitor ad pinguiorem fortunam venisse censetur, quando tantum habet, quod possit solvere, retento seu deducto eo quod ei ad commodè, & honestè viuendum sufficit: Inter eos, & l. miles. ff. de re iud. Honestà autem sustentatio ex personæ qualitate consideranda est, gl. in l. in condemnatione, ff. de reg. iur. §. sed si quis. Bal. in l. 2. Quod met. cau.

DECISIO IV.

Ex consl. 3. alias 1.

4 **L**ocus insignis in iure, aut literis Apostolicis, is intelligitur, qui in ordine locorum quidam præcipuum, & speciale habet, & pro tali vulgo habetur, arg. l. labeo. ff. de supel. leg. & c. ex literis. de spon. alibus, & talis esse potest, quauis muris cinctus seu muratus non sit, ca. statutum de rescript. in 6. & gl. ibi. verb. ciuitas.

DECISIO V.

Ex consl. 4. alias 8.

5 **C**oncilium Prouinciale a Papa, & a Patriarcha, qui superior est Archiepiscopis totius Prouinciæ, vel ab ipsomet Archiepiscopo & Metropolitano, congregari potest: ita Card. in Clem. 1. de sent. exc. Et conuentus Episcoporum coactus ab habente potestatem vocandi, vocatis vocandis de iure, vel consuetudine, Concilium Prouinciale facit.

DECISIO VI.

Ex consl. 5. alias 3.

6 **C**um intelligentia dictorum ex causa dicendi sumi debeat, cap. Intelligentia. de verb. sign. verba illa Conc. Trident. sess. 24. cap. 12. de refor. *Nec illis possessio suffragatur.* de adiutorio, & suffragio, quod dat possessio ad quærendos, vel non perdendos fructus beneficij; non autem ad illud quod ad quærendum, vel non perdendum titulum conuenit, intelligenda sunt; cum Concilium de acquisitione, vel amissione fructuum beneficij, & non tituli eius, loqui cognoscatur, maxime cum pœna restringenda sint: cap. pœna. de pœnit. dist. 1. ita vt mensuram delicti non excedant; vt patet Deuter. 16. & cap. non offeramus 4. q. 1. Satis autem est beneficiarium professionem fidei ex ignorantia, vel ex negligentia non emittentem, iure quærendi fructus beneficij, non autem iure titulum tangente priuari; vt illum proinde sacrum Concilium iure tantum fructuum, & non iure titulum tangente voluisse priuare, credendum sit.

DECISIO VII.

Ex consl. 6. deest in Nouis.

7 **C**oncubinarij non solum tertia parte fructuum, verbis illis Concilij Tridentini sess. 24. cap. 14. de refor. *Fructuum obuentionum, ac prouentuum,* &c. Sed etiam distributionum quotidianarum priuantur; cum sæpe Papa concedat fructus beneficij, distributiones quotidianas expresse excipiendo, capitu. vii. de rescript. in 6. exceptionem autem fieri de regula, certum est, cap. Quoniam frequenter, vt lite non contestat. & ibi Felin. in cap. ad aures. num. 54.

F I N I S.

INDEX QVARTVS

Concordantiarum, Numerorum, & Dispositionis Consiliorum Primæ, & Anti-
quæ editionis, cum Secunda, & Noua, iuxta ordinem Librorum,
& Titulorum Iuris Canonici.

LIBRI PRIMVS

Titulus I.

*De summa Trinitate, & fide
Catholica.*
Antiq. edi. habet 8. conf.
Noua editio vnum.
Conf. i. alias conf. 7. & 9. de
iure iur.
1. alias conf. 10. de iure iur.
3. alias conf. 11. de iure iur.
4. conf. 11. de iure iur.

Titulus II.

De Constitucionibus.
Antiq. edi. habet 7. conf.
Noua editio 11.
Conf. i. alias
2. alias
3. alias
4. alias
5. alias
6. alias
7. alias 10. de sen. exc.

Titulus III.

De scriptis.
Antiq. edi. habet 2. conf.
Noua editio 21.
Conf. i. alias
2. alias
Titulus IV.
De consuetudine.
Antiq. edi. habet 3. conf.
Noua editio 2.
Conf. i. alias
2. alias

Titulus V.

*De Electione, & Electi po-
testate.*
Antiq. edi. habet 13. conf.
Noua editio 15.
Conf. i. alias
2. alias
3. alias
4. alias
5. alias
6. alias 6. de verb. sign.
7. alias
8. alias 6. de appellar.
9. alias
10. alias
11. alias
12. alias
13. alias

Titulus VI.

De Renunciatione.
Antiq. edi. habet 6. conf.
Noua editio 12.
Conf. i. alias
2. alias
3. alias
4. alias
5. alias
6. alias

Titulus VII.

De temporib. ord.

Antiq. edi. habet 51. conf.
Noua editio 46.
Conf. i. alias 1. de in int. res.
2. alias 7. de off. iud. del.
3. alias 5. de eta. & qualic.
4. alias 8. de privileg.
5. deest in Nouis.
6. alias 1. de eo qui furt.
ord. luscip.
7. deest in Nouis.
8. alias 2. de eo qui furt.
ord. luscip.
9. alias 8. de sac. non iter.

Titulus VIII.

*De Actate & qualis. ordinan-
dorum.*
Antiq. edi. habet 9. conf.
Noua editio 7.
Conf. i. alias 45. de temp. ord.
2. alias 4. de presumpt.
3. alias 4. de filijs presb.
4. alias
5. alias 35. de temp. ord.
6. alias 9. de temp. ord.
7. alias 9. de cler. ex. mi.
8. alias 47. de regular.

Titulus IX.

9. alias 48. de regular.
Titulus IX.
De sacra vntione.
Editio vtraque vnicum, &
idem consilium habet.

Titulus X.

De sacramen. non ite.
Hic tit. deest in antiq.
Titulus XI.
De filijs presby.
Antiq. edi. habet 5. conf.
Noua editio 10.
Conf. i. alias
2. deest in Nouis.
3. alias
4. alias 9. de presb.
5. alias
Titulus XII.

Titulus XIII.

De sacris non ord.
Hic tit. deest in Nouis.
Antiqua editio vnum habet
consilium.
Conf. i. alias 1. de restitut. spol.

Titulus XIV.

De corpore vntionis.
Antiq. edi. habet vnum conf.
Noua editio 7.
Conf. i. alias 20. de restrip.

Titulus XIII.
De Bigamis non ord.
Antiq. edi. habet 3. conf.
Noua editio 4.
Conf. i.
2.
3.

Titulus XIV.

De clericis parogri.
Antiq. edi. habet vnum conf.
Noua editio vnum.
Conf. i. alias 4. de fo. comp.

Titulus XV.

De officio vnicij.
Antiq. edi. habet 2. conf.
Noua editio 1.
Conf. i. alias 3. de cri. falsi. 2.
alias 1. in Nouis. & etiam 2.
de maior. obed.

Titulus XVI.

De offic. iud. deleg.
Antiq. edi. habet 3. conf.
Noua editio 10.
2. alias
Conf. i. alias
3. deest in Nouis.

Titulus XVII.

De offic. iud. ord.
Antiq. edi. habet 15. conf.
Noua editio 11.
Conf. i. alias 10. de clan. desp.
2. alias
3. alias
5. alias 15. de foro comp.
6. alias

Titulus XVIII.

De iudicij.
Antiq. edi. habet 2. conf.
Noua editio 4.
Conf. i. alias

7. alias 3. de maio. & obe.
8. alias 31. de pœn. & re.
9. alias
10. alias 7. de maio. & ob.
11. alias 12. de ma. & ob.
deest in Nouis.
12. alias 45. de hom.
13. alias
15. alias 22. de pœ. & re.

Titulus XIX.

De officio iudicis.
Editio vtraque vnicum, &
idem consilium habet.

Titulus XX.

De maior. & ob.
Antiq. edi. habet 5. conf.
Noua editio 12.
Conf. i. alias
2. alias
3. alias
4. alias
5. alias 6. de off. in. or.

Titulus XXI.

De pactis.
Antiq. edi. habet 6. conf.
Noua editio 7.
Conf. i. alias 4. de prefcr.
2. alias
3. alias
4. alias 2. de conner. infid.
5. alias
6. alias
Titulus XXI.

Titulus XXII.

De his que vntmet. cau. fieri.
Antiq. edi. habet 7. conf.
Noua editio 10.
Conf. i. alias
2. alias
3. alias
4. alias
5. alias
6. deest in Nouis.
7. alias
Titulus XXII.

Titulus XXIII.

De inuicij.
Antiq. edi. habet vnum conf.
Noua editio vnum.
Conf. i. alias 3. de iudic.

Titulus XXIV.

De Arbitris.
Hic tit. deest in antiq.

LIBRI SECVNDVS

Titulus I.

De iudicij.
Antiq. edi. habet 2. conf.
Noua editio 4.
Conf. i. alias

Index Quartus.

Conf. 1. alias 1	Antiq. edi. habet 1. conf.	38. deest in nouis.	Noua editio 3.
2 alias 2	Noua editio 2.	39. deest in nouis.	Conf. 1. alias 4
	Conf. 1. alias 5. de appel.	40. deest in nouis.	2. deest in nouis.
		41. alias 2. de parochijs.	3. deest in nouis.
Titulus II.	Titulus XVI.	42. alias 36.	4 alias 4
De foro compet.	De appellations.	43. deest in nouis.	5 alias 5
Antiq. edi. habet 2. confi.	Antiq. edi. habet 4. conf.	44. alias 11. de verb. sign.	Titulus X.
Noua editio 6.	Noua editio 7.	45. alias 11. de iur. dam. da.	De emptione & vend.
Conf. 1. alias 2	Conf. 1. alias 3	46. alias 65. de simonia.	Antiq. edi. habet 1. conf.
2 alias 9. de priu.	2 alias 1	47. alias 4. de verb. sign.	Noua editio 2. 2.
Titulus III.	3 alias 2	48. alias 1. de eccl. edifi.	Conf. 1. alias 13
	4 alias 4	49. alias 1. de solutionib.	2 alias 9. de censib.
De Ferijs.		50. alias 13. de præscr.	3 alias 3
Antiq. edi. habet 5. conf.	LIBRI TERTII.	51. alias 32.	4 alias 3
Noua editio 6.	Titulus I.	52. alias 63. de simonia.	5 alias 3
Conf. 1. alias 1	De cohabitacione clericorum	53. deest in nouis.	6 alias 6
2 alias 2	& mulierum.	54. alias 61. de simon.	7 alias 6
3 alias 3	Antiq. edi. habet vnum conf.	55. alias 3. de vita & ho. cl.	8 alias 13
4 alias 4	Noua editio 2.	56. alias 34. de præb.	9 alias 1
5 alias 5	Conf. 1. alias 2	57. alias 11. de re. ec. non al.	10 alias 16
Titulus IV.	Titulus II.	58. deest in nouis.	11 alias 17
De causa possessionis.	De clericis non resid.	59. deest in nouis.	12 alias 14
Antiq. edi. habet vnum confil.	Antiq. edi. habet 13. conf.	60. alias 2. & 4. de præ. de.	
Noua editio vnum.	Noua editio 22.	61. alias 7. de succel. ab int.	Titulus XI.
Conf. 1. alias 1. de off. iud. or.	Conf. 1. alias 4	62. alias 20. de celeb. mil.	De locato & conda.
Titulus V.	2 alias 1	63. alias 3. de cle. non ref.	Antiq. edi. habet 1. confil.
De restit. spol.	3 alias 12	64. al. 12. de reb. eccl. non al.	Noua editio 4.
Antiq. edi. habet vnum conf.	4 alias 15	65. alias 1. de vi. & ho. ele.	Conf. 1. alias 3
Noua editio 3.	5 alias 19	66. alias 3. de immun. eccl.	
Conf. 1. alias 1	6 alias 5	67. alias 16. de præscr.	Titulus XII.
Titulus VI.	7 alias 6	68. alias 3. de solutionib.	De Reum permiss.
De lite pendente.	8 alias 9		Hic tit. deest in Nouis.
Hic tit. deest in Nouis.	9 alias 11	Titulus IV.	Antiqua editio vnum habet
Antiqua editio habet vnum	10 alias 8	De clerico agrotante.	consilium.
confilium.	11 alias 2	Antiq. edi. habet 2. conf.	Conf. 1. 3. de iur. patr.
Conf. 1. alias 9. de constitut.	12 alias 18	Noua editio 3.	Titulus III.
Titulus VII.	13 alias 22	Conf. 1. alias 2	De feudis.
De sequestratione.	Titulus III.	2 alias 3	Editio vtraque vnicum, &
Editio vtraque vnicum, &	De præb. & dign.		idem consilium habet.
idem habet consilium.	Antiq. edi. habet 68. confil.	Titulus V.	Titulus XIV.
Titulus VIII.	Noua editio 34.	De confessione præb.	De fidemissiorib.
De confissio.	Conf. 1. alias 1	Hic tit. deest in nouis.	Hic titulus deest in Nouis.
Editio vtraque vnicum, &	2 alias 8	Antiq. edit. vna habet confil.	Antiq. edit. vnum habet conf.
idem habet consilium.	3 deest in Nouis.	Conf. 1. alias 1. vt eccl. benefi.	Conf. 1. ali. 4. de solutio.
Titulus IX.	4 alias 13. de elect.	Titulus VI.	Titulus XV.
De probationibus.	5 alias 7	De his, que sunt a prælato	Antiq. edi. habet 3. confil.
Hic tit. deest in Nouis.	6 alias 6	sine consen. cap.	Noua editio 7.
Antiq. edit. vnum habet confil.	7 alias 5	Antiq. edi. habet 2. conf.	Conf. 1. deest in nouis.
Conf. 1. 1. de fide instr.	8 alias 5	Noua editio 1.	2 alias 6
Titulus X.	9 alias 11. de stat. mon.	Conf. 1. alias 1	3 deest in Nouis.
De testibus & testat.	10 alias 10. de rescrip.	2 alias 36. de regul.	Titulus XVI.
Antiq. edi. habet 1. conf.	11. alias 1. de acta. & qual.	Titulus VII.	De donationib.
Noua editio 2.	ordin.	De his, que sunt a maiori	Antiq. edi. habet 9. confil.
Conf. 1. alias 5. de crim. falsi.	12 alias 10. & 19.	parte cap.	Noua editio 10.
Titulus XI.	13 alias 9. de rescrip.	Editio vtraque vnicum, &	Conf. 1. alias 1
De testib. cogen. vel non.	14 alias 11	idem consilium habet.	2 deest in Nouis.
Hic tit. deest in antiq.	15. alias 8. de pœn. & rem.	Titulus VIII.	3 deest in Nouis.
Titulus XII.	16. alias 17. de cler. nō resi.	De reb. eccl. non alien.	4 deest in Nouis.
De fide instrum.	17. alias 11. de refer.	Antiq. edit. habet 11. confil.	5 alias 4
Hic titulus deest in antiq.	18. alias 31.	Noua editio 19.	6. alias 2. de prælump.
Titulus XIII.	19. alias 2. de iure patr.	Conf. 1. alias 16	7. alias 81. de regular.
De iuramentis.	20. alias 1. ne se de vacante.	2 alias 15. de elect.	8. alias 81. de regular.
Antiq. edi. habet 4. conf.	21. alias 14. de elect.	Titulus IX.	9 alias 3
Noua editio 11.	22. alias 14. de reb. eccl. non alien.	De Deposito.	Titulus XVII.
Conf. 1. alias 3	23. alias 4. de renunc.	Antiq. edi. habet 5. conf.	De Testamen. rit.
2 alias 5	24. alias 16. de cler. non resi.		Antiq. edi. habet 14. conf.
3 alias 1	25 alias 25		Noua editio 17.
4 alias 2	26 alias 13		Conf. 1. alias 17
Titulus XIV.	27 alias 15		2 alias 16
De senen. & re. iud.	28 alias 23		3. alias 3. de dep.
Antiq. edit. habet 1. conf.	29 alias 24		4. alias
Noua editio 5.	30 alias 28		
Conf. 1. alias 1	31 alias 14		
Titulus XV.	32 alias 18		
De præscriptionib.	33 alias 26		
	34 alias 17		
	35 alias 16		
	36 alias 22		
	37 alias 20		

Confiliorum, & Titulorum

4. alias 8. de reb. ecc. non al.
 5. alias 2. de iudeis.
 6. alias 12
 7. alias 14
 8. alias 7
 9. alias 13
 10. alias 3
 11. alias 6
 12. alias 30
 13. alias 9
 14. alias 8

Titulus XIX.

De successione ab intestato.
 Antiq. edit. habet 4. conf.
 Noua editio 9.
 Conf. 1. alias 2
 2. alias 3
 3. alias 5
 4. alias 4

Titulus XX.

De sepulturis.
 Antiq. edit. habet 7. conf.
 Noua editio 10.
 Conf. 1. alias 2
 2. alias 1
 3. alias 4
 4. alias 6
 5. alias 9
 6. alias 7
 7. alias 8

Titulus XXI.

De parochijs.
 Antiq. edit. habet unum conf.
 Noua editio 3.
 Conf. 1. alias 1

Titulus XXII.

De Decimis.
 Antiq. edit. habet duo conf.
 Noua editio 3.
 Conf. 1. alias 2
 2. alias 1

Titulus XXIII.

de Regularibus.
 Antiq. edit. habet 85. confil.
 Noua editio 91.
 Conf. 1. alias 4
 2. alias 9
 3. alias 60
 4. alias 2. de stat. monac.
 5. alias 26
 6. alias 40
 7. alias 49
 8. alias 7. de conuer. conu.
 9. alias 43
 10. alias 51
 11. alias 15
 12. alias 35
 13. alias 11
 14. alias 7. de solu.
 15. alias 6. de don.
 16. alias 8. de stat. mona.
 17. alias 16
 18. alias 39
 19. alias 54
 20. alias 14. de stat. mon.
 21. alias 12
 22. alias 25
 23. alias 16
 24. alias 50
 25. alias 48
 26. alias 3
 27. deest in Nouis.
 28. alias 45
 29. alias 36

30. alias 20
 31. alias 14
 32. alias 31
 33. alias 62
 34. alias 34
 35. alias 28
 36. alias 19
 37. alias 17
 38. alias 4. de diuore.
 39. alias 18
 40. alias 28
 41. alias 41
 42. alias 32
 43. alias 29
 44. alias 24
 45. alias 33
 46. alias 27
 47. alias 15. de stat. mon.
 48. alias 5. de stat. monac.
 49. alias 61
 50. alias 77
 51. alias 70
 52. alias 1. de regularibus.
 53. alias 73
 54. alias 72
 55. alias 71
 56. alias 56
 57. alias 66
 58. alias 5. de stat. monac.
 59. alias 52
 60. alias 11. de maio. & ob.
 61. alias 64
 62. alias 37
 63. alias 65
 64. alias 80
 65. alias 70
 66. alias 5. de verb. sig.
 67. alias 68
 68. alias 53
 69. alias 75
 70. alias 13. de stat. monac.
 71. alias 7. de donat.
 72. alias 59
 73. alias 85
 74. alias 86
 75. alias 3. de statu mon.
 76. alias 20. de priuileg.
 77. alias 1. de presump.
 78. alias 15. de rescript.
 79. alias 83. de pen. & rem.
 80. alias 17. de statu mon.
 81. alias 6. de statu mona.
 82. alias 7. de statu mona.
 83. alias 18. de statu mona.
 84. alias 3. de conuer. conu.
 85. alias 76

Titulus XXIV.

De Mendicantibus.
 Antiq. edit. vnicū habet conf.
 Hic titu. deest in Nouis.
 Conf. 1. alias 4. de cri. fall.

Titulus XXV.

De conuersat. conuigat.
 Antiq. edit. habet 6. confil.
 Noua editio 15.
 Conf. 1. alias 2
 2. alias 8
 3. alias 6
 4. alias 5
 5. alias 14
 6. alias 11

Titulus XXVI.

De conuer. infidel.
 Antiq. edit. habet 2. confil.
 Noua editio 4.

Conf. 1. alias 3
 2. alias 1

Titulus XXVII.

De voto.
 Antiq. edit. habet 35. conf.
 Noua editio 44.
 Conf. 1. alias 4
 2. alias 28
 3. alias 21
 4. alias 13
 5. alias 19
 6. alias 3
 7. alias 1
 8. alias 5
 9. alias 6
 10. alias 6
 11. deest in nouis.
 12. alias 27
 13. alias 16
 14. alias 55. de regular.
 15. alias 45. de regular.
 16. alias 36
 17. alias 45
 18. alias 26
 19. alias 25
 20. alias 33
 21. alias 23
 22. alias 41
 23. alias 7
 24. alias 30
 25. alias 42. de regul.
 26. alias 22
 27. alias 35
 28. alias 20
 29. alias 24
 30. alias 40
 31. alias 34
 32. alias 18
 33. alias 31
 34. alias 14
 35. alias 52

Titulus XXVIII.

De statu monach.
 Antiq. edit. habet 6. confil.
 Noua editio 18.
 Conf. 1. 9. de succes. a b int.
 2. deest in Nouis.
 3. 79. de regularibus.
 4. 10. de Maior. & obed.
 5. 16
 6. 9

Titulus XXIX.

De Religiosis domibus.
 Antiq. edit. habet unum conf.
 Noua editio 3.
 Conf. 1

Titulus xxx.

De Interpretatione.
 Antiq. edit. habet 8. confil.
 Noua editio 8.
 Conf. 1. deest in nouis.
 2
 3
 4. deest in Nouis.
 5
 6. alias 1
 7. alias 5
 8. deest in Nouis.

Titulus xxxi.

De Censibus.
 Antiq. edit. habet 14. confil.
 Noua editio 9.
 Conf. 1. 1
 2 8
 3 35. de sent. excom.

4. 11. de empt. & vend.
 5. 4. de conduct. & loc.
 6. 10. de empt. & vend.
 7. 3
 8. 12
 9. 18 de empt. & vend.
 10. 5
 11. 2
 12. 7. de immuni. eccl.
 13. 7
 14. 19 de empt. & vend.
 Titulus xxxii.
 De consecratione Ecclesiarum.
 Antiq. edit. habet unum conf.
 Noua editio 2.
 Conf. 1. 9. de Maior. & ob.
 Titulus xxxiii.
 De Celebratio Miss.
 Antiq. edit. habet 19. confil.
 Noua editio 21.
 Conf. 1 2
 2 3
 3 4
 4 7
 5. 1. de cleric. peregrinis.
 6. 2
 7 2
 8 1
 9 2
 10. 41. de poen. & remis.
 11 16
 12 19
 13 13
 14 17
 15 14
 16 15
 17 12
 18 22
 19 5

Titulus xxxiv.

De Baptismo.
 Antiq. edit. habet 4. conf.
 Noua editio 6.
 Conf. 1 2
 2 3. de sepul.
 3 1. de cognat. spirit.
 4 5

Titulus xxxv.

De Rel. Ven. San.
 Antiq. edit. habet 3. confil.
 Noua editio 3.
 Conf. 1 2
 2 1
 3 3

Titulus xxxvi.

De obseruantijs.
 Antiq. edit. habet 5. conf.
 Noua editio 6.
 Conf. 1. 1
 2 3
 3 4
 4 5
 5 18. de prinileg.

Titulus xxxvii.

De immuni. Eccl.
 Antiq. edit. habet 3. conf.
 Noua editio 6.
 Conf. 1 4
 2 6
 3 1

Titulus xxxviii.

De eccl. Archie.
 Hic titulus deest in anti.
 Titulus xxxix.
 De ele. vel mon. sac. neg. se im.
 O 3 A n.

Index Quartus.

Antiq. edi. habet 5. conf.
 Noua editio 6.
 Conf. 1. 5
 2 2
 3 3
 4 4
 5 6

LIBRI QVARTI.

Titulus I.
 De sponsalibus.
 Antiq. edi. habet 54. confil.
 Noua editio 20.
 Conf. 1. 3. de cland. desp.
 2 10. de conf. & affi.
 3 2. qui filij sint leg.
 4 14. de conf. & affi.
 5 2. de cland. despon.
 6 13. de cland. desp.
 7 12. de conf. & affi.
 8 1. de sent. & re iud.
 9 8. de cland. desp.
 10 38. de voto.
 11 3. de desp. impu.
 12 12
 13 deest in Nouis.
 14 3. de rescrip.
 15 2. de secund. nup.
 16 2
 17 1. de eo qui cog. con. vx.
 18 11. de voto.
 19 4. de conuers. con.
 20 11. de cland. desp.
 21 1. qui cler. vel vou.
 22 3. de secund. nup.
 23 15. de conuers. con.
 24 1. de mat. con. iur. ecl.
 25 2. de eo, qui cog. con. vx.
 26 6
 27 defunt in Nouis.
 28
 29 1. de success. ab inte.
 30 9. de cland. desp.
 31 2. de cond. apposi.
 32 2. de raptorib.
 33 11
 34 9
 35 3. de eo, qui dux. in
 Matr. quã pol. p. ad.
 10. de his, quã vi
 met. ca. fiunt.
 36
 37 4. de eo qui dux. in
 matr. quã pol. per adul.
 38 5
 39 4. de desp. impub.
 40 1. de conu. coniug.
 41 12. de cland. desp.
 42 10
 43
 44 defunt in Nouis.
 45 6. cland. despon.
 46 4
 47 deest in nouis.
 48 7
 49 3
 50 29. de poen. & rem.
 2. de rescr.
 51
 52 4. de cland. desp.
 53 5. de cog. spir.
 54 16

Titulus II.

De desponsatione impub.
 Antiq. edi. habet 3. confil.
 Noua editio 5.
 Conf. 1. 2
 2 1
 3 3. de sponsal.

Titulus III.
 De clandestina desponsat.
 Antiq. edi. habet 3. conf.
 Noua editio 13.
 Conf. 1. 1
 2 7
 3 3

Titulus IV.

De conditionibus apposis.
 Antiq. edi. habet 2. conf.
 Noua editio 3.
 Conf. 1. 46. de sent. excom.
 2

Titulus V.

Qui cle. vel vouens.
 Hic tit. deest in antiq.
 Titulus VI.
 De eo qui dux. in Matrim. quam
 polluit per adul.
 Antiq. edi. habet 2. confil.
 Noua editio 5.
 Conf. 1. 2

Titulus VII.

De cognatio spirit.
 Antiq. edi. habet 4. confil.
 Noua editio 8.
 Conf. 1. 2
 2 101
 3 40
 4 51
 5 25
 6 47
 7 2
 8 6
 9 16
 10 10
 11 35
 12 5
 13 1
 14 36
 15 70
 16 66
 17 55
 18 82
 19 deest in nouis.
 20 4
 21 8
 22 43
 23 14
 24 13
 25 12
 26 77
 27 79
 28 deest in nouis.
 29 81
 30 73
 31 58
 32 deest in nouis.
 33 80
 34 91
 35 91
 36 15
 37 deest in nouis.
 38 17
 39 39
 40 34
 41 49
 42 39
 43 8. de iure patron.
 44 11
 45 57
 46 37
 47 89
 48 33
 49 27
 50 22
 51 23

Titulus VIII.

De eo qui cog. con. vx. sua.
 Hic titulus deest in antiq.
 Titulus IX.
 De consang. & affin.
 Antiq. edi. habet 9. conf.
 Noua editio 16.
 Conf. 1. deest in nouis.
 2 9
 3 9 & 4. de raptorib.
 4 7
 5 8
 6 13
 7 3. qui filij sint legit.
 8 4
 9 1

Titulus X.

De frig. & malef.
 Antiq. edit. habet 3. conf.
 Noua editio 3.
 Conf. 1. 1
 2 3. de corp. vitiat.
 3 2

Titulus XI.

De Marri. contr. contra inter-
 dictum eccl.
 Hic tit. deest in nouis.
 Titulus XII.
 Qui filij sint leg.
 Antiq. edi. habet 2. confil.
 Noua editio 3.
 Conf. 1. deest in nouis
 2 1

Titulus XIII.

De diuortijs.
 Antiq. edi. habet 3. confil.
 Noua editio 7.
 Conf. 1. 1
 2 2
 3 2

Titulus XIV.

De desponsatione vir. & vx.
 Antiq. edi. habet 2. conf.
 Noua editio 2.
 Conf. 1. 8. de donationi.
 2 1

Antiq. edi. habet 2. conf.
 Noua editio 2.
 Conf. 1. 8. de donationi.
 2 1

Titulus XV.

De secund. nup.
 Antiq. edi. habet vnum confil.
 Noua editio 3.
 Conf. 1. 1

LIBRI QVINTI

Titulus I.

De accusationib.
 Antiqui. edi. habet 6. confil.
 Noua editio 8.
 Conf. 1. 3
 2 6
 3 8
 4 7
 5 deest in nobis
 6 10. de off. iud. ord.

Titulus II.

De simonia.
 Antiq. ed. habet 76. conf.
 Noua edit. habet 76. conf.
 Noua editio 101.
 Conf. 1. 3
 2 101
 3 40
 4 51
 5 25
 6 47
 7 2
 8 6
 9 16
 10 10
 11 35
 12 5
 13 1
 14 36
 15 70
 16 66
 17 55
 18 82
 19 deest in nouis.
 20 4
 21 8
 22 43
 23 14
 24 13
 25 12
 26 77
 27 79
 28 deest in nouis.
 29 81
 30 73
 31 58
 32 deest in nouis.
 33 80
 34 91
 35 91
 36 15
 37 deest in nouis.
 38 17
 39 39
 40 34
 41 49
 42 39
 43 8. de iure patron.
 44 11
 45 57
 46 37
 47 89
 48 33
 49 27
 50 22
 51 23

52 68
 53 24
 54 41
 55 90
 56 69
 57 100
 58 67
 59 98
 60 95
 61 97
 62 72
 63 62
 64 46
 65 45
 66 88
 67 87
 68 1. ne pte. vices suas.
 69 44
 70 38
 71 86
 72 7
 73 96
 74 28
 75 29
 76 76

Titulus III.

Ne pte. vices suas.
 Antiqui. edi. habet 2. confil.
 Nota editio 2.
 Conf. 1. 22. de empt. & vend.
 2 2

Titulus IV.

De Magistris.
 Editio vtraque vnicum, & idẽ
 consilium habet.

Titulus V.

De Iudais.
 Antiq. edi. habet 5. conf.
 Noua editio 6.
 Conf. 1. 21. de heret.
 2 1
 3 33. de vltis.
 4 34. de vltis.
 5 35. de vltis.

Titulus VI.

De hereticis.
 Antiq. edit. habet 17. conf.
 Noua editio 24.
 Conf. 1. 2
 2 3. de renunc.
 3 9
 4 11
 5 18
 6 19
 7 4
 8 5
 9 3
 10 1
 11 14
 12 30
 13 15
 14 10
 15 11
 16 24
 17 6

Titulus VII.

De Apostatis.
 Editio vtraque synicum, &
 idem consilium habet.

Titulus VIII.

De homicidio.
 Antiq. edit. habet 38. conf.
 Noua editio 50.
 Conf.

INDEX QUINTVS

Concordantiarum, Numerorum, & Dispositionis Consiliorum Nouæ editionis,
cum Prima, & Antiqua, iuxta ordinem Librorum,
& Titulorum Iuris Canonici.

LIBER PRIMVS

Titulus I.

De summa Trinitate, & fide
Catholica.
Noua editio habet vnum conf.
Antiqua editio 4.
Conf. 1. 3. de claud. desp.
dub. 11.

Titulus II.

De Constitutionibus.
Noua editio habet 11. conf.
Antiqua editio 7.
Conf. 1. 1
2. 6
3. 4
4. deest in antiquis.
5. 2
6. 15. de yfuris.
7. 5
8. deest in antiquis.
9. 1. vt lite pendente.
10. 1. de pœnis.
11. deest in antiquis.

Titulus III.

De rescriptis.
Noua editio habet 21. consil.
Antiqua editio 7.
Conf. 1. 11. de priu.
2. 51. de spon.
3. 14. de spon.
4. 4. de priu.
5. 49. de temp. ord.
6. 12. de priu.
7. 20. de pœn. & remis.
8. 2
9. 13. de præbend.
10. 10. de præbend.
11. 17. de præbend.
12. 1
13. 50. de præbend.
14. 3. de homic.
15. 78. de reg.
16. 67. de præbend.
17. 41. de præb.
18. 4. de homic.
19. deest in antiq.
20. 1. de corp. vidatis.
21. deest in antiquis.

Titulus IV.

De consuetudine.
Noua editio habet 2. consil.
Antiqua editio 9.
Conf. 1. 2
2. 1

Titulus V.

De Electione, & Electio-
nitate.
Noua editio habet 15. consil.
Antiqua editio 13.
Conf. 1. 11
2. 1
3. 13
4. 7
5. 6
6. deest in antiquis.
7. 3
8. 2

9. 4
10. 9
11. 10
12. 12
13. 4. de præbend.
14. 2. de præbend.
15. 1. de conc. præb.

Titulus VI.

De Renunciatione.
Noua editio habet 12. conf.
Antiqua editio 6.
Conf. 1. 4
2. deest in antiq.
3. 2. de heret.
4. 43. de præb.
5. 1
6. deest in antiq.
7. 2
8. 3
9. deest in antiquis.
10. 5
11. 6
12. deest in antiq.

Titulus VII.

De temp. ordinan.
Noua editio habet 46. consil.
Antiqua editio 51.
Conf. 1. deest in antiq.
2. 10
3. 11
4. deest in antiquis.
5. 5
6. 48
7. 35
8. 50
9. 6. de qual. ordin.
10. 45
11. 28
12. 24
13. 27
14. 14
15. 15
16. deest in antiq.
17. 42
18. 13
19. deest in antiquis.
20. 16
21. deest in antiquis.
22. 18
23. 4
24. 34
25. 51
26. 19
27. 20
28. 33
29. 32
30. 32
31. 25
32. deest in antiq.
33. 29
34. 34
35. 5. de æta. & qual. or.
36. 22
37. 23
38. 43
39. 30
40. deest in antiq.
41. 21
42. 3

43. deest in antiq.
44. 1. de æta. & qual. or.
45. 47
46. 47

Titulus VIII.

De æta. & qual. ord.
Noua editio habet 7. consil.
Antiqua editio 9.
Conf. 1. 11. de præb.
2. 8. de iure patr.
3. deest in antiquis.
4. 4
5. 3. de temp. ord.
6. 71. de sent. excomm.
7. 38. de præbend.

Titulus IX.

De sacra vniuersione.
Editio vtraque vnicum, & idẽ
consilium habet.

Titulus X.

De sacramen. non ite.
Hic tit. deest in antiq.
Noua editio 8. conf. habet.
Conf. 1. 36. de temp. or.
2. 2. de statu monac.
3. deest in antiq.
4. 12. de temp. ord.
5. deest in antiquis.
6. 17. de temp. ord.
7. deest in antiq.
8. 9. de temp. ord.

Titulus XI.

De filijs presbyt.
Noua editio habet 10. consil.
Antiqua editio 5.
Conf. 1. 1
2. 5
3. 39. de temp. ord.
4. 3. de æta. & qual. or.
5. deest in antiquis.
6. 3
7. 31. de temp. ord.
8. 8
9. deest in antiq.
10. 10

Titulus XII.

De seruis non ord.
Hic tit. deest in notis.

Titulus XIII.

De corpore vidualis.
Noua editio habet 7. consil.
Antiqua editio 1.
Conf. 1. deest in antiq.
2. 2
3. 2. de frig. & malef.
4. 67. de sent. excomm.
5. 75. de sent. excomm.
6. 37. de temp. ord.
7. deest in antiq.

Titulus XIV.

De Bigamis non ord.
Noua editio habet 4. consil.
Antiqua editio 3.
Conf. 1. 1
2. 2
3. 3

4. deest in antiq.
Titulus XV.
De clericis peregr.
Noua editio habet 1. consil.
Antiqua editio 1.
Conf. 1. 3. de celebr. Miss.
Titulus XVI.
De officio vicarij.
Noua editio habet 1. consil.
Antiqua editio 2.
Conf. 1. 2

Titulus XVII.

De officio iud. deleg.
Noua editio habet 10. consil.
Antiqua editio 3.
Conf. 1. deest in antiq.
2. 1. de priu.
3. 1
4. 31. par. 2. de sen. excomm.
5. deest in antiq.
6. 2. de temp. ord.
7. 8
8. deest in antiq.
9. 10

Titulus XVIII.

De officio iud. ordin.
Noua editio habet 11. consil.
Antiqua editio 15.
Conf. 1. 1. de causa poss.
2. 3. & 4.
3. 9
4. 14
5. deest in antiq.
6. 5. de maio. & obe.
7. 2
8. 3. de adult.
9. 6
10. deest in antiq.
11. 11

Titulus XIX.

De officio iudicis.
Editio vtraque vnicum, & idẽ
consilium habet.
Titulus xx.
De maior. & obed.
Noua editio habet 12. consil.
Antiqua editio 5.
Conf. 1. 2
2. 11. de officio vicarij.
3. 4
4. 5
5. 2
6. 7. de officio iud. ord.
7. 10. de officio iud. ord.
8. 3. de officio iud. del. du. 2.
9. 2. de consecr. eccl.
10. 4. de statu monac.
11. 60. de regular.
12. 11. de officio iud. ord.

Titulus xx i.

De passis.
Noua editio habet 7. consil.
Antiqua editio 6.
Conf. 1. 1
2. 53. de præbend.
3. 3. de donat.
4. 1. de procur.
5. 5

MINIO Consiliorum, & Titulorum

5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Titulus XXII.
De Procurator.
Noua edit. habet vnum consil.
Antiq. editio 3.
Consil. 1.

Titulus XXIII.
De His, que ad mer. casu. sunt.
Noua edit. habet 10. consil.
Antiq. editio 7.
Consil. 1.

Titulus XXIV.
De in integ. restit.
Noua edit. habet vnum consil.
Antiq. editio 1.
Consil. 1.

Titulus XXV.
De arbitris.
Hic titulus deest in antiq.
Noua edit. vnum habet consil.
Consil. 1.

LIRRI SECVNDI.
Titulus I.
De iudicijs.
Noua edit. habet 4. consil.
Antiq. editio 2.
Consil. 1.

Titulus II.
De foro compet.
Noua edit. habet 6. consil.
Antiq. editio 2.
Consil. 1.

Titulus III.
De Fideijs.
Noua edit. habet 6. consil.
Antiq. editio 5.
Consil. 1.

Titulus IV.
De causa possessio.
Noua edit. habet vnum consil.
Antiq. editio 1.
Consil. 1.

Titulus V.
De restitut. spol.
Noua edit. habet 3. consil.
Antiq. editio 1.

1. de feruis non ord.
2. de iniu. & dam. da.
Titulus VI.
De ijs pendente.
Hic titulus deest in Nouis.
Titulus vacat.
De dolo & contum.
Hic titulus deest in antiquis.
Confynicum.
de sent. excom.
Titulus VII.
De sequestratione.
Editio vtraque vnicum, & idem habet consilium.
Titulus VIII.
De confessis.
Editio vtraque vnicum, & idem habet consilium.
Titulus IX.
De probationibus.
Hic titulus deest in Nouis.
Titulus X.
De Test. & iurata.
Noua edit. habet 2. consil.
Antiq. editio 1.
Consil. 1.

39. de præbend.
deest in antiquis.
Titulus XI.
De Test. eogen. vel non.
Hic titulus deest in antiq.
Noua edit. duo consil. habet.
Consil. defunt in antiq.
9. quavis. 2. idē fere fit.
consil. 11. de off. iud. ord.
Titulus XII.
De Fide instrum.
Hic titulus deest in antiq.
Noua editio habet 4. consil.
Consil. 1.

1. de probat.
deest in antiquis.
2. de sent. excom.
deest in antiq.
Titulus vacat.
De Presumptionib.
Hic titulus deest in antiq.
Noua editio habet 4. consil.
Consil. 1.

6. de donationib.
2. de sent. excomm.
7. de stat. & qualor.
Titulus XIII.
De inuicivando.
Noua edit. habet 11. consil.
Antiq. editio 4.
Consil. 1.

2. de donationib.
deest in antiquis.
1. de su. tr. & fide. cat.
3. de verb. sign.
9. app. ad 1. de sum. Tr.
10. 2. de su. tr. & fid. Ca.
11. 4. de su. Tr. & fid. Ca.
Titulus XIV.
De Presumptionib.
Noua edit. habet 5. consil.
Antiq. editio 1.
Consil. 1.

8. de reb. eccl. non alie.
deest in antiquis.
4. de ierepatron.
1. de pactis.
deest in antiquis.
Titulus XV.
De sent. & re iudicis.

Noua edit. habet 2. consil.
Antiq. editio 1.
Consil. 1.

8. desponsa.
deest in antiq.
Titulus XVI.
De Appellatione.
Noua edit. habet 7. consil.
Antiq. editio 4.
Consil. 1.

2. 1. de sent. & re iud.
8. de elect.
4. de præbend.
L I B R I T E R T I I.
Titulus.
De vita & hone. cle.
Hic titulus deest in antiq.
Noua edit. habet 3. consil.
Consil. 1.

65. de præb.
59. de præbend.
55. de præbend.
Titulus I.
De cohabitatione clericorum & mulierum.
Noua edit. habet 2. consil.
Antiq. editio 1.
Consil. 1.

4. de adulterijs.
Titulus II.
De cler. non resid.
Noua edit. habet 22. consil.
Antiq. editio 13.
Consil. 1.

11
11
13. de præbend.
6
7
deest in antiq.
10
8
10
9
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

27
31
34
32
27
deest in antiq.
36
28
29
25
33
deest in antiquis.
30
31
32
33
deest in antiq.
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Titulus LV.
De Cler. Aegrotans.
Noua edit. habet 3. consil.
Antiq. editio 2.
Consil. 1.

deest in antiq.
Titulus vacat.
Ne sede vacante.
Hic tit. deest in antiq.
Noua ed. vnum habet consil.
Consil. 1.

20. de præbend.
Titulus V.
De Concess. præb.
Hic tit. deest in nouis.
Titulus VI.
De His que sunt a prelato sine consensu su.
Noua edit. habet 1. consil.
Antiq. editio 2.
Consil. 1.

Titulus VII.
De his, que sunt a maior. parte capituli.
Editio vtraque vnicum, & idem consilium habet.
Titulus vacat.
Vt eccl. benef. sine diminutione confer.
Hic tit. deest in antiq.
Noua edit. vnum consil. habet.
Consil. 1.

1. de conc. præb.
Titulus VIII.
De Reb. eccl. non alie.
Noua edit. habet 19. consil.
Antiq. editio 11.
Consil. 1.

deest in antiq.
53. de sent. excomm.
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Consiliorum, & Titulorum

Titulus IX.	8	1. de don. in vi. & vx.	Noua edi. habet 91. conf.	80	64
De deposito.	9	defuncti in antiq.	Antiq. editio 85.	81	8. de donation.
Noua edi. habet 5. conf.	10		Conf. 1.	82	7. de donation.
Antiq. editio 5.			2	83	deest in antiq.
Conf. 1.		Titulus XVII.	3	84	9. de stat. & qual. or.
1. de procurator.		De Peculio clericorum.	4		
2. de testamento.		Hic tit. deest in antiq.	5	85	72
3. de testamento.		Conf. 1.	6	86	74
4.		2	7	87	
5.		3	8	88	defuncti in antiq.
		4	9	89	9. de his. quæ vi. met.
Titulus X.		5	10	90	deest in antiq.
1. de usuris.		De Testamentis.	11	91	4. dubio.
2. de usuris.		Noua edi. habet 17. conf.	12		
3. de usuris.		Antiq. editio 14.	13		
4. de usuris.		Conf. 1.	14		
5. de usuris.		2	15		
6. de censibus.		3	16		
7. de censibus.		4	17		
8. de censibus.		5	18		
9. de censibus.		6	19		
10. de censibus.		7	20		
11. de censibus.		8	21		
12. de censibus.		9	22		
13. de censibus.		10	23		
14. de censibus.		11	24		
15. de censibus.		12	25		
16. de censibus.		13	26		
17. de censibus.		14	27		
18. de censibus.		15	28		
19. de censibus.		16	29		
20. de censibus.		17	30		
21. de censibus.			31		
22. de censibus.			32		
23. de censibus.			33		
24. de censibus.			34		
25. de censibus.			35		
26. de censibus.			36		
27. de censibus.			37		
28. de censibus.			38		
29. de censibus.			39		
30. de censibus.			40		
31. de censibus.			41		
32. de censibus.			42		
33. de censibus.			43		
34. de censibus.			44		
35. de censibus.			45		
36. de censibus.			46		
37. de censibus.			47		
38. de censibus.			48		
39. de censibus.			49		
40. de censibus.			50		
41. de censibus.			51		
42. de censibus.			52		
43. de censibus.			53		
44. de censibus.			54		
45. de censibus.			55		
46. de censibus.			56		
47. de censibus.			57		
48. de censibus.			58		
49. de censibus.			59		
50. de censibus.			60		
51. de censibus.			61		
52. de censibus.			62		
53. de censibus.			63		
54. de censibus.			64		
55. de censibus.			65		
56. de censibus.			66		
57. de censibus.			67		
58. de censibus.			68		
59. de censibus.			69		
60. de censibus.			70		
61. de censibus.			71		
62. de censibus.			72		
63. de censibus.			73		
64. de censibus.			74		
65. de censibus.			75		
66. de censibus.			76		
67. de censibus.			77		
68. de censibus.			78		
69. de censibus.			79		
70. de censibus.					
71. de censibus.					
72. de censibus.					
73. de censibus.					
74. de censibus.					
75. de censibus.					
76. de censibus.					
77. de censibus.					
78. de censibus.					
79. de censibus.					
80. de censibus.					
81. de censibus.					
82. de censibus.					
83. de censibus.					
84. de censibus.					
85. de censibus.					
86. de censibus.					
87. de censibus.					
88. de censibus.					
89. de censibus.					
90. de censibus.					
91. de censibus.					
92. de censibus.					
93. de censibus.					
94. de censibus.					
95. de censibus.					
96. de censibus.					
97. de censibus.					
98. de censibus.					
99. de censibus.					
100. de censibus.					

Index Quintus.

77 deest in antiq. 3
 18 32 4
 19 5 5
 20 28 6
 21 deest in antiquis. 7
 22 26 8
 23 21 9
 24 29
 25 19
 26 18
 27 12
 28 22
 29 deest in antiq. 24
 30 33
 31 36
 32 20
 33 31
 34 27
 35 16
 36 deest in antiquis. 10. de sponsal.
 37 deest in antiq. 2
 38 30
 39 deest in antiq. 4
 40 22
 41 defunt in anti- 6
 42 quis. 7
 43 8
 44 9

Titulus XXVII.

De statu Monach.
 Noua edit. habet 18. Conf. An-
 tiq. editio 6.
 Confil. 1. deest in antiq. 14
 2 4. de regular. dub. 1. 15
 3 75. de regul. 16
 4 deest in antiq. 17
 5 48. de regular. 18
 6 81. de regular. 19
 7 82. de regular. 20
 8 16. de regular. 21
 9 6 22
 10 5 23
 11 9. de præben. 19
 12 deest in antiq. 2
 13 70. de regular. 13
 14 20. de regular. 14
 15 47. de regular. 15
 16 33. de sent. exc. 16
 17 80
 18 83. de regular. 18

Titulus XXIX.

De religiosis domib.
 Noua edit. habet 3. Conf. An-
 tiq. editio 1.
 Confil. 1. defunt in anti- 1
 2 quis. 2
 3

Titulus XXX.

De iure patron.
 Noua edit. habet 8. Confil. An-
 tiq. editio 8.
 Confil. 1. 7
 2 19. de præben. 3
 3 1. de rerum permu. 4
 4 deest in antiq. 5
 5 6
 6 deest in antiquis. 6
 7 43. de simonia. 7
 8

Titulus XXXI.

De censuris.
 Noua edit. habet 9. Confil. An-
 tiq. editio 14
 Confil. 1. 1
 2 11

7 5
 8 6
 9 10
 10 13
 11 2
 12 2. de empt. & vend.

Titulus XXXII.

De Consecr. Eccles.
 Noua edit. habet duo Confil.
 Antiq. editio 1.
 Confil. 1. defunt in Anti- 2
 2 quis. 3

Titulus XXXIII.

De celebr. Miss.
 Noua edit. habet 23. Conf. An-
 tiq. editio 8
 Confil. 1. 9
 2 2
 3 3
 4 4
 5 5
 6 6

7 19
 8 4
 9 7
 10 6
 11 7
 12 6
 13 3. de priuileg. 17
 14 deest in antiq. 13
 15 15
 16 16
 17 11
 18 14
 19 deest in antiq. 12
 20 62. de præben. 12
 21 defunt in anti- 13
 22 quis. 14
 23 7. de priuileg. 15
 16
 17
 18
 19
 20

Titulus XXXIV.

De Baptismo.
 Noua edit. habet 6. Conf. An-
 tiq. editio 4
 Confil. 1. 4
 2 1
 3 deest in antiq. 3
 4 3. de cland. desp. du. 4
 5 3. de cland. desp. du. 1 2
 6 deest in antiquis. 6

Titulus XXXV.

De Reliq. & ven. sanc.
 Noua edit. habet 3. Conf. An-
 tiq. editio 3.
 Confil. 1. 1
 2 1
 3 3

Titulus XXXVI.

De obseruat. votum.
 Noua edit. habet 6. Confil. An-
 tiq. editio 5
 Confil. 1. 1
 2 deest in antiq. 2
 3 3
 4 4
 5 4
 6 deest in antiq. 4

Titulus XXXVII.

De immunit. eccles.
 Noua edit. habet 6. Confil. An-
 tiq. editio 3
 Confil. 1. 3
 2 31. de sen. ex com. 2
 3 65. de præben. 3
 4 1

12. de censibus. 2
 1
 Titulus XXXVIII.

De ecclis. adifican.
 Hic Titul. deest in antiquis.
 Noua edit. habet vnum Confil.
 Confil. 1. 48. de præben.

Titulus XXXIX.

De clerici, vel monac. secularib.
neg. se immis.
 Noua edit. habet 6. Confil. An-
 tiq. editio 5.
 Confil. 1. deest in antiq. 2
 2 2
 3 3
 4 4
 5 1
 6 5

LIBRI QVARTI.

Titulus I.

De sponsalibus.
 Noua edit. habet 20. Conf. An-
 tiq. editio 54
 Confil. 1. deest in Antiq. 16
 2 49
 3 46
 4 38
 5 26
 6 48
 7 34
 8 3. de spons. impub. 41
 9 41
 10 11
 11 33
 12 12
 13 defunt in anti- 13
 14 quis. 14
 15 3. de clan. desp. du. 3. 15
 16 54
 17 22
 18 defunt in 18
 19 antiquis. 19
 20

Titulus II.

De desponsat. impub.
 Noua edit. habet 5. Conf. An-
 tiq. editio 3
 Confil. 1. 2
 2 1
 3 11. de sponsal. 3
 4 49. de sponsal. 4
 5 deest in antiq. 5

Titulus III.

De cland. despons.
 Noua edit. habet 13. Conf. An-
 tiq. editio 3
 Confil. 1. 2
 2 5. de sponsal. 2
 3 1. de sponsal. 3
 4 52. de sponsal. 4
 5 deest in antiq. 5
 6 45. de sponsal. 6
 7 2
 8 9. de sponsal. 7
 9 30. de sponsal. 8
 10 1. de offic. iud. ordin. 9
 11 20. de sponsal. 10
 12 41. de sponsal. 11
 13 6. de sponsal. 12

Titulus IV.

De cond. et possit.
 Noua edit. habet 3. Confil. An-
 tiq. editio 2

Confil. 1. 31. de sponsal. 2
 3 deest in antiq. tit. 5

Titulus V.

Qui clerici, vel v. un.
 Hic Titul. deest in antiquis.
 Noua edit. habet duo Confil.
 Confil. 1. 21. de sponsal. 2
 2 deest in antiq.

Titulus VI.

De eo qui duxit in matrimonium
quam polluit per adulterium.
 Noua edit. habet 5. Confil. An-
 tiq. editio 2
 Confil. 1. 1
 2 1
 3 35. de sponsal. 2
 4 37. de sponsal. 3
 5 deest in antiq. 4

Titulus VII.

De cognat. spirit.
 Noua edit. habet 8. Confil. An-
 tiq. editio 4.
 Confil. 1. 3. de baptismo. 2
 2 1
 3 deest in antiq. 3
 4 53. de sponsal. 4
 5 2
 6 4
 7 4
 8 deest in antiquis. 5
 9 *De eo qui cognouit confil. uxoris*
suæ.
 Hic Titulus deest in antiquis.
 Noua edit. habet duo confil.
 Confil. 1. 17. de sponsal. 2
 2 25. de sponsal.

Titulus IX.

*De Consanguinitate, & affini-
 tate.*
 Noua edit. habet 16. Confil. An-
 tiq. editio 9.
 Confil. 1. 9
 2 defunt in 2
 3 antiq. 3
 4 8
 5 deest in antiquis. 4
 6 3
 7 4
 8 5
 9 2
 10 2. de sponsal. 5
 11 deest in antiquis. 6
 12 7 de sponsal. 7
 13 6
 14 defunt in 8
 15 antiq. 9

Titulus X.

De Frig. & malefic.
 Noua edit. habet 3. Confil. An-
 tiq. editio 2
 Confil. 1. 1
 2 2
 3 deest in antiquis. 3

Titulus XI.

*De Matrim. on. contractu contra
 intera. ecclis.*
 Hic Titulus deest in antiquis.
 Noua edit. habet duo Confil.
 Confil. 1. 27. de sponsal. 2
 2 deest in antiq. 3
 Titulus

Index Quintus.

Titulus XII.	22	50	Titulus III.	16	18
<i>Qui filij sui legit.</i>	23	51		17	deest in antiquis.
Noua edit. habet 3. Conf. An- tiq. editio 2.	24	53	<i>Ne prela. vices suas,</i>	18	37
Confil. 1	25	5	Noua edit. habet 2. Confil. An- tiq. editio 2.	19	10
2	26	defunt in antiquis.	68. de Simonia.	20	13
3	27	49	Confil. 1	21	29
3. de sponsal.	28	74	2	22	25
7. de confang. & affin.	29	75	3	23	19
30	30	defunt in antiquis.	Titulus IV.	24	32
31	31		<i>De Magistris.</i>	25	26
32	32		Edictio vtraque vnicum, & idē Confil. habet.	26	deest in antiquis.
33	33	48		27	27
34	34	49	Titulus V.	28	31
35	35	11	<i>De Iudais.</i>	29	defunt in antiquis.
36	36	14	Noua edit. habet 6. Confil. An- tiq. editio 5.	30	
37	37	46	Confil. 1	31	3
38	38	70	2	32	deest in antiquis.
39	39	42	3	33	30
40	40	3	4	34	deest in antiquis.
41	41	54	5	35	8
42	42	deest in antiquis.	6	36	deest in antiquis.
43	43	22		37	1
44	44	69		38	34
45	45	65		39	38. de temp. ordin.
46	46	64		40	67. de sent. excom.
47	47	6	Titulus VI.	41	2
48	48	deest in antiquis	<i>De Hæreticis.</i>	42	3
49	49	41.	Noua edit. habet 24. Confil. An- tiq. editio 17	43	35
50	50	deest in antiquis.	Confil. 1	44	15. de offic. iud. ord.
51	51	4	2	45	22
52	52	defunt in antiquis.	3	46	deest in antiquis.
53	53	46. de sent. excom.	4	47	24
54	54	17	5	48	defunt in antiquis.
55	55	deest in antiquis.	6	49	59
56	56	45	7	50	
57	57	31	8		
58	58	39		Titulus IX.	
59	59	52		<i>De torneamentis.</i>	
60	60	62		Hic Titul. deest in antiquis.	
61	61	54. de præbend.		Noua edit. vnum habet Confil. Confil. 1	deest in antiq.
62	62	63			
63	63	52. de præbend.		Titulus X.	
64	64	deest in antiquis.		<i>De adulterijs.</i>	
65	65	46. de præbend.		Noua edit. habet vnum Confil. Antiq. editio 4.	
66	66	16		Confil. 1	1
67	67	58		Titulus XI.	
68	68	deest in antiquis.		<i>De Raptoribus.</i>	
69	69	56		Noua edit. habet 4. Confil. An- tiq. editio 1	
70	70	15		Confil. 1	1
71	71	deest in antiquis.			
72	72	62		<i>De sponsal.</i>	
73	73	30		31. de sponsal.	
74	74	defunt in antiquis.		3	deest in antiq. tit. 5
75	75	77		4	3. de confangu. & affi- nit. dub. 2
76	76	26	Titulus VII.		
77	77	deest in antiquis.	<i>De Apostatis.</i>		
78	78	27	Edictio vtraque vnicum & idē Consilium habet.		
79	79	33		Titulus XII.	
80	80	29		<i>De furis.</i>	
81	81	18		Noua edit. habet 6. Confil. An- tiq. editio 2	
82	82	defunt in antiquis.		Confil. 1	1
83	83	71		2	5
84	84	67		3	7
85	85	66		4	8
86	86	47		5	3
87	87	55		6	
88	88	35		Titulus XIII.	
89	89	34		<i>De usuris.</i>	
90	90	deest in antiquis.		Noua edit. habet 35. Conf. An- tiq. editio 35	
91	91	93		Confil. 1	9
92	92	deest in antiquis.		2	17
93	93	deest in antiquis.		3	7
94	94	deest in antiquis.		4	20
95	95	60		5	22
96	96	73		6	defunt in antiquis.
97	97	defunt in antiquis.		7	8
98	98	57			
99	99	2			
100	100	57			
101	101	2			

Confiliorum, & Titulorum.

8	3	Titulus XVII.	Noua edi. habet 1. Conf. Antiq. editio 2.	12	49
9	10	<i>De Cler. non ordin. min.</i>	Conf. 1	13	48
10	2	Noua edi. habet 4. Conf. Antiq. editio 2.	Titulus XXIII.	14	47
11	23	Confil. 1	<i>De Pen. & remis.</i>	15	deest in antiq.
12	4	2	Noua edit. habet 41. Conf. Antiq. editio 26	16	47
13	35	3	70. de sent. excommun.	17	deest in antiq.
14	18	4	Confil. 1	18	ant. iq.
15	2	Titulus XVIII.	2	19	60
16	32	<i>De eo, qui sur. ord. susc.</i>	3	20	7. de confil.
17	25. dub. 4	Hic tit. deest in antiquis.	4	21	58
18	29	Noua edi. habet duo Conf.	5	22	59
19	19	Confil. 1	6	23	57
20	5	2	6. de temp. ord.	24	40
21	6	Titulus XIX.	8. de temp. ordin.	25	41
22	21	<i>De Priuilegijs.</i>	7	26	74
23	16	Noua edit. habet 25. Conf. Antiq. editio 17	8	27	44
24	8	Confil. 1	9	28	42
25	13	2	10	29	38
26	14	3	11	30	35
27	24	4	12	31	37
28	25. dub. 2. 3. & 5. deest in antiq.	5	13	32	45
29	1	6	14	33	36
30	11	7	Manualis. c. 16. nu. 17. & 18	34	7
31	8	8	defunt in antiq.	35	3. de censib.
32	3. de Iudicis.	9	15	36	29
33	4. de Iudicis.	10	16	37	30
34	5. de Iudicis.	11	17	38	34
35	Titulus XIV.	12	18	39	1. de pæn. & rem.
	<i>De crimine falsi.</i>	13	19	40	8
	Noua editio habet 6. Conf. Antiq. editio 2.	14	20	41	14
	Confil. 1	15	21	42	16
	2	16	22	43	39
	3	17	23	44	28
	4	18	24	45	18
	5	19	25	46	2. de cond. appof.
	6	20	26	47	25. de pæn. & rem.
	Titulus XV.	21	27	48	11
	<i>De foris legijs.</i>	22	28	49	6
	editio vtraque duo, & eadem cõsilia habet.	23	29	50	27
	Titulus XVI.	24	30	51	1
	<i>De Cler. excom. minis.</i>	25	31	52	5
	Noua editio habet 18. Cõf. Antiq. editio 5.	26	32	53	deest in antiq.
	Confil. 1	27	33	54	61
	2	28	34	55	4. de pænit.
	3	29	35	56	65
	4	30	36	57	33
	5	31	37	58	63
	6	32	38	16	
	Titulus XVII.	33	39	10. de celeb. Miss.	Titulus XXV.
	<i>De foris legijs.</i>	34	40	Titulus XXIV.	<i>De verb. signific.</i>
	editio vtraque duo, & eadem cõsilia habet.	35	41	<i>De senten. excommun.</i>	Noua editio habet 11. Confil. Antiq. editio 6.
	Titulus XVIII.	36	42	Noua editio habet 58. Conf. Antiq. editio 75	Confil. 1
	<i>De purgatione can.</i>	37	43	2	3
	editio vtraque duo, & eadem cõsilia habet.	38	44	3	2
	Titulus XIX.	39	45	4	5
	<i>De Injur. & dam. dat.</i>	40	46	5	47. de præbend.
	Noua editio habet 11. Conf. Antiq. editio 4.	41	47	6	66. de regul.
	Confil. 1	42	48	7	6. de electione.
	2	43	49	8	26. de iuris.
	3	44	50	9	4
	4	45	51	10	1
	5	46	52	11	19. de sent. excomm.
	6	47	53	11	44. de præb.
	7	48	54		
	8	49	55		
	9	50	56		
	10	51	57		
	11	52	58		
	12	53	59		
	13	54	60		
	14	55	61		
	15	56	62		
	16	57	63		
	17	58	64		
	18	59	65		

FINIS:

P INDEX

I N D E X S E X T V S

ET GENERALIS RERVM OMNIVM NOTATV dignissimarum, quæ in hoc Opere continentur.

Abbas dans dimissorias non suo subdito, est suspensus, lib. 1. tit. 7. dec. 25
Abbas privilegiatus, mitra, & baculo, quosnam præcedat, li. 1. tit. 20. dec. 2
Abbas, quas arbores sine conuentu, aut penis, alienare potest, li. 3. tit. 8. dec. 5
Abbas exemptus, an res Ecclesiæ alienare possit, libro 3. tit. 8. dec. 8
Abbas, vel prior in odiosis, appellatione monachi non venit, li. 3. tit. 23. dec. 76
Abbatia, beneficium curatum est, & cum alia Abbatia incompatibilis, lib. 3. tit. 3. dec. 28
Abbatissa perpetua benedici debet, non sic triennis, lib. 3. tit. 2. 3. dec. 4
Abiuratio de uehementi, est quedam purgatio canonica, libro 5. tit. 6. dec. 5
Abiuratio de leui, aut uehementi, an irregularitatem inducat, li. 5. tit. 6. dec. 22
Absolutio data cautione, ea non præstita, non ualeat, lib. 4. tit. 4. dec. 2
Absolutio ab una censura, aut dispensatio ab una irregularitate ad alias non extenditur, li. 5. tit. 16. dec. 1
Absolueret nequeunt mendicantes a reseruatibus episcopis penitentium, etiamsi in urbe confessiones audiant, lib. 5. tit. 22. decisio. 20
Absolueret ab Excommunicatione Papæ reseruata potest Episcopus pauperes mendicare non assuetos, libro 5. tit. 23. decisio. 14
Absolui, nequeunt heretici etiam in mortis articulo nisi omnes errores detestantur, saltem implicite, libro primo, tit. 2. dec. 34
Absolui nequit, qui infidelem ducit, nisi ab ea se separet, li. 4. tit. 3. dec. 7
Absolui potest ab omnibus, qui unum, vel alterum peccatum ob ignorantiam linguæ confiteri uoluit, libro 5. tit. 22. decisio. 15
Absolui potest quisque in articulo mortis a quolibet Sacerdote, sed consulte a proprio, si haberi poterit, libro quinto, tit. 22. dec. 31
Absolui qui propter impedimentum ueniendi Romam potest a percussione clerici etiam a quacunque alia reseruata poterit, li. 5. tit. 13. dec. 15
Absoluenti facultas privilegio perpetuo dignitati competens, est delegabilis, li. 3. tit. 23. dec. 73
Absolutus a vicario, censetur absolutus ab eo, cuius est vicarius, li. 3. tit. 23. dec. 82
Absolutus a pena incurratione uoti a voto absolutus non est, li. 3. tit. 27. dec. 34
Absolutus a reseruatibus vigore Iubilæi, quod intendebat faciendo omnia requisita ad id lucrandum, licet postea omnia non adimpleat remanet ualide absolutus, li. 3. tit. 22. dec. 43
Accessus & regressus qualiter differant, li. 3. tit. 3. dec. 48
Accusatus de crimine pendente lite promoueri potest, li. 5. tit. 1. dec. 2
Acti præterita licet a futuro euentu pendeant, per nouam dispositionem non tolluntur, li. 4. tit. 1. dec. 4

Actus ad cuius ualorem dispensatio requiritur, donec illa impetretur, est nullus, li. 3. tit. 60. dec. 5
Actio ad centum post biennium soluenda minoris emi potest, li. 5. tit. 13. dec. 19
Administratio bonorum monasterij tota Abbati incumbit, lib. 4. tit. 6. dec. 1
Adulter correptus adulteram impenitentem dimittere potest non tamen ingredi religionem, nisi Eccl. li. 3. tit. 12. dec. 3
Adulter ad recipiendam coniugem a adulteram cogi potest, lib. 5. tit. 10. dec. 2
Adulterum cum uxore reperiunt, an liceat occidere, li. 5. tit. 8. dec. 140
Adultera de mariti seuitia timens ad eum redire non tenetur, li. 3. tit. 23. dec. 44
Adulteria coniugum, ut mutua compensatione tollantur, li. 4. tit. 12. dec. 1
Ad uocati, medici, & quilibet consultores non tenentur, ob monitoria publicata, reuelare secreta sibi communicata, libro 5. tit. 7. 2. dec. 41
Aggressorem, ad mei necessariam defensionem, quando præuenire licet, li. 5. tit. 8. dec. 41
Affinitas superueniens matrimonio ratum non dissoluit, & adulterius peccandi debitum amittit, innocens autem illud petere potest, li. 4. tit. 1. dec. 50
Affinitas matrimonio superueniens illud non dirimit, & quæ impedit debiti exactionem, lib. 4. tit. 8. dec. 2
Affinitas ex illicito coitu in 3. & 4. gradu matrimonio superueniens non impedit exactionem debiti, li. 4. tit. 8. dec. 3
Affinitas non nisi ex copula carnali ordinaria oritur, libro 4. tit. 8. dec. 8
Affinitatis impedimentum ex illicito coitu, tam occulto, quàm publico, nascitur, lib. 4. tit. 8. dec. 10
Alienare extra familiam prohibito, succedere non potest extraneus ex testamento, sed sic ab intestato, lib. 3. tit. 8. dec. 6
Alienans res Ecclesiæ sine sine iusta causa, & solemnitate peccat, & penas incurrit, lib. 5. tit. 8. dec. 3
Ancillæ erogantes pauperibus minuta aliqua ex tacto dominorum consensu restituere non tenentur, li. 5. tit. 12. dec. 2
An timeraria sub distributionibus quotidianis non comprehenduntur, lib. 3. tit. 2. dec. 15
An timer probacionis in fauorem nouitij, & religionis datur, lib. 3. tit. 23. dec. 27
An timer nouitatus ab ultimo ingressu continuus requiritur, lib. 3. tit. 23. dec. 90
An timer instrumentorum, quod ualeat ad res probacionem, lib. 2. tit. 12. dec. 1
An timer a religione quis dicendus, lib. 5. tit. 7. dec. 1
An timer appellare a sententia definitiua, vel ab interlocutoria, quando liceat, lib. 2. tit. 16. dec. 2
An timer appellare quando regularibus liceat, lib. 2. tit. 16. dec. 4
An timer appellari potest ad Papam ob omni sententia definitiua, lib. 2. tit. 16. dec. 3
An timer arbiter electus ut inter obitorem & reum iudicet, quid facere tenetur, li. 1. tit. 25. dec. 1
An timer deserentes infidelibus, an, & quando peccant, & absoluenti lib. 5. tit. 5. dec. 6
An timer arma fabricare fideles inter Turcos habitantes, an possint, lib. 5. tit. 5. dec. 7

Bannitos

Rerum notatu dignis.

B

Bannitos accusare Gregorius xiiij. non obligat, sed solum illis fa-
uere prohibet, lib. 3. tit. 39. dec. 4
Bannitos receptantes, vel adiuantes, qui excommunicantur, lib. 5.
tit. 23. dec. 53
Baptismus nondum integre nati verus est, licet sub cōditione ad cau-
telam baptizari possit, lib. 3. tit. 24. dec. 1
Baptismus non vniat quacunque verborum formæ mutatio, libr.
3. tit. 24. dec. 6
Baptizans in necessitate filium suum ex uxore nullam contrahit
cognitionem, secus si filiam concubine baptizet, libro 4. tit. 1.
dec. 60
Baptizandus non est rationis capax, qui vult in peccato, vel infide-
litate persistere, lib. 2. tit. 24. dec. 7
Baptizatus sine solennitate solus, in sacro sepeliri debet, lib. 3. titu-
lit. 24. dec. 2
Benedictio Abbatis non est iterabilis, lib. 3. tit. 28. dec. 2
Benedictio nuptiarum, siue bene siue male, puta ab hæretico acce-
pta, nec auget nec minuit vinculum essentiali matrimonij, libr.
4. tit. 1. dec. 65
Beneficium in manibus Papæ resignatum, per eius prouisionem
subsecutam fit resignatarij, lib. 1. tit. 6. dec. 3
Beneficium resignatum Episcopus propinquo resignantis conferens
a collatione beneficiorum suspensus est, lib. 1. tit. 6. dec. 9
Beneficium curatum habens residere, & per se curam exercere teue-
tur, lib. 3. tit. 2. dec. 18
Beneficium presbyterium actu requirens, si non conferatur presby-
tero collatio est nulla, lib. 3. tit. 3. dec. 2
Beneficium curatum habens infra annum ordinari tenetur, lib. 3.
tit. 3. dec. 3
Beneficium quodam seculare, aut regulare censendum, lib. 3. titu-
lit. 3. dec. 7
Beneficium curatum acceptans animo non inseruiendi ei, peccat, li-
3. tit. 3. dec. 24
Beneficium omne sufficiens, cum alio etiam simplici, incompatible
est non tamen vacat primò per alterius affectuonē, l. 3. dec. 27
Beneficium commendatum, eo modo quo ante Commendam, vacat,
lib. 3. tit. 3. dec. 31
Beneficium incompatible per adoptionem alterius, quando vacare
censetur, lib. 3. tit. 3. dec. 34
Beneficium simplex parochialis, per promotionem possessoris ad eā,
non vacat, lib. 3. tit. 3. dec. 35
Beneficium simplex per alterius incompatible affectuonem, quan-
do vacat, lib. 3. tit. 3. dec. 38
Beneficium absque titulo accipiens peccat, & fructus restituere te-
netur, lib. 5. tit. 2. dec. 48
Beneficium resignans cum pacto vt alter soluat pensionem, simoni-
am committit, lib. 5. tit. 2. dec. 48
Beneficium qui bona fide suam esse credit, licet non sit, eidem deser-
uendo, distributiones lucratur, lib. 5. tit. 2. dec. 56
Beneficium ante irregularitatem adeptum, ipso iure non perditur,
lib. 5. tit. 2. dec. 57
Beneficium alteri interuentu Simonie procurans, est excommuni-
catus, lib. 5. tit. 2. dec. 58
Beneficium per simoniam ignoranter commissum adeptum est renū-
ciandum, lib. 5. tit. 2. dec. 60
Beneficium ob simoniam renunciatum, renunciati denuo conferri
non potest, lib. 5. tit. 2. dec. 61
Beneficium si quis resignet in manibus ordinarij, pacto premissio,
vt conferatur tali est simonia, lib. 5. tit. 2. dec. 79
Beneficium post irregularitatem obtentum, vsu suum, nemo retinere
potest, lib. 5. tit. 8. dec. 2
Beneficium per superuenientem irregularitatem non vacat, libr. 5.
tit. 8. dec. 3
Beneficium recipiens animo dimittendi, an peccet, libro 3. tit. 3.
dec. 16

Beneficij collatio post irregularitatem facta est nulla, nec per cen-
suras, aut lubele a talis irregularitas tolli potest, libr. 1. tit. 7.
dec. 36
Beneficij onera in fundatione posita, implenda sunt, nisi legitima præ-
scriptione sublata sint, lib. 2. tit. 14. dec. 1
Beneficij, seu privilegij impetratio sine mandato, valet, libr. 5. titu-
lit. 18. dec. 4
Beneficio ob superuenientem amentiam quis priuandus non est lib.
3. tit. 4. dec. 3
Beneficio post eius erectionem vacanti onus imponi potest a superio-
re, non tamen persona de eo prouidenda, lib. 5. tit. 2. dec. 100
Beneficia plura, etiam residentiam requirentia, ex causa iusta habe-
ri possunt sine peccato, lib. 1. tit. 2. dec. 16
Beneficia plura tenere, ex sua natura non est ita malum quin ex can-
sa iustificari possit, lib. 1. tit. 2. dec. 17
Beneficia simplicia de consuetudine residentiam non requirunt, lib.
3. tit. 2. dec. 1
Beneficia compatible tot ante Concil. Trid. tenere licebat quot
bonæ sustentationi sufficerent, lib. 3. tit. 3. dec. 12
Beneficia plura habere, quam decencia personæ requirit, est con-
tra Concil. Trid. lib. 3. tit. 3. dec. 14
Beneficia plura simplicia habens, nullam censuram incurrit, libr. 3.
tit. 3. dec. 41
Beneficia plura in titulum nemo habere potest, libr. 3. tit. 3. dec. 32
Beneficia simplicia ecclesie sue conferre qui potest poterit etiam ua-
cantia per suam promotionem, resignationem vel priuationem,
lib. 3. tit. 3. dec. 36
Beneficia uniformia in vna ecclesia sunt incompatible, nō autem
difformia, lib. 3. tit. 3. dec. 39
Beneficia sine diminutione conferri debent, lib. 3. tit. 5. dec. 1
Beneficiarius, qua intentione esse debeat suscipiendo ordines, lib. 3.
tit. 3. dec. 1
Beneficiarius a sententia iniusta priuationis appellans, si secuto cō-
promisso possessionem cōtinuauerit, coram Deo beneficium dimis-
tere non tenetur, lib. 3. tit. 5. dec. 44
Beneficiarius pensionem promittens, ad eam etiam non adepta pos-
sessione, tenetur, inique ab eo pensio accipi potest, lib. 3. tit. 3.
dec. 55
Beneficiarius redditibus abundans, superflua in vsus vanos impen-
dens peccat, & restituere tenetur, lib. 3. tit. 3. dec. 62
Beneficiarius de patrimonio, & sua industria questis, sicut laicus
disponere potest, lib. 3. tit. 2. dec. 63
Beneficiarius, qui ex tribus causis fructus restituere debet, ex vna
condonationem impetrans, nihil agit, libr. tertio, tit. tertio,
dec. 70
Beneficiarius hæres a patre institutus, an ex beneficij fructibus le-
gata mandata soluere teneatur, lib. 3. tit. 18. dec. 15
Beneficiarius tam regularis quam secularis, licet dum vivit,
superflua in pios vsus erogare possit, de fructibus tamen bene-
ficij testari nequit, nisi in curia degens fuerit, libro 3. tit. 23.
dec. 19
Beneficiarius onera fundatore iniuncta implere tenetur, nisi sint le-
gitime sublata, lib. 3. tit. 30. dec. 1
Beneficiarius horas non recitans, primis sex mensibus peccat so-
lum postea vero etiam fructus restituere tenetur, lib. 3. tit. 23.
dec. 12
Beneficiarius horas non recitans pro rata fructus restituere tene-
tur, lib. 3. tit. 23. dec. 22
Beneficiarius retinere beneficium non valet, habita scientia de si-
monia per mediatorem in impetratione commissâ, lib. 5. tit. 2.
dec. 75
Beneficiarij, licet bona laica habeant, de fructibus tamen
beneficij sustentare possunt, libro tertio, titulo tertio,
dec. 68
Beneficiorum residentium, & morientium in suis ecclesiis
a 2 fructus

Index Sextus

- fructus successori debentur, lib. 3. tit. 3. dec. 13
 Beneficiatis, sacris, & monachis ars medica est prohibita, lib. 3. tit. 19. dec. 3
 Bigamus, est qui matrimonium cum corrupta contrahit, & consummat, lib. 3. tit. 25. dec. 2
 Bona alienare prohibito quando succedit fiscus, lib. 3. tit. 19. dec. 5
 Bona quæ sita ab Apostolica camera Apostolica debentur, libr. 3. tit. 23. dec. 87
 Bona hæreticorum nisi prius declarantur apprehendi nequeunt, lib. 5. tit. 6. dec. 11
 Breuiarium antiquum habens an nouo Romano uti possit, li. 3. tit. 23. dec. 29
 Breuiario Romano qui non tenentur, eo extra chororum uti non possunt, lib. 3. tit. 23. dec. 11
 Bulla Pij V. contra translatos, qualiter intelligenda, lib. 3. tit. 23. dec. 104
 Bulla Cæne fertur in laicos ratione peccati, cuius cæsura ad Papam pertinet, lib. 5. tit. 23. dec. 25
 Bullam habens Cruciatæ, lacticia, vel pisces diebus interpolatis edere potest, lib. 3. tit. 26. dec. 5
 Bullæ Romæ publicatæ eos ligant qui sciunt eas publicatas, li. 1. tit. 1. tit. 2. dec. 12
 Bullarum plumbatores conuersi Cistercienses dicti vere religiosi non sunt, lib. 3. tit. 23. dec. 2
 Bullas Papæ suppressas, & illas publicari prohibentes excommunicati sunt, & nisi resipiscant, non sunt absolucendi, libr. 1. tit. 1. dec. 25
- C
- C**acabi, & alia vasa aenea, vel ferrea an inter arma Turcis deferri prohibita censeantur, lib. 5. tit. 5. dec. 10
 Cadavera humana exenterantes excommunicantur, lib. 5. tit. 23. dec. 50
 Cæcus, qui horas dicere non valet, nulla ad hoc dispensatione indiget, lib. 3. tit. 23. dec. 15
 Cambium per minutum cui libet cum licitum sit, licite mutuari potest pecunia minuta cum intentione recipiendi argenteam, lib. 3. tit. 10. dec. 13
 Cambium, quod licitum, & illicitum iudicandum, libro 5. tit. 13. dec. 1
 Cambia, & recambia pro secundis nuptijs, an, & qualiter fieri possunt, lib. 5. tit. 13. dec. 41
 Cambiorum futurorum interesse, post Bullam Pij V. non potest certificari, lib. 5. tit. 13. dec. 39
 Canones de iurisdictione ordinaria deponentes, omnem ordinariam includunt, lib. 2. tit. 2. dec. 2
 Canonicatus et dignitas in eadem ecclesia ab eodem obtineri potest, lib. 3. tit. 3. dec. 74
 Canonicus inseruendo prælato suo fructus, non distributiones percipit, lib. 3. tit. 2. dec. 1
 Canonicus frequenter absens ab horis, ut parochiali inseruiat distributiones non lucratur, lib. 3. tit. 2. dec. 17
 Canonicus regularis beneficium sæculare sine dispensatione habere non potest, lib. 3. tit. 3. dec. 8
 Canonicus ob simoniam se ignorante admissam denuo creatus, vltimum locum occupat, lib. 5. tit. 2. dec. 61
 Canonicus Regularis, sicut nec Monachus patrinus esse nequit, li. 3. tit. 28. dec. 5
 Canonici regulares separatas domus habere possunt, in quas mulieres honestis, de causis licite ingredi valent, libro tertio, tit. 23. dec. 62
 Canonici horas collegialiter in choro recitare tenentur, lib. 3. tit. 23. dec. 13
 Canonici Regulares beneficia curata habere possunt, lib. 3. tit. 28. dec. 9
 Capellania sine auctoritate ecclesiastica erecta, aut cuius Capellanus ad nutum patroni est amouibilis, non est beneficium ecclesiasticum, lib. 3. tit. 3. dec. 5
 Capellania perpetua inuisionatæ, ad manualitatem per ordinariū reducta, definit esse beneficium, li. 3. tit. 3. dec. 75
 Capellaniam in Capella Papæ obtinens ad illius titulum, qui morte concedentis extinguere non solet ordinari potest, lib. 1. tit. 7. dec. 59
 Capitulum, vocem, illam non habentibus, aliquo discrepante, communicare non potest, li. 1. tit. 4. dec. 2
 Capitulum Sede vacante infra annum Reuerendas dare non potest, li. 1. tit. 7. dec. 21
 Capitulum Sede vacante, cum illegitimis ab ordinibus Minores dispensare potest, sicut episcopus poterat, li. 1. tit. 7. dec. 34
 Capitulum intra annum a die vacationis sedis episcopalis literas dimissorias, seu Reuerendas dare non potest, sed bene post illud, li. 1. tit. 7. dec. 65
 Cap. 4. de ref. Sessio 25. an in simplici incontinentia locum habeat, li. 5. tit. 10. dec. 4
 Carthusianus proprietarius per cruciatam absolutus, reuelare tenetur, li. 3. tit. 23. dec. 74
 Carthusiani, an, & quando remissione prelati a reuelandis appropriatis excusentur, li. 3. tit. 23. dec. 72
 Cartilagine auris carens, quomodo irregularis fit, lib. 5. tit. 21. dec. 72
 Castratus ab ægritudine de consilio medicorum, potest sine alia dispensatione ordines sacros accipere, li. 1. tit. 13. dec. 3
 Casus referuati episcopo, an ligent exemptum, libro 5. tit. 18. dec. 20
 Casuum referuatorum relaxationem, an episcopus ob largitionem elemosinæ concedere possit, libro 5. tit. 21. decisio 42
 Casus referuatos episcopo, non ideo parochus absolueret potest, quod credat nocitum penitenti, ut ad episcopum mittatur, lib. 5. tit. 2. dec. 45
 Catechizandi nulla lege ad baptismum suscipiendum obligantur, lib. 3. tit. 24. dec. 4
 Catholicus an, & quomodo in terris hæreticorum habitare potest, lib. 5. tit. 6. dec. 15
 Catholici cum hæreticis, & schismaticis denunciatis commercia exercere prohibentur, li. 1. tit. 2. dec. 28
 Catholici, hæreticos non denunciatos in patrinis admittentes peccant mortaliter, & sic admissi, cognitionem spirituales contrahunt, li. 1. tit. 2. dec. 33
 Catholici superiori infideli indifferentia iubenti iussu parent, li. 5. tit. 6. dec. 17
 Causa iusta manendi extra monasterium, est eius utilitas, li. 3. tit. 23. dec. 62
 Causa munus principalis, & impulsiva, simoniam non inducit, lib. 5. tit. 2. dec. 10
 Censuræ constitutio qualiter olim, & modo fieri posset, lib. 3. tit. 10. dec. 1
 Censuræ ante Pium Quintum partim pecunia, partim alij bonis emebantur, li. 3. tit. 10. dec. 11
 Censuræ impositio in pecunia numerata, ut fieri debet, lib. 3. tit. 10. dec. 14
 Censuræ redimibilis postus super re immobili, quando usurarius censendus, lib. 3. tit. 10. dec. 15
 Censuræ annuus an olim super persona constitui poterat, li. 3. tit. 10. dec. 20
 Censuræ redimibilis pretium non est iure communi taxatum, & a quo taxandum, li. 3. tit. 31. dec. 6
 Censuræ impositio super re aliena fieri debet pecunia numerata, li. 3. tit. 31. dec. 5
 Censuræ perpetuus constitui potest sine circumstantijs a Pio V. requisitis, li. 3. tit. 31. dec. 8
 Censuræ, super qua re poni, aut tempore solui potest, lib. 3. tit. 31. dec. 9
 Censuræ annuus quali pretio emi possit sine usura, li. 3. tit. 31. dec. 6
 Censuræ

Rerum notatu dignis.

Census cum pacto, ut sit liber ab omni onere iuste imponi potest, lib. 3. tit. 31. dec. 19
 Characteris ordinis impressionem duo tantum defectus impediunt & quinam illi sint, lib. 1. tit. 7. dec. 9
 Characterem alienius ordinis, qui ob defectum intentionis suscipientis, vel Ministri, non suscipit, de licentia sui Episcopi, vel Papae potest illum clam suscipere ab alieno Episcopo ubi sit incognitus, lib. 1. tit. 10. dec. 3
 Christiani omnes, nisi speciatim probibeantur, ad religionem apti sunt, lib. 3. tit. 23. dec. 6
 Christiani in terris Turcarum habitantes, an equos illis vendere possint, lib. 1. tit. 5. dec. 8
 Christianis inter Turcas commorantes, an milites stipendiarii esse queant, lib. 5. tit. 5. dec. 9
 Clausula dummodo non sint plura, in illegitimum dispensatione operatur, ut dispensatus unum, vel alterum, & non duore teneat, lib. 3. tit. 3. dec. 37
 Clausula derogatoria in Bullis posterioribus apposta, alias priores annullat, lib. 5. tit. 2. dec. 3
 Clericus iurisdictionem suam criminalem per vicarios exercens, licet sequatur mors, vel mutilatio, etiam iniusta non sit irregularis secus si per se ipsum eam exerceat, lib. 1. tit. 2. dec. 43
 Clericus testimonium in causa sanguini ferendo, peccat, lib. 2. tit. 11. dec. 1
 Clericus simplex omnia negotia, quae laicus, gerere potest, & sic bona sua non sunt spolia, lib. 3. tit. 14. dec. 3
 Clericus solvens sponte collectas peccat, sed non excommunicatur, exigens autem sic, lib. 3. tit. 3. dec. 13
 Clericus beneficiarius, nec presbyter, nec monachus, ius civile publice sine dispensatione legere potest, lib. 3. tit. 39. dec. 1
 Clericus patrocinando penam nullam incurrit, nisi mors, aut mutilatio sequatur, lib. 3. tit. 39. dec. 5
 Clericus etiam protestando, non potest ante sententiam agere & capturam in furem rerum suarum, nisi sit fugitivus, lib. 5. tit. 8. dec. 10
 Clericus enormibus se immiscens, ante monitionem, fori privilegium non perdit, lib. 5. tit. 8. dec. 18
 Clerico filio familias datum sit peculium castrense, lib. 3. tit. 17. dec. 1
 Clericum casu cum uxore inuentam occidens, non est excommunicatus; secus si ex procedente maturo iudicio id faciat, lib. 5. tit. 23. dec. 42
 Clericos arma portantes si apparitores capiant, nec peccant, nec excommunicantur, lib. 5. tit. 23. dec. 45
 Coadiutor datus alicui, ex fructibus beneficii ab eo administrandi sustentari debet, lib. 3. tit. 4. dec. 1
 Coadiutor datus alicui, quamvis facere potest, lib. 3. tit. 4. dec. 2
 Cognatio spiritualis per alium contrahi nequit, lib. 4. tit. 7. dec. 2
 Cognationem spiritualem non contrahit non baptizatus baptizatus, lib. 3. tit. 24. dec. 3
 Collatio beneficii requirentis actu ordinem facta non habenti illum est nulla, lib. 1. tit. 7. dec. 49
 Collatio Canonica penitentialis ad quem spectet, lib. 3. tit. 3. decisio 20
 Collatio beneficii cum pacto, ut dimidium fructuum alteri detur, simoniaca est, lib. 5. tit. 2. dec. 22
 Collatio beneficii in fauorem ignorantis simoniam cum tertio commissam est valida, & fructus, dum ignorat, facit suos, sed sciens tenetur beneficium dimittere, lib. 5. tit. 2. dec. 33
 Collationes beneficiorum factae a Capitulo suspensio & non declarato, valent, lib. 5. tit. 23. dec. 22
 Collegiatæ tam secularis, quam regularis patronatum laicus habere potest, lib. 3. tit. 30. dec. 9
 Commenda perpetua dat titulum legitimum, non sic temporalis, lib. 1. tit. 11. dec. 5
 Commissio ad dispensandum, nisi ea secta, nihil operatur, lib. 1. tit.

7. dec. 40
 Communicans cum suspensio ab oratione, excommunicationem non incurrit, lib. 5. tit. 21. dec. 4
 Communicans cum excommunicato denunciato in ijs, quae ad salutem spectant, non est excommunicatus, lib. 5. tit. 13. dec. 12
 Competitori digniori, si ut desistat promittatur temporale, est simonia conuenientialis, lib. 5. tit. 2. dec. 87
 Complices dantes pro gratia non denunciante penam non incurunt, lib. 5. tit. 23. dec. 9
 Concilium Tridentinum c. 4. Sess. 22. de refor. qualitates in beneficiario potentia, & non actu requirit, lib. 1. tit. 7. dec. 48
 Concilium Prouinciale quare Archiepiscopum excommunicare possit, lib. 1. tit. 18. dec. 7
 Concilium Generale Papa refragante nihil statueri potest, lib. 3. tit. 7. dec. 1
 Concilium Prouinciale, quid, & a quo congregari potest, lib. 5. tit. 24. dec. 5
 Concilij Tridentini decreta ad mores spectantia, ubi recepta non sunt, non obligant, lib. 1. tit. 7. dec. 32
 Concordia ut unus iuri suo renunciet, & alter pecunias det, iure fori simoniaca censetur, lib. 5. tit. 2. dec. 71
 Concubinarius non solum tertio parte fructuum, sed etiam distributione, per c. 14 sess. 24. prouincatur, lib. 5. tit. 24. dec. 7
 Confessio prior quando praeualeat posteriori, & quando non, lib. 2. tit. 8. dec. 1
 Confessio, & absolutio excommunicati, foralem ignorantis, valent, lib. 5. tit. 6. dec. 7
 Confessio facta ab eo, qui retinet beneficia male obtenta, reiteranda, & quare, lib. 5. tit. 22. dec. 37
 Confessionem iteret, qui reservatum non sicut confessus, nisi obliuione, vel ignorantia excusetur, lib. 3. tit. 23. dec. 80
 Confessiones, ut iterabit penitens, quando confessor facultatem enim absoluendi non habuit, lib. 5. tit. 22. dec. 14
 Confessarius penitentem Bulla Papae ignatum monere non tenetur, lib. 1. tit. 2. dec. 13
 Confessarius contra suam opinionem absolvere potest, quem auctoritate, vel ratione contraria niti videt, lib. 1. tit. 2. dec. 15
 Confessarius in dubio, habentem plura beneficia, absolvere tenetur, lib. 3. tit. 3. dec. 15
 Confessarius erga penitentem rusticum quomodo se gerere debet, lib. 5. tit. 22. dec. 1
 Confessarius monere tenetur beneficiarium excommunicatum occulte quod restituas distributiones, lib. 5. tit. 23. dec. 28
 Confessor non ineroget de beneficiorum pluralitate eos, qui putant ea se iuste retinere, lib. 1. tit. 2. dec. 24
 Confessor, periclitantes in navi audiens, nisi integre confessus, non absoluat, lib. 5. tit. 22. dec. 16
 Confessor secundus per Cruciatam electus potest ex causa penitentiam a primo positam mutare, non auditis peccatis, pro quibus posita est, lib. 5. tit. 22. dec. 17
 Confessori eidem confitenda reservata, & non reservata, lib. 3. tit. 23. dec. 81
 Confessarius impedire debet, ne confessio iteretur, lib. 5. tit. 22. decisio 17
 Confessario an & quomodo credendum sit, lib. 5. tit. 14. dec. 4
 Confessio proprium crimen contra participes, non credendum, lib. 5. tit. 1. dec. 1
 Confiteri sufficit ultimam speciem peccati necessario confitendam, tacendo ultimam peccati necessario non confitendi, lib. 5. tit. 22. dec. 40
 Confidentia praesumitur, si quid renuncians post collationem ex beneficio percipiet, lib. 1. tit. 6. dec. 2
 Confidentia illicita in resignationibus tantum simplicibus committitur, lib. 5. tit. 2. dec. 29
 Confidentia ex sola partium intentione in mente retenta non inducitur, lib. 5. tit. 2. dec. 39

Index Sextus

- Confidentia censetur, si resignans à resignario pensionem, vel fructus capiat, lib. 5. tit. 2. dec. 31
- Confidentia per verba generalia iactatoria non inducitur, lib. 5. tit. 2. dec. 32
- Confidentiam illicitam non admittit impetrans alicui beneficium, & confidens quod illud postea in sui fauorem sit renunciaturus, lib. 5. tit. 2. dec. 36
- Confidentialis simonia est, si compermutantes paciscantur, lib. 5. tit. 2. dec. 89
- Confidentaria censetur retrocessio beneficij intra breue tempus facta, & non alias, lib. 5. tit. 2. dec. 77
- Confidentarij promittentes resignanti retrocedere, an olim pacta seruare teneantur, lib. 5. tit. 2. dec. 96
- Confratritia, an collegium laicum, aut ecclesiasticum dici possit, lib. 1. tit. 18. dec. 5
- Congregatio hospitaliorum Ioannis de Deo non est vt religio habenda, lib. 3. tit. 23. dec. 94
- Congregatio Concilij Triden. statuere nequit, an hospitale ab Episcopo visitari possit, lib. 3. tit. 19. dec. 2
- Coniugium, & religio, dispensatione Papae compatibilia, lib. 3. tit. 23. dec. 17
- Coniux religionem profitens sine alterius consensu, nisi ab ea repetatur, in ea manere debet, lib. 3. tit. 25. dec. 3
- Coniux religionem professus, si a coniuge reuocetur, ea mortua, alia ducendo peccat, sed valet contractus, lib. 3. tit. 25. dec. 4
- Coniux, adulterante coniuge, sine illius consensu, religionem ingredi, & profiteri, aut sacro ordine initiari valet, lib. 3. tit. 25. dec. 5
- Coniugatus propter notorium uxoris adulterium, ea inuita, religionem ingredi valet, lib. 3. tit. 25. dec. 7
- Coniugatus, an, & quando de licentia uxoris ordinari poterit, lib. 3. tit. 25. dec. 8
- Coniugata, an, & quando coniugi a fide apostatanti, licite cohabitare possit, lib. 4. tit. 12. dec. 5
- Consanguinei sunt, cum vnus descendit ab alio, vel ambo, a tertio, lib. 4. tit. 8. dec. 12
- Conservatores, quoad quae ordinarij iudices sint, & quoad quae iudices delegati, lib. 1. tit. 17. dec. 1
- Constitutio noua non extenditur ad praeterita, nisi cum agitur de effectu futuro, qui sine effectu praeterito stare potest, lib. 1. tit. 2. dec. 46
- Consuetudo, qua solum prudentiores vocem in Capitulo habeant mala est, & contra ius commune, lib. 1. tit. 4. dec. 1
- Consuetudo soluendi tributum episcopo, an reuocari possit, lib. 3. tit. 31. dec. 7
- Consuetudo non residenti in similibus, excusata a residentia per fundatorem imposita, lib. 3. tit. 2. dec. 7
- Consuetudo, quod interessens certis officijs diuinis lucretur distributiones pro illis, & alijs assignata, est iuri contraria, lib. 3. tit. 2. dec. 8
- Consulens superiores, credens eos habere sufficientem scientiam, etiamsi erret, non peccat, lib. 5. tit. 22. dec. 10
- Consulens Doctorem, vbi sunt diuersae opiniones, sequi tenetur, quod Doctor dissinit, lib. 5. tit. 22. dec. 12
- Contractus omnis cum ecclesia, si sit ei vtilis, iniri potest, lib. 3. tit. 9. dec. 5
- Contractus omnis in creditorem fraudem factus reuocari potest, lib. 3. tit. 15. dec. 1
- Contractus mutui, cum clausula, teneatur ad aliquid propter mortem licitus est, lib. 5. tit. 13. dec. 4
- Contractus exercitus, qui putantur liciti, bona fide faciens, non peccat, lib. 5. tit. 13. dec. 22
- Contractum faciens circa res Ecclesiae, reseruata voluntate Papae, an censuras incurrat, lib. 3. tit. 8. dec. 9
- Contractus illicitos, seu dubios, qui diu exercuit, quid facere tenetur, lib. 5. tit. 13. dec. 26
- Conuentio inter monentem, et aulicum, quae simoniaca, & quae non, lib. 5. tit. 2. dec. 47
- Cooperando factio malo alterius quando peccatum est, lib. 5. tit. 22. dec. 16
- Corpora & reliquiae sanctorum quoniam de vno, ad alium locum transferri possunt, lib. 3. tit. 20. dec. 5
- Correctio fraterna a denunciante, an omitti possit, lib. 5. tit. 1. dec. 7
- Credere non tenetur filius matri asserenti ipsum votum emisisse, lib. 2. tit. 10. dec. 2
- Credulitas iusta, quod seruatum sit beneficio 40. annis per alium a residentiam excusat, lib. 3. tit. 3. dec. 43
- Cruciatu Commissarius, quas gratias suspendere valet, lib. 5. tit. 22. dec. 33
- Cruciatum praesentis anni suscipiens, gratias praecedentis anni gaudet, lib. 5. tit. 22. dec. 28
- Cruciatum habentes, oia, aut pisces alternis diebus edere possunt, lib. 5. tit. 22. dec. 29

D

- D**ammatus ad carcerem perpetuum cum vna quatuor unciarum panis, & totidem aqua, ad mortem damnatus censetur, lib. 5. tit. 22. dec. 2
- Dans constitium, & remedia ad abortum pregnantis, quae postea puerum bene natum occidit, an, & quando irrogandi essent, lib. 5. tit. 8. dec. 43
- Dantes aliquid pro gratia, an penas incurrant, lib. 5. tit. 23. dec. 47
- Debitor absolutioem, quando aliquid amplius accipere licet, lib. 5. tit. 13. dec. 25
- Debitor priora, prius soluenda sunt, lib. 3. tit. 14. dec. 1
- Debitor, si ad pinguiorem fortunam perueniat, minori parti, quae recusauit debita sua remittere, restituere non tenetur, lib. 1. tit. 1. dec. 9
- Debitor incertorum, si sit pauper potest illa sibi tanquam pauperi retinere, lib. 5. tit. 20. dec. 9
- Decima quoad quotam, iuris humani sunt, quoad sustentationem diuini, lib. 3. tit. 22. dec. 1
- Decimis in soluendis, seruanda est consuetudo, lib. 3. tit. 22. dec. 2
- Declaratoria excommunicationis eam non continet, lib. 5. tit. 23. dec. 11
- Degradatio actus spiritualis, sicut promotio ad ordines, pretio iuste fieri nequit, lib. 5. tit. 2. dec. 68
- Delegatus Ecclesiasticus, nec pro labore potest aliquid extra esculentum & proculentum, licite accipere, lib. 1. tit. 3. dec. 4
- Delegatus in causa sibi delegata est maior quam legatus, lib. 1. tit. 17. dec. 10
- Delegata iurisdictione de persona ad personam prorogari non potest, etiam iudice in id consentiente, lib. 1. tit. 17. dec. 8
- Delegatio Episcopo facta, non transit in eius vicarium, licet possit specialiter subdelegari, lib. 1. tit. 17. dec. 6
- Delictum meum non dicitur deductum in iudicium, licet socius criminis in iudicium vocetur, lib. 2. tit. 15. dec. 3
- Denunciare non tenetur quis, quem haereticum dubitat, sed probare nequit, lib. 5. tit. 7. dec. 8
- Denunciations matrimoniorum omnis ordinarius, etiam Abbas remittere potest, lib. 4. tit. 1. dec. 9
- Deponens nihil a depositario exigere potest, lib. 3. tit. 9. dec. 4
- Deponens restator pecunias cum pacto nihil soluendi depositario, iniuste facit, & usuram committit, lib. 3. tit. 18. dec. 3
- Deponens scuta aurea, & postea illa minutatim repetens, quae ratione aliquid plus accipere possit, lib. 5. tit. 13. dec. 12
- Deponens pecunias in monte Pietatis, quae ratione aliquid plus capere potest, lib. 5. tit. 13. dec. 18
- Depositio pecuniae cum pacto, vt depositarius aliquid soluendo ea vti possit usuraria est, lib. 3. tit. 9. dec. 1
- Depositum cum facultate vtendi eo, sit mutuum, lib. 5. tit. 13. dec. 6
- Depositum rei in pondere, numero, vel mensura consistentis cum facultate

Rerum notatu dignis.

- facultate ea utendi, sit mutuum, lib. 3. tit. 9. dec. 3
 Descendens ex infidelibus professus, quando eijci valet, lib. 3. tit. 23. dec. 7
 Diaconatus ordinem sumens, si non accipit, nec tangit librum Evangeliorum in cuius traditione imprimitur character, ordinem non accipit, lib. 1. tit. 10. dec. 1
 Diaconus ad titulum patrimonij ordinatus, & eo renunciato presbyter factus, non est suspensus, cum renunciatio illa nulla fuerit, lib. 1. tit. 7. dec. 18
 Dies termini in reservatione alternatim ex mente Papae, & ex consuetudine in termino computatur, lib. 3. tit. 3. dec. 18
 Dignitas iurisdictionem spiritualem habens, & ecclesia parochialis minori 25. annorum non conferuntur, lib. 1. tit. 8. dec. 4
 Dignitas episcopalis decorata, alijs eiusdem nominis maior, lib. 1. tit. 20. dec. 1
 Dignitas etiam prima post Pontificalem cum canonicatu, quamvis in una ecclesia compatibles sint in ecclesijs tamen diversis post Conc. Trid. incompatibiles sunt, lib. 3. tit. 3. dec. 30
 Dispensatio Comitis Palatini cum illegitimo ad ordines, aut beneficia non extenditur, lib. 1. tit. 1. dec. 7
 Dispensatio prohibens filium obtinere beneficia patris in eadem ecclesia, cum sit exorbitans, & odiosa non comprehendit nepotem legitimum ex filio illegitimo, lib. 1. tit. 1. dec. 9
 Dispensatio ad beneficium, per commendam perpetuam expirat, lib. 1. tit. 11. dec. 6
 Dispensatio superioris iusta de causa a residentia, & promotione ordinum excusat, lib. 3. tit. 2. dec. 12
 Dispensatio ad beneficium retinendum expressa una irregularitate, alia tacita, est subreptitia, lib. 3. tit. 3. dec. 47
 Dispensatio ab uno coniugum alio ignorante impetrata, utriusque prodest, lib. 4. tit. 1. dec. 28
 Dispensatio sine mandato obtenta, valet, lib. 4. tit. 1. dec. 58
 Dispensatio super affinitate non extenditur ad publicam honestatem concurrentem, lib. 4. tit. 8. dec. 5
 Dispensatio super affinitate, & consanguinitate tacito incestu valet, lib. 4. tit. 8. dec. 1
 Dispensatio limitata a quoad forum interius, ad exterius non extenditur, lib. 5. tit. 18. dec. 5
 Dispensatio eius, qui ob febrem, vel alium dolorem non valet recitare horas, ad cecum non extenditur, lib. 5. tit. 18. dec. 7
 Dispensationis in gradibus cognationis, quae cause sint, lib. 4. tit. 8. dec. 6
 Dispensationem quarere quando teneatur, qui sponsalia in gradu prohibito contraxit, lib. 4. tit. 1. dec. 29
 Dispensationes circa diversa, licet una de alia mentionem non faciat, non vitiantur, lib. 5. tit. 18. dec. 13
 Dispensat episcopus cum homicida voluntario quoad beneficium simplex, licet non quoad curatum, nisi iam obtentum, lib. 1. tit. 18. dec. 13
 Dispensare etsi censeatur Papa, quando facit aliquid contra ius super quo dispensare potest, secus tamen est in episcopo, lib. 1. tit. 21. dec. 8
 Dispensare potest episcopus super incestu maiore adulterio, lib. 1. tit. 24. dec. 1
 Dispensandi facultas super irregularitate generaliter concessa ad bigamiam, & homicidium voluntarium non extenditur, lib. 5. tit. 8. dec. 1
 Dispensandi facultas generaliter concessa, excepto homicidio voluntario, & bigamia, non extenditur ad irregularitatem provenientem ex homicidio iusto seu mutilatione, lib. 5. tit. 8. dec. 31
 Dispensandi facultate concessa, literis non expeditis, cur non utendum, lib. 5. tit. 18. dec. 6
 Dispensatus ad ordines sacros suscipiendos creditur, pro quo superior Papam supplicavit, & ad minores ordines suscipiendum missi, lib. 1. tit. 8. dec. 1
 Dispensatus ad omnes ordines pie creditur, cui superior ex Papae commissione licentiam assumendi aliquem ordinem dedit, lib. 3. tit. 23. dec. 84
 Dispensatus subdiaconus ut ducat uxorem, an ad horas canonicas teneatur, lib. 3. tit. 23. dec. 23
 Dispensatus ut secretis, & sine scandalo diebus pisculentibus carnis vesci poterit, coram socijs id facere nequit, lib. 3. tit. 26. dec. 3
 Dispensatus a ieiunio a confessore imposito non liberatur, lib. 3. tit. 26. dec. 4
 Dispensatus generaliter eo, quod bello iusto interfuit, si aliquem sciens occidit, non dicitur dispensatus, lib. 1. tit. 8. dec. 5
 Dispositio, ut quis celebret, intelligenda, si honeste, & devote poterit, lib. 3. tit. 3. dec. 6
 Distributiones quotidianae ei debentur, quem necessitas corporalis tenet, lib. 3. tit. 2. dec. 9
 Distributiones quotidianas canonicus absens percipere nequit, lib. 3. tit. 2. dec. 14
 Distributiones quotidianae horis interessentibus debentur, lib. 3. tit. 3. dec. 65
 Distributiones quotidianae ad haereticos percepta, quibus accrescit, lib. 3. tit. 3. dec. 76
 Divisio fructuum beneficij inter praecessorem, & successorem qualiter fieri debet, lib. 3. tit. 3. dec. 64
 Divisio bonorum Monasterij per Abbatem, & conventum facta valet, lib. 3. tit. 8. dec. 7
 Divortium ob eorum impotentiam ante triennalem cohabitationem fieri nequit, & matrimonium cum secunda ante factum non valet, lib. 4. tit. 9. dec. 1
 Doctor legens non tenetur docere legem, quae Provinciales suos non ligat, lib. 1. tit. 2. dec. 14
 Dolus profitentis, dicentis se divitem, cum nihil habeat, etsi professionem non annulet, facit tamen non Monasterium cum alere teneatur, lib. 3. tit. 24. dec. 29
 Donans Cardinali aliquid, ut eueniente vacantia, suo, & aliorum voto, suffragetur tertio, est Simoniacus, li. 5. tit. 23. dec. 75
 Donatio sub modo iustus, licet a sit qualis esse debet, lib. 3. tit. 16. dec. 1
 Donatio inter vivos a nupta sine assensu mariti facta, est nulla, li. 3. tit. 16. dec. 3
 Donatio episcopi, aut beneficij, siue sani, siue infirmi, inter vivos, & ad pia valet, lib. 3. tit. 16. dec. 5
 Donatio intra duos menses ante professionem facta, quando valida sit, lib. 3. tit. 16. dec. 7
 Donatio omnium fructuum Episcopatus a solo separatorum, quid includat, lib. 3. tit. 16. dec. 8
 Donatio causa mortis, cum clausula, De non revocando, quando valet, lib. 3. tit. 16. dec. 11
 Donatio vera, & iurata uxori post crimen facta valet, donec revocetur, li. 4. tit. 13. dec. 1
 Donare potest beneficiarius ad pia dum vivit, etiam ad cultum diuinum destinata, lib. 3. tit. 16. dec. 4
 Dotis incompetentia, causam sufficientem praebet dispensandi, ut consanguineo nubat, li. 4. tit. 8. dec. 14
 Dubitans agere nequit, nisi ex aliquibus rationibus in alteram partem inclinet, lib. 3. tit. 2. dec. 13
 Dux militum numerum minorem conducens, vel aliquo pretio, introducens, iniuste acceptum restituere tenetur, lib. 1. tit. 21. dec. 3

E

Ecclesiam regularem fundare melius ceteris paribus, quam seculari, lib. 3. tit. 23. dec. 52
 Ecclesia in suos colonos eodem iure, quo laicis, uti licet, lib. 1. tit. 2. dec. 42
 Edictum publicum proponere, an teneatur episcopus, vacante parochiali, lib. 3. tit. 3. dec. 72
 Edictum monitorium, sicut censura, causam iustificandam, continere

- nere debet, lib. 3. tit. 3. dec. 3.
 Edicta episcoporum, que ad denunciandum obligat, de quibus intel-
 ligi debeant, lib. 1. tit. 18. dec. 18.
 Electio facta post tenebras iure antiquo valida, sed non iure nouo,
 lib. 1. tit. 5. dec. 2.
 Electio post suffragiorum collationem statim facienda, & quando ex
 interuallo facta valeat, libro primo, tit. 5. dec. 3.
 Electio, ubi vnus suffragium suum socio detegit, valet, li. 1. tit. 5. dec. 4.
 Electio facta, presente excommunicato denunciato, non valet, lib.
 1. tit. 5. dec. 11.
 Electio, ut valeat, a maiori parte fieri debet, lib. 1. tit. 5. dec. 14.
 Electionis confirmator de ea agnoscere, supplere, & inquirere potest,
 lib. 1. tit. 5. dec. 1.
 Electionem a maiori parte factam non admittens, peccat, lib. 1. tit.
 5. dec. 5.
 Electores conuenientes non eligere alios nisi ex seipsis, simoniam com-
 mittunt, lib. 5. tit. 2. dec. 23.
 Eligentes dignum emisso digniore ad restitutionem non tenentur, li.
 5. tit. 2. dec. 22.
 Eleemosinam Pauper pro certo paupere petens, & sibi retinens, bis
 peccat, secus si pro paupere in genere, lib. 3. tit. 24. dec. 1.
 Eleemosinas quereere fratribus sancti Antonij post Concilium Tri-
 dentinum licet, lib. 3. tit. 23. dec. 86.
 Emere senta iusto pretio ad carius vendendum non licet, li. 5. tit. 23
 dec. 32.
 Emptio cum pacto de reuocando facta, peccatum est, & usura,
 lib. 1. tit. 2. dec. 35.
 Emptio, & venditio sunt iniusta; cum pretium maius notabiliter
 iusto datur vel accipitur, lib. 4. tit. 10. dec. 7.
 Emphyteuticis predijs ecclesiasticis dirutis, cui solui debet census
 solius, lib. 3. tit. 8. dec. 11.
 Episcopus hodie licentiam Missandi apud infirmos dare non po-
 test, lib. 1. tit. 2. dec. 38.
 Episcopus renuncians, qui vegetus est, & vsui esse potest, peccat.
 lib. 1. tit. 6. dec. 5.
 Episcopus, quoscunq; ad curam animarum exercendam constituto-
 tos, de eorum inhabilitate examinare, & visitare potest, li. 1. ti.
 7. dec. 5.
 Episcopus in dubio ordinare voluisse presumitur, lib. 1. tit. 7. dec. 9.
 Episcopo familiarem ordinans, statim ei beneficium conferre tene-
 tur, lib. 1. tit. 7. dec. 26.
 Episcopus in ordinando familiarem triennem, super interstitijs
 dispensare nequit, lib. 1. tit. 7. dec. 28.
 Episcopus licet ordinare possit suum familiarem triennem, non po-
 test tamen cum eo illegitimo dispensare, lib. 1. tit. 7. dec. 29.
 Episcopus dimissorias concessas reuocasse non censetur, ex eo quod
 postea dixerit ordinando, ne ab alio ordinaretur, quia ipse vole-
 bat ordines tenere, & eum ordinare, lib. 1. tit. 7. dec. 30.
 Episcopus laicum alienum ordinare non potest, sine licentia proprii
 ordinis tamen collat. facta valet, lib. 1. tit. 7. dec. 32.
 Episcopus ab omni suspensione a iure lata, & Papa non reservata,
 absolueri potest, lib. 1. tit. 7. dec. 45.
 Episcopus originis, Regularem electum quando licite promouere
 poterit, lib. 1. tit. 8. dec. 9.
 Episcopus ordinando bigamum ab eo ordine conferendo & a Missa
 celebranda per annum suspensus est, lib. 1. tit. 14. dec. 3.
 Episcopus examen sibi commissum a Papa, cum clausula, In quo
 conscientiam tuam oneramus, alteri committere potest, lib. 1. ti.
 17. dec. 3.
 Episcopus impeditus adire Cone. potest se per procuratorem excu-
 sare, lib. 1. tit. 17. dec. 4.
 Episcopus Vicario commissa expedire nequit, lib. 1. tit. 17. dec. 7.
 Episcopus ex officio contra concubinos inquirere potest, lib. 1. tit.
 18. dec. 2.
 Episcopus, ad Vicarios Generales constituendos cogi potest & qua-
 re, lib. 1. tit. 18. dec. 4.
 Episcopus Capellaniam perpetuam temporalem facere potest, &
 beneficia sui episcopatus vnire, diuidere, & extinguere, lib. 1. tit.
 18. dec. 6.
 Episcopus dispensandi facultate a Concilio sibi concessa, sibi sub-
 ditus tantum vti potest, libro primo, titulo 18.
 Episcopus legitime impeditus ad Concil. vocatus, quomodo se excu-
 set, lib. 1. tit. 18. dec. 10.
 Episcopus ex officio cogere potest beneficium ad exhibendum ti-
 tulum, lib. 1. tit. 18. dec. 14.
 Episcopus cogere potest decennalem, vel execrabilem ad inuadum
 se canonicè beneficia, & dispensationem obtinuisse, lib. 1. tit. 18.
 dec. 15.
 Episcopus cum verbaliter a se depositis dispensare valet, li. 1. tit. 1.
 dec. 2.
 Episcopus retento Episcopatu, quando aliud beneficium simplex ac-
 ceptare poterit, lib. 3. tit. 3. dec. 21.
 Episcopus beneficia deuoluta, & reservata vnire potest, lib. 3. tit. 3.
 dec. 67.
 Episcopus, licet perdat beneficia habita, ad alia tamen habenda non
 fit inhabilis, lib. 3. tit. 5. dec. 3.
 Episcopus de fructibus fabricæ vnus ecclesiæ superfluis, fabricæ al-
 terius ecclesiæ pauperis assignare nequit, lib. 3. tit. 8. dec. 2.
 Episcopus beneficia perpetua manualia reddere, & extinguere po-
 test, lib. 3. tit. 8. dec. 6.
 Episcopus, quando super impedimentis matrimonium dirimentib;
 dispensare valet, libro quarto, titulo primo, dec. 8.
 Episcopus, seu parochus solis presbyteris potestatem assilendi ma-
 trimonio contrahendo delegare potest, lib. 4. tit. 1. dec. 51.
 Episcopus simoniacum in beneficio an ab soluere, & cum eo dispen-
 sare queat, lib. 5. tit. 6. dec. 10.
 Episcopus in sua diocesi ex causa extra locum sacrum Missare, &
 facultatem id faciendi dare potest, lib. 5. tit. 18. dec. 17.
 Episcopus approbatum confessorem eligat, si per Inhibicum absolu-
 velit, lib. 5. tit. 22. dec. 8.
 Episcopus excommunicatus declaratis, quando excommunicatio est
 reservata, facultatem Diuini interesse dari non potest, lib. 5.
 tit. 23. dec. 17.
 Episcopus in aliena diocesi sine licentia corporalia benedicens, suspen-
 sus est, libro 5. tit. 23. dec. 66.
 Episcopo consentienti, ut quis ab alio ordinetur, non fit preiudicium,
 lib. 1. tit. 7. dec. 245.
 Episcopi, ex consuetudine hæreticos, & schismaticos reconciliare po-
 sunt, lib. 1. tit. 2. dec. 8.
 Episcopi contra Capitula procedere possunt, etiam extra visitatio-
 nem seruato moderamine, scilicet adiungendo sibi duos Canoni-
 cos, lib. 1. tit. 18. dec. 9.
 Episcopi pro ineundo eorum aduentu aliquid accipere, & petere
 possunt, lib. 3. tit. 31. dec. 15.
 Episcopi contra officiales, vel Nuncios Papa procedere non possunt
 lib. 5. tit. 23. dec. 19.
 Episcopi a casibus, & censuris, ante, & post Concilium Papa reser-
 uatis, absolueri in foro conscientie possunt, lib. 5. tit. 23. dec. 44.
 Episcoporum depositio, & eius cause cognitio, hodie soli Papa re-
 seruata est, lib. 2. tit. 2. dec. 1.
 Error persona an dici possit, ubi plebeius, nobilis & diues creditur
 lib. 4. tit. 1. dec. 56.
 Eucharistia damnato ad mortem, si ieiunus sit, non est neganda, li.
 5. tit. 22. dec. 23.
 Eucharistia delatio, & processio publica omitti possunt, ubi ab hæ-
 reticis debonestatio timetur, libro primo, titulo 2. dec. 40.
 Eucharistiam infirmo bis post cibum per modum viatici, quando
 dare licet, lib. 3. tit. 13. dec. 10.
 Examinator, an promouendum in actu examinis alacriorem reddi
 de penas incurrat, lib. 5. tit. 2. dec. 91.
 Excommunicatio lata in religiosum solemnizantem coniugium non
 est per Concil. Trident. sublata, li. 5. tit. 21. dec. 1.
 Excom-

Rerum notatu dignis.

- Excommunicatio sine monitione lata, est iniusta, sed valida, nisi in casibus a iure expressis, libro quinto, tit. 23. dec. 4
- Excommunicatio in solos Christianos fertur, libro 5. tit. 23. dec. 5
- Excommunicatio lata a delegato, qui copiam sua commissionis petenti non dat, est nulla, libro quinto, tit. 23. dec. 10
- Excommunicatio in Capitulum, & culpabiles, quos ligat, lib. 5. tit. 23. dec. 29
- Excommunicatio contra Capitulum, vel Collegium lata, nihil addito de singularibus, est nulla, libro quinto, tit. 23. dec. 23
- Excommunicatio absolute in capitulum lata non valet, sed suspensio sic, lib. 5. tit. 23. dec. 73
- Excommunicationem non incurrit, qui fructus clerici debitoris sui stantes penes laicum per iudicem laicum sequestrari facit, lib. 5. tit. 23. dec. 35
- Excommunicationem non incurrit vadens ad domum Cardinalis ad dandum domui insultum, lib. 5. tit. 23. dec. 38
- Excommunicationem non incurrit, qui legendo chartam, iratus, clericum qui eam legere volebat tangendo repellit, li. 5. tit. 23. dec. 72
- Excommunicatus quando sit locans bona ecclesie ad longum tempus, lib. 3. tit. 8. dec. 4
- Excommunicatus licet signa ante mortem contritionis ostendat, non est tamen in loco sacro ante absolutionem sepeliendus, lib. 3. tit. 20. dec. 3
- Excommunicatus denunciatus, in articulo mortis absolutus in sacro sepeliri potest, lib. 3. tit. 20. dec. 7
- Excommunicatus coram se celebrari faciens, est irregularis, non tamen si simpliciter sacrum audiat, libro quinto, tit. 16. dec. 6
- Excommunicatus Eucharistiam de manu alterius clerici accipiens non sit irregularis, lib. 5. tit. 16. dec. 8
- Excommunicatus fructus beneficii legitime obtenti perdit, non est tamen irregularis, lib. 5. tit. 6. dec. 2
- Excommunicatus in vna diecessi, & celebrans in alia ubi nescitur, est irregularis, lib. 5. tit. 7. dec. 3
- Excommunicatus generaliter ab homine non denunciatus, sicut si a iure, absolui potest, libro quinto, tit. 2. dec. 31
- Excommunicatus specialiter ab homine, a quo absolui possit, lib. 5. tit. 23. dec. 7
- Excommunicatus non est per monitorium, qui non reuelat, quando scit petentem non habere ius, lib. 5. tit. 23. dec. 8
- Excommunicatus est per se, vel alium literarum executionem impediens, seu ratam habens, lib. 5. tit. 23. dec. 31
- Excommunicatus non est tangens Episcopum absque intentione mala, lib. 5. tit. 23. dec. 39
- Excommunicatus est percussus clericum aliter, quam pro defensione propria, vel proximi, & cum moderamine, li. 5. tit. 3. dec. 40
- Excommunicatus publicus censendus est qui coram maiori parte conuentus clericum a sede expellit, vel brachio violenter trahit, lib. 5. tit. 23. dec. 41
- Excommunicatus est res alienans ecclesie, libro 5. tit. 23. dec. 49
- Excommunicatus non est ad moniales scribens si ad eas epistola non perueniat, peccat tamen, libro 5. tit. 23. dec. 55
- Excommunicatus ante denunciationem non est euitandus, li. 5. tit. 23. dec. 60
- Excommunicatus non est receptans quem dubitat esse bannitum famosum, libro quinto, tit. 23. dec. 54
- Excommunicatus, & interdictus ministrans, duas irregularitates incurrit, quarum vna sine altera tolli potest, li. 5. tit. 23. dec. 69
- Excommunicato expedit fidem absolutionis obtenta in foro conscientie, & quomodo illam habere possit, li. 5. tit. 23. dec. 27
- Excommunicari nemo potest pro culpa preterita, nisi sit notoria, vel iam damnatus parere recusat, lib. 5. tit. 1. dec. 5
- Excommunicari potest absens, & ignorans, sed celebrando non peccat, nec sit irregularis, lib. 5. tit. 16. dec. 3
- Excommunicari a solo Notario, etiam ecclesiastico, quamuis ex parte processerit, nemo potest, lib. 5. tit. 23. dec. 1
- Excommunicatur quoquo modo cogentes puellas intrare Monasterium, lib. 5. tit. 23. dec. 52
- Exemptio per possessionem quadraginta annorum prescribitur, lib. 1. tit. 3. dec. 2
- Exorcismos arreptitorum, inferior a Papa prohibere non potest, li. 1. tit. 20. dec. 4
- Extraneus Julij III. quod debita beneficii non soluatur de fructibus non exactis, ut intelligenda, libro 3. tit. 19. dec. 4
- Extraneus Pij V. reuocans privilegia concessa clericis disponendi in fauorem illegitimorum, quomodo intelligenda, lib. 3. tit. 18. dec. 16
- Extraneus Pij V. contra simoniacos lata inhabilitans simoniacos acquirere beneficia non ligat acquirentes possessionem, libro 5. tit. 2. dec. 102
- Extraneus Greg. XIII. lata contra extrahentes granum, qualiter intelligenda, lib. 5. tit. 23. dec. 76

F

- Facultas absoluendi ab omnibus peccatis non est indulgentia, nec per Bullam Inhibita reuocata, lib. 5. tit. 2. dec. 2
- Facultas episcopis per Conc. concessa, per Bullam eadem derogata est, lib. 5. tit. 23. dec. 16
- Facultatibus edendi carnes in diebus ieiuniorum dicenti se Nobile, & infirmum, valet, et si nobilis non sit, li. 5. tit. 2. dec. 26
- Femina, ex Papa privilegio excommunicare potest, lib. 5. tit. 23. dec. 70
- Falsarij literarum beneficalium peccant, & cui restitueri tenentur, lib. 5. tit. 14. dec. 1
- Famulus, qui accepit mille ab herede, & permutando iuste, auctarium domino restituere non tenetur, lib. 3. tit. 15. dec. 2
- Famuli artificum in ferijs laborantes peccant, nisi necessitas excuset, lib. 2. tit. 3. dec. 3
- Fauorem apud alium interponens pro aliquo ad Cardinalatum promouendo, an sit simoniacus, lib. 5. tit. 2. dec. 92
- Festum ob paruitatem, aut necessitatem operari non violatur, lib. 2. tit. 3. dec. 1
- Fendatarius, an omnis instrumentum fidelitatis preflare, & inuestituram petere teneatur, lib. 3. tit. 13. dec. 1
- Professionem fidei, Canonici, etiam exempti, coram Episcopo, & Capitulo intra duos menses, a die possessionis adepti, facere omitteutes, fructus amittant, li. 1. tit. 1. dec. 1
- Fidei professionem Regularis Prelati intra duos menses ab adepti possessione prefectura, facere tenentur, lib. 1. tit. 1. dec. 2
- Fidei professionem, clericus parochialem adeptus, per ignorantiam omitteutes, non peccat, libro 1. tit. 1. dec. 3
- Fidei professionem beneficiarius curatus, qui intra duos menses non fecit, post illos quam primum potest facere tenetur, lib. 1. tit. 1. dec. 3
- Fidem constiteri occultus Christianus inter infideles habitans tenetur, quando alias subtraheretur honor Dei, vel utilitas proximi cessaret, lib. 1. tit. 1. dec. 4
- Filius presbyteri in ecclesia ubi pater beneficiarius est nullo modo, etiam tanquam aduenia ministrare potest, lib. 1. tit. 2. dec. 21
- Filius presbyteri non potest habere beneficium in ecclesia in qua pater quod sit habuit, ipso iure, non vacauit ante Concil. Trident. nisi post trimestre, lib. 1. tit. 2. dec. 22
- Filius familias pubes, domicilium sibi constitutere potest, lib. 1. tit. 7. dec. 13
- Filius notus in figura matrimonij, iussu credere potest se esse legitimum ad hoc ut ordinari possit, lib. 1. tit. 1. dec. 1
- Filius religionem professus, quando ob paupertatem parentum exire tenentur, lib. 3. tit. 23. dec. 32
- Filius legitimus ex spurio, clerici natus non prohibetur villo iure presentari ad capellaniam iuris patronatus dicti clerici, li. 3. tit. 30. dec. 8
- Filius ex damnato coitu nati parentibus, non succedant, nec contra li. 3. tit. 1

Index Sextus

3. tit. 19. dec. 1
 Filij ex matrimonio nullo legitime cōtracto, & durante amborum
 vel alterius coniugis ignorantia nati, sunt legitimi libr. 4. tit. 1.
 dec. 6
 Filij adulterini per subsecutum matrimonium non legitimantur li.
 4. tit. 1. dec. 26
 Filij nati ex coniugio per commissionem de dispensando bona fide
 contracto, licet eius forma satis seruata non fuerit censentur legi-
 timi. lib. 4. tit. 8. dec. 7
 Filij nati eo tempore, quo inter parentes matrimonium impedi-
 tur, per clausulam, (Prolem susceptam, & suscipiendam) legiti-
 mantur, lib. 4. tit. 1. dec. 1
 Filij hæreticorum, & Iudeorum non sunt ordinandi, li. 5. tit. 5. dec. 1
 Filij nati antequam pater fieret hæreticus penis non afficiuntur, li.
 5. tit. 6. dec. 33
 Fiscus per confiscationem non succedit prohibito alienare, lib. 5. tit.
 1. dec. 4
 Fornicatio matrimonium præcedens, iuxta causa repudij non est, li.
 4. tit. 2. dec. 2
 Fornicatio matrimonium præcedens, vxor, nec eius hæredi obest, li.
 4. tit. 13. dec. 2
 Fornicatur notorius est suspensus, & nisi prius peniteat, celebra-
 do sit irregularis, lib. 3. tit. 1. dec. 1
 Fortunam pinguiorem sortitur, qui deducto ne egeat, soluere potest
 li. 5. tit. 24. dec. 3
 Franciscanus contrahendo, nec sibi, nec monasterio, sed sedi Apos-
 tolice querit, lib. 3. tit. 23. dec. 69
 Fructus quibus Canonicus propter absentiam priuandus est, operi-
 pio, iudicis arbitrio applicari possunt, lib. 3. tit. 3. dec. 68
 Fructus beneficiorum, vt tales, potestati laicæ non subiacent, lib. 2.
 tit. 3. dec. 69
 Fructus beneficij, viuente titulari, cui debentur, li. 3. tit. 17. dec. 2
 Fructus beneficij a solo separati, cui debentur, lib. 3. tit. 19. dec. 6
 Fructus beneficiorum male percepti, tribus modis restitui possunt,
 lib. 5. tit. 2. dec. 64
 Fructus rei venditæ pro pretio non soluto, ex conuentione recipi pos-
 sunt, lib. 5. tit. 13. dec. 5
 Fructus beneficij tanquam creditor capiens non excommunicatur,
 lib. 5. tit. 23. dec. 36
 Fur licet curauerit vt ablatum ad dominum rediret, si non redijt, ite-
 rum restituere tenetur, li. 5. tit. 12. dec. 8

G

Gabellam exigentes a clericis, & religiosis excommunicati
 sunt, nisi &c. lib. 1. tit. 2. dec. 26
 Gabellam imponere, ius est Principi reseruatam, li. 3. tit. 31. dec. 16
 Gabellæ, si per Christianum exigantur, iusidelibus locari possunt, li.
 1. tit. 2. dec. 27
 Gabellas nouas imponit superiori vetans extrahi triticum non mol-
 tum, lib. 3. tit. 21. dec. 2
 Gabellas ad natiua noua imponere potest Marchio Mantug, sine
 excommunicatione, lib. 3. tit. 31. dec. 13
 Gabellas personales, vel de rebus suis, clerici non debent, li. 3. tit. 23.
 dec. 1
 Gallus sacris ante legitimam ætatem ordinatus, an suspensus sit, li.
 1. tit. 7. dec. 55
 Generalis minoru, quare immediate fieri non possit Vicarius, vel
 Procurator Generalis, lib. 1. tit. 5. dec. 10
 Generalis, & definitores cum maiori parte Capituli modum eligen-
 di inri communi conferent, nec in toto, nec in parte tollere pos-
 sunt, absque Papæ licentia, lib. 1. tit. 5. dec. 13
 Gesta metu, eo cessante, qui scius illa esse nulla exercet, ratificare ui-
 detur, lib. 1. tit. 27. dec. 2
 Gratia beneficalis, tacito etiam bona fide, beneficio obtento, non va-
 let, lib. 3. tit. 3. dec. 13

Gratia per mortem concedentis non expirat, licet sic mandatum lib.
 5. tit. 18. dec. 1
 Gratia Papæ (Donec aliud decernat) illius morte nõ expirat, secus
 (vsque ad eius beneplacitum,) & quare, lib. 5. tit. 18. dec. 2
 Gratia de altari priuilegiato concessa, an non expressa veritate, va-
 leat, lib. 5. tit. 18. dec. 12
 Gratia Papæ non eget, ad sui essentiam scriptura, lib. 5. tit. 18.
 dec. 19
 Gratia reualidatio per sordes promissas obtenta, qualiter facienda,
 lib. 5. tit. 23. dec. 74
 Grauida non potest sine peccato permittere se scindij, vt sic puer pos-
 sit baptizari, lib. 5. tit. 8. dec. 36

H

Habens Capellaniam, quæ residentiam requirit, an aliud be-
 neficium curatum quæere possit, lib. 3. tit. 3. dec. 25
 Habitum suscipere, aut nouitiatus annum implere ante decimum
 sextum ætatis annum, Concil. Frid. non vetat, li. 3. tit. 23. dec. 36
 Habitum propria religionis sine causa dimittens, excommunicatus
 est, lib. 3. tit. 23. dec. 92
 Habitum nouitiatum etiam per decem annos deferens, profiteri non
 præsumitur, lib. 3. tit. 27. dec. 26
 Hæres testatoris confessorio non tenentur nisi in verisimilib. crede-
 re, lib. 3. tit. 18. dec. 2
 Hæreticus in sbro exteriori a solo Papa absoluitur; in interiori etiã
 ab Episcopo, lib. 1. tit. 2. dec. 45
 Hæretico, minus quam Iudæo, officium cum præminetia commen-
 dandum, lib. 1. tit. 2. dec. 44
 Hæretici, & schismatici in Bulla cænæ excommunicantur, lib. 1. tit.
 2. dec. 29
 Hæretici fautor censetur index, qui illum aufugere permittit, libro
 5. tit. 5. dec. 10
 Hæreticorum non denunciatorum oblationes recipere, licet, libro 1.
 tit. 2. dec. 32
 Hæreticorum liberi, qui promoueri nequeant, li. 1. tit. 7. dec. 10
 Hæreticorum fanus ducere vbi, & quando liceat catholico, libro 5.
 tit. 6. decif. 16
 Hæreticos notorios non denunciatos vitare non tenemur lib. 5. tit.
 6. decif. 13
 Hæresim manifestam sapiat, dicere, Christus paucos habebit ami-
 cos lib. 5. tit. 6. dec. 21
 Hæres ancillam ante 25. annum non collocans, sicut pater filiam,
 est in mora, libro quarto tit. 1. decif. 35
 Homicida, sine dispensatione ordinandus non est, li. 1. tit. 7. dec. 39
 Homicidium casuale ex ludo licito secutum, non facit irregularem,
 libro quinto, tit. octauo, decif. 7
 Horas canonicas recitare non tenetur, qui possidet beneficium, de
 quo nulliter est pronisus, libro primo, tit. 8. decifio. 10
 Horas recitare non tenetur, qui possessionem beneficij non est ade-
 ptus, libro tertio, tit. 23. decifio. 14
 Horas priuatim recitare pot quis idiomate quouis, li. 3. tit. 23. dec. 16
 Hospitalis de bonis laici erectum, in quo non adest altare, vel capella
 auctoritate episcopi erectum non præsumitur, lib. 3. tit. 24. dec. 3
 Hospitalis rector officium recitare tenetur, quando Hospitalis est
 beneficium, libro tertio, tit. 29. decifio. 1
 Hospitiibus, quam indigenis, carius videri illicitu, li. 3. tit. 10. dec. 2

I

Idoneus habitus ad clericatum nõ censetur statim ad beneficium
 habilis, lib. 3. tit. 3. dec. 71
 Ieiunare dicitur, qui necessitate ductus aliud non habens, carnes co-
 medit, libro tertio, tit. 36. decifio. 7
 Ieiunare qui non tenetur, potest per Cruciatam in prandio pisces
 & in cænâ edere oua, libro quinto, tit. 22. decifio. 30.
 Ieiunare

Rerum notitii dignis.

- Leianere potentibus famulis, dominus datus cenam poccoat, li. 3. tit. 36. dec. 2*
Ieiunium vigilia Pentecostis, de precepto est, lib. 3. tit. 26. dec. 1
Ieiunium quadragesimæ huiusmodi, & quænam illa sint, lib. 3. tit. 36. dec. 6
Ignorantia crassa, seu affectata a peccato non excusat, iuxta verò seu probabilis excusat, libro primo, tit. 2. dec. 1
Ignorantia presumitur iuxta, donec probetur scientia, & ut ea probetur, lib. 1. tit. 2. dec. 3
Ignorantia probabilis, episcopum ordinantem subditum alienum a suspensione excusat, lib. 1. tit. 7. dec. 62
Ignorantia probabilis a censuris & penis excusat, lib. 5. tit. 1. dec. 103
Ignorantia iuris nec a peccato nec ab irregularitate excusat sacerdotem occisionem etiam iuris amputantem, lib. 5. tit. 8. dec. 37
Ignorantia iuris excusat, nisi sit diuini, vel humani quod quis scire tenetur, lib. 5. tit. 22. dec. 9
Ignorantia, an a penis excuset, & a quibus, li. 5. tit. 23. dec. 48
Illegitimus, irregularis est, sed non suspensus, & quare, & lib. 1. tit. 7. dec. 42
Illegitimus bona fide credens secum dispensatum ordinatum sacris, non censetur suspensus, li. 1. tit. 8. dec. 3
Illegitimus bona fide ordinatus, non est suspensus, li. 1. tit. 11. dec. 2
Illegitimus sine dispensatione, incapax est beneficii, lib. 1. tit. 11. dec. 3
Illegitimus factus religiosus, ordines sacros sumere, & beneficia manalia habere potest, non autem prelaturas, lib. 1. tit. 11. dec. 4
Illegitimus sine dispensatione, & cum falsis dimissionibus promotus, quando sine dispensatione celebrare possit, lib. 5. tit. 16. dec. 9
Impedimentum matrimonij probabiliter ignorans, an, & ad quid monendus sit, lib. 4. tit. 1. dec. 63
Impedimentum impediens, & diuimens contrahitur, ubi adulter promittit adulteræ se illam ducturum, si ipsa probet id posse fieri, lib. 4. tit. 5. dec. 2
Impedimentum affinitatis, & publicæ honestatis multum distat, lib. 4. tit. 8. dec. 9
Impedimentum a plura cum adsint potest peti dispensatio ab uno absque coquod de alio fiat mentio, li. 3. tit. 7. dec. 6
Impotentia coeundi est impedimentum etiam diuimens matrimonium, lib. 4. tit. 9. dec. 4
Impubes an & qui consensum sufficientem ad matrimonium contrahendum præsentibus habere consentitur, lib. 4. tit. 2. dec. 4
Incapax, eni aliquid tacite a fide relictum est, illud denuntiando lucratur dimidiam partem, alij vero tertiam, li. 3. tit. 8. dec. 8
Incestus inter cognatos spirituales, nec propriè incestus est, nec impedimentum impediens causat, lib. 4. tit. 7. dec. 5
Indulgentia pro mortuis concessa ad viuos non extenditur, lib. 5. tit. 18. dec. 8
Indulgentia non acquiritur, nisi fiat totum id, pro quo conceditur, lib. 5. tit. 18. dec. 9
Indulgentia mortuo per opus existentis in mortali quaeri potest, lib. 5. tit. 18. dec. 10
Indulgentia pro defunctis per Missam, per quamlibet Missam acquiritur, lib. 5. tit. 18. dec. 15
Indulgentia, elemosinam porrigentibus iuxta a Papa concedi potest, lib. 5. tit. 2. dec. 48
Indulgentia concessa que imponitur non potest, nisi onus ad eam que condam impositum adimpleatur, lib. 5. tit. 22. dec. 49
Infans doli capax cognationem spirituales contrahere potest, secus si doli capax non sit, lib. 4. tit. 7. dec. 1
Infantes, & pueri ante 14. annam beneficii incapaces sunt, lib. 3. tit. 3. dec. 11
Infidelis uxore conversa aliam ducens, si postea ipse conuertatur, ad priorem non dum alio nuptiam, redire tenetur, lib. 3. tit. 26. decisio 1
Iussus delis conuersus antequam aliam ducat, uxore infidelem manere debet, lib. 3. tit. 26. decisio 1
Infideles sponsi, qui se cognouerunt conuersi denno matrimonium contrahere debent, lib. 3. tit. 26. decisio 2
Infidelium coniugum alter conuersus aliam ducere potest, seruat tamen requisitis, lib. 3. tit. 26. dec. 3
Infirmas, & pauperas, an iuxta causa sit dispensandi, ut Monialis exera Monasterium maneat, lib. 3. tit. 23. dec. 30
Iniuria filij redundat in patrem, lib. 5. tit. 26. dec. 7
Innocentes pro Christo occisi, per gratiam Christi, salui facti sunt, & martyres effecti, lib. 3. tit. 24. dec. 8
Inquisitionis iudicium infamans præcedere debet, li. 5. tit. 1. dec. 8
Inquisitor heresis super incestu iuro communi cognoscere nequit, li. 5. tit. 6. dec. 1
Insuperfons in excommunicatione ultra annum a iudice respesurus de fide citandus, lib. 5. tit. 6. dec. 20
Inlicitio in alterius voluntate relicta, an valeat, li. 3. tit. 18. dec. 7
Instrumenta antiqua casus inuenta, si alicuius res tangant, tutius est reuelare, quam occultare, li. 3. tit. 8. dec. 1
Intellectus Extrauag. Cum primario Pij V. in simoniacos, lib. 5. tit. 2. dec. 37
Intentio Ministrum Sacramentis conscientis est necessaria, li. 1. tit. 7. dec. 7
Intentio contraria procreationi in ordinibus conferendis præualet, lib. 1. tit. 7. dec. 8
Intentionum ordinatis, sed etiam ordinati, saltem virtualis conferendi & suscipiendi sacramentum ordinis est necessaria, alioquin non imprimitur character, li. 4. tit. 5. dec. 1
Interdictus ut vnus de Capitulo, cur potest in sacro sepeliri, li. 5. tit. 22. dec. 22
Interesse ex lite proueniens ob debitum non solutum, iuste petitur, lib. 5. tit. 3. dec. 2
Interesse lucri cessantis, vel damni emergentis, peti potest, lib. 5. tit. 13. dec. 7
Intimatio facta canonicis capitulis inter non congregatis, non est legitima, lib. 5. tit. 33. dec. 31
Irregularitas ex multa ordinatione, non potest dici ex occulto delicto nata, nec super ea episcopus dispensat, li. 1. tit. 7. dec. 54
Irregularitas occulta est ex actu publico super qua dispensat Episcopus, si videntes ignorent eum esse delictum, li. 5. tit. 17. dec. 2
Irregularitas per clausulam, & soluentes ea, a censuris non tollitur, lib. 5. tit. 23. dec. 62
Irregularitatem non incurrit, qui probabiliter se excommunicatum ignorans, celebrat, li. 5. tit. 16. dec. 7
Irregularitatem dispensabilem incurrit, archibusum tota nõ flexa super scamo dimissionis morte sententia, lib. 5. tit. 27. dec. 64
Irregularis celebrando peccat, sed non fit noue irregularis, lib. 1. tit. 7. dec. 41
Irregularis, tam est, qui bis, quam qui pluries nuptias contrahit, & quare, lib. 1. tit. 14. dec. 2
Irregularis, quamuis celebrando peccet, nonam tamen irregularitatem non contrahit, lib. 3. tit. 2. dec. 6
Irregularis sic, qui videtur ordinis sacro, quem non habet, nec potest ascendere, lib. 5. tit. 17. dec. 4
Irregularis in oboro canere, & alta officia facere, quæ laicus potest, lib. 5. tit. 8. dec. 4
Irregularis an sit aliter generaliter ad vindictam hortans, si sequatur homicidium, lib. 5. tit. 8. dec. 6
Irregulares sunt omnes rixe iniuste astantes, homicidio secuto, li. 5. tit. 8. dec. 15
Irregulares iuxta occidente, vel ad id adiuuantes, lib. 5. tit. 8. dec. 16
Irregulares committentes executionem mortis sententia, lib. 5. tit. 8. dec. 17
Irregularis, non est clericus bellans in bello iusto, in quo nulli occidatur ab alijs, li. 5. tit. 8. dec. 18
Irregularis ex homicidio voluntario fit, qui sine mandato iudicis Barones occisores maneat, lib. 5. tit. 8. dec. 19

Irregu-

- Irregularis non est, qui non impedit, cum posset homicidium, lib. 5. tit. 8. dec. 20*
Irregularis non fit percussus in alium in facie et si perpetuo macula maneret, lib. 5. tit. 8. dec. 21
Irregularis non est procurator abortum, nisi fetus sit animatus, & quando sit animatus, lib. 5. tit. 8. dec. 22
Irregularis an censendus sit saltans cum pregnantem, abortu secuto, lib. 5. tit. 8. dec. 23
Irregularis fit, qui est causa, vix a, ex qua sequitur homicidium, lib. 5. tit. 8. dec. 24
Irregularis fit, sed dispensabilis, mandans aliquem percuti baculo contra mortem, illa secuta, libro 5. tit. 8. dec. 25
Irregularis fit indispensabilis percussus ense in capite etiam citra intentionem occidendi, morte secuta, lib. 5. tit. 8. dec. 26
Irregularis est publicanus alterius delicti, ob quod aliter occiditur, lib. 5. tit. 8. dec. 27
Irregularis est dispensabilis promittens defendere eum, qui se baculo vindicare intendens, iniuriantem occidit, lib. 5. tit. 8. dec. 28
Irregularis non est ensera euaginatam bono animo tenens, dum frater suus, alium occidit, lib. 5. tit. 8. dec. 29
Irregularis est occidens inuasorem etiam cum moderamine, si culpa sua inuasus sit, lib. 5. tit. 8. dec. 30
Irregularis sicut ad beneficia, ad pensiones est inhabilis, lib. 5. tit. 8. dec. 32
Irregularis non est testis, cuius dictum non fuit causa sententiae, mortis, lib. 5. tit. 8. dec. 34
Irregularis non est clericus, iurisdictionem criminalem delegans, lib. 5. tit. 8. dec. 35
Irregularis est, qui domum ingressus ad adulterandum, se defendendo alium occidit, lib. 5. tit. 8. dec. 42
Irregularis non est assistens Diacono baptizanti aliter quam auctori zando, lib. 5. tit. 17. dec. 1
Irregularis est missans in altari interdicto, lib. 5. tit. 23. dec. 2
Irregularis non est Diaconus, qui praesente, & annuente paroco puerum baptizat, lib. 5. tit. 23. dec. 67
Irregularis est, ad sacerdotium ante aetatem promotus, lib. 5. tit. 23. dec. 68
Irregularem facit mors non intenta ex opere illicito, in illam directo, lib. 5. tit. 8. dec. 12
Irregularem non facit defectus partis membri, nisi causet deformitatem, aut usum ordinis impediatur, lib. 5. tit. 23. dec. 63
Iudens conuersus licite cum ea contrahit, cum qua pater ante eius conversionem coiuit, lib. 4. tit. 1. dec. 11
Iudei & Pagani, in quibus ecclesia subiecti sunt, lib. 5. tit. 6. dec. 6
Iudeorum insantes, apud parentes educari debent, lib. 3. tit. 26. dec. 4
Iudex, qualiter ex officio contra notatos procedere valeat, lib. 1. tit. 19. dec. 1
Iudex laicus extrahens aliquem ab ecclesia exempta incurrit penam, nisi restituat, lib. 3. tit. 27. dec. 3
Iudex qui bona fide indiciorum copiam non dat, ne peccat, ne restituere tenetur, lib. 5. tit. 1. dec. 3
Iudex ecclesiasticus in concubinarios, ut procedere queat, lib. 5. tit. 10. dec. 1
Indici interroganti cum iuramento, an sacrum fecerit, vel eidem interfuerit, an catholico negare licet, lib. 5. tit. 6. dec. 14
Iuramentum de non ludendo, saltem ad ludos malos, seruandum, sed ex causa relaxari potest etiam ab Episcopo, lib. 2. tit. 13. dec. 3
Iuramentum vi extortum non obligat, conditionale sic, sed facile remittitur, lib. 2. tit. 13. dec. 4
Iuramentum promissorium firmitus est voto, lib. 3. tit. 33. dec. 1
Iuramento qui promisit aliquid non facturum, id faciendo, peccat, lib. 7. tit. 13. dec. 1
Iurans, aut vouens per iram religionem intrare, aut teneatur, intrare, lib. 3. tit. 27. dec. 37
Iurisdictioni in Matrimonialibus praescribi, inferiori Episcopo conuenire potest, lib. 1. tit. 17. dec. 2
Iurisdictionem temporalem emendo, an, & quando quis mortaliter peccat, lib. 5. tit. 3. dec. 1
Iurisdictionem laicus in dignitate ecclesiastica usurpans, in B. H. C. non incidit, lib. 5. tit. 23. dec. 33
Ius dicere sine iurisdictione nemo potest, lib. 5. tit. 23. dec. 25
Ius patronatus in bonorum vniuersitate consistens, eis emptis, vel permutatis, quando transfertur, lib. 3. tit. 12. dec. 10
Ius patronatus spatio 40. annorum praescribitur, lib. 3. tit. 30. dec. 4
Ius patronatus pretio conducentis simoniacus, sed non excommunicatus, lib. 5. tit. 2. dec. 69

L

- L** *Laicus nulliter cum corrupta contrahens, non est bigamus, lib. 1. tit. 14. dec. 1*
Laicus de fide disputans, excommunicandus, si scit non licere, lib. 5. tit. 6. dec. 18
Lector sacrae scripturae etiam in cathedralibus regularibus ponendus, lib. 5. tit. 4. dec. 1
Legatus Cardinalis reuenter recusari potest, lib. 2. tit. 16. dec. 1
Legatorum Apostolicorum facultas excommunicatos absolueri qualis, de qua est eis credendum, lib. 5. tit. 23. dec. 18
Legatum Minoribus, ut eis prosit, quo modo faciendum, lib. 3. tit. 18. dec. 13
Legatum, quo mandatur heredi, ut detur vni aliquid, an censetur perpetuum, lib. 3. tit. 18. dec. 17
Legatum Monacho donec praelati, eo ad suos usus uti ei permiserint, valet, lib. 3. tit. 23. dec. 79
Legere librum vetitum, extra territorium licentiam concedentis licet, lib. 5. tit. 19. dec. 16
Lex ante tempus a legislatore praescriptum, non ligat, lib. 1. tit. 2. dec. 5
Lex Principis inferioris a die scientiae subditos ligat, lib. 1. tit. 2. dec. 6
Lex noua solo in scripto attento, ante duos menses elapsos non ligat, secus de stylo curiae, & consuetudine, lib. 1. tit. 2. dec. 7
Lex antequam recipiatur saltem per maiorem partem ciuitatis, non ligat, lib. 1. tit. 2. dec. 8
Lex non recepta, siue ab ignorantibus, siue eam scientibus, non ligat, lib. 1. tit. 2. dec. 9
Lex non recepta, aut renocata, non obligat, lib. 1. tit. 2. dec. 10
Lex in confidentarios, ut omnis alia in odium alicuius lata odiosa, & restringenda est, lib. 1. tit. 2. dec. 47
Lex Principis secularis de non extrahendis equis, in foro conscientiae non obligat, lib. 1. tit. 2. dec. 49
Lex puniens procurantem fauorem, non includit inapetrantem ad id litteras, si eis non utatur, lib. 1. tit. 2. dec. 51
Lex quoad unam partem, per non usum, & desuetudinem tolli potest, & non quoad aliam, lib. 1. tit. 4. dec. 3
Lex prior, vel posterior generalis non tollitur, sed limitatur per specialem, lib. 3. tit. 2. dec. 12
Lex tollens pacta a caducitate excusantia, de quibus pactis intelligitur, lib. 3. tit. 11. dec. 2
Lex prohibens patri, ne aliquam partem bonorum dare possit, qualiter intelligenda, lib. 3. tit. 16. dec. 10
Lex, qua solutio cambij per sex menses differtur, est iniqua, lib. 5. tit. 13. dec. 16
Legis humane mutatio vitanda, nisi eius utilitas praeponderet, lib. 2. tit. 5. dec. 1
Legi bona fide auctoritate sui praelati contraueniens, non peccat, lib. 3. tit. 3. dec. 42
Legitima Iudeorum, & infidelium filijs conuersis, viuis parentibus, debetur, lib. 3. tit. 18. dec. 5
Legitimus a Nuntio ad quacunque beneficia, non est ad regulatiam, lib. 4. tit. 11. dec. 2

Li beratio

Reſum notatu dignis.

Liberatio tutoris ab ingreſſo religionem facta, an valeat, li. 3. tit. 23. dec. 102
 Libros prohibitos ſcienter legentes, etiam ſtudio eorum errores noſcendis, excommunicati ſunt, li. 1. tit. 2. dec. 37
 Libros damnatos ſine licentia tenens, & legens, Bulla Cena excom-
 municatur, li. 5. tit. 6. dec. 3
 Licentia aſſumendi ordines, morte concedentis, non expirat, li. 1. tit. 7. dec. 52
 Licentia absolute a praelato conceſſa religioſo tranſeundi ad aliam religionem, eſt reſtringenda ad parem, vel ſtrictiorem, li. 3. tit. 23. dec. 100
 Licentia conceſſa monacho ſtandi extra clauſtrum non iuſtificatur ex eo quod ſuperiori ita videatur, niſi ſubſit iuſta cauſa, libr. 3. tit. 23. dec. 101
 Licentiam quam dat parochus ſacerdoti, vt interſit matrimonio contrahendo ſufficit quod ſit verbalis, & probari poſſit per teſtes, li. 4. tit. 1. dec. 48
 Licentia ſuſcipiendi ordines per excommunicationem ſubſecutam non ceſſat, li. 5. tit. 23. dec. 29
 Literas ad Papam a Regulari directas, Praelatus, aperiens, non eſt excommunicatus, li. 5. tit. 23. dec. 34
 Literis Episcopii ſigillatis, & non ſubſcriptis, in his que eius officium tangunt creditur, libr. 2. tit. 9. dec. 1
 Litigans circa ſui beneficii iuſtam cauſam non reſidendi habet, li. 3. tit. 2. dec. 16
 Litis beneficiariæ compoſitio auctoritate Iudicis fieri poſſet, li. 5. tit. 2. dec. 66
 Locare meretrici operas, ſeu domum, abſque conſenſu in peccatum, licet, li. 5. tit. 2. dec. 6
 Locans res Eccleſie quando incurrit excommunicationem, li. 3. tit. 3. dec. 12
 Locatio iuſta eſt, ſi penſio ſit maior iuſto, & æquo, vel a principio ſoluenda, vel conductor ad que non debet obligatur, li. 5. tit. 13. dec. 26
 Locator venditori rem emptam cum pacto de retrovendendo tanti locare poſſet, quanti cuiſlibet tertio locaretur, libr. 3. tit. 10. dec. 18
 Locus primus Congregationis clericorum Regularium, eſt Romæ, li. 3. tit. 2. dec. 1
 Locus inſignis dicitur, qui in ordine locorum quidam habet præcipuum, li. 5. tit. 24. dec. 4

M

Mandatarius pecunias ſuas pro mandante impendens, licitè cambium capit, li. 5. tit. 13. dec. 11
 Maritus adulteræ religionem proſiteri, & ordinari poſſet, eamque vt caſſè viuat, admonere debet, li. 4. tit. 1. dec. 27
 Marito diu abſente, & ad mortem ægrozante, vxor alteri nubere nequit, niſi certo mortuum ſciat, li. 4. tit. 1. dec. 19
 Matrimonium cum hereticis contrahet, Catholico non licet, ſed contractum tenet, li. 1. tit. 2. dec. 30
 Matrimonium apud inſideles valide contractum per baptiſmum non diſſoluitur, li. 1. tit. 21. dec. 4
 Matrimonium contrahere poſſet qui religionem ante 16. ætatis, vel Nouitias annum, eſt profeſſus, li. 1. tit. 23. dec. 4
 Matrimonium ratum, & non conſummatum, per religionis ingreſſum diſſoluitur, li. 3. tit. 23. dec. 1
 Matrimonium ſine parochi contractum non valet, nec vim ſpoliarum habet, li. 4. tit. 1. dec. 1
 Matrimonium ex diſpenſatione contrahentes, negata copula, poſt comiſſionem ad diſpenſandum ſecuta, peccant, ſed valet matrimonium, li. 4. tit. 1. dec. 5
 Matrimonium qui ante iuſtam ætatem contraxere, quid facient, li. 4. tit. 1. dec. 15
 Matrimonium ſublato impedimento nouum conſenſum requirit, li.

5. tit. 1. dec. 16
 Matrimonium contra formam diſpenſationis Papæ contractum, eſt nullum, li. 4. tit. 1. dec. 17
 Matrimonium clandestinum ante Concilium Tridentinum contrahentes peccabant, ſed validum erant, li. 4. tit. 1. dec. 10
 Matrimonium nec verum, nec præſumptum eſt, ſi nec verba de præſenti, nec copula interuenerunt, li. 4. tit. 1. dec. 12
 Matrimonium coram parochi ſchiſmatico non tamen declarato, & coloratum titulum habente contractum, validum eſt, li. 4. tit. 1. dec. 3
 Matrimonium coram parochi licet ad alia vocato, & teſtibus contractum, valet, li. 4. tit. 1. dec. 24
 Matrimonium ſicè per procuratorem cum vna, & deinde per ſe cum alia contrahens, quid facere debet, li. 4. tit. 1. dec. 20
 Matrimonium contrahere nequit cum ea cum qua commiſit inceſtum, aut cum alijs, ſine diſpenſatione, li. 5. tit. 1. dec. 21
 Matrimonium cum pacto quod ſeruetur caſtitas, aut ne petatur de bitum, contrahere nequit, li. 4. tit. 1. dec. 22
 Matrimonium ſine viriſque conſenſu eſſe nequit, libro 4. tit. 1. dec. 30
 Matrimonium cum rapta non reſtituta, poſt Concilium Trid. contractum, eſt nullum, li. 4. tit. 1. dec. 36
 Matrimonium viuente prima, cum ſecunda contrahens, illa mortua iterum cum diſpenſatione contrahere debet, vel ſecundam deceptam dotare, li. 4. tit. 1. dec. 39
 Matrimonium conſenſum liberum requirit, & metu, reuerentiali patris contractum, ſit nullum, li. 4. tit. 1. dec. 40
 Matrimonium nullum publicè contractum ſublato impedimento iterum clam contrahi ſufficit, li. 4. tit. 1. dec. 41
 Matrimonium non licet catholico cum heretica contrahere, contractum tamen tenet, li. 4. tit. 1. dec. 42
 Matrimonium ante pubertatem ex cauſa, cum Papæ diſpenſatione, valide contrahi poſſet, li. 4. tit. 1. dec. 46
 Matrimonium bona fide contra ius humanum contractum, vt per mittendum, li. 4. tit. 1. dec. 49
 Matrimonium ad contrahendum cuius ordinarij licentia requiritur, li. 4. tit. 1. dec. 53
 Matrimonium ad contrahendum præſentia parochi vnius contrahentium requiritur, & ſufficit, li. 4. tit. 1. dec. 59
 Matrimonium in gradu prohibito contrahentes, obtenta diſpenſatione, de nouo conſentire debent, li. 4. tit. 1. dec. 64
 Matrimonium contractum præſente parochi, & teſtibus, valet, etiam ſi parochus nihil dicat, li. 4. tit. 1. dec. 61
 Matrimonium præſumptum per copulam effectum maritali poſt ſpõſalia habitam ceſſat poſt Concilium Trident. lib. quarto, tit. 1. dec. 66
 Matrimonium ſine præſentia parochi, in locis ubi Concilium receptum non eſt, valet, li. 4. tit. 3. dec. 3
 Matrimonium clam ducta relicta, cum alio contractum, in locis ubi Concilium non eſt receptum, non valet, li. 4. tit. 3. dec. 4
 Matrimonium raptor cum rapta aut reſtitutionem contrahere nequit, li. 4. tit. 2. dec. 5
 Matrimonium cum non baptizato contractum, eſt nullum, libr. 4. tit. 3. dec. 6
 Matrimonium conditionale impleta conditione perſicitur, libr. 4. tit. 4. dec. 1
 Matrimonium, cui nec parochus, nec alius de illis licentia adorat, per cohabitationem ſeptennem, non validatur, li. 4. tit. 3. dec. 8
 Matrimonium contrahere poſſunt adulteri, qui maritum ad alium ſinem quam contrahendi, occidunt, li. 4. tit. 6. dec. 1
 Matrimonium contrahendum impediri non poſſet ad vnius teſtis dictum aſſerentis ſe ab vno alio audiuiſſe eos eſſe cõſanguineos, li. 4. tit. 8. dec. 11
 Matrimonium ne quis cum heretica contrahat, an Papa præcipere poſſit, li. 4. tit. 10. dec. 1
 Matrimonij quænam materia, & forma ſit, libro quarto, tit. 1. dec.

1. dec. 62
Matrimonio interesse potest sacerdos habens generalem a parochia licentiam exercendi curam, li. 4. tit. 1. dec. 31
Mediator simoniae restituere tenetur fructus beneficii ex causa sus meditationis male perceptos, lib. 5. tit. 2. dec. 107
Mediator rogatus, ut oblata restitutione expensarum Bullarum suadeat alicui resignationem beneficii, an, & quando simoniam committat, lib. 5. titulo 2. dec. 83
Mendax non est, qui per additionem mentalem supplet locutioni exteriori, lib. 1. tit. 14. dec. 3
Mercator, qui multus in uendendo nocuit, quid faciet, lib. 3. tit. 10. dec. 8
Mercator peccat uendendo ultra rigorosum pretium, cum obligatione restituendi, li. 3. tit. 10. dec. 17
Mercator uendens, carius pretio rigoroso peccat, libr. 5. tit. 13. decisio. 34
Mercedem iustam officialibus suis res publica assignare tenetur, li. 5. tit. 20. dec. 5
Meretrix noctu ab amico occisa, non presumitur meretricando occisa, nec sepultura priuanda, li. 3. tit. 28. dec. 4
Mctu reuocatoriis professio facta non ualeat, libro tertio, tit. 23. dec. 91
Militis sancti Iohannis ueri religiosi sunt, & sub decreto Concilij Tridentini sessiue 6. c. 3. comprehenduntur, lib. tertio, tit. 23. dec. 26
Militis religiosi, ut pensionarij, ad officium B. Mariae non tenentur, lib. 3. tit. 23. dec. 17
Ministri alios furari uidentes, & eos non impediunt, licet peccent, restituere tamen non tenentur, lib. 5. tit. 12. dec. 4
Minores conuentuales a Pio. V. de authorati, ad quid tenentur, lib. 5. tit. 23. dec. 65
Minores de obferuantijs iurium parochialis incapaces sunt, li. 5. tit. 18. dec. 22
Missans sine literis dimissorijs, etsi peccat, irregularitatem tamen non incurrit, lib. 3. tit. 23. dec. 5
Missam ab audienda quae distantia, & quos excuset, libr. secundo, tit. 3. dec. 2
Missam ab audienda excusantur agasones, qui ut minus impendant, longe se recipiunt, lib. 2. tit. 3. dec. 4
Missam pro una multas pitantias accipiens, etiam de licentia superioris, peccat, lib. 3. tit. 23. dec. 7
Missam, & officium defunctorum an pro uiuis dici possint, libr. 3. tit. 23. dec. 20
Missam celebranda cum duo de iure interesse debeant, surdaster uix sine peccato presbyterio insignitur, lib. 1. tit. 7. dec. 38
Missae sacrificium, quot modis applicari ualet defunctis, lib. 3. tit. 23. dec. 6
Missam ut audiant pastores ouium, Dominus eorum curare debet, lib. 2. tit. 3. dec. 5
Missam quotidie dicere obligatus, illam salua decentia, dicat, libr. 3. tit. 3. dec. 26
Missam celebrans addere potest eliusulam, Et Regem nostrum, &c. libr. 3. tit. 23. dec. 3
missam celebrare licet capite recto amictu, cessante scandalo, li. 3. tit. 23. dec. 4
missam bis in die, quando celebrare licet, libro tertio, tit. 23. decisio. 9
missam audire tenetur latinus, qui eam non nisi ritu Graecorum audire potest, lib. 3. tit. 23. dec. 18
missam simoniaci non denunciati audiens, non peccat, lib. 5. tit. 23. dec. 36
missarum numerus in Ecclesiarum fundationibus positus, ut minui possit, lib. 3. tit. 23. dec. 21
missas tres nullus sacerdos in nocte sancta celebrare tenetur, lib. 3. tit. 23. dec. 8
moderamen inculpatae tutelae, secundum quid attenditur, libr. 5. tit. 8. dec. 39
monachus ad praelatum se habet, ut seruus ad dominum, libr. 3. tit. 23. dec. 25
monachus Casinensis ad Caribuzianos sine licentia petita a suo superiore transiens reuocari potest, lib. 3. tit. 23. dec. 57
monachus Caribuzianus appropriando, quando excommunicationem incurrit, lib. 3. tit. 23. dec. 71
monachus in iudice expulsus, vel traslatus ad parochialium, habitu clericali uti potest, lib. 3. tit. 28. dec. 3
monachus de iure communi, ex uno loco in alium inuitus mutari non potest, lib. 3. tit. 28. dec. 8
monachus adiuuus chirurgum abscindentem membrum putridum non est irregularis, lib. 5. tit. 8. dec. 9
monachi, licet non olim, hodie tamen uocem in cap. habent, libr. 3. tit. 23. dec. 105
monachorum receptio ad conuentum, & praelatum immediatum pertinet, lib. 3. tit. 23. dec. 59
monachus non est dignitas, nec aliquid honorificum, lib. 3. tit. 28. dec. 7
monialis occulte, vel publice corrupta, quantum benedictione uelanda sit, lib. 3. tit. 23. dec. 5
monialium translatio ad aliud monasterium, in illa de causa a superiore fieri potest, lib. 3. tit. 23. dec. 49
monialium monasteria ex causa superiores intrare, & licentiam ingrediendi dare possunt, lib. 3. tit. 28. dec. 6
monasterio S. Trinitatis minimorum de Urbe, a quo fundatum sit, & a quibus regendum sit, libr. secundo, tit. 6. dec. 1
monasterio S. Trinitatis Romae, correctorem, officiales, & monachos Gallos requirit, libr. 3. tit. uigesimoseptimo, dec. 83
monasterium ingredi cogens, ingressu non secutus, non est excommunicatus, lib. 5. tit. 23. dec. 51
monitus sub pena excommunicationis latae sententiae contrafaciendo excommunicatus est uitandus tamen non est antequam quadiatur, li. 5. tit. 23. dec. 3
monstrum illud baptizandum non est, quod caret anima rationali, lib. 3. tit. 24. dec. 5
mutare sibi nomen sine fraude, nisi seruus sit cui libet licet, libr. 5. tit. 14. dec. 2
mutuare alicui, ne ab incepta permutatione discedat, lib. 5. tit. 2. decisio. 52
mutuans frumentum ut melius recipiat, peccat, & restituere tenetur, lib. 3. tit. 10. dec. 9
mutuans sub usuris nulla lege amittit, quod mutuatur, lib. 5. tit. 13. dec. 16
mutuans a mutuario potest, etiam ante moram stipulari lucrum uerisimile cessans, & damnum emergens, libr. quinto, tit. 13. dec. 38
mutuarius pecunias a beneficiato clerico in curia decedente acceptans, illius hereditibus non carere restituere tenetur, lib. 3. tit. 16. dec. 2

N

- N**atus alibi ob fugam matris, beneficium loci domicilij habere potest, lib. 3. tit. 3. dec. 45
Naufragorum res ut eas dominus restituat, vel ignorantes capientes, licet non restituant, excommunicationem Bullae Cetero non incurrunt, lib. 5. tit. 22. dec. 1
Necessitas parentem, etiam superueniens, iusta causa regulari mandandi cum licentia ad subueniendum eis extra monasterium, li. 3. tit. 23. dec. 54
Negligentia heredis causare potest, ut anima testatoris in purgatorio detineatur, lib. 5. tit. 22. dec. 34
Notarius quando a uisitatione aliquid accipere ualet, lib. 3. tit. 31. decisio. 1
Notarius non potest magis capere pro calamo, quam Episcopus pro

Rerum notatu dignis.

pro ordinatione, lib. 5. tit. 2. dec. 7
 Notorius talis in loco, puta excommunicatus, concubinarius, est
 ubique talis, & sine peccato potest ut talis, alijs ignorantibus
 reuelari, lib. 1. tit. 7. dec. 64
 Nouitius per exitum nouitij per tres etiam dies sine licentia,
 interruptitur, lib. 3. tit. 2. dec. 47
 Nouitius persona ecclesiastica censetur, tum quoad beneficium
 canonicum, tum fori, pro tempore quo in nouitiatu perseverat, lib.
 2. tit. 2. dec. 3

Oblatus Turris speculorum urbis, verè monachæ non sunt,
 nec ad clausuram obligantur, lib. 3. tit. 23. dec. 88
 Oblatus plene est qui se, & suâ Monasterio donat in manibus Ab
 batis, lib. 3. tit. 2. dec. 10
 Obsessus è demone sacris non ordinatus, sine Papæ dispensatione
 non est ordinandus, lib. 1. tit. 8. dec. 5
 Occidens circa modum inculpate tutelæ irregularis est, sed non ex
 homicidio voluntario, lib. 5. tit. 8. dec. 8
 Occidens, se defendendo, cui fuga fuisset dedecori, non peccat, est
 tamen irregularis, lib. 5. tit. 8. dec. 14
 Occultum ob crimen clericus secularis non potest ab episcopo im
 pediri ab ordinum susceptione, secus in clerico regulari, lib. 1.
 tit. 7. dec. 63
 Odium, & rancorem malum, non iniuriarum actionem, quis rem
 mittere tenetur, lib. 5. tit. 2. dec. 5
 Oeconomus licite cum alijs conuenire potest, ut accipiat res ab eis
 pro pretio currente, & ipsi aliquid lucri dent illi, lib. 5. tit. 12.
 dec. 6
 Oeconomus aliquid plus pro scutis aureis accipiens, illud suum fa
 cit, lib. 5. tit. 13. dec. 13
 Offensus tuta conscientia apud iudicem in stare potest, ut delin
 quens puniatur, lib. 5. tit. 1. dec. 6
 Officialis, aliquid iniuste accipiens, ad restitutionem tenetur, lib.
 5. tit. 20. dec. 6
 Opinionem eligens, quam putat rationi conformem, satisfaciatur,
 lib. 5. tit. 2. dec. 11
 Oratione vana ad futura scienda utens, peccat, non est tamen ex
 communicatus, lib. 5. tit. 14. dec. 5
 Ordinarius religiosorum est prelatus & ad ordines suscipiendos
 dimissorios dat, lib. 1. tit. 7. dec. 24
 Ordinarius Papæ mandatum, exequi non debet, quando ex illius
 executione peccatum, aut scandalum sequitur, lib. 1. tit. 13.
 dec. 1
 Ordinare non potest Episcopus sibi non subitus, nisi de consensu
 episcopi loci, lib. 1. tit. 7. dec. 23
 Ordinari ut possit quis in loco domicilij, quid requiratur, lib. 1. tit.
 4. dec. 12
 Ordinari potest, cuius uxor ab eo clandestina alij nupsit, lib. 5. tit.
 10. dec. 1
 Ordinari potest, ob impotentiam ab uxore separatus, lib. 4. tit. 9.
 dec. 2
 Ordinatus sacris sine titulo, quando est suspensus, & quando ab
 Episcopo utendus, lib. 1. tit. 7. dec. 16
 Ordinatus ad titulum patrimonij, quod mentitus est habere sus
 sciens, si defectus sit notabilis est, suspensus, lib. 1. tit. 7. de
 cif. 20
 Ordinatus minoribus de licentia capituli Sede vacante, nullo pri
 uilegio gaudet, lib. 1. tit. 7. dec. 22
 Ordinatus sine licentia minoribus, non est suspensus, nec beneficij
 priuatus, lib. 1. tit. 7. dec. 27
 Ordinatus metu conditionali, verè ordinatus est, lib. 1. tit. 7. de
 cif. 43
 Ordinatus ad titulum parochialis ante etatem obtenta, nec su
 spensus, nec irregularis est, lib. 1. tit. 7. dec. 46

Ordinatus interstitijs non seruatis, nec suspensus, nec irregularis
 est, lib. 1. tit. 7. dec. 56
 Ordinatus sacris sine legitimis dimissorijs, suspensus est, & si sic
 suspensus presbyteratus ordinem suscipiat, irregularis effici
 tur, lib. 1. tit. 7. dec. 58
 Ordinatus ad ordinatus minores per falsas dimissorias, & postea
 per veras ad subdiaconatum, censuram aliquam non incurrit,
 lib. 1. tit. 7. dec. 61
 Ordinatus scienter per simoniam, est irregularis, lib. 5. tit. 2. de
 cif. 63
 Ordinatus sacris metu, ob arctorem recipit, sed continere non te
 netur, & quare, lib. 1. tit. 2. dec. 3
 Ordinatus presbyterio ante legitimam etatem est suspensus irre
 gularis, lib. 5. tit. 19. dec. 4
 Ordinatus sine titulo, quæ pena, lib. 1. tit. 7. dec. 17
 Ordinis sacri iteratio, irregularitatem inducit, lib. 1. tit. 7. de
 cif. 37
 Ordinem sacrum sine titulo sumens, est suspensus, & episcopus ta
 lem scienter ordinans alere tenetur, lib. 1. tit. 2. dec. 20
 Ordines qui male sumpsit, quomodo resumere debeat, lib. 1. tit. 7.
 dec. 1
 Ordines accipiens intentione illos accipiendi, licet cum aliquo etiã
 serupulo non accipiendi, rerum ordinem accipit, lib. 1. tit. 7.
 dec. 19
 Ordines suscipere interstitijs non seruatis, de licentia episcopi licet,
 lib. 1. tit. 7. dec. 51
 Ordines duos sacros eodem die assumens, suspensus & irregularis
 est, lib. 1. tit. 7. dec. 57

Pacta in huiusmodi societate, quæ licita, & illicita sunt, lib. 5.
 tit. 13. dec. 28
 Papa, quando ut Papa, & quando ut Doctor tantum, respondere
 censeatur, lib. 1. tit. 2. dec. 51
 Papa iusta de causa, super omni iure humano dispensare potest,
 & sic ut Diaconus fiat miles S. Ioannis, & pugnando, & occi
 dendo non sit irregularis, lib. 1. tit. 23. dec. 1
 Papa, & qui alij, ex causa iusta, relicta laicorum ad pios usus in
 alios usus pios mutare possint, libro tertio, tit. 10. dec. 4
 Papa solus, non autem prelatus, regulari concedere valet, ut quid
 irrevocabiler ad usus suos teneat, lib. 3. tit. 23. dec. 48
 Papa relicta in usus pios, in alios conuertere potest, lib. 3. tit. 27.
 dec. 31
 Papa leges suas ac prædecessorum suorum, an reuocare possit, ac
 si lata non fuissent, lib. 4. tit. 1. dec. 7
 Papa ex causa dispensare potest, ut episcopus uxorem ducat, lib.
 4. tit. 1. dec. 14
 Papa interdicere ex causa potest episcopo, & parochio, ne inter
 alium matrimonium, vel interessendi facultatem faciant, lib. 4.
 tit. 1. dec. 28
 Papa dispensat super impedimento procedente ex eo, quod quis
 duxit aliam, adhuc uiuenti nupsit, lib. 4. tit. 6. dec. 3
 Papa Iudeis permittere potest usurarum exercitium, lib. 5. tit. 5.
 dec. 5
 Papa facultatem absoluendi a casibus referuatis episcopo, eo in
 uento, concedere potest, lib. 5. tit. 22. dec. 47
 Parentes, qui filios alere non tenentur, in dubio expensas pro illis,
 de illorum bonis facere censentur, libro tertio, tit. 16. deci
 sio. 2
 Parochus sine ulla monitione infra annum cessante impedimento,
 presbyter ordinari debet, alias parochialem perdit, nec eum
 ignorantia excusat, lib. 1. tit. 3. dec. 1
 Parochus ad sumendos ordines impeditus, ut restituendus, lib. 1.
 tit. 11. dec. 1
 Parochus ex iusta causa, & licentia, a residentia excusatur, lib. 3.
 tit. 2

- tit. 2. dec. 4
 Parochus pensione constituta super sua parochiali ea lege ut 50. sibi libera remaneant, ordinaria onera subire tenetur, lib. 3. tit. 3. dec. 51
- Parochianus, alterius prochia non fit, quæ ad tempus ibi habitat, lib. 3. tit. 21. dec. 1
- Parochus, qui nondum sacerdos est, matrimonio contrahendo præsens esse potest, lib. 4. tit. 1. dec. 34
- Parochus, vel alius sacerdos, de illius, vel ordinarij licentia, cur matrimonij contrahendis interesse debet, lib. 4. tit. 1. dec. 54
- Parochus petens, aut exigens aliquid dare solitum pro benedictione nuptiarum, non est simoniacus, li. 5. tit. 2. dec. 101
- Parochi denunciations trinas matrimonijs contrahendis præmittendas, remittere non possunt, libro quarto, tit. 3. dec. 1
- Parochi indumenta altarium, & alia quædam benedicere possunt, lib. 3. tit. 12. dec. 3
- Parochianum non facit habitatio ad tempus extra domicilium, lib. 4. tit. 3. dec. 2
- Pater, quare testamentum pro filio impubere facere potest, non autem sepulturam eligere, li. 3. tit. 10. dec. 1
- Pater repetere non potest, quæ ex charitate pro filiis soluit, nisi protestatio præcedat, lib. 5. tit. 20. dec. 3
- Patrimonium ad cuius titulum, quis ordinatur, licet debeat esse in immobilibus, & non in mobilibus, non tamen ob id incurritur penam, lib. 1. tit. 7. dec. 31
- Patrinus, ut sit maior baptizato, non requiritur, lib. quarto, tit. 7. decisio. 3
- Patrini plures designati si admittatur omnes cognationem contrahunt, lib. 4. tit. 7. dec. 4
- Patronus ex presentatis æque idoneis ad curatum vni gratificari potest, lib. 3. tit. 30. dec. 5
- Patrono intra tempus non presentante episcopus, libere beneficium conferre potest, lib. 3. tit. 30. dec. 3
- Patronum faciunt dos, edificatio, fundus, lib. 3. tit. 30. dec. 2
- Peccatum unum committit, pluries post fornicationem osculans, lib. 5. tit. 2. dec. 7
- Peccatum unum in genere moris, quando plures actus externi consistunt, lib. 5. tit. 22. dec. 38
- Peccans spe veniæ obtinenda per gratiam post, vel ante obtentam, absolui potest, lib. 5. tit. 18. dec. 11
- peccat, qui vel iurisdictionem usurpat, vel affirmat pro certo quod nescit esse tale, lib. 1. tit. 19. dec. 1
- Pensio beneficalis sine Papæ auctoritate gratis remitti, sed nõ pretio redimi potest, lib. 3. tit. 8. dec. 56
- Pensio non est certa portio fructuum, sed ius illos percipiendi, li. 3. tit. 3. dec. 57
- Pensio a patre in filium soluta ei, pro quo reservata fuit certa pecunia, quatuor concurrentibus transferri potest, lib. 3. tit. 3. dec. 58
- Pensio beneficalis, nec in alium transferri, nec pretio castari, vel ad longum tempus locari, sine Papæ consensu potest, lib. 3. tit. 3. decisio. 61
- Pensionis translatio coram persona dignitatem non habente non valet, lib. 3. tit. 3. dec. 49
- pensionem transferens, dum sibi ad vitam reservando, est simoniacus, sed non excommunicatus, libro 3. tit. 3. dec. 50
- Pensionem pro laico, solus Papa reservare potest, libro 3. tit. 3. dec. 60
- Pensionem præteritorum annorum ab antecessorem non solutam, successor ex fructibus perceptis solvere tenetur, lib. 3. tit. 15. decisio. 3
- Pensionem habens super beneficio, ad illius ecclesiæ separationem tenetur, nisi pensio ab omni onere sit libera, lib. tertio, tit. 3. decisio. 52
- Pensionem habens super beneficio, quando ad ecclesiæ reparationem tenetur, lib. 3. tit. 28. dec. 1
- Pensionem emens, aut vendens, non excommunicatur, lib. 5. tit. 2. dec. 53
- Pensionem redimere, & obligationem eam soluendi diversimode sine auctoritate Papæ fieri potest, illud non, lib. quinto, tit. 2. dec. 65
- Pensiones in confidentiam transferentes, penas confidentiariorum non incurunt, lib. 1. tit. 2. dec. 48
- Pensionarius si ylo curias, pensiones decursas, de fructibus beneficij a successore petere potest, li. 3. tit. 3. dec. 53
- Pensionarius horas recitas, quamvis clericaliter non vivat, pensionem tamen non amittit, sicut nec beneficiarius fructus beneficij, lib. 3. tit. 3. dec. 59
- Periculum perdendi facit contractum alioquin iniustum, conferri in stum, lib. 5. tit. 13. dec. 29
- Personatus, seu beneficia personalia, sine ecclesiastica auctoritate institui non possunt, lib. 5. tit. 2. dec. 46
- Pæna ordinati sine titulo in pænâ ordinantis mutata, quando habeat locum, lib. 1. tit. 7. dec. 50
- Pæna parochi, cuius culpa parochianus sine penitentia moritur, est arbitraria, lib. 5. tit. 21. dec. 3
- Penitens, qui confessario quid restituendum dedit, satisfecit, donec sciat non fuisse restitutum, libro 5. tit. 20. dec. 4
- Penitens confessario suo docto credens, a culpa, & pænâ excusatur, licet ipse erraret, lib. 5. tit. 22. dec. 24
- Penitentiam impositam a superiore in absolutione a casu reservato, inferior mutare potest, li. 5. tit. 22. dec. 46
- Penitentiaria dispensatione cum compositione dare non debet, lib. 4. tit. 1. dec. 57
- Penitentiarius cum speciali præbenda institutus, optare aliam nequit, lib. 3. tit. 7. dec. 22
- Penitentiarius maior præbitericidæ occulto publicam penitentiam imponere non potest, libro quinto, tit. vigesimosecundo, decisio. 19
- Penitentiarius cathedralis ex sola vi sui officii a casibus reservatis non absoluit, lib. 5. tit. 22. dec. 44
- percussor percussorem detegens, si alter postea occidatur, quando irregularis, lib. 5. tit. 8. dec. 11
- Permutatio beneficij ut suum detur tertio, simoniacus, lib. 5. tit. 2. decisio. 24
- Permutatio beneficiorum, & venditio fructuum alterius simul fieri nequeunt, sed diverso tempore sic, lib. 5. tit. 2. dec. 44
- Permutatio pinguioris beneficij cum minus pingui cum pacto, est simoniaca, lib. 5. tit. 2. dec. 88
- Pestis tempore curati vel per se ipsos, vel per alios, infectis sacramenta ministrare tenentur, li. 1. tit. 2. dec. 39
- Plures parochiales sine dispensatione obtinens, ad illas, & dia beneficia obtinenda inhabilis est, lib. 3. tit. 3. dec. 73
- Pollex non est membrum, cuius parte tamen qui caret, quando sit irregularis, lib. 1. tit. 13. dec. 2
- Pontifex causam alicui delegando, illam a se auocasse nõ censetur, lib. 1. tit. 17. dec. 5
- Possessio beneficii renunciante ipso iure non perditur, & sic spoliatus potest agere de spolio, lib. 2. tit. 4. dec. 1
- Possessio pacifica ad alterius incompatibilis vacationem est necessaria, lib. 3. tit. 3. dec. 33
- Possessio triennialis de colorato titulo, facit in verum in utroque foro, lib. 3. tit. 3. dec. 46
- Possessor bona fidei, etiam si litiget presentare potest secus si male fidei possessor sit, lib. 3. tit. 3. dec. 19
- Possessorium super decimis, coram iudice laico intentari potest, li. 1. tit. 2. dec. 41
- præbendæ duæ eiusdem ecclesiæ licet altera sit unita, retineri nequeunt, lib. 3. tit. 3. dec. 29
- præcedentia Pronincialium inter religiosos ex antiquitate proninciarum attenditur, lib. 3. tit. 28. dec. 4
- predicare non est actus sacri ordinis, lib. 1. tit. 7. dec. 2

Rerum notatu dignis.

- Prelatus**, & conuentus diuersa, adeo ut proprie prelatus non est de Conuentu, lib. 1. tit. 5. dec. 12
- Prelatus Collegiat** a nullo iure nisi monitus, ordinari tenetur, li. 1. tit. 7. dec. 3
- prelatus Collegiat** inferuendo episcopo a residentia excusatur, lib. 1. tit. 7. dec. 4
- prelatus Regularis** cum suo conuentu dilationem ad profitendum dare potest, lib. 1. tit. 18. dec. 12
- Prelatus regularis** ob delictum subditum habitu, & ordine priuare potest, & sic eiectus episcopo originis subditus manet, lib. 3. tit. 23. dec. 51
- prelatus regularis** an, & quando de Crimine nouitij cognoscere possit, lib. 3. tit. 23. dec. 56
- Prelatus regularis** potest ex causa dare licentiam manendi extra monasterium habitu retento, libro tertio, tit. 23. dec. 61
- Prelati regulares** possunt ad nutum, & sine causa priuare subditos officijs, lib. 5. tit. 2. dec. 72
- Prelati Regulares** in subditos de crimine haresis procedere non possunt, lib. 5. tit. 6. dec. 9
- Prelati a iurisdictione** episcopali, exempti, an iurisdictione quasi episcopalem habere censentur, lib. 5. tit. 18. dec. 25
- Prelati correctionis** causa, subditos per se vel per alios verberare possunt sine excommunicatione, libro quinto, tit. 23. dec. 43
- Presentatio** ab excommunicato declarato facta, non valet, libro 3. tit. 30. dec. 6
- presentatio**, ad curatum, & collatio facta minori 25. annorum, nulla, lib. 3. tit. 30. dec. 7
- Presentatio cum pacto**, ut presentatus presentationem prosequi debeat in solidum, non est simoniaca, lib. 5. tit. 2. dec. 28
- Prescriptione** viginti annorum res aliena iuste possidetur, lib. 2. tit. 14. dec. 2
- Præstationes** immemorales, que debite, vel indebitè præsumantur, lib. 1. tit. 21. dec. 1
- Præstationes** beneficij imponi sine simonia possunt ex Pape priuilegio, lib. 5. tit. 2. dec. 1
- Presbyter** preces ordinatas, cum sacris vestibus vestitus, dicere debet, lib. 3. tit. 23. dec. 2
- Presbyterum** 24. annos completos requirit, libro primo, tit. 8. dec. 6
- Prima tonsura** non est ordo, & ea insignitus quid medium est inter laicum, & clericum, lib. 1. tit. 7. dec. 14
- Prior collegiat**, quando canonicos cathedrali præcedit, lib. 1. tit. 20. dec. 3
- Prioratum** Regularem obtinens quando ordinandus, lib. 3. tit. 3. dec. 4
- Priuilegium** Minorum generalis dispensandi super multitudine Missarum ad successores, & ad Missas, post illud acceptas extenditur, lib. 5. tit. 18. dec. 3
- Priuilegium** conferendi sacros ordines Abbatibus concessum, Concilium Tridentinum refragatur, libro primo, tit. 18. dec. 14
- Priuilegium** non prodest ei, cui conceditur donec eius noticiam habeat, lib. 5. tit. 18. dec. 23
- Priuilegium** canonis clericis minoribus 14. annorum non tollit Concilium Tridentinum, sed fori, lib. 5. tit. 18. dec. 26
- Priuilegia** clausula in corpore iuris non censentur sublata per aliam superuenientem dispositionem iuris communis habentem se clausulam generalem. Non obstantibus priuilegijs, li. 5. tit. 18. dec. 11
- Priuilegia**, dato aliquo effectu, an ad alios extendantur, lib. 5. tit. 8. dec. 24
- Probationis** anno non possunt nouitij, aut Monasteria renunciare, & quare, lib. 3. tit. 23. dec. 39
- Probationis** annus debet esse continuus, & nullo modo interruptus, lib. 3. tit. 23. dec. 40
- Probationis** ad annum tenetur, qui ad aliam religionem transiit, lib. 3. tit. 23. dec. 50
- Procurator** contemplationis societatis constitutus, societatem obligare valet, lib. 1. tit. 72. dec. 3
- Procurator** post mortem mandantis iuramentum decisorium deferre non potest, lib. 2. tit. 13. dec. 2
- Procuratorem** ad exigendo redditus constitutus, nihil ab eo hac de causa agere potest, lib. 1. tit. 22. dec. 2
- Professio** ab initio ob metum nulla, per actus professorum non validatur, nec tractu temporis reconualescit, lib. 1. tit. 23. dec. 5
- Professio** coniugati, cuius uxor publice adulterata est, valet, lib. 3. dec. 11
- Professio** ante nouitiatum annum finitum, in non mendicantibus, ante Concilium Tridentinum ualebat, li. 3. dec. 12
- Professio** ob defectum consensus inuvalida est, & qualis consensus necessarius, lib. 3. tit. 23. dec. 8
- Professio** religionis non exempta in manibus episcopi fieri potest, secus si exempta sit, lib. 3. tit. 2. dec. 9
- Professio** religionis non approbata, & admissa ab eo qui non poterat, non valet, lib. 3. tit. 23. dec. 12
- Professio** laborantis morbo gallico, eo tacto an ualeat, li. 3. tit. 23. dec. 31
- Professio** liberati a carcere perpetuo, modo si at Monachus, valet, lib. 3. tit. 23. dec. 33
- Professio** ante Nouitiatum annum hodie ipso iure est nulla, etiam in Mendicantibus, lib. 3. tit. 23. dec. 38
- Professio** tacita per habitus delationem non fit nisi tria concurrant, lib. 3. tit. 23. dec. 46
- Professio** contra religionis statutum, eam irritans facta est nulla, lib. 3. tit. 23. dec. 103
- Professio** tacite emissa per canonicum regularem, quando accepit canonicatum, ex eo quod beneficium renunciat, non euanescit, lib. 3. tit. 23. dec. 95
- Professio** ante 16. annorum expletam emissa, est nulla, li. 3. tit. 23. dec. 97
- Professio** legendo schedulam absque intentione profitendi, non est ualida, lib. 3. tit. 23. dec. 99
- professionis** Hermaphroditi ualor, ut metiendus, lib. 1. tit. 8. dec. 8
- professionis** receptio, an ab episcopo sine Capitulo fieri possit, lib. 3. tit. 6. dec. 2
- professiones** tacitas Concilium Tridentinum non tollit, lib. 3. tit. 23. dec. 42
- professionem**, finito nouitiatu, prelatus, & conuentus, ex causa deferre possunt, lib. 3. tit. 23. dec. 35
- professionem** tacitam an censetur fecisse, qui per annos septem in ordine mansit, & sacros ordines suscepit, lib. tertio, tit. 23. dec. 96
- professus** regulam tertiam sancti Francisci, non est uerus religiosus, lib. 3. tit. 23. dec. 16
- professus** nulliter ante etatem, noua receptione capitulare non indiget, lib. 3. tit. 3. dec. 41
- professus** tacite non censetur qui ut talis in Monasterio tractatur, & ad titulum, religionis ordinatur, nisi, &c. lib. tertio, tit. 23. dec. 42
- professus** religionem in genere, contrahens matrimonium peccat, sed valet matrimonium, lib. 3. tit. 23. dec. 45
- professus** non est, qui sicte religionem ingressus, etiam post 13. menses eiecitur, lib. 3. tit. 27. dec. 16
- professi** censendi, qui ultra annua habitum regularem de manu commendatarij susceptum gestant, li. 5. tit. 24. dec. 1
- prohibitio** ab ingressu ecclesie, interdictam, & suspecto, diacrisis respectibus appellatur, lib. 5. tit. 24. dec. 1
- promissio** facta pro palmario litis illicita est, libro primo, tit. 22. dec. 1

Index Sextus

- Promissio legitima sine metu, & dolo facta, seruanda, lib. 1. tit. 2. 1. decisio. 2
- promissio facta sanctis censetur uotum, quia Deo facta uidetur, li. 3. tit. 27. dec. 3
- Promissio iurata soluendi non obligat, nisi sit iurata, lib. 5. tit. 13. dec. 3
- Promittens ducere aliquam in uxorem, tenetur ducere, etiamsi talem promissionem fecerit absque animo adimplendi, lib. 4. tit. 1. decisio. 67
- Promittens aliquid pro gratia excommunicatur, libr. 5. titul. 23. decisio. 37
- Promotus ad presbyterium titulo sui patrimonij, illud postea renuncians, in censuram non incidit, lib. 1. tit. 7. dec. 60
- Promulgatio est de legis essentia, etiã si sit facta in Conc. generali etiam cum Papæ cõfirmatione, nec antea ligat, libro 1. titul. 2. decisio. 2
- propositum & deliberatio quantumuis firma, notum facit, lib. 3. tit. 27. dec. 1
- Propositum etiam continuatum uoto non equipollit, lib. 3. titul. 23. dec. 7
- Publicationis ommissio, quando, resignationem annullat, lib. 1. titul. 6. dec. 4
- Pueri præfecti coquina de mandato eius amicis deferendo, nisi desistant absolui non possunt, li. 5. tit. 12. dec. 5
- Pugnans in bello iusto, si per se non occidit, licet iuuerit, non est irregularis, lib. 5. tit. 8. dec. 13
- Puluerem ex cerebro hominis raso, contra morbos, an efficere liceat, lib. 5. tit. 15. dec. 2
- Purgatione vulgari se purgans, vel purgare se uolens duello peccat, lib. 5. tit. 19. dec. 1
- R
- R**econciatio cæmeterij polluti, quando fieri debet, lib. 3. titu. 22. dec. 2
- Rectores nullius, ad Sinodum compelli non possunt, lib. 1. titul. 18. dec. 41
- Relictum collegio pro anniuersario quotannis celebrando inter Collegiatos presentes diuidi nequit, lib. 3. titu. 18. dec. 4
- Religio minorum alijs mendicantibus, arctior, non tamen Carthusiana strictior, li. 3. tit. 23. dec. 14
- Religio sancti Stephani uera, & approbata religio est, subregula sancti Benedicti erecta, li. 3. tit. 23. dec. 28
- Religio habilitat illegitimum ad ordines non ad dignitates, lib. 4. tit. 11. dec. 3
- Religionem ad laxiorem transitum concedere potest Generalis ordinis cum causæ cognitione, etiam post Conc. Tri. lib. 3. tit. 23. decisio. 55
- Religionem qui sepius ingressus in nulla perseuerauerit, statum clericalem eligit, lib. 3. tit. 27. dec. 27
- Religionem qui ex uoto penali intrare debet, prius debita soluat, lib. 3. tit. 27. dec. 28
- Religionem ingressurus, quid considerare debet, libr. 3. titul. 23. dec. 93
- Religiosus non fit, qui tria uota in manibus nouitij emittit, libro 3. tit. 23. dec. 98
- Religiosus facultatem habens audiendi omnes ad eum uenientes quid potest, lib. 5. tit. 22. dec. 32
- Regularis beneficium nisi de superioris sui licentia obligari nequit, li. 1. tit. 21. dec. 5
- Regularis beneficium residentiam requirens canonicè adeptus, in eo residere tenetur, lib. 3. tit. 2. dec. 5
- Regularis omnia, quæ ante, & post professionem habet, Monasterio acquirit, lib. 3. tit. 16. dec. 6
- Regularis ex Papæ priuilegio, ad pia testari potest, libr. 3. tit. 18. dec. 11
- Regularis translatus sine ut præsit, sine ut subsit, iterum proficisci debet, lib. 3. tit. 23. dec. 3
- Regularis, quando ad reformationem regulæ tenetur, li. 3. tit. 23. decisio. 13
- Regularis (sine prælati licentia, nihil habere, dare possidere, vel accipere potest, cum illa uerò sit, li. 3. tit. 23. dec. 14
- Regularis subiectus episcopo, eius vicarius cubicularius de superioris licentia, & habitu retento fieri potest, lib. 3. tit. 23. dec. 37
- Regularis ob infirmitatem superuenientem a religione ejici nõ potest, lib. 3. tit. 23. dec. 53
- Regularis iustitiam eiectus, nec redire, nec rogare superiores, ut eum recipiant tenetur, li. 3. tit. 23. dec. 60
- Regularis assumptus ad beneficium illi, & non monasterio quærit, lib. 3. tit. 23. dec. 66
- Regularis de licentia Papæ inseruiens hospitali, qualiter de quaestis disponere possit, lib. 3. tit. 23. dec. 69
- Regularis furans, ut quærat monasterio peccat, semel, sibi autem appropriando bis, lib. 3. tit. 23. dec. 75
- Regularis literas dans, vel recipiens sine superioris licentia, nõ est proprietarius, lib. 3. tit. 23. dec. 77
- Regularis simplex, ut potest sine licentia superflua pie distribuere, lib. 3. tit. 23. dec. 78
- Regulares, uerbo defensionis, non appellationis uti solent, lib. 12. & 13. dec. 2
- Regulares ad duriores uitam quam uouerunt, cogi nequeunt, lib. 3. tit. 23. dec. 21
- Regularis per prælatorum negligentiam, quando episcopis subiunguntur, li. 3. tit. 23. dec. 89
- Regulares uirtute Iubilei etiam sacerdotibus secularibus confiteri possunt, lib. 5. tit. 21. dec. 25
- Religionem ingresso non profitenti, vel abeunti donata restituitur, lib. 1. tit. 28. dec. 1
- Reliquias martirij extrahens, aut uenales exponens, grauiter peccat, lib. 3. tit. 25. dec. 1
- Reliquias sanctorum in collo, ad eorum honorem portare licet, lib. 3. tit. 25. dec. 2
- Renunciatio beneficii facta coram Notario sine prælati auctoritate, est nulla, lib. 1. tit. 6. dec. 1
- Renunciatio reciproca, & illicita, quæ censetur, lib. primo, titu. 6. decisio. 6
- Renunciatio beneficii facta uirtute mandati reuocati, sed non intimati procuratori, ualida est, li. 1. tit. 6. dec. 7
- Renunciatio episcopatus sine licentia Papæ petita, sed non obtenta, non ualeat, lib. 1. tit. 6. dec. 8
- Renunciatio tituli ab ordinato facta, ipsi iure est nulla, lib. 1. tit. 7. dec. 44
- Renunciatio beneficii ad cuius titulum quis ordinatus est, reserua ta pensione, ualida est, li. 3. tit. 3. dec. 23
- Renunciatio simoniaca realiter ipso iure est nulla, libr. 5. titul. 2. decisio. 15
- Renuncians beneficium principaliter, ut ob id ad aliud presentetur est simoniacus, secus si secundario, lib. 5. tit. 2. dec. 75
- Renunciatio fructuum decursum inter colligentes, nõ est simonia, lib. 5. tit. 2. dec. 35
- Renuncians beneficium cum spe, quod ordinarius conferret, cui ipse uolet non peccat, lib. 5. tit. 2. dec. 39
- Renunciare beneficium, ut detur alteri, non est in iure prohibitum, lib. 5. tit. 2. dec. 41
- Renunciatio beneficii ante priuationem facta est ualida, secus si solum ante declarationem, lib. 5. tit. 6. dec. 2
- Res mobiles in bello captæ, capientium fiunt, li. 5. tit. 20. dec. 2
- Residentia in beneficio curato, de iure diuino est, & ideo ubique seruanda, lib. 1. tit. 2. dec. 19
- Residere censetur, qui de mandato superioris abest, libr. 3. titul. 2. decisio. 10
- Residens, sicut alij similes residere solent, an excusetur, libr. 3. tit. 2. decisio. 6

Rerum notatu dignis.

decif. 6
 Resignans beneficium sola intentione, ut detur alteri in particulari non est simoniacus, secus si intercedat pactum, lib. 3. tit. 2. decif. 12
 Regnans beneficium in manibus ordinarij cum spe, quod conferat alteri, pro quo rogauerit, non est simoniacus, lib. 5. tit. secundo, decif. 81
 Resignans an, post resignationem, captam possessionem a resignatario Vicarius ad regimen beneficij constitui possit, lib. 5. tit. 2. dec. 98
 Resignanti pacisci non licet, ut alius beneficium aliud renunciat, lib. 5. dec. 84
 Resignatio beneficij per procuratorem absentis facta in manibus Pape admittentis, quidnam operetur, lib. 1. tit. 6. dec. 10
 Resignatio cum pacto, & apocba tradita, ut resignans percipiat fructus, dum viueret, an simoniaca, lib. 5. tit. 2. dec. 50
 Resignatarius nolens soluere pensionem alteri, quam resignari reseruatum pro textu confidentiæ admisse, ius elidit, lib. 5. tit. 1. decifio. 34
 Resignatarius petunias pro expeditione literarum resignanti mutans, an sit confidentarius, lib. 5. tit. 2. dec. 96
 Resignatarius accepta possessione beneficij, resignanti an aliquid dare possit, lib. 5. tit. 2. dec. 97
 Restituere tenetur, qui aliquid accipit ab exactore, pro facultate vtendi pecunia exacta, vsque ad diem solutionis, lib. 3. tit. 8. decif. 2
 Restituere tenetur famulus, qui compensandi animo clam accepta fecit, ne berus tot sibi relinqueret, lib. 3. tit. 18. dec. 1
 Restituere tenetur, qui ad vitandam mendicitatem furatur, lib. 5. tit. 12. decif. 3
 Restitui cui debet res furto subtrahit, lib. 5. tit. 12. dec. 7
 Rixante me cum aliquo pro moteria pecuniaria, si certius ob id aduersarium mutiles, vel occidat, an ego irregularis sim, lib. 5. tit. 8. dec. 38
 S
 Sacerdos insequi potest malefactorem suum, & procurare ut capiatur, sed non agere criminaliter, lib. 5. tit. 8. dec. 32
 Sacerdotio probato, quando ordines inferiores probari censentur, lib. 1. tit. 8. dec. 20
 Sautia viri perpetuo duratura, causam dat diuortio perpetuo, lib. 4. tit. 12. dec. 4
 Salarium iustum, quodnam censeri debet, lib. 3. tit. 1. dec. 1
 Schismaticorum filij ad scholas Catholicorum admitti possunt, sed non e contrario, lib. 1. tit. 2. dec. 31
 Scholaris loco collegij pretio renuncians, simoniacus est, & pauperibus acceptum restituet, lib. 5. tit. 2. dec. 49
 Scientia legis quenam ad ligandam sufficiat, lib. 1. tit. 2. dec. 4
 Scire que quisque Christianus teneatur explicitè, lib. 5. tit. 2. decifio. 8
 Scribendi actio, quando opus seruire sit, lib. 2. tit. 3. dec. 6
 Scriptura priuata manu aliena, alii non nocet, lib. 5. tit. 6. dec. 39
 Scrutatores in electione falsum miscendo, grauiter peccant, & illa nulla est, & ipsi arbitrarie puniendi, lib. 1. tit. 5. dec. 7
 Sepellens scienter hereticum, excommunicationem non reseruata incurrit, lib. 5. tit. 5. dec. 4
 Sepeliri in sacro omnis Christianus debet mortuus inuentus, nisi se ipsum occidisse constet, lib. 3. tit. 20. dec. 6
 Sepeliri in loco sacro canonicus culpabilis potest, si non erat denunciatus, lib. 5. tit. 3. dec. 23
 Sepultura locus sine causa, & solennitate concedi non debet, lib. 3. tit. 20. dec. 2
 Sententia in non citatum, vel in auditum lata est nulla, lib. 5. tit. 15. dec. 1
 Sequestrum clemen. 1. de sequest. possunt, concordia partium non

tollitur, lib. 1. tit. 7. dec. 1
 Seruientes heris concubinariis, an, & quando absolui possunt, lib. 5. tit. 22. dec. 35
 Seruitium 40. annorum ecclesie praestitum a residentia non liberat, lib. 3. tit. 2. dec. 3
 Seruus fugitiuus ad dominum redire nisi tenetur probabilis timorem excuset, & quid tunc faciendum, lib. 1. tit. 13. dec. 1
 Simonia mentalis nullam penam infligit, nec restituere obligat, lib. 3. tit. 5. dec. 2
 Simonia est, conuenire inter cocurrentes, quod alter alteri defectus non opponat, lib. 5. tit. 2. dec. 3
 Simonia est promittere pensionem soluere, si inueniatur imposita super altero beneficio permutato, lib. 5. tit. 2. dec. 4
 Simonia est, dare beneficium, ut illud sibi, vel alii reseruata pensione, resignet, lib. 5. tit. 2. dec. 8
 Simonia non est, dare spirituale minus principaliter ob temporale, nec contra, lib. 5. tit. 2. dec. 9
 Simonia si sit in ordine vel beneficio, annexam habet excommunicationem, non autem si sint in pensione, lib. 8. tit. 2. dec. 17
 Simonia est soluere pensionem antiquam impedimenti expeditionem literarum, lib. 5. tit. 2. dec. 18
 Simonia conuentionalis ab utraque parte completa, sit realis, lib. 5. tit. 2. dec. 19
 Simonia est, resignare beneficium litigiosum, ut resignatarius cui est lite pensionis constitutioni consentiat, lib. 5. tit. 2. dec. 11
 Simonia ut sit sufficit voluntas emendi spirituale cum pacto, lib. 5. tit. 2. dec. 13
 Simonia est, accipere, quid pro literis collationis, sicut pro collatione, lib. 5. tit. 2. dec. 14
 Simonia non est mutuare episcopo principaliter ob amicitiam, & secundario, ut sibi, vel alteri beneficium quarat, lib. 5. tit. 2. decif. 26
 Simonia est remittere debitum pro constitutione pensionis, non tamen incurritur excommunicatio, lib. 5. tit. 2. dec. 42
 Simonia ut completa sit sufficit, contenta in parte compleantur, lib. 5. tit. 2. dec. 43
 Simonia mentalis non inficit actum, nec cogit restituere, lib. 5. tit. 2. dec. 54
 Simonia est, dare aliquid pro dimissoriis impetrandis, lib. 5. tit. 2. dec. 59
 Simonia in collatione per tertium commissa parti, eam ignorantibus non nocet, nisi quod illam nesciens, statim renunciare debet, lib. 5. tit. 2. dec. 67
 Simonia est pro admissione ad religionis habitum quid accipere, lib. 5. tit. 2. dec. 73
 Simonia an sit, episcopo dicente, conferam tibi tale beneficium, si tu mihi 20. impensas pro alendo predecessorum tuum captum soluans, lib. 5. tit. 2. dec. 74
 Simonia sola voluntate committitur sed pena eius non incurritur, lib. 5. tit. 2. dec. 78
 Simonia non dicitur reciproca, quando non interuenit pactum nec conuentio, lib. 5. tit. 2. dec. 80
 Simonia conuentionalis est, si resignati promittatur, quod fructus percipiet, lib. 5. tit. 2. dec. 85
 Simonia an sit extinguere pensionem, ut alter annua illi praestet, lib. 5. tit. 2. dec. 93
 Simonia, crimen, etiamsi detur res modica graue peccatum est, lib. 5. tit. 2. dec. 90
 Simoniam committit procurans alteri beneficium cum pacto, ut alter ei det aliquid, lib. 5. tit. 2. dec. 6
 Simoniam committere censetur qui ante ius in re dat aliquid, lib. 5. tit. 2. dec. 51
 Simoniam committit tollens impedimenta, quae iuridice ad querendum beneficium opponi possunt, lib. 5. tit. 2. dec. 55
 Simonia iudicabitur pactio, ut resignatarius quid pro resignante soluat, lib. 5. tit. 2. dec. 5

Simo-

- Simoniacæ est conuentio, etiam si per eam promittens nihil perdat, nec promissario queratur, lib. 5. tit. 2. dec. 26*
Simoniacæ præsentatio gratiæ subsequens annulat, lib. 5. tit. 2. dec. 27
Simoniacæ conuentio non ex utraque parte completa, non est realis, lib. 5. tit. 2. dec. 45
Simoniacæ renūciatio est ipso iure nulla, & omnia, quæ post illam sequuntur, lib. 5. tit. 2. dec. 82
Simoniacæ est omnis renūciatio beneficii cum pacto etiam conditionali, lib. 5. tit. 2. dec. 86
Simoniacus in beneficio quamuis excommunicatus sit non tamen irregularis, lib. 5. tit. 2. dec. 38
Simoniaci sunt pacifices, ut se mutuo inueniunt in lite beneficii, & qui obtinuerit, alteri pensionem soluat, lib. 5. tit. 2. dec. 6
Simoniacis, absoluentis, quando omnis monendi complices imponi possit, lib. 5. tit. 1. dec. 2
Simoniacæ de beneficio seu pensione prouisus interim fructus facit suos, lib. 5. tit. 2. dec. 95
Societas, ut fors conferenti salua maneat, est illicita, lib. 3. tit. 10. decisio. 10
Societas licita ut sit, tria sunt necessaria, & quænam ea sint, lib. 5. tit. 13. dec. 8
Societas, ut viduæ certum lucrum accipere valeant, ut contrahi possit, lib. 5. tit. 13. dec. 9
Societas, in qua industriam ponens dimidium quoque periculi pecuniæ subdit, & dimidium lucri percipit est iniusta, lib. 5. tit. 13. dec. 14
Societas centum ouium, ut eas dans intra biennium 18. secuta capiat, iniusta, lib. 5. tit. 13. dec. 15
Societas, ut conferenti pecunias dentur quinque pro centum, illicita, lib. 5. tit. 13. dec. 17
Societas super officijs Romæ, quo iure iustificatur, lib. 5. tit. 13. dec. 27
Societas super officijs ad rationem 10. vel 11. pro centum, illicita, lib. 5. tit. 13. dec. 33
Societas ouium cum pacto & iniusta & usuraria est, lib. 5. tit. 13. dec. 36
Socius capitale restituere tenetur, si equus punctus, calce socium necauit, lib. 5. tit. 13. dec. 30
Sodomia crimen, missi fori est, & ab utriusque fori iudice puniri potest, lib. 2. tit. 1. dec. 1
Spadonum multa genera, & an matrimonium contrahere possint, lib. 4. tit. 9. dec. 3
Spolia sunt, quæ solutis debitis beneficiarij, super sunt, lib. 3. tit. 23. dec. 18
Sponsa mortuo sponso cum consanguineo in primo gradu sponsi contrahere nequit, lib. 4. tit. 1. dec. 37
Sponsa, sponsum ingressum religionem, usque ad elapsum annum probationis expectare tenetur, lib. 4. tit. 1. dec. 47
Sponsalia ob delictum superueniens dissoluantur, vel id ob quod non fuissent contracta, lib. 4. tit. 1. dec. 38
Sponsalia, cum heretico contracta, secuta copula non transeant in matrimonium, lib. 4. tit. 1. dec. 43
Sponsalia cum heretica contracta, quando per copulam secutam transeant in matrimonium, lib. 4. tit. 1. dec. 44
Sponsalia de iure nulla, post Concilium Trid. nullum effectum impediendi publicæ honestatis pariunt, lib. 4. tit. 1. dec. 45
Sponsalia non contrahit, qui iureiurando dicit mulieri, ut illa potariatur, non habeat aliam nisi te, lib. 4. tit. 1. dec. 55
Sponsalia impuberum, & si ad matrimonium obligent, non tamen superueniente ætate matrimonium sunt, lib. 4. tit. 2. decisio. 1
Sponsalia inter puberem, & impuberem valent, sed pubes resilire non potest donec alter pubescat, & contrahere nolit, lib. 4. tit. 2. decisio. 2
Sponsalia per parentes sponsis presentibus, vel ratificantibus contracta tenent, possunt tamen, etiam si iurata fuerint mutuo con-
- sensu dissolui, lib. 4. tit. 2. dec. 3*
Sponsalia sicut matrimonium inter raptorem, & raptam donec restituantur, sunt prohibita, lib. 4. tit. 8. dec. 4
Statutum ciuitatis ligat omnes illius ciues, hoc est habentes in eadem domiciliū, at inibi natos, alibi habentes domiciliū, non ligat, lib. 1. tit. 2. dec. 53
Statutum, ut tot tantum de vna natione eligantur, iustum & rationabile esse potest, lib. 1. tit. 2. dec. 50
Statutum Carthusianum de reuelando appropriata intra tempus prefixum validum, & utile, lib. 3. tit. 3. dec. 70
Statutum ut confrater sine consensu fratris non possit confratrem in ius vocare, non est contra libertatem ecclesiasticam, lib. 3. tit. 27. dec. 2
Statuta Papalia sunt, quæ Capitulum Generale auctoritate Apostolica condidit, unde nec ipsum, nec illud representans, potest ea tollere sed si quid iniuste statuitur ad papam, cui immediate subijcitur, recurrendum est, lib. 1. tit. 2. dec. 54
Stuprans consanguineam cum promissione illam ducendi, quid facere tenetur, lib. 4. tit. 8. dec. 13
Sub delegatus potestatem sibi commissam, alteri demandare nequit, lib. 1. tit. 18. dec. 9
Subdiaconus qui non est, in Missa parascoure passionem sine sola, ut lector cantare potest, lib. 3. tit. 23. dec. 1
Subdiacono, qui publice ordinem suscepit, ut uxorem ducat concedi non debet, lib. 3. tit. 27. dec. 42
Subdiaconum incarcerans, & tãquam testem, & principalem examinans, in Bullam egræ non incidit, lib. 5. tit. 23. dec. 46
Subsidium charitativum episcopus petere potest, lib. 3. tit. 31. decisio. 10
Surrepitiua non est petitio puellæ, quæ ut dispensatione obtineret contrahendi cum affine, narravit se pauperem, si tunc pauper erat, licet spem haberet patrimonij magni, lib. primo, tit. 3. decisio. 3
Surrepitiua, est dispensatio matrimonialis in qua narratum fuit oratores ignorasse impedimentum cum vnus sciret, lib. 4. tit. 8. decisio. 15
Surrepitiuam reddit gratiam omnis expressio falsi, quæ principem ad facilius eam concedendam mouere potest, lib. tertio, tit. 3. decisio. 77
Surripientes a propinquis, vel amicis, quos credunt gratis daturus, licet non proponunt abstinere absolui possunt, lib. 5. tit. 12. dec. 1
Substitutus, si sine liberis decesserit institutus, monasterium, quod institutus intrat, quando succedit, lib. 3. tit. 18. decisio. 9
Suspendere censetur Prælati, subditum in scriptis ministrare in ordinibus prohibens, secus quando verbo tantum, lib. 5. tit. 23. dec. 57
Suspenso irregularitatem inducens, appellatione non suspenditur, & quæ illa sit, lib. 1. tit. 5. dec. 9
Suspenso ab officio generalior est, quam suspenso a Diuinis, lib. 5. tit. 23. dec. 58
Suspenso ex notorio concubinato tollitur per penitentiam, sed non irregularitas, lib. 5. tit. 23. dec. 61
Suspenso, vel irregularis licet ad beneficia obtinenda inhabilis sit, antea tamen obtenta per censuram vel irregularitatem superuenientem non perdit, lib. 1. tit. 7. dec. 47
Suspenso non est, ante iustam aetatem, bona fide ordinatus, lib. 1. tit. 7. dec. 53
Suspenso, actus iure particulari sacerdotio ascriptos exercens peccat, nou tamen est irregularis, lib. 1. tit. 8. dec. 7
Suspenso ter est, qui sine litteris dimissorijs ordinarij tres ordines sacros accipit, lib. 1. tit. 13. dec. 4
Suspenso, interdictus, vel excommunicatus, collectam in choro dicens, sit irregularis, lib. 5. tit. 16. dec. 5
Suspenso, a Diuinis, sicut prius, potest confiteri, & communicare, lib. 5. tit. 23. dec. 59

Susten-

Rerum notatu dignis.

Suspensus ab altaris ministerio fructus beneficii percipere potest, lib. 5. tit. 23. dec. 67
 Suspensi, & interditi simpliciter, non sunt prohibiti predicare, lib. 5. tit. 23. dec. 77
 Suspensi, seu interdicti in prohibitis actionibus vitandi sunt, sicut & denunciati, lib. 5. tit. 24. dec. 2
 Synodus Provincialis vel Episcopalis, ne crucis signum humi sculptatur, statuere potest, li. 3. tit. 25. dec. 3

T

Taciturnitas eius, quod iura exprimere iubent, gratiam vinciat, li. 1. tit. 2. dec. 23
 Taciturnitas eius, quo expresso aequa gratia fieret, non nocet, lib. 3. tit. 23. dec. 85
 Tertiarie, volentes profiteri, clausuram servare tenentur, li. 3. tit. 23. dec. 20
 Tertiarj sancti Francisci simul viuentes, veri religiosi sunt, li. 3. tit. 23. dec. 24
 Testamentum clerici, vel episcopi in vrbe decedentis de rebus per negotiationem quaesitis, ut validum, lib. 3. tit. 8. dec. 10
 Testamentum factum a cogitante ingredi religionem, professione confirmatur, lib. 3. tit. 18. dec. 12
 Testamentum a parcho scriptum, & sola manu testatoris subscriptum, an valeat, lib. 3. tit. 18. dec. 14
 Testimonium literarum Penitentiarie, quantum auctoritatis sit, li. 2. tit. 12. dec. 2
 Testis, qui falsum testando nullam se dicit, irreligionem committit non iniustitiam, li. 2. tit. 10. dec. 1
 Testis ad penam ignis se obligans, non est ea puniendus, lib. 5. tit. 6. dec. 12
 Testis iuste interrogatus reum non detegens damnum fisco non restituit, lib. 5. tit. 20. dec. 1
 Thesauraria & Cappellania sub eodem tecto compatibilia sunt, lib. 3. tit. 3. dec. 40
 Titulus ad quem quis ordinatus est, alienari non potest, lib. 1. tit. 7. dec. 15
 Tormenta periculosa etiam provocatus ingrediens, an ecclesiastica careat sepultura, lib. quinto, tit. 9. dec. 1
 Transitus ad Carthusianus omnibus regularibus licet, lib. 3. tit. 23. decisio. 64
 Translatus ad aliam religionem, sedere debet iuxta professionem ibi emissam, lib. 3. tit. 24. dec. 58
 Translatis nihil eorum quae in priori monasterio habebat, transfert ad secundum, lib. 3. tit. 27. dec. 15
 Translatum ad laxiorem cum causa cognitione non tangit Bulla Pij 11. venocans privilegia recipiendi alienos religiosos, lib. 3. tit. 23. dec. 68
 Triremes fabricans pro Turcis an, quando peccat, lib. 5. tit. 23. decisio. 32
 Tutelam, & curam Minorum suscipere nec episcopus nec sacerdos secularis coguntur, lib. 3. tit. 29. dec. 6

V

Vacationis beneficii, Pape modus narrantus alias prouiso censetur subreptitia, libro 3. tit. 3. dec. 17
 Valor beneficii 24. aureos non excedens, licet multa simul summam illam excedentia impetrentur, non est necessario exprimendus, lib. 3. tit. 3. dec. 10
 Valor beneficii verus per locationis instrumentum non probatur, lib. 3. tit. 3. decisio. 54
 Valoris dolosa expressio perniciosum mendacium, & gratiam facit surreptitiam, lib. 5. tit. 2. dec. 76
 Vendere carius ob dilationem, quando liceat, li. 3. tit. 10. dec. 12
 Vendere carius, aut vilius emere quam res valeat, ob dilataam, vel

anticipatam solutionem non licet, lib. 5. tit. 13. dec. 40
 Vendere Indeis ramos myrti ad finem celebrandi scenophogia non licet, lib. 5. tit. 5. dec. 2
 Vendens ultra taxam peccat, & ad restitutionem tenetur, lib. 3. tit. 10. dec. 3
 Vendens scienter male emptori id scienti, quamuis preet, non tamen de euictione, aut ad interesse tenetur, libro tertio, tit. 10. decisio. 6
 Vendens granum pretio, quo tali mense valebit, medio debet pretio esse contentus, lib. 5. tit. 13. dec. 37
 Venditio cum pacto, ut pro parte pretij non soluti census annuus soluat ut usuraria est, li. 3. tit. 10. dec. 16
 Venditio maiori pretio ob dilataam solutionem iniusta, nisi & c. li. 5. tit. 13. dec. 20
 Venditor, quando interesse lucri costantis iuste perit, lib. 5. tit. 13. dec. 21
 Venditio maiori pretio dilata solutione facta, peccatum, & usura est, lib. 5. tit. 13. dec. 35
 Venditor, ob solutionis dilationem, quando aliquid, ultra pretium accipere queat, lib. 5. tit. 13. dec. 33
 Venia peccati non datur nisi correcto, lib. 5. tit. 2. dec. 94
 Verbum, Non suffragetur positum in Trid. ses. 24. c. 12. quid denotat, lib. 5. tit. 24. dec. 6
 Vestes de essentia & substantia ordinum non sunt, unde illarum distinctus, vel mutatio, nihil nocet, lib. 1. tit. 10. dec. 2
 Vicarius Generalis a Capitulo sedo vacante constituendus, qualis esse debeat, li. 1. tit. 16. dec. 2
 Vicarius Canonicus, in Capitulo, & Choro locum Canonici tenet, lib. 1. tit. 16. dec. 3
 Vicarius Episcopi, non sacerdos, matrimonij interesse non potest, sed subdotori ea delegare debet, li. 1. tit. 18. dec. 1
 Vicarius Episcopi facultatem absoluendi a reuerentis alijs subdelegare potest, li. 1. tit. 18. dec. 16
 Vicarius Episcopi, de iure omnes praeter Episcopum praecedit, quamuis contraria consuetudo praeualere possit, libro primo, tit. 29. decisio. 3
 Vicarius generalis Episcopi excommunicati, nec excommunicatus est, nec vitandus, li. 5. tit. 23. dec. 12
 Vicarius foranens approbatus a iure, ex causa confessionis prohibens non peccat, li. 5. tit. 23. dec. 30
 Vicario parochiali vacanti, quamam portio debeatur, li. 1. tit. 18. decisio. 17
 Vicarium non potest contra solitum patronus onerare, ut de terris vicaria soluat parochia primitias, li. 3. tit. 33. dec. 1
 Vicariatus perpetuus Ecclesiae parochialis, digni, aut Monasterio unitus beneficium curatum censetur, lib. 3. tit. 1. dec. 9
 Vicariatum episcopi pretio conducens, inoniam admittit, non tamen excommunicatur, lib. 5. tit. 2. dec. 70
 Vicariatus episcopi sine simonia emi nequit, sic tamen emens, non est excommunicatus, lib. 5. tit. 2. dec. 2
 Virginem nulliter ducens, & deflorans, an dotare teneatur licet illa postea fornicetur, lib. 4. tit. 1
 Virginem pellicentem deflorans iure poli restituere non tenetur, quamuis iure poli condemnabitur, lib. 4. tit. 1. dec. 3
 Virginem sacratus, vel coniugatus sine deceptione deflorans, nihil restituere tenetur, lib. 4. tit. primo, dec. 4
 Virginem sollicitans, an dotare teneatur, libro quarto, tit. primo, decisio. 68
 Visitator aliquid male accipiens, est ipso iure suspensus, lib. 3. tit. 31. dec. 11
 Vitium beneficium alteri statum suum non mutat, libro 3. tit. 8. decisio. 10
 Vno impetu qui eundem peccati actum reiterat, an pluries peccat, aut pluries excommunicatur, lib. 5. tit. 22. dec. 39
 Voce actiua, & passiva priuatus, quibus censetur priuatur, lib. 1. tit. 5. dec. 6

Voce

- Vocatus a filia, & passiva suspensus per alios modos, quam electionis, beneficia assequi potest, li. 1. tit. quinto, dec. 8*
- Votum ob periculum mortis emissum, quando validum censeri debet, li. 3. tit. 27. dec. 4*
- Votum non est, promittere nolle in seculo mori, li. 3. tit. 27. dec. 10*
- Votum emissum a matre de legitimis a filij renunciantis, non valet, li. 3. tit. 27. dec. 13*
- Votum non transendi ad arctiorem, seu non intrandi religionem non tenet, libro 3. tit. 27. dec. 14*
- Votum, non ludendi honesto ludo, non obligat, li. 3. tit. 27. dec. 17*
- Votum de intranda religione, si frater Romam venerit, donec ipse moriatur, tenet, li. 3. tit. 27. dec. 18*
- Votum de intranda una religione, commutat Papa respondendo, ut aliam intret, li. 3. tit. 27. dec. 70*
- Votum de non tangendo mulierem libidinosam, non est castitatis, li. 3. tit. 27. dec. 23*
- Votum transendi ad arctiorem preelatus dispensare, & commutare valet, non tamen irritare, li. 3. tit. 27. dec. 30*
- Votum qui mutare, valet, pnam ob illius fractionem remittere nequit, li. 3. tit. 27. dec. 33*
- Votum castitatis subdiaconatus ordinis, annexum est, li. 3. tit. 27. dec. 41*
- Votum de intranda certa religione, duo in se continet, & quamam hanc sit, li. 3. tit. 27. dec. 43*
- Votum intrada religionis, collationem beneficii ei postea factam, non annullat, li. 3. tit. 27. dec. 45*
- Votum religionis non tollunt sponsalia secuta, etiam cum copula, li. 4. tit. 1. dec. 25*
- Voti commutatio in re meliori, seu æquali facienda est, li. 3. tit. 27. dec. 5*
- Voti obligationem iracundia non vitiat, li. 3. tit. 27. dec. 36*
- Voto de intranda religione satisfacit qui intrat, & quia ingrata sibi, & impossibilis est, egreditur, li. 3. tit. 27. dec. 22*
- Voto de intranda religione satisfacit, qui intrat, & ob morbum exit, li. 3. tit. 27. dec. 29*
- Voto castitatis astrictus, si postea matrimonium contrahat, an debitum petere possit, li. 3. tit. 27. dec. 39*
- Vota tria emittens, ut suffragiis religionis gaudeat, non est religiosus nec eam intrare tenetur, sed tantum vota ut simplicia servare, li. 3. tit. 27. dec. 9*
- Vota qui virtute Inhiberi commutare potest, penas incurfas relaxare nequit, li. 3. tit. 27. dec. 37*
- Vovens religionem sine animo servandi eius regulam ad eam tenetur, li. 3. tit. 23. dec. 34*
- Vovens religionem in genere, vel in specie, ad quid tenetur, li. 3. tit. 27. dec. 2*
- Vovens castitatem, religionem, an ab hac liberatus, etiam ab illa liberetur, li. 3. tit. 27. dec. 4*
- Vovens religionem, & castitatem, si principaliter intendebat religionem intrare, liberatus a voto religionis, est etiam a voto castitatis, li. 3. tit. 27. dec. 11*
- Vovens alternatiue duo, alterum implere tenetur, li. tertio, tit. 27. dec. 12*
- Vovens unam religionem ingredi, aliam proficens, satisfacit, sed non si ante professionem exeat, li. 3. tit. 27. dec. 19*
- Vovens talis Monasterij frater fieri, illud ingrediens, ante professionem exire, & matrimonium licite contrahere potest, li. 3. tit. 27. dec. 20*
- Vovens in religione mori, intrare, & perseverare tenetur, li. 3. tit. 23. dec. 24*
- Vovens religionem sub conditione, & satagens ne ea adimpleatur, tenetur adhuc voto, li. 5. tit. 27. dec. 25*
- Vovens non commiseri mulieri, quam falso suam cognatam putat an, & quando ad votum tenetur, li. 3. tit. 27. dec. 38*
- Vovens certum monasterium, seu certam religionem intrare, si ibi non recipiatur, liber manet, li. 3. tit. 27. dec. 40*
- Vovens sacros ordines sumens, etiam si beneficium, aut patrimonium non habeat, uxorem ducere non potest, li. 3. tit. 27. dec. 44*
- Vovere castitatem censetur, qui dicit, seruiam tibi, Domine, intelligendo in statu continentia, li. 3. tit. 27. dec. 8*
- Vsura a tutoribus in pupillorum pecunijs accrescendis comissa, restitui debet, & a quibus, li. 1. tit. secundo, dec. 36*
- Vsura non est, si do tibi irrevocabiliter aliquid, ut certum, quid annum mibi des, li. 3. tit. 10. dec. 19*
- Vsura non est, capere aliquid ultra id, quod sub periculo datur, li. 5. tit. 13. dec. 23*
- Vsuras, qui iusde cum conventionibus Capitulis Iudeis permittit, ad eas soluendum compellere potest, li. 5. tit. 5. dec. 3*
- Vsuras concedendi licentia concessa a Papa, non se extendit extra terras ecclesie in temporalibus subiectas, li. 5. tit. 5. dec. 4*
- Vxor si nupsit alij bona fide maritum mortuum esse credens, moneda non est, li. 5. tit. 1. dec. 23*
- Vxor pauper in bonis mariti diuitis, ante copulam mortui dotem habet, li. 5. tit. 1. dec. 33*
- Vxoridum Matrimonium impedit, sed non dirimit contractum, li. 4. tit. 1. dec. 32*

FINIS.

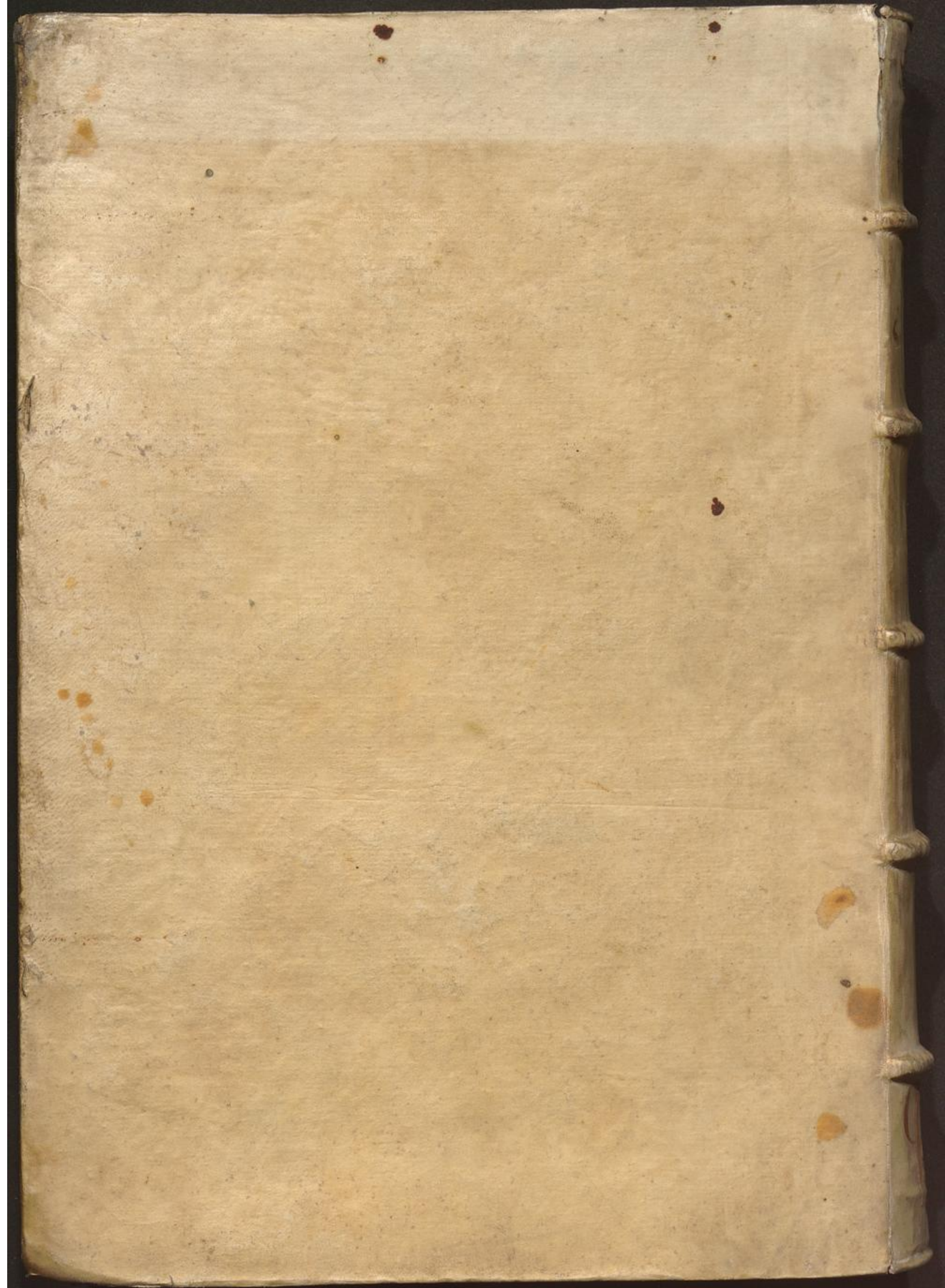

SAYRVS

De
Censuris
et
pennis eclesi-
asticis.

Ventus

S. 170

6. 170

Th

512a